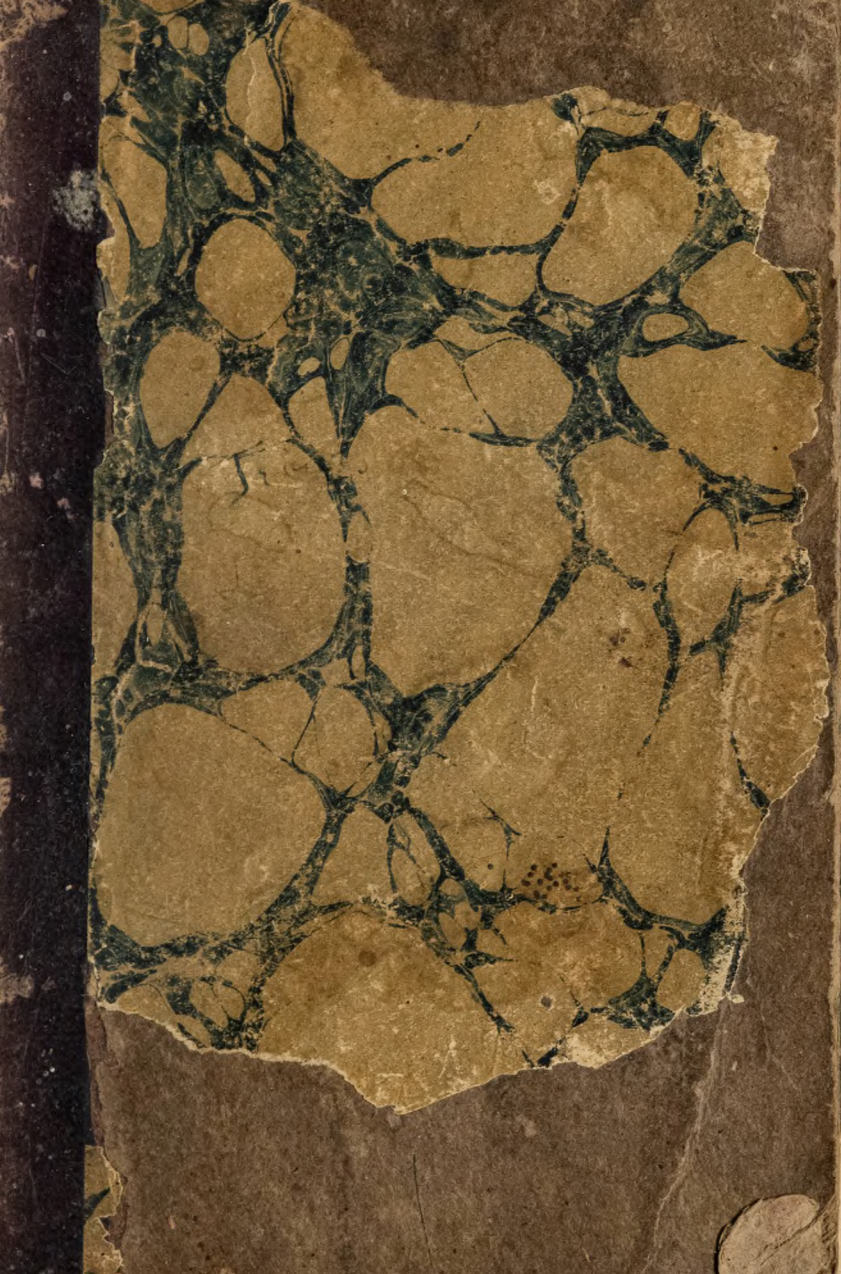
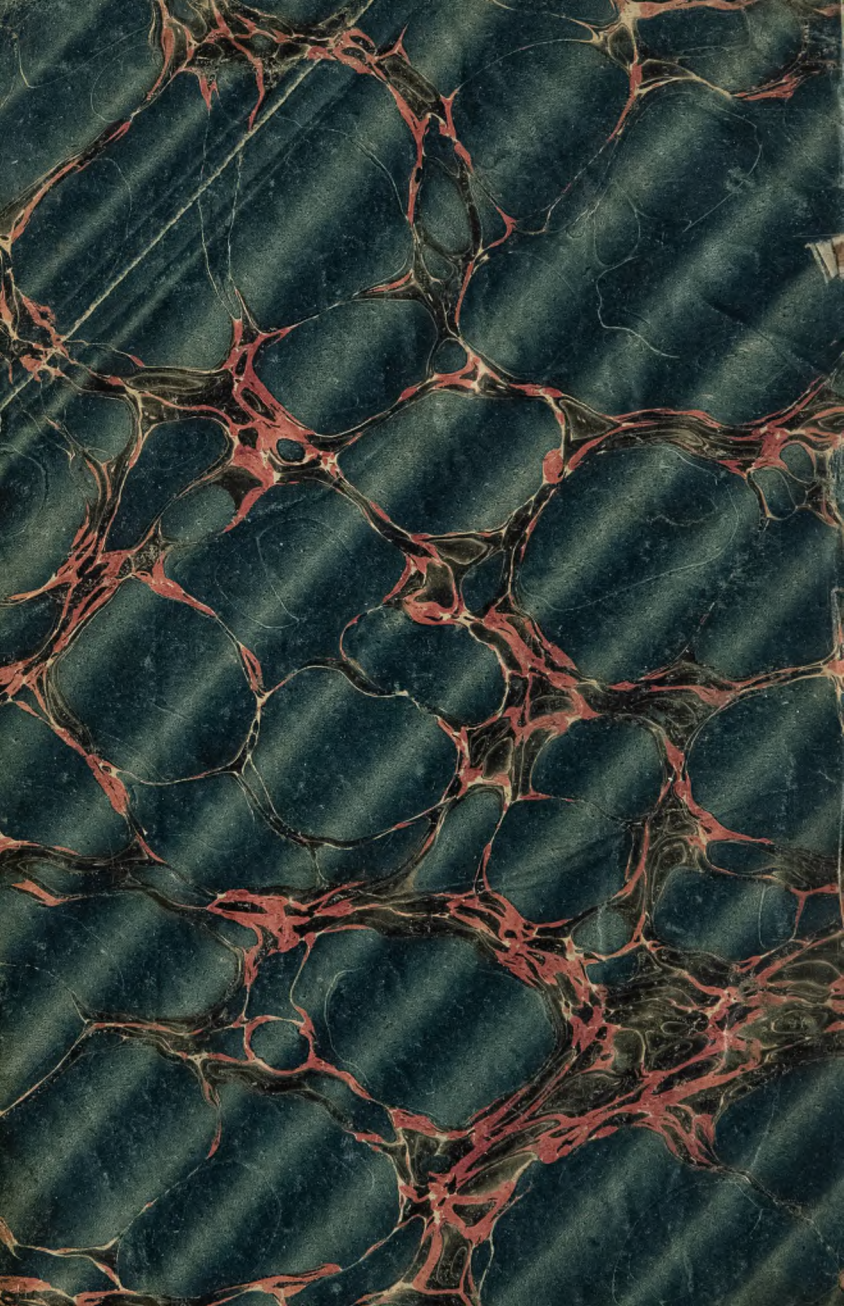
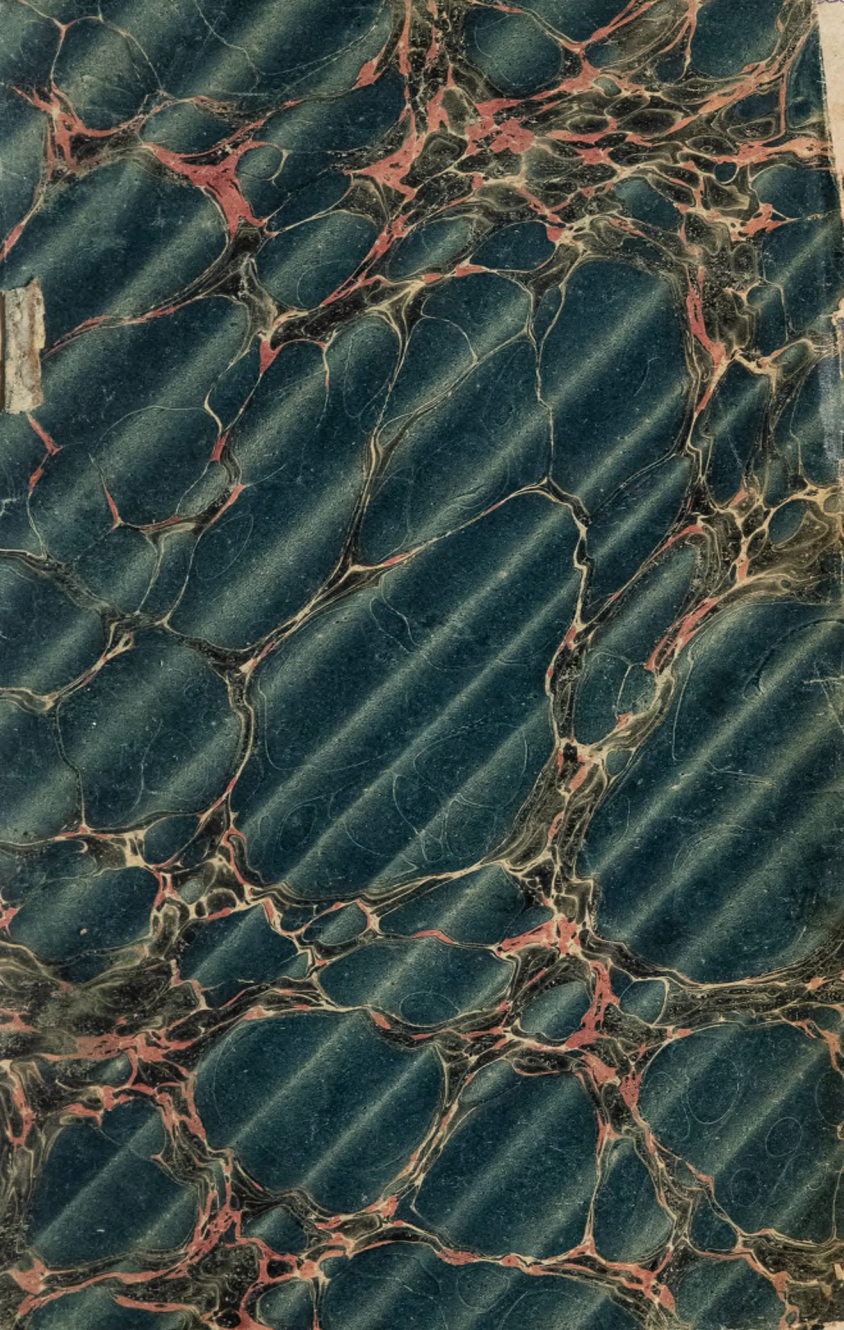

EN177

10. 4

9

En für 300 Tugelovna H. Tugelov 1883. Tugelov

STRABONIS 1051
GEOGRAPHICA

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

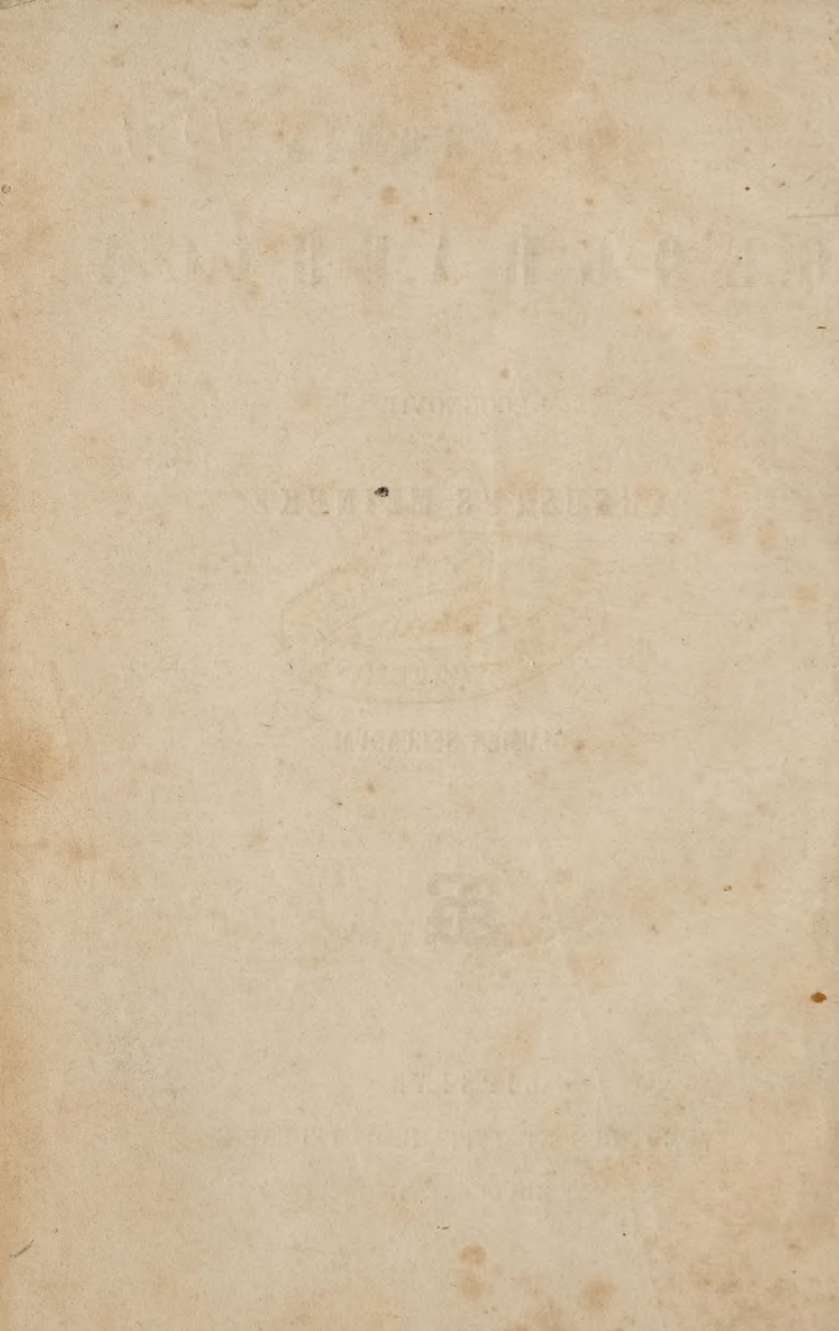
VOLUMEN SECUNDUM

LIPSIAE

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCLXXVII

PRAEFATIO

Nostrae lectionis a Krameriana in iis, quos secundum volumen Strabonis complectitur, libris haec est discrepantia:

397, 28. λέγομεν 398, 8. 9. διὸ δίκαιά μοι 31. μέρη
 399, 8. Λουίους 9. Σιβινούς 26. Γαμαβρίονοι 400, 17.
 διεΐχον 29. Οὔαρον 401, 1. 2. Οὐκρομίρον 9. Καθύλκων καὶ
 Ἀμφάνων 22. † τριακοσίων 402, 2. Οὐνδολικοὶ † καὶ ἡ Βοῶων
 5. Ἀλπίων 8. ἐπὶ ταύτῃ Rectius ἐπίταδε 15. ἐξελασθεῖεν 31. 32.
 τοσαύτας 403, 13. Ταῦτα δὲ δικάως 16. καὶ ἡ 19. Βόλους] Itā ubi-
 que scripsi vel scribere volui pro Βόλους 404, 7. ἀναβάσα ὑπερπετής
 16. παρήκουσι 21. οὐδένα 21. 22. πεποιημένον 405, 28. Φοίβου
 τε παλαιόν 30. Σωκράτης] Fort. add. ἔα 406, 11. [δὲ] ὀρθῶς
 19. Τρωάδι 25. τοὺς † μὴ ὀπισθεν 407, 25. 26. χρημάτων †
 ἐκτίμῃσιν 410, 10. ἀποθεν 411, 10. Παγγαίαν 11. ἄμμον,
 ἐκ δὲ 15. εἰ γάρ, αὐτοὶ χρῆναι 412, 7. τὰ ὑπὸ] τὰ delet Spenge-
 lius 23. πρότερον 28. πλὴν ἢ φόρτον 413, 15. 16. κακο-
 τεχνίας εἰς πλεονεξίας 414, 9. ἐς 20. οὐδένα 415, 28. γενεᾷ
 19. [δὲ] ἐν 27. ἣν ἐξεῖς Δαρεῖος] Haec suspectat Kramerus, fort.
 recte 416, 3. καὶ ἐπὶ σοφῶν ἕνα τελεία 4. εὐρέματα 7. οὐτε
 ἀληθέστατα 8. εὐρεμα 11. ὕστερον 17. πλάσματα 417, 27.
 τέσσαρας 418, 4. Δάοι 24. Μυσοῖς 27. ἐς 419, 2. εἰκοσι
 μυριάδας ἐκπέμπειν † στρατείας 24. εἰκοσι 420, 2. ἐννακῆσιοι
 7. τεσσαράκοντα 422, 3. Φαναγορίαν 4. καὶ † πηλὸν εἶναι
 4. Νεοπτόλεμον — 7. ἵππομαχία post τὸ μέγεθος 10. 25. τεσ-
 σάρων 423, 1. τοῦ μυχῷ † καλοῦνται 4. 5. σταδίων τεσσαρά-
 κοντα 16. καὶ ἄλλος λιμὴν] Pro ἄλλος fort. ἅμα 424, 2. αὐτῇ
 15. Παρισάδου, et sic etiam in sqq. 425, 11. εὐγαίον 14. εὐ-
 γαῖος 17. στάδιοι περὶ πεντακῆσιοι 19. Νυμφαίων 31. ὅς οἱ
 426, 9. Φαναγορίαν 29. ἐννακισχιλίων 427, 15. 16. † τρια-
 κοντα γοῦν ἀποδίδωσι 428, 11. καθίσταιντο Spengelius 12.
 στάδιον δέκα 22. Διοφάντων, Μιθριδάτων στρατηγοῦντα 430
 14. 15. ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς, ἐπὶ μὲν τὰ Θράκῃ ἢ Ροδόπῃ ὅμο-
 ρον ὑψηλὸν ὄρος 21. Ραιτοὺς καὶ Τοινίους 431, 6. πόλιν
 Recte Coraes πολλοὶ 8. ὑπερθεῖσι 18. Σαῦον 20. Νόαρος πη-
 θει 433, 4. Φάριος. καὶ ἡ τῶν 8. Πριάμωνα 10. Δάλμιον
 17. μέσον 29. τὸ ἔθνος om. 434, 1. Ἀνταριάται et hic et
 in sqq. 6. ὁ † Ριζαίων κόλπος 13. 14. Θουνάται] Rectius

fort. Θουνᾶται 435, 29. τὰ πελάγη ἀπὸ] Indicavi lacunam ante ἀπό. excidisse videtur τεκμαιρόμενος vel simile verbum 436, 11. εἴ ποῦ τι 437, 23. 24. περὶ τὸν Αἴμον καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ 26. δὲ ὑπὲρ 438, 2. Τβριᾶνες 26. ὅπον om. 439, 5. 6. Σηλυβρία 6. Πολυνοβρία 8. ἡ add. post αὐτῇ ib. ἐστὶ καὶ ἡ 30. προσεχῆς 440, 10. Φαρνακίας ib. πρότερον 29. πρότερον πλεῦσαντες [εἰς] τοὺς 441, 10. ὄρεσι Ἰλλυριοῖς 12. ἀρξαμένων 442, 2. Αἰκλος 15. Δελέγια 443, 4. γαίης † ἀλέους 21. δ' οὖν 444, 16. Εὐρόδων 449, 9. 10. Δαμαστίω, Περισάδυνες τε συνεστήσαντο 10. καὶ † Ἐγγελέους καὶ 11. Ανγησταί 12. τριπολίτις Πελαγονία καὶ Ἑορδοί 14. Ἐγγελλίους 17. Ανγησταί 19. Ἰρρα 21. Νεοπτολέμω] De Pyrrho Neoptolemi filio v. Vindic. p. 89. ubi adde schol. ad Euripidis Androm. 24. 26. Ανγηστὸν 28. Κερκύρας 450, 1. Ρωμαίοις 10. τριπολίτις 13. Στύμβαρα· Κύδρια 451, 22. 23. Σελλήεντος . . . ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς 452, 1. τε 15. ἐπιτετυμημένως † τμάρους οἶον 17. καταχρηστικῶς [ᾶς] καὶ 25. μὲν τοῖς 28. Πελασγίας] Malim Θετταλίας 29. Θεσσαλίας] Hoc fort. del. ib. δὲ 453, 8. Σκότουςσαν 28. κρατοῦντα] Spengelius κρατοῦντα. recte κρατοῦντα i. e. manu tenentem 26. 27. 31. χαλκνεῖον 454, 6. ὑπέρεκείται] Rectius esset κεῖται 7. ἐπὶ τὰ πρὸς] Quae sequitur decem literarum lacuna, in ea στενά scriptum fuisse, nescio a quo notatum memini 27. γελᾶται] λέγεται? 30. 31. τινῶν] Spengelius δεινῶν 455, 24. βούση 26. παραλληλογράμμου 456, 7. Ἥδωνες] Ὠδονες? 9. δὲ] Spengelius γὰρ 457, 16. ἐν δὲ δεξιᾷ ἡν Ὀσσαν, ἐγγὺς om. 22. Θράκης 458, 12. 13. om. 20. φασὶ 23. μείζονα 459, 1. τῆς † Πελλαιίας 8. ὀνομάζουσι 460, 2. Αἰνέα 461, 5. κάλλιστον † τῆς γῆς τῇ ὅφει κίδνυται ἀλλὰ τὸ τῆς πηγῆς τῷ Ἀξιῷ] Spengelius κάλλιστον τῇ ὅφει ἐπικίδνυται, ἀλλὰ τὸ τῆς Αἴης τῷ Ἀξιῷ 24. Αἰνέαν 462, 27. Μηκύβεργα 31. πέριξ τῆς 464, 11. ἀγαθίδες 14. χρύσεια 15. ἀργύρεια 465, 25. ἀγαθίδας 466, 25. καὶ [γὰρ] αὐτοὺς Spengelius 466, 32. Πελαγόνες 467, 28. Ἰσμαρά] Imo Ἰσμαρα 468, 11. εἰκοσι 15. Ὀρθαγορία 17. χαράκωμα 18. ἀποδεν 19. χαράκωματος 469, 25. εὐρόνοτον] λιβόνοντον? 470, 9. Ἐλεοῦς 19. βάλλει] Corrige operarum errorem ἐκ βάλλει pro ἐκβάλλει 22. 23. Ανσιμαχία 24. Ἐλεοῦς 26. Ἐλεοῦντα 472, 17. μέμλε 26—32 om. 473, 5. πάντα] πάντα τὰ Spengelius 6. μέρος † τῆς Μακεδονίας ἀποδώσωμεν 474, 3. [Τῆς] Ἑλλάδος μὲν οὖν 5. τεσσάρων 7. Ἴωνες] Corr. Ἰωνες 17. μὲν εἶναι] μὲναι? 18. φησὶν ὁ Θουκυδίδης] Haec fort. delenda 21. ἑτεροεθνούς 29. Αἰολικοῦ ἔθρους] V. Heyne Op. Ac. 2 p. 7. 475, 9. δ' ἔτι 11. τοιαῦτα 12. 13. δὴ ἰδίᾳ λαβόντες 18. γῆν ἀρχὴν ib. θάλασσαν 26. δὲ ταῦτα δύο 28. ἐκτός † Πυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Θετταλικόν· ἐστὶ δὲ 476, 14. δ' om. 16. τὴν μὲν Βοιωτίαν] τὴν μὲν Ἀττικὴν καὶ] Βοιωτίαν? Vidit etiam Spengelius. cf. Vindic. p. XII.

477, 16. αἱ om. 30. ἡ om. 478, 12. καὶ om. 16. τέροισιν
 479, 7. † πόλιν ib. * τὴν δὲ παρ' 20. σχεδὸν δὲ] Add. videtur
 τι 23. ὀνομάζει ib. δεῖ om. 31. προσκτισ[θεισῶν] 481, 14.
 τῇ † ἐπιθαλασσίῳ 15. Βοιωνώα 19. 20. ἐκεῖ — στρατεῖται ante
 τὴν ἄγει' ἐξ 21. δὲ 24. ἡ Ἀθηνᾶ om. 31. ἄνδρα, φήσας,
 * ἄνδρα Μούλιον 482, 4. καὶ add. ante Κραννώνιοι 20. καὶ
 περὶ] καὶ τὸ περὶ? 21. οὖν] Fort. delendum 25. αἰοιδῆς: φησὶ γὰρ
 Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος. εἰ μὲν γὰρ ἦν Θετα-
 λικῇ 483, 1. δὲ τῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦ Σελλήεντος] Correx-
 Ernestus Curtius, nisi quod καὶ τῆς τοῦ Σ. scripsit. quod sequitur ἐν-
 βολῆς, idem recte scripsit ἐμβολῆς 32. corr. ἐφ' 484, 6. 13. τέσ-
 σαρα et τέσσαρας 485, 2. Αἰσχύλος] Ἀρχίλοχος? 17. ἐνέμοντο
 πολιτεῖαν 486, 4. ἐχόμενον — Λαμπείας] Haec recte delere videtur
 Curtius 487, 4. Πάροιο] Scribendum videtur Πιέροιο 10. Λέπρεον
 ut in sqq. 21. τῷ ἐγγυτάτῳ 22. ἐστὶ 488, 12. Γυνθίου 13.
 τὸν τε Κελάδοντα 18 et 26. Ἀλφειονίας] Scripsi Ἀλφειωνίας.
 praestat fortasse Ἀλφειώας 24. ἀνθέων ὥς τὸ 489, 7. Φέλλωνο
 10. ὁ om. 12. ἐν τῶν ἐπῶν τῶν Ὀμήρον τευμαίροιο 14. καὶ
 Ἀρκαδικός] Haec fort. transponenda 10. post Λεπρεατικός 21. ἀπα-
 τηθεῖσαν 490, 1. πολεῖδια] Quod revocandum 24. * δ' * et hypo-
 stigma post διήγησιν. delenda potius verba τὸ δ' ἀπέχεσθαι προσήκε
 μᾶλλον 491, 30. μὲν] Delendum videtur ib. Σωτάδῃ 492, 2.
 πορεύεσθαι 29. lacunam om. 493, 22. Μινυήμιον] Ἐλινυήμιον?
 30. Ὑπαισία 494, 4. ἐπέδειξαν 7. καὶ τάφος· καὶ Ἀχαιοὶ εἰσὶ
 δὲ] καὶ τάφος καὶ αἱ Χααί· εἰσὶ δέ? 17. Ραδινῇ 19. λιγεῖ' ib.
 αἰοιδᾶς, ἑρατῶν ὕμνων 21. Ραδινῇ 495, 11. Κελάδοντι 23.
 Κυπαρισσεῦσι 496, 1. Ἐρανα] Rectius videtur Ἐρανα 2. καὶ ἡ
 ἄκρα om. 30. μὲν] Delendum videtur 497, 3. φυνσιῶς] Hoc
 abesse malim 17. 18. ὁμωνύμως μὲν οὖν 24. 25. Πτελεάσιμον
 28. Ἠλεῖας 30. οἱ δὲ πολίδιον (sive potius πολεῖδιον) om.
 498, 22. δύσετό 501, 17. ὑπῆρχε 504, 9. εὐρεμα] Quod for-
 tasse revocandum 22. οὔτε 505, 16. Λέπρεον 19. ὅσας θ' 27.
 διὰ om. 30. πολλὰ † καὶ νομίζουσιν 506, 7. Πίσαν et sic in sqq.
 9. ὀρῶν 25. post φησὶ verba in margine posita 26. τεσσαρά-
 κοντα 31. Ἐνισέα] Scripsi Ἐλισέα, at debebam Ἐλιπέα. Hesychius:
 Ἐλιπεύς· ὁ Ἐνιπεύς ποταμός. Quod confirmat titulus Thessalicus edi-
 tus ab Ussingo Inscr. gr. 2, 7. ἐν τοῦ Εὐρώποῦ ἐν τὸν Ἐλιπῆ, ἀπὸ
 τοῦ Ἐλιπέος ἐν τὸ νέμος. Itaque Ἐλιπεύς pro Ἐνιπεύς dicebatur, ut
 λίτρον pro νίτρον, et alia. Hinc corrigenda quae dixi in Vind. Strab.
 p. 111 sq. 507, 3. Φηραῖαν ib. post ἰόντων verba in margine
 posita, quorum partem (inde ab ὑπέρκειται) suspectavit Kramerus in
 notis 5. ἐξηλείφθη 508, 10. † Ἀχαιοί 510, 8. καὶ ἡ Κυπα-
 ρισσία add. post Κορυφάσιον 14. καὶ pro ἐπὶ 16. προσκειμένη
 511, 8. Κιναιδίον 10. Βαῖτυλος 18. Θαλάμους 20. ἀγόμε-
 νος 22. τῆς add. ante Ἀθηνᾶς 23. καὶ et 25. Τράγιον sine aste-
 riscis; non videntur haec Strabonis esse 512, 19. Ἐρανα] Malim

Ἑρηννα 513, 17. ἀμφοῖν pro κρατῶν 514, 11. 12. ἐλθὼν ἐξ Ἑρινεοῦ om. 515, 31. κατὰ τοῦτον] Volebam καὶ τοῦτον cum Corae 516, 8. Ἀμαθοῦς 9. Γύθιον ut in seqq. 26. τὸν [Θοῤ᾽]κα. Scribendum videtur κατὰ τὸν [Θόρνα]κα 28 — 517, 7. non videntur Strabonis esse 517, 13. post προσηγορεύθησαν sequuntur ea quae ego in margine posui 24. 25. πολε γὰρ 25. Φεραίᾳ δ ἀπὸ ἐντὸς] Volebam ἐκτὸς. V. Vind. Strab. p. 115. ubi recte probavi Φαραίᾳ, pro quo per errorem Φάριδι editum est. ibidem πολεμίους conieci, non πολέμους 520, 3. ἀποδίδοται 6. ἐκβαλλούσης 19. γαίης 29. πρόσω sine aster. 29. 30. κάθηται 521, 4. τῶν [Λεπρεα]ῶν? ib. Μεσσαίων] Μακιστίων? 8. τῶν τε 522, 12. δοκεῖ πίπτειν 523, 9. τεσσαράκοντα 27. Ἀσίνης sine ast. 524, 2. Σαρωνικόν. καλεῖται δὲ πᾶς 11. ἀλλὰ νῦν τὰ μὲν 15. Ἀχαικόν 25. Ἀχαικόν om. 525, 25. 26. Ἄργος ἄνδρον θεοὶ δ' αὖ θέσαν Ἄργος ἄνδρον] Pro θεοὶ δ' αὖ scripsi ut par erat ἐὼν Δανααί. at Strabo nonnisi priora Ἄργος ἄνδρον apposuisse videtur. Δαναοὶ error est typographicus 29. δὴ 526, 8. δέχονται κατὰ τὴν συναλοιφήν 9. ἐλέγχιστον] Fort. errore operarum, quamquam fuerunt qui ita scriberent 16. ὄρνις 28. χωρίῳ μὲν κεῖσθαι 29. om. parentheseos signa, quibus quae inclusi verba fortasse ne sunt quidem Strabonis 527, 1. εἰπεῖν] Fort. ἐκπεσεῖν 4. † ἐν εὐπορίᾳ 11. Πάλινθος 29. ἡγεμονίδας οὐσας 528, 9. Λακωνικήν 15. συνέβη om. 529, 4. τῆς Ναυπλίας 7. Μίδεια pro Μίδεια 8. Πρόσυμνα [καὶ] αὕτη 11. οἱ δὲ ἐ[ξ Ἑρμιόνης] εἰς 12. ἔστιν αὕτη 14. ὄπον om. 23. οὐδ' 25. καὶ sine ast. 32. Νισαίαν 530, 6. αὕτη 531, 2. ον] Fort. [πλατύτερον] 3. ἡ ante Ἐπίδανρος abesse malim ib. φησὶ γὰρ 23. Τροιζήνι 25. τοῦ om. 532, 4. ὑπ' αὐτὸν 534, 5. γραιδίον 26. Τριχορύθῳ 535, 18. ὦν om. 20. lacunae signa om. 27. τὸν ἐπὶ 27. εἰς Κόρινθον add. post πλοῦν 28. τὸν φόρτον· αὐτόθι καὶ περὶ † τε τῶν ἐκκομιζομένων 536, 11. Διός om. 537, 23. 24. φρέατα sine ast. An φλεβία? 31. ὑποπεσοῦσαν] Scripsi ὑποῦσαν cum Plethone, nisi praestat υποπεπτῶσαν 32. λευκῷ λίθῳ] Fort. λευκοῦ λίθου 538, 5. Βοιωτίδος 17. τῆς περὶ τὸ 539, 15. λώιον 30. ἐγένοντο ib. ἐν ἄλλοις] Fort. εἰς ἄλλους 540, 14. ἀφῖκται Spengelius 541, 3. 4. κατορθομένων 11. πάντες] An πα[λίσ]οντες? 15. Εὐφρόνιος 24. Σικωνιάν 26. Τανάγραν 542, 2. Αἰγιαλός ib. ἀνφικεῖσθαι 3. σταδίους 4. Δημητρος 27. Τρικόρον 543, 1. φυλάς] Fort. βίους 2. βίους] Fort. φυλάς 544, 4. συνοῦσαι 6. οὐ συνελθούσης] Curtius Pelop. I p. 451. οὐ συνεστάσης, quo sensu οὐκ ἐτι συνεστάσης requirerem. nil mutandum videtur 9. ὃ 30. ἐστήκει] Fort. ἔστηκεν vel ἐστήκοι 545, 1. θαλάσσης 12. 13. Ἡσιόδος — Θετταλικῆς in marginem reicienda videntur 546, 2. post βουλομένων add. quae in margine posui 10. παρ' ὃν [Πεῖρος] ποταμός ib. μέγας * Μέλας] Μέλας Curtius Pelop. I p. 450. 547, 22.

πόλιν pro χώραν 548, 7. post Φαριεῖς quae in marginem reieci, in
 quibus Βοῦραν [κα]θ' scribendum videtur 549, 3. Φαράται 7. τριά-
 κοντα om. 30. αὐτῇ 550, 17. πεντήκοντα] πέντε Müllerus Dor.
 II p. 439. 32. περὶ Στύμφαλον 551, 13. εἰς Θανμακούς om.
 14. καὶ τὸν Πηνειὸν om. 552, 7. 8. ὥστε — Κορινθίων post Λο-
 κῶν 10. 11. λεκτέον om. 13. ἐπὶ] Fort. καὶ 18. σφόδρα pro
 οὐτως 21. ποιοῦντα τὸν κόλπον τὸν om. 22. οὐδ' ἂν om. 25.
 ὅπου τὸ pro εἰ μὴ τὸ 26. ἐποίει om. 27. τὰ περὶ . . . τὸν
 μυχὸν 553, 9. δὲ om. 11. ἡ Ἀττικὴ om. 28. lacuna pro πάλ-
 λιν ἀπὸ τῆς 30. Ἀττικῆς] Fort. ἀκτῆς 554, 4. ὃν recte post
 ὑψηλὸν add. Coraes 5. ληξιμέων 9. Μινώα et sic constanter
 10. Νισαία 555, 3. τεσσαίων 3. Νίσος 12. νείμας . . . α 13.
 νέμων 26. παροξυνάντων 32. ante ἐποίησαν fort. excedit καλεῖ-
 σθαι, quod in similibus locis addere solet Strabo 556, 15. Νισαίαν
 21. 22. καθάπερ — πνοάς non videntur Strabonis esse 25. 26.
 Κυχρεία 31. Δήμητραν 557, 8. 9. Βάναρος — καλούμενος non
 videntur Strabonis esse. postrema ὁ νῦν — καλούμενος suspectavit etiam
 Kramerus in addendis 558, 15. Ἐλεσίν 30. Ψυτταλία 559,
 1. Ψυτταλία 6. στομίω] ἰσθμίω? 16. τὸ τό τε? 560, 1. 2.
 περὶ τῆς 2. ἐκεῖ τι 5. αὐτοῖς [ἰδρυσιν] καταλαβόντων? 6.
 ἡρώων [ἔστιν ἱερὸν]? 26. καὶ εἰς τὸ 27. Θησεῖον . . . υς ἔχει
 27. 28. καὶ τὸ Διονυσιακόν, [καὶ δὴ καὶ τὸ] Ὀλύμπιον? 31.
 πλεῖστα om. 561, 4. Ἀττικὴν 12. φιλότιμον] Libri φιλόδημον.
 an φιλεῖδημον? 18. [ἀλλ'] εἰσί? 28. προσθήσειν, ὅτι 562, 5.
 οἱ om. 563, 8. Θορεῖς 12. Θορέας 13. Φάβρα] an Φάγρα?
 ib. Ἐλεοῦσσα 19. φρίξουσι 24. 25. Πρασία 564, 5. τετραορί-
 στω 565, 6. Κηφισσός] Debebam Κηφισὸς 22. [κείμενα . . .] η
 πρὸς 24. ἡ Ἀττικὴ σὺν τῇ om. 27. 28. Πηγὰς 28. ὄρων pro
 τόπων 29. ἀπὸ τοῦ pro τῇ ἀπὸ 566, 20. χρησαμένους ἐπι[με-
 λεῖ] μηδὲ? 21. τί om. 569, 14. αἱ om. ib. ἀνάλογον] Hoc re-
 vocandum 570, 9. σύριγξ 20. θαλάσσης 25. Σιγγηλοῦ] Imo Σι-
 γήλου 30. Ἀμφιάρειον 571, 1. τὴν ἐκ om. ib. post Χαλκίδα
 add. καλοῦσι δὲ Βοιωτικῶς Μυκαληττόν, quod Μονκαληττόν scri-
 bendum 3. Μυκαληττόν 23. ἀπιόντι 24. Τάναγρα κ[ώμη] ἡ δὲ
 Φαρά κ[ώμη] ἐν δεξιᾷ? 572, 14—17. διάγραμμα — πολὺ ἐλάττους]
 Haec fortasse post Ὀροβίαι transponenda, aut quae sequuntur 17. κείται
 — Ὀροβίαι delenda 32. ἥν γὰρ ὁ μῶννμος πόλις τῇ Μεγαρικῇ?
 573, 1. πρόσχωρος τοῦ om. 575, 10. ὑπῆρξε 576, 10. οὔτε
 24. 25. τόπω[ν σημνάνειν] ἂν ὥστε τῷ] λόγῳ 27. ἀξί[ων
 μνήμης καὶ τῶν μή·] χαλεπὸν [δ'] ἐν 577, 2. πειρώμ[εθα] τὰς
 ἀρχὰς λαβεῖν] ἐνταῦθα 4. 5. χρησίμων ἢ [ληφθὲν ἐξ ἄλλω] ν
 ημῶν 20. post εἰδ' add. εἰσί [δὲ] καὶ — τούτῳ, quae in margine po-
 sui 578, 19. αὐτὸς ἐ τοῦ πατρὸς 20. μ τερον
 579, 1. εἰκόσι 21. θῆαν 580, 5. [ὑφ'] ἑτέρω] 6 et 10.
 Ὠκάλαι 581, 10. Κορωνείας] Libri Κορωνίας. Fort. Κορωνίας
 ib. ἐπιλαῖω] Operarum error pro ἐπὶ λαῖω. λαῖον loci nomen fuisse

videtur prope Coroneam. Cf. Hippocrates Epid. III p. 134 et 142 ed. Littr. ἐπὶ τοῦ Ἀγίου, de quo dixi nuper in Commentatione de Hippocratis Epidemiis in Relatt. menstr. Acad. Berol. 1852. 25. Βοιωτίας pro Μεγαρίδος ib. pro αἰ lacuna 582, 8. πολείδιον] Hoc revocandum 23. [κ]ινηθεῖς 583, 2. 6. Πτώον 4. Πτώον 17. οὔτε 21. τέκτονος 585, 12. 13. πολυχρηματίσαντας 27. οὔτε μὴ om. 586, 3. ὦν pro ὄν 26. καὶ διάγωσιν 29. πλείστην om. 587, 12. καθήκειν 15. Ἀντίκυρα 588, 5. πᾶσα om. 589, 12. Πηληϊαδῶ ἀνακτος 590, 7. ὁ per errorem irrepsit ib. Κίρφι 591, 1. ἐτιμήθη om. 592, 31. ἱερὸν χρημάτων δὲ χάριν τῶν ἀναθημάτων 593, 22. κατωρύχθαι 594, 16. ἀνάκρουσιν 19. ἐπιπαιωνισμόν 21. ὡς καὶ τὸ ἱαμβίζειν add. post κατισμοῖς 23. εἰς add. ante ἐσχάτους 595, 27. παιωνισμόν 596, 11. Ἀλκυμαίονος 13. Ἐξ ἀρχῆς γὰρ 14. ὅπισθεν ὁ Μάραθος 23. Θουκυδίδης δ' ἐν Μεγάροις φησὶ add. post μυθεύουσι 597, 7. οἱ δ' ἐνοικοῦντες Τραχίνιοι λέγονται] Haec fort. delenda 21. ἐκείνης 598, 11. Πανόπην Γλήχωνα 18. post Σκύρω add. quae nos in margine posuimus 599, 13. κατέληξεν 18. τοῦσδε ποτὲ φθ. 19. 20. Δοκρῶν κεύθει ὁμῶς Ὀποίεις 600, 16. εἰκοσι 601, 7. οἰκεῖται, [ἀλλὰ νῦν εὐήροτόν] τι πεδίον 8. καλοῦσιν οὕτως 9. 10. [αἰ Ἀνγειαί, ὦν τὴν χῶ]ραν 11. 16. σῖγμα 14. ἀγνοῶν . . . Ἀάπην] Excidisse videtur οὐκ εὖ. Ceterum vide ne iniuria erroris accuset Strabo (si tamen haec Strabonis sunt) Hellanicum; Ἀάπη enim dici potuit quae aliis Νάπη, ut Ἐλιπεύς dicebatur Thessalis, qui aliis Ἐνιπεύς. vide supra p. V. 27. ἀλλ' οὐποτε ἄλλων 604, 10. Ἀντίκυραν 29. ἅπαντα τελευτᾷ πᾶσι 605, 32. ἑῷα 607, 5. καὶ οἱ [Θετταλιῶται] ἐφεξῆς Buttmannus Mythol. vol. 2 p. 277. 608, 4. post στρατείας add. λαῖον δ' ἐσχατιὴν Δολόπεσσειν ἀνάσσω 5. αὐτῷ om. 6. post μόνον add. ὀλίγων ἐστὶν 12. γὰρ om. οἱ μὲν om. nec necessaria sunt 22. ὅταν οὕτως om. 29. Θετίδιον 30. Θετιδίου 610, 17. ἐντεῦθεν δὲ 21. συνώκισαν Φαρσάλιοι] Ita haec suppleverunt critici; non minus recte possis συνώκισεν Φίλιππος 611, 2. Τραχίνα] Τραχινίαν? 13. Λαμίαν 613, 3. πρὸς ἑω δὲ om. 18. τὴν Οἰταίαν om. 22. θαλάσσης 25. μεσογείω 614, 25. Φυλλαίων 615, 8. ἐννενήκοντα 9. εἰκοσι 18. Νηλίας et 20. Νηλίαν 616, 10. Μεθώνη 617, 2. καὶ τῆς Δευκαλλίης] Haec delenda videntur 3. Ἱεραπολιτικῆς] Hoc delendum videtur 5. λιθίας, ὅφ' ἧς 618, 6. μυθεῖσθαι sine ast. 10. 11. ὀνούριον 21. ἄλλοι om. 619, 4. εἰκοσιν 10. Κερνάφον 620, 5. λευκόγαλον 14. post ἐκείνους add. εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν 621, 13. πεδίον νῦν] Cod. Α. πεδίον ἐστὶν ὁ νῦν. Fort. igitur πεδίον ἐστὶ νῦν 18. 19. καὶ [ἡ] ἐν Σνρία 21. καὶ — Λάρισα] Haec fort. delenda 29. καὶ Ὀδησσοῦ om. 30. Ὀλοοσῶν 622, 10. ἐπειληφώτας] Fort. ἐπειληχώτας 11. ὑπὸ Fort. [οἱ] ὑπὸ 11. 12. Περραιβικαί] Fort. Περραιβικοὶ 623, 11. τοιοῦτον 624, 5. δὲ ἰδίους] Fort. Διδύμοις 7. κολωνοῦς] Fort. Κόρωνος 29. καὶ om. 626, 13. Ἐπειδὴ

ἡ Εὐβοία 627, 15. τὸν om. 20. Αἰκλόν 24. Περιάδα 25. ἐν
 φ] Fort. ἐνθα 26. καὶ add. ante τοῦ 628, 24. πλησίον om.
 28. πολεῖδιον] Quod revocandum 629, 6. τὸν πίνον 8. Μα-
 λιακῷ 24. Αἰκλός 630, 16. 17. ὥσπερ — τὰργυρεῖα om. 23.
 Εὐβοῖδα] Imo Εὐβοῖδα ib. καμπήν] Fort. κάμπτων 631, 1.
 post Ἐρετρια add. ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλει ἦν Ταμύναι, quae cum
 πλησίον τοῦ πορθμοῦ coniuncta (in libris haec leguntur post αὐτὸν 3.)
 post κευωμώδηται 19. transponenda esse vidit Kr. in notis 3. αὐ-
 τὸν] Fort. ἐνιαυτὸν 19 — 21. ἐν δὲ — πορθμοῦ] De his vide ad 1.
 632, 1. ὅς γε καὶ 4 et 5. lacunas om. 5. ὥστε τοῦ 6. δρᾶν]
 Corrige δρᾶν 27. οὐδὲν 32. lacuna om. 633, 10. Ἄβαντες pro
 ἀποβαίνοντες 634, 10. Λαμίαν 21. Παλαιρός 636, 31. Γαρ-
 γάσσον 637, 13. τηλεφανοῦς· ἀλλὰ κατ' 24. Ἀλκμαιωνίδα
 638, 26. ποιεῖσθαι 642, 1. Ταφιοῦς 10. Κεφαλλῆνες, καὶ [οἱ
 μὲν] ὑπ' Ὀδυσσεῖ 26. Αἶνος add. post αὐτῇ 644, 5 — 7. μέμνη-
 ται — ἐθέλων] Haec fort. ex lib. 12 p. 549 addita sunt 11. ἔστιν
 ὁ κύκλος 15. τριακόσιοι 22. πλείους εἰσὶ 23. καὶ add. ante
 πρὸ 645, 9. βούπρωρος 30. Ταφιοῦς 646, 14. 15. Κριθωτῇ
 15. αἰ om. 16. ἐνικῶς λεγομένη add. post κόλπον 647, 4. οὐχ
 ante οὕτω om. 21. Ἀνσιμαχία, ut in sqq. 649, 15. ἐπιμεῖναι
 25. Ἀλκμαίωνα hic et in sqq. 653, 16. † λέγων post Ἐπειῶν 19.
 πιστὸν om. 24. ἀπελθόντος 654, 12. lac. signa om. Excidit
 fort. νέμειν 656, 25. καὶ — ἐμπλέεσθαι om. 658, 3. γένηται
 659, 22. Ἀγδιστιν] Ἀγγδιστιν C. Keilius 24. Σιπυλὴν 24.
 25. καὶ Κυβήβην om. 660, 10. διὰ τε Ὀμηρον 11 — 13 ἄς ἐκ
 — μητρὸς om. 13. pro μητρὸς pone μητρὸς] 14. post εὐρήματα
 dele parentheseos notam 29. Παλημήδη 30. οὐ συν] Fort. θύσων
 ib. κωμᾶν, ὅς] Fort. κοιλὰν ὅς 661, 24. 25. Κοτύτια 28
 σεμνὰ Κότυς] V. Hermannum Aeschyl. 31. δακτυλόδεικτον 662,
 22. ῥάσσων] Fort. ἀράσσων, ut sit paroemiacus 663, 4. εὗροι om.
 9. ὄρειαι ib. ἐγένοντο 665, 4. Κορυβάντιον 10. ἡἶθεοι
 667, 4. αὐτῇ 25. ὑπὸ τὸ μέγεθος] Fort. ὃ ὅπου, στίλ μέγιστον
 668, 5. Ἀνκίων 669, 9. Βοῖον 23. 27. 30. Ἀνκτον 670, 5.
 ὁμώνυμος] Malim ὁμωνύμως 671, 2. Ζεὺς om. 673, 14. λόγῳ·
 † ἄθλων 15. φησὶν 674, 21. 22. καὶ Ὀλίσσην 675, 14. ποιη-
 τῆς] Fort. Νέστωρ 21. [οὔτε] κατὰ τὴν στρατείαν — ἐκεῖθεν add.
 post αὐτῷ 676, 7. † ἐν 8. ἀνδρεῖα συσσίτια, ὅπως 677, 8.
 Κρῆς 19. malim Κισσοῦ 680, 11. lac. signa om. 26. αἰσχροῦν
 post τυχεῖν 681, 18. Θήρα 682, 18. ἐπιβαίνειν 27. δ' οὐν
 πεντεκαίδεκα om. 683, 6. κώμιον] Quod revocandum 14. ἡ
 με] Fort. οὐ με 15. δειλὴ ἡ] Fort. ἡ δειλῇ 30. 31. Πήνεια] Imo
 Πήνεια, ut monuit Lobeckius ib. τετρασί] Quod fortasse cupidius
 reieci quam debebam 684, 6. 7. Κορησσία hic et in sqq. 685, 3.
 μνηνόνουσι — συλλαβὴν in parenth. 686, 2. Λερία 12. post Λερός
 add. quae nos in margine posuimus 689, 12. πλησιάζοντα] Fort.
 ἐπιπολάζοντα 690, 16. ἐς 691, 2. καὶ om. 25. ὑπέρκεινται

693, 12. ἐλάσσων 694, 20. ὧ ante ὄνομα add. ib. Ἄκρα
 695, 2. Φαναγορία et sic constanter 24. Τορεάται 696, 17.
 ῥέκας 697, 13. Ζυγίων 24. τοῦ] Malim τῶ, vel τῷ τοῦ 29
 μέγαν] λιμένα? 699, 6. οὕτω δεῖ δέξασθαι post δρόμος 7. 700,
 3. πολλήν τε 6. 7. ἐπεκρίμνον 14. 15. κακωθείσης — Εὐριπί-
 δης] Haec fort. delenda 701, 4. περὶ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ῥεῖ ὁ
 Χάρης ποταμὸς add. post Κολχίδος 14. δὲ om. 21. 22. θανμα-
 στοῖς, [ᾶ] καὶ τοὺς φαρμάκοις τετραμένους 26. μὲν om. nec neces-
 sarium est 29. καὶ δὴ καὶ ἥ γε] Corrige operarum errorem δὴ καὶ
 ib. δὴ κ' ἥ γε operarum error pro δὴ ἥ γε ib. Ἰβηρία * καὶ * οἰκεῖ-
 ται 702, 10. Ἀράγωνα 14. ἄλλους om. 29. γενόμενος 703,
 4. ἐπ' αὐτῷ 24. ἀγχιστεῖαν] Fort. add. αἰ 704, 16. προπί-
 πτονσα? 22. ἐπιγελῶντα] Fort. ἐπίπεδα ὄντα 705, 2. ἀλλὰ τὰ
 γὰθὰ ἄσπαρτα 3. ἅπαντα 5. γοῦν 11. ἐκείνῳ 12. δὲ pro δ'
 αἰ 13. δὲ om. 27. στρατιᾶς 28. διςμυρίους 706, 13. εἰκοσι
 707, 4. καὶ add. ante τὸ 708, 28. τῷ om. 710, 1. 2. θρυ-
 ληθέντα † καὶ ὠμολόγηται 5. ἔσαν 7. καὶ ast. incl. 711, 12.
 Χαιανοῖται 18. lac. om. 21. ἔστειλε 712, 24. προσβόρους
 26. πρότερον] πορρωτέρω Hermannus ad Aeschylum vol. II p. 163.
 30. ἀκριβῶς 713, 8. μήτε om. 8. 9. παρὰ γε εἰδότες, † σκο-
 πούντες δ' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι 714, 22. τετρακοσίους. καὶ
 † διὰ τὸ μὲν εἶδος τῆς εὐδαιμονίας σημεῖα ἡγούνται ἢ μὲν γὰρ
 715, 5. καὶ pro ἀλλ', quod nunc revocaverim, deleta cum Corae par-
 ticula μὲν 716, 1. οὖν add. ante συνῆγον 6. προσφέρεται 14.
 προσέθεσαν * καὶ * τούτῳ 717, 6. 7. ἡλιαζόμενοι· ἄλλως δ' ἄλλοι
 13. ἀρξάμενον 718, 2. Δάαι 720, 2. ἅμα τε] Malim aut
 ἅμα sine τε aut τε ἅμα 4. ὦν 721, 8. ἥ add. ante δῖαιτα 10.
 11. σκαιὸς δὲ 722, 8. 9. δισχίλιοι διςμύριοι] Transposuit etiam
 Spengelius 723, 14. † ἀλλήλοισ 724, 20. διαρρεῖται· ποτίζουσι
 δ' αὐτὰ] Scribendum διαρρεῖται ποτίζουσιν αὐτὰ 725, 1. Ἀχαῖα]
 Corruptum videtur 19. Ἰσάμον 21. Πατταληνὴν 28. 29. ἐκβάλλ-
 ων] Corrigit ἐμβάλλων. malim εἰσβάλλων 29. Δάραφα 30. Εὐ-
 κρατιδίᾳ 726, 2. 3. Τοριόαν 10. ἥθει 26. ποιεῖν] Thy-
 whitius νοεῖν. malim ὑπονοεῖν, quamquam etiam alia hic miserrime
 corrupta sunt 727, 8. Ὀξον 22. om. lacunae signa 23. τοῦνομα
 om. 728, 20. ἔξω 729, 1. 9. Ἰμάϊον 5. μείονρον et hic et in
 sqq. 730, 26. δύνανται 31. Ταπυρίων] Hoc fortasse ex Ταπύρων
 δ' ἰδιον corruptum est 731, 11. οὖν om. 27. ἐκτεινόμενος
 732, 14. 15. προσβόρῳ 733, 13. πρόσβορα 21. αἰ add. ante
 τοῦ 734, 21. Τίγρι 735, 19. χειμερινὸν δὲ om. ib. Οὐερα
 736, 8. εἰνός 22. χειμάδιον] Fort. χρηματιστήριον 737, 15.
 ῥάγαις] An ῥάγα? 16. Ἡράκλεια om. 738, 8. Μηδικὴν 17.
 πλάτος 740, 3. νέμειν] Fort. νέμ[οντας ἐχ]εῖν, viam monstrante
 Kramero qui coni. ἔχοντας νέμειν 742, 3. θάλασσαν 10. προσ-
 βορώτατοί 15. ἄς om. 19. περιεχούσας] De his v. Vindic. p. 190

743, 15. ἔχουσα om. 20. Ἀρτάγηρας 21. Ἄδωρ 744, 19. Τσπιράτιδι 21. ἀπήχθη 749, 10. lacunae signa om. ib. δ' om.
752, 9. δ pro ἦν 753, 2. † ἀπλώτω 16. ὀχτετοῦ πλάτει] Recte, ut videtur, Kramerus in notis ὀχτετῶ οὐ πλατεῖ 24. εὐροοδί-
νης 30. post Αἰγύπτω add. τρίτη — φανεράν, quae 754, 24. post
ἐκείνον transponenda esse Kr. vidit in notis 754, 17. δ' om. 22.
δ' om. 24. 25. Διὸς Δακίη οὐ λειπομένη 31. Δύο δὲ ἔχουσι
μόνον στρατηγίαι πόλεις 755, 31. καὶ ἐμβελεῖς] Fort. κἀνεμβε-
λεῖς vel καὶ ἐκβελεῖς 756, 25. λιθίαν 757, 18. αὐτῶν 19. ἐκ
pro καὶ ib. τῶν add. ante ἐν 24. Κυρίον 758, 7. καὶ add.
ante καρποῖς 9. Βαγαδαονία 24. ἄλλος δ' [εἰς] τὰς διόπτρας
759, 30. μὲν] Fort. μέντοι, vel μὲν δὴ 760, 2. τε 761, 9.
οὐδὲν 764, 4. μεσημβρίας 5. ἐξήσει ib. εἰς 13. διεῖπον
765, 16. ἐκατὸν] Hoc corruptum 767, 27. ἡ om. 32. Γαδιλω-
νῖτις 768, 13. Γαδιλῶνα 14. ἐννακοσίους 27. 28. Σιδηρὴν
ut in sqq. 769, 29. εὐφορίαν 770, 4. 5. τῷ † Ἰκενι γεωμέτρῃ
15. εἶτα † Κύντωρος 26. Ἀπαῖται 771, 28. προαλέστερον·
δελεαζόμενους μόνοι οὗτοι] V. Vindic. p. 193. 772, 14. Βρύγοι
22. οὐν om. 773, 2. ὦν om. 17. καὶ πῶς] Delendum videtur καὶ
22. Ἀλαζία] Malim Ἀλαζίη 23 et 26. Ὀδρύσεως 774, 1. 2.
Ἀμαζόνων 2. δ' ἐν pro δὲ 775, 4. οὐθ' 7. Ἐνέαν 27. πο-
λεμήσαντας 30. συμμαχήσαντας 32 et sqq. Φρυξίν. οἳ ἔα τότε
ἦλθον Ἀμαζόνες 776, 3. οὐδ' 5. οὐδ' 20. Βαμωνίτιδι
21. Πιμολίτιδι καὶ τῇ Γαζαλονίτιδι 31. καίπερ 777, 12. ἂν
add. ante διὰ 15. ἂν om. 778, 2. τούτων καὶ om. 18. καὶ
Σάμον add. post λέγων 779, 9. δεικνύηται 780, 16. Φαρνα-
κίας] Rectius fuerit Φαρνακείας 781, 24. περὶ τε — 786, 6. καὶ
ἡ τοῦ 28. πόλιν om. 787, 1. Γαζηλωτὸς 30. 31. πόλεως ἅμα
τε καὶ 788, 24. Ξιμηνῆς 27. Τρόκμων 28. Ξιμηνῇ 789,
11. οὐδ' 16. et 20. Σανδαρακούργιον 792, 19. τὸ add. ante
πῦλον 20. τε 31. τι om. 794, 10. οἶεται pro οἷ' ἔστι 19
Ἀντιγονίαν 795, 14 — 16. Κλεοφάνης τε ῥήτωρ, ὁ Μυρλεανός,
Ἀσκληπιάδης τε ἰατρός, ὁ Προυνσιεύς] Correxit et supplevit Lehrsius
796, 19. Τρόκμοι, quod ubique correxi 24. * Βογοδιατάρω] Βρογι-
τάρω C. Keilius 25. δὲ πῶς Δανάλα] C πω pro πῶς. Fort. δὲ Πωδανάλα
797, 7. Ἀγδιστιν] Ἀγγδιστιν C. Keilius 23. Σακονδαρίον 798, 7. Πι-
τισὸν 11. † Γορσαβόρων 24. † Γαρεαθύρων 28. τὰ Ἰσανρα]
Fort. τὰ Ἰσανῶρα numero duali 29. [τὴν δὲ] Εὐερκῇ 799, 10.
Ἰσανυρίαν] Praestat fort. Ἰσανῶραν pro eo quod posui Ἰσανραν 19.
καὶ † Κιλίκων add. post οὔσαν 800, 29. προσβόροις 801, 20.
ὀρθηλὸν] Ex ὀρθόανυλον corruptum es e suspicatur Lobeckius 803,
14. post ἀλλήλους add. πρὸς μὲν ἀλλήλους 805, 26. αἶ ante Κιμ-
μερίων fort. delendum 27. τε om. 809, 24. Δορυλᾶιον 810,
29. μικρὰς 811, 10. κατώφερει 13. γένόμενος [μέγας] Μαίαν-
δρος 24. ἀπέδειξεν? 30. ὑπολείβεσθαι 812, 22. † συνέπεσεν

813, 12. μεσόγαιαν 18. ὁμώνυμον 29. διὰ τὸν λίθον καὶ
τὴν ἀπὸ 814, 13. ὑπόνομον 20. συνέστηκε 24. τι συμβαίνει
36. βρυχήμασιν ἔρπουσι πᾶν δ' ἐρέχθει] πᾶν τ' Ἐρέχθειον
πέδον? an πᾶν δ' ἐρέχθεται πέδον?

Berolini d. XXVI. m. Ianuarii a. MDCCCLIII.

Augustus Meineke.

Εἰρηκόσι δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν Κελ-
 τικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν Ἰταλικῶν σὺν ταῖς πλησίον νή-
 σοις ἐφεξῆς ἂν εἶη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώπης
 5 μέρη, διελοῦσι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. λείπεται δὲ
 τὰ πρὸς ἑω * μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Τανάι-
 δος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα
 μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς
 θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον μέχρι τῆς
 10 Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἰστρὸς· διαιρεῖ γὰρ
 οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεῖσαν γῆν,
 μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν, ῥέων πρὸς
 νότον κατ' ἀρχάς, εἴτ' ἐπιστρέφων εὐθὺς ἀπὸ τῆς δύ-
 σεως ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν Πόντον. ἄρχεται μὲν
 15 οὖν ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἐσπερίων, πλη-
 σίον δὲ καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ
 περὶ χιλίους σταδίους· τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον οὐ
 πολὺ ἄπωθεν τῶν τοῦ Τύρα καὶ τοῦ Βορυσθένους
 ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πῶς πρὸς ἄρκτους. προσάρκτια
 20 μὲν οὖν ἐστὶ τῷ Ἰστρῷ τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς
 Κελτικῆς· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ τε Γαλατικά ἐθνη καὶ τὰ
 Γερμανικά μέχρι Βασταρνῶν καὶ Τυρεγετῶν καὶ τοῦ
 ποταμοῦ τοῦ Βορυσθένους, καὶ ὅσα μεταξὺ τούτου καὶ
 Τανάιδος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος εἰς τε τὴν
 25 μεσόγαιαν ἀνατείνει μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῇ Πον-
 τικῇ κλύζεται θαλάττῃ· μεσημβρινὰ δὲ τὰ τε Ἰλλυ-
 ρικά καὶ τὰ Θράκια καὶ ὅσα τούτοις ἀναμέμικται τῶν
 Κελτικῶν ἢ τινων ἄλλων, μέχρι τῆς Ἑλλάδος. λέγωμεν

δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἰστροῦ· πολὺ γὰρ ἀπλούστερα τῶν ἐπὶ θάτερα μερῶν ἐστίν.

C.290

2

Εὐθὺς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μετὰ τοὺς Κελτοὺς πρὸς τὴν ἑω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντες τοῦ Κελτικοῦ φύλου τῷ τε πλε- 5 ονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ξανθότητος, τὰλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς καὶ ἡθεσι καὶ βίοις ὄντες, οἷους εἰρήκαμεν τοὺς Κελτοὺς. διὸ δὴ καὶ μοι δοκοῦσι Ῥωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς θέσθαι τοῦ- νομα ὥς ἂν γνησίους Γαλάτας φράζειν βουλόμε- 10 νοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διά- λεκτον.

3

Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρ- 15 ξαμένοις· σχεδὸν δέ τι καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἣ ποταμία πᾶσα. ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ δ' ἔφθη μετα- στάντα εἰς τὴν ἐν βάρει χώραν, καθάπερ Μαρσοί· 20 λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν Σουγάμβρων μέρος. μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους τὰλλα ἐστὶν ἔθνη τὰ με- ταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ἀλβίου ποταμοῦ, ὃς παράλ- ληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς τὸν ὠκεανόν, οὐκ ἐλάττω 25 χώραν διεξιὼν ἥπερ ἐκεῖνος. εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν ἐν τῷ Ἀμασίᾳ Δροῦσος Βρουκτέ- ρους κατεναυμάχησε), ῥέοντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου 30 πρὸς βορρᾶν καὶ τὸν ὠκεανόν. ἐξήρται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον καὶ συνεχῇ ταῖς Ἀλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινὰ πρὸς ἑω τεταμένην, ὥς ἂν μέρος οὔσαν τῶν Ἀλπεων· καὶ δὴ καὶ ἀπεφήναντό τινες οὕτως διὰ τε τὴν λεχθεῖ- 35 σαν θέσιν καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕλην ἐκφέρειν· οὐ μὲν ἐπὶ τοσοῦτό γε ὕψος ἀνίσχει τὰ ταύτῃ ὄρη. ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς καὶ τὰ τῶν Σοήβων ἔθνη,

τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ
 Βουίαιμον τὸ τοῦ Μαροβόδου βασιλείον, εἰς ὃν ἐκεῖ-
 νος τόπον ἄλλους τε μετανέστησε πλείους καὶ δὴ καὶ
 τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαροκομμάνους. ἐπέστη γὰρ
 5 τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης
 ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ
 τοῦ Σεβαστοῦ, ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε καὶ κατε-
 κτήσατο πρὸς οἷς εἶπον Λουγίους τε, μέγα ἔθνος, καὶ
 Ζούμους καὶ Γούτωνας καὶ Μουρίλωνας καὶ Σιβίνους
 10 καὶ τῶν Σοήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος, Σέμνωνας. πλὴν
 τὰ γε τῶν Σοήβων, ὥς ἔφην, ἔθνη τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεῖ,
 τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ δρυμοῦ, ὅμορα τοῖς Γέταις. μέγιστον
 μὲν οὖν τὸ τῶν Σοήβων ἔθνος· διήκει γὰρ ἀπὸ τοῦ
 Ῥήνου μέχρι τοῦ Ἀλβίου· μέρος δὲ τι αὐτῶν καὶ πέραν
 15 τοῦ Ἀλβίου νέμεται, καθάπερ Ἑρμόνδοροι καὶ Λαγκό-
 βαρδοι· νυνὶ δὲ καὶ τελέως εἰς τὴν περὰ τὴν οὐτοί γε C.291
 ἐκπεπτώκασιν φεύγοντες. κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν τοῖς
 ταύτῃ τὸ περὶ τὰς μεταναστάσεις εὐμαρὲς διὰ τὴν λι-
 τότητα τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν μηδὲ θησαυ-
 20 ρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι πα-
 ρασκευήν· τροφή δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἢ πλείστη
 καθάπερ τοῖς νομάσιν, ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι τὰ
 οἰκεῖα ταῖς ἀρμαμάξαις ἐπάραντες ὅπῃ ἂν δόξῃ τρέ-
 πονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. ἄλλα δ' ἐνδεέστερά
 25 ἐστὶν ἔθνη Γερμανικὰ Χηροῦσκοί τε καὶ Χάττοι καὶ
 Γαμαβρίσιοι καὶ Χαττουάριοι· πρὸς δὲ τῷ ὠκεανῷ
 Σούγαμβροί τε καὶ Χαῦβοι καὶ Βρούκτεροι καὶ Κίμ-
 βροι Καῦκοί τε καὶ Καοῦλκοι καὶ Καμψιανοὶ καὶ ἄλ-
 30 λοὶ πλείους. ἐπὶ ταῦτά δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται Βί-
 σουργίς τε καὶ Λουπίας ποταμός, διέχων Ῥήνου περὶ

1. post δρυμοῦ: καθάπερ τὰ τῶν κολδούων (Κοαδούων)

ται δὲ τῆς λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοί, τὸ δὲ πλεόν
 Ἑλσῆττιοι καὶ Ῥινδολικοί . . . καὶ ἡ Βοίων ἐρημία.
 μέχρι Παννονίων πάντες, τὸ πλεόν δ' Ἑλσῆττιοι καὶ
 Ῥινδολικοί, οἰκοῦσιν ὁροπέδια. Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρι-
 κοὶ μέχρι τῶν Ἀλπειῶν ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι καὶ πρὸς 5
 τὴν Ἰταλίαν περινεύουσιν, οἱ μὲν Ἰνσούβροις συνά-
 πτοντες οἱ δὲ Κάρνοις καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυληίαν χω-
 ρίοις. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη μεγάλη Γαβρῆτα ἐπὶ τάδε
 τῶν Σοήβων, ἐπέκεινα δ' ὁ Ἐρκύνιος δρυμός· ἔχεται
 δὲ κἀκείνος ὑπ' αὐτῶν.

10

2 Περὶ δὲ Κίμβρων τὰ μὲν οὐκ εὖ λέγεται, τὰ δ'
 ἔχει πιθανότητος οὐ μετρία. οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην
 αἰτίαν τοῦ πλάνητας γενέσθαι καὶ ληστρικοὺς ἀποδέ-
 ξαιτ' ἄν τις, ὅτι χειρρόνησον οἰκοῦντες μεγάλη πλημ-
 μυρίδι ἐξελαθεῖεν ἐκ τῶν τόπων· καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι 15

C.293 τὴν χώραν ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἐπεμψαν τῷ Σε-
 βαστῷ δῶρον τὸν ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λέβητα, αἰ-
 τούμενοι φιλίαν καὶ ἀμνηστίαν τῶν ὑπηρογμένων, τυ-
 χόντες δὲ ὧν ἡξίουν ἀπῆραν· γελοῖον δὲ τῷ φυσικῷ
 καὶ αἰωνίῳ πάθει δις ἐκάστης ἡμέρας συμβαίνοντι 20
 προσοργισθέντας ἀπελθεῖν ἐκ τοῦ τόπου. εἴκει δὲ
 πλάσματι τὸ συμβῆναι ποτε ὑπερβάλλουσιν πλημυ-
 ρίδα· ἐπιτάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται, τεταγμέ-
 νας δὲ καὶ περιοδιζούσας, ὁ ὠκεανὸς ἐν τοῖς τοιούτοις
 πάθεσιν. οὐκ εὖ δ' οὐδὲ ὁ φήσας ὅπλα αἰρεσθαι πρὸς 25
 τὰς πλημυρίδας τοὺς Κίμβρους, οὐδ' ὅτι ἀφοβίαν οἱ
 Κελτοὶ ἀσκοῦντες κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομέ-
 νουσιν, εἴτ' ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ὅτι πλείων αὐτοῖς
 συμβαίνει φθόρος ἐξ ὕδατος ἢ πολέμου, ὅπερ Ἐφορός
 φησιν. ἡ γὰρ τάξις ἡ τῶν πλημυρίδων καὶ τὸ τὴν 30
 ἐπικλυζομένην χώραν εἶναι γνώριμον οὐκ ἔμελλε τοι-
 αύτας τὰς ἀτοπίας παρῆξιν. δις γὰρ ἐκάστης ἡμέρας

τούτου συμβαίνοντος τὸ μὴδ' ἅπαξ αἰσθάνεσθαι φυσικὴν οὖσαν τὴν παλίρροϊαν καὶ ἀβλαβῇ, καὶ οὐ μόνοις τούτοις συμβαίνουσιν ἀλλὰ τοῖς παρωκεανίταις πᾶσι, πῶς οὐκ ἀπίθانون; οὐδὲ Κλείταρχος εὖ· φησὶ
 5 γὰρ τοὺς ἱππέας ἰδόντας τὴν ἔφοδον τοῦ πελάγους ἀφιππάσασθαι καὶ φεύγοντας ἐγγὺς γενέσθαι τοῦ περικαταληφθῆναι. οὔτε δὲ τοσοῦτ' ἵσχυρ' ἔχει τὴν ἐπίβασιν ὁρμωμένην ἱστοροῦμεν, ἀλλὰ λεληθότως προσιοῦσαν τὴν θάλατταν· οὔτε τὸ καθ' ἡμέραν γινόμενον καὶ
 10 πᾶσιν ἔναυλον ἤδη ὃν τοῖς πλησιάζειν μέλλουσι πρὶν ἢ θεάσασθαι, τοσοῦτον ἔμελλε παρῆξέσθαι φόβον ὥστε φεύγειν, ὡς ἂν εἰ ἐξ ἀδοκῆτου προσέπεσε.

Ταῦτά τε δὴ δικαίως ἐπιτιμᾷ τοῖς συγγραφεῦσι 2
 Ποσειδώνιος καὶ οὐ κακῶς εἰκάζει, διότι ληστρικοὶ ὄν-
 15 τες καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν Μαιῶτιν ποιήσαιντο στρατείαν, ἀπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ Κιμμέριος κληθεὶς Βόσπορος, οἷον Κιμβρικός, Κιμμερίους τοὺς Κίμβρους ὀνομασάντων τῶν Ἑλλήνων. φησὶ δὲ καὶ Βοίους τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρό-
 20 τερον, τοὺς δὲ Κίμβρους ὁρμήσαντας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀποκρουσθέντας ὑπὸ τῶν Βοίων ἐπὶ τὸν Ἰστρον καὶ τοὺς Σκορδίσκους Γαλάτας καταβῆναι, εἴτ' ἐπὶ Τευρίστας καὶ Ταυρίσκους, καὶ τούτους Γαλάτας, εἴτ' ἐπὶ Ἐλεητιίους, πολυχρύσους μὲν ἄνδρας εἰρη-
 25 ναίους δέ· ὁρῶντας δὲ τὸν ἐκ τῶν ληστηρίων πλοῦτον ὑπερβάλλοντα τοῦ παρ' ἑαυτοῖς τοὺς Ἐλεητιίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δ' αὐτῶν Τιγυρίνους τε καὶ Τωγέ-
 γένους, ὥστε καὶ συνεξορμήσαι. πάντες μὲντοι κατε-
 30 λύθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοὶ τε οἱ Κίμβροι καὶ οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ὑπερβαλόντες τὰς Ἀλ-
 πεις εἰς τὴν Ἰταλίαν οἱ δ' ἐξω τῶν Ἀλπεων.

Ἔθος δέ τι τῶν Κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, 3

ὅτι ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συστρατευούσαις παρηκολού-
θουν προμάντις ἰέρειαι πολιότριχες, λευχεῖμονες,
καρπασίνας ἐφαπτίδας ἐπιπεπορημέναι, ζῶσμα χαλ-
κοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες· τοῖς οὖν αἰχμαλώτοις διὰ
τοῦ στρατοπέδου συνήντων ξιφήρεις, καταστέψασαι δ' 5
αὐτοὺς ἤγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκοῦν ὅσον ἀμφορέων εἴ-
κοσιν· εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβάσα . . . ὑπερπετῆς
τοῦ λέβητος ἐλαιοτομέει ἕκαστον μετεωρισθέντα· ἐκ
δὲ τοῦ προχεομένου αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα μαν-
τείαν τινὰ ἐποιοῦντο, ἄλλαι δὲ διασχίσασαι ἐσπλάγ- 10
χνευον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις. ἐν δὲ τοῖς
ἀγῶσιν ἔτυπτον τὰς βύρσας τὰς περιτεταμένας τοῖς
γέροισι τῶν ἄρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι ψόφον
ἐξαίσιον.

- 4 Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι 15
παροικοῦσι τῷ ὠκεανῷ, γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκ-
βολῶν τοῦ Ῥήνου λαβούτες τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ Ἄλ-
βιος. τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι Σούγαμβροί τε καὶ
Κίμβροι. τὰ δὲ πέραν τοῦ Ἄλβιος τὰ πρὸς τῷ ὠκεανῷ
παντάπασις ἄγνωστα ἡμῖν ἐστίν. οὔτε γὰρ τῶν προ- 20
τέρων οὐδένας ἴσμεν τὸν παράπλου τοῦτον πεποιη-
μένους πρὸς τὰ ἑωθινὰ μέρη τὰ μέχρι τοῦ στόματος
τῆς Κασπίας θαλάττης, οὔθ' οἱ Ῥωμαῖοί πω προῆλθον
εἰς τὰ περαιτέρω τοῦ Ἄλβιος· ὡς δ' αὐτως οὐδὲ πεξῆ
παρωδεύκασιν οὐδένες. ἀλλ' ὅτι μὲν κατὰ μῆκος ἰοῦ- 25
σιν ἐπὶ τὴν ἑω τὰ κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς
βορρᾶν τοῦ Πόντου χωρία ἀπαντᾷ, δῆλον ἐκ τῶν κλι-
μάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων. τί δ' ἐστὶ
πέραν τῆς Γερμανίας καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἐξῆς, εἴτε
Βαστάρνας χορὴ λέγεται, ὡς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' 30

ἄλλους μεταξὺ ἢ Ἰάξυρας ἢ Ῥωξολανοὺς ἢ τινας ἄλλους τῶν ἀμαξοίκων οὐ ῥάδιον εἰπεῖν, οὐδ' εἰ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ παρήκουσι παρὰ πᾶν τὸ μῆκος, ἢ ἔστι τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ εἰ καὶ γένος
 5 ἀνθρώπων ἄλλο διαδέχεται μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἐσίων Γερμανῶν ἰδρυμένον. τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς προσαρκτίων ἐπέχει. οὔτε γὰρ τοὺς Βαστάρνας οὔτε τοὺς Σαυρομά-
 τας καὶ ἀπλῶς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν,
 10 οὐθ' ὁπόσον ἀπέχουσι τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάττης, οὐτ' εἰ συνάπτουσιν αὐτῇ.

Τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς Γερμανίας τὸ πέραν τοῦ **3**
 Ἄλβιος τὸ μὲν συνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν Σοήβων κατέ-
 χεται· εἴτ' εὐθὺς ἡ τῶν Γετῶν συνάπτει γῇ, κατ' ἀρ-
 15 χὰς μὲν στενὴ, παρατεταμένη τῷ Ἰστροῦ κατὰ τὸ νό-
 τιον μέρος, κατὰ δὲ τοῦναντίον τῇ παρωρείᾳ τοῦ Ἑρ-
 κυνίου ὀρμουῦ, μέρος τι τῶν ὀρῶν καὶ αὐτὴ κατέ-
 χουσα, εἴτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτους μέχρι Τυρε-
 γετῶν· τοὺς δὲ ἀκριβεῖς ὅρους οὐκ ἔχομεν φράζειν.
 20 διὰ δὲ τὴν ἄγνοιαν τῶν τόπων τούτων οἱ τὰ Ῥιπαῖα ὄρη
 καὶ τοὺς Ὑπερβορείους μυθοποιοῦντες λόγον ἡξίωσαν,
 καὶ ἃ Πυθίας ὁ Μασσαλιώτης κατεψεύσατο * ταῦτα
 τῆς παρωκεανίτιδος, προσχήματι χρώμενος τῇ περὶ τὰ
 οὐράνια καὶ τὰ μαθηματικὰ ἱστορίᾳ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν
 25 ἐάσθωσαν· οὐδὲ γὰρ εἴ τινα Σοφοκλῆς τραγωδεῖ περὶ
 τῆς Ὀρειθυίας λέγων ὥς ἀναρπαγεῖσα ὑπὸ Βορέου κο-
 μισθεῖν „ὑπὲρ τε πόντον πάντ' ἐπ' ἔσχατα χθονὸς
 „νυκτός τε πηγὰς οὐρανοῦ τ' ἀναπτυχάς, Φοίβου πα-
 „λαιὸν κῆπον,“ οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐα-
 30 τέον, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης. ἃ δὲ ἔκ τε
 τῆς παλαιᾶς ἱστορίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφαμεν, ταῦτα
 λέγωμεν.

2

Οἱ τοίνυν Ἕλληνες τοὺς Γέτας Θρᾶκας ὑπελάμ-
 βανον· ὥκουν δ' ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Ἰστροῦ καὶ οὗτοι
 καὶ οἱ Μυσοὶ Θρᾶκες ὄντες καὶ αὐτοὶ καὶ οὓς νῦν Μοι-
 σους καλοῦσιν, ἀφ' ὧν ὠρμήθησαν καὶ οἱ νῦν μετα-
 ξὺν Λυδῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Τρώων οἰκοῦντες Μυσοί. 5
 καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες Βρίγες εἰσί, Θρᾶκίον τι ἔθνος,
 καθάπερ καὶ Μυγδόνες καὶ Βέβρυκες καὶ Μαιδοβι-
 θυνοὶ καὶ Βιθυνοὶ καὶ Θυνοὶ, δοκῶ δὲ καὶ τοὺς Μα-
 ριανδυνούς. οὗτοι μὲν οὖν τελέως ἐκκλειοίπασι πάντες
 τὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ Μυσοὶ συνέμειναν. καὶ Ὅμηρον 10
 δ' ὀρθῶς εἰκάζειν μοι δοκεῖ Ποσειδῶνιος τοὺς ἐν τῇ
 Εὐρώπῃ Μυσοὺς κατονομάζειν (λέγω δὲ τοὺς ἐν τῇ
 Θρᾶκῃ) ὅταν φῇ „αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὅσσε φαεινῶ,
 „νόσφιν ἐφ' ἱπποπόλων Θρηκῶν καθορώμενος αἶαν
 „Μυσῶν τ' ἀρχεμάχων.“ ἐπεὶ εἴ γε τοὺς κατὰ τὴν 15
 Ἀσίαν Μυσοὺς δέχοιτό τις, ἀπηρτημένος ἂν εἴη ὁ λό-
 γος. τὸ γὰρ ἀπὸ τῶν Τρώων τρέψαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ
 τὴν Θρακῶν γῆν συγκαταλέγειν ταύτῃ τὴν τῶν Μυ-
 σῶν, τῶν οὐ νόσφιν ὄντων ἀλλ' ὁμόρων τῇ Τρωάδι
 καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ἰδρυμένων καὶ ἐκατέρωθεν, διειρ- 20
 γομένων δ' ἀπὸ τῆς Θρᾶκης πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ, συγ-
 χέοντος ἂν εἴη τὰς ἡπείρους καὶ ἅμα τῆς φράσεως οὐκ
 ἀκούοντος. τὸ γὰρ „πάλιν τρέπεν“ μάλιστα μὲν ἐστίν
 εἰς τοῦπίσω· ὁ δ' ἀπὸ τῶν Τρώων μεταφέρων τὴν
 ὄψιν ἐπὶ τοὺς μὴ ὀπισθεν αὐτῶν ἢ ἐκ πλαγίων ὄντας 25
 προσωτέρω μὲν μεταφέρει, εἰς τοῦπίσω δ' οὐ πάνν.
 C. 296 καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὐτοῦ τούτου μαρτύριον, ὅτι
 τοὺς ἱππημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους καὶ ἀβίους συν-
 ῆψεν αὐτοῖς, οἵπερ εἰσὶν οἱ ἀμάξοικοι Σκύθαι καὶ
 Σαρμάται. καὶ γὰρ νῦν ἀναμείμνεται ταῦτα τὰ ἔθνη 30
 τοῖς Θραξὶ καὶ τὰ Βασταρνικά, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς
 Ἰστροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελ-

τικά, οἳ τε Βόιοι καὶ Σκορδίσκοι καὶ Ταυρίσκοι. τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἔνιοι Σκορδίστας καλοῦσι· καὶ τοὺς Ταυρίσκους δὲ Τευρίσκους καὶ Ταυρίστας φασί.

Λέγει δὲ τοὺς Μυσοὺς ὁ Ποσειδάωνιος καὶ ἐμψύ- 3
 5 χων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ θρεμ-
 μάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ ζῶν-
 τας καθ' ἡσυχίαν, διὰ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε
 καὶ καπνοβάτας· εἶναι δὲ τινας τῶν Θρακῶν οἳ χωρὶς
 γυναικὸς ζῶσιν, οὓς κτίστας καλεῖσθαι, ἀνιερωσθαι
 10 τε διὰ τιμὴν καὶ μετὰ ἀδείας ζῆν· τούτους δὲ συλλή-
 βδην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἰπεῖν ἀγανοὺς ἱππημολ-
 γοὺς γλακτοφάγους ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώ-
 πους. ἀβίους δὲ προσαγορεύειν μάλιστα ὅτι χωρὶς γυ-
 ναικῶν, ἡγούμενον ἡμιτελῆ τινα βίον τὸν χῆρον, κα-
 15 θάπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσιλάου διότι
 χῆρος· ἀγχεμάχους δὲ τοὺς Μυσοὺς, ὅτι ἀπόρθητοι,
 καθὰ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί· δεῖν δὲ ἐν τῷ τρισκαιδεκά-
 τῳ γράφειν ἀντὶ τοῦ „Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων“ „Μοι-
 σῶν τ' ἀγχεμάχων.“

20 Τὸ μὲν οὖν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσούτων ἐτῶν 4
 εὐδοκιμήσασαν περιττὸν ἴσως· πολὺ γὰρ πιθανώτε-
 ρον ὠνομάσθαι μὲν ἐξ ἀρχῆς Μυσοὺς, μετωνομάσθαι
 δὲ ὡς νῦν. τοὺς ἀβίους δὲ τοὺς χήρους οὐ μᾶλλον ἢ
 τοὺς ἀνεστίους καὶ τοὺς ἀμαξοίκους δεῖξαιτ' ἂν τις· μά-
 25 λιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλαια καὶ τὴν τῶν χρημάτων
 κτήσιν συνισταμένων τῶν ἀδικημάτων, τοὺς οὕτως ἀπ'
 ὀλίγων εὐτελῶς ζῶντας δικαιοτάτους εὐλογον κληθῆ-
 ναι· ἐπεὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι τῇ σωφροσύνῃ τὴν δικαιο-
 σύνην ἐγγυτάτω τιθέντες τὸ αὐταρκές καὶ τὸ λιτὸν ἐν
 30 τοῖς πρώτοις ἐξήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ προεκπτώσεις τι-
 νὰς αὐτῶν παρέωσαν ἐπὶ τὸν κυνισμόν. τὸ δὲ χήρους
 γυναικῶν οἰκεῖν οὐδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν ὑπογρά-

φει, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Θραξὶ καὶ τούτων τοῖς
 Γέταις. ὅρα δ' ἃ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν οὐ
 C.297 πλάσας, ὥς εἰκός, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβὼν „πάντες
 „μὲν οἱ Θραῖκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται ἡμεῖς ἀπάντων (καὶ
 „γὰρ αὐτὸς εὐχόμεαι ἐκείθεν εἶναι τὸ γένος) οὐ σφόδρ' 5
 „ἐγκρατεῖς ἐσμέν.“ καὶ ὑποβὰς μικρὸν τῆς περὶ τὰς
 γυναικῆς ἀκρασίας τίθησι τὰ παραδείγματα „γαμεῖ
 „γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς, εἰ μὴ δέκ' ἢ ἑνδεκα γυναικῆς δώ-
 „δεκά τ' ἢ πλείους τινάς. ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γε-
 „γαμηκῶς τύχῃ καταστροφῆς τις, ἀννυμέναιος ἄθλιος 10
 „ἄννυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.“ ταῦτα γὰρ
 ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, οὐκ εἰκός δὲ
 τοὺς αὐτοὺς ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον τὸν μὴ
 μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπουδαῖον καὶ δίκαιον
 τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. τὸ δὲ δὴ καὶ θεοσεβεῖς νο- 15
 μίζειν καὶ καπνοβάτας τοὺς ἐρήμους γυναικῶν σφό-
 δρα ἐναντιοῦται ταῖς κοιναῖς ὑπολήψεσιν. ἅπαντες
 γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρχηγοὺς οἶονται τὰς γυναι-
 κῆς· αὐταὶ δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας προκαλοῦνται πρὸς τὰς
 ἐπὶ πλεον̄ θεραπείας τῶν θεῶν καὶ ἐορτὰς καὶ ποτνι- 20
 ασμούς· σπάνιον δ' εἴ τις ἀνὴρ καθ' αὐτὸν ζῶν εὐρί-
 σκεται τοιοῦτος. ὅρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν ἃ λέ-
 γει εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν
 γυναικῶν δαπάναις καὶ λέγοντα „ἐπιτρίβουσι δ' ἡμᾶς
 „οἱ θεοὶ μάλιστα τοὺς γήμαντας· ἀεὶ γὰρ τινα ἄγειν 25
 „ἐορτὴν ἐστ' ἀνάγκη.“ τὸν δὲ μισογύνην αὐτὰ ταῦ-
 τα αἰτιώμενον „ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας, ἐκνυ-
 „βάλιζον δ' ἐπὶ τὰ θεράπαινα κύκλῳ, αἱ δ' ὠλόλυ-
 „ξον.“ τὸ μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγύνους τῶν Γετῶν
 εὐσεβεῖς νομίζεσθαι παράλογόν τι ἐμφαίνει· τὸ δ' 30
 ἰσχύειν ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδὴν

ἐκ τε ὧν εἶπε Ποσειδώνιος οὐκ ἀπιστητέον καὶ ἐκ τῆς
ἄλλης ἱστορίας.

Λέγεται γάρ τινα τῶν Γετῶν ὄνομα Ζάμολξιν δου- 5
λεῦσαι Πυθαγόρα καὶ τινα τῶν οὐρανίων παρ' ἐκεί-
5 νου μαθεῖν, τὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων πλανηθέντα
καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν σπου-
δασθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι καὶ τῷ ἔθνει προλέγοντα
τὰς ἐπισημασίας, τελευτῶντα δὲ πείσαι τὸν βασιλέα
κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς αὐτὸν λαβεῖν ὡς τὰ παρὰ τῶν
10 θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερέα
κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ' αὐτοῖς
θεοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεὸν προσαγορευθῆναι, καὶ C.29
καταλαβόντα ἀντρῶδες τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλ-
λοις ἐνταῦθα διαιτᾶσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς
15 ἐκτὸς πλὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν θεραπόντων· συμ-
πράττειν δὲ τὸν βασιλέα ὁρῶντα τοὺς ἀνθρώπους
προσέχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλέον ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέ-
ρουντι τὰ προστάγματα κατὰ συμβουλήν θεῶν. τουτὶ
δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, αἰεί τινος εὐρι-
20 σκομένου τοιούτου τὸ ἥθος, ὃς τῷ μὲν βασιλεῖ σύμ-
βουλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο θεός·
καὶ τὸ ὄρος ὑπελήφθη ἱερόν, καὶ προσαγορεύουσιν
οὕτως· ὄνομα δ' αὐτῷ Κωγαίονον ὁμώνυμον τῷ πα-
ραρρέοντι ποταμῷ. καὶ δὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρχε τῶν
25 Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καῖσαρ ὁ θεὸς στρα-
τεύειν, Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν τιμὴν, καὶ πῶς τὸ
τῶν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον τοῦ Ζαμόλξιος
ἔμεινε παραδοθέν.

Τοιαῦτα μὲν οὖν [οὐ] κακῶς ἂν τις διαποροίῃ περὶ 6
30 τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ περὶ τε Μυσῶν καὶ

1. post ἀπιστητέον : καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι δι' εὐσέβειαν

ἀγανῶν ἱππημολγῶν· ἃ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ περὶ νεῶν προοιμιαζόμενος εἴρηκεν ἥκιστα λέγοιτ'
 ἂν. ἐπαινεῖ γὰρ Ἑρατοσθένους ἀπόφασιν, ὅτι φησὶν
 ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιοὺς τὰ
 μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναι τῶν δὲ πόρρω πολλὴν ἔχειν 5
 ἀπειρίαν, ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας ἀπείρους
 δὲ τοῦ ναυτίλλεσθαι. συνηγορῶν δὲ τούτοις Ὅμηρόν
 φησι τὴν μὲν Αὐλίδα καλεῖν πετρήεσσαν, ὥσπερ καὶ
 ἔστι, πολύκνημον δὲ τὸν Ἑτεωνόν, πολυτρήρωνα δὲ
 τὴν Θίσιβην, ποιήεντα δὲ τὸν Ἀλίαρτον· τὰ δ' ἄπωθεν 10
 οὔτ' αὐτὸν εἰδέναι οὔτε τοὺς ἄλλους. ποταμῶν γοῦν
 περὶ τετταράκοντα ῥεόντων εἰς τὸν Πόντον μηδὲ τῶν
 ἐνδοξοτάτων μηδενὸς μεμνήσθαι, οἷον Ἰστρου Ταναί-
 δος Βορυσθένους Ὑπάνιος Φάσιδος Θερμώδοντος Ἀλυ-
 ος· ἔτι δὲ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνήσθαι, πλάττειν δὲ 15
 ἀγανούς τινας ἱππημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους ἀβί-
 ους τε, Παφλαγόνας τε τοὺς ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἱστορηκέ-
 ναι παρὰ τῶν περὶ τοῖς τόποις πλησιασάντων, τὴν πα-
 ραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως γε. ἄπλουν γὰρ εἶναι
 τότε τὴν θάλατταν ταύτην καὶ καλεῖσθαι Ἀξενον διὰ 20
 τὸ δυσχεῖμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων
 ἔθνων καὶ μάλιστα τῶν Σκυθικῶν, ξινοθυτούντων
 καὶ σαρκοφαγούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρω-
 C.299 μένων· ὕστερον δ' Εὐξείνου κεκληῖσθαι τῶν Ἰώνων
 ἐν τῇ παραλίᾳ πόλεις κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν 25
 καὶ τὰ περὶ Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις
 τοῦ Νείλου καὶ προσχώσεις τοῦ πελάγους, ὧν οὐδα-
 μοῦ μεμνήσθαι, οὐδὲ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Ἑρ-
 θρᾶς καὶ τῆς Αἰγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν
 Ἀραβίαν καὶ Αἰθιοπίαν καὶ τὸν ὠκεανόν, εἰ μὴ Ζή- 30
 νωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι „Αἰθιοπᾶς
 „θ' ἰκόμεν καὶ Σιδονίους Ἀραβᾶς τε.“ οὐ θαυμαστὸν

δ' εἶναι περὶ Ὀμήρου· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι νεωτέρους ἐκεί-
 νου πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ τερατολογεῖν, Ἡσίοδον μὲν
 Ἡμίκυνας λέγοντα καὶ Μεγαλοκεφάλους καὶ Πυγμαί-
 ους, Ἀλκμᾶνα δὲ Στεγανόποδας, Αἰσχύλον δὲ κυνο-
 5 κεφάλους καὶ στερνοφθάλμους καὶ μονομμάτους καὶ
 ἄλλα μυρία. ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τοὺς συγγραφεῆς βα-
 δίζει Ριπαῖα ὄρη λέγοντας καὶ τὸ Ὠγύιον ὄρος καὶ τὴν
 τῶν Γοργόνων καὶ Ἐσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν παρὰ
 Θεοπόμπῃ Μεροπίδα γῆν, παρ' Ἑκαταίῳ δὲ Κιμμε-
 10 ρίδα πόλιν, παρ' Εὐημέρῳ δὲ τὴν Παργαῖαν γῆν, παρ'
 Ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμου... ἐκ δὲ τῶν
 ὄμβρων τήκεσθαι, ἐν δὲ τῇ Αἰβύῃ Διονύσου πόλιν εἶ-
 ναι, ταύτην δ' οὐκ ἐνδέχεσθαι δις τὸν αὐτὸν ἐξευρεῖν.
 ἐπιτιμᾷ δὲ καὶ τοῖς περὶ Σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι
 15 καθ' Ὀμηρον τὴν Ὀδυσσέως· εἰ γὰρ * αὖ χρῆναι τὴν
 μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγυμέναι φάσκειν, τὸν δὲ ποιητὴν
 ἐξωκεανικῆναι μυθολογίας χάριν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις
 συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνυ μεταποιου-
 μένῳ γε γραμματικῆς, ὃς τὴν μὲν Γαῦδον Καλυψοῦς
 20 νῆσόν φησι, τὴν δὲ Κόρκυραν Σχερίαν. ἄλλους δ' αἰ-
 τιᾶται ψεύσασθαι περὶ Γερήνων καὶ τοῦ Ἀκακησίου
 καὶ Δήμου ἐν Ἰθάκῃ, Πελεθρονίου δ' ἐν Πηλῖῳ, Γλαυ-
 κωπίου δ' ἐν Ἀθήναις. τούτοις δὲ μικρά τινα προσθεῖς
 τοιαῦτα παύεται, τὰ πλεῖστα μετενέγκας παρὰ τοῦ
 25 Ἐρατοσθένους, ὥς καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, οὐκ εὔ-
 εἰρημένα. τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὕστερον ἐμπειροτέρους γε-
 γονέναι τῶν πάλαι περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ Ἐρατοσθένει
 καὶ τούτῳ δοτέον· τὸ δ' οὕτω πέρα τοῦ μετρίου προά-
 γειν καὶ μάλιστα ἐφ' Ὀμήρου, δοκεῖ μοι καὶ ἐπιπλη-
 30 ξαί τις δικαίως καὶ τὸνναντίον εἰπεῖν, ὥς περὶ ὧν

5. post μονομμάτους: ἐν τῷ Προμηθεΐ φησι,

C.300 ἄγνοοῦσιν αὐτοί, περὶ τούτων τῷ ποιητῇ προφέρουσι.
τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς καθ' ἑκαστα οἰκείας μνήμης
τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου.

7 Νυνὶ δὲ περὶ Θρακῶν ἐλέγομεν „Μυσῶν τ' ἀρχε-
„μάχων καὶ ἀγανῶν ἱππημολγῶν, γλακτοφάγων ἀβί- 5
„ων τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων,“ βουλόμενοι συγκρι-
ναι τὰ τε ὑφ' ἡμῶν καὶ τὰ ὑπὸ Ποσειδωνίου λεχθέντα
καὶ τὰ ὑπὸ τούτων· πρότερον δ' ὅτι τὴν ἐπιχείρησιν
ὑπεναντίαν τοῖς προτεθείσι πεποιήνται. προὔθεντο
μὲν γὰρ διδάξαι διότι τῶν πόρρω τῆς Ἑλλάδος πλείων 10
ἦν ἄγνοια τοῖς πρεσβυτέροις ἢ τοῖς νεωτέροις, ἔδειξαν
δὲ τὰναντία, καὶ οὐ [κατὰ] τὰ πόρρω μόνον ἀλλὰ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι. ἀλλ', ὥς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν
ὑπερκείσθω, τὰ δὲ νῦν σκοπῶμεν. Σκυθῶν μὲν γὰρ
[μὴ] μεμνηῖσθαι κατ' ἄγνοιάν φασι, μηδὲ τῆς περὶ τοὺς 15
ξένους ὁμότητος αὐτῶν, καταθυόντων καὶ σαρκοφα-
γούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων, δι'
οὗς Ἀξενος ὠνομάζετο ὁ πόντος, πλάττειν δ' ἀγανούς
τινας ἱππημολγούς γλακτοφάγους ἀβίους τε, δι-
καιοτάτους ἀνθρώπους, τοὺς οὐδαμοῦ γῆς ὄντας. πῶς 20
οὖν Ἀξενον ὠνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀγριότητα,
μηδ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιούτους; οὗτοι δ' εἰσὶ δῆ-
που οἱ Σκύθαι. πότερον δ' οὐδ' ἱππημολγοὶ ἦσαν οἱ
ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν καὶ Θρακῶν καὶ Γετῶν, οὐδὲ
γλακτοφάγοι καὶ ἀβιοί; ἀλλὰ καὶ νῦν εἰσιν ἀμάξοι- 25
κοι καὶ νομάδες καλούμενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων
καὶ γάλακτος καὶ τυροῦ καὶ μάλιστα ἱππείου, θησαν-
ρισμὸν δ' οὐκ εἰδότες οὐδὲ καπηλείαν πλὴν εἰ φόρ-
τον ἀντὶ φόρτου. πῶς οὖν ἡγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποι-
ητής, ἱππημολγούς καὶ γλακτοφάγους τινὰς προσά- 30
γορεύων; ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους ἱππημολγούς ἐκά-
λουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους

παρατεθείσιν ἔπεσιν „Αἰθίοπας τε Αἴγυς τε ἰδὲ Σκύ-
 ,,θας ἱππημολγούς.“ τί δὲ θαυμαστόν, εἰ διὰ τὸ πλεο-
 νάζειν παρ' ἡμῖν τὴν περὶ τὰ συμβόλαια ἀδικίαν δι-
 καιοτάτους εἶπεν ἀνθρώπους τοὺς ἥκιστα ἐν τοῖς συμ-
 5 βολαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κε-
 κτημένους πάντα πλὴν ξίφους καὶ ποτηρίου, ἐν δὲ τοῖς
 πρῶτον τὰς γυναῖκας πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς καὶ
 τέκνα; καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν τῷ ποι-
 ητῇ φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν „ἀλλ' ἱππάκης βρωτῆρεςC.301
 10 „εὐνομοὶ Σκύθαι.“ αὕτη δ' ἡ ὑπόληψις καὶ νῦν ἔτι συμ-
 μένει παρὰ τοῖς Ἑλλησιν· ἀπλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς
 νομίζομεν καὶ ἥκιστα κακεντρεχεῖς εὐτελεστέρους τε
 πολὺ ἡμῶν καὶ αὐταρκεστέρους· καίτοι ὅ γε καθ' ἡμᾶς
 βίος εἰς πάντας σχεδόν τι διατέτακε τὴν πρὸς τὸ χεῖρον
 15 μεταβολήν, τρυφὴν καὶ ἡδονὰς καὶ κακοτεχνίας καὶ
 πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. πολὺ οὖν τῆς
 τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τοὺς βαρβάρους ἐμπέπτωκε τοὺς
 τε ἄλλους καὶ τοὺς νομάδας· καὶ γὰρ θαλάττης ἀψάμε-
 νοὶ χεῖρους γεγόνασι ληστεύοντες καὶ ξενοκτονοῦντες,
 20 καὶ ἐπιπλεκόμενοι πολλοῖς μεταλαμβάνουσι τῆς ἐκεί-
 νων πολυτελείας καὶ καπηλείας· ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἡμε-
 ρότητα συντείνειν, διαφθείρει δὲ τὰ ἥθη καὶ ποικι-
 λίαν ἀντὶ τῆς ἀπλότητος τῆς ἄρτι λεχθεῖσης εἰσάγει.

Οἱ μέντοι πρὸ ἡμῶν καὶ μάλιστα οἱ ἐγγυὲς τοῖς 8
 25 Ὀμήρου χρόνοις τοιοῦτοί τινες ἦσαν καὶ ὑπελαμβά-
 νοντο παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ὁποίους Ὀμηρὸς φησιν. ὅρα
 δὲ ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως,
 ἐφ' ὃν ἐστράτευσε Δαρεῖος, καὶ τὰ ἐπεσταλμένα παρ'
 αὐτοῦ. ὅρα δὲ καὶ ἃ λέγει Χρύσιππος περὶ τῶν τοῦ Βο-
 30 σπόρου βασιλέων τῶν περὶ Λεύκωνα. πλήρεις δὲ καὶ
 αἱ Περσικαὶ ἐπιστολαὶ τῆς ἀπλότητος ἧς λέγω, καὶ τὰ
 ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Βαβυλωνίων καὶ Ἰνδῶν ἀπο-

μνημονευόμενα. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις καὶ Ἀβαρις καὶ τινες ἄλλοι τοιοῦτοι παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοκίμουν, ὅτι ἐθνικόν τινα χαρακτῆρα ἐπέφαινον εὐκολίας καὶ λιτότητος καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί δεῖ τοὺς πάλαι λέγειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου κατὰ τὴν ὁ ἐπὶ Θρακίας τοὺς ὑπὲρ τοῦ Αἴμου στρατείαν ἐμβαλὼν εἰς Τριβαλλοὺς, ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἰστροῦ καθήκοντας καὶ τῆς ἐν αὐτῷ νήσου Πεύκης, τὰ πέραν δὲ Γέτας ἔχοντας, ἀφίχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο, καὶ εἰς μὲν τὴν νῆσον ἀποβῆναι μὴ δύνασθαι σπάνει πλοίων (ἐκείσε γὰρ κα- 10 ταφυρόντα τὸν τῶν Τριβαλλῶν βασιλέα Σύρμον ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν), εἰς δὲ τοὺς Γέτας διαβάντα ἐλεῖν αὐτῶν πόλιν καὶ ἀναστρέφαι διὰ ταχέων εἰς τὴν οἰκίαν, λαβόντα δῶρα [παρὰ] τῶν ἐθνῶν καὶ παρὰ τοῦ Σύρμου. φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου κατὰ 15 ταύτην τὴν στρατείαν συμμῖξαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτοὺς τοὺς περὶ τὸν Ἀδρίαν φιλίας καὶ ξενίας χάριν, δεξάμε- C.302νον δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα ἐρέσθαι παρὰ πότον, τί μάλιστα εἶη ὃ φοβοῦντο, νομίζοντα αὐτὸν ἐρεῖν· αὐτοὺς δ' ἀποκρίνασθαι ὅτι οὐδὲν πλὴν εἰ ἄρα 20 μὴ ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐπιπέσοι, φιλίαν γε μὴν ἀνδρὸς τοιούτου περὶ παντὸς τίθεσθαι. ταῦτα δὲ ἀπλότητος τῆς τῶν βαρβάρων ἐστὶ σημεῖα, τοῦ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν ἀπόβασιν τὴν εἰς τὴν νῆσον, δῶρα δὲ πέμψαντος καὶ συνθεμένου φιλίαν, καὶ τῶν φοβεῖσθαι 25 μὲν οὐδένα φαιμένων, φιλίαν δὲ περὶ παντὸς τίθεσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. ὃ τε Δρομικαίτης κατὰ τοὺς διαδόχους ἦν Γετῶν βασιλεὺς· ἐκεῖνος τοίνυν λαβὼν ζωγρίᾳ Αυσίμαχον ἐπιστρατεύσαντα αὐτῷ, δείξας τὴν πενίαν τὴν τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἔθνους, ὁμοίως δὲ καὶ 30

τὴν αὐτάρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς τοιούτοις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι· ταῦτα δ' εἰπὼν, ξενίσας καὶ συνθέμενος φιλίαν ἀπέλυσεν αὐτόν.

Ἐφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας Εὐ- 9
5 ρώπῃ δ' ἐπιγραφομένῃ βίβλῳ, περιοδεύσας τὴν Εὐ-
ρώπην μέχρι Σκυθῶν ἐπὶ τέλει φησὶν εἶναι τῶν τε ἄλ-
λων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυροματῶν τοὺς βίους ἀνομοί-
ους· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεποὺς ὥστε καὶ ἀνθρωπο-
φραγεῖν, τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. οἱ μὲν
10 οὖν ἄλλοι, φησί, τὰ περὶ τῆς ὁμότητος αὐτῶν λέγουσιν,
εἰδότες τὸ δεινόν τε καὶ τὸ θαυμαστὸν ἐκπληκτικὸν ὄν·
δεῖν δὲ τὰναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖ-
σθαι· καὶ αὐτὸς οὖν περὶ τῶν δικαιοτάτοις ἥθεσι χρω-
μένων ποιήσεσθαι τοὺς λόγους· εἶναι γὰρ τινὰς τῶν
15 νομάδων Σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵππων τῇ τε
δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν· μεμνησθαι δ' αὐτῶν
τοὺς ποιητάς, Ὅμηρον μὲν „γλακτοφάγων ἀβίων τε,
„δικαιοτάτων ἀνθρώπων“ φήσαντα τὴν γῆν καθορᾶν
τὸν Δία, Ἡσίοδον δ' ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ
20 τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν Ἀρπυιῶν ἄγεσθαι „γλακτοφάγων
„εἰς γαῖαν ἀπήναις οἴκι' ἐχόντων.“ εἴτ' αἰτιολογεῖ
διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες καὶ οὐ χρηματίζονται
πρὸς τε ἀλλήλους εὐνομοῦνται, κοινὰ πάντα ἔχοντες
τά τε ἄλλα καὶ τὰς γυναικας καὶ τέκνα καὶ τὴν ὅλην
25 συγγένειαν, πρὸς τε τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοί εἰσι καὶ ἀνίκη-C.303
τοι, οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὗ δουλεύσουσι. καλεῖ δὲ καὶ
Χοιρίλον εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας ἣν ἔξευξε
Δαρεῖος „μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι· αὐτὰρ
„ἔναιον Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποι-

3. post αὐτόν: καὶ Πλάτων δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν θάλατταν ὡς πονηροδιδάσκαλον φεύγειν οἶεται δεῖν ὅτι πορρωτάτω τοὺς εὐ πολιτευομένους καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῇ.

„κοι, ἀνθρώπων νομίμων.“ καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ σοφὸν καλῶν ὁ Ἐφορος τούτου τοῦ γένους φησὶν εἶναι· νομισθῆναι δὲ καὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἐπ’ ἐντελείᾳ σωφροσύνη καὶ συνέσει· εὐρήματά τε αὐτοῦ λέγει τά τε ζώπυρα καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν καὶ τὸν κεραμικὸν τροχόν. ταῦτα δὲ λέγω σαφῶς μὲν εἰδῶς ὅτι καὶ οὗτος αὐτὸς οὐ τὰ ληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος· πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὐρημα αὐτοῦ, ὃν οἶδεν Ὀμηρος πρεσβύτερος ᾶν; ἀλλ’ ἐκεῖνα διασημῆναι βουλούμενος ὅτι κοινῇ τινι φήμῃ καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὑστέρων πεπιστευθῆναι συνέβαινε τὸ τῶν νομάδων, τοὺς μάλιστα ἀπωκισμένους ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους, ἀλλ’ οὐχ ὑπὸ Ὀμήρου πεπλάσθαι.

- 10 Περὶ τε τῶν Μυσῶν δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον 15
τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων Ἀπολλόδωρος, πότερ’ ἡγεῖται καὶ τούτους εἶναι πλάσμα, ὅταν φῇ ὁ ποιητῆς „Μυσῶν τ’ ἀγχεμάχων καὶ ἀγανῶν ἱππημολγῶν,“ ἢ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δέχεται. τοὺς μὲν οὖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος παρερμηνεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς προείρηται, 20
πλάσμα [δὲ] λέγων, ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν, παρὰ τὰ ὄντα [ἔρει]. ἔτι γὰρ ἐφ’ ἡμῶν Αἰλῖος Κάτος μετῴκισεν ἐκ τῆς περαίας τοῦ Ἰστροῦ πέντε μυριάδας σωματῶν παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλώττου τοῖς Θραξίν 25
ἔθνους, εἰς τὴν Θράκην· καὶ νῦν οἰκοῦσιν αὐτόθι Μοισοὶ καλούμενοι, ἧτοι καὶ τῶν πρότερον οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων, ἢ ὅπερ οἰκειότερόν ἐστι τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῇ ἀποφάσει τοῦ ποιητοῦ, τῶν ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν καλουμένων

9. post ᾶν : „ὡς δ’ ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσι“ καὶ τὰ ἐξῆς.

πρότερον. περὶ μὲν δὴ τούτων ἄλλῃς· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἐξῆς περιήγησιν.

Τῶν δὲ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείσθω, τὰ δ' εἰς 11
 ἡμᾶς ἤδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. Βοιρεβίστας ἀνὴρ Γέτης, ἐπι-
 5 στάς ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιστάσιαν, ἀνέλαβε κεκακω-
 μένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συχνῶν πολέμων καὶ το-
 σοῦτον ἐπῆρεν ἀσκήσει καὶ νήψει καὶ τῷ προσέχειν τοῖς
 προστάγμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλην ἀρχὴν κα- C.304
 τεστήσατο καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς πλείστους ὑπέταξε τοῖς
 0 Γέταις· ἤδη δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερός ἦν, διαβαίνων
 ἀδεῶς τὸν Ἰστρον καὶ τὴν Θράκην λεηλατῶν μέχρι Μα-
 κεδονίας καὶ τῆς Ἰλλυρίδος, τοὺς τε Κελτοὺς τοὺς ἀνα-
 μειγμένους τοῖς τε Θραξὶ καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξέπόρθη-
 σε, Βοίους δὲ καὶ ἄρδην ἠφάνισε τοὺς ὑπὸ Κριτασίρω
 5 καὶ Ταυρίσκους. πρὸς δὲ τὴν εὐπειθείαν τοῦ ἔθνους
 συναγωνιστὴν ἔσχε Δεκαίνεον ἄνδρα γόητα, πεπλανη-
 μένον κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ προσημασίας ἐκμεμα-
 θηκότα τινάς, δι' ὧν ὑπεκρίνετο τὰ θεῖα· καὶ δι' ὀλί-
 γου καθίστατο θεός, καθάπερ ἔφαμεν περὶ τοῦ Ζα-
 μόλξεως διηγούμενοι. τῆς δ' εὐπειθείας σημεῖον· ἐπεί-
 σθησαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν ἄμπελον καὶ ζῆν οἴνου χωρίς.
 ὁ μὲν οὖν Βοιρεβίστας ἔφθη καταλυθεὶς ἐπαναστάν-
 των αὐτῷ τινων πρὶν ἢ Ῥωμαίους στείλαι στρατείαν
 ἐπ' αὐτόν· οἱ δὲ διαδεξάμενοι τὴν ἀρχὴν εἰς πλείω μέρη
 διέστησαν. καὶ δὴ καὶ νῦν, ἡνίκα ἐπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς
 στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, εἰς πέντε μερίδας, τότε
 δὲ εἰς τέτταρας διεστῶτες ἐτύγγανον· οἱ μὲν οὖν τοι-
 οῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροι καὶ ἄλλοτ' ἄλλοι.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμέ- 12
 νων ἐκ παλαιοῦ· τοὺς μὲν γὰρ Δακοὺς προσαγορεύ-
 ονσι τοὺς δὲ Γέτας, Γέτας μὲν τοὺς πρὸς τὸν Πόντον
 κεκλιμένους καὶ πρὸς τὴν ἑω, Δακοὺς δὲ τοὺς εἰς τὰ-

ναντία πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ τὰς τοῦ Ἰστροῦ πηγὰς, οὓς οἶμαι Δάους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἅφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέται καὶ Δάοι. τοῦτο γὰρ πιθανώτερον ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν οὓς καλοῦσι Δάας· πύρρῳ γὰρ ἐκεῖνοι 5 περὶ τὴν Ὑρκανίαν, καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν κομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀττικήν. ἐξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις ὁμωνύμους ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὥς Ἀνδὸν καὶ Σύρον, ἢ τοῖς ἐπιπολάζουσιν ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὥς Μάνην ἢ Μίδα τὸν Φρύ- 10 γα, Τίβιον δὲ τὸν Παφλαγόνα. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ Βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἔξαρθὲν ἔταπεινώθη τελείως ὑπὸ τε τῶν στάσεων καὶ τῶν Ῥωμαίων· ἱκανοὶ δ' ὅμως εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν στέλλειν τέτταρας μυριάδας.

- 13 Ῥεῖ δὲ δι' αὐτῶν Μάρισος ποταμὸς εἰς τὸν Δα- 15 νούιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ἀνεκόμιζον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς πρὸς τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη μέχρι τῶν καταρακτῶν Δανούιον προσηγόρευον, ἃ μάλιστα διὰ τῶν Δακῶν φέ- C.305 ρεται, τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ Πόντου τὰ παρὰ τοὺς Γέ- 20 τας καλοῦσιν Ἰστρον· ὁμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Δακοὶ τοῖς Γέταις. παρὰ μὲν οὖν τοῖς Ἑλλήσιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἑφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστροῦ ποιεῖσθαι καὶ τοῖς Μοισοῖς ἀναμεμῖχθαι· καὶ τὸ τῶν Τριβαλλῶν δ' ἔθνος, Θρακι- 25 κὸν ὄν, τὸ αὐτὸ πέπονθε τοῦτο. μεταναστάσεις γὰρ δέδεκται, τῶν πλησιοχώρων εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους ἑξαναστάντων, τῶν μὲν ἐκ τῆς περαιᾶς Σκυθῶν καὶ Βασταρνῶν καὶ Σαυροματῶν ἐπικρατούντων πολλά- 30 κισ, ὥστε καὶ ἐπιδιαβαίνειν τοῖς ἑξελαθεῖσι καὶ κατα- 30 μένειν τινὰς αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς νήσοις ἢ ἐν τῇ Θράκῃ· τῶν δ' ἐκ θατέρου μέρους ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κα-

τισχυομένων. αὐξηθέντες δ' οὖν ἐπὶ πλεῖστον οἱ τε
 Γέται οἱ τε Δακοί, ὥστε καὶ εἰκοσιμυριάδας ἐκπέμπειν
 στρατείας, νῦν ὅσον εἰς τέτταρας μυριάδας συνεσταλ-
 μένοι τυγχάνουσι, καὶ ἐγγὺς μὲν ἤκουσι τοῦ ὑπακού-
 5 εἰν Ῥωμαίων, οὐπω δ' εἰδὼν ὑποχείριον τελέως διὰ τὰς
 ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐλπίδας πολεμίων ὄντων τοῖς Ῥω-
 μαίοις.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάττης τῆς ἀπὸ Ἰστρου 14
 ἐπὶ Τύραν καὶ ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία πρόκειται πεδιάς
 10 πᾶσα καὶ ἄνυδρος, ἐν ᾗ Δαρεῖος ἀποληφθεὶς ὁ Ὑστά-
 σπεω, καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν Ἰστρον ἐπὶ τοὺς Σκύ-
 θας, ἐκινδύνευσεν πανστρατιᾷ δίψῃ διαλυθῆναι· συν-
 ἦκε δ' ὁπὲ καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον
 στρατεύσας ἐπὶ Γέτας καὶ τὸν βασιλέα Δρομιχαίτην
 15 οὐκ ἐκινδύνευσεν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐάλω ξωγρία· πάλιν
 δ' ἐσώθη τυχὼν εὐγνώμονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ
 εἶπον πρότερον.

Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νῆσός ἐστιν ἡ Πεύ- 15
 κη· κατασχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρναι Πευκῖνοι προση-
 20 γορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους,
 αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. ἐπτά-
 στομος γάρ ἐστι· μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα καλού-
 μενον, δι' οὗ σταδίων ἀνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην ἐκα-
 τὸν εἴκοσιν, ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ξεῦγμα
 25 Δαρεῖος· δύναιτο δ' ἂν ξευχθῆναι καὶ κατὰ τὸ ἄνω.
 τοῦτο δὲ καὶ πρῶτόν ἐστι στόμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέ-
 οντι εἰς τὸν Πόντον· τὰ δ' ἐξῆς ἐν παράπλῳ τῷ ἐπὶ τὸν
 Τύραν· διέχει δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἔβδομον στόμα περὶ
 τριακοσίους σταδίους. γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν στο-
 30 μάτων νησιῖδες. τὰ μὲν δὴ τρία στόματα τὰ ἐφεξῆς τῷ
 ἱερῷ στόματι ἐστὶ μικρά, τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μὲν πολὺ
 ἐλάττονα τῶν δὲ μείζονα· Ἐφορος δὲ πεντάστομον

εἶρηκε τὸν Ἰστρον. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Τύραν ποταμὸν
C.306 πλωτὸν ἐνακόσιοι στάδιοι· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ δύο λίμναι
μεγάλαι, ἥ μὲν ἀνεφωγμένη πρὸς τὴν θάλατταν ὥστε
καὶ λιμένι χρῆσθαι, ἥ δ' ἄστομος.

16 Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα πύργος ἐστὶ Νεοπτο- 5
λέμον καλούμενος καὶ κώμη Ἑρμώνακτος λεγομένη.
ἀναπλεύσαντι δὲ ἑκατὸν τετταράκοντα σταδίους ἐφ'
ἐκάτερα πόλεις, ἥ μὲν Νικωνία ἥ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀφι-
οῦσσα· οἱ δὲ προσοικοῦντες τῷ ποταμῷ * πόλιν φασὶν
ἀνιόντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. διέχει δὲ τοῦ στό- 10
ματος ἡ νῆσος ἡ Λευκὴ διάρμα πεντακοσίων σταδίων,
ἰερὰ τοῦ Ἀχιλλέως, πελαγία.

17 Εἴτα Βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑξακοσίους
σταδίους καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς Ὑπανις καὶ νῆ-
σος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ Βορυσθένους ἔχουσα λι- 15
μένα. πλεύσαντι δὲ τὸν Βορυσθένη σταδίους διακο-
σίους ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ πόλις· ἥ δ' αὐτὴ καὶ Ὀλ-
βία καλεῖται, μέγα ἐμπόριον, κτίσμα Μιλησίων. ἥ δὲ
ὑπερκειμένη πᾶσα χώρα τοῦ λεχθέντος μεταξὺ Βορυ-
σθένους καὶ Ἰστρον πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρη- 20
μία, ἔπειτα οἱ Τυρεγέται, μεθ' οὓς οἱ Ἰάζυγες Σαρμάται
καὶ οἱ Βασίλαιοι λεγόμενοι καὶ * Οὐργοι, τὸ μὲν πλεόν
νομάδες, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελούμενοι· τού-
τους φασὶ καὶ παρὰ τὸν Ἰστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἐκάτερα
πολλάκις. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Βαστάρναι μὲν τοῖς Τυ- 25
ρεγέταις ὄμοροι καὶ Γερμανοῖς, σχεδόν τι καὶ αὐτοὶ
τοῦ Γερμανικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλείω φύλα διηρη-
μένοι. καὶ γὰρ Ἀτμονοι λέγονται τινες καὶ Σιδόνες, οἱ
δὲ τὴν Πεύκην κατασχόντες τὴν ἐν τῷ Ἰστρῷ νῆσον
Πευκῖνοι, Ῥῶξολανοὶ δ' ἀρκτικώτατοι τὰ μεταξὺ τοῦ 30
Τανάιδος καὶ Βορυσθένους νεμόμενοι πεδία. ἡ γὰρ
προσάρκτιος πᾶσα ἀπὸ Γερμανίας μέχρι τῆς Κασπίας

ταρμαχὴ καὶ

5 πεδιάς ἐστίν, ἣν ἴσμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἰ-
 τινες οἰκοῦσιν οὐκ ἴσμεν. οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ καὶ πρὸς
 τοὺς Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος στρατηγοὺς ἐπολέ-
 μουν ἔχοντες ἡγεμόνα Τάσιον· ἦκον δὲ Παλάκω συμ-
 10 μαχήσονται τῷ Σκιλούρου, καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μά-
 χιμοι, πρὸς μέντοι συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὥπλι-
 σμένην καλῶς τὸ βάρβαρον φῦλον ἀσθενὲς πᾶν ἐστί
 καὶ τὸ γυμνητικόν. ἐκεῖνοι γοῦν περὶ πέντε μυριάδας
 πρὸς ἑξακισχιλίους τοὺς Διοφάντῳ, τῷ τοῦ Μιθριδά-
 15 του στρατηγῷ, συμπαράταξαμένους οὐκ ἀντέσχον,
 ἀλλ' οἱ πλείστοι διεφθάρησαν. χρωῦνται δὲ ὠμοβοῖνοις
 κρᾶνεσι καὶ θώραξι, γερροφόροι, ἀμυντήρια δ' ἔχοντες
 καὶ λόγχας καὶ τόξον καὶ ξίφος· τοιοῦτοι δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων οἱ πλείους. τῶν δὲ νομάδων αἱ σκηναὶ πλωταὶ C.307
 20 πεπήγασιν ἐπὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐν αἷς διαιτῶνται· περὶ δὲ
 τὰς σκηναὺς τὰ βοσκήματα, ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γά-
 λακτι καὶ τυρῷ καὶ κρέασιν· ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νο-
 μαῖς μεταλαμβάνοντες τόπους ἀεὶ τοὺς ἔχοντας πόαν,
 χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιώτιν, θέ-
 20 ρους δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις.

Ἄπασα δ' ἡ χώρα δυσχεΐμερός ἐστι μέχρι τῶν ἐπὶ 18
 θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ Βορυσθένους καὶ τοῦ στό-
 ματος τῆς Μαιώτιδος· αὐτῶν δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰ
 ἀρκτικώτατα τό τε στόμα τῆς Μαιώτιδος καὶ ἐτι μᾶλ-
 25 λον τὸ τοῦ Βορυσθένους [καὶ] ὁ μυχὸς τοῦ Ταμυράκου
 κόλπον, [τοῦ] καὶ Καρκινίτον, καθ' ὃν ὁ ἰσθμὸς τῆς
 μεγάλης χειρρονήσου. δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη, καίπερ ἐν πε-
 30 δίοις οἰκούντων· ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι (δύσριγον
 γὰρ τὸ ξῶον), οἳ τε βόες οἱ μὲν ἄκρω γεννῶνται, τῶν
 30 δ' ἀπορρινῶσι τὰ κέρατα (καὶ γὰρ τοῦτο δύσριγον τὸ
 μέρος), οἳ τε ἵπποι μικροί, τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα· ῥήτ-
 τονται δὲ χαλκαὶ ὕδρῳ, τὰ δ' ἐνόντα συμπήττεται.

τῶν δὲ πάγων ἢ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος δῆλός ἐστιν. ἀμαξεύεται γὰρ ὁ διάπλους ὁ εἰς Φαναγόρειαν ἐκ τοῦ Παντικαπαίου, ὥστε καὶ πλοῦν εἶναι καὶ ὁδόν. Νεοπτόλεμον δὲ φασὶ τὸν τοῦ Μιθριδάτου στρατηγὸν ἐν 5 τῷ αὐτῷ πόρῳ θέρους μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἱππομαχίᾳ. ὀρυκτοὶ τέ εἰσιν ἰχθύες οἱ ἀποληφθέντες ἐν τῷ κρυστάλλῳ τῇ προσαγορευομένῃ γαγγάμῃ, καὶ μάλιστα οἱ ἀντακαῖοι, δελφῖσι πάρισοι τὸ μέγεθος. φασὶ δὲ καὶ τὴν ἄμπελον 10 ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμώντων πολὺ τῆς γῆς. λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωματῶν ἀηθιζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων ἀννηνεμούντων τότε, ἢ καὶ τοῦ πάχους τοῦ ἄερος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφε- 15 σιν οἱ παρήλιοι ποιοῦσιν. Ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείστων ἄρξαι τῶν ταύτῃ βαρβάρων ὁ πρὸς Φίλιππον πολεμήσας τὸν Ἀμύντου.

- 19 Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένους νῆσον ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλ- 20 λείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον καλούμενον δ' ἄλλος, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἶθ' ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, ἀλιτενῆς χερρόνησος· ἔστι γὰρ ταινία τις ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἑω, πλάτος δὲ τὸ μέγιστον δυεῖν σταδίων, ἐλάχιστον τεττάρων πλέθρων, διέχουσα τῆς 25 ἐκατέρωθεν τοῦ ἀνχένος ἡπείρου σταδίους ἐξήκοντα, C.308 ἀμμώδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν· κατὰ μέσην δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ ἀνχὴν ὅσον τετταράκοντα σταδίων· τελευτᾷ δὲ πρὸς ἄκραν ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕφορμον βλέποντα πρὸς τὴν ἡπειρον· μεθ' ἣν ὁ Καρ- 30 κινίτης κόλπος εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὅσον ἐπὶ σταδίους χιλίους, οἱ δὲ καὶ τριπλασίους φασὶ

μέχρι τοῦ μυχοῦ καλοῦνται δὲ Τάφριοι. τὸν δὲ
κόλπον καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ.

Ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ διείργων τὴν σα- 4
πρὰν λεγομένην λίμνην ἀπὸ τῆς θαλάττης σταδίων
5 [ὦν] τετταράκοντα καὶ ποιῶν τὴν Ταυρικὴν καὶ Σκυ-
θικὴν λεγομένην χειρρόνησον· οἱ δὲ τριακοσίων ἐξή-
κοντα τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασιν. ἡ δὲ σαπρὰ λίμνη
σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται, μέρος δ' ἐστὶ
τῆς Μαιώτιδος τὸ πρὸς δύσιν· συνεστόμωται γὰρ αὐτῇ
10 στόματι μεγάλῳ. ἐλώδης δ' ἐστὶ σφόδρα καὶ ῥαπτοῖς
πλοίοις μόγῃς πλόιμος· οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τενάγῃ ῥα-
δίως ἀνακαλύπτουσιν, εἴτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ
ἔλη τοῖς μεῖζοσι σκάφεσιν οὐ περάσιμὰ ἐστίν. ἔχει δ' ὁ
κόλπος νησίδια τρία καὶ προσβραχῇ τινα καὶ χοιρα-
15 δῶδη ὀλίγα κατὰ τὸν παράπλουν.

Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ πολίχνη καὶ * ἄλλος λι- 2
μὴν Χερρονησιτῶν. ἔκκειται γὰρ ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν
ἄκρα μεγάλη κατὰ τὸν παράπλουν ἐφεξῆς, μέρος οὕσα
τῆς ὅλης χερρονήσου, ἐφ' ἣ ἵδρυνται πόλις Ἡρακλεω-
20 τῶν ἄποικος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη
Χερρόνησος, διέχουσα τοῦ Τύρα παράπλουν σταδίων
τετρακισχιλίων τετρακοσίων· ἐν ἣ τὸ τῆς Παρθένου
ἱερὸν, δαίμονός τινος, ἥς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἡ πρὸ
τῆς πόλεως ἐστὶν ἐν σταδίοις ἑκατόν, καλουμένη Παρ-
25 θένιον, ἔχον νεῶν τῆς δαίμονος καὶ ξόανον. μετὰ δὲ
τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄκρας λιμένες τρεῖς· εἰθ' ἡ παλαιὰ
Χερρόνησος κατεσκαμμένη καὶ μετ' αὐτὴν λιμὴν στε-
νόστομος, καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος,
τὰ ληστήρια συνίσταντο τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν
30 ἐπιχειροῦντες· καλεῖται δὲ συμβόλων λιμὴν. οὗτος δὲ
ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα Κτενοῦντα καλούμενον τετ-
ταράκοντα σταδίων ἰσθμόν· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ

κλείων τὴν μικρὰν χειρρόνησον, ἣν ἔφαμεν τῆς μεγάλης χειρρονήσου μέρος, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως λεγομένην πόλιν Χερρόνησον.

3 Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος, πορθομένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγκάσθη προστάτην ἐλέσθαι 5
C.309 Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα, στρατηγιῶντα ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους βαρβάρους· ταῦτα δ' ἦν ἐπὶ Ῥωμαίους παρασκευή. ἐκεῖνος μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας ἄσμενος πέμψας εἰς τὴν Χερρόνησον στρατιὰν ἅμα πρὸς τε τοὺς Σκύθας ἐπολέμει Σκί- 10
λουρόν τε καὶ τοὺς Σκιλοῦρου παῖδας τοὺς περὶ Πάλακον, οὓς Ποσειδώνιος μὲν πεντήκοντά φησιν Ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα· ἅμα δὲ τούτους τε ἐχειρώσατο βία καὶ Βοσπόρου κατέσθη κύριος παρ' ἐκόντος λαβὼν Παιρισάδου τοῦ κατέχοντος. ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου 15
τοῖς τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ἢ τῶν Χερρονησιτῶν πόλεις ὑπήκοος μέχρι νῦν ἐστι. τὸ δ' ἴσον ὁ Κτενοῦς διέχει τῆς τε τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως καὶ τοῦ συμβόλων λιμένος. μετὰ δὲ τὸν συμβόλων λιμένα μέχρι Θεοδοσίας πόλεως ἢ Ταυρικῇ παραλία, χιλίων πού στα- 20
δίων τὸ μῆκος, τραχεῖα καὶ ὀρεινὴ καὶ καταιγίζουσα τοῖς βορέαις ἴδρυνται. πρόκειται δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκκειμένη κατὰ Παφλαγονίαν καὶ Ἀμαστριν πόλιν, καλεῖται δὲ Κριοῦ μέτωπον. ἀντίκειται δ' αὐτῇ τὸ τῶν Παφλαγόνων 2
ἀκρωτήριον ἢ Κάραμβις τὸ διαιροῦν εἰς πελάγη δύο τὸν Εὐξείνιον πόντον τῷ ἐκατέρωθεν σφιγγομένῳ πορθμῷ. διέστηκε δ' ἡ Κάραμβις τῆς μὲν τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους, τοῦ δὲ Κριοῦ μετώπου πολὺ ἐλάττους τὸν ἀριθμόν· 30

7. post βαρβάρους: καὶ τοῦ Ἀδρίου·

συχνοὶ γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν ἅμα φασὶν ἰδεῖν ἀμφοτέρως ἐκατέρωθεν τὰς ἄκρας. ἐν δὲ τῇ ὄρεινῇ τῶν Ταύρων καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὁ Τραπεζοῦς, ὁμώνυμον τῇ πόλει τῇ περὶ τὴν Τιβαρανίαν καὶ τὴν
 5 Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος Κιμμέριον κατὰ τὴν αὐτὴν ὄρεινήν, δυναστευσάντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος καλεῖται τοῦ πορθμοῦ πᾶν ὃ ἐπέχει τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος.

- 10 Μετὰ δὲ τὴν ὄρεινήν τὴν λεχθεῖσαν ἡ Θεοδοσία 4
 κεῖται πόλις, πεδίον εὗγεων ἔχουσα καὶ λιμένα ναυσὶ καὶ ἑκατὸν ἐπιτήδειον· οὗτος δὲ ὄρος ἦν πρότερον τῆς τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς· καὶ ἡ ἐξῆς δ' ἐστὶν εὗγεως χώρα μέχρι Παντικαπαίου, τῆς μητροπόλεως
 15 τῶν Βοσποριανῶν ἰδρυμένης ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Μαιώτιδος. ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παντικαπαίου σταδίων περὶ πεντακοσίων καὶ τριάκοντα, χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κώμας ἔχουσα καὶ πόλιν ἐνλίμενον τὸ Νύμφαιον καλούμενον. τὸ δὲ Παντικάπαιον
 20 λόφος ἐστὶ πάντῃ περιοικούμενος ἐν κύκλῳ σταδίων εἴκοσι· πρὸς ἑω δ' ἔχει λιμένα καὶ νεώρια ὅσον τριάκοντα νεῶν, ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν· κτίσμα δ' ἐστὶ C.310
 Μιλησίων. ἐμοναρχεῖτο δὲ πολὺν χρόνον ὑπὸ δυναστῶν τῶν περὶ Λεύκωνα καὶ Σάτυρον καὶ Παιρισάδην
 25 αὕτη τε καὶ αἱ πλησιόχωροι κατοικίαι πᾶσαι αἱ περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος ἐκατέρωθεν μέχρι Παιρισάδου τοῦ Μιθριδάτῃ παραδόντος τὴν ἀρχήν. ἐκαλοῦντο δὲ τύραννοι, καίπερ οἱ πλείους ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξάμενοι ἀπὸ Παιρισάδου καὶ Λεύκωνος. Παιρισάδης δὲ
 30 καὶ θεὸς νενόμισται· τούτῳ δὲ ὁμώνυμος καὶ ὁ ὕστατος, ὃς οὐχ οἷός τε ὦν ἀντέχειν πρὸς τοὺς βαρβάρους φόρον πραττομένους μείζω τοῦ πρότερον Μιθριδάτῃ

τῷ Εὐπάτορι παρέδωκε τὴν ἀρχήν· ἐξ ἐκείνου δ' ἡ βασιλεία γεγενηται Ῥωμαίοις ὑπήκοος. τὸ μὲν οὖν καλέον αὐτῆς μέρος ἐστὶν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μέρος δέ τι καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας.

- 5 Τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος καλεῖται μὲν Κιμμε-
 ρικὸς Βόσπορος, ἄρχεται δὲ ἀπὸ μείζονος πλάτους
 ἑβδομήκοντά που σταδίων· καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν
 περὶ Παντικάπαιον τόπων εἰς τὴν ἐγγυτάτῳ πόλιν τῆς
 Ἀσίας τὴν Φαναγόρειαν· τελευτᾷ δ' εἰς πολὺ στενω-
 10 τερον πορθμόν. διαιρεῖ δ' ὁ στενωπὸς οὗτος τὴν Ἀσίαν
 ἀπὸ τῆς Εὐρώπης καὶ ὁ Τανάϊς ποταμός, καταντικρὺ
 ῥέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων εἰς τε τὴν λίμνην καὶ τὸ στόμα
 αὐτῆς· δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχού-
 15 σας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. ἔστι δὲ καὶ πό-
 λις ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων
 ἐμπόριον μετὰ τὸ Παντικάπαιον. ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰς-
 πλέοντι τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον πολίχνιον ἔστι
 Μυρμηκίον ἐν εἴκοσι σταδίοις ἀπὸ τοῦ Παντικαπαίου.
 τοῦ δὲ Μυρμηκίου διπλάσιον διέχει κώμη Παρθένιον,
 20 καθ' ἣν στενωτάτος ὁ εἰσπλους ἐστὶν ὅσον εἴκοσι στα-
 δίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην Ἀχίλλειον
 καλουμένην. ἐντεῦθεν δ' εὐθυπλοία μὲν ἐπὶ τὸν Τά-
 ναϊν καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον στάδιοι δισχίλιοι
 διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου
 πλέοντι παρὰ τὴν Ἀσίαν· πλεόν δ' ἢ τριπλάσιον ἐν
 25 ἀριστερᾷ πλέοντι μέχρι τοῦ Τανάιδος, ἐν ᾧ παράπλω
 καὶ ὁ ἰσθμὸς ἴδρυται. οὗτος μὲν οὖν ὁ παράπλους ἔρη-
 μος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐρώπην, ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ἔρη-
 30 μος· ὁ δὲ σύμπας τῆς λίμνης κύκλος ἐνακισχιλίων ἰστο-
 ρεῖται σταδίων. ἡ δὲ μεγάλη χειρρόνησος τῇ Πελοπον-
 νῆσῳ προσέοικε καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. ἔχουσι
 δ' αὐτὴν οἱ τοῦ Βοσπόρου δυνάσται κεκακωμένην πᾶ-

σαν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων. πρότερον δ' εἶχον
 ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ στόματι τῆς Μαιώτιδος καὶ
 τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι Θεοδοσίας τῶν Βοσπορίων τύ-C.311
 ραννοι, τὴν δὲ πλείστην μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τοῦ κόλ-
 5 που τοῦ Καρκινίτου Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος· καὶ
 ἐκαλεῖτο ἡ χώρα πᾶσα αὕτη, σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ ἕξω τοῦ
 ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ
 πληθὺς τῶν ἐνθένδε περαιουμένων τόν τε Τύραν καὶ
 τὸν Ἴστρον καὶ ἐποικούντων τὴν γῆν καὶ ταύτης οὐκ
 10 ὀλίγη μικρὰ προσηγορεύθη Σκυθία, τῶν Θρακῶν τὰ
 μὲν τῇ βίᾳ συγχωρούντων τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας·
 ἐλώδης γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ αὐτῆς.

Τῆς δὲ χειρρονήσου, πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ἐπὶ τῇ 6
 θαλάττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἥ γε ἄλλη πεδιάς καὶ εὐγεῶς
 15 ἐστὶ πᾶσα, σίτῳ δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχῆς, τριακοντά-
 χουν ἀποδιδούσα διὰ τοῦ τυχόντος ὀρυκτοῦ σχιζομένη.
 φόρον τε ἐτέλουν ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων
 Μιθριδάτῃ, τάλαντα δ' ἀργυρίου διακόσια σὺν τοῖς
 Ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν Σινδικήν. καὶ τοῖς
 20 πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἑλ-
 λησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ ταριχεῖαι. Δεύκωνα
 δέ φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίους πέμψαι μυριάδας
 μεδίμνων διακοσίας καὶ δέκα. οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι καὶ
 γεωργοὶ ἐκαλοῦντο ἰδίως διὰ τὸ τοὺς ὑπερκειμένους
 25 νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν ἄλλοις τε καὶ ἱπ-
 πείοις, ἱππεῖῳ δὲ καὶ τυρῷ καὶ γάλακτι καὶ ὀξυγάλακτι
 (τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστιν αὐτοῖς κατασκευασθέν
 πῶς)· διόπερ ὁ ποιητῆς ἅπαντας εἴρηκε τοὺς ταύτη
 γαλακτοφάγους. οἱ μὲν οὖν νομάδες πολεμισταὶ μάλ-
 30 λόν εἰσιν ἢ ληστρικοί, πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῶν φόρων.
 ἐπιτρέψαντες γὰρ ἔχειν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωρ-
 γεῖν ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες τοὺς

συντεταγμένους μετρίους τινάς, οὐκ εἰς περιουσίαν ἄλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου· μὴ δόντων δὲ αὐτοῖς πολεμοῦσιν. οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἅμα καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς εἴρηκε τοὺς αὐτοὺς τούτους ἄνδρας, ἐπεὶ τῶν γε φόρων ἀπευτακτουμένων οὐδ' ἂν καθίσταντο εἰς πόλεμον. οὐκ ἀπευτακτοῦσι δ' οἱ δυνάμει πεποιθότες, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥαδίως ἐπιόντας ἢ κωλύσαι τὴν ἔφοδον· καθάπερ Ἀσάνδρον ποιῆσαι φησιν Ὑψικράτης, ἀποτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τῆς χερρονήσου τὸν πρὸς τῇ Μαιώτιδι τριακοσίων ὄντα 10 καὶ ἐξήκοντα σταδίων, ἐπιστήσαντα πύργους, καθ' ἕκαστον στάδιον ἓνα. οἱ δὲ γεωργοὶ ταύτῃ μὲν ἡμερώτεροί τε ἅμα καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι, χρηματισταὶ δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἀπτόμενοι ληστηρίων C.312 οὐκ ἀπέχονται, οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀδικιῶν καὶ πλεονεξιών. 15

- 7 Πρὸς δὲ τοῖς καταριθμηθεῖσι τόποις ἐν τῇ χερρονήσῳ καὶ τὰ φρούρια ὑπῆρξεν, ἃ κατεσκεύασε Σκύλουρος καὶ οἱ παῖδες, οἷσπερ καὶ ὁρμητηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τοὺς Μιθριδάτου στρατηγούς, Παλάκιόν τε καὶ 20 Χάβον καὶ Νεάπολις· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριόν τι, κτίσαντος Διοφάντου, [τοῦ] Μιθριδάτου στρατηγοῦ. ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ τῶν Χερρονησιτῶν τείχους ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους, κόλπον ποιουῖσα εὐμεγέθη νεύοντα πρὸς τὴν πόλιν· τούτου δ' ὑπέρεκειται 25 λιμνοθάλαττα ἀλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κτενοῦς ἦν. ἴν' οὖν ἀντέχοιεν, οἱ βασιλικοὶ πολιορκούμενοι τῇ τε ἄκρᾳ τῇ λεχθείσῃ φρουρὰν ἐγκατέστησαν τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου τὸ μέχρι τῆς πόλεως διέχωσαν, ὥστε πεξεύεσθαι ῥα- 30 δίως καὶ τρόπον τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῦν· ἐκ δὲ τούτου ῥᾶον ἀπεκρούοντο τοὺς Σκύθας. ἐπεὶ δὲ καὶ

τῷ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ πρὸς τῷ Κτενοῦντι
 προσέβαλον καὶ τὴν τάφρον ἐνέχουν καλὰ μῶ, τὸ μεθ'
 ἡμέραν γεφυρωθὲν μέρος νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ
 βασιλικοὶ καὶ ἀντεῖχον τέως ἕως ἐπεκράτησαν. καὶ νῦν
 5 ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς ἂν Ῥωμαῖοι
 καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν.

Ἴδιον δὲ τοῦ Σκυθικοῦ καὶ τοῦ Σαρματικοῦ παν- 8
 τὸς ἔθνους τὸ τοὺς ἵππους ἐκτέμνειν εὐπειθείας χάριν·
 μικροὶ μὲν γὰρ εἰσιν, ὅξεῖς δὲ σφόδρα καὶ δυσπειθεῖς.
 10 τῇραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἔλεσιν ἐλάφων καὶ συάγων,
 ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ὀνάγων καὶ δορκάδων. ἴδιον δέ τι
 καὶ τὸ ἀετὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι
 δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος, μεταξὺ ἐλά-
 φου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός, ὀξύτερος τούτων
 15 τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλὴν, εἴτ'
 ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους ὥστ' ἐν τῇ ἀνύ-
 δρῳ νέμεσθαι ῥαδίως. τοιαύτη μὲν ἡ ἐκτὸς Ἰστροῦ
 πᾶσα ἡ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ
 μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης καὶ τῆς Μαιώτιδος.

20 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἡ ἐντὸς Ἰστροῦ καὶ 3
 τῆς κύκλῳ θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ
 Ἀδριατικοῦ μέχρι τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ, ἐν
 ᾗ ἔστιν ἢ τε Ἑλλὰς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν
 Ἑπειρωτῶν ἔθνη καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν Ἰστρον
 25 καθήκοντα καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἐκάτερα θάλατταν τὴν τε C.313
 Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Ποντικὴν, πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατι-
 κὴν τὰ Ἰλλυρικά, πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν μέχρι Προποντιδος
 καὶ Ἑλλησπόντου τὰ Θράκια καὶ εἴ τινα τούτοις ἀνα-
 μέμικται Σκυθικὰ ἢ Κελτικά. δεῖ δ' ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ
 30 τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περιο-
 δευθεῖσι τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε
 καὶ ταῖς Ἀλπεσι καὶ Γερμανοῖς καὶ Λακοῖς καὶ Γέταις.

δίχα δ' ἂν τις καὶ ταῦτα διέλοι· τρόπον γάρ τινα τῶ
 Ἰστρῳ παράλληλά ἐστι τὰ τε Ἰλλυρικὰ καὶ τὰ Παιο-
 νικὰ καὶ τὰ Θράκια ὄρη, μίαν πῶς γραμμὴν ἀποτε-
 λοῦντα διήκουσαν ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου μέχρι πρὸς τὸν
 Πόντον· ἧς προσάρκτια μὲν ἐστι μέρη τὰ μεταξὺ τοῦ 5
 Ἰστρου καὶ τῶν ὄρων, πρὸς νότον δ' ἢ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ
 συνεχὴς βάρβαρος μέχρι τῆς ὀρεινῆς. πρὸς μὲν οὖν
 τῷ Πόντῳ τὸ Αἶμον ἐστὶν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτη
 καὶ ὑψηλότατον, μέσην πῶς διαιροῦν τὴν Θράκην· ἀφ'
 οὗ φησι Πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάτ- 10
 τας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ
 πρὸς τὸν Ἀδρίαν καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά. πρὸς δὲ
 τῷ Ἀδρίᾳ πᾶσα ἡ Ἀρδιά σχεδόν τι, μέση δ' ἡ Παιονία
 καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή. ἐφ' ἐκάτερα δ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τὰ
 Θράκια ἡ Ροδόπη ὁμορεῖ, ὑψηλότατον ὄρος μετὰ τὸν 15
 Αἶμον, ἐπὶ δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικὰ ἢ τε
 τῶν Ἀνταριατῶν χώρα καὶ ἡ Δαρδανική. λέγωμεν δὴ
 τὰ Ἰλλυρικὰ πρῶτα συνάπτοντα τῷ τε Ἰστρῳ καὶ ταῖς
 Ἀλπεσιν, αἱ κεῖνται μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμα-
 νίας, ἀρξάμεναι ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τοὺς Ὀινδο- 20
 λικοὺς καὶ Ραιτοὺς καὶ Ἑλσητίους.

- 2 Μῆρος μὲν δὴ τι τῆς χώρας ταύτης ἠρῆμωσαν οἱ
 { Δακοὶ καταπολεμήσαντες Βοίους καὶ Ταυρίσκους, ἔθνη
 Κελτικὰ τὰ ὑπὸ Κριτασίῳ, φάσκοντες εἶναι τὴν χώ-
 ραν σφετέραν, καίπερ ποταμοῦ διεύργοντος τοῦ Πα- 25
 ρίου, ῥέοντος ἀπὸ τῶν ὄρων ἐπὶ τὸν Ἰστρου κατὰ
 τοὺς Σκορδίσκους καλουμένους Γαλάτας· καὶ γὰρ οὗ-
 τοι τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Θρακίοις ἀναμῖξ
 ᾤκησαν· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Δακοὶ κατέλυσαν, τού-
 τοις δὲ καὶ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. τὸ δὲ λοι- 30
 πὸν ἔχουσι Παννόνιοι μέχρι Σεγεστικῆς καὶ Ἰστρου
 πρὸς ἄρκτον καὶ ἕω· πρὸς δὲ τὰλλα μέρη ἐπὶ πλεον

διατείνουσιν. ἡ δὲ Σεγεστική πόλις ἐστὶ Παννονίων ἐν
 συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἀπάντων πλωτῶν, εὐ-
 φυὲς ὀρητήριον τῷ πρὸς Δακοὺς πολέμῳ· ὑποπέ-
 πτωκε γὰρ ταῖς Ἄλπεσιν, αἱ διατείνουσι μέχρι τῶν Ἰα-
 5 πόδων, Κελτικοῦ τε ἄμα καὶ Ἰλλυρικοῦ ἔθνη· ἐντεῦθε C.314
 θεν δὲ καὶ ποταμοὶ ῥέουσι πολὺν καταφέροντες εἰς αὐ-
 τὴν τὸν τε ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον. εἰς
 γὰρ Ναύπορτον ἐξ Ἀκυληίας ὑπερτιθεῖσι τὴν Ὀκραν
 εἰσὶ στάδιοι τριακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἄρμάμα-
 10 ξαι κατάγονται, τῶν Ταυρίσκων οὕσαν κατοικίαν·
 ἔνιοι δὲ πεντακοσίους φασίν. ἡ δ' Ὀκρα ταπεινότατον
 μέρος τῶν Ἄλπεων ἐστὶ τῶν διατεινουσῶν ἀπὸ τῆς
 Ραιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν δ' ἐξάιρεται τὰ ὄρη
 πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι καὶ καλεῖται Ἄλβια. ὁμοίως δὲ
 15 καὶ ἐκ Τεργέστε κώμης Καρνικῆς ὑπερθεσὶς ἐστὶ διὰ
 τῆς Ὀκρας εἰς ἔλος Λούγεον καλούμενον. πλησίον δὲ
 τοῦ Ναυπόρτου ποταμός ἐστὶ Κορκόρας ὁ δεχόμενος
 τὰ φορτία· οὗτος μὲν οὖν εἰς τὸν Σάβον ἐμβάλλει,
 ἐκεῖνος δ' εἰς τὸν Δράβον, ὁ δὲ εἰς τὸν Νόαρον κατὰ
 20 τὴν Σεγεστικήν. ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Νόαρος * πλῆθει
 προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων ῥέοντα ἐκ τοῦ Ἀλ-
 βίου ὄρους Κόλαπιν συμβάλλει τῷ Δανούῳ κατὰ τοὺς
 Σκορδίσκους. ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ τοῖς ποταμοῖς ἐπὶ
 τὰς ἄρκτους ἐστίν· ὁδὸς δ' ἀπὸ Τεργέστε ἐπὶ τὸν Δα-
 25 νούιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. ἐγγὺς δὲ
 τῆς Σεγεστικῆς ἐστὶ καὶ ἡ Σισκία φρούριον καὶ Σίρ-
 μιον ἐν ὁδῷ κείμεναι τῇ εἰς Ἰταλίαν.

Ἔθνη δ' ἐστὶ τῶν Παννονίων Βρεῦκοι καὶ Ἀνδι- 3
 ζήτιοι καὶ Διτίωνες καὶ Πειροῦσται καὶ Μαξαῖοι καὶ
 30 Δαισιτιᾶται, ὧν Βάτων ἡγεμῶν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα
 μικρά, ἃ διατείνει μέχρι Δαλματίας σχεδὸν δέ τι καὶ
 Ἀρδιαίων ἰόντι πρὸς νότον· ἅπαντα δ' ἡ ἀπὸ τοῦ μυ-

χοῦ τοῦ Ἀδρίου παρήκουσα ὄρεινὴ μέχρι τοῦ Ριζονικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἀρδιαίων γῆς μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν. σχεδὸν δέ τι καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ποιητέον τῆς συν-
εχοῦς περιοδείας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων 5
πρότερον. ἔφαμεν δ' ἐν τῇ περιοδείᾳ τῆς Ἰταλίας Ἴστρους εἶναι πρώτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας συνε-
χεῖς τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τοῖς Κάρνοις, καὶ διότι μέχρι Πόλας, Ἰστρικῆς πόλεως, προήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς
τῆς Ἰταλίας ὄρους. οὗτοι μὲν οὖν περὶ ὀκτακοσίους 10
σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ
τῆς ἄκρας τῆς πρὸ τῶν Πολῶν ἐπὶ Ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ
ἔχοντι τὴν Ἑνετικὴν. ὁ δὲ πᾶς Ἰστρικός παράπλους
χίλια τριακόσια.

- 4 Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων στα- 15
δίων· ἴδρυνται γὰρ οἱ Ἰάποδες ἐπὶ τῷ Ἀλβίῳ ὄρει τε-
λευταίῳ τῶν Ἀλπεων ὄντι ὑψηλῷ σφόδρα, τῇ μὲν ἐπὶ
τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἴστρον καθήκοντες τῇ δ' ἐπὶ
τὸν Ἀδρίαν, ἀρειμάνιοι μὲν ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ
τοῦ Σεβαστοῦ τελέως· πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον 20

C.315 Ἀρουπῖνοι Μονήτιον ὀρέων· λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ
ξειᾶ καὶ κέγχρω τὰ πολλὰ τρεφομένων· ὁ δ' ὀπλισμὸς
Κελτικός· κατάστικτοι δ' ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἰλλυρι-
οῖς καὶ Θραξί. μετὰ δὲ τὸν τῶν Ἰαπόδων ὁ Λιβυρνικός
παράπλους ἐστὶ, μείζων τοῦ προτέρου σταδίοις [πεν- 25
τακοσίοις], ἐν δὲ τῷ παράπλῳ ποταμὸς φορτίοις ἀνά-
πλουν ἔχων μέχρι Δαλματέων, καὶ Σκάρδων Λιβυρνή
πόλις.

- 5 Παρ' ὅλην δ' ἣν εἶπον παραλίαν νῆσοι μὲν αἱ
Ἀψυρτίδες, περὶ ἃς ἡ Μήθεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν 30
ἀδελφὸν Ἀψυρτον διώκοντα αὐτήν. ἔπειτα ἡ Κυρι-
κτικὴ κατὰ τοὺς Ἰάποδας· εἶθ' αἱ Λιβυρνίδες περὶ τετ-

ταρακκοντα τὸν ἀριθμὸν· εἴτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώ-
 τатаι δ' Ἰσσα, Τραγούριον, Ἰσσεῶν κτίσμα, Φάρος ἢ
 πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα, ἐξ ἧς Δημήτριος ὁ
 Φάριος. εἴτα ἡ τῶν Δαλματέων παραλία καὶ τὸ ἐπί-
 5 νειον αὐτῶν Σάλων. ἔστι δὲ τῶν πολὺν χρόνον πολε-
 μησάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος τοῦτο· κατοικίας
 δ' ἔσχευ ἀξιολόγους εἰς πεντήκοντα, ὧν τινὰς καὶ πό-
 λεις, Σάλωνά τε καὶ Προώμωνα καὶ Νινίαν καὶ Σινώ-
 τιον τό τε νέον καὶ τὸ παλαιόν, ἃς ἐνέπρησεν ὁ Σεβα-
 10 στός. ἔστι δὲ καὶ Ἀνδήτριον ἐρυμνὸν χωρίον, Δέλμιον
 δὲ μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος· μικρὰν δ'
 ἐποίησε Νασικᾶς καὶ τὸ πεδίου μηλόβοτον διὰ τὴν πλε-
 ουεξίαν τῶν ἀνθρώπων. ἴδιον δὲ τῶν Δαλματέων τὸ
 διὰ ὀκταετηρίδος χώρας ἀναδασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ
 15 μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ
 ταύτῃ ἴδιον, πρὸς ἄλλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοὺς
 κοινόν. Ἀδριον δὲ ὄρος ἐστὶ μέσην τέμνον τὴν Δαλμα-
 τικὴν, τὴν μὲν ἐπιθαλάττιον τὴν δ' ἐπὶ θάτερα. εἰδ'
 ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Δαόριζοι καὶ Ἀρ-
 20 διαῖοι καὶ Πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἢ
 μέλαινα Κόρκυρα καλουμένη καὶ πόλις, Κνιδίων κτί-
 σμα, τοῖς δὲ Ἀρδιαίοις ἢ Φάρος, Πάρος λεγομένη πρό-
 τερον· Παρίων γάρ ἐστι κτίσμα.

Ἐαρδαίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν τοὺς Ἀρδιαί- 6
 25 οὺς· ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς
 θαλάττης Ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν λη-
 στηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. τραχεῖα δὲ χώρα
 καὶ λυπρὰ καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἐξέφθαρ-
 ται τελέως [τὸ ἔθνος], μικροῦ δὲ καὶ ἐκκλέλοιπε. τοῦτο
 30 δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ
 πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον τελέως ἐταπεινώθησαν
 καὶ ἐξέλιπον, Γαλατῶν μὲν Βοῖοι καὶ Σκορδίται, Ἴλ-

λυριῶν δὲ Ἀνταριαῖται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι,
Θρακῶν δὲ Τριβαλλοί, ὑπ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς,
C.316 ὕστερον δ' ὑπὸ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων ἐκπολεμού-
μενοι.

7 Μετὰ δ' οὖν τὴν τῶν Ἀρδιαίων καὶ Πληραίων⁵
παραλίαν ὁ Ῥιζονικὸς κόλπος ἐστὶ καὶ Ῥίζων πόλις
καὶ ἄλλα πολίχνια, καὶ Δρίλων ποταμὸς ἀνάπλουν
ἔχων πρὸς ἑὼ μέχρι τῆς Δαρδανικῆς, ἣ συνάπτει
τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Παιονικοῖς πρὸς
μεσημβρίαν, καθάπερ καὶ οἱ Ἀνταριαῖται καὶ Δασα- 10
ρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄν-
τες καὶ τοῖς Ἀνταριάταις. τῶν δὲ Δαρδανιατῶν εἰσι
καὶ οἱ Γαλάβριοι, παρ' οἷς ... πόλις ἀρχαία, καὶ οἱ Θου-
νάται, [οἱ] Μαίδοις ἔθνη Θρακίῳ πρὸς ἑὼ συνάπτου-
σιν. ἄγριοι δ' ὄντες οἱ Δαρδάνιοι τελέως, ὥσθ' ὑπὸ 15
ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες σπήλαια ἐνταῦθα διαίτας ποι-
εῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν ἀεὶ χρώμε-
νοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς ἐντατοῖς ὀργάνοις. οὗτοι μὲν
οὖν ἐν τῇ μεσογαίᾳ· μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν καὶ
ὕστερον.

8 Μετὰ δὲ τὸν Ῥιζονικὸν κόλπον Αἰσσος ἐστὶ πόλις
καὶ Ἀκρόλισσος καὶ Ἐπίδαμνος Κερκυραίων κτίσμα, ἣ
νῦν Δυρράχιον ὁμωνύμως τῇ χερρονήσῳ λεγομένη
ἐφ' ἧς ἴδρυνται. εἰθ' ὁ Ἄψος ποταμὸς καὶ ὁ Ἄωος, ἐφ'
ᾧ Ἀπολλωνία πόλις εὐνομοστάτη, κτίσμα Κορινθίων²⁵
καὶ Κερκυραίων, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα σταδίους
δέκα τῆς θαλάττης δὲ ἐξήκοντα. τὸν δ' Ἄωον Αἰαντα
καλεῖ Ἐκαταῖος καὶ φησιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου τοῦ
περὶ Λάκμον, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, τὸν τε Ἰνα-
χον ρεῖν εἰς Ἄργος πρὸς νότον καὶ τὸν Αἰαντα πρὸς 30

ἔσπεραν καὶ πρὸς τὸν Ἀδρίαν. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολ-
 λωνιατῶν καλεῖται τι νυμφαῖον· πέτρα δ' ἐστὶ πῦρ
 ἀναδιδούσα, ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῆναι ῥέουσι χλιαροῦ καὶ
 ἀσφάλτου, καιομένης, ὥς εἰκός, τῆς βώλου τῆς ἀσφαλ-
 5 τίτιδος· μέταλλον δ' αὐτῆς ἔστι πλησίον ἐπὶ λόφου·
 τὸ δὲ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς ἐγγων-
 νυμένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσης εἰς ἀσφαλ-
 τον, ὥς φησι Ποσειδώνιος. λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ τὴν ἀμ-
 πελῆτιν γῆν ἀσφαλτώδη τὴν ἐν Σελευκείᾳ τῇ Πιερίᾳ
 10 μεταλλουμένην ἄκος τῆς φθειριώσης ἀμπέλου· χρι-
 σθεῖσαν γὰρ μετ' ἐλαίου φθείρειν τὸ θηρίον πρὶν ἐπὶ
 τοὺς βλαστοὺς τῆς ῥίζης ἀναβῆναι· τοιαύτην δ' εὗρε-
 θῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ πρυτανεύοντος αὐτοῦ, πλείονος
 δ' ἐλαίου δεῖσθαι. μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν Βυλλιακὴ καὶ
 15 Ὠρικὸν καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὁ Πάνορμος καὶ τὰ Κε-
 ραύνια ὄρη, ἣ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ Ἰονίου κόλπου
 καὶ τοῦ Ἀδρίου.

Τὸ μὲν οὖν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστὶ, διαφέρει 9
 δὲ ὁ Ἴονιος διότι τοῦ πρώτου μέρους τῆς θαλάττης 0.317
 20 ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστίν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχει
 τοῦ μυχοῦ, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. φησὶ δ' ὁ Θεό-
 πομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἦκειν ἀπὸ ἀνδρὸς ἡγη-
 σαμένου τῶν τόπων ἐξ Ἰσθμῆς τὸ γένος, τὸν Ἀδρίαν
 δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γεγονέναι. στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν
 25 Λιβυρυνῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῷ πλείους ἢ δισχίλιοι.
 Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν ἡμε-
 ρῶν ἐξ εἴρηκε, πεξῇ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ
 τριάκοντα· πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ. καὶ ἄλλα δ' οὐ
 πιστὰ λέγει, τό τε συντετρῆσθαι τὰ πελάγη ἀπὸ
 30 τοῦ εὐρίσκεσθαι κέραμόν τε Χίον καὶ Θάσιον ἐν τῷ
 Νάρωνι, καὶ τὸ ἄμφω κατοπτεύεσθαι τὰ πελάγη ἀπό
 τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρυνίδων * τιθεῖς,

ὥστε κύκλον ἔχειν σταδίων καὶ πεντακοσίων, καὶ τὸ τὸν Ἴστρον ἐνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐμβάλλειν. τοιαῦτα δὲ καὶ τοῦ Ἑρατοσθένους ἔνια παρακούσματά ἐστι λαοδογματικά, καθάπερ Πολύβιός φησι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέν. 5

10 Τὸν μὲν οὖν παράπλουι ἅπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ἡόνος καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ ἀλιμένῳ ὄντι· ἀλεινοὶ δὲ καὶ χρηστόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ 10 εὐάμπελοι, πλὴν εἰ τί πού σπάνιον ἐκτετράχυνται τελέως. τοιαύτη δ' οὕσα ὀλιγωρεῖτο πρότερον ἢ Ἰλλυρικὴ παραλία, τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν τῆς ἀρετῆς, τὸ μέντοι πλέον διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθος. ἢ δ' ὑπερκείμενη ταύτης πᾶσα 15 ὄρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ νιφόβολός ἐστιν, ἢ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον, ὥστε καὶ τῶν ἀμπέλων σπάνιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι καὶ ἐν τοῖς ἐπιπεδωτέροις. ὁροπέδια δ' ἐστὶ ταῦτα ἃ κατέχουσιν οἱ Παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Δαλματέων καὶ Ἀρδιαίων διατείνοντα, 20 πρὸς ἄρκτον δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον τελευτῶντα, πρὸς ἕω δὲ Σκορδίσκοις συνάπτοντα τῇ δὲ παρὰ τὰ ὄρη τῶν Μακεδόνων καὶ Θρακῶν.

11 Ἀνταριᾶται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπῆρξεν, ὃ πρότερον μὲν πρὸς Ἀρδι- 25 αῖους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἀλῶν ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὕδατος ῥέοντος ὑπὸ ἄγκει τινὶ τοῦ ἕαρος· ἀρυσάμενοις γὰρ καὶ ἀποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἐξεπήγνυντο οἱ ἄλλες. συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χρῆσθαι τῷ ἀλοπηγίῳ, παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέ- 30 μουν· καταστρεψάμενοι δὲ ποτε οἱ Ἀνταριᾶται Τριβαλλοὺς ἀπὸ Ἀγριάνων μέχρι τοῦ Ἴστρον καθήκοντας

ἡμερῶν πεντεκαίδεκα ὁδὸν ἐπῆρξαν καὶ τῶν ἄλλων
Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορ-
δίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, οἳ καὶ
τοὺς Σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρό-
5 νον ἰσχύσαντας.

Ῥικησαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν Ἰστρον διηρημένοι 12
δίχα, οἳ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλούμενοι οἳ δὲ μι-
κροί· οἳ μὲν μεταξὺ δυεῖν ποταμῶν ἐμβαλλόντων εἰς
τὸν Ἰστρον, τοῦ τε Νοάρου τοῦ παρὰ τὴν Σεγεστικὴν
10 ῥέοντος καὶ τοῦ Μάργου (τινὲς δὲ Βάργον φασίν), οἳ δὲ
μικροὶ τούτου πέραν, συνάπτοντες Τριβαλλοῖς καὶ
Μυσοῖς. εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων τινὰς οἳ Σκορδίσκοι·
ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἠϋξήθησαν ὥστε καὶ μέχρι τῶν Ἰλλυ-
ρικῶν καὶ τῶν Παιονικῶν καὶ Θρακίων προῆλθον
15 ὄρων· κατέσχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ Ἰστρο
τὰς πλείους, ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἐόρτα καὶ Κα-
πέδουνον. μετὰ δὲ τὴν τῶν Σκορδίσκων χάραν παρὰ
μὲν τὸν Ἰστρον ἢ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἔστιν,
ᾧ ἐμνήσθημεν πρότερον, καὶ τὰ ἔλη τὰ τῆς μικρᾶς
20 καλουμένης Σκυθίας τῆς ἐντὸς Ἰστρον· καὶ τούτων
ἐμνήσθημεν. ὑπεροικοῦσι δ' οὗτοί τε καὶ Κρόβυζοι
καὶ οἱ Τρωγλοδύται λεγόμενοι τῶν περὶ Κάλλατιν καὶ
Τομέα καὶ Ἰστρον τόπων. εἶθ' οἳ περὶ τὸ Αἶμον καὶ
οἳ ὑπὲρ αὐτοῦ οἰκοῦντες μέχρι τοῦ Πόντου Κόραλλοι
25 καὶ Βέσσοι καὶ Μαίδων τινὲς καὶ Δανθηλητῶν. πάντα
μὲν οὖν ταῦτα ληστρικάτατα ἔθνη, Βέσσοι δέ, οἵπερ
τὸ πλεόν τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ Αἶμου, καὶ ὑπὸ τῶν
ληστῶν ληστὰι προσαγορεύονται, καλυβῆταί τινες καὶ
λυπρόβιοι, συνάπτοντες τῇ τε Ῥοδόπῃ καὶ τοῖς Παί-
30 οσι καὶ τῶν Ἰλλυριῶν τοῖς τε Αὐταριάταις καὶ τοῖς

Δαρδανίοις. μεταξύ δὲ τούτων τε καὶ τῶν Ἀρδιαίων οἱ Δασαρήτιοι εἰσὶ καὶ Ἀγριᾶνες καὶ ἄλλα ἄσημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθουν οἱ Σκορδίσκοι μέχρι ἡρήμωσαν τὴν χώραν καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν.

5

6 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς μεταξύ Ἰστρου καὶ τῶν ὀρῶν τῶν ἐφ' ἑκάτερα τῆς Παιονίας ἢ Ποντικῆ παραλία, ἢ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου μέχρι τῆς περὶ τὸν Αἴμον ὀρεινῆς καὶ μέχρι τοῦ στόματος τοῦ κατὰ Βυζάντιον. καθάπερ [δὲ] τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν ἐπιόν- 10
τες μέχρι τῶν Κεραυνίων ὀρῶν προὔβημεν ἔξω τῆς Ἰλλυρικῆς πιπτόντων ὀρεινῆς, ἐχόντων δέ τι οἰκεῖον πέρας, τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τούτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες σημειωδεστέρας ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας περιγραφὰς καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον, οὕτω κἀν- 15
ταῦθα ἢ παραλία, κἀν ὑπερπίπτῃ τὴν ὀρεινὴν γραμμὴν, ὅμως εἰς οἰκεῖόν τι πέρας τελευτήσῃ τὸ τοῦ Πόντου στόμα καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς. ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου ἐν δεξιᾷ ἔχον- 20
τι τὴν συνεχῇ παραλίαν Ἰστρος πολίχνιον ἐν πεντακοσίοις σταδίοις, Μιλησίων κτίσμα· εἶτα Τόμις, ἔτερον πολίχνιον ἐν διακοσίοις πεντήκοντα σταδίοις· εἶτα πόλις Κάλλατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, Ἡρακλεω- 25
τῶν ἄποικος· εἰτ' Ἀπολλωνία ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἄποικος Μιλησίων, τὸ πλεόν τοῦ κτίσματος ἰδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινί, [ὅπου] ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐξ οὗ Μάρκος Λεύκολλος τὸν κολοσσὸν ἦρε καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. ἐν τῷ μεταξύ δὲ διαστήματι τῷ ἀπὸ Καλλάτιδος εἰς Ἀπολλωνίαν Βιζώνη τέ ἐστιν, 30
ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος ὑπὸ σεισμῶν, καὶ Κρουνοὶ καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἄποικος, καὶ Ναύλοχος Με-

σημβριανῶν πολίχνιον· εἶτα τὸ Αἶμον ὄρος μέχρι τῆς
 δεῦρο θαλάττης διῆκον· εἶτα Μεσημβρία Μεγαρέων
 ἄποικος, πρότερον δὲ * Μενεβρία, οἶον * Μένα πόλις,
 τοῦ κτίσαντος * Μένα καλουμένου, τῆς δὲ πόλεως βρίας
 5 καλουμένης θρακιστί· ὥς καὶ ἡ τοῦ Σήλνυος πόλις Ση-
 λνυμβρία προσηγόρευται, ἥ τε Αἶνος Πολτυμβρία ποτὲ
 ὠνομάζετο· εἶτ' Ἀγχιάλη πολίχνιον Ἀπολλωνιατῶν καὶ
 αὐτὴ Ἀπολλωνία. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶν ἡ
 Τίριξις ἄκρα, χωρίου ἐρυμνόν, ᾧ ποτε καὶ Αὐσίμαχος
 10 ἐχρήσατο γαζοφυλακίῳ. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίας
 ἐπὶ Κυανέας στάδιοι εἰσι περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους,
 ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἥ τε Θυνιάς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρα,
 καὶ Φινόπολις καὶ Ἀνδριακή, συνάπτουσαι τῷ Σαλμυ-
 δησῶ. ἐστὶ δ' οὗτος ἔρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλί-
 15 μενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τοὺς βορέας, στα-
 δίων ὅσον ἐπτακοσίων μέχρι Κυανέων τὸ μῆκος, πρὸς
 ὃν οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀστῶν διαρπάζονται τῶν
 ὑπερκειμένων, Θρακίου ἔθνους. αἱ δὲ Κυάνεαι πρὸς
 τῷ στόματι τοῦ Πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ
 20 Εὐρώπῃ προσεχὲς τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα
 ὅσον εἴκοσι σταδίων. τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱεροῦ
 τοῦ Βυζαντίων καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίων, ὅπερ
 ἐστὶ τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου τὸ στενωτάτον· προϊ-
 ὄντι γὰρ δέκα σταδίους ἄκρα ἐστὶ πενταστάδιον ποι-
 25 οὔσα τὸν πορθμόν, εἶτα διίσταται ἐπὶ πλέον καὶ ποιεῖν
 ἄρχεται τὴν Προποντίδα.

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἁκρας τῆς τὸ πενταστάδιον ποι- 2
 ούσης ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῇ Συκῇ καλούμενον λιμένα στά-
 διοι πέντε καὶ τριάκοντα, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ C.320
 30 Βυζαντίων πέντε. ἐστὶ δὲ τὸ Κέρας προσεχὲς τῷ Βυ-

12. post χώρα: Ἀγχιάλη καὶ αὐτὴ Ἀπολλωνιατῶν

ξαντίων τείχει κόλπος ἀνέχων ὥς πρὸς δύοσιν ἐπὶ στα-
 δίους ἐξήκοντα, εἰκοτὸς ἐλάφου κέρατι· εἰς γὰρ πλεί-
 στους σχίζεται κόλπους ὥς ἂν κλάδους τινάς, εἰς οὓς
 ἐμπίπτουσα ἡ πηλαμὺς ἀλίσκεται ῥαδίως διὰ τε τὸ
 πληθος αὐτῆς καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελαύνοντος ῥοῦ καὶ 5
 τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἀλίσκε-
 σθαι. γεννᾶται μὲν οὖν τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἔλεσι τῆς Μαι-
 ωτίδος, ἰσχυρὰν δὲ μικρὸν ἐκπίπτει διὰ τοῦ στόματος
 ἀγεληδὸν καὶ φέρεται παρὰ τὴν Ἀσιανὴν ἡὸνα μέχρι
 Τραπεζοῦντος καὶ Φαρνακείας· ἐνταῦθα δὲ πρῶτον 10
 συνίστασθαι συμβαίνει τὴν θήραν, οὐ πολλὴ δ' ἐστίν·
 οὐ γάρ πω τὸ προσῆκον ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην
 προεῖδυσα ὥραιότερα πρὸς τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταρι-
 χείαν ἐστίν· ἐπειδὴν δὲ ἤδη συνάψῃ ταῖς Κυανέαις καὶ
 παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκὴ 15
 τις πέτρα προπίπτουσα φοβεῖ τὸ ζῶον ὥστ' εὐθύς εἰς
 τὴν περαιάν τρέπεσθαι· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα
 ῥοῦς, ἅμα καὶ τῶν τόπων εὐφυῶν ὄντων πρὸς τὸ τὸν
 ἐκεῖ ῥοῦν τῆς θαλάττης ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς
 αὐτῷ Κέρας τετράφθαι, φυσικῶς συνελαύνεται δεῦρο 20
 καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων
 πρόσδοτον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ἐπὶ τῆς περαιίας
 ἰδρυμένοι πλησίον οὐ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης
 διὰ τὸ μὴ προσπελάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν τὴν πηλα-
 μύδα· ἢ δὴ καὶ τὸν Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασιν τὸ Βυ- 25
 ζάντιον ὕστερον μετὰ τὴν ὑπὸ Μεγαρέων Χαλκηδόνας
 κτίσιν χρηστηριαζομένοις προστάξαι ποιήσασθαι τὴν
 ἰδρυσιν ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν, τυφλοὺς καλέσαντα
 τοὺς Χαλκηδονίους, ὅτι πρότεροι πλεύσαντες τοὺς τό-

7. post ἀλίσκεσθαι: διὰ τὴν στενοχωρίαν.

πους, ἀφέντες τὴν πέραν κατασχεῖν τοσοῦτον πλοῦτον ἔχουσιν, εἴλοντο τὴν λυπροτέραν.

Μέχρι μὲν δὴ Βυζαντίου προήλθομεν, ἐπειδὴ πό-
 5 λης ἐπιφανὴς πλησιάζουσα μάλιστα τῷ στόματι εἰς γνω-
 ριμώτερον πέρας ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ τὸν παράπλου τε-
 λευτῶντα ἀπέφαινε. ὑπέρεκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τὸ
 τῶν Ἀσίων ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύβη, Φιλίππου τοῦ
 Ἀμύντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύναντος.

Τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἰστρῷ καὶ 7
 10 τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ Θρακίοις ταῦτ' ἔστιν ὧν
 ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν παρα-
 λίαν πᾶσαν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν τὰ
 ἀριστερὰ τοῦ Πόντου λεγομένην ἀπὸ Ἰστροῦ ποταμοῦ
 μέχρι Βυζαντίου. λοιπὰ δὲ ἔστι τὰ νότια μέρη τῆς λε- C.321
 15 χθείσης ὀρεινῆς καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία, ἐν
 οἷς ἔστιν ἢ τε Ἑλλάς καὶ ἢ προσεχὴς βάρβαρος μέχρι
 τῶν ὀρῶν.

Ἐκαταῖος μὲν οὖν ὁ Μιλήσιος περὶ τῆς Πελοπον-
 νήσου φησὶν διότι πρὸ τῶν Ἑλλήνων ὥκησαν αὐτὴν
 20 βάρβαροι. σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ σύμπασα Ἑλλάς κατοι-
κία βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν, ἀπ' αὐτῶν λογιζο-
 μένοις τῶν μνημονευομένων, Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς
 Φρυγίας ἐπαγαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κλη-
 θεῖσαν Πελοπόννησον, Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου, Δρυό-
 25 πων τε καὶ Καυκῶνων καὶ Πελασγῶν καὶ Αελέγων καὶ
 ἄλλων τοιούτων κατανειμαμένων τὰ ἐντὸς Ἰσθμοῦ·
 καὶ τὰ ἐκτὸς δέ· τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλ-
 που Θραῖες ἔσχον, τῆς δὲ Φωκίδος τὴν Δαυλίδα Τη-
 ρεύς, τὴν δὲ Καδμείαν οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες, αὐ-
 30 τὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν Ἄονες καὶ Τέμμικες καὶ Ὑαντες·

30. post Ὑαντες: ὥς δὲ Πίνδαρός φησιν „ἦν ὅτε σύας Βοι-
 ῳτίον ἔθνος ἔννεπον.“

καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρβαρον ἐμφαί-
νεται, Κέκροψ καὶ Κόδρος καὶ Ἄϊκλος καὶ Κόθος
καὶ Δρύμας καὶ Κρίνακος. οἱ δὲ Θρᾶκες καὶ Ἰλλυριοὶ
καὶ Ἡπειρώται καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν· ἐτι-
μέντοι μᾶλλον πρότερον ἢ νῦν, ὅπου γε καὶ τῆς ἐν τῷ 5
παρόντι Ἑλλάδος ἀναντιλέκτως οὔσης τὴν πολλὴν οἱ
βάρβαροι ἔχουσι, Μακεδονίαν μὲν Θρᾶκες καὶ τινα
μέρη τῆς Θετταλίας, Ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας [τὰ]
ἄνω Θεσπρωτοὶ καὶ Κασσωπαῖοι καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ
Μολοττοὶ καὶ Ἀθαμᾶνες, Ἡπειρωτικὰ ἔθνη. 10

2 Περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἴρηται, τοὺς δὲ Λέλεγας
τινὲς μὲν τοὺς αὐτοὺς Καρσίιν εἰκάζουσιν, οἱ δὲ συνοί-
κους μόνον καὶ συστρατιώτας· διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ
Λελέγων κατοικίας λέγεσθαί τινας, πολλαχοῦ δὲ τῆς
Καρίας τάφους Λελέγων καὶ ἐρύματα ἔρημα Λελέγεια 15
καλούμενα. ἥ τε Ἰωνία νῦν λεγομένη πᾶσα ὑπὸ Κα-
ρῶν ὥκειτο καὶ Λελέγων· ἐκβαλόντες δὲ τούτους οἱ
Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον, ἐτι δὲ πρότερον οἱ
τὴν Τροίαν ἐλόντες ἐξήλασαν τοὺς Λέλεγας ἐκ τῶν περὶ
τὴν Ἰδην τόπων τῶν κατὰ Πήδασον καὶ τὸν Σατνιό- 20
εντα ποταμόν. ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ
αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς Καρσίι νομίζοιτ' ἂν σημείον·
ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς καὶ ἐκ πα-
λαιού, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν
γὰρ τῇ Ἀκαρνανῶν φησὶ τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρῆτας, 25
C.322 τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἴτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ
Αἰτωλῶν τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ, κατασχεῖν
δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν
τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων
καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυ- 30
γατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παιδᾶς δύο καὶ εἰκοσι Τη-
λεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. μάλιστα δ'

ἂν τις Ἡσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι
 „ἦτοι γὰρ Λοκρὸς Δελέγων ἡγήσατο λαῶν, τοὺς δ᾽ ἄ
 „ποτε Κρονίδης, Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς, λεκτοὺς
 „ἐκ γαίης λάους πόρε Δευκαλίωνι.“ τῇ γὰρ ἐτυμολο-
 5 γία τὸ συλλέκτους γεγενῆσθαι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μι-
 γράδας αἰνίττεσθαι μοι δοκεῖ καὶ διὰ τοῦτο ἐκλελοιπέναι
 τὸ γένος· ἅπερ ἂν τις καὶ περὶ Καυκῶνων λέγοι, νῦν
 οὐδαμοῦ ὄντων πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατο-
 κισμένων.

10 Πρότερον μὲν οὖν καίπερ μικρῶν καὶ πολλῶν καὶ 3
 ἀδόξων ὄντων τῶν ἐθνῶν, ὅμως διὰ τὴν εὐανδρίαν
 καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς οὐ πάννυ ἦν χαλεπὸν
 διαλαβεῖν τοὺς ὄρους αὐτῶν, νυνὶ δ' ἐρήμου τῆς πλεί-
 στης χώρας γεγενημένης καὶ τῶν κατοικιῶν καὶ μάλι-
 15 στα τῶν πόλεων ἡφανισμένων, οὐδ' εἰ δύναιτό τις
 ἀκριβοῦν ταῦτα, οὐδὲν ἂν ποιοίη χρήσιμον διὰ τὴν
 ἀδοξίαν καὶ τὸν ἀφανισμόν αὐτῶν, ὅς ἐκ πολλοῦ χρό-
 νου λαβὼν τὴν ἀρχὴν οὐδὲ νῦν πῶ πέπανται κατὰ
 πολλὰ μέρη διὰ τὰς ἀποστάσεις, ἀλλ' ἐνστρατοπεδεύ-
 20 ουσιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι τοῖς οἴκοις, κατασταθέντες ὑπ'
 αὐτῶν δυνάσται. τῶν γοῦν Ἑπειρωτῶν ἐβδομήκοντα
 πόλεις Πολύβιος φησὶν ἀνατρέπειν Παῦλον μετὰ τὴν
 Μακεδόνων καὶ Περσέως κατάλυσιν (Μολοττῶν δ'
 ὑπάρχει τὰς πλείστας), πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας
 25 ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. ὅμως δ' οὖν ἐργχειρή-
 σομεν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ τε προσήκει καὶ ἡμῖν ἐφι-
 κτόν, ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀρχάμενοι ἀπὸ τῆς
 κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον παραλίας· αὕτη δ' ἐστὶν εἰς
 ἣν ὁ ἐκπλοὺς ὁ ἐκ τοῦ Ἀδρίου τελευτᾷ.

30 Ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ 4
 Ἀπολλωνίαν ἐστίν· ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακε-
 δονίαν ἢ Ἐγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἑω, βεβηματισμένη

κατὰ μίλιον καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυψέλων καὶ
 Ἐβρου ποταμοῦ· μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριά-
 κοντα πέντε· λογιζομένῳ δέ, ὥς μὲν οἱ πολλοί, τὸ μί-
 λιον ὀκταστάδιον τετρακισχίλιοι ἂν εἶεν στάδιοι καὶ
 ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὀγδοήκοντα, ὥς δὲ Πολύβιος⁵
 προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὃ ἐστὶ τρίτον
 σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδομή-
 C.323 κοντα ὀκτώ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. συμ-
 βαίνει δ' ἀπὸ ἴσου διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐ-
 τὴν ὁδὸν τοὺς τ' ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας ὁρμηθέντας καὶ¹⁰
 τοὺς ἐξ Ἐπιδάμνου. ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἐγνατία καλεῖται,
 ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανθαρείας λέγεται ὄρους Ἰλλυρικοῦ,
 διὰ Αὐχνιδοῦ πόλεως καὶ Πυλῶνος τόπου ὀρίζοντος ἐν
 τῇ ὁδῷ τὴν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκεῖθεν
 δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα διὰ Ἡρακλείας καὶ Αὐγκη-¹⁵
 στῶν καὶ Ἐορδῶν εἰς Ἐδεσσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσ-
 σαλονικείας· μίλια δ' ἐστί, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα δια-
 κόσια ἐξήκοντα ἑπτὰ. ταύτην δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ
 τὴν Ἐπίδαμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν τόπων ἰοῦσιν ἐν
 δεξιᾷ μὲν ἐστὶ τὰ Ἡπειρωτικὰ ἔθνη κλυζόμενα τῷ Σι-²⁰
 κελικῷ πελάγει μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐν ἀρι-
 στερᾷ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἃ προδιήλθομεν, καὶ
 τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι Μακεδονίας καὶ Παιό-
 νων. εἴτ' ἀπὸ μὲν Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ νεύοντα
 ἐφεξῆς πρὸς ἑω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ Πελοποννήσῳ,²⁵
 τῆς Ἑλλάδος ἐστίν· εἴτ' ἐκπίπτει [εἰς] τὸ Αἰγαῖον πέ-
 λαγος ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὅλην.
 ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν Μακεδονικῶν ὁρῶν καὶ τῶν
 Παιονικῶν μέχρι Στρυμόνος ποταμοῦ Μακεδόνες τε
 οἰκοῦσι καὶ Παῖονες καὶ τινες τῶν ὀρεινῶν Θρακῶν·³⁰
 τὰ δὲ πέραν Στρυμόνος ἤδη μέχρι τοῦ Ποντικοῦ στό-
 ματος καὶ τοῦ Αἰμου πάντα Θρακῶν ἐστὶ πλὴν τῆς

παραλίας· αὕτη δ' ὑφ' Ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ τῇ Προποντίδι ἰδρυμένων, τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ τῷ Μέλανι κόλπῳ, τῶν δ' ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ. τὸ δ' Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει πλευράς τῆς Ἑλλάδος, τὴν μὲν πρὸς ἑω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ Σουνίου πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας Μακεδονικῆς πόλεως, ἣ νῦν μάλιστα τῶν ἄλλων εὐανδρεῖ, τὴν δὲ πρὸς νότον τὴν Μακεδονικὴν ἀπὸ Θεσσαλονικείας μέχρι Στρυμόνος· τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι Νέστου τῇ Μακεδονίᾳ προσνέμουσιν, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐσπούδασε διαφερόντως περὶ ταῦτα τὰ χωρία ὥστ' ἐξειδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο προσόδους μεγίστας ἐκ τῶν μετὰλλων καὶ τῆς ἄλλης εὐφυΐας τῶν τόπων. ἀπὸ δὲ Σουνίου μέχρι Πελοποννήσου τὸ Μυρτώον ἔστι καὶ Κρητικὸν πέλαγος καὶ Αἰβυκὸν σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ Σικελικοῦ· τοῦτο δὲ καὶ τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ Κορινθιακὸν καὶ Κρισαῖον ἐκπληροῖ κόλπον.

Τῶν μὲν οὖν Ἑπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι Θεό- 5
πομπος τετταρεσκαίδεκα, τούτων δ' ἐνδοξότατα Χάονες καὶ Μολοττοὶ διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς Ἑπειρώτιδος πρότερον μὲν Χάονας, ὕστερον δὲ Μολοττούς, οἱ C.324 καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλέων ἐπὶ πλεον ἠϋξήθησαν (τῶν γὰρ Αἰακιδῶν ἦσαν), καὶ διὰ τὸ παρὰ τοῦτοίς εἶναι τὸ ἐν Δωδώνῃ μαντεῖον, παλαιὸν τε καὶ ὀνομαστὸν ὄν. Χάονες μὲν οὖν καὶ Θεσπρωτοὶ καὶ μετὰ τούτους ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι (καὶ οὗτοι δ' εἰσὶ Θεσπρωτοὶ) τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου παραλίαν νέμονται χώραν εὐδαίμονα ἔχοντες· ὁ δὲ πλοῦς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἀρξαμένῳ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον καὶ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ τὸν Κορινθιακόν, ἐν δεξιᾷ ἔχουσι τὸ Αὐσόιον πέλα-

γος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἑπειρον, εἰς χίλιοι καὶ τρια-
 κόσιοι στάδιοι ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ
 Ἀμβρακικοῦ κόλπου. ἐν τούτῳ δ' ἐστὶ τῷ διαστήματι
 Πάνορμος τε λιμὴν μέγας ἐν μέσοις τοῖς Κεραυνίοις
 ὄρεσι, καὶ μετὰ ταῦτα Ὀρχησμος λιμὴν ἄλλος, καθ' ὃν 5
 τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς Κορκυραίας ἀντίκειται, καὶ πάλιν
 ἄλλος Κασσιόπη, ἀφ' οὗ ἐπὶ Βρεντέσιον χίλιοι
 ἑπτακόσιοι στάδιοι· οἱ δ' ἴσοι καὶ ἐπὶ Τάραντα ἀπὸ
 ἄλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς Κασσιόπης ὃ κα-
 λοῦσι Φαλακρόν. μετὰ δὲ Ὀρχησμον Ποσειδίου καὶ 10
 Βουθρωτὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πηλώδους καλουμέ-
 νου λιμένος ἰδρυμένον ἐν τόπῳ χερρονησίῳ, ἐποί-
 κους ἔχον Ῥωμαίους, καὶ τὰ Σύβοτα. εἰς δὲ νησίδες
 τὰ Σύβοτα τῆς μὲν Ἑπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ
 δὲ τὸ ἑξῶν ἄκρον τῆς Κορκυραίας τὴν Λευκίμμαν κεί- 15
 μεναι. καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησίδες εἰσὶν οὐκ
 ἄξιαί μνήμης. ἔπειτα ἄκρα Χειμέριον καὶ Γλυκὺς λι-
 μὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμός, ῥέων ἐκ τῆς
 Ἀχερουσίας λίμνης καὶ δεχόμενος πλείους ποταμοὺς
 ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Θύαμις 20
 πλησίον. ὑπέρεκειται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυ-
 ρος, ἢ πρότερον Ἐφύρα, πόλις Θεσπρωτῶν· τοῦ δὲ
 κατὰ Βουθρωτὸν ἢ Φοινίκη. ἐγγὺς δὲ τῆς Κιχύρου
 πολίχνην Βουχέτιον Κασσωπαίων μικρὸν ὑπὲρ τῆς
 θαλάττης ὄν, καὶ Ἐλάτρια καὶ Πανδοσία καὶ Βατίαι ἐν 25
 μεσογαίᾳ, καθήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου.
 μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα ἐφεξῆς εἰσι δύο ἄλλοι λιμένες,
 ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττων Κόμαρος ἰσθμὸν ποιῶν
 ἐξήκοντα σταδίων πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
 τὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος κτίσμα τὴν Νικόπολιν· ὁ 30
 δὲ ἀπωτέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων πλησίον τοῦ στό-

ματος τοῦ κόλπου, διέχων τῆς Νικοπόλεως ὅσον δώδεκα σταδίους.

Ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· τοῦ C.325
 6
 του δὲ τοῦ κόλπου τὸ μὲν στόμα μικρῷ τοῦ τετραστα-
 5 δίου μείζον, ὃ δὲ κύκλος καὶ τριακοσίων σταδίων, εὐ-
 λίμενος δὲ πᾶς. οἰκοῦσι δὲ τὰ μὲν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέουσι
 τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρναῖνες· καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλ-
 λωνος ἐνταυθὰ ἐστὶ πλησίον τοῦ στόματος, λόφος
 τις ἐφ' ᾧ ὁ νεῶς, καὶ ὑπ' αὐτῷ πεδίον ἄλσος ἔχον καὶ
 10 νεώρια, ἐν οἷς ἀνέθηκε Καῖσαρ τὴν δεκαναῖαν ἀκρο-
 θίνιον, ἀπὸ μονοκρότου μέχρι δεκήρους· ὑπὸ πυρὸς
 δ' ἠφανίσθαι καὶ οἱ νεώσοικοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα·
 ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἡ Νικόπολις καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν οἱ
 Κασσωπαῖοι μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Ἀμβρακίαν·
 15 ὑπέρεκται δὲ αὕτη τοῦ μυχοῦ μικρόν, Γόργον τοῦ
 Κυψέλου κτίσμα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἄρατθος πο-
 ταμὸς ἀνάπλουν ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν ὀλίγων
 σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ Τύμφης ὄρους καὶ τῆς Παρω-
 ραίας. ἡντύχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἡ πόλις αὕτη δια-
 20 φερόντως (τὴν γοῦν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἔσχηκεν ὁ
 κόλπος), μάλιστα δ' ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύρρος βασι-
 λείῳ χρησάμενος τῷ τόπῳ· Μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ
 Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας κατεπόνησαν τοῖς
 συνεχέσι πολέμοις διὰ τὴν ἀπειθειαν, ὥστε τὸ τελευ-
 25 ταῖον ὁ Σεβαστὸς ὀρῶν ἐκλελειμμένας τελέως τὰς πό-
 λεις εἰς μίαν συνώκισε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Νι-
 κόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ, ἐκάλεσε δ' ἐπώνυμον τῆς
 νίκης, ἐν ᾗ κατενανμάχησεν Ἀντώνιον πρὸ τοῦ στό-
 ματος τοῦ κόλπου καὶ τὴν Αἰγυπτίων βασίλισσαν
 30 Κλεοπάτραν παροῦσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτήν. ἡ μὲν
 οὖν Νικόπολις εὐανδρεῖ καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν
 ἐπίδοσιν, χώραν τε ἔχουσα πολλὴν καὶ τὸν ἐκ τῶν λα-

φύρων κόσμον, τό τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν τῷ
 προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντετηρικὸν ἐν
 ἄλσει ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ
 ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλσεος ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος.
 ἀποδέδεικται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος, τὰ Ἄκτια, ἱερὸς τοῦ
 Ἀκτίου Ἀπόλλωνος, τὴν δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ
 Λακεδαιμόνιοι. αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περιπόλιοι τῆς
 Νικοπόλεως εἰσιν. ἤγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἄκτια τῷ
 θεῷ, στεφανίτης ἀγὼν, ὑπὸ τῶν περιοίκων· νυνὶ δ'
 ἐντιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ.

7 Μετὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐστὶ τὸ Ἀμφι-
 λοχικόν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. Ἐφο-
 ρος μὲν οὖν φησὶ τὸν Ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν Ἐπιγόνων
 ἐπὶ τὰς Θήβας στρατεῖαν παρακληθέντα ὑπὸ Διομή-
 δους συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῷ καὶ συγκατακτῆ-
 σασθαι ταύτην τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· καλοῦντος δ'
 αὐτοὺς ἐπὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον Ἀγαμέμνωνος, τὸν
 C.326 μὲν Διομήδη πορευθῆναι, τὸν δ' Ἀλκμαίωνα μέινοντα
 ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τὸ Ἄργος κτίσαι, καλέσαι δ' Ἀμφιλο-
 χικὸν ἐπάνυμον τοῦ ἀδελφοῦ, Ἰναχον δὲ τὸν διὰ τῆς
 χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον ἀπὸ τοῦ κατὰ
 τὴν Ἀργεῖαν προσαγορεῦσαι. Θουκυδίδης δὲ φησιν
 αὐτὸν Ἀμφίλοχον μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον δυσ-
 ρεστοῦντα τοῖς ἐν Ἄργει παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν, διαδεξάμενον δὲ τὴν τᾶδελφοῦ δυναστείαν κτίσαι
 τὴν πόλιν ἐπάνυμον ἑαυτοῦ.

Ἡπειρώται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ οἱ ὑπερκεί-
 μενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχεῖαν
 οἰκοῦντες χώραν, Μολοττοὶ τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰ-
 δικες καὶ Τυμφαῖοι καὶ Ὀρέσται Παρωραῖοι τε καὶ
 Ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς Μακεδόσι μᾶλ-
 λον οἱ δὲ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. λέγεται δὲ τὴν Ὀρεστιάδα

κατασχεῖν ποτε Ὀρέστης φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φό-
 νον καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν, κτί-
 σαι δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἀργος Ὀρεστι-
 κόν. ἀναμέμικται δὲ τούτοις τὰ Ἰλλυρικά ἔθνη τὰ πρὸς
 5 τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὀρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου
 κόλπου· τῆς γὰρ Ἐπιδάμνου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας μέ-
 χρι τῶν Κεραυνίων ὑπεροικοῦσι Βυλλιόνες τε καὶ Ταυ-
 λάντιοι καὶ Παρθῖνοι καὶ Βρυῖοι· πλησίον δέ που καὶ
 τὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν Δαμαστίῳ, περὶ ἃ Δυέσται συνεστή-
 10 σαντο τὴν δυναστείαν καὶ Ἐρχέλειοι, οὓς καὶ Σεσαρη-
 θίους καλοῦσι· πρὸς δὲ τούτοις Λυγκῆσταί τε καὶ ἡ
 Δευρίοπος καὶ ἡ τρίπολις Πελαγονία καὶ Ἑορδοὶ καὶ
 Ἑλίμεια καὶ Ἐράτρυα. ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδυ-
 ναστεύετο ἕκαστα, ὧν ἐν τοῖς Ἐρχελείοις οἱ Κάδμου
 15 καὶ Ἀρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυθευόμενα περὶ
 αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυνται. οὗτοι μὲν οὖν οὐχ ὑπὸ ἰθαγε-
 νῶν ἦρχοντο· οἱ δὲ Λυγκῆσταί ὑπ' Ἀρραβαίῳ ἐγένοντο
 τοῦ Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατριδῇ
 ἡ Φιλίππου μήτηρ τοῦ Ἀμύντου Εὐρυδίκη, Σίρρα δὲ
 20 θυγάτηρ· καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν δὲ Μολοττοὶ ὑπὸ Πύρ-
 ρῳ τῷ Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῖς ἀπογόνους
 αὐτοῦ Θετταλοῖς οὓσι γεγονότες· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ ἰθα-
 γενῶν ἦρχοντο· εἴτ' ἐπικρατοῦντων αἰεί τινων κατέ-
 στρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, πλὴν ὀλί-
 25 γων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου. καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ
 Λύγκον καὶ Πελαγονίαν καὶ Ὀρεστιάδα καὶ Ἑλίμειαν
 τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλουν, οἱ δ' ὕστερον καὶ ἔλευ-
 θέραν· ἐνιοὶ δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι Κορκύρας
 Μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, αἰτιολογοῦντες ἅμα C.327
 30 ὅτι καὶ κουρᾶ καὶ διαλέκτῳ καὶ χλαμύδι καὶ ἄλλοις
 τοιούτοις χρῶνται παραπλησίως· ἐνιοὶ δὲ καὶ δίγλωτ-
 τοὶ εἰσι. καταλυθείσης δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς ὑπὸ

Ῥωμαίους ἔπεσε. διὰ δὲ τούτων ἐστὶ τῶν ἔθνων ἡ Ἑρνατία ὁδὸς ἐξ Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ δὲ τὴν ἐπὶ Κανδασιᾶς ὁδὸν αἶ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ Λυχνιδὸν ταριχείας ἰχθύων αὐτάρκεις ἔχουσαι, καὶ ποταμοὶ οἳ τε εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες καὶ οἱ ἐπὶ 5 τὰ νότια μέρη, ὃ τ' Ἰναχος καὶ ὁ Ἀρατθος καὶ ὁ Ἀχελῶς καὶ ὁ Εὐῆνος ὁ Λυκόρμας πρότερον καλούμενος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν ἐμβάλλων ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῶς εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ Εὐῆνος, ὁ μὲν τὴν Ἀκαρναντιαν διεξιὼν ὁ δὲ 10 τὴν Αἰτωλίαν· ὁ δὲ Ἑρίγων πολλὰ δεξάμενος ρεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὁρῶν καὶ Λυγκηστῶν καὶ Βρύγων καὶ Δευριόπων καὶ Πελαγόνων εἰς τὸν Ἀξιὸν ἐκδίδωσι.

9 Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις· τρίπολις γοῦν ἡ Πελαγονία ἐλέγετο, ἥς καὶ 15 Ἀξωρος ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ Ἑρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν Δευριόπων πόλεις ᾤκνητο, ὧν τὸ Βρυάνιον καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Στύβαρα· Κύδραι δὲ Βρύγων, Αἰγίνιον δὲ Τυμφαίων, ὁμορον Αἰθικία καὶ Τρίκκη· πλησίον δ' ἤδη τῆς τε Μακεδονίας καὶ τῆς Θετταλίας περὶ τὸ Ποῖον 20 ὄρος καὶ τὴν Πίνδον Αἰθικὴς τε καὶ τοῦ Πηνειοῦ πηγαί, ὧν ἀμφισβητοῦσι Τυμφαῖοί τε καὶ [οἱ] ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοί· καὶ πόλις Ὀξύνεια παρὰ τὸν Ἴωνα ποταμὸν ἀπέχουσα Ἀξώρου τῆς τριπολίτιδος σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι· πλησίον δὲ καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Αἰγί- 25 νιον καὶ Εὐρώπος καὶ αἱ τοῦ Ἴωνος εἰς τὸν Πηνειὸν συμβολαί. τότε μὲν οὖν, ὥς εἶπον, καίπερ οὕσα τραχεῖα καὶ ὁρῶν πλήρης, Τομάρον καὶ Πολυάνου καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως εὐάνδρῃ ἢ τε Ἑπειρος πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς· νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει, τὰ 30 δ' οἰκούμενα κωμηδὸν καὶ ἐν ἐρειπίοις λείπεται.

10 Ἐκλέλοιπε δέ πως καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Λαδώνῃ,

καθάπερ τὰλλα. ἔστι δ', ὥς φησιν Ἐφορος, Πελα-
 σγῶν ἴδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα
 δυναστευσάντων ἀρχαιότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιη-
 τῆς φησιν οὕτω „Ζεῦ ἄνα Δωδωναίε, Πελασγικέ,
 5 ὁ δ' Ἡσίοδος „Δωδώνην φηγόν τε, Πελασγῶν ἔδρα-
 „νον ἦεν.“ περὶ μὲν οὖν τῶν Πελασγῶν ἐν τοῖς C.328
 Τυρρηνικοῖς εἴρηται, περὶ δὲ Δωδώνης τοὺς μὲν πε-
 ριοικοῦντας τὸ ἱερόν διότι βάρβαροι διασφαεῖ καὶ ὁ
 Ὅμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας λέ-
 10 γων· πότερον δὲ χρὴ λέγειν Ἑλλοὺς, ὥς Πίνδαρος, ἢ
 Σελλοὺς, ὥς ὑπονοοῦσι παρ' Ὀμήρῳ κεῖσθαι, ἢ γρα-
 φῇ ἀμφίβολος οὕσα οὐκ ἔα δισχυρίζεσθαι. Φιλόχορος
 δὲ φησι καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὥσπερ τὴν Εὐ-
 βοίαν, Ἑλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἡσίοδον οὕτω
 15 λέγειν „ἔστι τις Ἑλλοπία, πολυλήϊος ἥδ' ἐυλείμων·
 „ἐνθα δὲ Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.“ οἶον-
 ται δέ, φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῶν ἐλῶν τῶν περὶ
 τὸ ἱερόν οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μέντοι ποιητὴν [οὐχ]
 οὕτω λέγειν Ἑλλοὺς ἀλλὰ Σελλοὺς ὑπολαμβάνει τοὺς
 20 περὶ τὸ ἱερόν, προσθεὶς ὅτι καὶ Σελλήεντα τινὰ
 ὀνομάζει ποταμόν. ὀνομάζει μὲν οὖν, ὅταν φῇ „τηλό-
 „θεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.“ [οὐ μὲν-
 τοι, ὁ Σκήψιός φησι, τῆς] ἐν Θεσπρωτοῖς Ἐφύρας,
 ἀλλὰ τῆς ἐν τοῖς Ἠλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν Σελλήεντα,
 25 ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς οὐδένα, οὐδ' ἐν Μολοττοῖς. τὰ δὲ
 μυθευόμενα περὶ τῆς δρυὸς καὶ τῶν πελειῶν καὶ εἴ-
 τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ [τὰ] περὶ Δελφῶν, τὰ
 μὲν ποιητικωτέρας ἐστὶ διατριβῆς τὰ δ' οἰκεία τῆς νῦν
 περιουσίας.

30 Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρω- 11
 τοῖς ἦν καὶ τὸ ὄρος ὁ Τόμαρος ἢ Τμάρος (ἀμφοτέρως
 γὰρ λέγεται), ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τραγικοὶ

δὲ καὶ Πίνδαρος Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴν Δωδώνην·
 ὕστερον δὲ ὑπὸ Μολοιτοῖς ἐγένετο. ἀπὸ δὲ τοῦ Το-
 μάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένους ὑποφήτας
 τοῦ Διός, οὓς καὶ ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας καλεῖ, το-
 μούρους φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ οὕτω 5
 γράφουσιν τινες ἃ φησιν Ἀμφίνομος, συμβουλευόντων
 τοῖς μνηστῆρσι μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι τῷ Τηλε-
 μάχῳ πρὶν ἂν τὸν Δία ἔρῳνται „εἰ μὲν κ' αἰνήσωσι
 „Διὸς μεγάλοιο τομοῦροι, αὐτὸς τε κτανέω, τοὺς τ'
 „ἄλλους πάντας ἀνώξω· εἰ δέ κ' ἀποτρεπέησι θεός, 10
 „παύεσθαι ἄνωγα.“ βέλτιον γὰρ εἶναι τομούρους ἢ
 θέμιστας γράφειν· οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θέμιστας
 λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καὶ τὰ πο-
 λιτεύματα καὶ νομοθετήματα· τομούρους δ' εἰρησθαι
 C.329 ἐπιτετεμημένως οἶον τομαροφύλακας. οἱ μὲν οὖν νεώ- 15
 τεροι λέγουσιν τομούρους· [παρ'] Ὀμήρῳ δ' ἀπλούστε-
 ρον δεῖ δέχεσθαι θέμιστας καταχρηστικῶς καὶ βουλὰς,
 τὰ προστάγματα καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικά, κα-
 θάρπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰρ καὶ τό „ἐκ δρυὸς
 ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακοῦσαι.“ 20

12 Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύον-
 τες· καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑποφήτας
 γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάττοιτο καὶ οἱ προφῆται· ὕστερον
 δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραταί, ἐπεὶ δὲ καὶ σύνναος τῷ
 Διὶ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. Σουίδας μέντοι Θετ- 25
 ταλοῖς μυθώδεις λόγους προσχαριζόμενος ἐκεῖθεν τέ-
 φησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετεννεγμένον ἐκ τῆς περὶ Σκο-
 τοῦσσαν Πελασγίας (ἔστι δ' ἡ Σκοτοῦσσα τῆς Πελασ-
 γιώτιδος Θετταλίας), συνακολουθῆσαί τε γυναικας
 τὰς πλείστας, ὧν ἀπογόνους εἶναι τὰς νῦν προφήτι- 30

δας· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πελασγικὸν Δία κεκληῖσθαι·
Κινέας δ' ἔτι μυθωδέστερον.

— ΕΚ ΤΟΥ Ζ —

5 Κινέας δέ φησι πόλιν ἐν Θεσσαλίᾳ εἶναι καὶ φη- 1
γὸν καὶ τὸ τοῦ Διὸς μαντεῖον εἰς Ἥπειρον μετενεχθῆ-
ναι. Stephanus in Δωδώνη.

Ἦν δὲ πρότερον περὶ Σκοτοῦσσαν πόλιν τῆς Πε- 1^a
λασγιώτιδος τὸ χρηστήριον· ἐμπρησθέντος δ' ὑπό τι-
10 νων τοῦ δένδρου μετηνέχθη κατὰ χρησμὸν τοῦ Ἀπόλ-
λωνος ἐν Δωδώνῃ. ἐχρησμῶδει δ' οὐ διὰ λόγων, ἀλλὰ
διὰ τινων συμβόλων, ὥσπερ τὸ ἐν Λιβύῃ Ἀμμωνιακόν·
ἴσως δέ τινα πτῆσιν αἱ τρεῖς περιστεραὶ ἐπέτοντο ἐξαί-
ρετον, ἐξ ὧν αἱ ἱέρειαι παρατηρούμεναι προεθέπιζον.
15 φασὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν τῶν Μολοττῶν καὶ Θεσπρωτῶν
γλῶτταν τὰς γραίας πελίας καλεῖσθαι καὶ τοὺς γέρον-
τας πελίους· καὶ ἴσως οὐκ ὄρουε ἦσαν αἱ θρυλούμεναι
πελειάδες, ἀλλὰ γυναῖκες γραῖαι τρεῖς περὶ τὸ ἱερὸν
σχολάζουσαι. Epit. (i. e. epitome edita).

20 Ὅτι κατὰ Θεσπρωτοὺς καὶ Μολοττοὺς τὰς γραίας 2
πελίας καὶ τοὺς γέροντας πελίους, καθάπερ καὶ παρὰ
Μακεδόσι· πελιγόνας γοῦν καλοῦσιν ἐκεῖνοι τοὺς ἐν
τιμαῖς, καθὰ παρὰ Λάκωσι καὶ Μασσαλιώταις τοὺς
γέροντας· ὅθεν καὶ τὰς ἐν τῇ Δωδωναίᾳ δρυὶ μεμυ-
25 θεῦσθαι πελείας φασίν. E. (i. e. epitome Vaticana).

Ὅτι ἡ παροιμία „τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκίον“ ἐντεῦ- 3
θεν ὠνομάσθη· χαλκίον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ ἔχον ὑπερκείμε-
νον ἀνδριάντα κρατοῦντα μάλιστα χαλκῇν, ἀνάθημα
Κορκυραίων· ἡ δὲ μάλιστα ἦν τριπλῇ ἄλυσιδωτῇ ἀπηρ-
30 τημένους ἔχουσα ἐξ αὐτῆς ἀστραγάλους, οἱ πλήττοντες
τὸ χαλκίον συνεχῶς, ὁπότε αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέ-
μων, μακροὺς ἤχους ἀπειργάζοντο, ἕως ὁ μετρῶν τὸν

χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἤχου μέχρι τέλους καὶ ἐπὶ τετρακόσια προέλθοι· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλέχθη „ἡ Κερκυραίων μάστιξ.“ Epit.

- 4 Ἡ δὲ Παιονία τούτοις μὲν ἔστι πρὸς ἑω τοῖς ἔθνεσι, πρὸς δύσιν δὲ τοῖς Θρακίοις ὄρεσι, πρὸς ἄρκτον 5 δ' ὑπέρεκται τοῖς Μακεδόσι, διὰ Γορτυνίου πόλεως καὶ Στόβων ἔχουσα τὰς εἰσβολὰς ἐπὶ τὰ πρὸς δι' ὧν ὁ Ἀξιὸς ῥέων δυσεἰσβολὸν ποιεῖ τὴν Μακεδονίαν ἐκ τῆς Παιονίας, ὥς ὁ Πηνειὸς διὰ τῶν Τεμπῶν φερόμενος ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν ἐρυννοῖ· πρὸς νό- 10 τον δὲ τοῖς Αὐταριάταις καὶ Δαρδανίοις καὶ Ἀρδιαίοις ὁμορεῖ· ἐκτέταται δὲ καὶ μέχρι Στρυμόνος ἡ Παιονία. Ε.

- 5 Ὅτι ὁ Ἀλιάκμων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον ῥεῖ. Ε.

- 6 Ἡ δ' Ὅρεστίς πολλὴ καὶ ὄρος ἔχει μέγα μέχρι τοῦ 15 Κόρακος τῆς Αἰτωλίας καθῆκον καὶ τοῦ Παρνασσοῦ. περιοικοῦσι δ' αὐτοῖ τε Ὀρέσται καὶ Τυμφαῖοι καὶ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ Ἕλληνες οἱ περὶ Παρνασσὸν καὶ τὴν Οἶτην καὶ Πίνδον. ἐνὶ μὲν δὴ κοινῷ ὀνόματι καλεῖται Βοῖον τὸ ὄρος, κατὰ μέρη δὲ πολυνώνυμόν ἐστιν. φασὶ 20 δ' ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων σκοπιῶν ἀφορᾶσθαι τό τε Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸ Ἀμβρακικὸν καὶ τὸ Ἰόνιον, πρὸς ὑπερβολὴν οἶμαι λέγοντες. καὶ τὸ Πτελεὸν ἱκανῶς ἐστὶν ἐν ὕψει τὸ περικείμενον τῷ Ἀμβρακικῷ κόλ- 25 πῳ, τῇ μὲν ἐκτεινόμενον μέχρι τῆς Κερκυραίας τῇ δ' ἐπὶ τὴν κατὰ Λευκάδα θάλασσαν. Ε.

- 7 Ὅτι ἐπὶ γέλῳτι ἐν παροιμίας μέρει * γελᾶται Κέρκυρα ταπεινωθεῖσα τοῖς πολλοῖς πολέμοις. Ε.

- 8 Ὅτι ἡ Κόρκυρα τὸ παλαιὸν εὐτυχὴς ἦν καὶ δύ- 30 ναμιν ναυτικὴν πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τι- νῶν καὶ τυράννων ἐφθάρη· καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερωθεῖσα οὐκ ἐπηνέσθη, ἀλλ' ἐπὶ λοιδορίᾳ παροι-

μίαν ἔλαβεν „ἐλευθέρα Κόρκυρα, χέξ' ὅπου θέλεις.“
Epit.

Δοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἥ τε Μακεδονία καὶ 9
τῆς Θράκης τὰ συνεχῇ ταύτῃ μέχρι Βυζαντίου καὶ ἡ
5 Ἑλλάς καὶ αἱ προσεχεῖς νῆσοι. ἔστι μὲν οὖν Ἑλλάς καὶ
ἡ Μακεδονία· νυνὶ μέντοι τῇ φύσει τῶν τόπων ἀκο-
λουθοῦντες καὶ τῷ σχήματι χωρὶς ἐγνωμεν αὐτὴν ἀπὸ
τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τάξαι καὶ συνάψαι πρὸς τὴν ὁμο-
ρον αὐτῇ Θράκην μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου
10 καὶ τῆς Προποντίδος. εἶτα μετ' ὀλίγα μέμνηται Κυ-
ψέλων καὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ. καταγράφει δὲ καὶ τι
σχῆμα παραλληλόγραμμον, ἐν ᾧ ἡ σύμπασα Μακεδο-
νία ἐστίν. Ε.

Ὅτι ἡ Μακεδονία περιορίζεται ἐκ μὲν δυσμῶν τῇ 10
15 παραλία τοῦ Ἀδρίου, ἐξ ἀνατολῶν δὲ τῇ παραλλήλῳ
ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ τῇ διὰ τῶν ἐκβολῶν Ἐβρου
ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως, ἐκ βορρᾶ δὲ τῇ νοο-
μένῃ εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ Βερτίσκου ὄρους καὶ Σκάρ-
δου καὶ Ὀρβήλου καὶ Ροδόπης καὶ Αἵμου· τὰ γὰρ ὅρη
20 ταῦτα ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου διήκει κατὰ εὐθείαν
γραμμὴν ἕως τοῦ Εὐξείνου, ποιοῦντα χειρόνησον με-
γάλην πρὸς νότον, τὴν τε Θράκην ὁμοῦ καὶ Μακεδο-
νίαν καὶ Ἡπειρον καὶ Ἀχαΐαν· ἐκ νότου δὲ τῇ Ἐγνατίᾳ
ὁδῷ ἀπὸ Δυρραχίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰοῦσιν
25 ἕως Θεσσαλονικείας· καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μα-
κεδονίας παραλληλογράμμου ἔγγιστα. Epit.

Ὅτι Ἡμαθία ἐκαλεῖτο πρότερον ἡ νῦν Μακεδο- 11
νία. ἔλαβε δὲ τοῦνομα τοῦτο ἀπ' ἀρχαίου τινὸς τῶν
ἡγεμόνων Μακεδόνογ. ἦν δὲ καὶ πόλις Ἡμαθία πρὸς
30 θαλάσση. κατεῖχον δὲ τὴν χώραν ταύτην Ἡπειρωτῶν
τινες καὶ Ἰλλυριῶν, τὸ δὲ πλεῖστον Βοττιαῖοι καὶ Θρα-
κες· οἱ μὲν ἐκ Κρήτης, ὧς φασι, τὸ γένος ὄντες, ἡγε-

μόνα ἔχοντες Βότωνα, Θρακῶν δὲ Πίερες μὲν ἐνέ-
 μοντο τὴν Πιερίαν καὶ τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον, Παίονες
 δὲ [τὰ] περὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν καὶ τὴν καλουμένην διὰ
 τοῦτο Ἀμφαξίτιν, Ἡδωνοὶ δὲ καὶ Βισάλται τὴν λοιπὴν
 μέχρι Στρυμόνος· ὧν οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτο προσηγο- 5
 ρεῦντο Βισάλται, Ἡδωνῶν δ' οἱ μὲν Μυγδόνες οἱ δὲ
 *Ἡδωνες οἱ δὲ Σίθωνες. τούτων δὲ πάντων οἱ Ἀργεά-
 δαι καλούμενοι κατέστησαν κύριοι καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν
 Εὐβοίᾳ. ἐπὶ τὴν δὲ καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ ἐπὶ
 τὴν τῶν Σιθώνων καὶ συνώκισαν πόλεις ἐν αὐτῇ περὶ 10
 τριάκοντα, ἐξ ὧν ὕστερον ἐκβαλλόμενοι συνῆλθον εἰς
 μίαν οἱ πλείους αὐτῶν, εἰς τὴν Ὀλυνθον· ὠνομάζοντο
 δ' οἱ ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς. Ε.

11^a Τὸ δὲ ἐθνικὸν τοῦ Βόττεια διὰ τοῦ ἰ, ὡς Στρά-
 βων ἐν ζ'. καλεῖται δὲ ἀπὸ Βόττωνος τοῦ Κρητός. Ety- 15
 mol. M. p. 206, 6.

12 Ὅτι Πηνειὸς μὲν ὀρίζει τὴν κάτω καὶ πρὸς θα-
 λάττῃ Μακεδονίαν ἀπὸ Θετταλίας καὶ Μαγνησίας,
 Ἀλιάκμων δὲ τὴν ἄνω, καὶ ἔτι τοὺς Ἡπειρώτας καὶ
 τοὺς Παίονας καὶ αὐτοὺς καὶ ὁ Ἐρίγων καὶ ὁ Ἀξιὸς καὶ 20
 ἕτεροι. Ε.

13 Ὅτι ἐστὶ τῆς παραλίας τῆς Μακεδονικῆς ἀπὸ τοῦ
 μυχοῦ τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας ἡ μὲν
 τεταμένη πρὸς νότον μέχρι Σουνίου, ἡ δὲ πρὸς ἑωρὶ μέχρι
 τῆς Θρακίας χερσονήσου, γωνίαν τινὰ ποιούσα κατὰ 25
 τὸν μυχόν. εἰς ἐκάτερον δὲ καθηκούσης τῆς Μακεδο-
 νίας, ἀπὸ τῆς προτέρας λεχθεΐσης ἀρκτέον. τὰ μὲν δὴ
 πρῶτα μέρη τὰ περὶ Σούνιον ὑπερκειμένην ἔχει τὴν
 Ἀττικὴν σὺν τῇ Μεγαρικῇ μέχρι τοῦ Κρισαίου κόλ-
 που· μετὰ δὲ ταύτην ἡ Βοιωτικὴ ἐστὶ παραλία ἡ πρὸς 30
 Εὐβοίαν· ὑπέρεκται δ' αὐτῆς ἡ λοιπὴ Βοιωτία ἐπὶ
 δύσιν παράλληλος τῇ Ἀττικῇ. λέγει δὲ καὶ τὴν Ἐγνα-

τίαν ὁδὸν τελευτᾶν εἰς Θεσσαλονίκηαν ἀπὸ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Ε.

Τῶν ταινιαῶν, φησὶν, ἀφοριοῦμεν πρώτους τοὺς 14
 περὶ Πηνειὸν οἰκοῦντας καὶ τὸν Ἀλιάκμονα πρὸς θα-
 5 λάττη. ῥεῖ δ' ὁ Πηνειὸς ἐκ τοῦ Πίνδου ὄρους διὰ μέ-
 σης τῆς Θετταλίας πρὸς ἑω. διελθὼν δὲ τὰς τῶν Λα-
 πιθῶν πόλεις καὶ Περραιβῶν τινας συνάπτει τοῖς Τέμ-
 πεσι, πᾶρα λαβὼν πλείους ποταμούς, ὧν καὶ ὁ Εὐρώ-
 πος, ὃν Τιταρήσιον εἶπεν ὁ ποιητής, τὰς πηγὰς ἔχοντα
 10 ἀπὸ τοῦ Τιταρίου ὄρους συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ, ὃ κἀν-
 τεῦθεν ἄρχεται διορίζειν τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς
 Θετταλίας. ἔστι γὰρ τὰ Τέμπε στενὸς αὐλῶν μεταξὺ
 Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης. φέρεται δ' ὁ Πηνειὸς ἀπὸ τῶν
 στενῶν τούτων ἐπὶ σταδίους τετταράκοντα, ἐν ἀριστε-
 15 ρᾷ μὲν ἔχων τὸν Ὀλυμπον, Μακεδονικὸν ὄρος μετεω-
 ρότατον, [ἐν δὲ δεξιᾷ τὴν Ὀσσαν, ἐγγὺς] τῶν ἐκβολῶν
 τοῦ ποταμοῦ. ἐπὶ μὲν δὴ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Πηνειοῦ ἐν
 δεξιᾷ Γυρτῶν ἴδρυνται, Περραιβικὴ πόλις καὶ Μαγνη-
 τισ, ἐν ἣ Πειρίθους τε καὶ Ἰξίων ἐβασίλευσαν· ἀπέχει
 20 δ' ὅσον σταδίους ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλις Κραν-
 νῶν, καὶ φασιν, ὅταν εἴπη ὁ ποιητής „τῷ μὲν ἄρ' ἐκ
 „Θρήκης“ καὶ ἐξῆς, Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραν-
 νωνίους, Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτωνίους· ἐπὶ δὲ θάτερα
 ἢ Πιερία. Ε.

25 Ὅτι ὁ Πηνειὸς ποταμός, ῥέων διὰ τῶν Τεμπῶν, 15
 καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους, καὶ διὰ μέσης
 Θεσσαλίας καὶ τῶν Λαπιθῶν καὶ Περραιβῶν, δεχό-
 μενός τε τὸν Εὐρώπον ποταμόν, ὃν Ὅμηρος Τιταρή-
 σιον ὠνόμασε, διορίζει Μακεδονίαν μὲν πρὸς βορ-
 30 ρᾷν, Θεσσαλίαν δὲ πρὸς νότον. αἱ δὲ τοῦ Εὐρώπου
 ποταμοῦ πηγαὶ ἐκ τοῦ Τιταρίου ὄρους ἄρχονται, ὃ
 ἔστι συνεχὲς τῷ Ὀλύμπῳ. καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ὀλυμπος

Ἰξίων : Μαγνητικὸν ὄρος

τῆς Μακεδονίας, ἡ δὲ Ὅσσα τῆς Θεσσαλίας καὶ τὸ Πη-
λιον. Epit.

- 16 Ὅτι ὑπὸ ταῖς ὑπωρεΐαις τοῦ Ὀλύμπου παρὰ τὸν
Πηνειὸν ποταμὸν Γυρτῶν ἔστι, πόλις Πεοραιβικὴ καὶ
Μαγνητис, ἐν ἣ Πειρίθους τε καὶ Ἰξίων ἦρξαν. ἀπέχει 5
C.330δ' ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλεως Κραννῶν, καὶ φασιν,
ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητὴς „τὼ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης,“ Ἐφύρους
μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραννῶνιους, Φλεγύας δὲ τοὺς
Γυρτῶνιους. Epit.
- 16^a Ἀπέχει δὲ σταδίους ἑκατὸν Γυρτῶνος ἢ Κραννῶν 10
πόλις, ὥς φησι Στράβων. Stephanus in Κραννῶν.
- 16^b Ὁμόλιον πόλις Μακεδονίας καὶ Μαγνησίας. Στρά-
βων ἐβδόμῃ. Stephanus v. Ὁμόλιον. cf. Strabo 9 p. 443.
- 17 Ὅτι τὸ Δῖον ἡ πόλις οὐκ ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Θερ-
μαίου κόλπου ἐστὶν ἐν ταῖς ὑπωρεΐαις τοῦ Ὀλύμπου, 15
ἀλλ' ὅσον ἐπὶ ἀπέχει σταδίους· ἔχει δ' ἡ πόλις τὸ
Δῖον κώμην πλησίον Πίμπλειαν, ἐνθα Ὀρφεὺς διέ-
τριβεν. Epit.
- 18 Ὅτι ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ πόλις Δῖον. ἔχει δὲ κώμην
πλησίον Πίμπλειαν· ἐνταῦθα τὸν Ὀρφέα διατρίψαι 20
φησι τὸν Κίκωνα, ἄνδρα γόητα, ἀπὸ μουσικῆς ἅμα καὶ
μαντικῆς καὶ τῶν περὶ τὰς τελετὰς ὀργιασμῶν ἀγρυρ-
τεύοντα τὸ πρῶτον, εἴτ' ἤδη καὶ μειζόνων ἀξιούντα
ἑαυτὸν καὶ ὄχλον καὶ δύναμιν κατασκευαζόμενον· τοὺς
μὲν οὖν ἔκουσίως ἀποδέχεσθαι, τινὰς δ' ὑπιδομένους 25
ἐπιβουλήν καὶ βίαν ἐπισυστάντας διαφθεῖραι αὐτόν.
ἐνταῦθα πλησίον καὶ τὰ Λεῖβηθρα. E.
- 19 Ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ μάντις καὶ μουσικὴν εἰργά-
ζοντο. Epit.
- 20 Μετὰ δὲ τὸ Δῖον αἱ τοῦ Ἀλιάκμονος ἐκβολαί· εἴτα 30
Πύδνα Μεθώνη Ἀλωρος καὶ ὁ Ἐρίγων ποταμὸς καὶ
Λουδίας, ὁ μὲν ἐκ Τρικλάρων ῥέων δι' Ὀρεστῶν καὶ

τῆς Πελαγονίας ἐν ἀριστερᾷ ἀφίεις τὴν πόλιν καὶ συμβάλλων τῷ Ἀξιῷ· ὁ δὲ Λουδίας εἰς Πέλλαν ἀνάπλουν ἔχων σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. μέση δ' οὔσα ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης ὅσον τετταράκοντα σταδίων ἀπέχει, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα. ἔστι δ' ἡ Ἀλωρος τὸ μυχαίτατον τοῦ Θερμαίου κόλπου· * λέγεται δὲ Θεσσαλονίκηα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν. τὴν μὲν οὖν Ἀλώρου Βοτταϊκὴν νομίζουσι, τὴν δὲ Πύδναν Πιερικὴν. Πέλλα ἐστὶ μὲν τῆς κάτω Μακεδονίας ἣν Βοττιαῖοι
 10 κατεῖχον· ἐνταῦθ' ἦν πάλαι τὸ τῆς Μακεδονίας χρηματιστήριον· ἠϋξῆσε τὴν πόλιν ἐκ μικρᾷς Φίλιππος τραφεὶς ἐν αὐτῇ. ἔχει δ' ἄκραν ἐν λίμνῃ τῇ καλουμένῃ Λουδίᾳ· ἐκ ταύτης ὁ Λουδίας ἐκδίδωσι ποταμός, αὐτὴν δὲ πληροὶ τοῦ Ἀξιοῦ τι ἀπόσπασμα. ὁ δὲ Ἀξιὸς ἐκδί-
 15 δωσι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπίκειται δὲ τῷ ποταμῷ τούτῳ χωρίον ἐρυμνόν, ὃ νῦν μὲν καλεῖται Ἀβυδῶν, Ὅμηρος δ' Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικυρούρους ἐλθεῖν „τη-
 „λόθεν ἔξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος.“ κατε-
 20 σκάφη δ' ὑπὸ τῶν Ἀργεαδῶν. Ε.

Ὅτι ὁ Ἀξιὸς θολερὸς ῥεῖ· ὁ δ' Ὅμηρος Ἀξιοῦ κάλ- 21
 λιστον ὕδωρ φησίν, ἵσως διὰ τὴν πηγὴν τὴν καλουμέ-
 νην Αἶαν, ἥ καθαρώτατον ἐκδιδοῦσα ὕδωρ εἰς τοῦτον ἐλέγχει φαύλην ὑπάρχουσαν τὴν νῦν φερομένην γρα-
 25 φὴν παρὰ τῷ ποιητῇ. μετὰ δὲ Ἀξιὸν Ἐχέδωρος ἐν στα-
 δίοις εἴκοσιν· εἶτα Θεσσαλονίκηα Κασάνδρου κτίσμα ἐν ἄλλοις τετταράκοντα καὶ ἡ Ἐγνατία ὁδός. ἐπωνό-
 μασε δὲ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Θεσσαλο-
 νίκης, Φιλίππου δὲ τοῦ Ἀμύντου θυγατρὸς, καθελὼν
 30 τὰ ἐν τῇ Κρουσίδι πολίσματα καὶ τὰ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ περὶ ἔξ καὶ εἴκοσι καὶ συνοικίσας εἰς ἓν· ἡ δὲ μητρόπολις τῆς νῦν Μακεδονίας ἐστί. τῶν δὲ συνοι-

κισθεισῶν ἤν' Ἀπολλωνία καὶ Χαλάστρα καὶ Θέρμα καὶ Γαρησκὸς καὶ Αἴνεια καὶ Κισσός, ὧν τὴν Κισσὸν ὑπονόησειεν ἂν τις τῷ Κισσῇ προσήκειν, οὐ μέμνηται ὁ ποιητής „Κισσῆς τὸν γ' ἔθρεψε,“ τὸν Ἰφιδάμαντα λέγων. Ε.

5

- 22 Ὅτι μετὰ τὸ Δῖον πόλιν ὁ Ἀλιάκμων ποταμὸς ἔστιν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἢ πρὸς βορρᾶν τοῦ κόλπου παραλία Πιερία καλεῖται ἕως τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ, ἐν ᾗ καὶ πόλις Πύδνα, ἢ νῦν Κίτρον καλεῖται· εἶτα Μεθώνη καὶ Ἄλωρος πό- 10 λεις· εἶτα Ἐρίγων καὶ Λουδίας ποταμοί· ἀπὸ δὲ Λουδίου εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλους στάδια ἑκατὸν εἴκοσιν. ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης στάδια τετταράκοντα, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα στάδια. ἡ μὲν οὖν Πύδνα Πιερική ἐστὶ πόλις, ἡ δὲ Ἄλωρος Βοτταϊκή. 15 ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τῆς Πύδνης πεδίῳ Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες καθείλον τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν, ἐν δὲ τῷ πρὸ τῆς Μεθώνης πεδίῳ γενέσθαι συνέβη Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου τὴν ἐκκοπὴν τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ καταπελτικῶ βέλει κατὰ τὴν πολιορκίαν 20 τῆς πόλεως. Epit.

- 23 Ὅτι τὴν Πέλλαν οὖσαν μικρὰν πρότερον Φίλιππος εἰς μῆκος ἠϋξήσε τραφεὶς ἐν αὐτῇ· ἔχει δὲ λίμνην πρὸ αὐτῆς, ἐξ ἧς ὁ Λουδίας ποταμὸς ῥεῖ· τὴν δὲ λίμνην πληροῖ τοῦ Ἀξιοῦ τι ποταμοῦ ἀπόσπασμα. εἶτα ὁ Ἀξιὸς 25 διαιρῶν τὴν τε Βοτταϊάν καὶ τὴν Ἀμφαξιτὶν γῆν, καὶ παραλαβὼν τὸν Ἐρίγωνα ποταμὸν ἐξίησι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπίκειται δὲ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ χωρίον, ὅπερ Ὅμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἐλθεῖν „τηλόθεν ἐξ 30 „Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος.“ ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν Ἀξιὸς θολερός ἐστὶ, κρήνη δέ τις ἐξ Ἀμυδῶνος ἀνί-

σχουσα καὶ ἐπιμινυμένη αὐτῷ καλλίστου ὕδατος, διὰ τοῦτο τὸν ἐξῆς στίχον „Ἄξιον, οὗ κάλλιστον ὕδωρ „ἐπικίδνεται Αἶαν“ μεταγράφουσιν οὕτως „Ἄξιον, ᾧ „κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδνεται Αἴης.“ οὐ γὰρ τὸ τοῦ 5 Ἄξιον ὕδωρ κάλλιστον τῇ πηγῇ ἐπικίδνεται, ἀλλὰ τὸ τῆς πηγῆς τῷ Ἀξιῷ. Epil.

Ἐν δὲ τῷ „ἐπικίδνεται αἶη“ ἢ „αἶαν“ (διττῶς γὰρ 23 ἢ γραφῇ) αἶαν τινὲς οὐ τὴν γῆν ἐνόησαν, ἀλλὰ τινα πηγὴν, ὡς δῆλον ἐξ ὧν ὁ γεωγράφος φησί, λέγων ὅτι ἢ 10 παρ’ Ὀμήρῳ Ἀμυδῶν Ἀβυδῶν ὕστερον ἐκλήθη, κατεσκάφη δέ. πηγὴ δὲ πλησίον Ἀμυδῶνος Αἶα καλουμένη καθαρῶτατον ὕδωρ ἐκδιδούσα εἰς τὸν Ἄξιον, ὃς ἐκ πολλῶν πληρούμενος ποταμῶν θολερὸς ῥέει. φάνη οὖν, φησὶν, ἢ φερομένη γραφὴ Ἀξίου κάλλιστον ὕδωρ 15 ἐπικίδνεται αἶη, ὡς δηλαδὴ οὐ τοῦ Ἀξίου ἐπικιδνάντος τὸ ὕδωρ τῇ πηγῇ, ἀλλ’ ἀνάπαλιν· εἶτα ὑποδυσκόλως αἰτιώμενος ὁ γεωγράφος καὶ τὸ νοῆσαι τὴν αἶαν ἐπὶ τῆς γῆς ἔοικε παντελῶς ἐθέλειν ἐκβαλεῖν τοῦ Ὀμηρικοῦ ἔπους τὴν τοιαύτην λέξιν. Eustathius ad Il. β 850.

20 Ὅτι μετὰ τὸν Ἀξίον ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ πόλις, ἢ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ’ ἐστὶ Κασσάνδρου, ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικός, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ὠνόμασε· μετῴκισε δὲ τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτήν, οἷον Χαλάστραν Αἰνείαν 25 Κισσὸν καὶ τινα καὶ ἄλλα. ἐκ δὲ τοῦ Κισσοῦ τούτου ὑπονοήσειεν ἂν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ’ Ὀμήρῳ Ἰφιδάμαντα, οὗ ὁ πάππος Κισσεὺς ἔθρεψεν αὐτὸν (φησὶν) ἐν Θρήκῃ, ἢ νῦν Μακεδονία καλεῖται. Epil.

Ὅτι αὐτοῦ που καὶ τὸ Βέρμιον ὄρος, ὃ πρότερον 25 30 κατεῖχον Βρίγες Θρακῶν ἔθνος, ὧν τινες διαβάντες εἰς τὴν Ἀσίαν Φρύγες μετωνομάσθησαν· μετὰ δὲ Θεσσαλονικεῖαν ἐστὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Θερμαίου κόλπου μέχρι

τοῦ Καναστραίου. τοῦτο δ' ἐστὶν ἄκρα χερρονησί-
 σα, ἀνταίρουσα τῇ Μαγνήτιδι· ὄνομα δὲ τῇ χερρονήσῳ
 Παλλήνῃ· πενταστάδιον δ' ἔχει τὸν ἰσθμὸν διορωρυ-
 μένον· κεῖται δ' ἐπ' αὐτῷ πόλις ἢ πρότερον μὲν Ποτί-
 δαία, Κορινθίων κτίσμα, ὕστερον δὲ Κασάνδρεια ἀπὸ 5
 τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Κασάνδρου ἀναλαβόντος αὐτὴν
 ἀνατετραμμένην· ὁ περίπλους ταύτης τῆς χερρονήσου
 πεντακοσίων καὶ ἑβδομήκοντα. ἔτι δὲ πρότερον τοὺς
 Γίγαντας ἐνταῦθα γενέσθαι φασὶ καὶ τὴν χώραν ὀνο-
 μάζεσθαι Φλέγραν οἱ μὲν μυθολογοῦντες οἱ δὲ πιθα- 1
 νώτερον ἔθνος τι βάρβαρον καὶ ἀσεβὲς ἀποφαίνοντες
 τὸ κατέχον τὸν τόπον, καταλυθὲν δ' ὑπὸ Ἡρακλέους,
 ἡνίκα τὴν Τροίαν ἐλὼν ἀνέπλει εἰς τὴν οἰκίαν. κἀν-
 ταῦθα δὲ τῆς λύμης αἱ Τρωάδες αἰτίαι λέγονται, ἐμ-
 πρήσασαι τὰς ναῦς, ἵνα μὴ ταῖς γυναιξὶ τῶν ἐλόντων 1
 αὐτὰς δουλεύοιεν. *E.*

26 Ὅτι ἡ Βέροια πόλις ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις κεῖται τοῦ
 Βερμίου ὄρους. *Epit.*

27 Ὅτι ἡ Παλλήνη χερρόνησος, ἥς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεῖ-
 ται ἢ πρὶν μὲν Ποτίδαία νῦν δὲ Κασσάνδρεια, Φλέγρα 2
 τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ὥκουν δ' αὐτὴν οἱ μυθευόμενοι Γί-
 γαντες, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἄνομον, οὓς Ἡρακλῆς διέ-
 φθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις τέσσαρας, Ἀφυτιν Μένδην
 Σκιώνην Σάνην. *Epit.*

28 Ὅτι διεῖχε Ποτιδαίας Ὀλυνθος ἑβδομήκοντα στα- 2
 δίους. *E.*

29 Ὅτι τῆς Ὀλύνθου ἐπίνειόν ἐστι Μηκύπερνα ἐν τῷ
 Τορωναίῳ κόλπῳ. *Epit.*

30 Ὅτι πλησίον Ὀλύνθου χωρίον ἐστὶ κοῖλον, καλού-
 μενον Κανθαρώλεθρον ἐκ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ 3
 ζῶον ὁ κἀνθαρος τῆς περιξ χώρας γινόμενος, ἡνίκα
 ψαύσῃ τοῦ χωρίου ἐκείνου, διαφθείρεται. *Epit.*

Μετὰ δὲ Κασάνδρειαν ἐφεξῆς ἡ λοιπὴ τοῦ Τορω- 31
 νικοῦ κόλπου παραλία μέχρι Δέρρεως· ἄκρα δ' ἐστὶν
 ἀνταίρουσα τῷ Καναστραίῳ καὶ ποιοῦσα τὸν κόλπον.
 ἀπαντικρὺ δὲ τῆς Δέρρεως πρὸς ἑω τὰ ἄκρα τοῦ Ἄθω,
 5 μεταξὺ δὲ ὁ Σιγγικὸς κόλπος ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ πόλεως
 ἀρχαίας κατεσκευασμένης Σίγγου τοῦνομα. μεθ' ἣν
 Ἄκανθος ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τοῦ Ἄθω κειμένη πόλις, Ἀν-
 δρίων κτίσμα, ἀφ' ἧς συχνοὶ καὶ τὸν κόλπον Ἀκάνθιον
 καλοῦσι. E.

10 Ὅτι ἀντικρὺ Κανάστρου, ἄκρου τῆς Παλλήνης, 32
 ἡ Δέρρις ἐστὶν ἄκρα πλησίον Κωφοῦ λιμένος, καὶ ὁ
 Τορωναῖος κόλπος ὑπὸ τούτων ἀφορίζεται. καὶ πρὸς
 ἀνατολὰς αὐτῆς κεῖται τὸ ἄκρον τοῦ Ἄθωνος, ὃ ἀφορί-
 ζει τὸν Σιγγιτικὸν κόλπον, ὥς εἶναι ἐφεξῆς κόλπους τοῦ
 15 Αἰγαίου πελάγους πρὸς βορρᾶν, ἀλλήλων ἀπέχοντας
 οὕτως, Μαλιακὸν Παρασιτικὸν Θερμαῖον Τορωναῖον
 Σιγγιτικὸν Στρυμονικόν. τὰ δὲ ἄκρα Ποσειδίων μὲν τὸ
 μεταξὺ Μαλιακοῦ καὶ Παρασιτικοῦ, τὸ δὲ ἐφεξῆς πρὸς
 βορρᾶν Σηπιάς, εἶτα τὸ ἐν Παλλήνῃ Κανάστρου, εἶτα
 20 Δέρρις, εἶτα Νυμφαῖον ἐν τῷ Ἄθωνι πρὸς τῷ Σιγγιτι-
 κῷ, τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ Ἀκράθως ἄκρον, ὃν με-
 ταξὺ ὁ Ἄθων, οὗ πρὸς ἀνατολὰς ἡ Αἴημος· πρὸς δὲ βορ-
 ρᾶν ἀφορίζει τὸν Στρυμονικὸν κόλπον ἡ Νεάπολις. Epil.

Ὅτι Ἄκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ ἐστὶ 331
 25 παράλιος πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυχος· ἔχει δ'
 ὁ Ἄθων πέντε πόλεις, Δίον Κλεωνὰς Θύσσον Ὀλόφν-
 ξιν Ἀκροθώους· αὕτη δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ Ἄθω-
 νος κεῖται. ἔστι δ' ὁ Ἄθων ὅρος μαστοειδὲς ὀξύτατον
 ὑψηλότετον· οὗ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες ὀρῶσι τὸν
 30 ἥλιον ἀνατέλλοντα πρὸ ὠρῶν τριῶν τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ
 ἀνατολῆς. καὶ ἔστιν ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθου ὁ περι-
 πλους τῆς χερσονήσου ἕως Σταγείρου, πόλεως τοῦ

Ἀριστοτέλους, στάδια τετρακόσια, ἐν ἣ λιμὴν ὄνομα
 Κάπρος καὶ νησίον ὁμώνυμον τῷ λιμένι· εἶτα αἱ τοῦ
 Στρυμόνος ἐκβολαί· εἶτα Φάγρης Γαληψὸς Ἀπολλω-
 νία, πᾶσαι πόλεις· εἶτα τὸ Νέστου στόμα τοῦ διορί-
 ζοντος Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὡς Φίλιππος καὶ Ἀλέ- 5
 ξανδρος ὁ τούτου παῖς διώριζον ἐν τοῖς κατ' αὐτοὺς
 χρόνοις. εἰσὶ δὲ περὶ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις
 καὶ ἑτεραι, οἷον Μύρκινος Ἀργίλος Δραβήσκος Δάτον,
 ὅπερ καὶ ἀρίστην ἔχει χώραν καὶ εὐκαρπον καὶ ναυ-
 πήγια καὶ χρυσοῦ μέταλλα· ἀφ' οὗ καὶ παροιμία „Δά- 10
 ,,τον ἀγαθῶν,“ ὡς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ Epit.

34 Ὅτι πλεῖστα μέταλλά ἐστι χρυσοῦ ἐν ταῖς Κρηνί-
 σιν, ὅπου νῦν οἱ Φίλιπποι πόλεις ἴδρυνται, πλησίον τοῦ
 Παγγαίου ὄρους· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγγαῖον ὄρος χρυσεῖα
 καὶ ἀργυρεῖα ἔχει μέταλλα καὶ ἡ πέραν καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ 15
 Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι Παιονίας· φασὶ δὲ καὶ τοὺς
 τὴν Παιονίαν γῆν ἀροῦντας εὐρίσκειν χρυσοῦ τινα
 μόρια. Epit.

35 Ἔστι δ' ὁ Ἄθως ὄρος ὑψηλὸν καὶ μαστοειδές, ὥστε
 τοὺς ἐν ταῖς κορυφαῖς ἤδη ἀνίσχοντος ἡλίου κάμνουν 20
 ἀροῦντας, ἡνίκα ἀλεκτοροφωνίας ἀρχὴ παρὰ τοῖς τὴν
 ἀκτὴν οἰκοῦσιν ἐστίν. ἐν δὲ τῇ ἀκτὴ ταύτῃ Θάμυρις ὁ
 Θραξ ἐβασίλευσε, τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γεγωνῶς
 ὢν καὶ Ὀρφεύς. ἐνταῦθα δὲ καὶ διῶρυξ δέικνυται ἡ
 περὶ τὴν Ἀκανθον, καθ' ἣν Ξέρξης τὸν Ἄθω διορύξει 25
 λέγεται καὶ διαγαγεῖν ἐκ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου διὰ
 τοῦ ἰσθμοῦ, δεξιόμενος τὴν θάλασσαν εἰς τὴν διῶρυγα.
 Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος οὐκ οἶεται πλευσθῆναι τὴν
 διῶρυγα ταύτην· μέχρι μὲν γὰρ δέκα σταδίων εὐγεων
 καὶ ὀρυκτὴν εἶναι, διορωρύχθαι δ' ἐπὶ πλάτος πλεθρι- 30
 αῖον, εἰδ' ὑψηλὸν εἶναι πλαταμῶνα σταδιαῖον σχεδόν
 τι τὸ μῆκος, ὅσον οὐκ ἐνὸν ἐκλατομηθῆναι δι' ὅλου

- μέχρι θαλάσσης· εἰ δὲ καὶ μέχρι δεῦρο, οὐ γὰρ καὶ κατὰ
 βυθοῦ ὥστε πόρον γενέσθαι πλωτόν· ὅπου Ἀλέξαρχον
 τὸν Ἀντιπάτρου πόλιν ὑποδείμασθαι τὴν Οὐρανόπο-
 λιν τριάκοντα σταδίων τὸν κύκλον ἔχουσιν. ὥκησαν
 5 δὲ τὴν χειρόνησον ταύτην τῶν ἐκ Δήμου Πελασγῶν
 τινες, εἰς πέντε διηρημένοι πολίσματα, Κλεωναὶς Ὀλό-
 φυξιν Ἀκροθώους Δίον Θύσσον. μετὰ δὲ Ἄθω ὁ Στρυ-
 μονικὸς κόλπος μέχρι Νέστου τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀφορί-
 ζοντος τὴν κατὰ Φίλιππον καὶ Ἀλέξανδρον Μακεδο-
 10 νίαν· εἰς μέντοι τὰκριβὲς ἄκρα τίς ἐστιν ἡ ποιοῦσα τὸν
 κόλπον πρὸς τὸν Ἄθω, πόλιν ἐσχηκνῖα τὴν Ἀπολλω-
 νίαν. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ πρώτη μετὰ τὸν Ἀκανθίων λι-
 μένα Στάγειρα, ἔρημος, καὶ αὐτὴ τῶν Χαλκιδικῶν,
 Ἀριστοτέλους πατρίς, καὶ λιμὴν αὐτῆς Κάπρος καὶ
 15 νησίον ὁμώνυμον τούτῳ· εἰδ' ὁ Στρυμὼν καὶ ὁ ἀνά-
 πλους εἰς Ἀμφίπολιν εἴκοσι σταδίων· ἔστι δ' Ἀθη-
 ναίων κτίσμα ἐν τῷ τόπῳ ἰδρυμένον τούτῳ, ὃς καλεῖ-
 ται Ἐννέα ὁδοί· εἴτα Γαληψὸς καὶ Ἀπολλωνία, κατε-
 σκαμμέναι ὑπὸ Φιλίππου. Ε.
- 20 Ἀπὸ Πηνειοῦ φησὶν εἰς Πύδναν σταδίους * ἑκατὸν 36
 εἴκοσι. παρὰ δὲ τὴν παραλίαν τοῦ Στρυμόνος καὶ Λα-
 τηνῶν πόλις Νεάπολις καὶ αὐτὸ τὸ Δάτον, εὐκαρπα
 πεδιάς καὶ λίμνην καὶ ποταμοὺς καὶ ναυπήγια καὶ χρυ-
 σεῖα λυσιτελεῖ ἔχον, ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται „Δάτον
 25 ἀγαθῶν“ ὥς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ ἔστι δ' ἡ χώρα
 ἢ πρὸς τὸ Στρυμόνον πέραν, ἢ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ
 τοῖς περὶ Δάτον τόποις Ὀδόμαντες καὶ Ἡδωνοὶ καὶ Βι-
 σάλλται, οἳ τε αὐτόχθονες καὶ οἳ ἐκ Μακεδονίας δια-
 βάντες, ἐν οἷς Ῥῆσος ἐβασίλευσεν. ὑπὲρ δὲ τῆς Ἀμφι-
 30 πόλεως Βισάλλται καὶ μέχρι πόλεως Ἡρακλείας, ἔχοντες
 αὐλῶνα εὐκαρπον, ὃν διαρρεῖ ὁ Στρυμὼν ὠρημέ-
 νος ἐκ τῶν περὶ Ῥοδόπην Ἀγριαίων, οἷς παράκειται

τῆς Μακεδονίας ἡ Παρορβηλία, ἐν μεσογαίᾳ ἔχουσα
κατὰ τὸν αὐλῶνα τὸν ἀπὸ Εἰδομένης Καλλίπολιν Ὀρ-
δόπολιν Φιλιππούπολιν Γαρησκόν. ἐν δὲ τοῖς Βισάλ-
ταις ἀνὰ ποταμὸν ἰόντι τὸν Στρυμόνα καὶ ἡ Βέργη
ἴδρυνται, κώμη ἀπέχουσα Ἀμφιπόλεως περὶ διακοσίους 5
σταδίους. ἐπὶ δὲ ἄρκτους ἰόντι ἀπὸ Ἡρακλείας καὶ τὰ
στενὰ δι' ὧν ὁ Στρυμὼν φέρεται, δεξιὸν ἔχοντι τὸν
ποταμὸν ἐκ μὲν τῶν εὐωνύμων ἐστὶν ἡ Παιονία καὶ τὰ
περὶ τὸν Δόβηρον καὶ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὸν Αἶμον
ὄρος, ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ περὶ τὸν Αἶμον. ἐντὸς δὲ τοῦ 10
Στρυμόνος πρὸς αὐτῷ μὲν τῷ ποταμῷ ἡ Σκοτοῦσσα
ἐστι, πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ τῇ Βόλβῃ Ἀρέθουσα. καὶ δὴ καὶ
μάλιστα λέγονται Μυργδόνες οἱ περὶ τὴν λίμνην. οὐ μόν-
ον δ' ὁ Ἀξιὸς ἐκ Παιόνων ἔχει τὴν ῥύσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ
Στρυμὼν. ἐξ Ἀγριάνων γὰρ διὰ Μαίδων καὶ Σιντῶν 15
εἰς τὰ μεταξὺ Βισαλτῶν καὶ Ὀδομάντων ἐκπίπτει. Ε.

37 Ὅτι ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἄρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν
Ῥοδόπην Ἀγριάνων. Epit.

38 Τοὺς δὲ Παίονας οἱ μὲν ἀποίκους Φρυγῶν οἱ
δ' ἀρχηγέτας ἀποφαίνουσι, καὶ τὴν Παιονίαν μέχρι 20
Πελαγονίας καὶ Πιερίας ἐκτετάσθαι φασί· καλεῖσθαι
δὲ πρότερον Ὀρεστίαν τὴν Πελαγονίαν, τὸν δὲ Ἀστερο-
παῖον, ἓνα τῶν ἐκ Παιονίας στρατευσάντων ἐπ' Ἴλιον
ἡγεμόνων, οὐκ ἀπεικότως υἱὸν λέγεσθαι Πηλεγόνοιο,
καὶ αὐτοὺς τοὺς Παίονας καλεῖσθαι Πελαγόνους. Ε. 25

39 Ὅτι ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἀστεροπαῖος υἱὸς Πηλεγόνοιο
ἐκ Παιονίας ὦν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱστορεῖται· διὸ καὶ
Πηλεγόνοιο υἱός· οἱ γὰρ Παῖονες Πελαγόνες ἐκαλοῦντο.
Epit.

40 Ἐπεὶ δὲ ὁ παιανισμὸς τῶν Θρακῶν τιτανισμὸς ὑπὸ 30
τῶν Ἑλλήνων λέγεται κατὰ μίμησιν τῆς ἐν παιᾷσι φω-
νῆς, καὶ οἱ Τιτᾶνες ἐκλήθησαν Πηλαγόνες. Ε.

Ὅτι καὶ πάλαι καὶ νῦν οἱ Παῖονες φαίνονται πολ- 41
λὴν τῆς νῦν Μακεδονίας κατεσχηκότες, ὥς καὶ Πέριν-
θον πολιορκῆσαι, καὶ Κρηστωνίαν καὶ Μυγδονίδα πᾶ-
σαν καὶ τὴν Ἀγριαίων μεχρὶ Παγγαίου ὑπ' αὐτοῖς γε-
5 νέσθαι. τῆς δ' ἐν τῷ Στρυμονικῷ κόλπῳ παραλίας τῆς
ἀπὸ Γαληψοῦ μεχρὶ Νέστου ὑπέρεκινται οἱ Φίλιπποι
καὶ τὰ περὶ Φιλίππους. οἱ δὲ Φίλιπποι Κρηνίδες ἐκα-
λοῦντο πρότερον, κατοικία μικρά· ἠϋξήθη δὲ μετὰ τὴν
περὶ Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἥτταν. Ε.

10 Ὅτι οἱ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλοῦντο 43
τὸ παλαιόν. Epit.

Πρόκεινται δὲ τῆς παραλίας ταύτης δύο νῆσοι, 44
Ἀἴμνος καὶ Θάσος. μετὰ δὲ τὸν εἰς Θάσον πορθμὸν
Ἀβδήρα καὶ τὰ περὶ Ἀβδήρου μυθεύοντα. ᾤκησαν δ'
15 αὐτὴν Βίστονες Θραῖκες, ὧν Διομήδης ἦρχεν· οὐ μέ-
νει δ' ὁ Νέστος ἐπὶ ταύτῳ ρεῖθρον διὰ παντός, ἀλλὰ
κατακλύζει τὴν χώραν πολλάκις. εἶτα Δίκαια πόλις ἐν
κόλπῳ κειμένη καὶ λιμὴν· ὑπέρεκινται δὲ τούτων ἡ Βι-
στονὶς λίμνη κύκλον ἔχουσα ὅσον διακοσίων σταδίων.
20 φασὶ δὲ τοῦ πεδίου κοίλου παντάπασιν ὄντος καὶ τα-
πεινοτέρου τῆς θαλάττης ἱπποκρατούμενον τὸν Ἡρα-
κλέα, ἥνικα ἦλθεν ἐπὶ τὰς τοῦ Διομήδους ἵππους, διο-
ρῦξαι τὴν ἡύονα καὶ τὴν θάλατταν ἐπαφέντα τῷ πεδίῳ
κρατῆσαι τῶν ἐναντίων. δείκνυνται δὲ καὶ τὸ βασίλειον
25 Διομήδους ἀπὸ συμβεβηκότος καλούμενον Καρτερά
κώμη διὰ τὴν ἐρυμνότητα. μετὰ δὲ τὴν ἀνὰ μέσον λί-
μνην Ξάνθεια Μαρώνεια καὶ Ἴσμαρος, αἱ τῶν Κικώ-
νων πόλεις· καλεῖται δὲ νῦν Ἴσμαρα πλησίον τῆς Μα-
ρωνείας· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἴσμαρις ἐξήλσι λίμνη· κα-
30 λεῖται δὲ τὸ ρεῖθρον ἡδύ γειον· αὐτοῦ δὲ καὶ αἱ
Θασίων λεγόμεναι κεφαλαί. Σαπαῖοι δ' εἰσὶν οἱ ὑπερ-
κεῖμενοι. Ε.

- 45 Ὅτι τὰ Τόπειρα ἔστι πρὸς Ἀβδήροις καὶ Μαρώ-
νεια. Ε.
- 46 Ὅτι Σιντοὶ ἔθνος Θρακικὸν κατῴκει τὴν Δῆμονον
νῆσον· ὅθεν Ὅμηρος Σίντιας αὐτοὺς καλεῖ λέγων
„ἐνθα με Σίντιες ἄνδρες.“ Epit. 5
- 47 Ὅτι μετὰ τὸν Νέστον ποταμὸν πρὸς ἀνατολὰς
Ἀβδηρα πόλις, ἐπώνυμος Ἀβδήρου, ὃν οἱ τοῦ Διομή-
δους ἵπποι ἔφαγον· εἴτα Δίκαια πόλις πλησίον, ἧς
ὑπέρεκκεται λίμνη μεγάλη ἡ Βιστονίς· εἴτα πόλις Μα-
ρώνεια. Epit. 10
- 48 Ἔστι δ' ἡ Θράκη σύμπασα ἐκ δυεῖν καὶ εἴκοσιν
ἐθνῶν συννεστώσα· δύναται δὲ στέλλειν καίπερ οὐσα
περισσῶς ἐκπεπονημένη μυρίους καὶ πεντακιςχιλίους
ἰππέας, πεζῶν δὲ καὶ εἴκοσι μυριάδας. μετὰ δὲ τὴν
Μαρώνειαν Ὀρθαγόρεια πόλις καὶ τὰ περὶ Σέρριον, 15
παράπλους τραχύς, καὶ τὸ τῶν Σαμοθράκων πολίχνιον
Τέμπυρα καὶ ἄλλο Χαράκωμα, οὗ πρόκειται ἡ Σαμο-
θράκη νῆσος, καὶ Ἰμβρος οὐ πολὺ ἄπωθεν ταύτης·
πλέον δ' ἢ διπλάσιον ἡ Θάσος. ἀπὸ δὲ Χαρακώματος
Δορίσκος, ὅπου ἐμέτρησε Ξέρξης τῆς στρατιᾶς τὸ πλη- 20
θος. εἶθ' Ἐβρος ἀνάπλουν ἔχων εἰς Κύψελα ἑκατὸν
εἴκοσι· τῆς Μακεδονίας φησὶ τοῦτο ὄριον, ἣν ἀφεί-
λονται Περσέα Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ ταῦτα τὸν Ψευδοφί-
λιππον. Παῦλος μὲν οὖν ὁ τὸν Περσέα ἐλὼν συνάψας
τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τὰ Ἑπειρωτικὰ ἔθνη εἰς τέτταρα 25
μέρη διέταξε τὴν χώραν, καὶ τὸ μὲν προσένειμεν Ἀμ-
φιπόλει, τὸ δὲ Θεσσαλονικεῖα, τὸ δὲ Πέλλη, τὸ δὲ Πε-
λαγόσι. παροικοῦσι δὲ τὸν Ἐβρον Κορπίλοι καὶ Βρέ-
ναι ἔτι ἀνωτέρω, εἴτ' ἔσχατοι Βέσσοι· μέχρι γὰρ δεῦρο
ὁ ἀνάπλους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ληστρικὰ ταῦτα, μά- 30
λιστα δ' οἱ Βέσσοι, οὓς λέγει γειτονεῦειν Ὀδρύσαις καὶ
Σαπαίοις. Ἀστῶν δὲ βασίλειον ἦν Βιζύη. Ὀδρύσας δὲ

καλοῦσιν ἔνιοι πάντας τοὺς ἀπὸ Ἑβρου καὶ Κυψέλων
μέχρι Ὀδησσοῦ τῆς παραλίας ὑπεροικοῦντας, ὧν ἔβα-
σίλευσεν Ἀμάδοκος καὶ Κερσοβλέπτης καὶ Βηρισάδης
καὶ Σεύθης καὶ Κότυς. E.

5 Ὅτι ὁ νῦν ποταμὸς Ῥιγινία ἐν Θράκῃ καλούμενος 49
Ἐρίγων ἦν καλούμενος. Epil.

Ὅτι τὴν Σαμοθράκην Ἰασίων καὶ Δάρδανος ἀδελ- 50
φοὶ ᾤκουν· κεραυνωθέντος δὲ Ἰασίωνος διὰ τὴν εἰς
Δήμητρα ἁμαρτίαν, ὁ Δάρδανος ἀπάρας ἐκ Σαμοθρά-
10 κης, ἐλθὼν ᾤκησεν ἐν τῇ ὑπαρείᾳ τῆς Ἰδης, τὴν πόλιν
Δαρδανίαν καλέσας, καὶ ἐδίδαξε τοὺς Τρῶας τὰ ἐν
Σαμοθράκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθράκη Σά-
μος πρὶν. Epil.

Ὅτι τοὺς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ τιμωμένους θεοὺς εἰ- 51
15 ρήκασι πολλοὶ τοὺς αὐτοὺς τοῖς Καβείροις, οὐδ' αὖ-
τοὺς ἔχοντες λέγειν τοὺς Καβείρους οὔτινές εἰσι, κα-
θάπερ τοὺς Κύρβαντας καὶ Κορύβαντας, ὡς δ' αὕτως
Κουρήτας καὶ Ἰδαίους Δακτύλους. E.

Πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Ἑβρου διστόμου ὄντος πό- 52
20 λης Αἴνος ἐν τῷ Μέλανι κόλπῳ κεῖται, κτίσμα Μιτυ-
ληναίων καὶ Κυμαίων, ἔτι δὲ πρότερον Ἀλωπεκοννη-
σίῳ· εἴτ' ἄκρα Σαρπηδῶν· εἴθ' ἡ Χερρόνησος ἡ Θρα-
κία καλουμένη, ποιοῦσα τὴν τε Προποντίδα καὶ τὸν
Μέλανα κόλπον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἄκρα γὰρ ἐκ-
25 κειται πρὸς εὐρόνοτον, συνάπτουσα τὴν Εὐρώπην
πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐπτασταδίῳ πορθμῷ τῷ κατὰ Ἄβυδον
καὶ Σηστόν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὴν Προποντίδα ἔχουσα,
ἐν δεξιᾷ δὲ τὸν Μέλανα κόλπον καλούμενον οὕτως ἀπὸ
τοῦ Μέλανος ἐκδιδόντος εἰς αὐτόν, καθάπερ Ἡρόδο-
30 τος καὶ Εὐδόξος· εἴρηκε δέ, φησὶν, ὁ Ἡρόδοτος μὴ ἀν-
ταρκέσαι τὸ ρεῖθρον τῇ Ξέρξου στρατιᾷ τοῦτο· ἰσθμῷ
δὲ κλείεται τετταράκοντα σταδίων ἢ λεχθεῖσα ἄκρα

ἐν μέσῳ μὲν οὖν τοῦ ἰσθμοῦ Λυσιμάχεια πόλις ἵδρυνται ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος βασιλέως· ἐκατέρωθεν δ' ἐπὶ μὲν τῷ Μέλανι κόλπῳ Καρδία κεῖται μερίστη τῶν ἐν τῇ Χερρονήσῳ πόλεων, Μιλησίων καὶ Κλαζομενίων κτίσμα, ὕστερον δὲ καὶ Ἀθηναίων· ἐν δὲ τῇ Προπον- 5 τίδι Πακτύη. μετὰ δὲ Καρδίαν Δράβος καὶ Αἰμναι· εἴτ' Ἀλωπεκόννησος, εἰς ἣν τελευτᾷ μάλιστα ὁ Μέλας κόλπος· εἴτ' ἄκρα μεγάλη Μαζουσία· εἴτ' ἐν κόλπῳ Ἐλαιοῦς, ὅπου τὸ Πρωτεσιλάειον, καθ' ὃ τὸ Σίγειον ἀπὸ τετταράκοντα σταδίων ἐστίν, ἄκρα τῆς Τρωάδος· 10 καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἔστι τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Χερρονήσου, σταδίους μικρῷ πλείους τῶν τετρακοσίων ἀπὸ Καρδίας· καὶ οἱ λοιποὶ δ' ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ ἰσθμοῦ μικρῷ τοῦ διαστήματος τούτου πλείους περι- πλέοντι. Ε.

15

53 Ὅτι ἡ ἐν Θράκῃ Χερρόνησος τρεῖς ποιεῖ θαλάσσας· Προποντίδα ἐκ βορρᾶ, Ἑλλήσποντον ἐξ ἀνατολῶν καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἐκ νότου, ὅπου καὶ ὁ Μέλας ποταμὸς ἐκ βάλλει, ὁμώνυμος τῷ κόλπῳ. Epit.

54 Ὅτι ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς Χερρονήσου τρεῖς πόλεις 20 κεῖνται· πρὸς μὲν τῷ Μέλανι κόλπῳ Καρδία, πρὸς δὲ τῇ Προποντίδι Πακτύη, πρὸς δὲ τῇ μεσογαίᾳ Λυσιμάχεια· μῆκος τοῦ ἰσθμοῦ στάδια τετταράκοντα. Epit.

55 Ὅτι ἡ πόλις ὁ Ἐλαιοῦς ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα 25 δὲ καὶ ὁ Τραπεζοῦς. Epit.

56 Ἔστι δ' ἐν τῷ περίπλῳ τούτῳ τῷ μετὰ Ἐλαιοῦντα ἡ εἰσβολὴ πρῶτον ἢ εἰς τὴν Προποντίδα διὰ τῶν στε- 30 νῶν, ἣν φασιν ἀρχὴν εἶναι τοῦ Ἑλλήσποντου· ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τὸ Κυνὸς σημεῖον ἄκρα, οἱ δ' Ἐκάβης φασί· καὶ γὰρ δείκνυνται κάμψαντι τὴν ἄκραν τάφος αὐτῆς. εἴτα Μάδντος καὶ Σηστιᾶς ἄκρα, καθ' ἣν τὸ Ξέρξου ξεῦγμα, καὶ μετὰ ταῦτα Σηστός. ἀπὸ δὲ Ἐλαιοῦντος

ἐπὶ τὸ ζεῦγμα ἑκατὸν ἐβδομήκοντα· μετὰ δὲ Σηστὸν
ἐπὶ Αἰγὸς ποταμοὺς διακόσιοι ὀγδοήκοντα, πολίχνην
κατεσκαμμένην, ὅπου φασὶ τὸν λίθον πεσεῖν κατὰ τὰ
Περσικά· εἶτα Καλλίπολις, ἀφ' ἧς εἰς Λάμψακον δι-
5 αρμα εἰς τὴν Ἀσίαν τετταράκοντα· εἶτα πολίχνην κα-
τεσκαμμένον Κριθωτή· εἶτα Πακτύη· εἶτα τὸ Μακρὸν
τεῖχος καὶ Λευκὴ ἀκτὴ καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος καὶ Πέρινθος,
Σαμίῳν κτίσμα· εἶτα Σηλυβρία. ὑπέρεκται δ' αὐτῶν
Σίλτα, καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
10 καὶ ἔστιν οἶον ἀκρόπολις τῆς χώρας. ἄσφαλτον δ' ἐξή-
σιν εἰς τὴν θάλασσαν, καθ' ὃν τόπον ἡ Προκόννησος
ἐγγυτάτῳ τῆς γῆς ἐστὶ ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι σταδίων, τὸ
μέταλλον ἔχουσα τῆς λευκῆς μαρμάρου πολὺ τε καὶ
σπουδαῖον. μετὰ δὲ Σηλυβρίαν Ἀθύρας ἐστὶ ποταμὸς
15 καὶ Βαθυνίας· εἶτα Βυζάντιον καὶ τὰ ἐφεξῆς μέχρι
Κυανέων πετρῶν. Ε.

Ὅτι ἐκ Περίνθου εἰς Βυζάντιόν εἰσιν ἑξακόσιοι 57
τριακόνα· ἀπὸ δὲ Ἐβρου καὶ Κυψέλων εἰς Βυζάντιον
μέχρι Κυανέων τρισχίλιοι ἑκατόν, ὥς φησὶν Ἀρτεμίδω-
20 ρος· τὸ δὲ σύμπαν μῆκος ἀπὸ Ἰονίου κόλπου τοῦ κατὰ
Ἀπολλωνίαν μέχρι Βυζαντίου ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι
εἴκοσι· προστίθῃσι δ' ὁ Πολύβιος καὶ ἄλλους ἑκατὸν
ὀγδοήκοντα, τὸ τρίτον τοῦ σταδίου προσλαμβάνων
ἐπὶ τοῖς ὀκτὼ τοῦ μιλίου σταδίοις. Δημήτριος δ' ὁ
25 Σκήψιος ἐν τοῖς περὶ τοῦ Τρωικοῦ διακόσμου τὸ μὲν
ἐκ Περίνθου μέχρι Βυζαντίου φησὶν ἑξακοσίους σταδί-
ους, τὸ δ' ἴσον μέχρι Παρίου. τὴν δὲ Προποντίδα μήκει
μὲν χιλίων καὶ τετρακοσίων ἀποφαίνει σταδίων, εἰς
εὖρος δὲ πεντακοσίων. τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου τὸ στενώ-
30 τατον ἑπταστάδιόν φησι, μῆκος δὲ τετρακοσίων. Ε.

Ὅτι Ἑλλησποντος οὐχ ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσιν ὁ 58
αὐτός, ἀλλὰ δόξαι περὶ αὐτοῦ λέγονται πλείους. οἱ

μὲν γὰρ ὅλην τὴν Προποντίδα καλοῦσιν Ἑλλήσποντον, οἱ δὲ μέρος τῆς Προποντίδος τὸ ἐντὸς Περίνθου· οἱ δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τῆς ἔξω θαλάσσης τῆς πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἀνεωγμένης, καὶ οὗτοι ἄλλος ἄλλα ἀποτεμνόμενος· οἱ μὲν τὸ ἀπὸ Σιγεί- 5 ου ἐπὶ Λάμψακον καὶ Κύζικον ἢ Πάριον ἢ Πριάπον, ὁ δὲ προσλαμβάνων καὶ τὸ ἀπὸ Σιγρίου τῆς Αεσβίας. οὐκ ὀκνοῦσι δὲ τινες καὶ τὸ μέχρι τοῦ Μυρτώου πελάγους ἅπαν καλεῖν Ἑλλήσποντον, εἶπερ, ὥς φησιν ἐν τοῖς ὕμνοις Πίνδαρος, οἱ μεθ' Ἡρακλέους ἐκ Τροίας πλέον- 10 τες διὰ παρθένιον Ἑλλας πορθμόν, ἐπεὶ τῷ Μυρτῷ συνῆψαν, εἰς Κῶν ἐπαλινδρομήσαν ζεφύρου ἀντιπνεύσαντος. οὕτω δὲ καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ τῆς κατὰ Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν θαλάσσης ἅπαν ἀξιοῦσιν Ἑλλήσποντον προσαγορεύειν 15 δεῖν, μάρτυρα καὶ Ὅμηρον καλοῦντες. φησὶ γάρ, „ὄψαι, „ἦν ἐθέλῃσθα καὶ αἰ κέν τοι τὰ μεμήλη, ἦρι μάλ' Ἑλλή- „σποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας νῆας ἐμάς.“ ἐλέγχεται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῶν ἐπῶν ἐκείνων „ἥρως Ἴμβρα- „σίδης, ὃς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθει.“ οὗτος δὲ τῶν Θρα- 20 κῶν ἡγεῖτο „ὅσσοις Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἑέρ- „γει.“ τοὺς γὰρ ἐφεξῆς τούτων ἐκτὸς ἂν καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καθιδρυμένους ἀποφαίνοι. ἡ μὲν γὰρ Αἶνος κεῖται κατὰ τὴν πρότερον Ἀψυνθίδα νῦν δὲ Κορπιλικὴν λεγομένην, ἡ δὲ τῶν Κικόνων ἐφεξῆς πρὸς δύσιν. Ε. 25

58^a Τετραχωρίται, οἱ Βεσσοί, ὡς Στράβων ἐβδόμη. οὗτοι λέγονται καὶ Τετράκωμοι. Stephanus v. Τετραχωρίται.

58^b Λέγει γὰρ (Στράβων) αὐτὸν ἐν τῇ ἐβδόμῃ (τῶν γεωγραφουμένων) ἐγνωκέναι Ποσειδάωνιον τὸν ἀπὸ τῆς 30 στοᾶς φιλόσοφον συγγενομένου Σκιπίωνι τῷ τὴν Καρχηδονὰ ἐλόντι. Athenaeus 14 p. 657 f.

Επεὶ δ' ἐπιόντες ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Εὐρώπης C.332

μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτός, 1
 5 τὰ τε βάρβαρα ἔθνη περιωδεύσαμεν πάντα ἐν αὐτῇ μέ-
 χρι τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολὺ μέρος, ἀπο-
 δώσομεν νυνὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας,
 ἅπερ Ὅμηρος μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους
 ἐπραγματεύσαντο, οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας ἢ περίπλους ἢ
 10 περιόδους γῆς ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο ἐπιγράψαντες, ἐν οἷς
 καὶ τὰ Ἑλλαδικὰ περιέχεται, οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱστο-
 ρίας γραφῇ χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἡπείρων το-
 πογραφίαν, καθάπερ Ἐφορὸς τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος·
 ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν τόπον καὶ τὸν μαθηματικὸν
 15 προσέλαβόν τινα καὶ τῶν τοιούτων, καθάπερ Ποσει-
 δώνιος τε καὶ Ἰππαρχος. τὰ μὲν οὖν τῶν ἄλλων εὐδι-
 αίτητά ἐστι, τὰ δ' Ὀμήρου σκέψεως δεῖται κριτικῆς,
 ποιητικῶς τε λέγοντος καὶ οὐ τὰ νῦν ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα,
 ὧν ὁ χρόνος ἡμαῦρῳκε τὰ πολλὰ. ὥς δ' οὖν δυνατὸν
 20 ἐγχειρητέον ἀρξάμενοις ἀφ' ὧνπερ ἀπελίπομεν· ἐτε-
 λεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἐσπέρας καὶ τῶν
 ἄρκτων εἰς τὰ Ἑπειρωτικὰ ἔθνη καὶ τὰ τῶν Ἰλλυριῶν,
 ἀπὸ δὲ τῆς ἑω εἰς τὰ τῶν Μακεδόνων μέχρι Βυζαντίου.
 μετὰ μὲν οὖν τοὺς Ἑπειρώτας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς τῶν
 25 Ἑλλήνων Ἀκαρνανεὺς εἰσι καὶ Αἰτωλοὶ καὶ Λοκροὶ οἱ
 Ὀζόλαι· πρὸς δὲ τούτοις Φωκεῖς τε καὶ Βοιωτοί· τού-
 τοις δ' ἀντίπορθμός ἐστιν ἡ Πελοπόννησος, ἀπολαμ-
 βάνουσα μεταξὺ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ σχημα-
 τίζουσά τε τοῦτον καὶ σχηματιζομένην ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ C.333

δὲ Μακεδονίαν Θετταλοὶ μέχρι Μαλιέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς Ἰσθμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ἐντός.

- 2 * ἐπιδουο μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγένηται, τὰ δ' ἀνωτάτω τοσαῦτα ὅσας καὶ διαλέκτους παρειλήφαμεν τὰς Ἑλληνίδας· τούτων δ' αὐτῶν τεττάρων οὐσῶν τὴν 5 μὲν Ἰάδα τῇ παλαιᾷ Ἀτθίδι τὴν αὐτὴν φασί (καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε Ἀττικοί, καὶ ἐκεῖθεν εἰσιν οἱ τὴν Ἀσίαν ἐποικήσαντες Ἴωνες καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένη γλώττῃ Ἰάδι), τὴν δὲ Δωριίδα τῇ Αἰολίδι· πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ πλὴν Ἀθηναίων καὶ Με- 10 γαρέων καὶ τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν Δωριέων καὶ νῦν ἔτι Αἰολεῖς καλοῦνται· καὶ τοὺς Δωριέας δὲ ὀλίγους ὄντας καὶ τραχυτάτην οἰκοῦντας χώραν εἰκὸς ἐστὶ τῷ ἀνεπιμίκτῳ παρατρέψαι τὴν γλῶτταν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη πρὸς τὸ μὴ ὁμογενές, ὁμογενεῖς πρότερον ὄντας. τοῦτο 15 δ' αὐτὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις συνέβη, λεπτόγεῶν τε καὶ τραχεῖαν οἰκοῦντας χώραν ἀπορρήτους * μὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ αὐτόχθονας νομισθῆναι φησὶν ὁ Θουκυδίδης, κατέχοντας τὴν αὐτὴν αἰεὶ, μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐτοὺς μηδ' ἐπιθυμοῦντος ἔχειν τὴν ἐκείνων· τοῦτο 20 τοίνυν αὐτὸ καὶ τοῦ ἑτερογλώττου καὶ τοῦ ἑτεροεθοῦς αἴτιον, ὥς εἰκὸς, ὑπῆρξε καίπερ ὀλίγοις οὖσιν. οὕτω δὲ τοῦ Αἰολικοῦ πλήθους ἐπικρατοῦντος ἐν τοῖς ἐκτὸς Ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς Αἰολεῖς πρότερον ἦσαν, εἴτ' ἐμίχθησαν, Ἰώνων μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τὸν Αἰγιαλὸν κα- 25 τασχόντων, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν τοὺς Δωριέας καταγαγόντων, ὑφ' ὧν τὰ τε Μέγαρα ᾤκισθη καὶ πολλαὶ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες ἐξέπεσον πάλιν ταχέως ὑπὸ Ἀχαιῶν, Αἰολικοῦ ἔθνους· ἐλείφθη δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό τε Αἰ- 30 ολικὸν καὶ τὸ Δωρικόν. ὅσοι μὲν οὖν ἦττον τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο (καθάπερ συνέβη τοῖς τε Ἀρκάσι

καὶ τοῖς Ἡλείοις, τοῖς μὲν ὀρεινοῖς τελέως οὔσι καὶ οὐκ
 ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κλῆρον, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι
 τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ καθ' αὐτοὺς εἰρήνην ἄρουσι
 πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τοῦ Αἰολικοῦ γένους οὔσι
 5 καὶ δεδεγμένοις τὴν Ὀξύλῳ συγκατελθοῦσαν στρατιὰν
 περὶ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἀδόδον), οὔτοι αἰολιστὶ
 διελέχθησαν, οἱ δ' ἄλλοι μικτῇ τινι ἐχρήσαντο ἐξ ἁμ-
 φοῖν, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἥττον αἰολίζοντες· σχεδὸν
 δέ τι καὶ νῦν κατὰ πόλεις ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται, δο-
 10 κοῦσι δὲ θεωρίζειν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικρά-
 τειαν. τοσαῦτα μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη καὶ οὗ- C.334
 τως, ὡς τύπῳ εἶπεῖν, ἀφωρισμένα. λέγωμεν δὴ διαλα-
 βόντες ὃν χρὴ τρόπον τῇ τάξει περὶ αὐτῶν.

Ἔφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος τὴν 3
 15 Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων μερῶν· ταύτην
 γὰρ συνάπτειν πρώτην τοῖς Ἡπειρωτικοῖς ἔθνεσιν.
 ἀλλ' ὥσπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ μέτρῳ χρώμενος ἐντεῦ-
 θεν ποιεῖται τὴν ἀρχήν, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλατταν
 κρῖνων πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχώρει
 20 κατὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν τὴν ἀρχὴν ἀπο-
 φαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος· οὕτω καὶ ἡμῖν προσήκει ἀκο-
 λουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων σύμβουλον ποιεῖσθαι
 τὴν θάλατταν. αὕτη δ' ἐκ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους
 προσπεσοῦσα τῇ μὲν ἀναχεῖται πρὸς τὸν Κορινθιακὸν
 25 κόλπον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χερρόνησον μεγάλην τὴν Πε-
 λοπόννησον, ἰσθμῷ στενῷ κλειομένην. ἔστι δὲ τὰ δύο
 μέγιστα συστήματα τῆς Ἑλλάδος τό τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ
 καὶ τὸ ἐκτὸς μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ· ἔστι δὲ
 καὶ μείζον καὶ ἐπιφανέστερον τὸ ἐντὸς Ἰσθμοῦ· σχε-

28. post ἐκτὸς: πυλῶν post Πηνειοῦ: καὶ τοῦτο δ' ἔστι
 τὸ Θετταλικόν·

δὸν δέ τι καὶ ἀκρόπολις ἐστὶν ἡ Πελοπόννησος τῆς
 συμπάσης Ἑλλάδος χωρὶς γὰρ τῆς λαμπρότη-
 τος καὶ δυνάμεως τῶν ἐνοικησάντων ἐθνῶν αὐτὴ ἡ
 τῶν τόπων θέσις ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην,
 κόλποις τε καὶ ἄκραις πολλαῖς καὶ τοῖς σημειωδεστά- 5
 τοις, χερρονήσοις μεγάλαις, διαπεποικιλμένη, ὧν ἐκ
 διαδοχῆς ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἔχει. ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν
 χερρονήσων ἡ Πελοπόννησος, ἰσθμῷ κλειομένη τεττα-
 ράκοντα σταδίων. δευτέρα δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα,
 ἣς ἰσθμὸς ἐστὶν ὁ ἐκ Παγῶν τῶν Μεγαρικῶν εἰς Νί- 10
 σαιαν, τὸ Μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκα-
 τὸν εἴκοσιν ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν. τρίτη δ' ἡ
 καὶ ταύτην περιέχουσα, ἣς ἰσθμὸς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ
 Κρισαίου κόλπου μέχρι Θερμοπυλῶν· ἡ δ' ἐπινοου-
 μένη εὐθεῖα γραμμὴ ὅσον πεντακοσίων ὀκτὼ σταδίων 15
 τὴν μὲν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τὴν
 δὲ Φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ τοὺς Ἐπικνημιδίους.
 τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου διὰ τῆς
 Οἰτῆς καὶ τῆς Τραχινίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον κα-
 θήκοντα ἔχουσα τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰς Θερμοπύλας, ὅσον 20
 ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων· πλειόνων δ' ἢ χιλίων ἄλλος
 ἐστὶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ Ἀμβρακικοῦ διὰ Θετ-
 ταλῶν καὶ Μακεδόνων εἰς τὸν Θερμαῖον διήκων μύ-
 χον. ὑπαγορεύει δὴ τινα τάξιν οὐ φαύλην ἡ τῶν χερ-
 ρονήσων διαδοχὴ· δεῖ δ' ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἄρξασθαι, 25
 ἐπιφανεστάτης δέ.

C.335

2

Ἔστι τοίνυν ἡ Πελοπόννησος εἰοικυῖα φύλλῳ πλα-
 τάνου τὸ σχῆμα, ἴση σχεδόν τι κατὰ μῆκος καὶ κατὰ
 πλάτος ὅσον χιλίων καὶ τετρακοσίων σταδίων, τὸ μὲν
 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ 30
 Χελωνάτα δι' Ὀλυμπίας καὶ τῆς Μεγαλοπολίτιδος ἐπὶ
 Ἴσθμόν· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὴν ἄρκτον, ὃ ἐστὶ

τὸ ἀπὸ Μαλεῶν δι' Ἀρκαδίας εἰς Αἴγιον· ἡ δὲ περίμε-
τρος μὴ κατακολπίζοντι τετρακισχιλίων σταδίων, ὥς
Πολύβιος· Ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους προστί-
θησι· κατακολπίζοντι δὲ πλείους τῶν ἑξακοσίων ἐπὶ
5 τοῖς πεντακισχιλίοις. ὁ δ' Ἰσθμὸς κατὰ τὸν διολκόν,
δι' οὗ τὰ πορθμεῖα ὑπερνεωλκοῦσιν ἀπὸ τῆς ἐτέρας
εἰς τὴν ἐτέραν θάλατταν, εἴρηται ὅτι τετταράκοντα
σταδίων ἐστίν.

Ἐχουσι δὲ τῆς χειρρονήσου ταύτης τὸ μὲν ἐσπέριον 2
10 μέρος Ἠλεῖοι καὶ Μεσσηνιοί, κλυζόμενοι τῷ Σικελικῷ
πελάγει· προσλαμβάνουσι δὲ καὶ τῆς ἐκατέρωθεν πα-
ραλίας, ἡ μὲν Ἠλεία πρὸς ἄρκτον ἐπιστρέφουσα καὶ
τὴν ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μέχρι ἄκρας Ἀρά-
ξου, καθ' ἣν ἀντίπορθμός ἐστιν ἢ τε Ἀκαρνανία καὶ
15 αἱ προκείμεναι νῆσοι, Ζάκυνθος καὶ Κεφαλληνία καὶ
Ἰθάκη καὶ [αἱ] Ἐχινάδες, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ Δουλίχιον· τῆς
δὲ Μεσσηνίας τὸ πλεον ἀνεωγμένον πρὸς νότον καὶ τὸ
Λιβυκὸν πέλαγος μέχρι τῶν καλουμένων Θυρίδων
πλησίον Ταϊνάρου. ἐξῆς δὲ μετὰ μὲν τὴν Ἠλείαν ἐστὶ
20 τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς ἄρκτους βλέπον καὶ τῷ Κο-
ρινθιακῷ κόλπῳ παρατεῖνον, τελευταῖα δ' εἰς τὴν Σι-
κυωνίαν· ἐντεῦθεν δὲ Σικυῶν καὶ Κόρινθος ἐκδέχε-
ται μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ· μετὰ δὲ τὴν Μεσσηνίαν ἡ Λα-
κωνικὴ καὶ ἡ Ἀργεῖα, μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ αὕτη. κόλ-
25 ποι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ὁ τε Μεσσηνιακὸς καὶ ὁ Λακωνι-
κὸς καὶ τρίτος ὁ Ἀργολικὸς, τέταρτος δ' ὁ Ἐρμιονικὸς
καὶ Σαρωνικὸς (οἱ δὲ Σαλαμινιακὸν καλοῦσιν), ὧν τοὺς
μὲν ἡ Λιβυκὴ τοὺς δ' ἡ Κρητικὴ θάλαττα πληροὶ καὶ
τὸ Μυρτώων πέλαγος· τινὲς δὲ καὶ τὸν Σαρωνικὸν πό-
30 ρον [ἡ] πέλαγος ὀνομάζουσι. μέση δ' ἐστὶν ἡ Ἀρκαδία
παῖσιν ἐπικειμένη καὶ γειτνιάσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν.

Ὁ δὲ Κορινθιακὸς κόλπος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν 3
STRABO II. 6

ἐκβολῶν τοῦ Εὐήνου (τινὲς δὲ φασιν τοῦ Ἀχελώου τοῦ ὀρίζοντος Ἀκαρνᾶνας καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς) καὶ τοῦ Ἀρά-
 ξου. ἐνταῦθα γὰρ πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμ-
 βάνουσι πρὸς ἀλλήλας αἱ ἑκατέρωθεν ἅκται· προϋ-
 σαι δὲ πλέον τελέως συμπίπτουσι κατὰ τὸ Ῥίον καὶ
 τὸ Ἀντίρριον, ὅσον δὴ πέντε σταδίων ἀπολείπουσαι
 πορθμόν. ἔστι δὲ τὸ μὲν Ῥίον τῶν Ἀχαιῶν ἀλιτενῆς
 ἄκρα, δρεπανοειδῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχον-
 C.3366α· καὶ δὴ καὶ καλεῖται Δρέπανον· κεῖται δὲ μεταξὺ
 Πατρῶν καὶ Αἰγίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' Ἄν-
 τίσριον ἐν μεθορίοις τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Λοκρίδος
 ἴδρυται, καλοῦσι δὲ [καὶ] Μολύκριον Ῥίον. εἴτ' ἐντε-
 θεν διίσταται πάλιν ἢ παραλία μετρίως ἑκατέρωθεν,
 προσελθοῦσα δ' εἰς τὸν Κρισαῖον κόλπον ἐνταῦθα τε-
 λευτᾷ, κλειομένη τοῖς προσεσπερίοις τῆς Βοιωτίας καὶ
 τῆς Μεγαρικῆς τερμόσιν. ἔχει δὲ τὴν περίμετρον ὁ
 Κορινθιακὸς κόλπος ἀπὸ μὲν τοῦ Εὐήνου μέχρι Ἀρά-
 ξου σταδίων δισχιλίων διακοσίων τριάκοντα· εἰ δ' ἀπὸ
 τοῦ Ἀχελώου, πλεονάζει ἂν ἑκατὸν πού σταδίοις. ἀπὸ
 μέντοι Ἀχελώου ἐπὶ τὸν Εὐήνον Ἀκαρνᾶνές εἰσιν, εἰδ' ἔξ-
 ἑξῆς ἐπὶ τὸ Ἀντίρριον Αἰτωλοί, τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι
 Ἰσθμοῦ Φωκέων ἐστὶ καὶ Βοιωτῶν καὶ τῆς Μεγαρίδος,
 στάδιοι χίλιοι ἑκατὸν εἴκοσι δυεῖν δέοντες· ἢ δὲ ἀπὸ
 τοῦ Ἀντιρρίου μέχρι Ἰσθμοῦ θάλαττα . . . Ἀλκωνὶς
 καλεῖται, μέρος οὗσα τοῦ Κρισαίου κόλπου· ἀπὸ δὲ τοῦ
 Ἰσθμοῦ ἐπὶ τὸν Ἀράξον τριάκοντα ἐπὶ τοῖς [χι-
 λίοις]. ὥς μὲν δὴ τύπῳ εἰπεῖν τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη
 ἢ τῆς Πελοποννήσου θέσις καὶ τῆς ἀντιπόρθμου γῆς
 μέχρι τοῦ μυχοῦ, τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ μεταξὺ ἀμφοῖν κόλ-
 πος. εἴτα καθ' ἕκαστα ἐροῦμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς
 Ἡλείας ποιησάμενοι.

3 Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἡλείαν ὀνομάζουσι τὴν μεταξὺ

Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσιν εἰς
 τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόῃν
 καὶ Ἀζᾶνας καὶ Παρρασίους. τοῦτο δὲ τὸ παλαιὸν εἰς
 πλείους δυναστείας διήρητο, εἴτ' εἰς δύο, τὴν τε τῶν
 5 Ἐπειῶν καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλέως· καθάπερ
 καὶ Ὅμηρος εἶρηκε, τὴν μὲν τῶν Ἐπειῶν ὀνομάζων
 Ἥλιν, „ἡδὲ παρ' Ἥλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί,“
 τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥεῖν
 φησιν, „Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων δια γαίης.“
 10 Πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής, „οἱ δὲ Πύ-
 „λον, Νηλῆος ἐνκτίμενον πτολίεθρον, ἴξον.“ οὐ διὰ
 τῆς πόλεως δὲ οὐδὲ παρ' αὐτὴν ῥεῖ ὁ Ἀλφειός, ἀλλὰ
 παρ' αὐτὴν μὲν ἕτερος, ὃν οἱ μὲν Παμισὸν οἱ δὲ Ἀμα-
 θον καλοῦσιν, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Πύλος Ἡμαθόεις εἰρησθαι
 15 οὗτος δοκεῖ, διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Πυλίας ὁ Ἀλφειός.

Ἥλις δὲ ἡ νῦν πόλις οὐπὼ ἐκτιστο καθ' Ὅμηρον, 2
 ἀλλ' ἡ χώρα κωμηδὸν ὠκεῖτο· ἐκαλεῖτο δὲ κοίλῃ Ἥλις
 ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· τοιαύτη γὰρ ἦν ἡ πλείστη καὶ
 ἀρίστη· ὁψὲ δὲ ποτε συνῆλθον εἰς τὴν νῦν πόλιν Ἥλιν,
 20 μετὰ τὰ Περσικά, ἐκ πολλῶν δήμων. σχεδὸν δὲ καὶ
 τοὺς ἄλλους τόπους τοὺς κατὰ Πελοπόννησον πλὴν
 ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν ὁ ποιητής, οὐ πόλεις ἀλλὰ χώ- C.337
 ρας νομίζειν [δεῖ], συστήματα δήμων ἔχουσιν ἐκάστην
 πλείω, ἐξ ὧν ὕστερον αἱ γνωριζόμεναι πόλεις συνωκί-
 25 σθησαν, οἷον τῆς Ἀρκαδίας Μαντίνεια μὲν ἐκ πέντε
 δήμων ὑπ' Ἀργείων συνωκίσθη, Τεγέα δ' ἐξ ἑννέα, ἐκ
 τοσούτων δὲ καὶ Ἡραία ὑπὸ Κλεομβρότου ἢ ὑπὸ
 Κλεωνύμου· ὥς δ' αὖτως Αἰγίον ἐξ ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ δή-
 μων συνεπολίσθη, Πάτραι δὲ ἐξ ἐπτὰ, Δύμη δὲ ἐξ
 30 ὀκτὼ· οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἥλις ἐκ τῶν περιοικίδων συνε-
 πολίσθη· μία τούτων προσκτισ Ἀργιάδες. ῥεῖ
 δὲ διὰ τῆς πόλεως ὁ Πηνειὸς ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνά-

σιον αὐτῆς· ἐπραξάν τε τοῦτο Ἡλεῖοι χρόνοις ὕστερον πολλοῖς τῆς εἰς αὐτοὺς μεταστάσεως τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι.

3 Ἦν δὲ ταῦτα ἢ τε Πισᾶτις, ἥς ἡ Ὀλυμπία μέρος, καὶ ἡ Τριφυλία καὶ ἡ τῶν Κανκῶνων. Τριφύλιοι δ' ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀπὸ τοῦ τρία φῦλα συνεληλυθέναι, τό τε τῶν ἀπ' ἀρχῆς Ἐπειῶν καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων ὕστερον Μινυῶν καὶ τὸ τῶν ὕστατα ἐπικρατησάντων Ἡλείων· οἱ δ' ἀντὶ τῶν Μινυῶν Ἀρκάδας φασίν, ἀμφισβητήσαντας τῆς χώρας πολλάκις, 1 ἀφ' οὗ καὶ Ἀρκαδικὸς Πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ Τριφυλιακός. Ὀμηρος δὲ ταύτην ἅπασαν τὴν χώραν μέχρη Μεσσήνης καλεῖ Πύλον ὁμωνύμως τῇ πόλει. ὅτι δὲ διώριστο ἡ κοίλη Ἥλις ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατάλογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμό- 2 νων καὶ τῶν κατοικιῶν ὀνόμασι. λέγω δὲ ταῦτα συμβάλλων τά τε νῦν καὶ τὰ ὑφ' Ὀμήρου λεγόμενα· ἀνάγκη γὰρ ἀντεξετάζεσθαι ταῦτα ἐκείνοις διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ δόξαν καὶ συντροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος ἐκάστου κατορθοῦσθαι τὴν παροῦσαν πρόθε- 3 σιν, ὅταν ἢ μηδὲν ἀντιπίπτουν τοῖς οὕτω σφόδρα πιστευθεῖσι περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις· δεῖ δὲ τὰ τε ὄντα λέγειν καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ παρατιθέντας ἐφ' ὅσον προσήκει προσσκοπεῖν.

4 Ἔστι δέ τις ἄκρα τῆς Ἠλείας πρόσβορος ἀπὸ ἐξή- 2 κοντα Δύμης Ἀχαϊκῆς πόλεως Ἄραξος. ταύτην μὲν οὖν ἀρχὴν τίθεμεν τῆς τῶν Ἠλείων παραλίας· μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἐπὶ τὴν ἐσπέραν προῖοῦσι τὸ τῶν Ἠλείων ἐπίνειον ἡ Κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχουσα ἐπὶ τὴν νῦν πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. μέμνηται δὲ τῆς Κυλ- 3 λήνης ταύτης καὶ Ὀμηρος λέγων Ὡτον Κυλλήνιον ἄρχον Ἐπειῶν. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους ὄντα

- ἔμελλεν ἡγεμόνα τῶν Ἐπειῶν ἀποφῆναι· ἔστι δὲ κώμη
 μετρία, τὸν Ἀσκληπιὸν ἔχουσα τὸν Κολώτου, θαυμα-
 στὸν ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον. μετὰ δὲ Κυλλήνην
 ἀκρωτήριόν ἐστιν ὁ Χελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς Πε-
 5 λοποννήσου σημεῖον. πρόκειται δ' αὐτοῦ νησίον καὶ C.338
 βραχέα ἐν μεθορίοις τῆς τε κοίλης Ἥλιδος [καὶ τῆς]
 Πισατῶν, ὅθεν εἰς Κεφαλληνίαν πλέοντι εἰσὶν οὐ
 πλεῖ[ους] στάδιοι ὀγδοήκοντα. αὐτοῦ δέ που καὶ ὁ Ἐλί-
 σων ἢ Ἐλιστα ῥεῖ ποταμὸς ἐν τῇ λεχθείσῃ μεθορίᾳ.
- 10 Μεταξὺ δὲ τοῦ Χελωνάτα καὶ τῆς Κυλλήνης ὅ τε 5
 Πηνειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς καὶ ὁ Σελλῆεις ὑπὸ τοῦ ποιη-
 τοῦ λεγόμενος, ῥέων ἐκ Φολόης· ἐφ' ᾧ Ἐφύρα πόλις,
 ἑτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς καὶ Θετταλικῆς καὶ τῆς Κορίν-
 θου, τετάρτη τις ἐπὶ τῇ ὁδῷ κειμένη τῇ ἐπὶ Λασίωνα,
 15 ἥτοι ἡ αὐτὴ οὐσα τῇ Βοινῳά (τὴν γὰρ Οἰνόνην οὕτω
 καλεῖν εἰώθασιν) ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα τῆς
 Ἠλείων πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἴκοσιν· ἐξ ἧς ἢ τε
 Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους δοκεῖ λέγεσθαι μῆτηρ
 „τὴν ἄγεται” ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος“ (ἐκεῖ
 20 γὰρ μάλλον αἱ τοῦ Ἡρακλέους στρατεῖαι, πρὸς ἐκεί-
 ναις τε οὐδεὶς ποταμὸς Σελλῆεις), καὶ ὁ τοῦ Μέρητος
 [θώραξ] „τόν ποτε Φυλεὺς ἤγαγεν ἐξ Ἐφύρης ποτα-
 „μοῦ ἄπο Σελλήεντος.“ ἐξ ἧς καὶ τὰ φάρμακα τὰ ἀν-
 δροφόνᾳ. εἰς Ἐφύραν γὰρ ἀφίχθαι [ἢ Ἀθηνᾶ] φησὶ τὸν
 25 Ὀδυσσεύς „φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενον, ὄφρα οἱ
 „εἴη ἰοὺς χρίεσθαι“ καὶ τὸν Τηλέμαχον οἱ μνηστῆρες
 „ἡὲ καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πείραν ἄρουραν ἐλθεῖν,
 „ὄφρ' ἐνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνείκῃ.“ καὶ γὰρ τὴν
 Αὐγέου θυγατέρα τοῦ τῶν Ἐπειῶν βασιλέως ὁ Νέστωρ
 30 ἐν τῇ διηγῆσει τοῦ πρὸς αὐτοὺς πολέμου φαρμακίδα
 εἰσάγει „πρῶτος ἐγὼν ἔλον ἄνδρα“ φήσας „Μούλιον
 „αἰχμητὴν, γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείας, πρεσβυτάτην δὲ

„θύγατρ' εἶχεν, ἢ τόσα φάρμακα ἤδη, ὅσα τρέφει εὐ-
 „ρεΐα χθών.“ ἔστι δὲ καὶ περὶ Σικυνῶνα Σελλήεις πο-
 ταμὸς καὶ Ἐφύρα πλησίον κόμῃ, καὶ ἐν τῇ Ἀγραΐᾳ τῆς
 Αἰτωλίας Ἐφύρα κόμῃ, οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Ἐφυροὶ καὶ
 ἄλλοι οἱ Περγραιβῶν πρὸς Μακεδονίαν, οἱ Κραννώ- 5
 νιοι, καὶ οἱ Θεσπρωτικοὶ οἱ ἐκ Κιχύρου τῆς πρότερον
 Ἐφύρας.

6 Ἀπολλόδωρος δὲ διδάσκων ὃν τρόπον ὁ ποιητὴς
 εἶωθε διαστέλλεσθαι τὰς ὁμωνυμίας, οἷον ἐπὶ τοῦ Ὀρ-
 χομενοῦ τὸν μὲν Ἀρκαδικὸν πολύμηλον καλῶν τὸν δὲ 10
 Βοιωτικὸν Μινύειον, καὶ Σάμον Θρηκίην συντιθεῖς
 C.339 „μεσσηγύς τε Σάμοιο καὶ Ἰμβρου,“ ἵνα χωρίσῃ ἀπὸ
 τῆς Ἰωνικῆς, οὕτω φησὶ καὶ τὴν Θεσπρωτικὴν Ἐφύ-
 ραν διαστέλλεσθαι τῷ τε „τηλόθεν“ καὶ τῷ „ποταμοῦ
 „ἀπο Σελλήεντος.“ ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ 15
 Σκηψίου Δημητρίου λεγομένοις, παρ' οὓς μεταφέρει τὰ
 πλεῖστα. ἐκεῖνος γὰρ οὗ φησιν εἶναι Σελλήεντα ἐν
 Θεσπρωτοῖς ποταμόν, ἀλλ' ἐν τῇ Ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ
 Ἐφύραν, ὡς προείπομεν. τοῦτό τε οὖν εἰρηκε σκέψεως
 δεόμενον καὶ περὶ τῆς Οἰχαλίας ὅτι φησὶν οὐ μίας οὐ- 20
 σης, μίαν εἶναι πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος· δῆλον οὖν
 ὅτι τὴν Θετταλικὴν, ἐφ' ἧς φησιν „οἱ τ' ἔχον Οἰχαλίην,
 „πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.“ τίς οὖν ἔστιν ἐξ ἧς ὀρ-
 μηθέντα αἱ Μοῦσαι κατὰ Δώριον „ἀντόμεναι Θάμυ-
 „ριν τὸν Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς;“ εἰ μὲν γὰρ ἡ Θεττα- 25
 λικὴ, οὐκ εὖ πάλιν ὁ Σκῆψιος Ἀρκαδικὴν τινα λέγων,
 ἣν νῦν Ἀνδανίαν καλοῦσιν· εἰ δ' οὗτος εὖ, καὶ ἡ Ἀρ-
 καδικὴ πόλις Εὐρύτου εἴρηται, ὥστ' οὐ μία μόνον·
 ἐκεῖνος δὲ μίαν φησὶ.

25. post ἀοιδῆς: φησὶ γὰρ „Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐ-
 ρύτου Οἰχαλιῆος“

Μεταξὺ δὲ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Σελλήεντος ἐκ- 7
 βολῆς Πύλος ᾠκεῖτο κατὰ τὸ Σκόλλιον, οὐχ ἡ τοῦ
 Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις, ἥ πρὸς τὸν Ἀλφειὸν
 οὐδέν ἐστι κοινώνημα, οὐδὲ πρὸς τὸν Παμισόν, εἴτε
 5 Ἀμαθον χρὴ καλεῖν. βιάζονται δ' ἔνιοι μνηστευόμενοι
 τὴν Νέστορος δόξαν καὶ τὴν εὐγένειαν· τριῶν γὰρ Πύ-
 λων ἱστορουμένων ἐν Πελοποννήσῳ — καθότι καὶ τὸ
 ἔπος εἴρηται τουτί „ἐστὶ Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γε
 μὲν ἐστὶ καὶ ἄλλος“ — τούτου τε καὶ τοῦ Λεπρεατικοῦ
 10 τοῦ ἐν τῇ Τριφυλίᾳ καὶ τῇ Πισάτιδι, τρίτου δὲ τοῦ
 Μεσσηνιακοῦ τοῦ κατὰ Κορυφάσιον, ἕκαστοι τὸν παρὰ
 σφισιν ἡμαθόεντα πειρῶνται δεικνύναι, καὶ τὴν τοῦ
 Νέστορος πατρίδα τοῦτον ἀποφαίνουσιν. οἱ μὲν οὖν
 πολλοὶ τῶν νεωτέρων καὶ συγγραφέων καὶ ποιητῶν
 15 Μεσσηνίον φασὶ τὸν Νέστορα, τῷ σωζομένῳ μέχρι εἰς
 αὐτοὺς προστιθέμενοι· οἱ δ' Ὀμηρικώτεροι τοῖς ἔπεσιν
 ἀκολουθοῦντες τοῦτον εἶναί φασὶ τὸν τοῦ Νέστορος
 Πύλον, οὗ τὴν χώραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειός· διέξεισι δὲ
 τὴν Πισάτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν. οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοί-
 20 λης Ἥλιδος καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν προσετίθεσαν τῷ
 παρ' αὐτοῖς Πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνύντες Γέρη-
 νον τόπον καὶ Γέροντα ποταμὸν καὶ ἄλλον Γεράνιον,
 εἴτ' ἀπὸ τούτων ἐπιθέτως Γερήνιον εἰρησθαι πιστού-
 μενοι τὸν Νέστορα. τοῦτο δὲ ταῦτό καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ
 25 πεποιήκασιν, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται· μᾶλλον
 γὰρ γνώριμά φασιν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γέρηνα,
 συνοικουμένην ποτὲ εὖ. τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν κοί-
 λην Ἥλιν ὑπάρχοντα νυνί.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέτταρα μέρη διελὼν τήνδε τὴν 8
 30 χώραν, τέτταρας δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰπών, οὐ σα-
 φῶς εἴρηκεν „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἥλιδα διὰν
 „ἔναιον, ὅσσον ἔφ' Ὀρμίνην καὶ Μύρσινος ἐσχατώσα

„πέτρῃ τ' Ὠλειίῃ καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἔεργει, τῶν αὖ
 „τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστῳ νῆες
 „ἔποντο θααί· πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί.“ τῷ μὲν
 γὰρ Ἐπειοὺς ἀμφοτέρους προσαγορεύειν τοὺς τε Βου-
 πρασιεῖς καὶ τοὺς Ἥλείους, Ἥλείους δὲ μηκέτι καλεῖν 5
 τοὺς Βουπρασιεῖς, οὐ τὴν Ἥλειαν δόξειεν ἂν εἰς τέτ-
 ταρα μέρη διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν τῶν Ἐπειῶν, ἣν εἰς δύο
 μέρη διεῖλε πρότερον· οὐδ' ἂν μέρος εἴη τῆς Ἥλιδος
 τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ τῶν Ἐπειῶν μᾶλλον. ὅτι γὰρ
 Ἐπειοὺς καλεῖ τοὺς Βουπρασίους, δηλὸν „ὥς ὁπότε 10
 „κρείοντ' Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοὶ Βουπρασίῳ.“
 πάλιν δὲ τῷ συγκαταριθμεῖσθαι Βουπράσιόν τε καὶ
 Ἥλιδα διὰν λέγοντα, εἴτ' εἰς τέτταρας διαιρεῖν μερίδας,
 ὥς ἂν κοινῷ δοκεῖ τῷ τε Βουπρασίῳ καὶ τῇ Ἥλιδι αὐ-
 τὰς ὑποτάττειν. ἣν δ', ὥς ἔοικε, κατοικία τῆς Ἥλειας 15
 τὸ Βουπράσιον ἀξιόλογος, ἢ νῦν οὐκέτ' ἐστίν· ἢ δὲ
 χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Δύ-
 μνῃ ἐξ Ἥλιδος τῆς νῦν πόλεως. ὑπολάβοι δ' ἂν τις καὶ
 ὑπεροχὴν τινα ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν
 Ἥλιν, ὥσπερ καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τούτους· ὕστερον δ' 20
 αὐτ' Ἐπειῶν Ἥλειοι ἐκλήθησαν. καὶ τὸ Βουπράσιον
 μὲν δὴ μέρος ἦν τῆς Ἥλιδος. ποιητικῷ δέ τινι σχήματι
 συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον, ὥς
 τό „ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος“ καὶ „ἀν' Ἑλλάδα
 τε Φθίην τε“ „Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί“ „οἱ 25
 δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ' ἰεράων.“ καὶ γὰρ τὸ Δου-
 λίχιον τῶν Ἐχινάδων. χρῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι·
 Ἰππῶναξ μὲν „Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ Ἀμαθου-
 „σίῳ πυρόν.“ Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ Ἀμαθούσιοι· καὶ

11. post Βουπρασίῳ: τὸ δὲ Βουπράσιον εἶναι τινα χώραν
 τῆς Ἥλειας, κατοικίαν οὐκ ἔχουσαν ὁμώνυμον· νυνὶ φαίνεται
 τῆς Ἥλιδος ὄν μέρος καὶ τοῦτο.

Ἀλκμάν δέ „Κύπρον ἱμερτὰν λιποῖσα καὶ Πάφον πε-
 „ριρρύταν“ καὶ Αἰσχύλος „Κύπρου Πάφου τ' ἔχουσα C.341
 „πάντα κληῖρον.“ εἰ δ' οὐκ εἴρηκεν Ἡλείους τοὺς Βου-
 πρασίους, οὐδ' ἄλλα πολλὰ τῶν ὄντων, φήσομεν· ἀλλὰ
 5 τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλλὰ τοῦ μὴ
 εἰπεῖν μόνον.

Ἐκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος ἑτέρους λέγει τῶν Ἡλείων 9
 τοὺς Ἐπειούς· τῷ γοῦν Ἡρακλεῖ συστρατεῦσαι τοὺς
 Ἐπειούς ἐπὶ Αὐγέαν καὶ συνανελεῖν αὐτῷ τὸν τε Αὐ-
 10 γέαν καὶ τὴν Ἥλιν· φησὶ δὲ καὶ τὴν Δύμην Ἐπειίδα
 καὶ Ἀχαιίδα· πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέγουσιν οἱ
 ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, συντεθραμμένοι τῷ ψεύδει διὰ
 τὰς μυθογραφίας· διὰ δὲ τοῦτο καὶ οὐχ ὁμολογοῦσι
 πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ μέντοι ἄπιστον
 15 οὐδ' εἴ ποτε διάφοροι τοῖς Ἡλείοις ὄντες οἱ Ἐπειοὶ καὶ
 ἑτεροεθνεῖς εἰς ταὐτὸ συνήρχοντο κατ' ἐπικράτειαν,
 καὶ κοινὴν ἔνεμον τὴν πολιτείαν· ἐπεκράτουν δὲ καὶ
 μέχρι Δύμης. ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς οὐκ ὠνόμακε τὴν Δύ-
 μην, οὐκ ἀπεικὸς δ' ἔστι τότε μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς
 20 Ἐπειοῖς ὑπάρξει, ὕστερον δὲ τοῖς Ἴωσιν, ἢ μὴδ' ἐκεί-
 νοις ἀλλὰ τοῖς τὴν ἐκείνων χώραν κατασχοῦσιν Ἀχαι-
 οῖς· τῶν δὲ τεττάρων μερίδων, ὧν ἐντός ἐστι καὶ τὸ
 Βουπράσιον, ἢ μὲν Ὀρμίνη καὶ ἡ Μύρσινος τῆς Ἡλείας
 ἐστίν, αἱ λοιπαὶ δὲ ἐπὶ τῶν ὄρων ἤδη τῆς Πισάτιδος,
 25 ὥς οἴονται τινες.

Ὀρμίνη μὲν οὖν πολίχνην ἦν, νῦν δ' οὐκ ἔστιν· 10
 ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον Κυλλήνης ὀρεινόν ἐστι, κα-
 λούμενον Ὀρμινά ἢ Ὀρμινά· Μύρσινος δὲ τὸ νῦν m.v. p. 7
 Μυρτούντιον, ἐπὶ θάλατταν καθήκουσα κατὰ τὴν v. 3
 30 Δύμης εἰς Ἥλιν ὁδὸν κατοικία, στάδια τῆς Ἡλείων πό-
 λεως διέχουσα ἑβδομήκοντα. πέτρην δ' Ὀλενίην εἰκά-
 ζουσι τὴν νῦν Σκόλλιν· ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν, καὶ

τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβλημένων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα ἐπὶ πολλῶν σαφηνίζοντος· ἔστι δ' ὄρος πετρῶδες κοινὸν Δυμαίων τε καὶ Τριταίων καὶ Ἡλείων, ἐχόμενον ἐτέρου τινὸς Ἀρκαδικοῦ ὄρους Δαμπείας, ὃ τῆς Ἡλίδος μὲν διέστηκεν ἐκ[ατὸν καὶ] τριά- 5
κοντα σταδίους, Τριταίας δὲ ἑκατόν, [καὶ Δύμης] τοὺς ἴσους, Ἀχαϊκῶν πόλεων. τὸ δ' Ἀλείσιον ἔστι τὸ νῦν Ἀλεσιαῖον, χώρα περὶ τὴν Ἀμφιδολίδα, ἐν ᾗ καὶ κατὰ μῆνα ἀγορὰν συνάγουσιν οἱ περίοικοι· κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς ὀρεινῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ Ἡλίδος εἰς Ὀλυμπίαν· πρότε- 10
ρον δ' ἦν πόλις τῆς Πισάτιδος, ἄλλοτ' ἄλλως τῶν ὄρων ἐπαλλαττόντων διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολάς· τὸ δ' Ἀλείσιον καὶ Ἀλείσιου κολώνην ὁ ποιητὴς καλεῖ
C.342 ὅταν φῇ „μέσφ' ἐπὶ Βουπρασίῳ πολυπύρου βήσαμεν „ἵππους πέτρης τ' Ὀλευνίης καὶ Ἀλείσιου ἐνθα κολώνη 15
„κέκληται.“ ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι ἴσον τῷ „καὶ „ἐνθ' Ἀλείσιου κολώνη κέκληται.“ ἐνιοὶ δὲ καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν Ἀλείσιον.

- 11 Λεγομένων δὲ τινων ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκῶνων πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ, λεγομένης δὲ καὶ τῆς Δύμης Καυ- 20
κωνίδος ὑπὸ τινων, ὅντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ Δυμαίᾳ μεταξὺ Δύμης καὶ Τριταίας ὃς καλεῖται Καύκων, ζητοῦσι περὶ τῶν Καυκῶνων μὴ διττοὶ λέγονται, οἱ μὲν περὶ τὴν Τριφυλίαν οἱ δὲ περὶ Δύμην καὶ Ἡλιν καὶ τὸν Καύκωνα· ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον, ὃς 25
Τευθέας ἀρσενικῶς καλεῖται, ὁμώνυμος πολίχνη τινὶ τῶν εἰς τὴν Δύμην συνωκισμένων, πλὴν ὅτι χωρὶς τοῦ σίγμα Τευθέα λέγεται θηλυκῶς αὕτη, ἐκτεινόντων τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, ὅπου τὸ τῆς * Νεμυδίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν. ὁ δὲ Τευθέας εἰς τὸν Ἀχελῶον ἐμβάλλει τὸν 30

κατὰ Δύμην ῥέοντα, ὁμώνυμον τῷ κατὰ Ἀκαρνανίαν,
καλούμενον καὶ Πείρον. τοῦ δ' Ἡσιόδου εἰπόντος
„ὥκεε δ' Ὀλυνίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας εὐρεῖος
„Πείροιο,“ μεταγράφουσί τινες Πῶροιο οὐκ εὖ. οὔτε
5 γὰρ τὴν Δύμην ὀπόθεν Κανκωνίδα εἰρησθαι συμβέ-
βηκε παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὀπόθεν Καύ-
κων εἴρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν,
οἳ τινές ποτέ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ βαδίζειν κατὰ
τὴν τοῦ χρέους κομιδὴν. εἰ γὰρ δὴ δεχοίμεθα τοὺς ἐν
10 τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπρειον, οὐκ οἶδ'
ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γράφουσί τινες
„ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται Ἥλιδι δῖῃ, οὐκ ὀλίγον.“
σαφεστέραν δ' ἔξει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦτο, ἐπειδὴ τὴν
ἐξῆς χώραν περιοδεύσωμεν τὴν τε Πισᾶτιν καὶ τὴν
15 Τριφυλίαν μέχρι τῆς τῶν Μεσσηνίων μεθορίας.

Μετὰ δὲ τὸν Χελωνάταν ὁ τῶν Πισατῶν ἔστιν 12
αἰγιαλὸς πολὺς, εἴτ' ἄκρα Φειά· ἦν δὲ καὶ πολίχνη
„Φειᾶς παρ' τείχεσσι, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.“ ἔστι
γὰρ καὶ ποτάμιον πλησίον. ἐνιοὶ δ' ἀρχὴν τῆς Πισᾶ-C.343
20 τιδος τὴν Φειάν φασι· πρόκειται δὲ καὶ ταύτης νησίον
καὶ λιμὴν, ἐνθεν εἰς Ὀλυμπίαν τὸ ἐγγυτάτω ἐκ θαλάτ-
της εἰς στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσιν. εἴτ' ἄλλῃ ἄκρα εὐθύς
ἐπὶ πολὺ προὔχουσα ἐπὶ τὴν δύσιν, καθάπερ ὁ Χελω-
νάτας, ἀφ' ἧς πάλιν ἐπὶ τὴν Κεφαλληνίαν στάδιοι ἑκα-
25 τὸν εἴκοσιν. εἰθ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, διέχων τοῦ Χε-

4. post οὐκ εὖ: περὶ δὲ τῶν Κανκῶνων ζητοῦσι, φησὶν,
ὅτι τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τῷ Μέντορι ὁμοιωμένης ἐν τῇ Ὀδυσσεῖα
εἰπόνου πρὸς τὸν Νέστορα „ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας με-
„γαθύμους εἴμ', ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται, οὐ τι νέον γε οὐδ'
„ὀλίγον. σὺ δὲ τοῦτον, ἐπεὶ τεὸν ἔκετο δῶμα, πέμψον σὺν δίφρῳ
„τε καὶ νείει· δὸς δὲ οἱ ἵππους,“ δοκεῖ σημαίνεσθαι χώραν τις ἐν
τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ
Τριφυλίᾳ, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι τῆς Δυμναίας τυχόν.

λωνάτα σταδίους διακοσίους ὀγδοήκοντα, Ἀράξου δὲ πεντακοσίους τετταράκοντα πέντε. θεῖ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων ἐξ ὧν καὶ ὁ Εὐρώτας· καλεῖται δὲ Ἀσέα, κώμη τῆς Μεγαλοπολίτιδος, πλησίον ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγάς, ἐξ ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύν- 5
τες δ' ὑπὸ γῆς ἐπὶ συχνοὺς σταδίους ἀνατέλλουσι πάλιν, εἴθ' ὁ μὲν εἰς τὴν Λακωνικὴν ὁ δ' εἰς τὴν Πισάτιν κατάργεται. ὁ μὲν οὖν Εὐρώτας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμινάτιδος ἀναδείξας τὸ θεῖθρον, παρ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην ὄνεις καὶ διεξιὼν αὐλῶνά τινα μακρὸν κατὰ 10
τὸ Ἑλος, οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής, ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθείου τοῦ τῆς Σπάρτης ἐπινείου καὶ Ἀκραίων. ὁ δ' Ἀλφειὸς παραλαβὼν τὸν τε Λάδωνα καὶ τὸν Ἐρύμανθον καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους διὰ τῆς Φοῖξης καὶ τῆς Πισάτιδος καὶ Τριφυλίας ἐνεχθεὶς παρ' αὐτὴν τὴν 15
Ὀλυμπίαν ἐπὶ θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἐκπίπτει μεταξὺ Φειᾶς τε καὶ Ἐπιταλίου. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς Ἀλφειωνίας Ἀρτεμίδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστὶ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως), ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. ταύτῃ δὲ τῇ θεῷ καὶ ἐν Ὀλυμ- 20
πιά κατ' ἔτος συντελεῖται πανήγυρις, καθάπερ καὶ τῇ Ἐλαφία καὶ τῇ Λαφνία. μεστὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα ἀρτεμισίων τε καὶ ἀφροδισίων καὶ νυμφαίων ἐν ἄλσεσιν ἀνθέων [πλέ]ως τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐνδρίαν, συχνὰ δὲ καὶ ἔρμεια ἐν ταῖς ὁδοῖς, ποσεῖδια δ' ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς. 25
ἐν δὲ τῷ τῆς Ἀλφειωνίας ἱερῷ γραφαὶ Κλεάνθους τε καὶ Ἀρήγοντος, ἀνδρῶν Κορινθίων, τοῦ μὲν Τροίας ἄλωσις καὶ Ἀθηναῖς γοναί, τοῦ δ' Ἀρτεμὶς ἀναφερομένη ἐπὶ γρυπός, σφόδρα εὐδόκιμοι.

13 Εἶτα τὸ διεῖργον ὅρος τῆς Τριφυλίας τὴν Μακ- 30
στίαν ἀπὸ τῆς Πισάτιδος· εἴτ' ἄλλος ποταμὸς Χαλκίς καὶ κρήνη Κρουνοὶ καὶ κατοικία Χαλκίς, καὶ τὸ Σαμι-

κὸν μετὰ ταῦτα, ὅπου τὸ μάλιστα τιμώμενον τοῦ Σα-
 μίου Ποσειδῶνος ἱερὸν· ἔστι δ' ἄλλος ἀγριελαιῶν
 πλέων· ἐπεμελοῦντο δ' αὐτοῦ Μακίστιοι· οὗτοι δὲ καὶ
 τὴν ἐκχειρίαν ἐπήγγελλον, ἣν καλοῦσι Σάμιον· συν-
 5 τελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν πάντες Τριφύλιοι. καὶ τὸ τῆς
 Σκιλλουντίας δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ περὶ Σκιλλοῦντα τῶν
 ἐπιφανῶν ἐστίν, Ὀλυμπίας πλησίον κατὰ τὸν φελλῶνα.

Κατὰ ταῦτα δὲ πῶς τὰ ἱερὰ ὑπέρεκεται τῆς θα- 14
 λάττης ἐν τριάκοντα ἢ μικρῷ πλείοσι σταδίοις ὁ Τρι-
 10 φυλιακὸς Πύλος [ὁ] καὶ Λεπρεατικός, ὃν καλεῖ ὁ ποιη- C.344
 τῆς ἡμαθόεντα καὶ παραδίδωσι τοῦ Νέστορος πατρίδα,
 ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τεκμαίροιτο· εἴτε τοῦ παραρ-
 ρέοντος ποταμοῦ πρὸς ἄρκτον Ἀμαθίου καλουμένου
 πρότερον, ὃς νῦν *Μάματος καὶ Ἀρκαδικὸς καλεῖται,
 15 ὥστ' ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα κεκληῆσθαι· εἴτε τούτου μὲν
 Παμισοῦ καλουμένου ὁμωνύμως τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ
 δυσί, τῆς δὲ πόλεως ἄδηλον ἐχούσης τὴν ἐτυμολογίαν
 τοῦ ἐπιθέτου· καὶ γὰρ τὸ ἀμαθώδη τὸν ποταμὸν ἢ τὴν
 χώραν εἶναι ψεῦδός φασι. πρὸς ἑῷ δ' ἐστὶν ὄρος τοῦ
 20 Πύλου πλησίον ἐπώνυμον Μίνθης, ἣν μυθεύουσι
 παλλακὴν τοῦ Ἄιδου γενομένην πατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς
 κόρης εἰς τὴν κηπαίαν μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν τινες
 ἡδύοσμον καλοῦσι. καὶ δὴ καὶ τέμενός ἐστιν Ἄιδου
 πρὸς τῷ ὄρει τιμώμενον καὶ ὑπὸ Μακιστίων, καὶ Δή-
 25 μητρος ἄλλος ὑπερεκείμενον τοῦ Πυλίου πεδίου. τὸ
 δὲ πεδίου ἐγγεῶν ἐστὶ τοῦτο, τῇ θαλάττῃ δὲ συνάψαν
 παρατείνει παρ' ἅπαν τὸ μεταξὺ τοῦ τε Σαμικοῦ καὶ
 ποταμοῦ Νέδας διάστημα. θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν
 ὁ τῆς θαλάττης αἰγιαλός, ὥστ' οὐκ ἂν ἀπογνοίῃ τις
 30 ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα ὠνομάσθαι τὸν Πύλον.

15 Πρὸς ἄρκτον δ' ὁμορα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πολίδια
 Τριφυλιακὰ Ὑπανα καὶ Τυμπανέαι, ὧν τὸ μὲν εἰς
 Ἥλιν συνωκίσθη τὸ δ' ἔμεινε. καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγ-
 γὺς ῥέουσιν ὃ τε Δαλίῳν καὶ ὁ Ἀχέρων, ἐμβάλλοντες
 εἰς τὸν Ἀλφειόν. ὁ δὲ Ἀχέρων κατὰ τὴν πρὸς τὸν Ἄι- 5
 δην οἰκειότητα ὠνόμασται· ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφό-
 δρα τὰ τε τῆς Δήμητρος καὶ τῆς κόρης ἱερὰ ἐνταῦθα
 καὶ τὰ τοῦ Ἄιδου, τάχα διὰ τὰς ὑπεναντιότητας, ὥς
 φησιν ὁ Σκήψιος Δημήτριος. καὶ γὰρ εὐκαρπὸς ἐστὶ
 καὶ ἐρυσίβην γεννᾷ καὶ θρόνον ἢ Τριφυλία· διόπερ 10
 ἀντὶ μεγάλης φορᾶς πυκνὰς ἀφορίας γίνεσθαι συμβαί-
 νει κατὰ τοὺς τόπους.

16 Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λέπρειον. ἦν δὲ
 καὶ αὕτη ἡ πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντα
 σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρείου καὶ τοῦ *Ἀννίου τὸ 15
 ἱερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος ἐστίν, ἑκατὸν σταδίους
 ἑκατέρου διέχον. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἱερὸν ἐν ᾧ καταλη-
 φθῆναι φησιν ὁ ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν θυσίαν
 συντελοῦντας τοὺς Πυλίους „οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος
 „ἐνκτίμενον πτολίεθρον, ἴξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσ- 20
 „σης ἱερὰ ῥέξον, ταύρους παμμέλανας, Ἐνοσίχθονι
 C.345, „κυανοχαίτη.“ πάρεστι μὲν γὰρ τῷ ποιητῇ καὶ πλάττειν
 τὰ μὴ ὄντα, ὅταν δ' ἢ δυνατόν, ἐφαρμόττειν τοῖς οὖσι
 τὰ ἔπη καὶ σώζειν τὴν διήγησιν. τὸ δ' ἀπέχεσθαι
 προσῆκε μᾶλλον. χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Λε- 25
 πρεῖται· τούτοις δ' ὁμοροὶ Κυπαρισσιεῖς. ἄμφω δὲ τὰ
 χωρία ταῦτα Καύκωνες κατεῖχον, καὶ τὸν Μάκιστον
 δέ, ὃν τινες Πλατανιστοῦντα καλοῦσιν. ὁμώνυμον τῇ
 χώρᾳ [δ'] ἐστὶ τὸ πόλισμα. φασὶ δ' ἐν τῇ Λεπρεάτιδι
 καὶ Καύκωνος εἶναι μνῆμα, εἴτ' ἀρχηγέτου τινὸς εἴτ' 30
 ἄλλως ὁμωνύμου τῷ ἔθνει.

17 Πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ τῶν Καυκῶνων· καὶ

γὰρ Ἀρκαδικὸν ἔθνος φασί, καθάπερ τὸ Πελασγικόν,
 καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ ἐκεῖνο. ἱστορεῖ γοῦν ὁ
 ποιητὴς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἀφιγμένους συμμάχους, πό-
 θεν δ' οὐ λέγει· δοκοῦσι δ' ἐκ Παφλαγονίας· ἐκεῖ γὰρ
 5 ὀνομάζουσι Καυκωνιάτας τινὰς Μαριανδυνοῖς ὁμό-
 ρους, οἳ καὶ αὐτοὶ Παφλαγόνες εἰσὶ. μνησθησόμεθα
 δ' αὐτῶν ἐπὶ πλεόν, ὅταν εἰς ἐκεῖνον περιστῇ τὸν τό-
 πον ἢ γραφῇ. νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυ-
 κῶνων ἔτι καὶ ταῦτα προσιστορητέον. οἳ μὲν γὰρ καὶ
 10 ὅλην τὴν νῦν Ἠλείαν ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Δύ-
 μης Καυκωνίαν λεχθῆναί φασιν· Ἀντίμαχος γοῦν καὶ
 Ἐπειοὺς καὶ Καύκωνας ἅπαντας προσαγορεύει. τινὲς
 δὲ ὅλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτούς, δίχα δὲ μεμερι-
 σμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ
 15 τὴν Τριφυλίαν τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βου-
 πρασίδα καὶ τὴν κοίλῃν Ἠλιν· Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦ-
 θα μάλιστα οἶδεν ἰδρυμένους αὐτούς. καὶ δὴ τοῖς ὑφ'
 Ὀμήρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἢ ὑστάτη ἀπόφα-
 σις, τό τε ζητούμενον πρότερον λαμβάνει λύσιν. ὁ μὲν
 20 γὰρ Νέστωρ ὑπόκειται τὸν Τριφυλιακὸν οἰκῶν Πύ-
 λον, τὰ τε πρὸς νότον καὶ τὰ ἑωθινά (ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ
 συγκυροῦντα πρὸς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνι-
 κήν) ὑπ' ἐκείνῳ ἐστίν, ἔχουσι δ' οἳ Καύκωνες, ὥστε
 τοῖς ἀπὸ τοῦ Πύλου βαδίξουσιν εἰς Λακεδαίμονα ἀνάγ-
 25 κη διὰ Καυκῶνων εἶναι τὴν ὁδόν. τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ
 Σαμίου Ποσειδῶνος καὶ ὁ κατ' αὐτὸ ὄρμος, εἰς ὃν κα-
 τήχθη Τηλέμαχος, πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτον ἀπο-
 νεύει. εἰ μὲν τοίνυν οἳ Καύκωνες ἐνταῦθα μόνον οἰ-
 κοῦσιν, οὐ σώζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος. κελεύει γὰρ ἢ
 30 μὲν Ἀθηνᾶ κατὰ τὸν Σωτάδην τῷ Νέστορι, τὸν μὲν Τη-
 λέμαχον εἰς τὴν Λακεδαίμονα πέμψαι σὺν δίφρῳ τε
 καὶ υἱεὶ εἰς τὰ πρὸς ἑω μέρη· αὐτὴ δ' ἐπὶ ναῦν βαδιεῖ-

σθαι νυκτερεύσουσα φησιν ἐπὶ τὴν δυσιν καὶ εἰς τοῦ-
 πίσω, „ἀτὰρ ἡῶθεν μετὰ Κανύκωνας μεγαθύμους“
 πορεύσεσθαι ἐπὶ τὸ χρέος πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν. τίς
 C.346οὗν ὁ τρόπος; παρὴν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν ἄλλ' οἷ-
 γε Κανύκωνες ὑπ' ἐμοί εἰσι καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς Λακε- 5
 δαίμονα βαδίζουσιν· ὥστε τί οὐ συνοδεύεις τοῖς περὶ
 Τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τοῦπίσω; ἅμα δ' οἰ-
 κεῖον ἦν τῷ βαδίζοντι ἐπὶ χρέους κομιδὴν οὐκ ὀλίγον,
 ὥς φησι, πρὸς ἀνθρώπους ὑπὸ τῷ Νέστορι ὄντας, αἰ-
 τήσασθαι τινα παρ' αὐτοῦ βοήθειαν, εἴ τι ἀγνωμονοῖτο 10
 (ὥσπερ εἴωθε) περὶ τὸ συμβόλαιον· οὐ γέγονε δὲ
 τοῦτο. εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μόνον οἰκοῖεν οἱ Κανύ-
 κωνες, ταῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ ἄτοπα· μεμερισμένων
 δὲ τινῶν καὶ εἰς τοὺς πρὸς Δύμη τόπους τῆς Ἠλείας,
 ἐκεῖσε ἂν εἴη λέγουσα τὴν ἔφοδον ἢ Ἀθηνᾶ, καὶ οὐκ 15
 ἂν ἔτι οὐθ' ἢ εἰς τὴν ναῦν κατὰβασις ἔχοι τι ἀπεμφαι-
 νον οὐθ' ὁ τῆς συνοδίας ἀποσπασμός, εἰς τάναντία
 τῆς ὁδοῦ οὔσης. παραπλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ
 Πύλου διαπορούμενα τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης
 ἐπελθοῦσι μικρὸν ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύ- 20
 λου τοῦ Μεσσηνιακοῦ.

18 Ἐλέγοντο δὲ Παρωρεᾶται τινὲς τῶν ἐν τῇ Τριφυ-
 λίᾳ κατέχοντες ὄρη περὶ τὸ Λέπρειον καὶ τὸ Μάκιστον
 καθήκοντα ἐπὶ θάλατταν πλησίον τοῦ Σαμιακοῦ πο-
 σειδίου.

25

19 Ὑπὸ τούτοις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ
 μὲν νυμφῶν Ἀνιγριάδων τὸ δὲ ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀ-
 τλαντίδας καὶ τὴν Δαρδάνου γένεσιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ
 τὰ ἄλση τό τε Ἰωναῖον καὶ τὸ Εὐρυκύδειον. τὸ μὲν
 οὖν Σαμικὸν ἔστιν ἔρυμα, πρότερον δὲ καὶ πόλις Σά- 30
 μος προσαγορευομένη διὰ τὸ ὕψος ἰσως, ἐπειδὴ σά-
 μους ἐκάλουν τὰ ὕψη· τάχα δὲ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις

ἦν τοῦτο, ἧς ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται ὁ ποιητής „οὐ
 „δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν.“ οὐ-
 δαμοῦ γὰρ σαφῶς εὐρίσκοντες ἐνταῦθα μάλιστα εἰκά-
 ζουσι τὴν Ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακαείμενος Ἀνιγρος
 5 ποταμός, καλούμενος πρότερον Μινύειος, δίδωσιν οὐ
 μικρὸν σημεῖον· λέγει γὰρ ὁ ποιητής „ἔστι δέ τις πο-
 „ταμός Μινυΐος εἰς ἅλα βάλλων ἐγγύθεν Ἀρήνης.“
 πρὸς γὰρ δὴ τῷ ἄντρῳ τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἔστι
 πηγή, ὑφ' ἧς ἔλειον καὶ τιφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται
 10 χωρίον· ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἀνι-
 γρος βαθὺς καὶ ὑπτιος ὦν ὥστε λιμνάζειν· θινώδης
 δ' ὦν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαρεῖαν ὁσμὴν παρέ-
 χει καὶ τοὺς ἰχθυὺς ἀβρώτους ποιεῖ. μυθεύουσι δ' οἱ
 μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετρωμένων Κενταύρων τινὰς ἐν-
 15 ταῦθ' ἀπονίψασθαι τὸν ἐκ τῆς Ὑδρας ἰόν, οἱ δ' ἀπὸ
 τοῦ Μελάμποδα τοῖς ὕδασι τούτοις καθαρσίους χρήσα-
 σθαι πρὸς τὸν τῶν Προϊτίδων καθαρόν· ἄλφους δὲ C.347
 καὶ λεύκας καὶ λειχῆνας ἰᾶται τὸ ἐντεῦθεν λουτρόν.
 φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἄλφῶν θερα-
 20 πείας οὕτως ὠνομάσθαι. ἐπεὶ οὖν ἢ τε ὑπτιότης τοῦ
 Ἀνιγροῦ καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάττης μονὴν μάλλον
 ἢ ῥύσιν παρέχουσι τοῖς ὕδασι, * Μινυΐον φασιν εἰρη-
 σθαι πρότερον, παρατρέψαι δὲ τινὰς τοῦνομα καὶ ἀντ'
 αὐτοῦ ποιῆσαι Μινυΐον. ἔχει δ' ἡ ἐτυμότης καὶ ἄλλας
 25 ἀφορμὰς, εἴτ' ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος
 μητρὸς ἐλθόντων ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ Μινυείου, [εἴτε]
 Μινυῶν, οἱ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες ἐκ Αἴ-
 μνου μὲν εἰς Λακεδαιμόνα ἐξέπεσον ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν
 Τριφυλίαν, καὶ ὥκησαν περὶ τὴν Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ
 30 τῇ νῦν Αἰπασίᾳ καλουμένη, οὐκ ἐχούσῃ οὐκέτι τὰ τῶν
 Μινυῶν κτίσματα· ὦν τινὲς μετὰ Θήρα τοῦ Αὐτεσίω-
 νος (ἦν δ' οὗτος Πολυνείκους ἀπόγονος) πλεύσαντες

εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας καὶ τῆς Κρήτης νῆσον „Καλ-
 „λίστην τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὖνομα Θήρην,“
 ὥς φησι Καλλίμαχος, ἔκτισαν τὴν μητρόπολιν τῆς Κυ-
 ρήνης Θήραν, ὁμώνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει καὶ τὴν
 νῆσον.

5

20 Μεταξὺ δὲ τοῦ Ἀνίγρου καὶ τοῦ ὄρους, ἐξ οὗ ῥεῖ,
 ὁ τοῦ Ἰαρδάνου λειμῶν δείκνυται καὶ τάφος· καὶ Ἀχαι-
 αὶ εἰσὶ δὲ πέτραι ἀπότομοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ὑπὲρ ὧν
 ἡ Σάμος, ὥς ἔφαμεν, γέγονε πόλις· οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ
 τῶν τοὺς περίπλους γραψάντων ἡ Σάμος μνημονεύε- 10
 ται, τάχα μὲν γε διὰ τὸ πάλαι κατεσπᾶσθαι, τάχα δὲ καὶ
 διὰ τὴν θέσιν. τὸ μὲν γὰρ ποσειδῖον ἔστιν ἄλσος, ὡς
 εἴρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ· ὑπέρεκται δ' αὐτοῦ λόφος
 ὑψηλὸς ἐπίπροσθεν ὧν τοῦ νῦν Σαμικοῦ ἐφ' οὗ ἦν
 ἡ Σάμος, ὥστ' ἐκ θαλάττης μὴ ὁρᾶσθαι. καὶ πεδίον δ' 15
 αὐτόθι καλεῖται Σαμικόν· ἐξ οὗ πλέον ἄν τις τεκμαί-
 ροιτο ὑπάρχει ποτὲ πόλιν τὴν Σάμον. καὶ ἡ Ραδίνη
 δὲ ἦν Στησίχορος ποιῆσαι δοκεῖ (ἥς ἀρχή „ἄγε Μοῦ-
 „σα λίγει“, ἄρξον ἀοιδᾶς, Ἐρατώ, νόμους Σαμίων περὶ
 „παίδων ἐρατᾶ φθεγγομένα λύρα“) ἐντεῦθεν λέγει 20
 τοὺς παῖδας. ἐκδοθεῖσαν γὰρ τὴν Ραδίνην εἰς Κόριν-
 θον τυράννω φησὶν ἐκ τῆς Σάμου πλεῦσαι πνέοντος
 ξεφύρου, οὐ δῆπουθεν τῆς Ἰωνικῆς Σάμον· [τῷ] δ'
 αὐτῷ ἀνέμῳ καὶ ἀρχιθέωρον εἰς Δελφοὺς [τὸν ἀδ]ελ-
 φὸν αὐτῆς ἐλθεῖν καὶ τὸν ἀνεψιὸν ἐρῶντα αὐτῆς ἄρ- 25
 ματι εἰς Κόρινθον ἐξορμῆσαι παρ' αὐτήν· ὃ τε τύραν-
 νος κτείνας ἀμφοτέρους ἄρματι ἀποπέμπει τὰ σώματα,
 μεταγνοὺς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει.

C.348 Ἀπὸ δὲ τοῦ Πύλου τούτου καὶ τοῦ Λεπρείου τε-
 21 τρακοσίων που σταδίων ἐστὶ διάστημα ἐπὶ τὴν Μεσση- 30

νιακὴν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον ἐπὶ θαλάττῃ κείμενα
 φρούρια, καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον, ἀπὸ
 δὲ Ἀλφειοῦ ἑπτακοσίων πεντήκοντα, ἀπὸ δὲ τοῦ Χε-
 λωνάτα χιλίων τριάκοντα. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τό τε τοῦ
 5 Μακιστίου Ἡρακλέους ἱερὸν ἔστι καὶ ὁ Ἀκίδων ποτα-
 μός. ῥεῖ δὲ παρὰ τάφον Ἰαρδάνου καὶ Χάαν πόλιν ποτὲ
 ὑπάρξασαν πλησίον Λεπρείου, ὅπου καὶ τὸ πεδίον τὸ
 Αἰπάσιον. περὶ ταύτης δὲ τῆς Χάας γενέσθαι φασὶν
 ἔνιοι τὸν πόλεμον τοῖς Ἀρκάσι πρὸς τοὺς Πυλίοις, ὃν
 10 ἔφρασεν Ὅμηρος, καὶ δεῖν οἶονται γράφειν „ἡβῶμ’,
 „ὥς ὅτ’ ἐπ’ ὠκυρόφ’ Ἀκίδοντι μάχοντο ἀγρόμενοι Πύ-
 „λιοί τε καὶ Ἀρκάδες Χάας παρ’ τείχεσσιν,“ οὐ Κελά-
 δοντι, οὐδὲ Φειᾶς· τῷ γὰρ τάφῳ τοῦ Ἰαρδάνου τοῦ-
 τον πλησιάζειν καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὸν τόπον μᾶλλον ἢ
 15 ἐκεῖνον.

Κυπαρισσία τέ ἐστιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τῇ Τριφυ- 22
 λιακῇ καὶ Πύργοι καὶ ὁ Ἀκίδων ποταμὸς καὶ Νέδα.
 νυνὶ μὲν οὖν τῇ Τριφυλίᾳ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὄριόν
 ἔστι τὸ τῆς Νέδας ρεῦμα λάβρον ἐκ τοῦ Ἀνκαίου κα-
 20 τιὸν Ἀρκαδικοῦ ὄρους, ἐκ πηγῆς ἣν ἀναρροῆσαι τεκοῦ-
 σαν τὸν Δία μυθεύεται Ῥέαν νίπτρων χάριν. ῥεῖ δὲ
 παρὰ Φιγαλίαν, καθ’ ὃ γειτνιῶσι Πυργῖται Τριφυλίων
 ἔσχατοι Κυπαρισσιεῦσι πρώτοις Μεσσηνίων. τὸ δὲ πα-
 λαιὸν ἄλλως διώριστο, ὥς καὶ τινὰς τῶν πέραν τῆς
 25 Νέδας ὑπὸ τῷ Νέστορι εἶναι, τόν τε Κυπαρισσήεντα
 καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ καὶ τὴν θάλατταν
 τὴν Πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῶν ἐπὶ πό-
 λεων ὧν ὑπέσχετο Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „πᾶσαι δ’
 „ἔγγυς ἁλὸς νέεται Πύλου ἡμαθόεντος.“ τοῦτο γὰρ
 30 ἴσον τῷ „ἔγγυς ἁλὸς τῆς Πυλίας.“

Ἐφεξῆς δ’ οὖν τῷ Κυπαρισσήεντι ἐπὶ τὴν Μεσση- 23
 νιακὴν Πύλον παραπλέοντι [καὶ] τὸ Κορυφάσιον ἢ τε

Ἔρανα ἔστιν, ἣν τινες οὐκ εὖ Ἀρήνην νομίζουσιν κε-
κλήσθαι πρότερον ὁμωνύμως τῇ Πυλιακῇ, [καὶ ἡ ἄκρα]
Πλαταμώδης, ἀφ' ἧς ἐπὶ τὸ Κορυφάσιον καὶ τὴν νῦν
καλουμένην Πύλον ἑκατὸν εἰσι στάδιοι. ἔστι δὲ καὶ
νησίον καὶ πολίχνιον ἐν αὐτῷ ὁμώνυμον Πρωτή. οὐκ 5
ἂν δ' ἐξητάξομεν ἴσως ἐπὶ τοσοῦτον τὰ παλαιά, ἀλλ'
ἥρκει λέγειν ὥς ἔχει νῦν ἕκαστα, εἰ μὴ τις ἦν ἐκ παί-
δων ἡμῖν παραδεδομένη φήμη περὶ τούτων· ἄλλων δ'
ἄλλα εἰπόντων ἀνάγκη διαιτᾶν. πιστεύονται δ' ὥς
ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐνδοξότατοί τε καὶ πρεσβύτατοι καὶ κατ' 10
ἐμπειρίαν πρῶτοι· Ὀμήρου δ' εἰς ταῦτα ὑπερβεβλη-
C.349 μένου πάντας, ἀνάγκη συνεπισκοπεῖν καὶ τὰ ὑπ' ἐκεί-
νου λεχθέντα καὶ συγκρούειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ
καὶ μικρὸν ἐμπροσθεν ἔφαμεν.

- 24 Περὶ μὲν οὖν τῆς κοίτης Ἥλιδος καὶ τοῦ Βουπρα- 15
σίον τὰ λεχθέντα ὑφ' Ὀμήρου προεπέσκεπται ἡμῖν.
περὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι οὕτω φησὶν „οἱ δὲ Πύλον
„τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν καὶ Θρῡον, Ἀλ-
„φειοῖο πόρον, καὶ ἑύκτιτον Αἶπυ καὶ Κυπαρισσήμεντα
„καὶ Ἀμφιγένηντα ἔναιον καὶ Πτελεὸν καὶ Ἔλος καὶ 20
„Δώριον, ἔνθα τε Μοῦσαι ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν
„Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς, Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐ-
„ρύτου Οἰχαλιῆος.“ Πύλος μὲν οὖν ἔστι περὶ ἧς ἡ ζή-
τησις· αὐτίκα δ' ἐπισκεψόμεθα περὶ αὐτῆς. περὶ δὲ
τῆς Ἀρήνης εἴρηται· ἣν δὲ λέγει νῦν Θρῡον, ἐν ἄλλοις 25
καλεῖ Θρυόεσσαν „ἔστι δὲ τις Θρυόεσσα πόλις, αἰπεῖα
„κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ.“ Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φη-
σὶν, ὅτι περὶ περατὸς εἶναι δοκεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τό-
πον· καλεῖται δὲ νῦν Ἐπιτάλιον τῆς Μακιστίας χωρίον.
τὸ εὐκτιτον δ' Αἶπυ ἔνιοι μὲν ζητοῦσι πότερον ποτέ- 30
ρου ἐπίθετον, καὶ τίς ἡ πόλις, καὶ εἰ αἱ νῦν Μαργάλαι
τῆς Ἀμφιδολίας· αὗται μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ἔρμα,

ἕτερον δὲ δείκνυνται φυσικὸν ἐν τῇ Μακιστίᾳ. ὁ μὲν οὖν τοῦθ' ὑπονοῶν φράζεσθαι ὀνομά φησι τῆς πόλεως τὸ Αἶπυ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς, ὡς Ἔλος καὶ Αἰγιάλῳ καὶ ἄλλα πλείω· ὁ δὲ τὴν Μαργά-
 5 λαν τοῦμπαλιν ἴσως. Θρύον δὲ καὶ Θρυόεσσαν τὸ Ἐπιτάλιόν φασιν, ὅτι πᾶσα μὲν αὕτη ἡ χώρα θρυώδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί· ἐπὶ πλεόν δὲ διαφαίνεται τοῦτο κατὰ τοὺς περατοὺς τοῦ ῥείθρου τόπους. τάχα δὲ φασι
 10 Θρύον μὲν εἰρησθαι τὸν πόρον, εὐκτιτον δ' Αἶπυ τὸ Ἐπιτάλιον· ἔστι γὰρ ἐρυμνὸν φύσει· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις αἰπεῖαν κολώνην λέγει „ἔστι δέ τις Θρυόεσσα πό-
 „λις, αἰπεῖα κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ, πυμάτη Πύ-
 „λου ἡμαθόεντος.“

Ὁ δὲ Κυπαρισσήεις ἔστι μὲν περὶ τὴν πρότερον 25
 15 Μακιστίαν, ἡνίκα καὶ πέραν τῆς Νέδας ἔτι ἦν Μακιστία, ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, ὡς οὐδὲ τὸ Μάκιστον· ἄλλη δ' ἐστὶν ἡ Μεσσηνιακὴ Κυπαρισσία, ὁμώνυμος μὲν οὗ, ὁμοίως δὲ νῦν ἀκκεῖνη λέγεται Κυπαρισσία ἐνικῶς τε καὶ θηλυκῶς, ὁ δὲ ποταμὸς Κυπαρισσήεις. καὶ Ἀμ-
 20 φιγένεια δὲ τῆς Μακιστίας ἐστὶ περὶ τὸν Ὑψόεντα, ὅπου τὸ τῆς Αἰτωλίας ἱερὸν. τὸ δὲ Πτελεὸν κτίσμα μὲν γέρονε τῶν ἐκ Πτελεοῦ τοῦ Θετταλικοῦ ἐποικησάντων· λέγε-
 ται γὰρ ἀκκεῖ „Ἀρχιάλῳ τ' Ἀντρώνα ἰδὲ Πτελεὸν λε-
 „χεποίην.“ ἔστι δὲ θρυμῶδες χωρίον ἀοίκητον, Πτελε-
 25 ἄσιον καλούμενον. Ἔλος δ' οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλφειὸν χώραν τινὰ φασιν, οἱ δὲ καὶ πόλιν, ὡς τὴν Λακωνικήν „Ἔλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον.“ οἱ δὲ περὶ τὸ Ἀλώριον ἔλος, οὗ τὸ τῆς Ἐλείας Ἀρτέμιδος ἱερὸν τῆς ὑπὸ τοῖς Ἀρκάσι· ἐκεῖνοι γὰρ ἔσχον τὴν ἱερωσύνην. Δώ-
 30 ριον δ' οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδίον, [οἱ δὲ πολίδιον] φασίν· οὐδὲν δὲ νῦν δείκνυνται· ὅμως δ' ἐνιοὶ τὴν νῦν Ὀλουριν ἢ Ὀλουραν ἐν τῷ καλουμένῳ αὐλῶνι τῆς

Μεσσηνίας κειμένην Δώριον λέγουσιν. αὐτοῦ δέ που καὶ ἡ Οἰχαλία ἐστὶν ἡ τοῦ Εὐρύτου ἡ νῦν Ἀνδανία, πολίχνην Ἀρκαδικὸν ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ καὶ τῷ Εὐβοϊκῷ· ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς ἐς τὸ Δώριον ἀφικόμενον Θάμυριν τὸν Θραῖκα ὑπὸ Μουσῶν ἀφαιρεθῆναι τὴν μουσικὴν.

- 26 Ἐκ δὲ τούτων δῆλον ὥς ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Ἀλφειοῦ ἢ ὑπὸ Νέστορι χώρα ἐστίν, ἣν πᾶσαν ὀνομάζει Πυλῶν γῆν· οὐδαμοῦ δὲ ὁ Ἀλφειὸς οὔτε τῆς Μεσσηνίας ἐφάπτεται οὔτε τῆς κοίλης Ἥλιδος. ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ χώρᾳ 10 ἐστὶν ἡ πατὴρ τοῦ Νέστορος, ἣν φάμεν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ Ἀρκαδικὸν καὶ Λεπρεατικόν. καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι Πύλοι ἐπὶ θαλάττῃ δείκνυνται, οὗτος δὲ πλείους ἢ τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δῆλον. ἐπὶ τε γὰρ τοὺς Τηλεμάχου ἐταίρους 15 ἄγγελος πέμπεται πρὸς τὸ πλοῖον καλῶν ἐπὶ ξενίαν, ὅτε Τηλέμαχος κατὰ τὴν ἐκ Σπάρτης ἐπάνοδον τὸν Πεισίστρατον οὐκ ἔᾶ πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ παρτρέψαντα ἐπὶ [τὴν] ναῦν σπεύδειν, ὥς οὐ τὴν αὐτὴν οὔσαν ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὄρμον. ὁ τε ἀπόπλους 20 τοῦ Τηλεμάχου οὕτως ἂν οἰκείως λέγοιτο „βὰν δὲ παρὰ „Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καλλιρέεθρον. δύτεό τ' ἡέ- „λιος, σκιάωντό τε πᾶσαι ἀγνυαί· ἡ δὲ Φεὰς ἐπέβαλλεν, „ἀγαλλομένη Διὸς οὔρῳ, ἡδὲ παρ' Ἥλιδα διαν, ὅθι „κρατέουσιν Ἐπειοί.“ μέχρι μὲν δὴ δεῦρο πρὸς τὴν 25 ἄρκτον ὁ πλοῦς, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ πρὸς ἑω μέρος ἐπιστρέφει. παρήσι δὲ τὸν εὐθὺν πλοῦν ἢ ναῦς καὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς καὶ τὸν εἰς Ἰθάκην διὰ τὸ τοὺς μνηστῆρας ἐκεῖ τὴν ἐνέδραν θέσθαι „ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σά- „μοιό τε· ἐνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῇσι.“ 30 C.351 θοὰς δὲ εἶρηκε τὰς ὀξείας· τῶν Ἐχινάδων δ' εἰσὶν αὖ- ται, πλησιάζουσαι τῇ ἀρχῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου

καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀχελώου. παραλλάξας δὲ τὴν Ἰθάκην, ὥστε κατὰ νότον γενέσθαι, κάμπτει πάλιν πρὸς τὸν οἰκεῖον δρόμον τὸν μεταξὺ τῆς Ἀκαρναντίας καὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ κατὰ θάτερα μέρη τῆς νήσου ποι-
 5 εῖται τὴν καταγωγὴν, οὐ κατὰ τὸν πορθμὸν τὸν Κε-
 φαλληνιακόν, ὃν ἐφρούρουν οἱ μνηστῆρες.

Εἰ γοῦν τὸν Ἠλιακὸν Πύλον εἶναί τις τὸν Νέστο- 27
 ρος ἐπινοήσειεν, οὐκ ἂν οἰκείως λέγοιτο ἢ ἐντεῦθεν
 ἀναχθεῖσα ναῦς παρὰ Κρουνοὺς ἐνεχθῆναι καὶ Χαλ-
 10 κίδα μέχρι δύσεως, εἶτα Φεαῖς ἐπιβάλλειν νύκτωρ, καὶ
 τότε τὴν Ἠλείαν παραπλεῖν· οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πρὸς
 νότον τῆς Ἠλείας εἰσὶ, πρῶται μὲν αἱ Φεαί, εἶθ' ἡ Χαλ-
 κίς, εἶθ' οἱ Κρουνοί, εἶθ' ὁ Πύλος ὁ Τριφυλιακὸς καὶ
 τὸ Σαμικόν. τῷ μὲν οὖν πρὸς νότον πλέοντι ἐκ τοῦ
 15 Ἠλιακοῦ Πύλου οὗτος ἂν ὁ πλοῦς εἴη· τῷ δὲ πρὸς ἄρ-
 κτον, ὅπου ἐστὶν ἡ Ἰθάκη, ταῦτα μὲν πάντα ὀπίσω
 λείπεται, αὐτὴ δ' ἡ Ἠλεία παραπλευστέα ἦν, καὶ πρὸ
 δύσεώς γε· ὁ δὲ φησι μετὰ δύσιν. καὶ μὴν εἰ καὶ πάλιν
 ὑπόθοιτό τις τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον καὶ τὸ Κορυ-
 20 φάσιον ἀρχὴν τοῦ παρὰ Νέστορος πλοῦ, πολὺ ἂν εἴη
 τὸ διάστημα καὶ πλέονος χρόνου. αὐτὸ γοῦν τὸ ἐπὶ
 τὸν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ τὸ Σαμιακὸν ποσείδιον
 τετρακοσίων ἐστὶ σταδίων· καὶ ὁ παράπλους [οὐ] παρὰ
 Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καὶ Φεάν, ἀδόξων ποταμῶν
 25 ὀνόματα μᾶλλον δὲ ὀχετῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν Νέδαν
 πρῶτον, εἴτ' Ἀκίδωνα, εἶτα τὸν Ἀλφειὸν καὶ τόπους
 τούτων τοὺς μεταξὺ· ὕστερον δ', εἰ ἄρα, κακείνων
 ἐχρῆν μνησθῆναι· καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ
 πλοῦς.

30 Καὶ μὴν ἢ γε τοῦ Νέστορος διήγησις, ἣν διατίθε- 28
 ται πρὸς Πάτροκλον περὶ τοῦ γενομένου τοῖς Πυλίοις
 πρὸς Ἠλείους πολέμου, συνηγορεῖ τρεῖς ὕφ' ἡμῶν ἐπι-

χειρουμένοις, ἐὰν σκοπῇ τις τὰ ἔπη. φησὶ γὰρ ἐν αὐ-
 τοῖς, ὅτι πορθήσαντος Ἡρακλέους τὴν Πυλίαν ὥστε
 τὴν νεότητά ἐκλειφθῆναι πᾶσαν, δώδεκα δὴ παίδων
 ὄντων τῷ Νηλεῖ, μόνον αὐτῷ περιγενέσθαι τὸν Νέ-
 στορα νέον τελέως· καταφρονήσαντες δ' οἱ Ἐπειοὶ τοῦ 5
 Νηλέως διὰ γῆρας καὶ ἐρημίαν ὑπερηφάνως καὶ ὑβρι-
 στικῶς ἐχρῶντο τοῖς Πυλίοις. ἀντὶ τούτων οὖν ὁ Νέ-
 στωρ συναγαγὼν τοὺς οἰκείους ὅσους οἶός τε ἦν ἐπελ-
 θεῖν φησιν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν, καὶ περιελάσαι παμπόλλην
 λείαν „πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πῶεα οἰῶν, 10
 „τόσσα συῶν συβόσια,“ τοσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια, „ἵπ-
 πους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πενήκοντα,“ ὑποπώλους
 C.352 τὰς πλείστας. „καὶ τὰ μὲν ἡλασάμεσθα Πύλον“ φησὶ
 „Νηλήιον εἶσω, ἐννύχιοι προτὶ ἄστν,“ ὥς μεθ' ἡμέραν
 μὲν τῆς λεηλασίας γενομένης καὶ τῆς τροπῆς τῶν ἐκ- 15
 βοηθησάντων, ὅτε κτανεῖν λέγει τὸν Ἴτυμονέα, νύ-
 κτωρ δὲ τῆς ἀφόδου γενομένης ὥστ' ἐννυχίους πρὸς
 τῷ ἄστει γενέσθαι· περὶ δὲ τὴν διανομὴν καὶ θυσίαν
 ὄντων οἱ Ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ πλη-
 θος ἀθροισθέντες πεζοὶ τε καὶ ἵππεῖς ἀντεπεξῆλθον 20
 καὶ τὸ Θρύον ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ κείμενον περιεστρατοπέ-
 δευσαν. αἰσθόμενοι δ' εὐθύς οἱ Πύλιοι βοηθεῖν ὤρ-
 μησαν· νυκτερεύσαντες δὲ περὶ τὸν Μινυήιον ποτα-
 μὸν ἐγγύθεν Ἀρῆνης, ἐντεῦθεν ἑνδιοὶ πρὸς τὸν Ἀλ-
 φειὸν ἀφικνουῦνται· τοῦτο δ' ἐστὶ κατὰ μεσημβρίαν· 25
 θύσαντες δὲ τοῖς θεοῖς καὶ νυκτερεύσαντες ἐπὶ τῷ πο-
 ταμῷ συμβάλλουσιν εἰς μάχην εὐθύς ἔωθεν· λαμπρᾶς
 δὲ τῆς τροπῆς γενομένης οὐκ ἐπαύσαντο διώκοντές
 τε καὶ κτείνοντες πρὶν Βουπρασίου ἐπέβησαν „πέτρης
 „τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλεισίου ἐνθα κολώνη κέκληται, ὅθεν 30
 αὐτὶς ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.“ καὶ ὑποβάς „αὐτὰρ

„Ἀχαιοὶ ἅψ ἀπὸ Βουπρασίοιο Πύλονδ' ἔχον ὠκέας ἵπ-
πους.“

Ἐκ τούτων δὴ πῶς ἂν ἢ τὸν Ἥλιακὸν Πύλον ὑπο- 29
λάβοι τις ἢ τὸν Μεσσηνιακὸν λέγεσθαι; τὸν μὲν Ἥλια-
5 κόν, ὅτι τούτου πορθουμένου συνεπορθεῖτο καὶ ἡ τῶν
Ἐπειῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἥλεία.
πῶς οὖν ἡμελλον οἱ συμπεπορθημένοι καὶ ὁμόφυλοι
τοιαύτην ὑπερηφανίαν καὶ ὕβριν κτήσασθαι κατὰ τῶν
συναδικηθέντων; πῶς δ' ἂν τὴν οἰκείαν κατέτρεχον
10 καὶ ἐλεηλάτουν; πῶς δ' ἂν ἅμα καὶ Αὐγείας ἦρχε τῶν
αὐτῶν καὶ Νηλεὺς ἐχθροὶ ὄντες ἀλλήλων; εἶγε τῷ
Νηλεῖ „χρεῖος μέγ' ὀφείλετ' ἐν Ἥλιδι δίκη, τέσσαρες
„ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὅχεσφιν, ἐλθόντες μετ'
„ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι· τοὺς
15 „δ' αὐθι ἄναξ ἀνδρῶν Αὐγείας κάσχεθε, τὸν δ' ἐλατῆρ'
„ἀφίει.“ εἰ δ' ἐνταῦθα ᾧκει ὁ Νηλεὺς, ἐνταῦθα καὶ
ὁ Νέστωρ ἐπῆρχε. πῶς οὖν τῶν μὲν Ἥλείων καὶ Βου-
πρασίων „τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστω
„νῆες ἔποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί;“ εἰς
20 τέτταρα δὲ καὶ ἡ χώρα διήρητο, ὣν οὐδενὸς ἐπῆρχεν ὁ
Νέστωρ, „οὐ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀργίην ἐρα-
τεινὴν“ καὶ τὰ ἐξῆς τὰ μέχρι Μεσσήνης; οἱ δὲ δὴ ἀν-
τεπεξιόντες Ἐπειοὶ τοῖς Πυλίοις πῶς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν
ἐξορμῶσι καὶ τὸ Θρῡόν; πῶς δ' ἐκεῖ τῆς μάχης γενομέ-
25 νης τρεφθέντες ἐπὶ Βουπρασίῳ φεύγουσι; πάλιν δ', C.353
εἰ τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον ἐπόρθησεν ὁ Ἡρακλῆς,
πῶς οἱ τοσοῦτον ἀφεστῶτες ὕβριζον εἰς αὐτούς, καὶ ἐν
συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς, καὶ ταῦτ' ἀπεστέρουν χρο-
κοποῦντες, ὥστε διὰ ταῦτα συμβῆναι τὸν πόλεμον;
30 πῶς δὲ ἐπὶ τὴν λεηλασίαν ἐξιὼν Νέστωρ τοσαύτην πε-
ριελάσας λείαν συῶν τε καὶ προβάτων, ὣν οὐδὲν ὠκυ-
πορεῖν οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χιλίων

σταδίων ὁδὸν διήνυσεν εἰς τὴν πρὸς τῷ Κορυφασίῳ Πύλον, οἱ δὲ τρίτῳ ἡματι πάντες ἐπὶ τὴν Θυρόεσσαν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀλφειὸν ἤκουσι πολιορκήσοντας τὸ φρούριον; πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία προσήκοντα ἦν τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ δυναστεύουσιν ἐχόντων Καυκῶ- 5 νων καὶ Τριφυλίων καὶ Πισατῶν; τὰ δὲ Γέρηνα ἢ τὴν Γερηνίαν (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) τάχα μὲν ἐπίτηδες ὠνόμασάν τινες· δύναται δὲ καὶ κατὰ τύχην οὕτως ὠνομάσθαι τὸ χωρίον. τὸ δ' ὅλον, τῆς Μεσσηνίας ὑπὸ Μενελάῳ τεταγμένης, ὅφ' ᾧ καὶ ἡ Λακωνικὴ ἐτέτακτο 10 (ὥς δῆλον ἔσται καὶ ἐκ τῶν ὕστερον), καὶ τοῦ μὲν Παμισσοῦ ῥέοντος διὰ ταύτης καὶ τοῦ Νέδωνος, Ἀλφειοῦ δ' οὐδαμῶς „ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης,“ ἥς ἐπῆρχεν ὁ Νέστωρ, τίς ἂν γένοιτο πιθανὸς λόγος εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀρχὴν ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα, ἀφαιρού- 15 μενος δὲ τὰς συγκαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις * πάνθ' ὑπ' ἐκείνῳ ποιῶν;

30 Δοιπὸν δ' ἔστιν εἰπεῖν περὶ τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῆς εἰς τοὺς Ἡλείους ἀπάντων μεταπτώσεως. ἔστι δ' ἐν τῇ Πισάτιδι τὸ ἱερὸν σταδίου τῆς Ἥλιδος ἐλάττους ἢ τρι- 20 ακοσίους διέχον· πρόκειται δ' ἄλσος ἀγριελαίων ἐν ᾧ τὸ στάδιον· παραρρεῖ δ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ῥέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλατταν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας. τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς μὲν διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διός· ἐκείνου δ' ἐκλει- 25 φθέντος οὐδὲν ἦττον συνέμεινεν ἡ δόξα τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὴν αὐξήσιν ὅσην ἴσμεν ἔλαβε διὰ τε τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακόν, στεφανίτην τε καὶ ἱερὸν νομισθέντα, μέγιστον τῶν πάντων. ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης 30 ἀντιτίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυψέλου τοῦ Κορινθίων τυράν-

νου. μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τὸ τοῦ Διὸς ξόανον,
 ὃ ἐποίει Φειδίας Χαρμίδου Ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τη-
 λικοῦτον τὸ μέγεθος ὥς καίπερ μεγίστου ὄντος τοῦ
 νεῷ δοκεῖν ἀστοχῆσαι τῆς συμμετρίας τὸν τεχνίτην,
 5 κατήμενον ποιήσαντα, ἀπτόμενον δὲ σχεδόν τι τῇ κο-
 ρυφῇ τῆς ὀροφῆς ὥστ' ἔμφασιν ποιεῖν, ἐὰν ὀρθὸς γέ-
 νηται διαναστάς, ἀποστεγάσειν τὸν νεῶν. ἀνέγραψαν C.354
 δέ τινες τὰ μέτρα τοῦ ξοάνου, καὶ Καλλίμαχος ἐν ἰάμ-
 βῳ τινὶ ἐξείπε. πολλὰ δὲ συνέπραξε τῷ Φειδίᾳ Πάναι-
 10 νος ὁ ζωγράφος, ἀδελφιδουὺς ὦν αὐτοῦ καὶ συνεργολά-
 βος, πρὸς τὴν τοῦ ξοάνου διὰ τῶν χρωμάτων κόσμη-
 σιν καὶ μάλιστα τῆς ἐσθῆτος. δείκνυνται δὲ καὶ γρα-
 φαὶ πολλαί τε καὶ θαυμασταὶ περὶ τὸ ἱερὸν ἐκείνου
 ἔργα. ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς
 15 τὸν Πάναινον εἶπε πυνθανόμενον πρὸς τί παράδειγμα
 μέλλοι ποιήσῃν τὴν εἰκόνα τοῦ Διός, ὅτι πρὸς τὴν
 Ὀμήρου δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων, ἥ καὶ κυανέησιν
 „ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται
 „ἐπερρώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν
 20 „δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.“ ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν
 ἔχειν τῆς περὶ τὸ Ὀλυμπίασιν ἱερὸν μεγαλοπρεπείας
 τε καὶ τιμῆς Ἡεῖοι. κατὰ μὲν γὰρ τὰ Τρωικὰ καὶ ἔτι
 πρὸ τούτων οὐκ ἡντύχουν, ὑπὸ τε τῶν Πυλίων ταπει-
 νωθέντες καὶ ὑφ' Ἡρακλέους ὕστερον, ἥνίκα Ἀνγέας

20. post Ὀλυμπον: εἰρησθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς ἐκ τε
 τῶν ἄλλων καὶ τῶν ὄφρῦων, ὅτι προκαλεῖται τὴν διάνοιαν ὁ
 ποιητὴς ἀναζωγραφεῖν μέγαν τινὰ τύπον καὶ μεγάλην δύνα-
 μιν ἀξίαν τοῦ Διός, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς Ἡρας, ἅμα πυ-
 λάττων τὸ ἐφ' ἑκατέρῳ πρόπον· ἔφη μὲν γὰρ „σεισατο δ' εἰνὶ
 „θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρόν Ὀλυμπον.“ τὸ δ' ἐπ' ἐκείνης συμβάν
 ὅλη κινήθεισιν, τοῦτ' ἐπὶ τοῦ Διὸς ἀπαντῆσαι ταῖς ὄφρῦσι μό-
 νον νεύσαντος, συμπαθούσης δὲ τι καὶ τῆς κόμης· κομψῶς δ'
 εἰρηται καὶ τὸ ὁ τὰς τῶν θεῶν εἰκόνας ἢ μόνος ἰδὼν ἢ μόνος
 δείξας.

ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. σημεῖον δέ· εἰς γὰρ τὴν Τροίαν ἐκεῖνοι μὲν τετταράκοντα ναῦς ἔστειλαν, Πύλιοι δὲ καὶ Νέστωρ ἐνενήκοντα. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλείδων ἀνάθοδον συνέβη τὰναντία. Αἰτωλοὶ γὰρ συγκατελθόντες τοῖς Ἡρακλείδαις μετὰ Ὀξύλου καὶ συνοικήσαντες Ἐπειοῖς κατὰ συγγένειαν παλαιὰν ἠϋΐησαν τὴν κοίλην Ἥλιν καὶ τῆς τε Πισάτιδος ἀφείλοντο πολλήν, καὶ Ὀλυμπία ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο· καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὖρημά ἐστιν ἐκείνων ὁ Ὀλυμπιακός, καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας ἐκεῖνοι συνε- 10 τέλουν. ἔᾶσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ καὶ περὶ τῆς κτίσεως τοῦ ἱεροῦ καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος, τῶν μὲν ἓνα τῶν Ἰδαίων δακτύλων Ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τούτων, τῶν δὲ τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διός, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι πρῶτον καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα 15 πολλαχῶς λέγεται καὶ οὐ πάννυ πιστεύεται. ἐγγυτέρω δὲ πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἑκτῆς καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς πρώτης, ἐν ᾗ Κόροιβος ἐνίκα στάδιον Ἡλεῖος, τὴν προστασίαν εἶχον τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τοῦ ἀγῶνος Ἡλεῖοι. κατὰ δὲ τὰ Τρωικὰ ἢ οὐκ ἦν ἀγὼν 20 στεφανίτης ἢ οὐκ ἐνδοξος, οὔθ' οὔτος οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν νῦν ἐνδόξων· οὐδὲ μέμνηται τούτων Ὅμηρος οὐδενός, ἀλλ' ἐτέρων τινῶν ἐπιταφίων. καίτοι δοκεῖ τισὶ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ μεμνηῖσθαι, ὅταν φῇ τὸν Αὐγέα ἀποστερεῖσθαι τέσσαρας ἀθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας 25 μετ' ἄεθλα· φασὶ δὲ τοὺς Πισάτας μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἱεροὺς νομισθέντας τοῦ Διός. ἀλλ' οὔθ' ἢ Πισάτις ὑπὸ Αὐγέα τόθ' ὑπῆρχεν, ἐν ᾗ ἐστὶ καὶ ἡ Ὀλυμπία, ἀλλ' ἢ Ἡλεῖα μόνον, οὔτ' ἐν Ἡλεῖα συνετελέσθη ὁ Ὀλυμπιακὸς ἀγὼν οὐδ' ἅπαξ, ἀλλ' αἰεὶ 30 ἐν Ὀλυμπίᾳ. ὁ δὲ νῦν παρατεθεὶς ἐν Ἡλιδι φαίνεται γενόμενος, ἐν ᾗ καὶ τὸ χρῆος ὠφείλετο „καὶ γὰρ τῷ χρείος

„[μέγ'] ὀφείλετ' ἐν Ἡλιδι δίη, τέσσαρες ἀθλοφόροι
 ἵπποι.“ καὶ οὗτος μὲν οὐ στεφανίτης (περὶ τρίποδος
 γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι), ἐκείνος δέ. μετὰ [δὲ] τὴν
 ἕκτην καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα οἱ Πισᾶται τὴν οἰκίαν
 5 ἀπολαβόντες αὐτοὶ συνετέλουν, τὸν ἀγῶνα ὁρῶντες
 εὐδοκιμοῦντα· χρόνοις δ' ὕστερον μεταπεσούσης πάλιν
 τῆς Πισάτιδος εἰς τοὺς Ἡλείους μετέπεσεν εἰς αὐ-
 τοὺς πάλιν καὶ ἡ ἀγωνοθεσία. συνέπραξαν δὲ καὶ οἱ
 Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐσχάτην κατάλυσιν τῶν Μεσ-
 10 σηνίων συμμαχήσασιν αὐτοῖς τὰναντία τῶν Νέστορος
 ἀπογόνων καὶ τῶν Ἀρκάδων συμπολεμησάντων τοῖς
 Μεσσηνίοις· καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν γε συνέπραξαν ὥστε
 τὴν χώραν ἅπασαν τὴν μέχρι Μεσσήνης Ἡλείαν ῥη-
 θῆναι καὶ διαμεῖναι μέχρι νῦν, Πισατῶν δὲ καὶ Τρι-
 15 φυλίων καὶ Κανκῶνων μηδ' ὄνομα λειφθῆναι. καὶ
 αὐτὸν δὲ τὸν Πύλον τὸν ἡμαθόεντα εἰς τὸ Λέπρειον
 συνώκισαν, χαριζόμενοι τοῖς Λεπρεάταις κρατήσασι
 πολέμῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν κατοικιῶν κατέσπασαν,
 ὅσας γ' ἐώρων αὐτοπραγεῖν ἐθελούσας, καὶ φόρους
 20 ἐπράξαντο.

Διωνομάσθη δὲ ἡ Πισᾶτις τὸ μὲν πρῶτον διὰ 31
 τοὺς ἡγεμόνας δυνηθέντας πλείστον, Οἰνόμαόν τε καὶ C.356
 Πέλοπα τὸν ἐκείνον διαδεξάμενον καὶ τοὺς παῖδας αὐ-
 τοῦ πολλοὺς γενομένους· καὶ ὁ Σαλμωνεὺς δ' ἐνταῦ-
 25 θα βασιλεῦσαι λέγεται· εἰς γοῦν ὀκτὼ πόλεις μεριζο-
 μένης τῆς Πισάτιδος, μία τούτων λέγεται καὶ ἡ Σαλ-
 μώνη. διὰ ταῦτά τε δὴ καὶ [διὰ] τὸ ἱερὸν τὸ Ὀλυμπίασι
 διατεθρύληται σφόδρα ἡ χώρα. δεῖ δὲ τῶν παλαιῶν
 ἱστοριῶν ἀκούειν οὕτως ὥς μὴ ὁμολογουμένων σφό-
 30 δρα· οἱ γὰρ νεώτεροι πολλὰ καινίζουσιν, ὥστε καὶ τὰ-

ναυτία λέγειν, οἷον τὸν μὲν Ἀνγέαν τῆς Πισάτιδος ἄρξαι τὸν δ' Οἰνόμαον καὶ τὸν Σαλμωνέα τῆς Ἡλείας· ἔνιοι δ' εἰς ταὐτὸ συνάγουσι τὰ ἔθνη. δεῖ δὲ τοῖς ὁμολογουμένοις ὥς ἐπὶ πολὺ ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ τοῦτομα τὴν Πισᾶτιν ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ Πίσσης ὁμωνύμου τῇ κρήνῃ πόλεως, τὴν δὲ κρήνην Πίσαν εἰρῆσθαι, οἷον πίστραν, ὅπερ ἐστὶ ποτίστρα· τὴν δὲ πόλιν ἰδρυμένην ἐφ' ὕψους δεικνύουσι μεταξὺ δυεῖν ὁροῦν, Ὅσσης καὶ Ὀλύμπου, ὁμωνύμων τοῖς ἐν Θετταλίᾳ. τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐδεμίαν γερονέ- 10 ναι Πίσαν φασίν (εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ὀκτώ), κρήνην δὲ μόνην, ἣν νῦν καλεῖσθαι Βῖσαν, Κικυνσίου πλησίον πόλεως μεγίστης τῶν ὀκτώ· Στησίχορον δὲ καλεῖν πόλιν τὴν χώραν Πίσαν λεγομένην, ὥς ὁ ποιητὴς τὴν Λέσβον Μάκαρος πόλιν. Εὐριπίδης δ' ἐν Ἴωνι „Εὐ- 15 „βοί Ἀθήναις ἐστὶ τις γείτων πόλις“ καὶ ἐν Ῥαδαμάνθου „οἱ γῆν ἔχουσ' Εὐβοῖδα πρόσχωρον πόλιν“ Σοφοκλῆς δ' ἐν Μυσοῖς „Ἀσία μὲν ἡ σύμπασα κλή- „ζεται, ξένη, πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.“

- 32 Ἡ δὲ Σαλμώνη πλησίον ἐστὶ τῆς ὁμωνύμου κρή- 20 νης ἐξ ἧς ῥεῖ ὁ Ἐνιπεύς· ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν Ἀλφειόν. τούτου δ' ἐρασθῆναι τὴν Τυρώ φασιν „ἢ ποταμοῦ „ἡράσσαι Ἐνιπῆος θείοιο.“ ἐνταῦθα γὰρ βασιλεῦσαι τὸν πατέρα αὐτῆς τὸν Σαλμωνέα, καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐν Αἰόλῳ φησί. ἐγγὺς δὲ τῆς Σαλμώνης Ἡρά- 25 κλεια, καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτώ, διέχουσα περὶ τετταράκοντα σταδίους τῆς Ὀλυμπίας, κειμένη δὲ παρὰ τὸν Κυθήριον ποταμόν, οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων νυμφῶν ἱερὸν τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς

21. post Ἀλφειόν· καλεῖται δὲ νῦν Βαρνίχιος. 25. post φησί· τον δ' ἐν τῇ Θετταλίᾳ Ἐλισέα γράφουσιν, ὅς ἀπὸ τῆς Ὀθρυος ῥέων δέχεται τὸν Ἀπιδανὸν κατενεχθέντα ἐκ Φαρσάλου.

ὔδασι. παρὰ δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἐστὶ καὶ ἡ Ἄρπινα, καὶ C.357
 αὕτη τῶν ὀκτώ, δι' ἧς ῥεῖ ποταμὸς Παρθενίας ὡς εἰς
 Ἡραίαν ἰόντων· αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ τὸ Κικύσιον τῶν
 ὀκτὼ καὶ τὸ Δυσπόντιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἥλιδος
 5 εἰς Ὀλυμπίαν ἐν πεδίῳ κείμενον· ἐξελείφθη δέ, καὶ
 ἀπῆραν οἱ πλείους εἰς Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν· καὶ
 ἡ Φολόη δ' ὑπέρεκειται τῆς Ὀλυμπίας ἐγγυτάτῳ, ὅρος
 Ἀρκαδικόν, ὥστε τὰς ὑπωρείας τῆς Πισάτιδος εἶναι.
 καὶ πᾶσα δ' ἡ Πισᾶτις καὶ τῆς Τριφυλίας τὰ πλεῖστα
 10 ὁμορεῖ τῇ Ἀρκαδίᾳ· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀρκαδικὰ εἶναι
 δοκεῖ τὰ πλεῖστα τῶν Πυλιακῶν ἐν καταλόγῳ φραζο-
 μένων χωρίων· οὐ μέντοι φασὶν οἱ ἔμπειροι· τὸν γὰρ
 Ἐρύμανθον εἶναι τὸν ὀρίζοντα τὴν Ἀρκαδίαν τῶν εἰς
 Ἀλφειὸν ἐμπιπτόντων ποταμῶν, ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χω-
 15 ρία ἰδρῦσθαι ταῦτα.

Ἐφορος δέ φησιν Αἰτωλὸν ἐκπεσόντα ὑπὸ Σαλ- 33
 μωνέως τοῦ βασιλέως Ἐπειῶν τε καὶ Πισατῶν ἐκ τῆς
 Ἠλείας εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' αὐτοῦ τὴν
 χώραν καὶ συνοικίσαι τὰς αὐτόθι πόλεις· τούτου δ'
 20 ἀπόγονον ὑπάρξαντα Ὀξύλον φίλον τοῖς περὶ Τήμε-
 νον Ἡρακλείδαις ἡγήσασθαι τε τὴν ὁδὸν κατιοῦσιν εἰς
 τὴν Πελοπόννησον καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς
 χώραν καὶ τᾶλλα ὑποθέσθαι τὰ περὶ τὴν κατάκτησιν
 τῆς χώρας, ἀντὶ δὲ τούτων λαβεῖν χάριν τὴν εἰς τὴν
 25 Ἠλείαν κάθοδον, προγονικὴν οὔσαν, κατελθεῖν δὲ
 ἀθροίσαντα στρατιὰν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τοὺς κατέ-
 χοντας Ἐπειοὺς τὴν Ἥλιν· ἀπαντησάντων δὲ τῶν
 Ἐπειῶν μεθ' ὅπλων, ἐπειδὴ ἀντίπαλοι ἦσαν αἱ δυνά-
 μεις, εἰς μονομαχίαν προσελθεῖν κατὰ ἔθος τι παλαιὸν

3. post ἰόντων: ἡ δὲ Ἡραία ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας· ὑπέρεκει-
 ται δὲ τῆς Δυμαίας καὶ Βουπρασίον καὶ Ἥλιδος· ἅπερ ἐστὶ
 πρὸς ἄρκτον τῇ Πισάτιδι.

τῶν Ἑλλήνων Πυραΐχμην Αἰτωλὸν Δέγμενόν τ' Ἐπειόν,
 τὸν μὲν Δέγμενον μετὰ τόξου ψιλόν, ὡς περιεσόμενον
 ῥαδίως ὀπλίτου διὰ τῆς ἐκηβολίας, τὸν δὲ μετὰ σφεν-
 δόνης καὶ πήρας λίθων, ἐπειδὴ κατέμαθε τὸν δόλον·
 τυχεῖν δὲ νεωστὶ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν εὕρημένον τὸ τῆς 5
 σφενδόνης εἶδος· μακροβολωτέρας δ' οὔσης τῆς σφεν-
 δόνης πεσεῖν τὸν Δέγμενον, καὶ κατασχεῖν τοὺς Αἰ-
 τωλοὺς τὴν γῆν ἐκβαλόντας τοὺς Ἐπειούς· παραλα-
 βεῖν δὲ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίασιν,
 ἣν εἶχον οἱ Ἀχαιοί· διὰ δὲ τὴν τοῦ Ὁξύλου φιλίαν πρὸς 10
 τοὺς Ἡρακλείδας συνομολογήθηναί ῥαδίως ἐκ πάντων
 C.358 μεθ' ὅρκου τὴν Ἥλειαν ἱερὰν εἶναι τοῦ Διός, τὸν δ'
 ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὅπλων ἐναγῇ εἶναι,
 ὡς δ' αὐτως ἐναγῇ καὶ τὸν μὴ ἐπαμύνοντα εἰς δύνα-
 μιν· ἐκ δὲ τούτου καὶ τοὺς κτίσαντας τὴν Ἥλειαν πό- 15
 λιν ὕστερον ἀτείχιστον εἶναι, καὶ τοὺς δι' αὐτῆς τῆς
 χώρας ἰόντας στρατοπέδῳ τὰ ὅπλα παραδόντας ἀπο-
 λαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὄρων ἐκβασιν· Ἰφριτόν τε
 θεῖναι τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα, ἱερῶν ὄντων τῶν Ἥλει-
 ων. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων αὐξήσιν λαβεῖν τοὺς ἀνθρώ- 20
 πους· τῶν γὰρ ἄλλων πολεμούντων ἀεὶ πρὸς ἀλλή-
 λους, μόνοις ὑπάρχει πολλὴν εἰρήνην, οὐκ αὐτοῖς μό-
 νον ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ εὐανδρῆσαι μά-
 λιστα πάντων παρὰ τοῦτο. Φεῖδωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον,
 δέκατον μὲν ὄντα ἀπὸ Τημένου, δυνάμει δ' ὑπερβε- 25
 βλημένον τοὺς κατ' αὐτόν, ἀφ' ἧς τὴν τε λῆξιν ὅλην
 ἀνέλαβε τὴν Τημένου διεσπασμένην εἰς πλείω μέρη,
 καὶ μέτρα ἐξεῦρε τὰ Φειδῶνια καλούμενα καὶ σταθ-
 μοὺς καὶ νόμισμα κεχαραγμένον τό τε ἄλλο καὶ τὸ ἄρ-
 γυροῦν, πρὸς τούτοις ἐπιθέσθαι καὶ ταῖς ὑφ' Ἡρα- 30
 κλέους αἰρεθείσαις πόλεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιοῦν
 τιθέναι αὐτόν, οὓς ἐκεῖνος ἔσθηκε· τούτων δὲ εἶναι καὶ

τὸν Ὀλυμπικόν· καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θεῖναι
αὐτόν, οὔτε τῶν Ἑλλείων ἐχόντων ὅπλα ὥστε κωλύειν
διὰ τὴν εἰρήνην τῶν τε ἄλλων κρατουμένων τῇ δυνα-
στείᾳ· οὐ μὴν τοὺς γε Ἑλλείους ἀναγράψαι τὴν θέσιν
5 ταύτην, ἀλλὰ καὶ ὅπλα κτήσασθαι διὰ τοῦτο καὶ ἀρξα-
μένους ἐπικουρεῖν σφίσιν αὐτοῖς· συμπράττειν δὲ καὶ
Λακεδαιμονίους, εἴτε φθονήσαντας τῇ διὰ τὴν εἰρήνην
εὐτυχίᾳ εἴτε καὶ συνεργοὺς ἔξιν νομίσαντας πρὸς τὸ
καταλῦσαι τὸν Φεῖδωνα, ἀφηρημένον αὐτοὺς τὴν ἡγε-
10 μονίαν τῶν Πελοποννησίων, [ἦν ἐκεῖ]νοι προεκέ-
κτηντο· καὶ δὴ καὶ συγκαταλῦσαι τὸν Φεῖδωνα· τοὺς
δὲ συγκατασκευάσαι τοῖς Ἑλλείοις τὴν τε Πισᾶτιν καὶ
τὴν Τριφυλίαν. ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ τῆς νῦν Ἑλλείας
μὴ κατακολπίζοντι χιλίων ὁμοῦ καὶ διακοσίων ἐστὶ
15 σταδίων. ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἑλλείας.

Ἡ δὲ Μεσσηνία συνεχῆς ἐστὶ τῇ Ἑλλείᾳ, περινεύ- 4
ουσα τὸ πλεόν ἐπὶ τὸν νότον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος.
αὕτη δ' ἐπὶ μὲν τῶν Τρωικῶν ὑπὸ Μενελάῳ ἐτέτακτο,
μέρος οὗσα τῆς Λακωνικῆς, ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα Μεσ-
20 σήνη· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσήνην, ἥς
ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη ὑπῆρξεν, οὐπω συνέβαινεν ἐκτί-
σθαι· μετὰ δὲ τὴν Μενελάου τελευτήν, ἔξασθενησάν- C.359
των τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακωνικὴν, οἱ Νηλεῖδαι
τῆς Μεσσηνίας ἐπῆρχον. καὶ δὴ κατὰ τὴν τῶν Ἑρα-
25 κλειδῶν κἀθοδον καὶ τὸν τότε γεννηθέντα μερισμὸν
τῆς χώρας ἦν Μέλανθος βασιλεὺς τῶν Μεσσηνίων
καθ' αὐτοὺς ταττομένων, πρότερον δ' ὑπήκοοι ἦσαν
τοῦ Μενελάου. σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ τοῦ Μεσσηνιακοῦ
κόλπου καὶ τοῦ συνεχοῦς Ἀσιναίου λεγομένου ἀπὸ τῆς
30 Μεσσηνιακῆς Ἀσίνης αἱ ἐπτά ἦσαν πόλεις, ἃς ὑπέσχετο
δώσειν ὁ Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „Καρδαμύλην Ἐνό-
„πην τε καὶ Ἰρήν ποιήεσσαν Φηράς τε ζαθέας ἡδ' Ἀν-
STRABO II. 8

- „θειαν βαθύλειμον καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον
 „ἀμπελόεσσαν,“ οὐκ ἂν τὰς γε μὴ προσηκούσας μήτ'
 αὐτῷ μήτε τῷ ἀδελφῷ ὑποσχόμενος. ἐκ δὲ τῶν Φηρῶν
 καὶ συστρατεύσαντας τῷ Μενελάῳ δηλοῖ ὁ ποιητής,
 τὸν δὲ [Οἶτυλον] καὶ συγκαταλέγει τῷ Λακωνικῷ κα- 5
 ταλόγῳ, ἰδ[ρυμένον] ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ κόλπῳ. ἔστι
 δ' ἡ Μεσσήνη μετὰ Τριφυλίαν· κοινὴ δ' ἔστιν ἀμφοῖν
 ἄκρα, μεθ' ἣν τὸ Κορυφάσιον· ὑπέρεκται δ' ὄρος ἐν
 ἐπτά σταδίοις τὸ Αἰγαλέον τούτου τε καὶ τῆς θαλάττης.
- 2 Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ ὑπὸ τῷ 10
 Αἰγαλέῳ πόλις ἦν, κατεσπασμένης δὲ ταύτης ἐπὶ τῷ
 Κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν· προσέκτισαν δ' αὐ-
 τήν Ἀθηναῖοι τὸ δεύτερον ἐπὶ Σικελίαν πλέοντες μετ'
 Εὐρυμέδοντος ἐπὶ Στρατοκλέους, ἐπιτείχισμα τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις. αὐτοῦ δ' ἔστι καὶ ἡ Κυπαρισσία ἡ Μεσ- 15
 σηνιακὴ καὶ ἡ καὶ ἡ προκειμένη πλησίον
 τοῦ Πύλου Σφαγία νῆσος, ἡ δ' αὐτὴ καὶ Σφακτηρία
 λεγομένη, περὶ ἣν ἀπέβαλον ζωγρία Λακεδαιμόνιοι
 τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἄνδρας ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπο-
 λιορηθέντας. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην τῶν Κυ- 20
 παρισσιέων πελάγαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγο-
 ρευόμεναι Στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μά-
 λιστα πὺς τῆς ἡπείρου σταδίου ἐν τῷ Αἰβυκῷ καὶ με-
 σημβρινῷ πελάγει. φησὶ δὲ Θουκυδίδης ναύσταθμον
 ὑπάρχει τῶν Μεσσηνίων ταύτην τὴν Πύλον· διέχει 25
 β' Σπάρτης τετρακοσίους.
- 3 Ἐξῆς δ' ἔστι Μεθώνη· ταύτην δ' εἶναί φασι τὴν
 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Πήδασον προσαγορευομένην, μίαν
 τῶν ἐπτά ὧν ὑπέσχετο τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Ἀγαμέμνων· ἐν-
 ταῦθα Ἀγρίππας τὸν τῶν Μαυρουσίων βασιλέα τῆς 30

8. post Κορυφάσιον: καὶ ἡ Κυπαρισσία· 20. ante τῶν: αἱ

Ἀντωνίου στάσεως ὄντα Βόγον κατὰ τὸν πόλεμον τὸν Ἀκτιακὸν διέφθειρε, λαβὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον.

Τῇ δὲ Μεθώνῃ συνεχῆς ἐστὶν ὁ Ἀκρίτας, ἀρχὴ 4
τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου· καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ Ἀσι-
5 ναῖον ἀπὸ Ἀσίνης, πολλύνης πρώτης ἐν τῷ κόλπῳ,
ὁμωνύμου τῇ Ἐρμιονικῇ. αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρχὴ πρὸς C.360
δύσιν τοῦ κόλπου ἐστί, πρὸς ἑω δὲ αἱ καλούμεναι Θυ-
ρίδες, ὅμοροι τῇ νῦν Λακωνικῇ τῇ κατὰ Κιναιθίον καὶ
Ταίναρον. μεταξὺ δὲ ἀπὸ τῶν Θυρίδων ἀρξαμένοις
10 Οἰτυλὸς ἐστὶ· καλεῖται δ' ὑπὸ τινων Βοίτυλος· εἴτα
Λεῦκτρον τῶν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ Λεύκτρων ἄποικος, εἴτ'
ἐπὶ πέτρας ἐρυμνῆς ἴδρυνται Καρδαμύλη, εἴτα Φηραὶ
ὁμορος Θουρία καὶ Γεργήνοις, ἀφ' οὗ τόπου Γεργήνιον
τὸν Νέστορα κληθῆναί φασι διὰ τὸ ἐνταῦθα σωθῆναι
15 αὐτόν, ὥς προειρήκαμεν. δαίκνυνται δ' ἐν τῇ Γεργηνίᾳ
Τρικκαίου ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῇ Θετ-
ταλικῇ Τρίκκῃ. οἰκίσαι δὲ λέγεται Πέλοψ τό τε Λεῦ-
κτρον καὶ Χαράδραν καὶ Θαλάμας, τοὺς νῦν Βοιωτοὺς
καλουμένους, τὴν ἀδελφὴν Νιόβην ἐκδοὺς Ἀμφίονι
20 καὶ ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀγαρόμενός τινας. παρὰ δὲ Φηρὰς
Νέδων ἐκβάλλει ῥέων διὰ τῆς Λακωνικῆς, ἕτερος ὢν
τῆς Νέδας· ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον Ἀθηνᾶς Νεδουσίας.
* καὶ ἐν Ποιαέσση δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς Νεδουσίας ἱερὸν,
ἐπάνυμον τόπου τινὸς Νέδοντος, ἐξ οὗ φασιν οἰκίσαι
25 Τήλεκλον Ποιαέσσαν καὶ Ἐχειᾶς καὶ Τράγιον.*

Τῶν δὲ προταθεισῶν ἑπτὰ πόλεων τῷ Ἀχιλλεῖ 5
περὶ μὲν Καρδαμύλης καὶ Φηρῶν εἰρήκαμεν καὶ Πη-
δάσου. Ἐνόπην δὲ οἱ μὲν τὰ Πέλλανά φασιν, οἱ δὲ τό-
πον τινὰ περὶ Καρδαμύλην, οἱ δὲ τὴν Γεργηνίαν· τὴν
30 δὲ Ἰρὴν κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ κατὰ τὴν Μεγαλό-
πολιν τῆς Ἀρκαδίας ὥς ἐπὶ τὴν Ἀνδανίαν ἰόντων, ἣν
ἔφαμεν Οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκληθῆναι· οἱ δὲ

τὴν νῦν Μεσόλαν οὕτω καλεῖσθαι φασὶ κατήκουσαν
εἰς τὸν μεταξὺ κόλπον τοῦ Ταῦρέτου καὶ τῆς Μεσ-
σηνίας. ἡ δ' Αἴπεια νῦν Θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν
ὁμορον Φαραῖς· ἵδρυνται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἀφ'
οὔ καὶ τοῦνομα. ἀπὸ δὲ τῆς Θουρίας καὶ ὁ Θουριά- 5
της κόλπος, ἐν ᾧ πόλισμα ἦν Ῥίον τοῦνομα ἀπεναν-
τίον Ταινάρου. Ἀνθειαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θου-
ρίαν φασίν, Αἴπειαν δὲ τὴν Μεθώνην, οἱ δὲ τὴν με-
ταξὺ Ἀσίνην τῶν Μεσσηνίων πόλεων οἰκειότατα βα-
θύλειμον λεχθεῖσαν, ἥς πρὸς θαλάττῃ πόλις Κορώνη· 10
καὶ ταύτην δὲ τινες Πήδασον λεχθῆναί φασιν ὑπὸ τοῦ
ποιητοῦ. „πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός,“ Καρδαμύλῃ μὲν ἐπ'
C.36 αὐτῇ, Φαραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, ὕφορμον ἔχουσα
θερινόν, αἱ δ' ἄλλαι ἀνωμάλοις κέχρηται τοῖς ἀπὸ
θαλάττης διαστήμασι.

6 Πλησίον δὲ τῆς Κορώνης κατὰ μέσον πῶς τὸν
κόλπον ὁ Παμισὸς ποταμὸς ἐκβάλλει, ταύτην μὲν ἐν
δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐξῆς· ὧν εἰσὶν ἑσχαταὶ πρὸς δύσιν
Πύλος καὶ Κυπαρισσία, μέση δὲ τούτων Ἐρανα, ἣν οὐκ
εὖ τινες Ἀρήνην . . . νενομίσασιν πρότερον· Θουρίαν 20
δὲ καὶ Φαράς ἐν ἀ[ριστερᾷ]. μέγιστος δ' ἐστὶ ποταμῶν
τῶν ἐντὸς Ἰσθμοῦ καίπερ οὐ πλείους ἢ ἑκατὸν στα-
δίους ἐκ τῶν πηγῶν ῥυεῖς δαφυλῆς τῷ ὕδατι διὰ τοῦ
Μεσσηνιακοῦ πεδίου καὶ τῆς Μακαρίας καλουμένης·
ἀφέστηκέ τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς 25
σταδίους πεντήκοντα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Παμισὸς χα-
ραδρωδῆς μικρὸς περὶ Λεῦκτρον ῥέων τὸ Λακωνικόν,
περὶ οὗ κρῖσιν ἔσχον Μεσσήνιοι πρὸς Λακεδαιμονίους
ἐπὶ Φιλίππου· τὸν δὲ Παμισόν, ὃν Ἀμαθόν τινες ὠνό-
μασαν, προειρήκαμεν.

26. post σταδίου: διακοσίους καὶ 30. ante: προειρήκα-
μεν: ὡς

Ἐφορος δὲ τὸν Κρεσφόντην, ἐπειδὴ εἶλε Μεσσή- 7
νην, διελεῖν φησιν εἰς πέντε πόλεις αὐτήν, ὥστε Στε-
νύκλαρον μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χ[ώρας ταύτης] κειμένην
ἀποδεῖξαι βασιλείον αὐτῷ, [εἰς δὲ τὰς ἄλλας] βασιλέας
5 πέμψαι, Πύλον καὶ Ῥίον κ[αὶ Μεσόλαν καὶ] Ῥαμεῖτιν,
ποιήσαντα ἰσονόμους πάντας τοῖς Δωριεῦσι τοὺς Μεσ-
σηνίους· ἀγανακτούντων δὲ τῶν Δωριέων μεταγνόντα
μόνον τὸν Στενύκλαρον νομίσαι πόλιν, εἰς τοῦτον δὲ
καὶ τοὺς Δωριέας συναγαγεῖν πάντας.

- 10 Ἡ δὲ Μεσσηνίων πόλις ἔοικε Κορίνθῳ· ὑπέρκει- 8
ται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἀπότο-
μον τείχει κοινῷ περιειλημμένον ὥστ' ἀκροπόλει χρη-
σθαι, τὸ μὲν καλούμενον Ἰθώμη τὸ δὲ Ἀκροκόρινθος·
ὥστ' οἰκείως δοκεῖ Δημήτριος ὁ Φάριος πρὸς Φίλιπ-
15 πον εἰπεῖν τὸν Δημητρίου, παρακελευόμενος τούτων
ἔχεσθαι τῶν πόλεων ἀμφοῖν ἐπιθυμοῦντα τῆς Πελο-
ποννήσου· „τῶν κεράτων γὰρ κρατῶν“ ἔφη „καθέ-
„ξεις τὴν βοῦν.“ κέρατα μὲν λέγων τὴν Ἰθώμην καὶ
τὸν Ἀκροκόρινθον, βοῦν δὲ τὴν Πελοπόννησον. καὶ
20 δὴ διὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ἀμφήριστοι γεγόνασιν αἱ
πόλεις αὗται. Κόρινθον μὲν οὖν κατέσκαψαν [Ῥω-
μαῖοι] καὶ ἀνέστησαν πάλιν· Μεσσήνην δὲ ἀνεῖλον
μὲν Λακεδαιμόνιοι, πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι καὶ
μετὰ ταῦτα Φίλιππος Ἀμύντου· αἱ δ' ἀκροπόλεις αἰ-
25 κητοὶ διέμειναν.

- Τὸ δ' ἐν Αἰμναῖς τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐφ' ᾧ ^{C.362} 9
Μεσσηνιοὶ περὶ τὰς παρθένους ὑβρίσαι δοκοῦσι τὰς
ἀφιγμένας ἐπὶ τὴν θυσίαν, ἐν μεθορίοις ἔστι τῆς τε
Λακωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνιας, ὅπου κοινὴν συνετέ-
30 λουν πανήγυριν καὶ θυσίαν ἀμφότεροι· μετὰ δὲ τὴν
ὑβριν οὐ διδόντων δίκας τῶν Μεσσηνίων συστήναί
φασιν τὸν πόλεμον. ἀπὸ δὲ τῶν Αἰμνῶν τούτων καὶ

τὸ ἐν τῇ Σπάρτῃ Λιμναῖον εἰρηται τῆς Ἀρτέμιδος
ἱερὸν.

10 Πλεονάκις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ἀποστάσεις τῶν
Μεσσηνίων. τὴν μὲν οὖν πρώτην κατάκτησιν αὐτῶν
φησι Τυρταῖος ἐν τοῖς ποιήμασι κατὰ τοὺς τῶν πατέ- 5
ρων πατέρας γενέσθαι· τὴν δὲ δευτέραν, καθ' ἣν ἐλό-
μενοι συμμάχους Ἀργεῖους τε καὶ Ἀρκάδας καὶ Πισά-
τας ἀπέστησαν, Ἀρκάδων μὲν Ἀριστοκράτην τὸν Ὀρ-
χομενοῦ βασιλέα παρεχομένων στρατηγόν, Πισατῶν
δὲ Πανταλέοντα τὸν Ὀμφαλίωνος· ἥνικα φησὶν αὐτὸς 10
στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακεδαιμονίοις [ἐλ-
θῶν ἐξ Ἐρινεοῦ]· καὶ γὰρ εἶναί φησιν ἐκεῖθεν ἐν
τῇ ἐλεγείᾳ ἣν ἐπιγράφουσιν Εὐνομίαν „αὐτὸς γὰρ
„Κρονίων, καλλιστεφάνου πόσις Ἥρης, Ζεὺς Ἥρα-
„κλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν· οἷσιν ἅμα προλιπόν- 15
„τες Ἐρινεὸν ἠνεμόεντα, εὐρεῖαν Πέλοπος νῆσον ἀφι-
„κόμεθα.“ ὥστ' ἡ ταῦτα ἠκύνονται τὰ ἐλεγεία, ἡ Φι-
λοχόρῳ ἀπιστητέον τῷ φήσαντι Ἀθηναῖόν τε καὶ Ἀφι-
δναῖον, καὶ Καλλισθένει καὶ ἄλλοις πλείοσι τοῖς εἰποῦ-
σιν ἐξ Ἀθηναίων ἀφικέσθαι δεηθέντων Λακεδαιμονίων 20
κατὰ χρησμόν, ὃς ἐπέταττε παρ' Ἀθηναίων λαβεῖν ἡγε-
μόνα. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ Τυρταίου ὁ δεύτερος ὑπῆρξε
πόλεμος· τρίτον δὲ καὶ τέταρτον συστήναί φασιν, ἐν
ᾧ κατελύθησαν οἱ Μεσσηνιοί. ὁ δὲ πᾶς παράπλους
ὁ Μεσσηνιακὸς στάδιοι ὀκτακόσιοι που κατακολπί- 25
ζοντι.

11 Ἀλλὰ γὰρ εἰς πλείω λόγον τοῦ μετρίου πρόκει-
νται ἀκολουθοῦντες τῷ πλήθει τῶν ἱστορουμένων περὶ χώ-
ρας ἐκλελειμμένης τῆς πλείστης· ὅπου γε καὶ ἡ Λακω-
νικὴ λειπανδροεὶ κρινομένη πρὸς τὴν παλαιὰν εὐαν- 30
δροίαν. ἔξω γὰρ τῆς Σπάρτης αἱ λοιπαὶ πολίχναι τινὲς
εἰσι περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμόν· τὸ δὲ παλαιὸν ἐκα-

τόμπολιν φασιν αὐτὴν καλεῖσθαι, καὶ τὰ ἑκατόμβαια
διὰ τοῦτο θύεσθαι παρ' αὐτοῖς κατ' ἔτος.

Ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Λα- 5
κωνικὸς μεταξὺ Ταινάρου καὶ Μαλεῶν, ἐκκλίνων μι-
5 κρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἑω· διέχουσι δὲ σταδίους
ἑκατὸν τριάκοντα αἱ Θυρίδες τοῦ Ταινάρου ἐν τῷ Μεσ-
σηνιακῷ οὖσαι κόλπῳ, ῥοώδης κρημνός. τούτων δ' ³⁶³
ὑπέρκειται τὸ Ταῦργετον· ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς
θαλάττης ὑψηλόν τε καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ
10 προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπωρεΐαις, ὥστε
καταλείπεσθαι μεταξὺ αὐλῶνα, καθ' ὃν ἡ Μεσσηνία
συνεχῆς ἔστι τῇ Λακωνικῇ. ὑποπέπτωκε δὲ τῷ Ταῦ-
γέτῳ ἡ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ καὶ Ἀμύκλαι, οὗ τὸ τοῦ
Ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ ἡ Φᾶρις. ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλο-
15 τέρῳ χωρίῳ τὸ τῆς πόλεως ἑδαφος καίπερ ἀπολαμβά-
νον ὄρη μεταξὺ· ἀλλ' οὐδέν γε μέρος αὐτοῦ λιμνάζει,
τὸ δὲ παλαιὸν ἐλίμναζε τὸ προάστειον, καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ Λίμνας· καὶ τὸ τοῦ Διονύσου ἱερὸν ἐν Λίμναις
ἐφ' ὑγροῦ βεβηκὸς ἐτύγγανε, νῦν δ' ἐπὶ ξηροῦ τὴν
20 ἰδρυσιν ἔχει. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς παραλίας τὸ μὲν Ταί-
ναρον ἀκτὴ ἔστιν ἐκκειμένη τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ Πο-
σειδῶνος ἐν ἄλσει ἰδρυμένον· πλησίον δ' ἔστιν ἄν-
τρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ'
Ἡρακλέους ἐξ ἄδου. ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Φυκοῦντα
25 ἄκραν τῆς Κυρηναίας πρὸς νότον διάκμά ἐστι σταδίων
τρισχιλίων· εἰς δὲ Πάχυνον πρὸς δύσιν, τὸ τῆς Σικε-
λίας ἀκρωτήριον, τετρακισχιλίων ἑξακοσίων, τινὲς δὲ
τετρακισχιλίων φασίν· εἰς δὲ Μαλέας πρὸς ἑω ἑξακο-
σίων ἑβδομήκοντα κατακολπίζονται· εἰς δὲ Ὀνου γνά-
30 θον, ταπεινὴν χερρόνησον ἐνδοτέρῳ τῶν Μαλεῶν,
πεντακοσίων εἴκοσι (πρόκειται δὲ κατὰ τούτου Κύ-
θηρα ἐν τετταράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλίμενος, πό-

λιν ἔχουσα ὁμώνυμον, ἣν ἔσχευ Εὐρυκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ιδίας ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμῶν· περικείται δὲ νησίδια πλείω τὰ μὲν ἐγγὺς τὰ δὲ καὶ μικρὸν ἀπωτέρω)· εἰς δὲ Κώρυκον ἄκραν τῆς Κρήτης ἐγγυτάτω πλοῦς ἐστὶ σταδίων ἑπτακοσίων 5 πεντήκοντα.

- 2 Μετὰ δὲ Ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὴν Ὀνου γνάθου καὶ Μαλέας Ψαμαθοῦς ἐστὶ πόλις· εἴτ' Ἀσίνη καὶ Γυθειον τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον ἐν διακοσίοις καὶ τεταράκοντα σταδίοις ἰδρυμένον· ἔχει δ', ὥς φασι, τὸ 10 ναύσταθμον ὀρυκτόν· εἴθ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθείου καὶ Ἀκραίων. τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ἐστὶ παρ' αἰγιαλὸν ὅσον διακοσίων καὶ τεταράκοντα σταδίων· εἴθ' ἐλῶδες ὑπέρεκται χωρίον καὶ κώμη Ἑλος· πρότερον δ' ἦν πόλις, καθάπερ καὶ Ὅμηρός φησιν „οἱ 15 „τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἑλος τ' ἔφαλον ποτλίεθρον.“ κτίσμα δ' Ἑλίου φασὶ τοῦ Περσέως. ἐστὶ δὲ καὶ πεδῖον καλούμενον Λεύκη· εἴτα πόλις ἐπὶ χειρρονήσου ἰδρυμένη Κυπαρισσία λιμένα ἔχουσα· εἴτα ἡ Ὀνου γνά-
C.364θος λιμένα ἔχουσα· εἴτα Βοία πόλις, εἴτα Μαλέαι· στά- 20 διοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ τῆς Ὀνου γνάθου πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἐστὶ δὲ καὶ Ἀσωπὸς πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ.
- 3 Τῶν δ' ὑφ' Ὀμήρου καταλεγομένων τὴν μὲν Μέσσην οὐδαμοῦ δείκνυσθαί φασι· Μεσσοῖαν δ' οὐ τῆς χώρας εἶναι μέρος [ἀλλὰ] τῆς Σπάρτης, καθάπερ καὶ 25 τὸ Λιμναῖον, κατὰ τὸν . . . κα. ἐνιοι δὲ κατὰ ἀποκοπὴν δέχονται τὴν Μεσσήνην· εἰρηται γὰρ ὅτι καὶ αὕτη μέρος ἦν τῆς Λακωνικῆς. παραδείγμασι δὲ χρῶνται τοῦ μὲν ποιητοῦ τῷ κρῖ καὶ δῶ καὶ μάψ, καὶ ἔτι „ἦρος „δ' Αὐτομέδων τε καὶ Ἀλκιμος,“ ἀντὶ τοῦ Ἀλκιμέ- 30 δων· Ἡσιόδου δέ, ὅτι τὸ βριθὺ καὶ βριαρὸν βρῖ λέγει· Σοφοκλῆς δὲ καὶ Ἴων τὸ ῥάδιον ῥά· Ἐπίχαρμος δὲ τὸ

λίαν λι, Συρακῶ δὲ τὰς Συρακούσας· παρ' Ἐμπεδο-
κλεῖ δέ „μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψ“ ἢ ὄψις· καὶ παρ'
Ἀντιμάχῳ „Δήμητρός τοι Ἐλευσινίης ἱερὴ ὄψ.“ καὶ
τὸ ἄλφριτον ἄλφρι· Εὐφορίων δὲ καὶ τὸν ἥλον λέγει ἥλ·
5 παρὰ Φιλῆτα δέ „δμῳίδες εἰς ταλάρους λευκὸν ἄρου-
„σιν ἔρι“ [τὸ ἔριον]· „εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδά“ τὰ πη-
δάλια Ἀρατὸς φησι, Δωδὼ δὲ τὴν Δωδώνην Σιμυρίας.

Τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατονομα-
σμένων τὰ μὲν ἀνῆρηται, τῶν δ' ἔκρη λείπεται, τὰ δὲ
10 μετωνόμασται, καθάπερ αἱ Ἀργεῖαι Αἰγαιαί· [αἱ] γὰρ
ἐν τῇ Λοκρίδι οὐδ' ὅλως περιέεισι. τὴν δὲ Λᾶν οἱ Διόσ-
κουροί ποτε ἐκ πολιορκίας ἐλεῖν ἱστοροῦνται, ἀφ' οὗ
δὴ Λαπέρσαι προσηγορεύθησαν.

Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς κατασχόντας τὴν Λακωνι- 4
15 κὴν Ἡρακλείδας Εὐρυσθένη τε καὶ Προκλῆ διελεῖν
εἰς ἕξ μέρη καὶ πολιῖσαι τὴν χώραν· μίαν μὲν οὖν τῶν
μερίδων, τὰς Ἀμύκλας, ἐξαίρετον δοῦναι τῷ προδόντι
αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν καὶ πείσαντι τὸν κατέχοντα ἀν-
τὴν ἀπελθεῖν ὑπόσπονδον μετὰ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν
20 Ἰωνίαν· τὴν δὲ Σπάρτην βασιλείον ἀποφῆναι σφίσιν
αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ἐπιτρέψαν-
τας δέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων
διὰ τὴν λειπανδρίαν· χρῆσθαι δὲ Λαῖ μὲν να[υστάθμῳ]
διὰ τὸ εὐλίμενον, Αἴγυι δὲ πρὸς τοὺς πολέ[μους] ὁρμη-
25 τηρίῳ· καὶ] γὰρ ὁμορεῖν τοῖς κύκλῳ, Φάριδι δ[ὲ] ἄρ-
χείῳ, πλείστῃ] ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἀσφάλειαν ἐχούσῃ,
τ..... ὑπακούοντας δ' ἅπαντας τοὺς περιοί-
κους Σπαρτιατῶν ὅμως ἰσονόμους εἶναι, μετέχονταςC.365
καὶ πολιτείας καὶ ἀρχείων· Ἄγιν δὲ τὸν Εὐρυσθένην

13. post προσηγορεύθησαν: καὶ Σοφοκλῆς λέγει πον „νῆ
„τῷ Λαπέρσῃ, νῆ τὸν Εὐρώταν τρίτον, νῆ τοὺς ἐν Ἀργεὶ καὶ
„κατὰ Σπάρτην θεούς.“

ἀφελέσθαι τὴν ἰσοτιμίαν καὶ συντελεῖν προστάξει τῇ Σπάρτῃ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑπακοῦσαι, τοὺς δ' Ἐλείους τοὺς ἔχοντας τὸ Ἔλος (καλεῖσθαι δὲ Εἰλωτας) ποιησαμένους ἀπόστασιν κατὰ κράτος ἀλῶναι πολέμῳ καὶ κριθῆναι δούλους ἐπὶ τακτοῖς τισιν, ὥστε τὸν 5 ἔχοντα μὴτ' ἐλευθεροῦν ἐξεῖναι μῆτε πωλεῖν ἔξω τῶν ὄρων τούτους· τοῦτον δὲ λεχθῆναι τὸν πρὸς τοὺς Εἰλωτας πόλεμον. σχεδὸν δέ τι καὶ τὴν εἰλωτείαν τὴν ὕστερον συμμείνασαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας οἱ περὶ Ἄγιν εἰσὶν οἱ καταδείξαντες· τρόπον γὰρ τινα 10 δημοσίους δούλους εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους, κατοικίας τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντες καὶ λειτουργίας ἰδίας.

- 5 Περὶ δὲ τῆς Λακωνίων πολιτείας καὶ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν τὰ μὲν πολλὰ παρεῖη τις 15 ἂν διὰ τὸ γινώριμον, τινῶν δ' ἄξιον ἴσως μνησθῆναι. Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον οἰκῆσαι τὴν Λακωνικὴν, τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν ὥστε τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λεγομένην, τότε Ἀχαῖ- 20 κὸν Ἄργος λεχθῆναι, καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοπόννησον ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ ποιητοῦ „ποῦ Μενέλαος ἔην; „ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαικοῦ;“ δέχονται τινες οὕτως „ἢ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ;“ κατὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρα- 25 κλειδῶν κἀθοδον Φιλονόμου προδόντος τὴν χώραν τοῖς Δωριεῦσι μετανέστησαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰώνων τὴν καὶ νῦν Ἀχαῖαν καλουμένην· ἐροῦμεν δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀχαικοῖς. οἱ δὲ κατασχόντες τὴν Λακωνικὴν κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσωφρόνουν, ἐπεὶ δ' 30

οὖν Λυκούργῳ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοσοῦτον ὑ-
 περεβάλλοντο τοὺς ἄλλους ὥστε μόνοι τῶν Ἑλλήνων καὶ
 γῆς καὶ θαλάττης ἐπῆρξαν, διετέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν
 Ἑλλήνων ἕως ἀφείλοντο αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν Θηβαῖοι
 5 καὶ μετ' ἐκείνους εὐθύς Μακεδόνες. οὐ μὴν τελέως γε
 οὐδὲ τούτοις εἶξαν, ἀλλὰ φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν
 ἔσθιν εἶχον περὶ πρωτείων αἰεὶ πρὸς τε τοὺς ἄλλους Ἑλ-
 ληνας καὶ πρὸς τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας· κατα-
 λυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ μὲν τινα
 10 προσέκρουσαν τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρα-
 τηγοῖς τυραννοῦμενοι τότε καὶ πολιτευόμενοι μοχθη-
 ρῶς· ἀναλαβόντες δὲ σφᾶς ἐτιμήθησαν διαφερόντως
 καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν
 ἄλλο συντελοῦντες οὐδέν. νεωστὶ δ' Εὐρυκλῆς αὐτοὺς 0.366
 15 ἐτάραξε δόξας ἀποχρήσασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ πέρα
 τοῦ μετρίου πρὸς τὴν ἐπιστάσιαν αὐτῶν, ἐπαύσατο δ'
 ἡ ἀρχὴ ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ
 χρεῶν, τοῦ δ' υἱοῦ τὴν φιλίαν ἀπεστραμμένου τὴν
 τοιαύτην πᾶσαν· συνέβη δὲ καὶ τοὺς Ἐλευθερολάκω-
 20 νας λαβεῖν τινα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις προσ-
 ἔθεντο πρῶτοι οἱ περιόικοι τυραννουμένης τῆς Σπάρ-
 τας, οἳ τε ἄλλοι καὶ οἱ Εἰλωτες. Ἑλλάνικος μὲν οὖν
 Εὐρυσθένη καὶ Προκλέα φησὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν,
 Ἐφορος δ' ἐπιτιμᾷ φήσας Λυκούργου μὲν αὐτὸν μηδα-
 25 μού μεμνησθαι, τὰ δ' ἐκείνου ἔργα τοῖς μὴ προσήκου-
 σιν ἀνατιθέναι· μόνῳ γοῦν Λυκούργῳ ἱερὸν ἰδρῦσθαι
 καὶ θύεσθαι κατ' ἔτος, ἐκείνοις δὲ καίπερ οἰκισταῖς γε-
 νομένοις μηδὲ τοῦτο δεδόσθαι ὥστε τοὺς ἀπ' αὐτῶν
 τοὺς μὲν Εὐρυσθενίδας τοὺς δὲ Προκλείδας καλεῖ-
 30 σθαι, ἀ[λλὰ τοὺς μὲν] Ἀγίδας ἀπὸ Ἀγιδος τοῦ Εὐρυ-
 σθένους τοὺς δ' [Εὐρυπωντίδας ἀ]πὸ Εὐρυπῶντος
 τοῦ Προκλέους· τοὺς μὲν [γὰρ δυναστεῦ]σαι δικαίως,

τοὺς δὲ δεξαμένους ἐπ[ήλυδας ἀνθρώ]πους, δι' ἐκεί-
νων δυναστεῦσαι· ὅθεν οὐδ' ἀρχηγέτας νομισθῆναι
ὅπερ πᾶσιν ἀποδέδοτα[ι οἰκισταῖς. Παν]σανίαν τε τῶν
Εὐρυπωντιδῶν ἐκπεσόν[τα τῆς] οἰκείας ἐν
τῇ φυγῇ συντάξαι λόγ[ον κατὰ τοῦ Λυκούρ]γου, νό- 5
μων ὄντος τῆς ἐκβαλούσης αὐτὸν αἰτίου, καὶ τοὺς
χρησμοὺς λέγειν τοὺς δοθέντα[ς αὐτῷ περὶ τῶν] πλεί-
στων.

6 Περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τούτων καὶ
τῶν Μεσσηνιακῶν ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντος 10
Εὐριπίδου· τὴν γὰρ Λακωνικὴν φησιν ἔχειν „πολὺν
„μὲν ἄροτον, ἐκπονεῖν δ' οὐ ῥάδιον· κοίλη γάρ, ὄρεσι
„περίδρομος, τραχεῖά τε δυσεῖσβολός τε πολεμίοις,“
τὴν δὲ Μεσσηνιακὴν „καλλίκαρπον κατάρρυτόν τε
„μυρίοισι νάμασι, καὶ βουσί καὶ ποιμναισιν εὐβοτῶ- 15
„τάτην οὗτ' ἐν πνοαῖσι χείματος δυσχείμερον, οὗτ' αὖ
„τεθρίπποις ἡλίου θερμὴν ἄγαν.“ καὶ ὑποβὰς τῶν
πάλων φησὶν ὧν οἱ Ἡρακλεῖδαι περὶ τῆς χώρας ἐποιή-
σαντο, τὸν μὲν πρότερον γενέσθαι „γαίης Λακαίνης
„κύριον, φαύλου χθονός·“ τὸν δὲ δεύτερον τῆς Μεσ- 20
σήνης „ἀρετὴν ἐχούσης μείζον' ἢ λόγῳ φράσαι.“ οἷαν
καὶ ὁ Τυρταῖος φράζει. τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν
Μεσσηνίαν ὀρίζειν αὐτοῦ φήσαντος „Παμισὸν εἰς θά-
„λασσαν ἐξορμώμενον,“ οὐ συγχωρητέον, ὅς διὰ μέσης
ῥεῖ τῆς Μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν Λακωνικῆς ἀ- 25
πτόμενος. οὐκ εὖ δὲ οὐδ' ὅτι τῆς Μεσσηνίας ὁμοίως
ἐπιθαλαττιαίας οὔσης τῇ Λακωνικῇ φησὶν αὐτὴν πρό-
σω ναυτίλοισιν εἶναι. ἀλλ' οὐδὲ τὴν Ἥλιν εὖ διορίζει
„*πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν Ἥλις ἢ Διὸς γείτων καλεῖ-
C.367,ται.“ εἴτε γὰρ τὴν νῦν Ἠλείαν βούλεται λέγειν, ἥτις 30
[ὁμο]ρεῖ τῇ Μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ προσάπτεται ὁ Πα-
μι[σός], ὥσπερ γε [οὐδὲ] τῆς Λακωνικῆς· εἴρηται γὰρ

ὅτι διὰ μέ[σης ρ]εῖ τῆς Μεσσηνίας· εἶτε τὴν παλαιὰν
τὴν κοίλην [καλουμέν]ην, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆς
ἀληθείας· διαβάν[τι γὰρ τ]ὸν Παμισὸν ἔστι πολλή τῆς
Μεσσηνίας, εἴθ' ἢ τῶν ὧν ἅπασα καὶ *Μεσ-
5 σαίων, ἣν Τριφυλίαν ἐκάλουν, [εἴθ' ἢ Πι]σᾶτις καὶ ἡ
Ὀλυμπία, εἶτα μετὰ τριακοσί[ους σταδίους] ἡ Ἥλις.

Γραφόντων δὲ τῶν μὲν „Λακεδαίμονα κητώεσ- 7
„σαν“ τῶν δὲ „καιετάεσσαν“, ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν
τίνα δέχεσθαι χρή, εἶτε ἀπὸ τῶν κητῶν εἶτε μεγάλην,
10 ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι· τὴν δὲ καιετάεσσαν οἱ
μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σει-
σμῶν ῥωχοὶ *καιετοὶ λέγονται· καὶ ὁ καιέτας τὸ δε-
σμωτήριον ἐντεῦθεν τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις, σπή-
λαιόν τι· ἔνιοι δὲ κώους μᾶλλον τὰ τριαῦτα κοιλώματα
15 λέγεσθαί φασιν, ἄφ' οὗ καὶ τὸ „φηρσὶν ὀρεσκώοισιν.“
εὖσειστος δ' ἡ Λακωνική· καὶ δὴ τοῦ Ταῦρέτου κορυ-
φᾶς τινὰς ἀπορραγῆναι τινὲς μνημονεύουσιν. εἰσὶ δὲ
λατομίαι λίθου πολυτελοῦς τοῦ μὲν Ταιναρίου ἐν Ται-
νάρῳ παλαιαί, νεωστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Ταῦρέτῳ μέταλλον
20 ἀνέφξάν τινες εὐμέγεθες, χορηγὸν ἔχοντες τὴν τῶν
Ῥωμαίων πολυτέλειαν.

Ὅτι δὲ Λακεδαίμων ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἡ χώρα 8
καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος· λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ
Μεσσηνίᾳ. περὶ μ[ὲν δὲ τῶν] τόξων ὅταν λέγῃ „καλά,
25 „τὰ οἱ ξεινὸς Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας, Ἴφιτος Εὐ-
„ρυτίδης“, εἴτ' ἐπενέγκῃ „τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλή-
„την ἀλλήλουιν οἶκον ἐν Ὀρτιλόχοιο“, τὴν χώραν λέγει,
ἣς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· οὐ διήνεγκεν οὖν αὐτῷ
καὶ οὕτως εἰπεῖν „ξεινὸς Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας“,
30 καὶ „τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην.“ ὅτι γὰρ αἱ Φηραὶ

εἰσὶν ὁ τοῦ Ὀρτιλόχου οἶκος δῆλον, ἔς Φηράς δ' ἵκον-
 „το Διοκλῆος ποτὶ δῶμα, υἱέος Ὀρτιλόχοιο,“ ὃ τε Τη-
 λέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος· αἱ δὲ Φηραί τῆς Μεσση-
 νίας εἰσὶν. ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὁρμηθέντας τοὺς
 περὶ Τηλέμαχον πανημερίους φῆ σείειν ζυγόν, εἴτ' ὃ
 εἶπη „δύσετό τ' ἡέλιος, οἱ δ' ἔξου κοίλῃν Λακεδαίμονα
 „κητώεσσαν· πρὸς δ' ἄρα δῶματ' ἔλων Μενελάου,“
 C.368 τὴν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μή, ἐκ Λακεδαίμονος εἰς
 Λακεδαίμονα φανεῖται λέγων τὴν ἄφιξιν· ἄλλως τε οὐ
 πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἴκησιν εἶναι τοῦ Μενε- 10
 λάου, [οὐδὲ] μὴ οὔσης ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον λέγειν „εἰμι
 „γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ εἰς Πύλον.“ δοκεῖ [δὲ συμ]πί-
 πτειν τούτῳ τὸ τοῖς τῆς χώρας ἐπιθέτοις αὐτοῖς εἰ
 μὴ νῆ Δία ποιητικῇ τις τοῦτο συγχωρήσει ἔξο[υσία.
 βέλ]τιον γὰρ τὴν Μεσσήνην μετὰ τῆς Λακωνικῆς καὶ 15
 Πύλου] τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι, μηδὲ δὴ καθ' αὐτὴν
 τάτ[τεσθαι ἐν τῷ] καταλόγῳ μηδὲ κοινωνοῦσαν τῆς
 στρα[τείας].

- 6** Μετὰ δὲ Μαλέας ὁ Ἀργολικὸς ἐκδέχεται κόλπος
 καὶ ὁ Ἐρμιονικὸς, ὁ μὲν μέχρι τοῦ Σκυλλαίου πλέοντι 20
 ὥς πρὸς ἑω βλέπων καὶ πρὸς τὰς Κυκλάδας, ὁ δὲ ἑω-
 θινώτερος τούτου μέχρι πρὸς Αἴγιναν καὶ τὴν Ἐπι-
 δαυρίαν. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ Ἀργολικοῦ Λάκωνες
 ἔχουσιν, τὰ δὲ λοιπὰ Ἀργεῖοι· ἐν οἷς ἔστι τῶν μὲν Λα-
 κῶνων τὸ Δήλιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος ὁμώνυμον τῷ Βοι- 25
 ωτιακῷ, καὶ Μινῶα φρούριον ὁμώνυμος καὶ αὕτη τῇ
 Μεγαρικῇ, καὶ ἡ λιμηρὰ Ἐπίδαυρος, ὥς Ἀρτεμίδωρος
 φησιν. Ἀπολλόδωρος δὲ Κυθήρων πλησίον ἱστορεῖ
 ταύτην, εὐλίμενον δὲ οὔσαν βραχέως καὶ ἐπιτετμημέ-
 νως λιμηρὰν εἰρησθαι ὥς ἂν λιμενηράν, μεταβεβλη- 30
 κέναι δὲ τοῦνομα. ἔστι δὲ τραχὺς ὁ παράπλους εὐθὺς
 ἀπὸ Μαλεῶν ἀρξάμενος μέχρι πολλοῦ ὁ Λακωνικὸς,

ἔχει δ' ὅμως ὑφόρμους καὶ λιμένας. ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶ παραλία εὐλίμενος, νησίδιὰ τε πολλὰ πρόκειται αὐτῆς οὐκ ἄξια μνήμης.

Τῶν δ' Ἀργείων αἱ τε Πρασιαὶ καὶ τὸ Τημένιον, 2
 5 ἐν ᾧ τέθραπται Τήμενος, καὶ ἔτι πρότερον τὸ χωρίον, δι' οὗ ῥεῖ ποταμὸς ἡ Λέρνη καλουμένη ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ᾗ μεμύθευται τὰ περὶ τὴν Ὑδραν. τὸ δὲ Τημένιον ἀπέχει τοῦ Ἀργους ἑξ καὶ εἴκοσι σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀργους εἰς τὸ Ἡραῖον τετ-
 10 ταράκοντα, ἔνθεν δὲ εἰς Μυκῆνας δέκα. μετὰ δὲ τὸ Τημένιον ἡ Ναυπλία, τὸ τῶν Ἀργείων ναύσταθμον· τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ τοῦ ταῖς ναυσὶ προσπλεῖσθαι. ἀπὸ τούτου δὲ πεπλάσθαι φασὶ τὸν Ναύπλιον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις· οὐ γὰρ Ὀμηρον
 15 ἀμνημονῆσαι ἂν τούτων, τοῦ μὲν Παλαμήδους τοσαύτην σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐπιδεδειγμένον, δολοφονηθέντος δὲ ἀδίκως, τοῦ δὲ Ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασαμένου φθόρον ἀνθρώπων περὶ τὸν Καφηρέα. ἡ δὲ γενεαλογία πρὸς τῷ μυθῳδῇ καὶ τοῖς χρόνοις διημάρ-
 20 τηται· δεδόσθω γὰρ Ποσειδῶνος εἶναι, Ἀμυμώνης δὲ πῶς τὸν κατὰ τὰ Τρωικὰ ἔτι ζῶντα; ἐφεξῆς δὲ τῇ Ναυ- C.369
 πλία τὰ σπήλαια καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι, Κυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν.

Εἴτ' ἄλλα χωρία καὶ ἐφεξῆς ὁ Ἑρμιονικὸς κόλπος· 3
 25 καὶ [γὰρ τοῦτον Ὀμ]ήρου τάξαντος ὑπὸ τῇ Ἀργείᾳ καὶ ἡμῖν οὐ [παροπτέος ἐνέ]φηνεν ὁ μερισμὸς τῆς περιοδείας οὗτος. ἄρχεται δ' ἀπὸ *Ἀσίνης πολίχνης· εἴθ' Ἑρμιόνη καὶ Τροιζήν· ἐν παράπλῳ δὲ πρόκειται καὶ
 30 Καλαυρία νῆσος, κύκλον ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πορθμῷ δὲ τετρασταδίῳ διεστῶσα τῆς ἡπείρου.

Εἴθ' ὁ Σαρωνικὸς κόλπος· οἱ δὲ πόντον λέγου- 4

σιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται Σαρωνικὸν πᾶς ὁ συνάπτων πόρος ἀπὸ τῆς Ἑρμιονικῆς καὶ τῆς περὶ τὸν Ἰσθμὸν θαλάττης τῷ τε Μυρτώῳ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ. τοῦ δὲ Σαρωνικοῦ Ἐπίδανρός τέ ἐστι καὶ ἡ προκειμένη νῆσος Αἴγινα· εἴτα Κεγχρεαὶ τὸ 5 τῶν Κορινθίων ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη ναύσταθμον· εἴτα λιμὴν Σχοινοῦς πλεύσαντι τετταράκοντα καὶ πέντε σταδίους· ἀπὸ δὲ Μαλεῶν τοὺς πάντας περὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίους. κατὰ δὲ τὸν Σχοινοῦντα ὁ δίολκος τὸ στενωτάτον τοῦ Ἰσθμοῦ, περὶ ὃν τὸ τοῦ Ἰσθμίου 10 Ποσειδῶνος ἱερόν· ἀλλὰ [ταῦ]τα μὲν ὑπερκείσθω· ἔξω γάρ ἐστι τῆς Ἀργείας. ἀναλαβόντες δ' ἐφοδεύσωμεν πάλιν τὰ κατὰ τὴν Ἀργεῖαν.

- 5 Καὶ πρῶτον ποσαχῶς λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ Ἄργος καὶ καθ' αὐτὸ καὶ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου, Ἀχαι- 15 κὸν Ἄργος καλοῦντος ἢ Ἰάσον ἢ ἵππιον ἢ Πελασγικὸν ἢ ἱππόβοτον. καὶ γὰρ ἡ πόλις Ἄργος λέγεται „Ἄργος τε Σπάρτη τε.“ „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τί- „ρυνθά τε.“ καὶ ἡ Πελοπόννησος „ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ „ἐν Ἀργεῖ.“ οὐ γὰρ ἡ πόλις γε ἦν οἶκος αὐτοῦ. καὶ ὅλη 20 ἡ Ἑλλάς· Ἀργεῖους γοῦν καλεῖ πάντας καθάπερ καὶ Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς. τὴν δ' οὖν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλεται, τὴν μὲν Θετταλίαν Πελασγικὸν Ἄργος καλῶν „νῦν αὖ τοὺς ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν „Ἄργος ἔναιον.“ τὴν δὲ Πελοπόννησον [Ἀχαικὸν] „εἰ 25 „δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαικὸν“ „ἢ οὐκ Ἀργεος ἦεν „Ἀχαικοῦ.“ σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. Ἰάσόν τε Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει „εἰ πάντες „γ' ἐσίδοιεν ἀν' Ἰάσον Ἄργος Ἀχαιοῖ“ τὴν Πηνελό- 30

πην, ὅτι πλείους ἂν λάβοι μνηστῆρας· οὐ γὰρ τοὺς C.376
ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός, ἀλλὰ τοὺς ἐγγύς. ἱππόβο-
τον δὲ καὶ ἵππιον κοινῶς εἶρηκε.

Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων καὶ Πανελλή- 6
νων ἀντιλέγεται. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν
μηδαμοῦ βαρβάρους εἰπεῖν φησι διὰ τὸ μηδὲ Ἑλληνάς
πῶ τὸ ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκριθῆναι. καὶ Ἀπολ-
λόδωρος δὲ μόνους τοὺς ἐν Θετταλίᾳ καλεῖσθαι φησιν
Ἑλληνας „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλληνες.“
10 Ἡσίοδον μέντοι καὶ Ἀρχίλοχον ἤδη εἰδέναι καὶ Ἑλλη-
νας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ Πανέλληνες, τὸν
μὲν περὶ τῶν Προιτίδων λέγοντα ὡς Πανέλληνες ἐμνή-
στευον αὐτάς, τὸν δὲ „ὡς Πανελλήνων οἷζυς ἐς Θά-
„σον συνέδραμεν.“ ἄλλοι δ' ἀντιτιθέασιν ὅτι καὶ βαρ-
15 βάρους εἶρηκεν, εἰπὼν γε βαρβαροφώνους τοὺς Κᾶ-
ρας, καὶ Ἑλληνας τοὺς πάντας „ἄνδρός, τοῦ κλέος
„εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“ καὶ πάλιν „εἰ
„δ' ἐθέλης [τραφθῆναι] ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἡ τῶν Ἀργείων ἐν χωρίοις ἐπι- 7
20 πέδοις ἴδρυται τὸ πλεόν, ἅκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην
Λάρισαν, λόφον εὐερκῇ μετρίως ἔχοντα ἱερὸν Διός·
δεῖ δ' αὐτῆς πλησίον ὁ Ἰναχος χαραδρῶδης ποταμὸς
τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρκείου. περὶ δὲ τῶν μυθευομέ-
νων πηγῶν εἶρηται διότι πλάσματα ποιητῶν ἐστὶ· πλά-
25 σμα δὲ καὶ τὸ „Ἄργος ἄνυδρον ἐὼν Δαναοὶ θέσαν Ἄρ-
„γος ἔνυδρον,“ τῆς τε χώρας κοίλης οὕσης καὶ ποτα-
μοῖς διαρροεμένης καὶ ἔλη καὶ λίμνας παρεχομένης,
καὶ τῆς πόλεως εὐπορουμένης ὕδασι φρεάτων πολλῶν
καὶ ἐπιπολαίων. αἰτιῶνται δὲ τῆς ἀπάτης τὸ „καὶ κεν
30 „ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην.“ τοῦτο δ' ἦτοι

23. post Λυρκείου: τοῦ κατὰ τὴν Κυνουρίαν ὄρους τῆς Ἀρ-
καδίας.

ἀντὶ τοῦ πολυπόθητον κεῖται, ἢ χωρὶς τοῦ δ πολυύψιον-
 ῶς, „πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε“ φησὶ Σο-
 φοκλῆς· τὸ γὰρ ἵψασθαι φθοράν τινα καὶ βλάβην ση-
 μαίνει „νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἵψεται υἱας Ἀχαιῶν“
 ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγει τὸ Ἄργος (οὐ γὰρ ἐκείσε 5
 ἐμελλεν ἀφίξεσθαι) ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον, οὐ δὴ-
 που καὶ ταύτην διψηρὰν οὔσαν. καὶ σὺν τῷ δ δὲ ὑπερ-
 βατῶς δέχονται [τινες κατὰ] συναλοιφὴν μετὰ τοῦ συν-
 δέσμου τοῦ δέ, ἔν' ἢ οὕτως, „καὶ κεν ἐλέγχιστος πολὺ δ'
 „ἵψιον Ἄργος ἰκοίμην,“ πολυ[ύ]ψιον Ἄργοςδε 10
 ἰκοίμην ἀντὶ τοῦ „εἰς Ἄργος.“

C.371

8

Εἷς μὲν δὴ Ἰναχὸς ἐστὶν ὁ διαρρέων τὴν Ἀργεῖαν·
 ἄλλος δὲ ποταμὸς Ἑρασῖνος ἐν τῇ Ἀργεῖᾳ ἐστίν· οὗτος
 δὲ τὰς ἀρχὰς ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας λαμβάνει
 καὶ τῆς ἐκεῖ λίμνης τῆς καλουμένης Στυμφαλίδος, ἐν 15
 ἢ τὰς ὄρνεις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους το-
 ξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, [ἄς] καὶ αὐτὰς κα-
 λοῦσι Στυμφαλίδας· δύντα δ' ὑπὸ γῆς φασὶ τὸν ποτα-
 μὸν τοῦτον ἐκπίπτειν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ ποιεῖν ἐπίρ-
 ρυτον τὸ πεδίον· ῥεῖ δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας εἰς τὸν κατὰ Βοῦραν αἰγιαλόν· ἄλλος δ' ἐστὶν
 ὁ Ἑρετρικός, καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ Βραυρῶνα. δεί-
 κνυται δὲ καὶ Ἀμνυμῶν τις κρήνη κατὰ Λέρνην. ἡ δὲ
 Λέρνη λίμνη τῆς Ἀργείας ἐστὶ καὶ τῆς Μυκηναίας, ἐν
 ἢ τὴν Ὕδραν ἱστοροῦσι· διὰ δὲ τοὺς γινομένους κα- 25
 θαρμοὺς ἐν αὐτῇ παροιμία τις ἐξέπεσε, „Λέρνη κακῶν.“
 τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐνδρεῖν, αὐτὴν δὲ
 τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κεῖσθαι, φρεάτων δ' εὐ-
 πορεῖν (ἂ ταῖς Δαναΐσιν ἀνάπτουσιν, ὥς ἐκείνων ἐξευ-

3. post γὰρ: προῖάψαι καὶ ἰάψαι καὶ 4. post Ἀχαιῶν: κατὰ
 χροῖα καλὸν ἰάψῃ. Ἄιδι προῖαψεν. 20. post πεδίον: τὸν δ' Ἑρα-
 σῖνον καλοῦσι καὶ Ἀρσῖνον.

ρουσῶν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἔπος* εἶπεν τοῦτο „Ἄργος ἄνυ-
δρον ἐὼν Δαναὶ θέσαν Ἄργος ἔνυδρον“, τῶν δὲ φρε-
άτων τέτταρα καὶ ἱερὰ ἀποδειχθῆναι καὶ τιμᾶσθαι δια-
φερόντως, ἐν εὐπορίᾳ ὑδάτων ἀπορίαν εἰσάγοντες.

- 5 Τὴν δὲ ἀκρόπολιν τῶν Ἀργείων οἰκίσαι λέγεται 9
Δαναός, ὃς τοσοῦτον τοὺς πρὸ αὐτοῦ δυναστεύοντας
ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ ὥστε κατ' Εὐριπί-
δην „Πελασγιάτας ὠνομασμένους τὸ πρὶν Δαναοὺς
„καλεῖσθαι νόμον ἔθηκ' ἀν' Ἑλλάδα.“ ἔστι δὲ καὶ τὰ-
10 φος αὐτοῦ κατὰ μέσην τὴν τῶν Ἀργείων ἀγοράν· κα-
λεῖται δὲ πλίνθος. οἶμαι δ' ὅτι καὶ Πελασγιάτας καὶ
Δαναοὺς, ὥσπερ καὶ Ἀργεῖους, ἡ δόξα τῆς πόλεως
ταύτης ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καλεῖσθαι
παρεσκεύασεν· οὕτω δὲ καὶ Ἰασίδας καὶ Ἰασον Ἄργος.
15 καὶ Ἀπίαν καὶ Ἀπιδόνας οἱ νεώτεροί φασι· Ὅμηρος
δ' Ἀπιδόνας μὲν οὐ λέγει, ἀπίαν δὲ τὴν πόρρω μᾶλλον.
ὅτι δ' Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει, προσλαβεῖν
ἔστι καὶ τάδε „Ἀργεῖη δ' Ἑλένη“ καὶ „ἔστι πόλις
„Ἐφύρη μυχῶ Ἄργεος“ καὶ „μέσον Ἄργος“ καὶ „πολ-
20 „λῆσιν νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν.“ ἄργοςC.372
δὲ καὶ τὸ πεδῖον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις, παρ'
Ὅμῳ δ' οὐδ' ἅπαξ· μάλιστα δ' οἴονται Μακεδони-
κὸν καὶ Θετταλικὸν εἶναι.

- Τῶν δ' ἀπογόνων τοῦ Δαναοῦ διαδεξαμένων τὴν 10
25 ἐν Ἀργεὶ δυναστείαν, ἐπιμιχθέντων δὲ τούτοις τῶν
Ἀμυνθαιδῶν ὠρμημένων ἐκ τῆς Πισάτιδος καὶ τῆς
Τριφυλίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις εἰ συγγενεῖς ὄντες
οὕτω διείλοντο τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας τὸ πρῶ-
τον, ὥστε τὰς ἡγεμονευούσας ἐν αὐταῖς δύο πόλεις
30 ἀποδειχθῆναι πλησίον ἀλλήλων ἰδρυμένας ἐν ἐλάττω-
σιν ἢ πεντήκοντα σταδίοις, τό τε Ἄργος καὶ τὰς Μυ-
κήνας, καὶ τὸ Ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς

Μυκήναις ἀμφοῖν, ἐν ᾧ τὰ Πολυκλείτου ξόανα τῇ μὲν τέχνῃ κάλλιστα τῶν πάντων πολυτελεία δὲ καὶ μεγέθει τῶν Φειδίου λειπόμενα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν τὸ Ἄργος ἐπεκράτει μᾶλλον, εἰθ' αἱ Μυκήναι μείζονα ἐπίδοσιν λαβοῦσαι διὰ τὴν τῶν Πελοπιδῶν εἰς αὐτὰς μεθίδρου- 5 σιν· περιστάντων γὰρ εἰς τοὺς Ἀτρείως παῖδας ἀπάντων, Ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερος παραλαβὼν τὴν ἐξουσίαν ἅμα τύχη τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὔσι πολλὴν προσεκτίσαστο τῆς χώρας, καὶ δὴ καὶ τὴν Ἀργολικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε. Μενέλαος μὲν δὴ τὴν Λακω- 10 νικὴν ἔσχε, Μυκήνας δὲ καὶ τὰ μέχρι Κορίνθου καὶ Σικυνῶνος καὶ τῆς Ἰώνων μὲν τότε καὶ Αἰγιαλέων καλουμένης Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον Ἀγαμέμνων παρέλαβε. μετὰ δὲ τὰ Τρωικὰ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρχῆς καταλυθείσης ταπεινωθῆναι [συνέβη] Μυκήνας καὶ μάλιστα 15 μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον. κατασχόντες γὰρ οὔτοι τὴν Πελοπόννησον ἐξέβαλον τοὺς πρότερον κρατοῦντας ὥσθ' οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες εἶχον καὶ τὰς Μυκήνας συντελούσας εἰς ἓν· χρόνοις δ' ὕστερον κατεσκάφησαν ὑπ' Ἀργείων ὥστε νῦν μηδ' ἶχνος εὐρίσκει- 20 σθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. ὅπου δὲ Μυκήναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐ δεῖ θαυμάζειν οὐδ' εἴ τινες τῶν ὑπὸ τῷ Ἄργει καταλεγομένων ἀφανεῖς νῦν εἰσιν. ὁ μὲν δὴ κατάλογος ἔχει οὕτως, οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τί- 25 „ρυνθὰ τε τειχιόεσσαν Ἐρμιόνην τ' Ἀσίνην τε, [βα- 30 „θῦν] κατὰ κόλπον ἐχούσας, Τροίξην Ἡϊόνας τε καὶ „ἀμπελόεντ' Ἐπίδανρον, οἱ τ' ἔχον Αἰγιναν Μάσητά „τε, κοῦροι Ἀχαιῶν.“ τούτων δὲ περὶ μὲν τοῦ Ἀργους εἴρηται, περὶ δὲ τῶν ἄλλων λεκτέον.

- 11 Τῇ μὲν οὖν Τίρυνθι ὀρμητηρίῳ χρῆσασθαι δοκεῖ 30
 Προῖτος καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων, οὓς ἑπτὰ μὲν εἶ-
 ναι καλεῖσθαι δὲ γαστερόχειρας τρεφομένους ἐκ τῆς

- τέχνης, ἦκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας· καὶ ἴσως C.373
 τὰ σπήλαια τὰ περὶ τὴν Ναυπλίαν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς
 ἔργα τούτων ἐπώνυμά ἐστιν. ἡ δὲ ἀκρόπολις Λίκυμνα
 ἐπώνυμος Λίκυμνίου, διέχει δὲ τῆς * Ναυπλίου περὶ
 5 δώδεκα σταδίους· ἔρημος δ' ἐστὶ καὶ κείνη καὶ ἡ πλη-
 σίον Μιδέα, ἐτέρα οὖσα τῆς Βοιωτικῆς· ἐκείνη γὰρ
 ἐστὶ Μίδεια ὡς πρόνοια, αὕτη δὲ Μιδέα ὡς Τεγέα·
 ταύτη δ' ὁμορος Πρόσυμνα αὕτη ἱερὸν ἔχουσα
 "Ηρας· ἠρήμωσαν δὲ τὰς πλείστας οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθού-
 10 σας. οἱ δ' οἰκήτορες οἱ μὲν ἐκ [τῆς] Τίρυνθος ἀπῆλθον
 εἰς Ἐπίδανρον, οἱ δὲ ἐκ [τῆς] εἰς τοὺς Ἀλιεῖς κα-
 λουμένους, οἱ δ' ἐκ τῆς Ἀ[σίνης] (ἐστὶ δ') αὕτη κώμη
 τῆς Ἀργείας πλησίον Ναυπλίας) ὑπὸ Λακεδαιμονίων
 εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετῴκισθ[ησαν, ὅπου] καὶ ἡ ὁμώ-
 15 νυμος τῇ Ἀργολικῇ Ἀσίνῃ πολίχ[νη]. οἱ γὰρ Λακεδαι-
 μόνιοι, φησὶν ὁ Θεόπομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι
 τῆς ἁλλοτρίας εἰς ταύτην κατῴκισον οὓς ἂν ὑποδέξαιν-
 το τῶν φυγόντων ἐπ' αὐτο[ύς· καὶ οἱ] ἐκ τῆς Ναυπλίας
 ἐκεῖσε ἀνεχώρησαν.
- 20 Ἑρμιόνη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμεων πόλεων, ἥς τὴν 12
 παραλίαν ἔχουσιν Ἀλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοί τι-
 νες ἄνδρες. παρ' Ἑρμιονεῦσι δὲ τεθρύληται τὴν εἰς
 "Αἶδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐντιθέ-
 ασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον.
- 25 Δρυόπων δ' οἰκητήριόν φασι * καὶ τὴν Ἀσίνην, 13
 εἰτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχεῖον τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύ-
 οπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀρι-
 στοτέλης φησὶν, εἰθ' Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρ-
 νασσὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. τὸ δὲ Σκύλ-
 30 λαιον τὸ ἐν Ἑρμιόνῃ ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Σκύλλης
 τῆς Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἐξ ἔρωτος προδοῦσαν Μίνῳ
 τὴν Νίσαιαν καταποντωθῆναί φασιν ὑπ' αὐτοῦ, δεῦρο

δ' ἐκκυμανθεῖσαν ταφῆς τυχεῖν. Ἡῖόνες δὲ κώμη τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι ναύσταθμον ἐποίησαν, ἀφαν[ισθεῖσα δ' ὕστερον] οὐδὲ ναύσταθμόν ἐστιν.

- 14 Τροιζήν δὲ ἱερά ἐστι Ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ Ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο· ὑπέρεκται δὲ τῆς θαλάττης εἰς 5 πεντεκαίδεκα σταδίους, οὐδ' αὕτη ἄσκημος πόλις. πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς Πάγωνος τοῦνομα Καλαυρία νησιδίον ὅσον τριάκοντα σταδίων ἔχον τὸν κύκλον· ἐνταῦθα ἦν ἄστυλον Ποσειδῶνος ἱερόν, καὶ φασὶ τὸν θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν Αἰγυπτὸν τὴν Κα- 10
- C.374 λαιρίαν ἀντιδόντα Δῆλον, πρὸς Ἀπόλλωνα δὲ Ταίναρον ἀντιδόντα Πυθῶ. Ἐφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει „ἴσόν τοι Δῆλόν τε Καλαυρείαν τε νέμεσθαι, Πυ- „θῶ τ' ἡγαθέην καὶ Ταίναρον ἡνεμόεντα.“ ἦν δὲ καὶ Ἀμφικτυονία τις περὶ τὸ ἱερόν τοῦτο ἐπὶ πόλεων αἱ 15 μετεῖχον τῆς θυσίας· ἦσαν δὲ Ἑρμιῶν Ἐπίδουρος Αἰγίνα Ἀθήναι Πρασιεῖς Ναυπλιεῖς Ὀρχομενὸς ὁ Μινύειος· ὑπὲρ μὲν οὖν Ναυπλιέων Ἀργεῖοι συνετέλουν, ὑπὲρ Πρασιέων δὲ Λακεδαιμόνιοι. οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὥστε 20 καὶ Μακεδόνες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττον πως τὴν ἄστυλιαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ἀποσπᾶν ἡδοῦντο τοὺς εἰς Καλαυρίαν καταφυγόντας· ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένη ἐθάρορσεν Ἀρχίας βιάσασθαι στρατιώτας ἔχων, ᾧ προσετέτακτο ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶντα 25 ἀγαγεῖν ἀκείνουν καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων ὃν ἂν εὖρη τῶν ἐν ταῖς αἰτίαις ὄντων ταῖς παραπλησίοις, ἀλλὰ πείθειν ἐπειρᾶτο· οὐ μὲν ἐπεισέγε, ἀλλ' ἐφθη φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν. Τροιζήν δὲ καὶ Πιτ- 30 θεὺς οἱ Πέλοπος ὀρμηθέντες ἐκ τῆς Πισάτιδος ὁ μὲν τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν, ὁ δὲ Πιτθεὺς ἐβασίλευσεν ἐκείνον διαδεξάμενος. Ἀνθης δ' ὁ προ-

κατέχων πλεύσας Ἀλικαρνασὸν ἔκτισεν· ἐροῦμεν δ' ἐν τοῖς Καρικοῖς ον καὶ τοῖς Τρωικοῖς.

Ἡ Ἐπίδauρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίtauρος· φησὶ δὲ 15 Ἀριστοτέλης κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας, ὥσπερ καὶ Ἐρμίονα, τῶν δὲ Ἡρακλειδῶν κατελθόντων Ἴωνας αὐτοῖς συνοικῆσαι τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσημος ἡ πόλις καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ θερα-
 10 ρεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπιστευμένου, καὶ τὸ ἰερόν πληρὲς ἔχοντος αἰετῶν τε καμνόντων καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμένοι τυγχάνουσιν αἱ θεραπεῖαι, καθάπερ ἐν Κῶ τε καὶ Τρῳίῃ. κεῖται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, τὸν
 15 περίπλουν ἔχουσα σταδίων πεντεκαίδεκα, βλέπουσα πρὸς ἀνατολὰς θερινάς· περικλείεται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστ' ἐρυμνὴ κατεσκεύασται φυσικῶς πανταχόθεν. μεταξὺ δὲ Τρῳιζήνος καὶ Ἐπιδαύρου χωρίον ἦν ἐρυμνὸν Μέθανα καὶ χερρόνη-
 20 σος ὁμώνυμος τούτῳ· παρὰ Θουκυδίδῃ δὲ ἐν τισὶν ἀντιγράφοις Μεθώνη φέρεται ὁμωνύμως τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ἣ Ὀλίμππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἶεται τινὰς ἐξαπατηθέντας ὁ Σκήψιος C.373 Δημήτριος τὴν ἐν τῇ Τρῳιζηνίᾳ Μεθώνην ὑπονοεῖν, καθ' ἧς ἀράσασθαι λέγεται τοὺς ὑπ' Ἀγαμέμνονος
 25 πεμφθέντας ναυτολόγους μηδέποτε παύσασθαι [τοῦ] τειχοδομεῖν, οὐ τούτων ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὥς φησι Θεόπομπος· τούτους δ' οὐκ εἰκὸς ἐγγυὲς ὄντας ἀπειθῆσαι.

Αἴγινα δ' ἔστι μὲν καὶ τόπος τις τῆς Ἐπιδauρίας, 16 ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸ τῆς ἡπείρου ταύτης, ἣν ἐν τοῖς ἀρτίως παρατεθεῖσιν ἔπεσι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής· διὸ καὶ γράφουσί τινες „νῆσόν τ' Αἴγινα“ ἀντὶ

τοῦ „οἳ τ' ἔχον Αἰγίναν,“ διαστελλόμενοι τὴν ὁμώνυ-
 μίαν. ὅτι μὲν οὖν τῶν σφόδρα γνωρίμων ἐστὶν ἡ νή-
 σος, τί δεῖ λέγειν; ἐντεῦθεν γὰρ Αἰακὸς τε λέγεται καὶ
 οἱ ἀπ' αὐτοῦ. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καὶ θαλαττοκρατήσασά
 ποτε καὶ περὶ πρωτείων ἀμφισβητήσασα πρὸς Ἀθη- 5
 ναίους ἐν τῇ περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ Περ-
 σικά. λέγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ κύκλος
 τῆς νήσου, πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμένην πρὸς
 λίβα· περιέχουσι δ' αὐτὴν ἡ τε Ἀττικὴ καὶ ἡ Μεγαρίς
 καὶ τῆς Πελοποννήσου τὰ μέχρι Ἐπιδαύρου, σχεδόν τι 10
 ἑκατὸν σταδίους ἑκάστη διέχουσα· τὸ δὲ ἑσθινὸν μέ-
 ρος καὶ τὸ νότιον πελάγει κλύζεται τῷ τε Μυρτώῳ καὶ
 τῷ Κρητικῷ· νησίδια δὲ περὶκειται πολλὰ μὲν πρὸς
 τῇ ἡπείρῳ, Βέλβινα δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα.
 ἡ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάθους μὲν γεώδης ἐστί, πε- 15
 τρώδης δ' ἐπιπολῆς καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς· διόπερ φιλὴ
 παῖσά ἐστι, κριθοφόρος δὲ ἱκανῶς. Μυρμιδόνας δὲ
 κληθῆναί φασιν οὐχ ὥς ὁ μῦθος τοὺς Αἰγινήτας, ὅτι
 λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος οἱ μύρμηκες ἀνθρώποι
 γένοιντο κατ' εὐχὴν Αἰακοῦ, ἀλλ' ὅτι μυρμήκων τρώ- 20
 πον ὀρύττοντες τὴν γῆν ἐπιφέρουσιν ἐπὶ τὰς πέτρας
 ὥστ' ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασιν οἰκεῖν φει-
 δόμενοι πλίνθων. ὠνομάζετο δ' Οἰνώνη πάλαι. ἐπώ-
 κησαν δ' αὐτὴν Ἀργεῖοι καὶ Κρηῖτες καὶ Ἐπιδαύριοι
 καὶ Δωριεῖς, ὅστερον δὲ κατεκληρούχησαν τὴν νῆσον 25
 Ἀθηναῖοι· ἀφελόμενοι δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἀθη-
 C.376 ναίους τὴν νῆσον ἀπέδωκαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκήτορ-
 σιν. ἀποίκους δ' ἐστείλαν Αἰγινήται εἰς τε Κυθω-

23. post πάλαι: ὁμώνυμος δυοὶ δήμοις τῆς Ἀττικῆς, τῷ τε
 πρὸς Ἐλευθεραῖς „Οἰνώνη σύγχροτα ναίειν πεδία ταῖς δ' Ἐλευ-
 θεραῖς,“ καὶ μιᾷ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα, καθ'
 ἧς ἡ παροιμία „Οἰνώνη τὴν χαράδραν.“

νίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ εἰς Ὀμβρικούς. Ἐφορος δ' ἐν Αἰγίνῃ ἄργυρον πρῶτον κοπήναι φησιν ὑπὸ Φεΐδωνος· ἐμπορίον γὰρ γενέσθαι, διὰ τὴν λυπρότητα τῆς χώρας τῶν ἀνθρώπων θαλαττουργούντων ἐμπορικῶς, 5 ἀφ' οὗ τὸν ῥῶπον Αἰγιναίαν ἐμπολὴν λέγεσθαι.

Ὁ δὲ ποιητὴς ἐνία μὲν χωρία λέγει συνεχῶς ὥσπερ 17 καὶ κεῖται „οἱ δ' Ἑρμῖον ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδαν“ „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε“ „Ἐρμιόνην τ' Ἀσίνην τε“ „Τροίξην Ἡϊόνας τε.“ ἄλλοτε δ' οὐχ ὥς ἐστι τῇ τάξει 10 „Σχοῖνόν τε Σκῶλόν τε“ „Θέσπειαν Γραϊάν τε.“ τὰ τ' ἐν ἡπείρῳ ταῖς νήσοις συμφράζει „οἱ δ' Ἰθάκην εἶχον, „καὶ Κροκύλει ἐνέμοντο.“ τὰ γὰρ Κροκύλεια ἐν τοῖς Ἀκαρναῖσιν. οὕτω δὲ καὶ νῦν τῇ Αἰγίνῃ τὸν Μάσητα συνῆψεν ὄντα τῆς Ἀργολικῆς ἡπείρου. Θυρέας δὲ Ὀμη- 15 ρος μὲν οὐκ ὠνόμασεν, οἱ δ' ἄλλοι θρυλοῦσι· περὶ ὧν Ἀργείοις καὶ Λακεδαιμονίοις συνέστη ἀγῶν τριακοσίοις πρὸς τριακοσίους· ἐνίκων δὲ Λακεδαιμόνιοι στρατηγοῦντος Ὀθρυάδα· εἶναι δὲ φησι τὸ χωρίον τοῦτο Θουκυδίδης ἐν τῇ Κυνουρία κατὰ τὴν μεθορίαν τῆς 20 Ἀργείας καὶ τῆς Λακωνικῆς. εἰσὶ δὲ καὶ Ὑδαί τόπος γνῶριμος τῆς Ἀργολικῆς καὶ Κεγχρεαί, αἱ κεῖνται ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ Τεγέας εἰς Ἄργος διὰ τοῦ Παρθενίου ὄρους. Ὀμηρος δ' αὐτὰς οὐκ οἶδεν.

Τῶν [δὴ] κατὰ Πελοπόννησον πόλεων ἐνδοξότα- 18 25 ται γεγόνασιν καὶ μέχρι νῦν εἰσιν „Ἄργος τε Σπάρτη „τε,“ διὰ δὲ τὸ πολυθρύλητον ἥκιστα δεῖ μακρολογεῖν περὶ αὐτῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ πάντων εἰρημμένα λέγειν δύ- ξομεν. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἡὐδοκίμει τὸ Ἄργος μᾶλ-

23. post ὄρους: καὶ τοῦ Κροσπώλου. ib. post οἶδεν: οὐδὲ τὸ Λυρκείον, οὐδ' Ὀρνεάς· κῶμαι δ' εἰσὶ τῆς Ἀργείας, ἡ μὲν ὁμῶ- νυμος τῷ ὄρει τῷ [Λυρκείῳ], αἱ δὲ ταῖς Ὀρνεαῖς ταῖς μεταξὺ Κο- ρίνθου καὶ Σικυνῶνος ἰδρυμέναις.

λον, ὕστερον δὲ καὶ μέχρι παντὸς ὑπερεβάλλοντο Λα-
κεδαιμόνιοι καὶ διετέλεσαν τὴν αὐτονομίαν φυλάττον-
τες, πλὴν εἴ τί πού μικρὸν προσπταίειν αὐτοὺς συνέ-
βαινεν. Ἀργεῖοι δὲ Πύρρον μὲν οὐκ ἐδέξαντο (ἀλλὰ
καὶ πρὸ τοῦ τείχους ἔπεσε γραδίου τινός, ὡς ἔοικε, 5
κεραμίδα ἀφέντος ἄνωθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν) ὑπ' ἄλ-
C.377λοις δ' ἐγένοντο βασιλεῦσι, μετασχόντες δὲ τοῦ τῶν
Ἀχαιῶν συστήματος σὺν ἐκείνοις εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων
ἐξουσίαν ἦλθον, καὶ νῦν συνέστηκεν ἡ πόλις δευτε-
ρεύουσα τῇ τάξει μετὰ τὴν Σπάρτην. 10

19 Ἐξῆς δὲ λέγωμεν περὶ τῶν ὑπὸ Μυκῆναις καὶ τῷ
Ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν
νεῶν· ἔχει δ' οὕτω τὰ ἔπη „οἳ δὲ Μυκῆνας εἶχον, ἐν-
„κείμενον πτολίεθρον, ἀφνειὸν τε Κόρινθον ἐνκτιμέ-
„νας τε Κλεωναίς, Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην 15
„[τ' ἐρατεινὴν] καὶ Σικυῶν', ὅθ' [ἄρ'] Ἀδρηστος πρῶτ'
„ἐμβασίλευεν, οἳ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γο-
„νόεσσαν Πελλήνην τ' εἶχον, ἥδ' Αἰγίον ἀμφενέ-
„μοντο, Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἑλλήην εὐ-
„ρεῖαν.“ αἱ μὲν οὖν Μυκῆναι νῦν οὐκέτ' εἰσίν, ἐκτίσσε 20
δ' αὐτάς Περσεύς, διεδέξατο δὲ Σθένελος, εἴτ' Εὐρυ-
σθεύς· οἳ δ' αὐτοὶ καὶ τοῦ Ἀργους ἦρξαν. Εὐρυσθεύς
μὲν οὖν στρατεύσας εἰς Μαραθῶνα ἐπὶ τοὺς Ἡρακλέ-
ους παῖδας καὶ Ἰόλαον βοηθησάντων Ἀθηναίων ἰστο-
ρεῖται πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα Γαρ- 25
γητοῖ ταφῆναι, τὴν δὲ κεφαλὴν χωρὶς ἐν Τρικορύνθῳ,
ἀποκόψαντος αὐτὴν Ἰολάου περὶ τὴν κρήνην τὴν Μα-
καρίαν ὑπὸ ἀμαξιτόν· καὶ ὁ τόπος καλεῖται Εὐρυσθεύς
κεφαλὴ. αἱ δὲ Μυκῆναι μετέπεσον εἰς τοὺς Πελοπίδας
ὀρμηθέντας ἐκ τῆς Πισάτιδος, εἴτ' εἰς τοὺς Ἡρακλεί- 30
δας καὶ τὸ Ἄργος ἔχοντας. μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι
ναυμαχίαν Ἀργεῖοι μετὰ Κλεωναίων καὶ Τεγεατῶν

ἐπελθόντες ἄρδην τὰς Μυκήνας ἀνείλον καὶ τὴν χώραν
 διενείμαντο. διὰ δὲ τὴν ἐγγύτητα τὰς δύο πόλεις ὡς
 μίαν οἱ τραγικοὶ συνωνύμως προσαγορεύουσιν, Εὐρι-
 πίδης δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δράματι τοτὲ μὲν Μυκήνας
 5 καλῶν τοτὲ δ' Ἄργος τὴν αὐτὴν πόλιν, καθάπερ ἐν
 Ἰφιγενείᾳ καὶ Ὀρέστη. Κλεωναὶ δ' εἰς πόλισμα ἐπὶ
 τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἑξ' Ἀργους εἰς Κόρινθον ἐπὶ λόφου
 περιοικουμένου πανταχόθεν καὶ τετειχισμένου καλῶς,
 ὥστ' οἰκειῶς εἰρησθαί μοι δοκεῖ τὸ ἐνκτιμέναις Κλεω-
 10 νάς. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ
 Φλιοῦντος καὶ τὸ ἄλσος, ἐν ᾧ καὶ τὰ Νέμεα συντελεῖν
 ἔθος τοῖς Ἀργείοις, καὶ τὰ περὶ τὸν Νεμεαῖον λέοντα
 μυθεύόμενα, καὶ ἡ Βέμβινα κώμη· διέχουσι δ' αἱ Κλε-
 15 ωναὶ τοῦ μὲν Ἀργους σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι, Κορίν-
 θου δὲ ὀγδοήκοντα. καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ἀκροκορίνθου
 κατωπτεύσαμεν τὸ κτίσμα.

Ὁ δὲ Κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπό-
 20 ριον, ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ κείμενος καὶ θυεῖν λιμένων [ων]
 κύριος, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς
 20 ἔστι καὶ ῥαδίας ποιεῖ τὰς ἐκατέρωθεν ἀμοιβὰς
 τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεστῶσιν.
 ἦν δ' ὥσπερ ὁ πορθμὸς οὐκ εὖπλους ὁ κατὰ τὴν Σικε-
 λίαν τὸ παλαιόν, οὕτω καὶ τὰ πελάγη καὶ μάλιστα τὸ
 ὑπὲρ Μαλεῶν διὰ τὰς ἀντιπνοίας· ἀφ' οὗ καὶ παροι-
 25 μιάζονται „Μαλέας δὲ κάμψας ἐπιλάθου τῶν οἰκαδε.“
 ἀγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ
 ἐκ τῆς Ἀσίας ἐμπόροις, ἀφείσι τὸν περὶ Μαλέας πλοῦν,
 κατάγεσθαι τὸν φόρτον αὐτόθι· καὶ πεξῇ δὲ τῶν ἐκκο-
 30 ἐπιπτε τὰ τέλη τοῖς τὰ κλείθρα ἔχουσι. διέμεινε δὲ

τοῦτο καὶ εἰς ὕστερον μέχρι παντός· τοῖς δ' ὕστερον καὶ πλείω προσεγίνετο πλεονεκτήματα· καὶ γὰρ ὁ Ἰσθμικὸς ἀγὼν ἐκεῖ συντελούμενος ὄχλους ἐπήγετο, καὶ οἱ Βακχιάδαι τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολλοὶ καὶ γένος λαμπροί, διακόσια ἔτη σχεδόν τι κατέσχον⁵ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ ἐμπόριον ἀδεῶς ἐκαρπώσαντο· τούτους δὲ Κύψελος καταλύσας αὐτὸς ἐτυράννησε, καὶ μέχρι τριγωνίας ὁ οἶκος αὐτοῦ συνέμεινε· τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον τοῦτον πλούτου μαρτύριον τὸ Ὀλυμπιάσιν ἀνάθημα Κυψέλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδρίας¹⁰ εὐμεγέθης [Διός]. Δημάρατός τε, εἷς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις τοσοῦτον ἠνέγκατο πλοῦτον οἰκοθεν εἰς τὴν Τυρρηνίαν ὥστε αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως, ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεύς. τό τε τῆς Ἀφρο-¹⁵δίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἐταίρας, ἃς ἀντιτίθεσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. καὶ διὰ ταύτας οὖν πολυωχλεῖτο ἡ πόλις καὶ ἐπλουτίζετο· οἱ γὰρ ναύκληροι ῥαδίως ἐξανηλίσκοντο, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παροιμία φησὶν²⁰ „οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.“ καὶ δὴ καὶ μνημονεύεται τις ἐταῖρα πρὸς τὴν ὀνειδίζουσαν, ὅτι οὐ φιλεργὸς εἶη οὐδ' ἐρίων ἄπτοιο, εἰπεῖν „ἐγὼ „μέντοι ἢ τοιαύτη τρεῖς ἤδη καθεῖλον ἰστούς ἐν βραχεῖ χρόνῳ τούτῳ.“

25

21 Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως, ἐξ ὧν Ἱερώνυμος C.379 τε εἶρηκε καὶ Εὐδόξος καὶ ἄλλοι καὶ αὐτοὶ δὲ εἰδομεν νεωστὶ ἀναληφθείσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοιάνδε εἶναι συμβαίνει. ὄρος ὑψηλὸν ὅσον τριῶν ἡμῖς σταδίων ἔχον τὴν κάθετον, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τριάκοντα³⁰ σταδίων, εἰς ὀξείαν τελευτᾷ κορυφὴν· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ

μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους
 ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτῇ τῇ ῥίξῃ τοῦ Ἀκροκόριν-
 θου. αὐτῆς μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τετταρά-
 κοντα σταδίων ὑπῆρχεν· ἐτετείχιστο δ' ὅσον τῆς πό-
 5 λεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὄρους· συμπεριεῖληπτο δὲ τῷ
 περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὃ Ἀκροκόρινθος ἦ
 δυνατὸν ἦν τειχισμὸν δέξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνου-
 σιν ἦν δῆλα τὰ ἐρείπια τῆς σχοινίας· ὥσθ' ἡ πᾶσα πε-
 ρίμετρος ἐγίνετο περὶ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων.
 10 ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἦττον ὄρθιόν ἐστι τὸ ὄρος,
 ἀνατέταται μέντοι ἐνθένδε ἱκανῶς καὶ περίοπτόν ἐστιν.
 ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναῖδιον ἔχει Ἀφροδίτης, ὑπὸ δὲ τῇ
 κορυφῇ τὴν Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἔκρυ-
 σιν μὲν οὐκ ἔχουσιν μεστήν δ' αἰεὶ διαυγοῦς καὶ ποτί-
 15 μιν ὕδατος. φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονό-
 μων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ῥίξῃ
 τοῦ ὄρους κρήνην ἐκρέουσιν εἰς τὴν πόλιν ὥσθ' ἱκα-
 νῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. ἔστι δὲ καὶ φρεάτων εὐ-
 πορία κατὰ τὴν πόλιν, λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀκρο-
 20 κόρινθον· οὐ μὲν ἡμεῖς γε εἶδομεν. τοῦ δ' οὖν Εὐρι-
 πίδου φήσαντος οὕτως „ἦκω περίκλυστον προλιποῦσ'
 „Ἀκροκόρινθον, ἱερὸν ὄχθον, πόλιν Ἀφροδίτας,“ τὸ
 περίκλυστον ἦτοι κατὰ βάρους δεκτέον, ἐπεὶ καὶ *φρέ-
 ατα καὶ ὑπόνομοι λιβάδες διήκουσι δι' αὐτοῦ, ἢ τὸ πα-
 25 λαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήνην ἐπιπολάζειν καὶ κα-
 τάρρυντον ποιεῖν τὸ ὄρος. ἐνταῦθα δὲ φασὶ πίνοντα
 τὸν Πήγασον ἀλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου, πτηνὸν
 ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ Μεδούσης ἀναπαλέντα
 κατὰ τὴν γοργοτομίαν· τὸν δ' αὐτόν φασὶ καὶ τὴν
 30 Ἴππον κρήνην ἀναβαλεῖν ἐν τῷ Ἐλικῶνι πλήξαντα
 τῷ ὄνυχι τὴν ὑποῦσαν πέτραν. ὑπὸ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ
 Σισύφειόν ἐστιν, ἱεροῦ τινος ἢ βασιλείου λευκῶν λί-

θων πεπονημένον διασῶζον ἐρείπια οὐκ ὀλίγα. ἀπὸ δὲ
 τῆς κορυφῆς πρὸς ἄρκτον μὲν ἀφορᾶται ὅ τε Παρνασ-
 σὸς καὶ ὁ Ἑλικών, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νιφόβολα, καὶ ὁ Κρι-
 σαῖος κόλπος ὑποπεπτωκὸς ἀμφοτέροις, περιεχόμενος
 ὑπὸ τῆς Φωκίδος καὶ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Μεγαρίδος 5
 καὶ τῆς ἀντιπόρθμου τῇ Φωκίδι Κορινθίας καὶ Σικυω-
 νίας· πρὸς ἐσπέραν δὲ ὑπέρεκται δὲ τούτων
 C.380 ἀπάντων τὰ καλούμενα Ὀνεια ὄρη διατείνοντα μέχρι
 Βοιωτίας καὶ Κιθαιρῶνος ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πε-
 τρῶν, ἀπὸ τῆς παρὰ ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν. 10

22 Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλίας ἐκατέρας τῆς μὲν τὸ Λέ-
 χαιον τῆς δὲ Κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμὴν ἀπέχων τῆς
 πόλεως ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους· τούτῳ μὲν οὖν
 χρῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς
 Ἰταλίας τῷ Λεχαίῳ. τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπέπτωκε τῇ πό- 15
 λει κατοικίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκέλη δὲ καθείκνυσται
 σταδίων περὶ δώδεκα ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ
 Λέχαιον. ἐντεῦθεν δὲ παρεκτείνουσα ἡ ἡὼν μέχρι
 Παγῶν τῆς Μεγαρίδος κλύζεται μὲν ὑπὸ τοῦ Κοριν-
 θιακοῦ κόλπου, κοίλη δ' ἐστὶ καὶ ποιεῖ τὸν διόλκον 20
 πρὸς τὴν ἐτέραν ἡύονα τὴν κατὰ Σχοινοῦντα πλησίον
 ὄντα τῶν Κεγχρεῶν. ἐν δὲ τῷ μεταξύ τοῦ Λεχαίου καὶ
 Παγῶν τὸ τῆς Ἀκραίας μαντεῖον Ἥρας ὑπῆρχε τὸ πα-
 λαιόν, καὶ αἱ Ὀλμιαί τὸ ποιοῦν ἀκρωτήριον τὸν κόλ-
 πον ἐν ᾧ ἦ τε Οἰνότη καὶ Παγαί, τὸ μὲν τῶν Μεγαρέων 25
 φρούριον ἡ δὲ Οἰνότη τῶν Κορινθίων. ἀπὸ [δὲ] τῶν
 Κεγχρεῶν ὁ Σχοινοῦς, καθ' ὃν τὸ στενὸν τοῦ διόλ-
 κον· ἔπειθ' ἡ Κρομμυωνία. πρόκειται δὲ τῆς ἡύονος
 ταύτης ὅ τε Σαρωνικὸς κόλπος καὶ ὁ Ἑλευσινιακός,
 τρόπον τινὰ ὁ αὐτὸς ὢν, συνεχὴς τῷ Ἑρμιονικῷ. ἐπὶ 30
 δὲ τῷ Ἰσθμῷ καὶ τὸ τοῦ Ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἄλ-
 σει πιτυῳδει συνηρεφές, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων

Κορίνθιοι συνετέλουν. ἡ δὲ Κρομμυὼν ἔστι κώμη τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος, ἐν ᾗ μυθεύονσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ὕν, ἣν μητέρα τοῦ Καλυδωνίου κάπρου φασί· καὶ τῶν Θησέως ἄθλων ἓνα 5 τοῦτον παραδιδόασι τὴν τῆς ὕδς ταύτης ἐξαίρεσιν. καὶ ἡ Τενέα δ' ἔστι κώμη τῆς Κορινθίας, ἐν ᾗ τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος ἱερὸν· λέγεται δὲ καὶ Ἀρχία τῷ στείλαντι τὴν εἰς Συρακούσας ἀποικίαν τοὺς πλείστους τῶν ἐποίκων ἐντεῦθεν συνεπακολουθῆσαι, καὶ μετὰ 10 ταῦτα εὐθηνεῖν μάλιστα τῶν ἄλλων τὴν κατοικίαν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι, προσθέσθαι τε τοῖς Ῥωμαίοις ἀποστάντας Κορινθίων καὶ κατασκαφείσης τῆς πόλεως συμμεῖναι. φέρεται δὲ καὶ χρησμὸς ὁ δοθείς τινι τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐρωτῶντι 15 εἰ λῶον εἴη μετοικεῖν εἰς Κόρινθον „εὐδαίμων ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἴην Τενεάτης.“ ὅπερ κατ' ἄγνοιάν τινες παρατρέπουσιν „ἐγὼ δ' εἴην Τεγεάτης.“ λέγεται δ' ἐνταῦθα ἐκθρέφαι Πόλυβος τὸν Οἰδίπουν. δοκεῖ δὲ καὶ συγγένειά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τούτους ἀπὸ 20 Τέννου τοῦ Κύκνου, καθάπερ εἶρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὕσα δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα.

Κορίνθιοι δ' ὑπὸ Φιλίππῳ ὄντες ἐκείνῳ τε συνε- C.381
φιλονείκησαν καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους ὑπεροπτικῶς 23
25 εἶχον, ὥστε τινὲς καὶ τῶν πρέσβων παριόντων τὴν οἰκίαν αὐτῶν ἐθάρρησαν καταντλήσαι βόρβορον. ἀντὶ τούτων μὲν οὖν καὶ ἄλλων ὧν ἐξήμαρτον ἔτισαν δίκας ἀντίκα· πεμφθείσης γὰρ ἀξιολόγου στρατιᾶς, αὐτὴ τε κατέσκαπτο ὑπὸ Λευκίου Μομμίου καὶ τᾶλλα μέχρι 30 Μακεδονίας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο, ἐν ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων στρατηγῶν· τὴν δὲ χώραν ἔσχον Σικυνῶνιοι τὴν πλείστην τῆς Κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμ-

βάντα περὶ τὴν ἄλωσιν ἐν οἴκτου μέρει λέγων προστί-
 θησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν
 τεχνῶν ἔργα καὶ τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρῶν
 ἐρριμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ
 τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. ὀνομάζει δ' αὐτῶν Ἀρι- 5
 στείδου γραφὴν τοῦ Διονύσου, ἐφ' οὗ τινες εἰρησθαί
 φασι τὸ „οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον,“ καὶ τὸν Ἡρακλέα
 τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς Δηιανείρας χιτῶνι. τοῦ-
 του μὲν οὖν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον
 ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ κάλλιστον 10
 ἔργον ἑωρῶμεν· ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεῷ συνηφανί-
 σθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστί. σχεδὸν δέ τι καὶ τῶν ἄλλων
 ἀναθημάτων τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰ πλεῖστα καὶ ἄριστα ἐν-
 τεῦθεν ἀφῆχθαι· τινὰ δὲ καὶ αἱ κύκλῳ τῆς Ῥώμης πό-
 λεις ἔσχον. μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος 15
 ὁ Μόμμιος, ὥς φασι, μετεδίδου ῥαδίως τοῖς δεηθεῖσι.
 Λεύκολλος δὲ κατασκευάσας τὸ τῆς Εὐτυχίας ἱερὸν καὶ
 στοάν τινα χοῆσιν ἡγήσατο ὧν εἶχεν ἀνδριάντων ὁ
 Μόμμιος, ὥς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναδείξεως, εἴτ'
 ἀποδώσων· οὐκ ἀπέδωκε δέ, ἀλλ' ἀνέθηκε κελεύσας 20
 αἰρεῖν εἰ βούλεται· πράως δ' ἠνεγκεν ἐκεῖνος οὐ φρον-
 τίσας οὐδέν, ὥστ' ἠὺδοκίμει τοῦ ἀναθέντος μᾶλλον.
 πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμῃ μείναςα ἡ Κόρινθος ἀνελήφθη
 πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ διὰ τὴν εὐφυΐαν, ἐποί-
 κους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γένους πλείστους· 25
 οἱ τὰ ἐρείπια κινουῖντες καὶ τοὺς τάφους συνανασκά-
 πτοντες εὗρισκον ὀστρακίων * τορευμάτων πλήθη,
 πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα· θαυμάζοντες δὲ τὴν κατα-
 σκευὴν οὐδένα τάφον ἀσκευώρητον εἶασαν, ὥστε εὐ-
 πορήσαντες τῶν τοιούτων καὶ διατιθέμενοι πολλοῦ 30
 C.382 νεκροκορινθίων ἐπλήρωσαν τὴν Ῥώμην· οὕτω γὰρ
 ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ

ὄστράκινα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἐτιμήθη σφόδρα ὁμοίως
 τοῖς χαλκώμασι τοῖς κορινθιουργέσιν, εἴτ' ἐπαύσαντο
 τῆς σπουδῆς, ἐκλιπόντων τῶν ὄστράκων καὶ οὐδὲ κα-
 τωρθωμένων τῶν πλείστων. ἡ μὲν δὴ πόλις ἡ τῶν
 5 Κορινθίων μεγάλη τε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπῆρ-
 ξεν, ἀνδρῶν τε ἡνυπόρησεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικά
 καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικάς· μάλιστα γὰρ καὶ
 ἐνταῦθα καὶ ἐν Σικυῶνι ἡνυξήθη γραφικὴ τε καὶ πλα-
 στικὴ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. χώραν δ' ἔσχευ
 10 οὐκ εὖγεων σφόδρα, ἀλλὰ σκολιάν τε καὶ τραχεῖαν, ἀφ'
 οὗ πάντες ὀφρυνέοντα Κόρινθον εἰρήκασι καὶ παροι-
 μιάζονται „Κόρινθος ὀφρυᾶ τε καὶ κοιλαίνεται.“

Ὅρνεα δ' εἰσὶν ἐπώνυμοι τῷ παραρρέοντι ποτα- 24
 μῳ, νῦν μὲν ἔρημοι πρότερον δ' οἰκούμεναι καλῶς,
 15 ἱερὸν ἔχουσαι Πριάπου τιμώμενον, ἀφ' ὧν καὶ ὁ τὰ
 Πριάπεια ποιήσας Εὐφορίων Ὅρνεάτην καλεῖ τὸν
 θεόν· κεῖνται δ' ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ Σικυωνίων, τὴν
 δὲ χώραν ἔσχον Ἀργεῖοι. Ἀραιθυρέα δ' ἐστὶν ἡ νῦν
 Φλιασία καλουμένη, πόλιν δ' εἶχεν ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ
 20 πρὸς ὄρει Κηλώσση· οἱ δ' ὕστερον ἀναστάντες ἐκεῖ-
 θεν πρὸ τριάκοντα σταδίων ἔκτισαν πόλιν, ἣν ἐκάλε-
 σαν Φλιοῦντα· τῆς δὲ Κηλώσσης μέρος ὁ Καρνεάτης,
 ὃθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Ἀσωπὸς ὁ παραρρέων τὴν
 Σικυῶνα καὶ ποιῶν τὴν Ἀσωπίαν χώραν, μέρος οὗ-
 25 σαν τῆς Σικυωνίας. ἔστι δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ Θήβας
 ῥέων καὶ Πλαταιὰς καὶ Τάναγραν, ἄλλος δ' ἔστιν ἐν
 Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ παρὰ κώμην ῥέων ἣν Παρασω-
 πίους ὀνομάζουσι, τέταρτος δ' ὁ ἐν Πάρῳ. κεῖται δ'
 ὁ Φλιοῦς ἐν μέσῳ Σικυωνίας Ἀργείας Κλεωνῶν καὶ
 30 Στυμφάλου κύκλῳ περιεχόμενος· τιμᾶται δ' ἐν Φλι-
 οῦντι καὶ Σικυῶνι τὸ τῆς Δίας ἱερὸν· καλοῦσι δ' οὕτω
 τὴν Ἡβην.

25 Τὴν δὲ Σικυῶνα πρότερον Μηκώνην ἐκάλουν, ἔτι δὲ πρότερον Αἰγριαλεῖς· ἀνῴκισε δ' αὐτὴν ἀπὸ θαλάττης ὅσον εἴκοσι σταδίοις (οἱ δὲ δῶδεκά φασιν) ἐπὶ λόφον ἐρυμνὸν Δημήτριος· τὸ δὲ παλαιὸν κτίσμα ἐπινειὸν ἐστὶν ἔχον λιμένα. ὁρίζει δὲ τὴν Σικυωνίαν καὶ 5 τὴν Κορινθίαν ποταμὸς Νεμέα· ἐτυραννήθη δὲ πλεῖστον χρόνον, ἀλλ' αἰετὸς τοὺς τυράννους ἐπιεικεῖς ἄνδρας ἔσχεν, Ἄρατον δ' ἐπιφανέστατον, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἡλευθέρωσε, καὶ Ἀχαιῶν ἤρξε παρ' ἐκόντων λαβὼν τὴν ἐξουσίαν, καὶ τὸ σύστημα ἠὔξησε προσθεὶς αὐτῷ 10 C.383 τὴν τε πατρίδα καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐγγύς. Ὑπερῳσίην δὲ καὶ τὰς ἐξῆς πόλεις ἃς ὁ ποιητὴς λέγει, καὶ τὸν Αἰγριαλὸν τῶν Ἀχαιῶν ἥδη συμβέβηκεν εἶναι μέχρι Δύμης καὶ τῶν ὄρων τῆς Ἠλείας.

7 Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν Ἴωνες ἐκρά- 15 τουν, ἐξ Ἀθηναίων τὸ γένος ὄντες, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν παλαιὸν Αἰγιάλεια καὶ οἱ ἐνοικοῦντες Αἰγριαλεῖς, ὅστερον δ' ἀπ' ἐκείνων Ἴωνία, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττική, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου. φασὶ δὲ Δευκαλίωνος μὲν Ἑλληνα εἶναι, τοῦτον δὲ περὶ τὴν Φθίαν τῶν μεταξὺ Πηνειοῦ 20 καὶ Ἀσωποῦ δυναστεύοντα τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων παραδοῦναι τὴν ἀρχήν, τοὺς δ' ἄλλους ἔξω διαπέμψαι ζητήσοντας ἵδρυσιν ἕκαστον αὐτῷ· ὧν Δῶρος μὲν τοὺς περὶ Παρνασσὸν Δωριέας συνοικίσας κατέλιπεν ἐπωνύμους αὐτοῦ, Ξοῦθος δὲ τὴν Ἐρεχθίδος θυ- 25 γατέρα γήμας ᾤκισε τὴν τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς, Οἰνόην Μαραθῶνα Προβάλινθον καὶ Τρικόρυνθον. τῶν δὲ τούτου παίδων Ἀχαιὸς μὲν φόνον ἀκούσιον πράξας ἐφυγεν εἰς Λακεδαίμονα καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκεῖ κληθῆναι παρεσκεύασεν, Ἴων δὲ τοὺς μετ' Εὐμόλπου νι- 30 κήσας Θοῤῃκας οὕτως ἡνδοκίμησεν ὥστ' ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὴν πολιτείαν Ἀθηναῖοι. ὁ δὲ πρῶτον μὲν εἰς

τέτταρας φυλάς διείλε το πλῆθος, εἶτα εἰς τέτταρας
 βίους· τοὺς μὲν γὰρ γεωργοὺς ἀπέδειξε τοὺς δὲ δημι-
 ουργοὺς τοὺς δὲ ἱεροποιούς, τετάρτους δὲ τοὺς φύλα-
 κας· τοιαῦτα δὲ πλείω διατάξας τὴν χώραν ἐπώνυμον
 5 ἑαυτοῦ κατέλιπεν. οὕτω δὲ πολυανδρῆσαι τὴν χώραν
 τότε συνέπεσεν ὥστε καὶ ἀποικίαν τῶν Ἰώνων ἔστειλαν
 εἰς Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν χώραν ἣν κατέ-
 σχον ἐπώνυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν Ἰωνίαν ἀντ' Αἰγιάλου
 κληθεῖσαν, οἳ τε ἄνδρες ἀντὶ Αἰγιάλεων Ἴωνες προσ-
 10 ηγορεύθησαν εἰς δώδεκα πόλεις μερισθέντες. μετὰ δὲ
 τὴν Ἡρακλειδῶν κἀθοδον ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξελαθέντες
 ἐπανῆλθον πάλιν εἰς Ἀθήνας· ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τῶν
 Κοδριδῶν ἔστειλαν τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν Ἀσί-
 15 αν· ἔκτισαν δὲ δώδεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Κα-
 ρίας καὶ τῆς Λυδίας, εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς
 ὅσα καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατεῖχον. οἳ δ' Ἀχαιοὶ
 Φθιώται μὲν ἦσαν τὸ γένος, ὥκησαν δ' ἐν Λακεδαί-
 20 μονι, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν ἐπικρατησάντων ἀναλη-
 φθέντες ὑπὸ Τισαμενοῦ τοῦ Ὀρέστου παιδός, ὡς προ-
 ειρήκαμεν, τοῖς Ἴωσιν ἐπέθεντο, καὶ γενόμενοι κρείτ-
 τους τοὺς μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ κατέσχον τὴν γῆν,
 καὶ διεφύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χώρας μερισμὸν ὅνπερ
 καὶ παρέλαβον. οὕτω δ' ἰσχυσαν ὥστε τὴν ἄλλην Πε-
 30 λοπόννησον ἐχόντων τῶν Ἡρακλειδῶν ὧν ἀπέστη-
 σαν, ἀντειχον ὅμως πρὸς ἅπαντας Ἀχαῖαν ὀνομάσαν-
 τες τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν Τισαμενοῦ μέχρι Ὠγύγου
 βασιλευόμενοι διετέλουν· εἶτα δημοκρατηθέντες το-
 σοῦτον ἡὑδοκίμησαν περὶ τὰς πολιτείας ὥστε τοὺς Ἰτα-
 λιώτας μετὰ τὴν στάσιν τὴν πρὸς τοὺς Πυθαγορείους
 30 τὰ πλείεστα τῶν νομίμων μετενέγκασθαι παρὰ τούτων
 συνέβη· μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐπέτρεψαν
 Θηβαῖοι τούτοις τὴν δίαίταν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων

ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας· ὕστερον δ' ὑπὸ Μακεδό-
 νων λυθείσης τῆς κοινωνίας ἀνέλαβον σφαῖς πάλιν
 κατὰ μικρόν· ἤρξαν δὲ Πύρρου στρατεύσαντος εἰς
 Ἰταλίαν τέτταρες συνιοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν Πάτραι
 καὶ Δύμη· εἴτα προσελάμβανόν τινας τῶν δώδεκα
 2 πλὴν Ὠλένου καὶ Ἑλίκης, τῆς μὲν οὐ συνελθούσης τῆς
 δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος. ἐξαρθὲν γὰρ ὑπὸ σει-
 σμοῦ τὸ πέλαγος κατέκλυσε καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ
 Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, ὃν καὶ νῦν ἔτι τιμῶσιν Ἴωνες,
 καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ Πανιώνια. μέμνηται δ', ὥς ὑπο- 10
 νοοῦσί τινες, ταύτης τῆς θυσίας Ὅμηρος ὅταν φῇ
 „αὐτὰρ ὁ θυμὸν αἰσθε καὶ ἥρηνεν, ὥς ὅτε ταῦρος
 „ἥρηνεν ἐλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.“ τεκμαί-
 ρονται τε νεώτερον εἶναι τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας τὸν
 ποιητὴν, μεμνημένον γε τῆς Πανιωνικῆς θυσίας ἣν ἐν 15
 τῇ Πριηνέων χώρᾳ συντελοῦσιν Ἴωνες τῷ Ἑλικωνίῳ
 Ποσειδῶνι, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Πριηνεῖς ἐξ Ἑλίκης εἶναι
 λέγονται· καὶ δὴ πρὸς τὴν θυσίαν ταύτην καθιστᾷσιν
 ἄνδρα νέον Πριηνέα τὸν τῶν ἱερῶν ἐπιμελησόμενον.
 τεκμηριοῦνται δ' ἔτι μᾶλλον τὸ προκείμενον ἐκ τῶν 20
 περὶ τοῦ ταύρου πεφρασμένων· τότε γὰρ νομίζουσι
 καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυό-
 μενος ὁ ταῦρος μυκήσῃται. οἱ δ' ἀντιλέγοντες μετα-
 φέρουσιν εἰς τὴν Ἑλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ
 τοῦ ταύρου καὶ τῆς θυσίας, ὥς ἐκεῖ νενομισμένων τού- 25
 των καὶ τοῦ ποιητοῦ παραβάλλοντος τὰ ἐκεῖ συντελού-
 μενα. κατεκλυσθῇ δ' ἡ Ἑλίκη δυσὶν ἔτεσι πρὸ τῶν
 Λευκτρικῶν. Ἐρατοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς ἰδεῖν φησι
 τὸν τόπον, καὶ τοὺς πορθμέας λέγειν ὥς ἐν τῷ πόρῳ
 ὀρθὸς ἐστήκει Ποσειδῶν χάλκεος, ἔχων ἱππόκαμπον 30
 ἐν τῇ χειρὶ κίνδυνον φέροντα τοῖς δικτυεῦσιν. Ἡρα-
 κλείδης δὲ φησι κατ' αὐτὸν γενέσθαι τὸ πάθος νύκτωρ,

δῶδεκα σταδίους διεχούσης τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάττης C.385
καὶ τούτου τοῦ χωρίου παντὸς σὺν τῇ πόλει καλυφθέν-
τος, δισχιλίους δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πεμφθέντας ἀνε-
λέσθαι μὲν τοὺς νεκροὺς μὴ δύνασθαι, τοῖς δ' ὁμόροις
5 νεῖμαι τὴν χώραν. συμβῆναι δὲ τὸ πάθος κατὰ μῆνιν
Ποσειδῶνος· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς Ἑλίκης ἐκπεσόντας Ἰω-
νας αἰτεῖν πέμψαντας παρὰ τῶν Ἑλικέων μάλιστα μὲν
τὸ βρέτας τοῦ Ποσειδῶνος, εἰ δὲ μή, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν
ἀφίδρυσιν· οὐ δόντων δὲ πέμψαι πρὸς τὸ κοινὸν τῶν
10 Ἀχαιῶν· τῶν δὲ ψηφισαμένων οὐδ' ὥς ὑπακοῦσαι·
τῷ δ' ἐξῆς χεიმῶνι συμβῆναι τὸ πάθος, τοὺς δ' Ἀχαι-
οὺς ὕστερον δοῦναι τὴν ἀφίδρυσιν τοῖς Ἰωσιν. Ἡσίο-
δος δὲ καὶ ἄλλης Ἑλίκης μέμνηται Θετταλικῆς.

Εἴκοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν γραμματέα κοινὸν 3
15 ἔχοντες καὶ στρατηγούς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Ἀχαιοί,
καὶ κοινοβούλιον εἰς ἓνα τόπον συνήγετο αὐτοῖς (ἐκα-
λεῖτο δὲ Ἀμάριον) ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον καὶ οὗτοι
καὶ Ἰῶνες πρότερον· εἶτα ἔδοξεν ἓνα χειροτονεῖσθαι
στρατηγόν. Ἄρατος δὲ στρατηγῆσας ἀφείλετο Ἀντίγο-
20 νον τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς Ἀχαιοῖς
προσέθηκε καθάπερ καὶ τὴν πατρίδα· προσελάβετο δὲ
καὶ Μεγαρέας· καὶ τὰς παρ' ἐκάστοις τυραννίδας κα-
ταλύων Ἀχαιοὺς ἐποίει τοὺς ἐλευθερωθέντας
τὴν δὲ Πελοπόννησον ἡλευθέρωσε τῶν τυραννίδων,
25 ὥστε καὶ Ἄργος καὶ Ἑρμιῶν καὶ Φλιοῦς καὶ Μεγάλη
πόλις, ἣ μεγίστη τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ, προσετέθη τοῖς
Ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ἠϋΐηντο. ἦν δ' ὁ καιρὸς
ἡνίκα Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας ἐβα-
λόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πάδον Γαλάτας.
30 μέχρι δὲ τῆς Φιλοποίμενος στρατηγίας συμμείναντες
ἱκανῶς οἱ Ἀχαιοὶ διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἥδη Ῥω-
μαίων ἐχόντων τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν καὶ οὐ τὸν αὐτὸν

τρόπον ἐκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν συνέχειν τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων

4 Ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, οὓς κατῴκουν εἰς δώδεκα μέρη διηρημένοι, τοιαύτη τίς ἐστὶ· μετὰ Σικυνῶνα Πελλήνην κεῖται· εἴτα Αἰγείρα δευτέρα· τρίτη Αἰγαί, Πο- 5 σειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τετάρτη Βοῦρα· μετ' αὐτὴν Ἑλίκη, εἰς ἣν καταπεφεύγεισαν Ἴωνες, μάχῃ κρατηθέντες ὑπ' Ἀχαιῶν, καὶ τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον ἐνθύν- C.386δε· μετὰ δὲ Ἑλίκην Αἶγιον καὶ Ρύπες καὶ Πατρεῖς καὶ Φαρεῖς· εἴτ' Ὠλενος, παρ' ὃν ποταμὸς μέγας * Μέλας· 10 εἴτα Δύμη καὶ Τριταιεῖς. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κωμηδὸν ὥκουν, οἱ δ' Ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ὧν εἰς τινὰς ὕστερον συνώκησαν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μερίδων ἐνίας, καθάπερ τὰς Αἰγὰς εἰς Αἰγείραν (Αἰγαῖοι δ' ἐλέγοντο οἱ ἐνοικοῦντες), Ὠλενον δὲ εἰς Δύμην. δεικνύται δ' ἔχνη 15 μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν Ὠλενίων κτίσματος· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν ἐπίσημον, [ὁ] Δύμης μὲν ἀπέχει τετταράκοντα σταδίους, Πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα. ὁμώνυμοι δ' εἰσὶ ταῖς μὲν Αἰγαῖς ταύταις αἱ ἐν Εὐβοίᾳ, τῷ δὲ Ὠλένῳ τὸ ἐν Αἰτω- 20 λία κτίσμα καὶ αὐτὸ ἔχνη σῶζον μόνον. ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ μὲν ἐν Ἀχαΐᾳ Ὠλένου οὐ μέμνηται, ὥσπερ οὐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν περὶ τὸν Αἰγιαλὸν οἰκούντων, ἀλλὰ κοινότερον λέγει „Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ „ἄμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν.“ τοῦ δ' Αἰτωλικοῦ μέμνηται 25 ὅταν φῇ „οἱ Πλευρῶν ἐνέμοντο καὶ Ὠλενον.“ τὰς δ' Αἰγὰς ἀμφοτέρως λέγει, τὴν μὲν Ἀχαϊκὴν „οἱ δέ τοι „εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι.“ ὅταν δὲ φῇ

2. post βουλομένων: εἴτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ Ἀχαιῶν λόγοις τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ἀνξηθέντας, ὥς καὶ Λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι, μὴ ἀξίως γνωρίζεσθαι.

„Αἰγᾶς, ἐνθα τέ οἱ κλυτὰ δῶματα βένθεσι λίμνης·
 „ἐνθ' ἵππους ἔστησε Ποσειδάων,“ βέλτιον δέχεσθαι τὰς
 εἰς Εὐβοίαν, ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πέλαγος Αἰγαῖον λε-
 χθῆναι· ἐκεῖ δὲ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πε-
 5 ποίηται ἡ περὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον. πρὸς δὲ ταῖς
 Ἀχαῖκαῖς Αἰγαῖς ὁ Κραῖθις ῥεῖ ποταμὸς ἐκ δυεῖν ποτα-
 μῶν ἀνζόμενος, ἀπὸ τοῦ κίρνασθαι τὴν ὀνομασίαν
 ἔχων· ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἐν Ἰταλίᾳ Κραῖθις.

Ἐκάστη δὲ τῶν δώδεκα μερίδων ἐκ δήμων συνει- 5
 10 στήκει ἑπτὰ καὶ ὀκτώ· τοσοῦτον εὐανδρεῖν τὴν χώραν
 συνέβαινε. ἔστι δ' ἡ Πελλήνη στάδια ἐξήκοντα τῆς
 θαλάττης ὑπερκειμένη, φρούριον ἔρυνμόν. ἔστι δὲ καὶ
 κώμη Πελλήνη, ὅθεν καὶ αἱ Πελληνικαὶ χλαῖναι, αἶς
 καὶ ἄθλα ἐτίθεσαν ἐν τοῖς ἀγῶσι· κεῖται δὲ μεταξὺ Αἰ-
 15 γίου καὶ Πελλήνης· τὰ δὲ Πέλλανα ἕτερα τούτων ἐστὶ,
 Λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν Μεγαλοπολίτιν νεῦον.
 Αἰγείρα δὲ ἐπὶ βουνοῦ κεῖται. Βοῦρα δ' ὑπέρεκειται
 τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντά πῶς σταδίοις, ἣν ὑπὸ
 σεισμοῦ καταποθῆναι συνέβη. ἀπὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα
 20 κρήνης Συβάριδος τὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμὸν ὀνο-
 μασθῆναι φασιν. ἡ δ' Αἰγὰ (καὶ γὰρ οὕτω λέγουσι τὰςC.387
 Αἰγᾶς) νῦν μὲν οὐκ οἰκεῖται, τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν Αἰ-
 γιεῖς. Αἰγίον δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται· ἱστοροῦσι δ' ἐνταῦθα
 τὸν Δία ὑπ' αἰγὸς ἀνατραφῆναι, καθάπερ φησὶ καὶ
 25 Ἀρατος „αἰξ ἱερή, τὴν μὲν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπι-
 „σχεῖν.“ ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι „Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς
 καλέουσ' ὑποφῆται“ δηλῶν τὸν τόπον διότι πλησίον
 Ὠλένης. αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Κερύνεια ἐπὶ πέτρᾳ ὑψηλῆς
 ἰδρυμένη. Αἰγιάων δ' ἐστὶ καὶ ταῦτα καὶ Ἑλικὴ καὶ τὸ
 30 τοῦ Διὸς ἄλσος τὸ Ἀμάριον, ὅπου συνήεσαν οἱ Ἀχαιοὶ
 βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς Αἰ-
 γιέων ὁ Σελινούς ποταμός, ὁμώνυμος τῷ τε ἐν Ἐφέσῳ

παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ῥέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ τῷ
 παραρρέοντι τὸ χωρίον ὃ φησιν ὠνήσασθαι τῇ Ἀρτέ-
 μιδι Ξενοφῶν κατὰ χρησμόν· ἄλλος δὲ Σελινοῦς ὁ
 παρὰ τοῖς Ὑβλαίοις Μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέστησαν Καρ-
 χηδόριοι. τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν Ἀχαϊκῶν εἴτε 5
 μερίδων Ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται, τὴν δὲ χώραν Ῥυ-
 πίδα καλουμένην ἔσχον Αἰγίεις καὶ * Φαριεῖς· ἐκ δὲ τῶν
 Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος ὁ Κρότωνος οἰκιστής· τῆς δὲ
 Ῥυπίδος καὶ τὸ Λεῦκτρον ἦν, δῆμος τῶν Ῥυπῶν. μετὰ
 δὲ τοὺτους Πάτραι πόλις ἀξιόλογος· μεταξὺ δὲ τὸ Ῥίον 10
 ἀπέχον Πατρῶν στάδια τετταράκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ νε-
 ωστὶ μετὰ τὴν Ἀκτιακὴν νίκην ἴδρυσαν αὐτόθι τῆς
 στρατιᾶς μέρος ἀξιόλογον, καὶ διαφερόντως εὐανδρεῖ
 νῦν ἀποικία Ῥωμαίων οὖσα· ἔχει δὲ ὕφορμον μέτριον.
 ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Δύμη, πόλις ἀλίμενος, πασῶν δυσμι- 15
 κωτάτη, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα· πρότερον δ' ἐκαλεῖτο
 Στράτος· διαιρεῖ δ' αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας κατὰ Βου-
 πράσιον ὁ Ἀάρισος ποταμός, ῥέων ἐξ ὄρους· τοῦτο
 δ' οἱ μὲν Σκόλλιν καλοῦσιν, Ὅμηρος δὲ πέτρην Ὠλε-
 νίην. τοῦ δ' Ἀντιμάχου Καυκωνίδα τὴν Δύμην εἰπόν- 20
 τος, οἱ μὲν ἐδέξαντο ἀπὸ τῶν Καυκῶνων ἐπιθέτως εἰ-
 ρῆσθαι αὐτὸ μέχρι δεῦρο καθηκόντων, καθάπερ ἐπά-
 νω προείπομεν· οἱ δ' ἀπὸ Καύκωνος ποταμοῦ τινος,
 ὡς αἱ Θῆβαι Διοκαῖαι καὶ Ἀσωπίδες, Ἄργος δ' Ἰνά-
 χειον, Τροία δὲ Σιμουντίς. δέδεκται δ' οἰκήτορας καὶ 25
 ἡ Δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν ἀνθρώπους μιγάδας, οὓς
 C.388 ἀπὸ τοῦ πειρατικοῦ πλήθους περιλιπεῖς ἔσχε Πομπή-
 ιος, καταλύσας τὰ ληστήρια καὶ ἰδρύσας τοὺς μὲν ἐν
 Σόλοις τοῖς Κιλικίοις τοὺς δ' ἄλλοθι καὶ δὴ καὶ ἐν-

7. post Φαριεῖς: καὶ Αἰσχύλος δὲ λέγει πον „Βουραν θ
 „Ιερὰν καὶ κεραννίας Ῥύπας.“ 10. post Ῥίον: καὶ τὸ Ἀντί-
 ριον

ταῦθα. ἡ δὲ Φάρα συνορεῖ μὲν τῇ Δυμαίᾳ. καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης τῆς Φάρας * Φαριεῖς, οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσσηνιακῆς Φαραϊᾶται· ἔστι δ' ἐν τῇ Φαραϊκῇ Δίρκῃ κρήνη ὁμώνυμος τῇ ἐν Θήβαις. ἡ δ' Ὀλενος ἔστι μὲν 5 ἔρημος, κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης· ἔχουσι δὲ Δυμαῖοι τὴν χώραν. εἴτ' Ἀραξος, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἠλείας, ἀπὸ Ἰσθμοῦ στάδιοι χίλιοι [τριᾶκοντα].

Ἀρκαδία δ' ἔστιν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου, 8 πλείστην δὲ χώραν ὀρεινὴν ἀποτεμένεται. μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνη· τὴν γοῦν κάθεται οἱ μὲν εἰκοσι σταδίων φασὶν οἱ δ' ὅσον πεντεκαίδεκα. δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη τῶν Ἑλλήνων εἶναι τὰ Ἀρκαδικά, Ἀζᾶνές τε καὶ Παρράσιοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. διὰ δὲ τὴν τῆς χώρας παντελῇ κάκωσιν οὐκ ἂν προσήκοι μακρο- 15 λογεῖν περὶ αὐτῶν· αἱ τε γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφάνισθησαν ἔνδοξοι γενόμεναι πρότερον, τὴν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἐξ ἐκείνων ἔτι τῶν χρόνων ἐξ ὧν εἰς τὴν προσαγορευθεῖσαν Μεγάλην πόλιν αἱ πλείσται συνωκίσθησαν. νυνὶ δὲ 20 καὶ αὐτὴ ἡ Μεγάλη πόλις τὸ τοῦ κωμικοῦ πέπονθε καὶ „ἐρημία μεγάλη ἔστιν ἡ Μεγάλη πόλις.“ βοσκήμασι δ' εἰσὶ νομαὶ δασιλεῖς, καὶ μάλιστα ἵπποις καὶ ὄνοις τοῖς ἵπποβάτοις· ἔστι δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἀρκαδικόν, καθάπερ καὶ τὸ Ἀργολικόν καὶ τὸ Ἐπι- 25 δαύριον. καὶ ἡ τῶν Αἰτωλῶν δὲ καὶ Ἀκαρνανῶν ἐρημία πρὸς ἵπποτροφίαν εὐφυῆς γέρονεν οὐχ ἥττον τῆς Θετταλίας.

Μαντίνειαν μὲν οὖν ἐποίησεν ἔνδοξον Ἐπαμεινών- 2 δας, τῇ δευτέρᾳ νικήσας μάχῃ Λακεδαιμονίους ἐν ἧ καὶ 30 αὐτὸς ἐτελεύτα. καὶ αὕτη δὲ καὶ Ὀρχομενὸς καὶ Ἡραία καὶ Κλείτωρ καὶ Φενεὸς καὶ Στύμφαλος καὶ Μαίναλος καὶ Μεθύδριον καὶ Καφνεῖς καὶ Κύναιθα ἣ οὐκέτ' εἰσὶν

ἢ μόλις αὐτῶν ἵχνη φαίνεται καὶ σημεῖα. Τεγέα δ' ἔτι μετρίως συμμένει καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς· τιμᾶται δ' ἐπὶ μικρὸν καὶ τὸ τοῦ Λυκαίου Διὸς ἱερὸν κατὰ τὸ Λύκαιον [μέγιστον] ὄρος. τῶν δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων „Ρίπην τε Στρατίην τε καὶ ἡνεμόεσ- 5 „σαν Ἐνίσπην“ εὐρεῖν τε χαλεπὸν καὶ εὐροῦσιν οὐδὲν ὄφελος διὰ τὴν ἐρημίαν.

3 Ὅρη δ' ἐπιφανῇ πρὸς τῇ Κυλλήνῃ Φολόῃ τε καὶ C.389 Λύκαιον καὶ Μαίναλος καὶ τὸ Παρθένιον καλούμενον καθῆκον ἐπὶ τὴν Ἀργεῖαν ἀπὸ τῆς Τεγεάτιδος. 10

4 Περὶ δὲ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Εὐρώτα τὸ συμβεβηκὸς παράδοξον εἴρηται καὶ τὸ περὶ Ἐρασῖνον τὸν ἐκδιδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν Ἀργεῖαν νυνί, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν, τῶν βερέθρων, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες ξέρεθρα, τυφλῶν ὄντων καὶ μὴ 15 δεχομένων ἀπέρασιν ὥστε τὴν τῶν Στυμφαλίων πόλιν νῦν μὲν καὶ πεντήκοντα διέχειν σταδίους ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς κεῖσθαι. τάναντία δ' ὁ Λάδων ἔπαθε τοῦ ρεύματος ἐπισχεθέντος ποτὲ διὰ τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν· συμπεσόντα γὰρ τὰ περὶ Φενεὸν 20 βέρεθρα ὑπὸ σεισμοῦ, δι' ὧν ἦν ἡ φορὰ, μονὴν ἐποίησε τοῦ ρεύματος μέχρι τῶν κατὰ βάρους φλεβῶν τῆς πηγῆς. καὶ οἱ μὲν οὕτω λέγουσιν· Ἐρατοσθένους δὲ φησι περὶ Φενεὸν μὲν τὸν Ἀνίαν καλούμενον ποταμὸν λιμνάζειν τὰ πρὸ τῆς πόλεως, καταδύεσθαι δ' εἰς τινας 25 ἡθμοὺς οὓς καλεῖσθαι ξέρεθρα· τούτων δ' ἔμφραχθέντων ἔσθ' ὅτε ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία, πάλιν δ' ἀναστομουμένων ἄθρουν ἐκ τῶν πεδίων ἐκπεσὼν εἰς τὸν Λάδωνα καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν, ὥστε καὶ τῆς Ὀλυμπίας κλυσθῆναι ποτε τὴν περὶ τὸ 30 ἱερὸν γῆν, τὴν δὲ λίμνην συσταλῆναι· τὸν Ἐρασῖνον δὲ παρὰ Στυμφάλου ῥέοντα ὑποδύντα ὑπὸ τὸ ὄρος ἐν

τῇ Ἀργείᾳ πάλιν ἀναφανῆναι· διὸ δὴ καὶ Ἰφικράτη
πολιορκοῦντα τὸν Στύμφαλον καὶ μηδὲν περαίνοντα
ἐπιχειρῆσαι τὴν κατάδυσιν ἀποφράξαι σπόγγους πο-
ρισάμενον πολλούς, παύσασθαι δὲ διοσημίας γενομέ-
5 νης. περὶ Φενεὸν δ' ἔστι καὶ τὸ καλούμενον Στυγὸς
ὔδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος νομιζόμενον ἱερόν.
τοσαῦτα καὶ περὶ Ἀρκαδίας εἰρήσθω.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὰς 5
ἄρκτους μέχρι τοῦ Ἰστροῦ διάστημα περὶ μυρίους στα-
10 δίους, εὐθύνει τοῦτο ὁ Ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως, ἐπὶ
μὲν Αἴγιον χιλίους καὶ [τετρακοσ]ίους εἶναι λέγων ἐκ
Μαλεῶν ὁδόν, ἐνθ' ἐνδε εἰς [Κίρραν πλοῦν] διακοσίων,
ἐνθ' ἐνδε διὰ Ἡρακλείας [εἰς Θανυμακούς] πεντακοσίων
ὁδόν, εἶτα εἰς Λάρισαν [καὶ τὸν Πηνεῖον] τριακοσίων
15 τετταράκοντα, εἶτα διὰ [τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς Πη]νειοῦ
ἐκβολὰς διακοσίων τετταράκον[τα, εἶτα εἰς τὴν Θεσσα]-
λονίκηαν ἑξακοσίων ἑξήκοντα, ἐντεῦ[θεν ἐπ' Ἰστρον
δι' Εἰδομ]ένης καὶ Στόβων καὶ Λαρδανίων τρισχι[λίους
καὶ διακοσί]ους. κατ' ἐκεῖνον δὴ συμβαίνει τὸ ἐκ [τοῦ
20 Ἰστροῦ ἐπὶ τὰς Μαλ]έας ἑξακισχιλίων πεντακοσίων.
αἷτιον δὲ τούτου τὸ μὴ τὴν σύντομον καταμετρεῖν,
ἀλλὰ τὴν τυχοῦσαν ἣν ἐπορεύθη τῶν στρατηγῶν τις.

Οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰκιστὰς προσθεῖναι
τῶν τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν Ἐφορος,
25 τοὺς μετὰ τὴν Ἡρακλειδῶν κἀθοδον· Κορίνθου μὲν
Ἀλήτην, Σικυῶνος δὲ Φάλην, Ἀχαΐας δὲ Τισαμενόν,
Ἥλιδος δ' Ὀξύλον, Μεσσήνης δὲ Κρεσφόντην, Λακε-
δαίμονος δ' Εὐρουσθένη καὶ Προκλῆ, Ἀργους δὲ Τή-
μενον κ[αὶ Κισσόν, τῶν δὲ] περὶ τὴν Ἀκτὴν Ἀγραῖον
30 καὶ Δηιφόντην.

C.390

1

Περιωθενκόσι δὲ τὴν Πελοπόννησον, ἣν πρώτην
 ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συντιθεισῶν τὴν Ἑλλάδα
 χειρρονήσων, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. ἦν 5
 δὲ δευτέρα μὲν ἡ προστιθεῖσα τῇ Πελοποννήσῳ τὴν
 Μεγαρίδα, ὥστε τὸν Κρομμυῶνα Μεγαρέων εἶναι καὶ
 μὴ Κορινθίων· τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτῃ προσλαμβά-
 νουσα τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τῆς Φωκίδος
 τι μέρος καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν. περὶ τούτων 10
 οὖν [λεκτέον]. φησὶ δ' Εὐδόξος, εἴ τις νοήσειεν ἀπὸ
 τῶν Κεραυνίων ὁρῶν ἐπὶ Σούνιον τὸ τῆς Ἀττικῆς
 ἄκρον ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη τεταμένην εὐθείαν, ἐν δε-
 ξιά μὲν ἀπολείψειν τὴν Πελοπόννησον ὅλην πρὸς νό-
 τον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν 15
 Κεραυνίων ὁρῶν συνεχῇ παραλίαν μέχρι τοῦ Κρισαίου
 κόλπου καὶ τῆς Μεγαρίδος καὶ συμπάσης τῆς Ἀττικῆς·
 νομίζει δ' οὐδ' ἂν κ[οιλαίνεσθαι οὕτως] τὴν ἡύονα τὴν
 ἀπὸ Σουνίου μέχρι [τοῦ Ἰσθμοῦ ὥστε μεγάλην] ἔχειν
 ἐπιστροφὴν, εἰ μὴ προσῇν τῇ [ἡύονι ταύτῃ καὶ] τὰ συν- 20
 εχῇ τῷ Ἰσθμῷ χωρία τὰ [ποιοῦντα τὸν κόλπον τὸν]
 Ἑρμιονικὸν καὶ τὴν Ἀκτὴν· ὥς δ' αὖ[τως οὐδ' ἂν τὴν
 ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον
 ἔχειν τινὰ τοσαύ[την ἐπιστρο]φὴν ὥστε κοιλαίνεσθαι
 κολποειδῶς καθ' αὖ[τήν, εἰ μὴ τὸ] Ῥίον καὶ τὸ Ἀν- 25
 τίρριον συναγόμενα εἰς στενὸν [ἐποiei τὴν] ἔμφασιν
 ταύτην· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περι[έχοντα] τὸν μυχόν, εἰς
 ἃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν [ταύτῃ] θάλατταν.

2

Οὕτω δ' εἰρηκότος Εὐδόξου, μαθηματικοῦ ἀν-
 C.391δρὸς καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων καὶ τοὺς 30
 τόπους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τήνδε τὴν πλευρὰν
 τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι

Ἰσθμοῦ κοίλην μὲν ἀλλ' ἐπὶ μικρόν. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ
κατὰ μέσην που τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ Πειραιεὺς
τὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπίνειον. διέχει γὰρ τοῦ μὲν Σχοι-
νουῦντος τοῦ κατὰ τὸν Ἰσθμὸν περὶ τριακοσίους πεντή-
5 κοντα σταδίους, τοῦ δὲ Σουνίου τριάκοντα καὶ τρια-
κοσίους· [τόσ]ον πῶς ἐστὶ διάστημα καὶ τὸ ἐπὶ Πηγὰς
ἀπὸ τοῦ Πει[ραιῶς], ὅσον περ καὶ ἐπὶ Σχοινοῦντα·
δέκα δ' ὅμως στα[δίους] πλεονάζειν φασί. κάμψαντι δὲ
τὸ Σούνιον πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ πλοῦς, ἐκκλίνων [δὲ]
10 πρὸς δύσιν.

Ἀκτὴ δ' ἐστὶν [ἢ Ἀττικὴ] ἀμφιθάλαττος, στενὴ τὸ 3
πρῶτον, εἴτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μνηοειδῆ
δ' οὐδὲν ἦττον ἐπιστροφὴν λαμβάνει πρὸς Ὠρωπὸν
τῆς Βοιωτίας τὸ κυρτὸν ἔχουσαν πρὸς θαλάττῃ· τοῦτο
15 δ' ἐστὶ τὸ δεύτερον πλευρὸν ἑῶν τῆς Ἀττικῆς. τὸ δὲ
λοιπὸν ἤδη τὸ προσάρκτιόν ἐστὶ πλευρὸν ἀπὸ τῆς
Ὠρωπίας ἐπὶ δύσιν παρατεῖνον μέχρι τῆς Μεγαρίδος,
ἢ Ἀττικὴ ὄρεινῃ, πολυώνυμός τις, διείργουσα τὴν
Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς· ὥσθ', ὅπερ εἶπον ἐν τοῖς
20 πρόσθεν, ἰσθμὸν γίνεσθαι τὴν Βοιωτίαν ἀμφιθάλατ-
τον οὖσαν τῆς τρίτης χειρρονήσου τῆς λεχθείσης, ἀπο-
λαμβάνοντα ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ τὴν τε
Μεγαρίδα καὶ τὴν Ἀττικὴν. διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀκτὴν
φασὶ λεχθῆναι τὸ παλαιὸν καὶ Ἀτικὴν τὴν νῦν Ἀτι-
25 κὴν παρονομασθεῖσαν, ὅτι τοῖς ὄρεσιν ὑποπέπτωκε τὸ
πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἀλιτενὲς καὶ στενόν, μήκει δ'
ἀξιολόγῳ κεχορημένον, προπεπτωκὸς μέχρι Σουνίου.
ταύτας οὖν διέξιμεν ἀναλα[βόντες] πάλιν ἀπὸ τῆς π[α]-
ραλίας ἀφ' ἧς περ ἀπελίπομεν.

30 Μετὰ δὲ Κρομμυῶνα ὑπέρκεινται τῆς * Ἀττικῆς 4
αἱ Σκειρωνίδες πέτραι πάροδον οὐκ ἀπολείπουσαι πρὸς
θαλάττῃ· ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἢ ἐπὶ Μεγάρων

καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ· οὕτω δὲ σφόδρα
 πλησιάζει ταῖς πέτραις ἡ ὁδὸς ὥστε πολλαχοῦ καὶ πα-
 ράκρημνός ἐστι διὰ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος δύσβατόν τε
 καὶ ὑψηλόν· ἐνταῦθα δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τοῦ Σκει-
 ρωνος καὶ τοῦ Πιτυοκάμπτου τῶν ληξομένων τὴν λε- 5
 χθεῖσαν ὄρεινήν, οὓς καθεῖλε Θησεύς. ἀπὸ δὲ τῶν
 ἄκρων τούτων καταγίγνεται σκαιὸν τὸν ἀργέστην σκει-
 ρωνα προσηγορεύουσιν Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὰς Σκει-
 ρωνίδας πέτρας ἄκρα πρόκειται Μινῶα ποιοῦσα τὸν
 ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα. ἡ δὲ Νίσαια ἐπίνειόν ἐστιν τῶν 10
 Μεγάρων δεκαοκτὼ σταδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέ-
 C.392 λεσιν ἐκατέρωθεν συναπτόμενον πρὸς αὐτήν· ἐκα-
 λεῖτο δὲ καὶ τοῦτο Μινῶα.

- 5 Τὸ παλαιὸν μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύ-
 την οἵπερ καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὗπω τῶν Μεγάρων ἐκτι- 15
 σμένων· διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τόπων
 τούτων ἰδίως, ἀλλ' Ἀθηναίους καλῶν τοὺς ἐν τῇ Ἀτ-
 τικῇ πάντας συμπεριεῖληφε καὶ τούτους τῷ κοινῷ ὀνό-
 ματι Ἀθηναίους νομίζων, ὥς ὅταν φῇ ἐν τῷ καταλό-
 γῳ „οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐνκτίμενον πτολίεθρον“ 20
 δέχεσθαι δεῖ καὶ τοὺς νῦν Μεγαρέας, ὥς καὶ τούτους
 μετασχόντας τῆς στρατείας. σημεῖον δέ· ἡ γὰρ Ἀττικὴ
 τὸ παλαιὸν Ἰωνία καὶ Ἰὰς ἐκαλεῖτο, καὶ ὁ ποιητὴς ὅταν
 φῇ „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες“ τοὺς Ἀθηναίους
 6 λέγει· ταύτης δ' ἦν μερίς καὶ ἡ Μεγαρίς. καὶ δὴ καὶ 25
 τῶν ὀρίων ἀμφισβητοῦντες πολλάκις οἵ τε Πελοπον-
 νῆσιοι καὶ Ἴωνες, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ Κρομμυωνία, συνέ-
 βησαν καὶ στήλην ἔσθησαν ἐπὶ τοῦ συνομολογηθέντος
 τόπου περὶ αὐτὸν τὸν Ἰσθμόν, ἐπιγραφὴν ἔχουσιν
 ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τὴν Πελοπόννησον μέρους „τάδ' ἐστὶ 30
 „Πελοπόννησος οὐκ Ἰωνία,“ ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς Μέγαρα
 „τάδ' οὐχὶ Πελοπόννησος ἀλλ' Ἰωνία.“ οἵ τε δὴ τὴν

Ἀτθίδα συγγράψαντες πολλὰ διαφωνοῦντες τοῦτό γε ὁμολογοῦσιν οἱ γε λόγου ἄξιοι, διότι τῶν Πανδιονιδῶν τετάρων ὄντων, Αἰγέως τε καὶ Αὔκου καὶ Πάλαντος καὶ τετάρτου Νίσου, καὶ τῆς Ἀττικῆς εἰς τέ-
 5 ταρα μέρη διαιρεθείσης, ὁ Νῖσος τὴν Μεγαρίδα λά-
 χοι καὶ κτίσαι τὴν Νίσαιαν. Φιλόχορος μὲν οὖν ἀπὸ Ἰσθμοῦ μέχρι τοῦ Πυθίου διήκειν αὐτοῦ φησι τὴν ἀρ-
 χήν, Ἄνδρων δὲ μέχρι Ἐλευσίνος καὶ τοῦ Θωριασίου πεδίου. τὴν δ' εἰς τέτταρα μέρη διανομὴν ἄλλων ἄλ-
 10 λως εἰρηκότων ἀρκεῖ ταῦτα παρὰ Σοφοκλέους λαβεῖν·
 φησὶ δ' ὁ Αἰγέως ὅτι ὁ πατὴρ ὤρισεν ἐμοὶ μὲν ἀ[πελ-
 θεῖ]ν εἰς ἀκτὰς τῆσδε γῆς πρεσβεῖα νείμας· [εἶτ]α Αὐ-
 κῶ, τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νέμει, Νίσῳ δὲ
 „τὴν ὁμαυλον ἐξαιρεῖ χθόνα Σκείρωνος ἀκτῆς, τῆς δὲ
 15 „γῆς τὸ πρὸς νότον ὁ σκληρὸς οὗτος καὶ γίγαντας ἐκ-
 „τρέφων εἵληχε Πάλλας.“ ὅτι μὲν οὖν ἡ Μεγαρίς τῆς
 Ἀττικῆς μέρος ἦν, τούτοις χρῶνται τεκμηρίοις.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν 7
 τῆς χώρας μερισμὸν ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκατελθόν-
 20 των αὐτοῖς Δωριέων ἐκπεσεῖν τῆς οἰκείας συνέβη πολ-
 C.393 λους εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὧν ἦν καὶ ὁ τῆς Μεσσήνης βασι-
 λεὺς Μέλανθος· οὗτος δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐβασί-
 λευσεν ἐκόντων, νικήσας ἐκ μονομαχίας τὸν τῶν Βοι-
 ωτῶν βασιλέα Ξάνθου. εὐανδρούσης δὲ τῆς Ἀττικῆς
 25 διὰ τοὺς φυγάδας φοβηθέντες οἱ Ἡρακλεῖδαι, παρο-
 ξυνόντων αὐτοὺς μάλιστα τῶν ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν ἐν
 Μεσσήνῃ, τῶν μὲν διὰ τὴν γειννίασιν, τῶν δὲ ὅτι Κό-
 δρος τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευε τότε ὁ τοῦ Μελάνθου παῖς,
 30 μὲν ἄλλης ἐξέστησαν γῆς, τὴν Μεγαρικὴν δὲ κατέσχον
 καὶ τὴν τε πόλιν ἐκτίσαν τὰ Μέγαρα καὶ τοὺς ἀνθρώ-
 πους Δωριέας ἀντὶ Ἰώνων ἐποίησαν· ἠφάνισαν δὲ καὶ

τὴν στήλην τὴν ὀρίζουσιν τοὺς τε Ἴωνας καὶ τοὺς Πελοποννησίους.

- 8 Πολλαῖς δὲ κέχρηται μεταβολαῖς ἡ τῶν Μεγαρέων πόλις, συμμένει δ' ὅμως μέχρι νῦν. ἔσχε δέ ποτε καὶ φιλοσόφων διατριβάς τῶν προσαγορευθέντων Μεγα-
 ρικῶν, Εὐκλείδην διαδεξαμένων ἄνδρα Σωκρατικόν, Μεγαρέα τὸ γένος· καθάπερ καὶ Φαίδωνα μὲν τὸν Ἥλειον οἱ Ἥλειακοὶ διεδέξαντο, καὶ τοῦτον Σωκρατι-
 κόν, ὧν ἦν καὶ Πύρρων, Μενέδημον δὲ τὸν Ἐρετριέα οἱ Ἐρετριεῖς. ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγαρέων παράλυ-
 10 προς καθάπερ καὶ ἡ Ἀττική, καὶ τὸ πλεον αὐτῆς ἐπέχει τὰ καλούμενα Ὀνεια ὄρη, ῥάχιδες τις μηχανομένη μὲν ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Κιθαιρῶνα, διείργουσα δὲ τὴν κατὰ Νίσαιαν θά-
 λατταν ἀπὸ τῆς κατ[ὰ τὰς Παγὰς] Ἀλκωνίδος προσ-
 15 αγορευομένης.

- 9 Πρόκειται δ' ἀπὸ Νισαίας πλέοντι εἰς τὴν Ἀττι-
 κὴν πέντε νησίαι. εἴτα Σαλαμὶς ἐβδομήκοντά που στα-
 δίων οὔσα τὸ μῆκος, οἱ δ' ὀγδοήκοντά φασι· ἔχει δ'
 ὁμώνυμον πόλιν τὴν μὲν ἀρχαίαν ἔρημον πρὸς Αἴγι-
 20 ναν τετραμμένην καὶ πρὸς νότον (καθάπερ καὶ Αἰσχύ-
 λος εἴρηκεν, „Αἴγινα δ' αὕτη πρὸς νότου κεῖται πνοάς“),
 τὴν δὲ νῦν ἐν κόλπῳ κειμένην ἐπὶ χερρονησοειδοῦς
 τόπου συνάπτοντος πρὸς τὴν Ἀττικὴν. ἐκαλεῖτο δ'
 ἐτέροις ὀνόμασι τὸ παλαιόν· καὶ γὰρ Σκιρὰς καὶ Κύ-
 25 χρεία ἀπὸ τινων ἡρώων, ἀφ' οὗ μὲν Ἀθηνᾶ τε λέγεται
 Σκιρὰς καὶ τόπος Σκίρα ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐπὶ Σκίρῳ
 ἱεροποιία τις καὶ ὁ μὲν ὁ Σκιροφοριῶν, ἀφ' οὗ δὲ καὶ
 Κυχρεΐδης ὄφις, ὃν φησὶν Ἡσίοδος τραφέντα ὑπὸ Κυ-
 χρέως ἐξελαθῆναι ὑπὸ Εὐρυλόχου λυμαινόμενον τὴν
 30 νῆσον, ὑποδέξασθαι δὲ αὐτὸν τὴν Δήμητρα εἰς Ἐλευ-
 C.394δῖνα καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον. ὠνομάσθη δὲ

καὶ Πιτυοῦσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ· ἐπιφανὴς δὲ ἡ νῆσος
 ὑπῆρξε διὰ τε τοὺς Αἰακίδας ἐπάρξαντας αὐτῆς, καὶ
 μάλιστα δι' Αἴαντα τὸν Τελαμώνιον, καὶ διὰ τὸ περὶ
 τὴν νῆσον ταύτην καταναυμαχηθῆναι Ξέρξην ὑπὸ τῶν
 5 Ἑλλήνων καὶ φυγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. συναπέλαυσαν δὲ
 καὶ Αἰγινῆται τῆς περὶ τὸν ἁγῶνα τοῦτον δόξης, γεί-
 τονές τε ὄντες καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον παρασχόμενοι.
 Βῳκάρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμός, ὁ νῦν Βωκα-
 λία καλούμενος.

10 Καὶ νῦν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον, τὸ δὲ 10
 παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἔρις περὶ αὐ-
 τῆς· καὶ φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον οἱ δὲ Σόλωνα
 παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ μετὰ τὸ ἔπος
 τοῦτο „Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγειν δυοκαίδεκα νῆας“
 15 ἐξῆς τοῦτο „στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἴσταντο φά-
 „λαγρες,“ μάρτυρι χρῆσασθαι τῷ ποιητῇ τοῦ τὴν νῆσον
 ἐξ ἀρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρξαι. οὐ παραδέχονται δὲ τοῦθ'
 οἱ κριτικοὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν ἀντιμαρτυρεῖν αὐ-
 τοῖς. διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἔσχατος φαίνεται ὁ Αἴας, οὐ
 20 μετ' Ἀθηναίων ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ Θετ-
 ταλῶν; „ἐνθ' ἔσαν Αἰαντός τε νέες καὶ Πρωτεσιλάου“
 καὶ ἐν τῇ ἐπιπωλήσει ὁ Ἀγαμέμνων „εὖρ' υἱὸν Πετewῶ
 „Μενεσθῆα πλή[ξιππον ἔστα]ότ', ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι,
 „μήστωρες αὐτῆς. αὐτὰρ ὁ πλησίον ἐστήκει πολύμη-
 25 „τις Ὀδυσσεύς, παρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες.“
 ἐπὶ δὲ τὸν Αἴαντα καὶ τοὺς Σαλαμινίους πάλιν „ἦλθε
 „δ' ἐπ' Αἰάντεσσι,“ καὶ παρ' αὐτούς „Ἰδομενεὺς δ'
 „ἐτέρωθεν,“ οὐ Μενεσθεύς. οἱ μὲν δὲ Ἀθηναῖοι τοι-
 αύτην τινὰ σκήψασθαι μαρτυρίαν παρ' Ὀμήρου δο-
 30 κοῦσιν, οἱ δὲ Μεγαρεῖς ἀντιπαρωδῆσαι οὕτως „Αἴας
 „δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγειν νέας, ἐκ τε Πολίχνης, ἐκ τ'
 „Αἰγαιούσσης Νισαίης τε Τριπόδων τε.“ ἅ ἔστι χωρία

Μεγαρικά, ὧν οἱ Τρίποδες Τριποδίσκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν Μεγάρων κεῖται.

11 Τινὲς δ' ἀπὸ τοῦ τὴν Ἱέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθη-
C.395 νᾶς χλωροῦ τυροῦ τοῦ μὲν ἐπιχωρίου μὴ ἄπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεισθαι, χρησθαι δὲ καὶ τῷ 5
Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμῖνα οὐκ εὔ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολο-
γουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται, ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νοησάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. ἔοικε δὴ τὸ παλαιὸν ἡ νῦν Σαλαμῖς καθ' 10
αὐτὴν τάττεσθαι, τὰ δὲ Μέγαρα τῆς Ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. ἐν δὲ τῇ παραλία τῇ κατὰ Σαλαμῖνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ ὄρια τῆς τε Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἀτθίδος, ὅρη δύο ἃ καλοῦσι Κέρατα.

12 Εἰτ' Ἐλευσίς πόλις, ἐν ἣ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν 15
τῆς Ἐλευσινίας καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκεύα-
σεν Ἰκτῖνος ὄχλον θεάτρου δέξασθαι δυνάμενον, ὃς καὶ τὸν παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθη-
νᾷ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων· ἐν δὲ τοῖς δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις. 20

13 Εἰτα τὸ Θριάσιον πεδίου καὶ ὁμώνυμος αἰγιαλὸς καὶ δῆμος· εἰθ' ἡ ἄκρα ἡ Ἀμφιάλη καὶ τὸ ὑπερκείμε-
νον λατόμιον καὶ ὁ εἰς Σαλαμῖνα πορθμὸς ὅσον δι-
στάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειρᾶτο Ξέρξης, ἐφθῇ δὲ ἡ ναυ-
μαχία γενομένη καὶ φυγὴ τῶν Περσῶν. ἐνταῦθα δὲ 25
καὶ αἱ Φαρμακοῦσσαι, δύο νησίαι ὧν ἐν τῷ μεζῶνι Κίρκης τάφος δείκνυται.

14 Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀκτῆς ταύτης ὅρος ἐστὶν ὃ καλεῖται Κορυθαλλός, καὶ ὁ δῆμος οἱ Κορυθαλλεῖς· εἰθ' ὁ Φώ-
ρων λιμὴν καὶ ἡ Ψυττάλεια, νησίον ἐρημον πετρῶδες 30
ὃ τινες εἶπον λήμην τοῦ Πειραιῶς· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντη ὁμώνυμος τῇ περὶ Εὐβοίαν καὶ Λοκρούς,

καὶ ἄλλο νησίον ὅμοιον τῇ Ψυτταλείᾳ καὶ τοῦτο· εἶθ' ὁ Πειραιεύς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις ταττόμενος καὶ ἡ Μουνυχία.

Λόφος δ' ἐστὶν ἡ Μουνυχία χερρονησιάζων καὶ 15
 5 κοῖλος καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος φύσει τε καὶ ἐπίτηδες
 ὥστ' οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν εἴσοδον
 ἔχων. ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένες τρεῖς. τὸ μὲν οὖν
 παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνώκιστο ἡ Μουνυχία παρα-
 πλησίως ὥσπερ ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις, προσειληφυῖα τῷ
 10 περιβόλῳ τὸν τε Πειραιᾶ καὶ τοὺς λιμένας πλήρεις
 νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὀπλοθήκη Φίλωνος ἔργον· ἄξιόν
 τε ἦν ναύσταθμον ταῖς τετρακοσίαις ναυσίν, ὧν οὐκ
 ἐλάττους ἔστελλον Ἀθηναῖοι. τῷ δὲ τείχει τούτῳ συνῆ-
 5 πτε τὰ καθεilkυσμένα ἐκ τοῦ ἄστεος σκέλη· ταῦτα δ'
 ἦν μακρὰ τείχη τετταράκοντα σταδίων τὸ μῆκος, συν-
 ἅπτοντα τὸ ἄστρὶ τῷ Πειραιεῖ. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ
 τεῖχος κατήρειψαν καὶ τὸ τῆς Μουνυχίας ἔρυμα, τὸν τε
 Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν τὴν περὶ C.396
 τοὺς λιμένας καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος· τοῦ
 20 δὲ ἱεροῦ τὰ μὲν στοῖδια ἔχει πίνακας θαυμαστούς, ἔργα
 τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν, τὸ δ' ὑπαιθρον ἀνδριάντας.
 κατέσπασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, Λακεδαιμονίων
 μὲν καθελόντων πρότερον Ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἥνίκα
 Σύλλας ἐκ πολιορκίας εἶλε καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ ἄστρ.

Τὸ δ' ἄστρ αὐτὸ πέτρα ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιοικου- 16
 μένῃ κύκλῳ· ἐπὶ δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν ὃ
 τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς Πολιάδος ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύ-
 χνος, καὶ ὁ παρθενῶν ὃν ἐποίησεν Ἰκτῖνος, ἐν ᾧ τὸ
 τοῦ Φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον ἡ Ἀθηνᾶ. ἀλλὰ γὰρ
 30 εἰς πληθὺς ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης
 ὕμνουμένων τε καὶ διαβοωμένων ὁκνῶ πλεονάζειν, μὴ
 συμβῇ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφὴν. ἐπεισι

γὰρ ὁ φησιν Ἡγησίας „ὁρῶ τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ πε-
 „ριττῆς τριαίνης ἐκεῖθι σημείον, ὁρῶ τὴν Ἐλευσίνα, καὶ
 „τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης· ἐκεῖνο Λεωκόριον, τοῦτο
 „Θησεῖον· οὐ δύναμαι δηλώσαι καθ' ἑν ἕκαστον· ἡ
 „γὰρ Ἀττικὴ θεῶν αὐτοῖς καταλαμβάντων καὶ 5
 „τῶν προγόνων ἡρώων“ οὗτος μὲν οὖν ἐνὸς
 ἐμνήσθη τῶν ἐν ἀκροπόλει σημείων, Πολέμων δ' ὁ πε-
 ριηγητῆς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθη-
 μάτων τῶν ἐν ἀκροπόλει· τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῆς πόλεως μερῶν καὶ τῆς χώρας· 10
 Ἐλευσίνα τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα δή-
 μων πρὸς δὲ καὶ τεττάρων, ὥς φασιν, οὐδένα τῶν
 ἄλλων ὠνόμακεν.

- 17 Ἐχουσι δὲ καὶ εἰ μὴ πάντες οἳ γε πολλοὶ μυθοποι-
 ιας συχνὰς καὶ ἱστορίας· καθάπερ Ἀφιδνα μὲν τὴν τῆς 15
 Ἐλένης ἀρπαγὴν ὑπὸ Θησέως καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Διοσ-
 κούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς καὶ ἀνακομιδὴν τῆς ἀδελ-
 φῆς, Μαραθῶν δὲ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα, Ῥαμνοῦς δὲ
 τὸ τῆς Νεμέσεως ξόανον, ὅτινες μὲν Διοδότου φασὶν
 ἔργον τινὲς δὲ Ἀγορακρίτου τοῦ Παρίου, καὶ μεγέθει 20
 καὶ κάλλει σφόδρα κατωρθωμένον καὶ ἐνάμιλλον τοῖς
 Φειδίου ἔργοις. οὕτω δὲ καὶ Δεκέλεια μὲν τὸ ὀρμητή-
 ριον τῶν Πελοποννησίων κατὰ τὸν Δεκελεικὸν πόλε-
 μον, Φυλὴ δὲ ὅθεν ἐπήγαγε τὸν δῆμον Θρασύβουλος
 εἰς Πειραιᾶ καὶ κεῖθεν εἰς ἄστυ. οὕτω δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων 25
 πλειόνων ἔστιν ἱστορεῖν πολλά· καὶ ἔτι τὸ Λεωκόριον
 καὶ τὸ Θη[σεῖον μῦθος] ἔχει, καὶ τὸ Λύκειον καὶ τὸ
 Ὀλυμπικὸν ὁ τὸ Ὀλύμπιον, ὅπερ ἡμιτελὲς
 κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθεὶς βασιλεύς· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ
 Ἀκαδημία καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων καὶ τὸ Ὠιδεῖον 30
 καὶ ἡ ποικίλη στοὰ καὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐν τῇ πό[λει πλεῖστα]
 ἔχοντα τεχνιτῶν ἔργα.

Πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας^{C.397}
 τοῦ κτίσματος ἐξετάξοι τις ἀρξάμενος ἀπὸ Κέκροπος.¹⁸
 οὐδὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ
 τῶν ὀνομάτων δῆλον. Ἀκτὴν μὲν γὰρ ἀπὸ Ἀκταίω-
 5 νος φασίν, Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς
 Κραναοῦ, ἀφ' οὗ καὶ Κραναοὶ οἱ ἔνιοικοι, Μοσποίαν
 δὲ ἀπὸ Μοσόπου, Ἰωνίαν δὲ ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Ξούθου,
 Ποσειδωνίαν δὲ καὶ Ἀθήνας ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν.
 εἰρηται δ' ὅτι κἀνταῦθα φαίνεται τὸ τῶν Πελασγῶν
 10 ἔθνος ἐπιδημῆσαν, καὶ διότι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν Πελαρ-
 γοὶ προσηγορεύθησαν διὰ τὴν πλάνην.

Ὅσῳ δὲ πλέον ἐστὶ τὸ φιλότιμον περὶ τὰ ἔνδοξα¹⁹
 καὶ πλείους οἱ λαλήσαντές τι περὶ αὐτῶν, τοσῶδε μεί-
 ξων ὁ ἔλεγχος, ἐὰν μὴ κρατῇ τις τῆς ἱστορίας· οἷον ἐν τῇ
 15 συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Καλλίμαχος γελᾷν φησιν,
 εἰ τις θαρρεῖ γράφειν τὰς τῶν Ἀθηναίων παρθένους
 „ἀφύσσεσθαι καθαρὸν γάνος Ἡριδανοῖο,“ οὗ καὶ τὰ
 βοσκήματα ἀπόσχοιτ' ἄν. εἰσὶ μὲν νῦν αἱ πηγαὶ κα-
 θαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος, ὥς φασιν, ἐκτὸς τῶν Διο-
 20 χάρους καλουμένων πυλῶν πλησίον τοῦ Λυκείου· πρό-
 τερον δὲ καὶ κρήνη κατεσκεύαστό τις πλησίον πολ-
 λοῦ καὶ καλοῦ ὕδατος· εἰ δὲ μὴ νῦν, τί ἂν εἴη θαυ-
 μαστόν, εἰ πάλαι πολὺ καὶ καθαρὸν ἦν ὥστε καὶ πότι-
 μον εἶναι, μετέβαλε δὲ ὕστερον; ἐν μὲν οὖν τοῖς καθ'
 25 ἑκάστα τοσοῦτοις οὔσιν οὐκ ἐνδέχεται διατρίβειν, οὐ
 μὴν οὐδὲ σιγῇ παρελθεῖν ὥστε μὴδ' ἐν κεφαλαίῳ μνη-
 σθῆναί τινων.

Τοσαῦτ' οὖν ἀπόχρη προσθεῖσιν ὅτι φησὶ Φι-²⁰
 λόχορος πορθομένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν ὑπὸ
 30 Καρῶν ἐκ γῆς δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν, οὓς ἐκάλουν Ἴονας,
 Κέκροπα πρῶτον εἰς δώδεκα πόλεις συνοικίσαι τὸ πλη-
 θος, ὧν ὀνόματα Κεκροπία Τετράπολις Ἐπακρία Δε-

κείλεια Ἐλευσίς Ἀφιδνα (λέγουσι δὲ καὶ πληθυντικῶς Ἀφίδνας) Θόρικος Βρανρῶν Κύθηρος Σφηττὸς Κηφισιά πάλιν δ' ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται τὴν νῦν τὰς δώδεκα Θησεύς. ἐβασιλεύοντο μὲν [οὖν οἱ Ἀθηναῖοι] πρότερον, εἴτ' εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν· τυράννων δ' ἐπιθεμένων αὐτοῖς, Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γενομένης τῆς τε τῶν τετρακοσίων καὶ τῆς τῶν τριακοντα τυράννων, οὓς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ῥαδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. καὶ γὰρ εἴτι μικρὸν ὑπὸ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπῆθησαν ὥσθ' ὑπακούειν αὐτῶν ἀναγκασθῆναι, τὸν γε ὀλοσχερῇ τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διετήρουν. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ βέλτιστα τότε αὐτοὺς πολιτεύσασθαι δεκαετῇ χρόνον ὃν ἤρχε Μακεδόνων Κασάνδρος. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δοκεῖ τυραννικώτερος γενέσθαι, πρὸς Ἀθηναίους δὲ εὐγνωμόνησε λαβὼν ὑπήκοον τὴν πόλιν· ἐπέστησε γὰρ τῶν πολιτῶν Δημήτριον τὸν Φαληρέα τῶν Θεοφράστου τοῦ φιλοσόφου γνωρίμων, ὃς οὐ μόνον οὐ κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσε. δηλοῖ δὲ τὰ ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκεῖνος. ἀλλ' οὕτως ὁ φθόνος ἰσχυσε καὶ ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια ὥστε μετὰ τὴν Κασάνδρου τελευταίην ἡναγκάσθη φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον· τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ πλείους ἢ τριακοσίας κατέσπασαν οἱ ἐπαναστάντες καὶ κατεχώνευσαν, ἔνιοι δὲ καὶ προστιθέασιν ὅτι καὶ εἰς Ἀμίδας. Ῥωμαῖοι δ' οὖν παραλαβόντες αὐτοὺς δημοκρατουμένους ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐλευθερίαν. ἐπιπεσὼν δ' ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο· τὸν

δ' ἰσχύσαντα μάλιστα τὸν Ἀριστίωνα καὶ ταύτην βιά-
 σάμενον τὴν πόλιν ἐκ πολιορκίας ἐλὼν Σύλλας ὁ τῶν
 Ῥωμαίων ἡγεμὼν ἐκόλασε, τῇ δὲ πόλει συγγνώμην
 ἐνειμε· καὶ μέχρι νῦν ἐν ἐλευθερίᾳ τέ ἐστι καὶ τιμῇ
 5 παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις.

Μετὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ Φαληρεῖς δῆμος ἐν τῇ ἐφε- 21
 ξῆς παραλίᾳ· εἰθ' Ἀλιμονῆσιοι Αἰξωνεῖς Ἀλαιεῖς οἱ Αἰ-
 ξωνικοὶ Ἀναγυράσιοι· εἴτα Θοραιεῖς Λαμπρεῖς Αἰγι-
 λιεῖς Ἀναφλύστιοι Ἀσηνιεῖς· οὗτοι μὲν οἱ μέχρι τῆς
 10 ἄκρας τοῦ Σουνίου. μετὰ δὲ τῶν λεχθέντων δήμων
 μακρὰ ἄκρα, πρώτη μετὰ τοὺς Αἰξωνέας Ζωστήρ, εἴτ'
 ἄλλη μετὰ Θοραιέας Ἀστυπάλαια· ὧν τῆς μὲν πρόκει-
 ται νῆσος Φάβρα τῆς δ' Ἐλαιουῖσσα· καὶ κατὰ τοὺς Αἰ-
 ξωνέας δ' ἐστὶν Ὑδροῦσσα· περὶ δὲ Ἀνάφλυστόν ἐστι
 15 καὶ τὸ Πανεῖον καὶ τὸ τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης ἱερόν,
 εἰς ὃν τόπον ἐκκυμανθῆναι τὰ τελευταῖα τὰ ἐκ τῆς περὶ
 Σαλαμῖνα ναυμαχίας τῆς Περσικῆς ναυαγία φασι, περὶ
 ὧν καὶ τὸν Ἀπόλλω προειπεῖν „Κωλιάδες δὲ γυναῖκες
 „ἔρετμοῖσι φρύξουσιν.“ πρόκειται δὲ καὶ τούτων τῶν
 20 τόπων Βέλβινα νῆσος οὐ πολὺ ἄπωθεν καὶ ὁ Πατρό-
 κλου χάραξ· ἔρημοι δ' αἱ πλείσται τούτων.

Κάμψαντι δὲ τὴν κατὰ τὸ Σούνιον ἄκραν ἀξιόλο- 22
 γος δῆμος Σούνιον, εἴτα Θόρικος, εἴτα Ποταμὸς δῆμος
 οὕτω καλούμενος, ἐξ οὗ οἱ ἄνδρες Ποτάμιοι, εἴτα Πρα- C.399
 25 σιὰ Στειριὰ Βραυρῶν, ὅπου τὸ τῆς Βραυρωνίας Ἀρ-
 τέμιδος ἱερόν, [Ἀλαῖ Ἀραφη]νίδες, ὅπου τὸ τῆς Ταυ-
 ροπόλου, Μυρρινοῦς Προβάλινθος Μαραθῶν, ὅπου
 Μιλτιάδης τὰς μετὰ Δάτιος τοῦ Πέρσου δυνάμεις ἄρ-
 30 δην διέφθειρεν οὐ περιμείνας ὑστερίζοντας Λακεδαι-
 καὶ τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον ὃν ἀνείλε Θησεύς. μετὰ
 δὲ Μαραθῶνα Τρικόρυνθος, εἴτα Ῥαμνοῦς, [ὅπου] τὸ

τῆς Νεμέσεως ἱερόν, εἴτα Ψαφὶς ἢ τῶν Ὠρωπίων· ἐν-
 ταῦθα δέ που καὶ τὸ Ἀμφιαράειόν ἐστι τετιμημένον
 ποτὲ μαντεῖον, ὅπου φυγόντα τὸν Ἀμφιάρεω, ὥς φησι
 Σοφοκλῆς, „ἐδέξατο ῥαγεῖσα Θηβαία κόνις αὐτοῖσιν
 „ὅπλοις καὶ τετρωρίστω δίφρῳ.“ Ὠρωπὸς δ' ἐν ἀμφισ- 5
 βητησίμῳ γεγένηται πολλάκις· ἴδρυνται γὰρ ἐν μεθορίῳ
 τῆς τε Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. πρόκειται δὲ τῆς παρα-
 λίας ταύτης πρὸ μὲν τοῦ Θορίκου καὶ τοῦ Σουνίου νῆ-
 σος Ἐλένη τραχεῖα καὶ ἔρημος, παραμῆκης ὅσον ἐξή-
 κοντα σταδίῳ τὸ μῆκος, ἣς φασὶ μεμνήσθαι τὸν ποι- 10
 ητὴν ἐν οἷς Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν Ἐλένην „οὐδ'
 „ὅτε σε πρῶτον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς [ἔπλεον]
 „ἀρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι, νήσῳ δ' ἐν Κρα-
 „νῇ ἐμίγην φιλότῃ καὶ εὐνῇ.“ ταύτην γὰρ λέγει
 Κρανῆν τὴν νῦν Ἐλένην ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν 15
 μῦθον. μετὰ δὲ τὴν Ἐλένην ἢ Εὐβοία πρόκειται τῆς
 ἐξῆς παραλίας, ὁμοίως στενὴ καὶ μακρὰ καὶ κατὰ μῆ-
 κος τῇ ἡπείρῳ παραβεβλημένη καθάπερ ἡ Ἐλένη. ἐστι
 δ' ἀπὸ τοῦ Σουνίου πρὸς τὸ νότιον τῆς Εὐβοίας ἄκρον,
 ὃ καλοῦσι Λευκὴν ἀκτὴν, σταδίῳν τριακοσίων πλοῦς· 20
 ἀλλὰ περὶ Εὐβοίας με[ν] λέξομεν ὕστερον], τοὺς δ' ἐν
 τῇ μεσογαίᾳ δήμους τῆς Ἀττικῆς μακρὸν εἰπεῖν διὰ τὸ
 πλῆθος.

- 23 Τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν ἐν ὀνόματι μάλιστα ἐστὶν ὃ τε
 Ὑμηττὸς καὶ Βοιλησσοὺς καὶ Λυκαβηττός, ἔτι δὲ Πάρος- 25
 νης καὶ Κορυδαλλός. μαρμάρου δ' ἐστὶ τῆς τε Ὑμη-
 τίας καὶ τῆς Πεντελικῆς κάλλιστα μέταλλα πλησίον τῆς
 πόλεως· ὃ δ' Ὑμηττὸς καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ. τὰ δ'
 ἀργυρεῖα τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα,
 νυνὶ δ' ἐκλείπει· καὶ δὴ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, τῆς με- 30
 ταλλείας ἀσθενῶς ὑπακουούσης, τὴν παλαιὰν ἐκβο-
 λάδα καὶ σκωρίαν ἀναχωνεύοντες εὗρισκον ἔτι ἐξ αὐτῆς

ἀποκαθαιρόμενον ἀργύριον, τῶν ἀρχαίων ἀπείρως καμινερόντων. τοῦ δὲ μέλιτος ἀρίστου τῶν πάντων ὄντος τοῦ Ἀττικοῦ πολὺν βέλτιστόν φασι τὸ ἐν τοῖς ἀρ-
C.400
γυρείοις, ὃ καὶ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου
5 τῆς σκευασίας.

Ποταμοὶ δ' εἰσὶν ὁ μὲν Κηφισσὸς ἐκ Τρινεμέων 24
τὰς ἀρχὰς ἔχων ῥέων δὲ διὰ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ
γέφυρα καὶ οἱ γεφυρισμοί, διὰ δὲ τῶν σκελῶν τῶν ἀπὸ
τοῦ ἄστεος εἰς τὸν Πειραιᾶ κατηκόντων ἐκδίδωσιν εἰς
10 τὸ Φαληρικόν, χειμαρρῶδης τὸ πλεόν, θέρους δὲ μει-
οῦται τελέως. ἔστι δὲ τοιοῦτος μᾶλλον ὁ Ἴλισσός, ἐκ
θατέρου μέρους τοῦ ἄστεος ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παρα-
λίαν ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἀγρας καὶ τοῦ Λυκείου μερῶν
καὶ τῆς πηγῆς ἣν ὕμνηκεν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων. περὶ
15 μὲν τῆς Ἀττικῆς ταῦτα.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία, περὶ ἧς λέγοντα καὶ περὶ 2
τῶν συνεχῶν ἔθνων ἀνάμνησιν ποιήσασθαι χρὴ τοῦ
σαφοῦς χάριν ὧν εἵπομεν πρότερον. [ἐλέγομ]εν δὲ
τὴν ἀπὸ Σουνίου παραλίαν μέχρι Θετταλο[νικείας] ἐπὶ
20 τὰς ἄρκτους τετάσθαι, μικρὸν ἐκκλίνουσιν [πρὸς δύ-
σιν καὶ] ἔχουσιν τὴν θάλατταν πρὸς ἑω, τὰ δ' ὑπερ-
[κείμενα μέρ]η πρὸς δύσιν ὥς ἂν ταινίας τινὰς διὰ τῆς
[πάσης χώρας] τεταμέναις παραλλήλους· ὧν πρώτη
ἐστὶν [ἡ Ἀττικὴ σὺν τῇ] Μεγαρίδι ὥς ἂν ταινία τις, τὸ
25 μὲν ἑωθι[νὸν πλευρὸν ἔχου]σα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέ-
χρι Ὠρωποῦ καὶίας, τὸ δ' ἐσπέριον τὸν τε
Ἰσθμὸν καὶ τὴν [Ἀλκωνοῖδα θάλ]ατταν τὴν κατὰ Πα-
γὰς μέχρι τῶν [τόπων τῆς Βοιωτί]ας τῶν περὶ Κρέου-
σαν· τὰ δὲ λοιπὰ [τὴν ἀπὸ Σουνίου] μέχρι Ἰσθμοῦ πα-
30 ραλίαν καὶ τὴν ὥς ἂνς ὀρεινὴν τὴν διείρ-
γουσιν ἀπὸ τῆς [Βοιωτίας τὴν Ἀ]ττικὴν. δευτέρα δ'
ἐστὶν ἡ Βοιωτία ἀπὸ τῆς ἑω ἐπὶ δύσιν τεταμένη ταινία

τις ἀπὸ τῆς κατ' Εὐβοίαν θαλάττης ἐπὶ θάλατταν τὴν κατὰ τὸν Κρῖσαιον κόλπον, ἰσομήκης πως τῇ Ἀττικῇ ἢ καὶ ἐλάττων κατὰ μῆκος· ἀρετῇ μέντοι τῆς χώρας πάμπλου διαφέρει.

- 2 Ἐφορος δὲ καὶ ταύτῃ κρείττω τὴν Βοιωτίαν ἀπο-
φραίνει τῶν ὁμόρων ἐθνῶν καὶ ὅτι μόνῃ τριθάλαττός
ἔστι καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων, ἐπὶ μὲν τῷ Κρι-
σαίῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ
Σικελίας καὶ Λιβύης δεχομένη, ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν
μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίπου σχιζομένης τῆς παρα- 10
λίας τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ τὴν Ταναγραϊκὴν τῇ δ'
ἐπὶ τὸν Σαλγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συν-
εχῇ τὴν κατ' Αἴγυπτον καὶ Κύπρον καὶ τὰς νήσους θά-
λατταν τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας καὶ τὴν Προποντίδα
καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. προστίθῃσι δὲ ὅτι καὶ τὴν Εὐ- 15
βοίαν τρόπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ Εὐριπος
οὕτω στενὸς ὢν καὶ γεφύρα συνεξενγμένος πρὸς αὐ-

C.401 τὴν διπλῆθρον. τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ διὰ ταῦτα,
καὶ φησι πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυνῶς ἔχειν, ἀγωγῇ δὲ καὶ
παιδείᾳ μὴ χρησαμένους * ἐπεὶ μηδὲ τοὺς αἰεὶ προῖστα- 20
μένους αὐτῆς, εἰ καὶ [τί] ποτε κατώρθωσαν, ἐπὶ μικρὸν
τὸν χρόνον συμμεῖναι, καθάπερ Ἐπαμεινώνδας ἔδειξε·
τελευτήσαντος γὰρ ἐκείνου τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλεῖν
εὐθὺς τοὺς Θηβαίους γευσασμένους αὐτῆς μόνον· αἵ-
τιον δὲ εἶναι τὸ λόγων καὶ ὁμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώ- 25
πους ὀλιγωρῆσαι, μόνῃς δ' ἐπιμεληθῆναι τῆς κατὰ πό-
λεμον ἀρετῆς. ἔδει δὲ προσθεῖναι διότι τοῦτο πρὸς
Ἕλληνας μάλιστα χρήσιμόν ἐστιν, ἐπεὶ πρὸς γε τοὺς
βαρβάρους βία λόγου κρείττων ἐστί. καὶ Ῥωμαῖοι δὲ
τὸ παλαιὸν μὲν ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦντες οὐδὲν 30
ἐδέοντο τῶν τοιούτων παιδευμάτων, ἀφ' οὗ δὲ ἤρ-
ξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φύλα τὴν πραγμα-

τείαν ἔχειν, ἐπέθεντο καὶ ταύτῃ τῇ ἀγωγῇ καὶ κατέστησαν πάντων κύριοι.

- Ἡ δ' οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων 3
 ᾤκειτο Ἀόνων καὶ Τεμμίκων ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλα-
 5 νημένων καὶ Αελέγων καὶ Ὑάντων· εἶτα Φοίνικες
 ἔσχον οἱ μετὰ Κάδμου, ὃς τὴν τε Καδμείαν ἐτείχισε
 καὶ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. ἐκεῖνοι δὲ τὰς
 Θήβας τῇ Καδμεΐᾳ προσέκτισαν, καὶ συνεφύλαξαν τὴν
 ἀρχὴν ἡγούμενοι τῶν πλείστων Βοιωτῶν ἕως τῆς τῶν
 10 Ἐπιγόνων στρατείας. κατὰ δὲ τούτους ὀλίγον χρόνον
 ἐκλιπόντες τὰς Θήβας ἐπανῆλθον πάλιν· ὥς δ' αὐτως
 ὑπὸ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες ἐν Θετταλίᾳ
 συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν
 χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι πάντας. εἴτ'
 15 ἀνέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἥδη τοῦ Αἰολικοῦ στόλου
 παρεσκευασμένου περὶ Ἀυλίδα τῆς Βοιωτίας, ὃν ἔσταλ-
 λον εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ Ὀρέστου παῖδες. προσθέντες δὲ
 τῇ Βοιωτίᾳ τὴν Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρό-
 20 τερον, οὐδ' Ὅμηρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλεξεν
 ἀλλ' ἰδίᾳ, Μινύας προσαγορεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξέ-
 βαλον τοὺς μὲν Πελασγοὺς εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλή-
 θη μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν (ᾠκησαν δὲ ὑπὸ
 τῷ Ὑμητῷ), τοὺς δὲ Θρακὰς ἐπὶ τὸν Παρνασσόν.
 Ὑαντες δὲ τῆς Φωκίδος Ὑαν πόλιν ᾤκισαν.
- 25 Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς μὲν Θρακὰς ποιησαμένους 4
 σπονδὰς πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς ἐπιθέσθαι νύκτωρ στρα-
 τοπεδεύουσιν ὀλιγωρότερον ὥς εἰρήνης γεγонуΐας·
 διακρουσαμένων [δ'] αὐτοὺς αἰτιωμένων τε ἅμα ὅτι
 τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ παραβῆναι φάσκειν ἐκεί-
 30 νους· συνθέσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ' ἐπιθέσθαι. C.402
 ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρησθαι „Θρακία παρεύ-
 „ρεσις.“ τοὺς δὲ Πελασγοὺς μένοντος ἔτι τοῦ πολέμου

χρηστηριασομένους ἀπελθεῖν, ἀπελθεῖν δὲ καὶ τοὺς Βοιωτοὺς· τὸν μὲν οὖν τοῖς Πελασγοῖς δοθέντα χρησμὸν ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν, τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν τὴν προφητίαν ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν· τοὺς δὲ θεωροὺς ὑπονοήσαντας χαριζομένην τοῖς Πελασγοῖς τὴν προφητίαν 5 κατὰ τὸ συγγενὲς (ἐπειδὴ καὶ τὸ ἱερὸν Πελασγικὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν) οὕτως ἀνελεῖν, ἀρπάσαντας τὴν ἀνθρωπον εἰς πυρὰν ἐμβαλεῖν ἐνθυμηθέντας, εἴτε κακουργήσασαν εἴτε μὴ, πρὸς ἀμφοτέρα ὀρθῶς ἔχειν, εἰ μὲν παρεχρηστηρίασε, κολασθείσης αὐτῆς, εἰ δ' οὐδὲν ἐκα- 10 κούργησε, τὸ προσταχθὲν αὐτῶν πραξάντων. τοὺς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν τὸ μὲν ἀκρίτους κτείνειν τοὺς πράξαντας, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, μὴ δοκιμάσαι, καθιστάναι δ' εἰς κρίσιν, καλεῖν δ' ἐπὶ τὰς ἱερείας, ταύτας δὲ εἶναι τὰς προφήτιδας αἱ λοιπαὶ τριῶν οὐσῶν περιῆσαν· λε- 15 γόντων δ' ὥς οὐδαμοῦ νόμος εἴη δικάζειν γυναῖκας, προσελέσθαι καὶ ἄνδρας ἴσους ταῖς γυναιξὶ τὸν ἀριθμόν· τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναῖκας καταγνῶναι, ἴσων δὲ τῶν ψήφων γενομένων τὰς ἀπολουσάσας νικῆσαι· ἐκ δὲ τούτων Βοιωτοῖς μόνοις 20 ἄνδρας προθεσπίζειν ἐν Δωδώνῃ. τὰς μέντοι προφήτιδας ἐξηγουμένας τὸ μαντεῖον εἰπεῖν, ὅτι προστάττοι ὁ θεὸς τοῖς Βοιωτοῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς τρίποδας * συλλέγοντας εἰς Δωδώνην πέμπειν κατ' ἔτος· καὶ δὴ καὶ ποιεῖν τοῦτο· αἰ γάρ τινα τῶν ἀνακειμένων τριπόδων 25 νύκτωρ καθαιροῦντας καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις ὥς ἂν λάθρα τριποδηφορεῖν εἰς Δωδώνην.

5 Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Αἰολικὴν ἀποικίαν συνέπραξαν τοῖς περὶ Πενθίλον, πλείστους ἐξ ἑαυτῶν συμπεμψαντες, ὥστε καὶ Βοιωτικὴν προσαγορευθῆναι. ὅστε- 30

9. post κακουργήσασαν: περὶ τῶν γυναικῶν τῶν δικαστῶν

ρον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ Περσικὸς πόλεμος περὶ Πλα-
 ταιᾶς γενόμενος διελυμήνατο τὴν χώραν. εἴτ' ἀνέλα-
 βον σφᾶς πάλιν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τῆς τῶν Ἑλλή-
 νων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι Θηβαίους δυσὶ μάχαις κρα-
 5 τήσαντας Λακεδαιμονίους. Ἐπαμεινώνδα δὲ πεσόντος
 ἐν τῇ μάχῃ ταύτης μὲν τῆς ἐλπίδος διεσφάλησαν, ὑπὲρ
 δὲ τῶν Ἑλλήνων ὅμως ἐπολέμησαν πρὸς Φωκέας τοὺς
 τὸ ἱερὸν συλήσαντας τὸ κοινόν. κακωθέντες δ' ὑπὸ τε C. 403
 τούτου τοῦ πολέμου καὶ τῶν Μακεδόνων ἐπιθεμένων
 10 τοῖς Ἑλλησιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ ἀπέβαλον
 τὴν πόλιν κατασκαφεῖσαν καὶ ἀνέλαβον ἀνακτισθεῖ-
 σαν. ἐξ ἐκείνου δ' ἤδη πράττοντες ἐνδεέστερον αἰεὶ
 μέχρι εἰς ἡμᾶς οὐδὲ κόμης ἀξιολόγον τύπον σώζουσι·
 καὶ [αἱ] ἄλλαι δὲ πόλεις ἀνὰ λόγον πλην Τανάγρας καὶ
 15 Θεσπιῶν· αὗται δ' ἱκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκείνας
 κρινόμεναι.

Ἐξῆς δὲ τὴν περιήγησιν τῆς χώρας ποιητέον ἀρ- 6
 ξαμένους ἀπὸ τῆς πρὸς Εὐβοίαν παραλίας τῆς συνε-
 χοῦς τῇ Ἀττικῇ. ἀρχὴ δ' ὁ Ὠρωπὸς καὶ ὁ ἱερὸς λιμὴν
 20 ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ παλαιὰ Ἑρέτρια ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ, διάπλουν ἔχουσα ἐξήκοντα σταδίων. μετὰ
 δὲ τὸ Δελφίνιον ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἴκοσι σταδίοις· κατὰ δὲ
 τοῦτόν ἐστιν ἡ νῦν Ἑρέτρια, διάπλους δ' ἐπ' αὐτὴν
 στάδιοι τετταράκοντα.

25 Εἴτα Δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου 7
 ἀφιδρυμένον, Ταναγραίων πολίχνην Ἀυλίδος διέχον
 σταδίους τριάκοντα, ὅπου μάχῃ λειφθέντες Ἀθηναῖοι
 προτροπάδην ἔφυγον· ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσόντα ἀφ' ἵπ-
 που Ξενοφῶντα ἰδὼν κείμενον τὸν Γρύλλου Σωκρά-
 30 τος ὁ φιλόσοφος στρατεύων πεζὸς τοῦ ἵππου γερονό-
 τος ἐκποδὼν ἀνέλαβε τοῖς ὤμοις αὐτόν, καὶ ἔσωσεν ἐπὶ
 πολλοὺς σταδίους ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγὴ.

8 Εἶτα λιμὴν μέγας ὃν καλοῦσι Βαθὺν λιμένα· εἰδ' ἢ Αὐλὺς πετρῶδες χωρίον καὶ κώμη Ταναγραίων· λιμὴν δ' ἐστὶ πεντήκοντα πλοίοις, ὥστ' εἰκὸς τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπάρξει λιμένι. καὶ ὁ Εὐρύπος δ' ἐστὶ πλησίον ὁ Χαλκίδος, εἰς ὃν ἀπὸ 5 Σουνίου στάδιοι * ἑβδομήκοντα· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτῷ γέφυρα δίπλεθρος, ὡς εἴρηκα· πύργος δ' ἐκατέρωθεν ἐφέστηκεν ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος ὁ δ' ἐκ τῆς Βοιωτίας· διωκοδόμηται δ' εἰς αὐτοὺς σῦριγξ. περὶ δὲ τῆς παλιρροίας τοῦ Εὐρίπου τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν ἱκανόν, ὅτι 10 ἐπτάκις μεταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ νύκτα· τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτέον.

9 Πλησίον δ' ἐστὶν ἐφ' ὕψους κείμενον χωρίον Σαλγανεύς, ἐπώνυμον τοῦ ταφέντος ἐπ' αὐτῷ Σαλγανέως ἀνδρὸς Βοιωτίου, καθηγησαμένου τοῖς Πέρσαις εἰς- 15 πλέουσιν εἰς τὸν διάπλουν τοῦτον ἐκ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, ὃν φασιν ἀναιρεθῆναι πρὶν ἢ τῷ Εὐρίπῳ συνάπτειν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Μεγαβάτου νομισθέντα κακοῦργον, ὡς ἐξ ἀπάτης ἐμβαλόντα τὸν στόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάττης στενωπὸν· αἰσθόμενον δὲ τὸν 20 βάρβαρον τὴν περὶ αὐτὸν ἀπάτην μεταγνῶναί τε καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸν ἀναιτίως ἀποθανόντα.

C. 404

10

Καὶ ἡ Γραῖα δ' ἐστὶ τόπος Ὠρωποῦ πλησίον καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου καὶ τὸ Ναρκίσσου τοῦ Ἐρετριέως μνημα ὃ καλεῖται Σιγηλοῦ, ἐπειδὴ σιγῶσι πα- 25 ριόντες· τινὲς δὲ τῇ Τανάγρα τὴν αὐτὴν φασιν· ἡ Ποιμανδρὶς δ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ Ταναγραϊκῇ· καλοῦνται δὲ καὶ Γεφυραῖοι οἱ Ταναγραῖοι. ἐκ Κνωπίας δὲ τῆς Θηβαϊκῆς μεθιδρύ[θη κατὰ χρῆσμον] δεῦρο τὸ Ἀμφιαράειον.

30

11 Καὶ ὁ Μυκαλησσὸς δὲ κώμη τῆς Ταναγραϊκῆς·

κεῖται δὲ παρ' ὁδὸν [τὴν ἐκ] Θηβῶν εἰς Χαλκίδα· ὥς
 δ' αὐτως καὶ τὸ Ἄρμα, τῆς Ταναγραϊκῆς κώμης ἔρημος
 περὶ τὴν Μυκαλησσόν, ἀπὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἄρματος
 λαβοῦσα τοῦνομα, ἑτέρα οὖσα τοῦ Ἄρματος τοῦ κατὰ
 5 τὴν Ἀττικὴν, ὃ ἐστὶ περὶ Φυλὴν, δῆμον τῆς Ἀττικῆς
 ὁμορον τῇ Τανάγρα. ἐντεῦθεν δὲ ἡ παροιμία τὴν ἀρ-
 χὴν ἔσχευεν ἢ λέγουσα „ὁπότεν δι' Ἄρματος ἀστράφη“,
 ἀστραπὴν τινα σημειουμένων κατὰ χρῆσμον τῶν λε-
 γομένων Πυθαῖστων, βλεπόντων ὥς ἐπὶ τὸ Ἄρμα καὶ
 10 τότε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς Δελφοὺς ὅταν ἀστρά-
 ψαντα ἰδῶσιν· ἐτήρουν δ' ἐπὶ τρεῖς μῆνας, καθ' ἕκα-
 στον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, ἀπὸ τῆς ἐσχά-
 ρας τοῦ ἀστραπαίου Διός· ἔστι δ' αὕτη ἐν τῷ τείχει
 μεταξὺ τοῦ Πυθίου καὶ τοῦ Ὀλυμπίου. περὶ δὲ τοῦ
 15 Ἄρματος τοῦ Βοιωτιακοῦ οἱ μὲν φασιν ἐκπεσόντος ἐκ
 τοῦ ἄρματος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὸν τό-
 πον, ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἄρμα ἔρημον
 ἐνεχθῆναι ἐπὶ τὸν ὁμώνυμον τόπον· οἱ δὲ τοῦ Ἀδρά-
 στου συντριβῆναι τὸ ἄρμα φεύγοντός φασιν ἐνταῦθα,
 20 τὸν δὲ διὰ τοῦ Ἀρείονος σωθῆναι. Φιλόχορος δ' ὑπὸ
 τῶν κωμητῶν σωθῆναι φησιν αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο
 ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ἀργείων ὑπάρχει.
 Ἔστι δὲ τῷ ἐκ Θηβῶν εἰς * Ἄργος ἀνιόντι ἐν ἀρι- 12
 στερᾷ ἡ Τάναγρα κ..... ἐν δεξιᾷ κεῖται· καὶ
 25 ἡ Ἰρία δὲ τῆς Ταναγραϊκῆς νῦν ἐστὶ, πρότερον δὲ τῆς
 Θηβαϊδος· ὅπου ὁ Ἰριεὺς μεμύθενται καὶ ἡ τοῦ Ὠρί-
 ωνος γένεσις, ἣν φησι Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις·
 κεῖται δ' ἐγγὺς Αὐλίδος. ἐνιοὶ δὲ τὰς Ἰσιᾶς Ἰρίην λέγε-
 σθαί φασι, τῆς Παρασωπίας οὖσαν ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι
 30 πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἀποικὸν Ἰριέων,

1. post Χαλκίδα: καλοῦσι δὲ βοιωτικῶς Μυκαληττόν.

κτίσμα δὲ Νυκτέως τοῦ Ἀντιόπης πατρός. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ Ὑσίαι κώ[μη], οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Ὑσιᾶται λέγονται. τῶν δ' Ἐρυθρῶν τούτων ἄποικοι αἱ ἐν Ἰωνίᾳ Ἐρυθραί. καὶ ὁ Ἐλεὼν δ' ἐστὶ κώμη Ταναγρακὴ, ἀπὸ τῶν ἐλῶν ὠνομασμένη.

5

13 Μετὰ δὲ Σαλγανέα Ἀνθηδῶν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ, C.405 καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἶρηκεν „Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατό-
,,ωσαν.“ εἰσὶ μέντοι ἔτι προϊόντι μικρὸν πολίχνη δύο τῶν Βοιωτῶν, Ἀρρυνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισσὸς ἐκδί- 10
δωσι, καὶ ἔτι ἐπέκεινα Ἀλαί, ὁμώνυμοι τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κεῖσθαι φασιν Αἰγὰς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ Αἰγαίου· ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. δί-
αρμα δ' ἐστὶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνθηδόνης εἰς Αἰγὰς ἑκα- 15
τὸν εἴκοσι στάδιοι, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων πολὺ ἐλάττους· κεῖται δ' ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερὸν, ἣν δέ ποτε καὶ πόλις· ἐγγὺς δὲ τῶν [Αἰγῶν] καὶ αἱ Ὀρόβιαι. ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ Μεσσάπιον ὄρος ἐστὶν ἀπὸ Μεσ-
σάπου, ὃς εἰς τὴν Ἰαπυρίαν ἐλθὼν Μεσσαπίαν τὴν 20
χώραν ἐκάλεσεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Γλαῦκον μυθεύεται τὸν Ἀνθηδόνιον, ὃν φασιν εἰς κῆτος μετα-
βαλεῖν.

14 Πλησίον δ' ἐστὶν Ἀνθηδόνης ἱεροπρεπὴς τόπος τῆς Βοιωτίας, ἱχνη πόλεως ἔχων, ὁ καλούμενος Ἴσος 25
συστέλλονται τὴν πρώτην συλλαβὴν. οἶονταί δέ τινες δεῖν γράφειν „Ἴσόν τε ξαθέην Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόω-
,,σαν.“ ἐκτείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ „Νίσάν τε ξαθέην.“ ἡ γὰρ Νῖσα οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὥς φησιν Ἀπολ- 30
λόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν. [ε]ῖλη, εἰ μὴ τὴν Νίσαν οὕτως εἶρηκεν· ἣν γὰρ ὁ Μεγαρικῇ.

ἐκεῖθεν ἀπωρισμένη πρόσ[χωρος τοῦ Κιθα]ιωῶνος, ἐκλέλειπται δὲ νῦν. τινὲς δὲ γράφουσι „Κρεῦσάν τε „ξαθέην,“ τὴν νῦν Κρέουσαν δεχόμενοι, τὸ τῶν Θε-
 5 λοι δὲ „Φαράς τε ξαθέας.“ ἔστι δὲ τῆς τετρακωμίας τῆς περὶ Τάναγραν, Ἐλεῶνος Ἀρματος Μυκαλησσοῦ Φαρ-
 ρῶν. γράφουσι δὲ καὶ τοῦτο „Νῦσάν τε ξαθέην.“ κώμη δ' ἔστι τοῦ Ἐλικῶνος ἢ Νῦσα. ἡ μὲν οὖν παρα-
 λία τοιαύτη τις ἢ πρὸς Εὐβοίαν.

10 Τὰ δ' ἐξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδιά ἐστὶ κοῖλα πάν- 15
 τοθεν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιεχόμενα, τοῖς Ἀττικοῖς μὲν πρὸς νότον, πρὸς ἄρκτον δὲ τοῖς Φωκι-
 κοῖς. ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ὁ Κιθαιρὼν λοξὸς ἐμπίπτει
 μικρὸν ὑπὲρ τῆς Κρισαίας θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν
 15 συνεχῇ τοῖς Μεγαρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ὄρεσιν, εἰτ' ἐπιστρέφων εἰς τὰ πεδία, πανόμενος δὲ περὶ τὴν Θη-
 βαίαν. C.406

Τῶν δὲ πεδίων τούτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμῶν 16
 ἀναχεομένων εἰς αὐτά, τῶν δ' ἐμπιπτόντων, εἴτα ἐκρύ-
 20 σεις λαμβανόντων. τὰ δ' ἀνέψνκται καὶ γεωργεῖται
 παντοδαπῶς διὰ τὴν εὐκαρπίαν. ὑπάντρον δὲ καὶ ση-
 ραγγώδους οὔσης κατὰ βάθους τῆς γῆς, σεισμοὶ γενό-
 μενοι πολλάκις ἐξαίσιιοι τοὺς μὲν ἐφραξαν τῶν πόρων
 τοὺς δὲ ἀνέφραξαν, τοὺς μὲν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοὺς
 25 δὲ δι' ὑπονόμων. συμβαίνει δὴ καὶ τοῖς ὕδασι τοῖς μὲν
 δι' ὑπονόμων φέρεσθαι τῶν ρεῖθρων τοῖς δ' ἐπιπολῆς,
 τοῖς τε λιμναίοις καὶ τοῖς ποταμίοις. ἐγγωσθέντων δὲ
 κατὰ βάθους τῶν πόρων αὖξεσθαι τὰς λίμνας συμ-
 βαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων ὥστε καὶ πόλεις
 30 καταπίνεσθαι καὶ χώρας, ἀνοιχθέντων δὲ τῶν αὐτῶν
 ἢ ἄλλων ἀνακαλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους
 ποτὲ μὲν πλεῖσθαι ποτὲ δὲ πεξεύεσθαι, καὶ τὰς αὐ-

τὰς πόλεις ποτὲ μὲν ἐπὶ τῇ λίμνῃ ποτὲ δὲ ἄπωθεν
κεῖσθαι.

17 Διτῶς δὲ τοῦτο γίνεται· καὶ γὰρ μενουσῶν ἀκιν-
νῆτων τῶν πόλεων, ὅταν ἡ αὕξησις τῶν ὑδάτων ἦττων
ἢ τῆς ὑπερχύσεως διὰ ὕψος τῶν οἰκήσεων ἢ διὰ ἀπό- 5
στασιν, καὶ διὰ ἀνοικισμόν, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κιν-
δυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν πορίσωνται τοῦ φό-
βου τὴν μετάληψιν τῶν χωρίων τῶν ἄπωθεν ἢ τῶν ἐν
ὑψει. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικισθεῖσι τὸ τὴν
αὐτὴν προσηγορίαν φυλάττουσιν, ἐτύμως πρότερον 10
λεγομένοις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τοπικῶς, νῦν μη-
[κέτι] λέγεσθαι ἐτύμως· Πλαταιὰς γὰρ ἀπὸ τῆς πλά-
της τῶν κωπῶν εἰρησθαι πιθανὸν καὶ Πλαταιέας τοὺς
ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας, ἀλλὰ νῦν ἄπωθεν τῆς λίμνης
οἰκοῦντες οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιντο ἐτύμως. Ἔλος 15
τε καὶ Ἐλεῶν καὶ Εἰλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἔλε-
σιν ἰδρῦσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα, ἢ ἀνοικι-
σθέντων ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὺ ταπεινωθείσης διὰ τὰς
ὑστερον γενομένας ἐκρῦσεις· καὶ γὰρ τοῦτο δυνατόν.

18 Ἀηλοὶ δὲ καὶ ὁ Κηφισσὸς τοῦτο μάλιστα τὴν Κω- 20
παῖδα λίμνην πληρῶν. αὐξομένης γὰρ αὐτῆς ὥστε κιν-
δυνεύειν καταποθῆναι τὰς Κώπας, [ἅς] ὁ τε ποιητὴς
ὀνομάζει, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ λίμνη τὴν ἐπωνυμίαν εἰ-
ληψε, χάσμα γενηθὲν πρὸς τῇ λίμνῃ πλησίον τῶν Κω-
πῶν ἀνέωξεν ὑπὸ γῆς ῥεῖθρον ὅσον τριάκοντα σταδίων 25
καὶ ἐδέξατο τὸν ποταμόν, εἶτα ἐξέρρηξεν εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν κατὰ Λάρυμναν τῆς Λοκρίδος τὴν ἄνω· καὶ
γὰρ ἑτέρα ἐστίν, ἥς [ἐμνήσθη]μεν, [ἡ] Βοιωτικὴ,
ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, ἣ προσέθεσαν Ῥωμαῖοι τὴν ἄνω. κα-
C.407λεῖται δ' ὁ τόπος Ἀρχόη· ἔστι δὲ καὶ λίμνη ὁμώνυμος· 30
ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Κηφισσὸς ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὴν θά-
λατταν. τότε μὲν οὖν πανσαμένης τῆς πλημμυρίδος,

παῦλα καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε, πλὴν τῶν ἤδη καταποθεισῶν πόλεων. πάλιν δ' ἐγχον-
 μένων τῶν πόρων, ὁ μεταλλευτὴς Κράτης ἀνὴρ Χαλ-
 κιδεὺς ἀνακαθαίρειν τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο στα-
 5 διασάντων τῶν Βοιωτῶν, καίπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς
 Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ φησιν, ἀνεψυγμένων ἤδη πολ-
 λῶν, ἐν οἷς οἱ μὲν τὸν Ὀρχομενὸν οἰκεῖσθαι τὸν ἀρ-
 χαῖον ὑπελάμβανον, οἱ δ' Ἐλευσίνα καὶ Ἀθήνας παρὰ
 τὸν Τροίωνα ποταμόν· λέγεται [δ' οἰκίσαι] Κέκροπα,
 10 ἥνίκα τῆς Βοιωτίας ἐπῆρξε καλουμένης τότε Ὀγρυγίας,
 ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ἐπικλυσθείσας ὕστερον. γενέ-
 σθαι δέ φασιν καὶ κατὰ Ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δέξα-
 σθαι τὸν Μέλανα ποταμὸν τὸν ῥέοντα διὰ τῆς Ἀλίου-
 ρτίας καὶ ποιοῦντα ἐνταῦθα τὸ ἔλος τὸ φῦον τὸν ἀνλη-
 15 τικὸν κάλαμον. ἀλλ' οὗτος ἡφάνισται τελέως, εἴτε
 τοῦ χάσματος διαχέοντος αὐτὸν εἰς ἀδήλους πόρους,
 εἴτε τῶν περὶ Ἀλίουρτον ἐλῶν καὶ λιμνῶν προαναλι-
 σκόντων αὐτόν, ἀφ' ὧν ποιήεντα καλεῖ τὸν [τόπον] ὁ
 ποιητὴς „καὶ ποιήενθ' Ἀλίουρτον“ λέγων.

20 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκ τῶν Φωκικῶν ὁρῶν οἱ ποταμοὶ 19
 καταφέρονται, ὧν ὁ Κηφισσοὺς ἐκ Αἰλίας Φωκικῆς
 πόλεως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὀμηρὸς φη-
 σιν „οἳ τε Αἰλαίαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κηφισσοῖο“ δι'
 Ἐλατείας δὲ ὅτις μερίστης τῶν ἐν Φωκεῦσι πόλεων,
 25 καὶ διὰ Παράποταμίων καὶ Φανοτέων ὁμοίως Φωκι-
 κῶν πολισμάτων, εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας πρό-
 εισιν, εἴτα διὰ τῆς Ὀρχομενίας καὶ τῆς Κορωνειακῆς
 εἰς τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐξίησι· καὶ ὁ Περγησσὸς δὲ
 καὶ ὁ Ὀλμειός, ἐκ τοῦ Ἐλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλή-
 30 λοις, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαῖδα
 τοῦ Ἀλίουρτου πλη[σίον· καὶ ἄλλα] δὲ ρεύματα εἰς αὐ-
 τὴν ἐμβάλλει. ἔστι μὲν οὖν μεγάλη, τὴν περίμετρον

ἔχουσα ὀγδοήκοντα καὶ τριακοσίων σταδίων, αἱ δὲ ἐκρύψεις οὐδαμοῦ φαίνονται πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισδὸν χάσματος καὶ τῶν ἐλῶν.

20 [Τῶν δὲ περι]κειμένων λιμνῶν ἐστὶν ἥ τε * Τρεφία καὶ ἡ Κηφισίς, ἥς] μέμνηται καὶ Ὅμηρος „ὅς ῥ' 5 „ἐν Ἑλλήναισιν ἐμέγα πλούτοιο μεμνηλῶς, λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι.“ οὐ γὰρ λίμνην τὴν Κωπαΐδα βούλεται λέγειν, ὥς οἶονταί τινες, ἀλλὰ τὴν Ἑλληνικὴν προσαγορευομένην ἀπὸ τῆς πλησίον κώμης ἣν καλοῦσιν Ἑλλάς, οὐδὲ Ἑθνήν, ὥς ἔνιοι γράφουσιν „ὅς ῥ' ἐν 10 „Ἑθνήναισιν.“ ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐν Αὐδίᾳ, Τρωάδω C.408, ὑπὸ νιφόεντι, Ἑθνὴς ἐν πίονι δήμῳ, ἡ δὲ Βοιωτικὴ ἐπιφέρει γοῦν τῷ „λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι“ τὸ „πὰρ δὲ οἱ ἄλλοι ναῖον Βοιωτοί.“ ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ μεγάλη καὶ οὐκ ἐν τῇ Θηβαΐδι, ἡ δὲ μικρά, ἐκεῖθεν δι' 15 ὑπονόμων πληρουμένη, κειμένη μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνης. Ὅμηρος δ' ἐνικῶς ἐκφέρει τοτὲ μὲν ἐκτείνων τὴν πρώτην συλλαβήν, ὥς ἐν τῷ καταλόγῳ „ἡδ' „Ἑλλήναι καὶ Πεττωά,“ ποιητικῶς, τοτὲ δὲ συστέλλων „ὅς ῥ' ἐν Ἑλλήναισιν“ „σκυτοτόμων ὅχ' ἄριστος Ἑλλήν 20 „ἐν οἰκίᾳ ναίων.“ οὐδ' ἐνταῦθα εὖ γράφοντων τινῶν Ἑθνήναι. οὐ γὰρ ὁ Αἰῶς ἐκ Αὐδίας τὸ σάκος μετεπέμπετο.

21 [Αὕται δ' αἱ] λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἐφεξῆς τόπων ὑπογράφουσιν ὥστε] λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς, ὅτι 25 ὁ [ποιητὴς ἀτάκτως χρῆται] τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων τῶν τε ἀξιολόγων καὶ τῶν μὴ· καὶ] χαλεπὸν ἐν τοσούτοις καὶ ἀσήμοις τοῖς πλείστοις καὶ ἐν μεσογαίᾳ μηδαμοῦ τῇ τάξει διαπεσεῖν· ἡ παραλία δ' ἔχει τι πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο· καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι, καὶ 30

9. post προσαγορευομένην: τῇ προσφθίᾳ ὡς λυρικῇ 10. post Ἑλλάς: ὡς λυρῆς καὶ θύρας 20. post ναίεισιν: Τύχιος

ἡ θάλαττα τό γε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον· διόπερ καὶ
 ἡμεῖς ἐκείθεν πειρώμ[εθα περιοδεύειν]· ἐνταῦθα δ'
 ἔασαντες τοῦτο τῷ π[οιητῇ ἀκολουθοῦντες ποιήσομεν
 τὴν] διαρίθμησιν, προστιθέντες ὅ τι ἂν χρήσιμον ἦ
 5 [πρὸς τὴν ὑπόθεσιν] ἡμῖν, ὑπ' ἐκείνου δὲ παραλειφθέν.
 ἄρχεται [δ' ἀπὸ τῆς Τρί]ης καὶ τῆς Αὐλίδος, περὶ ὧν
 εἰρήκαμεν.

Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θηβαϊκῆς κατὰ τὴν ὁδὸν 22
 τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνος, διέχουσα τῶν Θηβῶν ὅσον πεντή-
 10 κοντα σταδίους· ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς.

Σκῶλος δ' ἐστὶ κώμη τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ 23
 Κιθαιρῶνι, δυσοίκητος τόπος καὶ τραχύς, ἀφ' οὗ καὶ
 ἡ παροιμία „εἰς Σκῶλον μὴτ' αὐτὸς ἵναι, μὴτ' ἄλλῳ
 ἔπεσθαι.“ καὶ τὸν Πενθέα δὲ ἐνθένδε καταγόμενον
 15 διασπασθῆναί φασιν. ἦν δὲ καὶ τῶν περὶ Ὀλυνθον
 πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος. εἴρηται δ' ὅτι Πα-
 ρασώπιοι καὶ κώμη τις καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τρα-
 χυνίᾳ, παρ' ἣν ῥεῖ Ἀσωπὸς ποταμός, καὶ ὅτι ἐν Σι-
 κωνίᾳ ἄλλος ἐστὶν Ἀσωπὸς καὶ ἡ χώρα Ἀσωπία, δι'
 20 ἧς ῥεῖ.

Ὁ Ἐτεωνὸς δὲ Σκάρφῃ μετωνομάσθη, καὶ αὕτη 24
 δὲ τῆς Παρασωπίας. ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ
 τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν· ἔστι δὲ καὶ ἡ
 Δίρκη κρήνη καὶ Πότνιαι, ἐφ' ὧν μυθεύεται τὰ περὶ C.409
 25 τὸν Ποτνιέα Γλαῦκον τὸν διασπασθέντα ὑπὸ τῶν Ποτ-
 νιάδων ἵππων τῆς πόλεως πλησίον, καὶ ὁ Κιθαιρὼν δὲ
 οὐκ ἄπωθεν τῶν Θηβῶν τελευτᾷ· παρ' αὐτὸν δὲ ὁ
 Ἀσωπὸς ῥεῖ, τὴν ὑπώρειαν αὐτοῦ κλύζων καὶ ποιῶν
 τοὺς Παρασωπίους εἰς κατοικίας πλείους διηρημένους,
 30 ἅπαντας δ' ὑπὸ Θηβαίοις ὄντας (ἕτεροι δ' ἐν τῇ Πλα-

20. post ῥεῖ: εἰσὶ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμοι τῷ ποταμῷ
 τούτῳ.

ταίεων φασὶ τόν τε Σκῶλον καὶ τὸν Ἐτεωνὸν καὶ τὰς Ἐρύθρας· καὶ γὰρ παρα[ρρεῖ] Πλαταιὰς καὶ παρὰ Τάναγραν ἐκδίδωσιν). ἐν δὲ τῇ Θηβαίων εἰσὶ καὶ αἱ Θεράπναι καὶ ὁ Τευμησός, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος διὰ πολλῶν ἐπῶν, τὰς μὴ προσούσας ἀρετὰς διαριθ- 5 μούμενος „ἔστι τις ἡνεμόεις ὀλίγος λόφος.“ γνώριμα δὲ τὰ ἔπη.

25 Θεσπείαν δὲ λέγει τὰς νῦν Θεσπιάς, πολλῶν ὀνομάτων τῶν μὲν ἀμφοτέρως λεγομένων καὶ ἐνικῶς καὶ πληθυντικῶς, καθάπερ καὶ ἀρρενικῶς καὶ θηλυκῶς, 10 τῶν δ' ὁποτέρως. ἔστι δὲ πόλις πρὸς τῷ Ἐλικῶνι νοτιωτέρα αὐτοῦ, ἐπικειμένη δὲ τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ καὶ αὐτῇ καὶ ὁ Ἐλικῶν· ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ Θεσπιαὶ Κρέουσαν, ἣν καὶ Κρεουσίδα καλοῦσιν. ἐν δὲ τῇ Θεσπείῳ ἐστὶ καὶ ἡ Ἄσκη κατὰ τὸ πρὸς Ἐλικῶνα μέρος, 15 ἡ τοῦ Ἡσιόδου πατρίς· ἐν δεξιᾷ γὰρ ἐστὶ τοῦ Ἐλικῶνος, ἐφ' ὕψηλοῦ καὶ τραχέος τόπου κειμένη, ἀπέχουσα τῶν Θεσπιῶν ὅσον τετταράκοντα σταδίους, ἣν καὶ κεκωμώδηκεν αὐτὸς ἐ[πιλαβόμενος] τοῦ πατρός, ὅτι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος μ[ετέστη, θρασύ]τερον λέγων 20 „νάσσατο δ' ἄρχ' Ἐλικῶνος οἰζυρῇ [ἐνὶ κώμῃ], Ἄσκη χεῖμα κικῆ, θέρει ἀργαλήν, οὐδέ ποτ' [ἐσθλῇ].“ ὁ δὲ Ἐλικῶν συνεχῆς ἐστὶ τῇ Φωκίδι ἐκ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ μερῶν· μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν κατὰ τὸν ὕστατον λιμένα τῆς Φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ 25 τοῦ συμβεβηκότος μυχόν· ὑπέρεκειται γὰρ κατὰ τοῦτον μάλιστα τὸν λιμένα τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ ὁ Ἐλικῶν καὶ ἡ Ἄσκη καὶ ἔτι αἱ Θεσπιαὶ καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ἡ Κρέουσα. τοῦτο δὲ καὶ κοιλότατον νομίζεται τὸ μέρος τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ ἀπλῶς τοῦ Κοριν- 30 θιακοῦ· στάδιοι δ' εἰσὶ τῆς [παραλίας] τῆς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος εἰς Κρέουσαν ἐνε[νῆκοιτα·] ἐντεῦ-

θεν δὲ ἑκατὸν εἴκοσιν ἕως τῆς ἄκρας ἦν [Ὀλμιάς] κα-
 λουῖσιν· ἐν δὲ τῷ κοιλοτάτῳ τοῦ κόλπου τοῦ [Κρισαίου
 συμ]βέβηκε τὰς Πηγὰς κεῖσθαι καὶ τὴν Οἰνόην, πε[ρὶ
 ὧν εἰ]ρήκαμεν. ὁ μὲν οὖν Ἑλικῶν οὐ πολὺ διεστηκώς
 5 τοῦ Παρνασσοῦ ἐνάμιλλός ἐστιν ἐκείνῳ κατὰ τε ὕψος
 καὶ περίμετρον· ἄμφω γὰρ χιονόβολα τὰ ὄρη καὶ πε- C.410
 τρώδη, περιγράφεται δ' οὐ πολλῇ χώρᾳ. ἐνταῦθα δ'
 ἐστὶ τό τε τῶν Μουσῶν ἱερὸν καὶ ἡ Ἴππου κρήνη καὶ
 τὸ τῶν Λειβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ οὗ τεκμαί-
 10 ροιτ' ἂν τις Θραῦκας εἶναι τοὺς τὸν Ἑλικῶνα ταῖς Μού-
 σαις καθιερώσαντας, οἳ καὶ τὴν Πιερίδα καὶ τὸ Λεῖβη-
 θρον καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν·
 ἐκαλοῦντο δὲ Πίερες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων Μακε-
 δόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. εἴρηται δ' ὅτι τὴν
 15 Βοιωτίαν ταύτην ἐπώκησάν ποτε Θραῦκες βιασάμενοι
 τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Πελασγοὶ καὶ ἄλλοι βάρβαροι. αἱ
 δὲ Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἑρωτα
 τὸν Πραξιτέλους, ὃν ἔγλυψε μὲν ἐκεῖνος, ἀνέθηκε δὲ
 Γλυκέρα ἡ ἑταῖρα Θεσπιεῦσιν ἐκεῖθεν οὔσα τὸ γένος,
 20 λαβοῦσα δῶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. πρότερον μὲν οὖν
 ὀφύμενοι τὸν Ἑρωτά τινες ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν Θεσπειαν
 ἄλλως οὐκ οὔσαν ἀξιοθέατον, νυνὶ δὲ μόνῃ συνέστηκε
 τῶν Βοιωτιακῶν πόλεων καὶ Τάναγρα· τῶν δ' ἄλλων
 ἐρείπια καὶ ὀνόματα λέλειπται.

25 [Μετ]ὰ δὲ Θεσπιάς καταλέγει Γραῖαν καὶ Μυκα- 26
 [λησσόν, περ]ὶ ὧν εἰρήκαμεν· ὡς δ' αὐτως καὶ περὶ
 τῶν [ἄλλων „οἳ τ'] ἀμφ' Ἀρμ' ἐνέμοντο καὶ Εἰλέσιον
 „καὶ Ἑρύθρας, [οἳ τ' Ἑλεῶν'] εἶχον ἡδ' Ὑλην καὶ Πε-
 „τεῶνα.“ Πετεῶν δὲ κώμη τῆς Θηβαΐδος ἐγγὺς τῆς
 30 ἐπ' Ἀνθηδόνα ὁδοῦ, ἡ δ' Ὁκαλή μέσῃ Ἀλιάρτου καὶ
 Ἀλαλκομενίου ἑκατέρου τριάκοντα σταδίους ἀπέχου-
 σα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ποτάμιον ὁμώνυμον. Μεδεῶν

δ' ὁ μὲν Φωκικὸς ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλῳ, διέχων Βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα, ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου κέκληται, πλησίον δ' ἐστὶν Ὀρχηστοῦ ὑπὸ τῷ Φοινικίῳ ὄρει, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται Φοινικίς· τῆς δὲ Θηβαίας καὶ τοῦτο λέγεται, [ὑπ' ἐνί]ων δὲ τῆς Ἀλι- 5 αρτίας καὶ Μεδεῶν καὶ Ὠκαλέα.

27 Εἰτά φησι „Κώπας Εὐτρησὶν τε πολυτρήρωνά τε „Θίσβην.“ περὶ μὲν οὖν Κωπῶν εἴρηται· προσάρκτιος δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῇ Κωπαΐδι λίμνῃ· αἱ δ' ἄλλαι κύκλω εἰσὶν αἶδε, Ἀκραϊφαί Φοινικίς Ὀρχηστός Ἀλιάρτος Ὠκα- 10 λέα Ἀλαλκομεναὶ Τιλφούσιον Κορώνεια. καὶ τό γε C.411 παλαιὸν οὐκ ἦν τῆς λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην πρὸς αὐτῇ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος ἐλέγετο, Κωπαῖς μὲν τῶν Κωπῶν, Ἀλιαρτίς δὲ Ἀλιάρτου, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅστερον δ' ἢ πᾶσα Κωπαῖς 15 ἐλέχθη κατ' ἐπικράτειαν· κοιλότατον γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον. Πίνδαρος δὲ καὶ Κηφισσίδα καλεῖ ταύτην· παρρατίθῃσι γοῦν τὴν Τιλφῶσσαν κρήνην ὑπὸ τῷ Τιλφωσσίῳ ὄρει ῥέουσαν πλησίον Ἀλιάρτου καὶ Ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ἣ τὸ Τειρεσίου μνημα· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ 20 τοῦ Τιλ[φωσίου] Ἀπόλλωνος ἱερόν.

28 Ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς Κώπαις Εὐτρησιν τίθησι κωμίον Θεσπιέων· ἐνταῦθά φασι Ζῆθον καὶ Ἀμφίονα οἰκῆσαι πρὶν βασιλεῦσαι Θηβῶν. ἡ δὲ Θίσβη Θίσβαι νῦν λέγονται, οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θα- 25 λάττης ὁμορον Θεσπιεῦσι τὸ χωρίον καὶ τῇ Κορωνειακῇ, ὑποπεπτωκὸς ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τῷ Ἐλικῶνι καὶ αὐτό· ἐπίνειον δ' ἔχει πετρῶδες περιστερῶν μεστόν, ἐφ' οὗ φησιν ὁ ποιητὴς „πολυτρήρωνά τε Θί- 30 „σβην.“ πλοῦς δ' ἐστὶν ἐνθένδε εἰς Σικυνῶνα σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα.

29 Ἐξῆς δὲ Κορώνειαν καταλέγει καὶ Ἀλιάρτον καὶ

Πλαταιᾶς καὶ Γλίσσαντα. ἡ μὲν οὖν Κορωνεῖα ἐγγὺς
 τοῦ Ἑλικῶνός ἐστιν ἐφ' ὕψους ἰδρυμένη, κατελάβοντο
 δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἄρνης οἱ Βοι-
 ωτοὶ μετὰ τὰ Τρωικά, ὅτε περ καὶ τὸν Ὀρχομενὸν
 5 ἔσχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνείας ἐν τῷ πρὸ αὐ-
 τῆς πεδίῳ τὸ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἰδρύσαντο
 ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ, καὶ τὸν παραρρέοντα ποτα-
 μὸν Κουάριον προσηγόρευσαν ὁμοφώνως τῷ ἐκεῖ. Ἀλ-
 καῖος δὲ καλεῖ Κωράλιον λέγων „[ὦ'ν]ασσ' Ἀθανάα
 10 „πολε[μῆδόκος], ἃ ποι Κορωνείας ἐπιλαῖω ναύω πάροι-
 „θεν ἀμφι[βαίνεις] Κωραλίῳ ποταμῷ παρ' ὄχθαις.“
 ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβοιῶτια συνετέλουν· συγκαθί-
 δρυνται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ ὁ Αἰδης κατὰ τινα, ὥς φασι, μυ-
 στικὴν αἰτίαν. οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κορωνείᾳ Κορώνιοι
 15 λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωναιεῖς.

Ἀλίαρτος δὲ νῦν οὐκέτι ἐστὶ κατασκαφεῖσα ἐν τῷ 30
 πρὸς Περσέα πολέμῳ, τὴν χώραν δ' ἔχουσιν Ἀθηναῖοι
 δόντων Ῥωμαίων. ἔκειτο δὲ ἐν στενῷ χωρίῳ μεταξὺ
 ὑπερκειμένου ὄρους καὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης πλησίον
 20 τοῦ Περμησσοῦ καὶ τοῦ Ὀλμειοῦ καὶ τοῦ ἔλους τοῦ
 φύοντος τὸν αὐλητικὸν κάλαμον.

Πλαταιαὶ δέ, ἃς ἐνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής, ὑπὸ τῷ 31
 Κιθαιρῶνι εἰσι μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ Θηβῶν κατὰ τὴν
 ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν C.412
 25 τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. [αἱ] γὰρ Ἐλευθεραὶ πλη-
 σίον, ἃς οἱ μὲν [τῆς Ἀττικῆς, οἱ δὲ] τῆς Βοιωτίας φα-
 σίν. εἴρηται δ' ὅτι παραρρεῖ τὰς Πλαταιὰς ὁ Ἀσωπός.
 ἐνταῦθα Μαρδόνιον καὶ τὰς τριάκοντα μυριάδας Περ-
 σῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων δυνάμεις ἄρδην ἠφάνισαν· ἰδρύ-
 30 σαντό τε Ἐλευθερίου Διὸς ἱερὸν καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν
 στεφανίτην ἀπέδειξαν, Ἐλευθέρια προσαγορεύσαντες·
 ταφή τε δαίκνυται δημοσία τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ

μάχη. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Σικυωνίᾳ δῆμος Πλαταιαί, ὅθεν περ ἦν Μνασάλκης ὁ ποιητής. Γλίσσαντα δὲ λέγει κατοικίαν ἐν τῷ Ὑπάτῳ ὄρει ὃ ἔστιν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ πλησίον Τευμησσοῦ καὶ τῆς Καδμείας, ᾧ ὑποπίπτει τὸ Ἀόνιον καλούμενον πεδίον, ὃ διατείνει [εἰς] τὴν Καδμείαν] ἀπὸ τοῦ Ὑπάτου ὄρους.

- 32 Τὸ δ' οὕτω ῥηθέν „οἱ δ' ὑπὸ Θήβας εἶχον“ οἱ μὲν δέχονται πολιδίον τι Ὑποθήβας καλούμενον, οἱ δὲ τὰς Ποτιίας· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλελείφθαι διὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν καὶ μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ 10 πολέμου· οἱ δὲ μετασχεῖν μὲν οἰκεῖν δὲ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τότε ἐν τοῖς ἐπιπέδοις χωρίοις μετὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων ἄφροδον, τὴν Καδμείαν ἀδυνατοῦντας ἀνακτίσαι· ἐπεὶ δὲ ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θῆβαι, ὑπὸ Θήβας εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ οἰκοῦντας τὸν ποιητὴν 15 τοὺς τότε Θηβαίους.

- 33 Ὅρχηστός δ' ἔστιν, ὅπου τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέγχετο ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ πρὸς τῇ Κωπαῖδι λίμνῃ καὶ τῷ Τηνερικῷ πεδίῳ, ἐν ᾧ κείμενος ψιλός, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ αὐτὸ ψιλόν. οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσιν, 20 ἄλσῃ καλοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα καὶ ἡ ψιλὰ τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος λεγόμενον „[δι]νηθεὶς ἐπήει γὰρ τε καὶ θάλασσαν, καὶ σκοπιαῖσιν „[μεγάλαι]ς ὀρέων ὕπερ ἔστα, καὶ μυχοὺς * δεινάσατο „βαλλό[μενος] κρηπίδας ἁλσέων.“ οὐκ εὖ δ' ὁ Ἀλ- 25 καῖος, ὥσπερ τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα παρέτρεψε τοῦ Κουαρίου, οὕτω καὶ τοῦ Ὅρχηστοῦ κατέψευσται πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ Ἐλικῶνος αὐτὸν τιθεῖς· ὁ δ' ἔστιν ἄπωθεν ἱκανῶς τούτου τοῦ ὄρους.

- 34 Τὸ δὲ Τηνερικὸν πεδίον ἀπὸ Τηνέρου προσηγό- 30

2. post ποιητής: Μνασάλκος τὸ μῦθον τῷ Πλαταιάδᾳ.

4. post Καδμείας: γεώλοφα καλεῖται δριᾶ

ρευται μυθεύεται δ' Ἀπόλλωνος υἱὸς ἐκ Μελίας,
 προφήτης τοῦ μαντείου κατὰ τὸ Πτῶον ὄρος, ὃ φησιν
 εἶναι τρικόρυφον ὃ αὐτὸς ποιητῆς „καί ποτε τὸν τρι-
 „κάρανον Πτωίου κευθμῶνα κατέσχεθε“ καὶ τὸν Τή-
 5 νερον καλεῖ „ναπόλον μάντιν δαπέδοισιν ὁμοκλέα.“
 ὑπέρεκειται δὲ τὸ Πτῶον τοῦ Τηνερικοῦ πεδίου καὶ τῆς
 Κωπαῖδος λίμνης πρὸς Ἀκραίφιον· Θηβαίων δ' ἦν τό-
 τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ
 κεῖται ἐν ὕψει. φασὶ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι Ἄρνην ὑπὸ
 10 τοῦ ποιητοῦ, ὁμώνυμον τῇ Θετταλικῇ.

Οἱ δὲ φασὶ καὶ τὴν Ἄρνην ὑπὸ τῆς λίμνης κατα- 35
 ποθῆναι καὶ τὴν Μίδειαν. Ζηνόδοτος δὲ γράφων „οἱ
 „δὲ πολυστάφυλον Ἄσκηρην ἔχον,“ οὐκ ἔοικεν ἐντυ-
 χόντι τοῖς ὑπὸ Ἡσιόδου περὶ τῆς πατρίδος λεχθεῖσι καὶ
 15 τοῖς ὑπ' Εὐδόξου πολὺ χεῖρω λέγοντος περὶ τῆς Ἄσκηρος.
 πῶς γὰρ ἂν τις πολυστάφυλον τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ
 ποιητοῦ λέγεσθαι πιστεύσειεν; οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ οἱ Τάρ-
 νην ἀντὶ τῆς Ἄρνης γράφοντες· οὐδὲ γὰρ μία δείκνυ-
 ται Τάρνη παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς, ἐν δὲ Λυδοῖς ἐστίν, ἥς
 20 καὶ Ὀμηρος μέμνηται „Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαίστον
 „ἐνήρατο Μήονος υἱὸν Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώ-
 „λακος εἰληλούθει.“ λοιπαὶ δ' εἰσὶ τῶν μὲν περικειμέ-
 νων τῇ λίμνῃ αἵ τε Ἀλαλκομεναὶ καὶ τὸ Τιλφώσσιον,
 τῶν δ' ἄλλων Χαιρώνεια καὶ Λεβάδεια καὶ Λεῦκτρα,
 25 περὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι.

Ἀλαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητῆς, ἀλλ' 36
 οὐκ ἐν καταλόγῳ „Ἥρη τ' Ἀργεῖη καὶ Ἀλαλκομενῆς
 Ἀθήνη.“ ἔχει δ' ἀρχαῖον ἱερὸν Ἀθηναῖς σφόδρα τιμώμε-
 νον, καὶ φασὶ γε τὴν θεὸν γεγενῆσθαι ἐνθάδε, καθά-
 30 περ καὶ τὴν Ἥραν ἐν Ἀργεῖ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν
 ὥς ἀπὸ πατρίδων τούτων ἀμφοτέρων οὕτως ὀνομάσαι.
 διὰ τοῦτο δ' ἴσως οὐδ' ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται τῶν

ἐνταῦθα ἀνδρῶν, ἐπειδὴ ἱεροὶ ὄντες παρεῖντο τῆς στρατείας. καὶ γὰρ καὶ ἀπόρθητος αἰὲ διετελέσεν ἡ πόλις, οὔτε μεγάλη οὔσα οὔτ' ἐν εὐερκεὶ χωρίῳ κειμένη, ἀλλ' ἐν πεδίῳ· τὴν δὲ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπείχοντο πάσης βίας, ὥστε καὶ Θηβαῖοι κατὰ τὴν τῶν 5 Ἐπιγόνων στρατείαν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν ἐκεῖσε λέγονται καταφεύγειν καὶ εἰς τὸ ὑπερκείμενον ὄρος ἔρυμνὸν τὸ Τιλφῶσσιον, ὑφ' ᾧ Τιλφῶσσα κρήνη καὶ τὸ τοῦ Τειρεσίου μνημα ἐκεῖ τελευτήσαντος κατὰ τὴν 10 φυγὴν.

C.414

37

Χαιρώνεια δ' ἐστὶν Ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου Φίλιππος ὁ Ἀμύντου μάχῃ μεγάλη νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κατέστη τῆς Ἑλλάδος κύριος· δείκνυνται δὲ κἀνταῦθα ταφὴ τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ δημοσία· περὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς αὐτοὺς 15 καὶ Ῥωμαῖοι τὰς Μιθριδάτου δυνάμεις πολλῶν μυριάδων κατηγωνίσαντο, ὥστ' ὀλίγους ἐπὶ θάλατταν σωθέντας φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσί, τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὲν ἀπολέσθαι τοὺς δὲ καὶ ἀλῶναι.

38

Λεβάδεια δ' ἐστὶν, ὅπου Διὸς Τροφωνίου μαν- 20 τεῖον ἵδρυνται, χάσματος ὑπονόμου κατάβασιν ἔχον, καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρηστηριαζόμενος· κεῖται δὲ μετὰ τὸ τοῦ Ἑλικῶνος καὶ τῆς Χαιρωνείας, Κορωνείας πλησίον.

39

Τὰ δὲ Λεῦκτρά ἐστιν, ὅπου Λακεδαιμονίους μέ- 25 γάλῃ μάχῃ νικήσας Ἐπαμεινώνδας ἀρχὴν εὗρετο τῆς καταλύσεως αὐτῶν· οὐκέτι γὰρ ἐξ ἐκείνου τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν ἴσχυσαν ἢν εἶχον πρότερον, καὶ μάλιστ' ἐπειδὴ καὶ τῇ δευτέρᾳ συμβολῇ τῇ περὶ Μαντίνειαν κακῶς ἔπραξαν. τὸ μέντοι μὴ ὑφ' 30 ἑτέροις εἶναι καίπερ οὕτως ἐπταικόσι συνέμεινε μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας· καὶ παρὰ τούτοις δὲ τιμώ-

μενοι διατελοῦσι διὰ τὴν τῆς πολιτείας ἀρετὴν. δεικνύται δὲ ὁ τόπος οὗτος κατὰ τὴν ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θεσπιάς ὁδόν.

Ἐξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν Ὀρχομε- 40
 5 νίων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Βοιωτια-
 κοῦ ἔθνους. καλεῖ δὲ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸν ἀπὸ
 ἔθνους τοῦ Μινυῶν· ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαί τινας
 τῶν Μινυῶν εἰς Ἰωλκόν φασιν, ὅθεν τοὺς Ἀργο-
 ναύτας Μινύας λεχθῆναι. φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν
 10 καὶ πλουσία τις γεγονυῖα πόλις καὶ δυναμένη μέγα·
 τοῦ μὲν οὖν πλούτου μάρτυς καὶ Ὅμηρος· δια-
 ριθμούμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματή-
 σαντάς φησιν „οὐδ' ὅς' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται,
 „οὐδ' ὅσα Θήβας Αἰγυπτίας.“ τῆς δυνάμεως δέ, ὅτι
 15 Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλουν τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίῳ
 τῷ τυραννοῦντι αὐτῶν, ὃν ὑφ' Ἡρακλέους καταλ-
 θῆναί φασιν. Ἐτεοκλῆς δέ, τῶν βασιλευσάντων ἐν
 Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων ἱερὸν ἰδρυσάμενος πρῶτος
 ἀμφοτέρα ἐμφαίνει, καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν, ὅς
 20 εἴτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας εἴτ' ἐν τῷ διδόναι
 κατορθῶν εἴτε καὶ ἀμφοτέρα, τὰς θεὰς ἐτίμησε C. 415
 ταύτας. λέγουσι δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἡ λίμνη κατέ-

22. post ταύτας: ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐεργεσίαν εὐφυνῇ γε-
 νόμενον ἐκείνου πρὸς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὁρμῆσαι τιμὴν, ὥστε
 ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη τὴν δύναμιν. ἀλλὰ πρὸς ταύτη καὶ
 χρημάτων ἔδει· οὔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ διδοίη ἂν πολλὰ,
 ὅτε [μὴ] λαμβάνων πολλὰ οὐκ ἂν ἔχοι πολλὰ· εἰ δ' ἀμφοτέρα συν-
 ἔχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. τὸ γὰρ κενούμενον ἅμα καὶ πληρούμενον
 πρὸς τὴν χρεῖαν αἰεὶ πληρὲς ἐστίν, ὃ δὲ διδούς μὲν μὴ λαμβάνων
 δὲ οὐδ' ἂν ἐπὶ θάτερα κατορθοίη· πανσεται γὰρ διδούς ἐπι-
 λείποντος τοῦ ταμείου, παύσονται δὲ καὶ οἱ διδόντες τῷ λαμβά-
 νοντι μόνον, χαρίζομένῳ δὲ μηδέν, ὥστ' οὐδ' οὗτος ἐτέρως ἂν
 κατορθοίη. ὅμοια δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἂν. χωρὶς δὲ
 τοῦ κοινοῦ λόγου διότι „τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα, δύ-
 „ναμὴν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει,“ καὶ ἐκ τῶν καθ'

χει νῦν ἢ Κωπαῖς, ἀνεψύχθαι πρότερον καὶ γεωργεῖσθαι παντοδαπῶς ὑπὸ τοῖς Ὀρχομενίοις ὃν πλησίον οἰκοῦσι· καὶ τοῦτ' οὖν τεκμήριον τοῦ πλούτου τιθέασι.

41 Τὴν δ' Ἀσπληδόνα χωρὶς τῆς πρώτης συλλαβῆς 5
ἐκάλουν τινές· εἴτ' Εὐδείελος μετωνομάσθη καὶ αὐτὴ
καὶ ἡ χώρα, τάχα τι ἰδίωμα προσφερομένη ἐκ τοῦ δει-
λινοῦ κλίματος οἰκεῖον τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα
τὸ εὐχείμερον. διέχει δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ στάδια εἴκοσι·
μεταξὺ δ' ὁ Μέλας ποταμός.

C.416 42 Ὑπέρκειται δ' Ὀρχομενίας ὁ Πανοπεύς, Φωκικὴ 10
πόλις, καὶ Ῥάμπολις· τούτοις δ' ὁμορεῖ Ὀπούς, ἡ τῶν
Λοκρῶν μητρόπολις τῶν Ἐπικνημιδίων. πρότερον μὲν
οὖν οἰκεῖσθαι τὸν Ὀρχομενὸν φασιν ἐπὶ πεδίῳ, ἐπιπο-
λαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων ἀνοικισθῆναι πρὸς τὸ Ἀκόν- 15
τιον ὄρος, παρατεῖνον ἐπὶ ἐξήκοντα σταδίους μέχρι
Παραποταμίων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι. ἱστοροῦσι δὲ τοὺς
ἐν τῷ Πόντῳ καλουμένους Ἀχαιοὺς ἀποίκους Ὀρχομε-
νίων εἶναι τῶν μετὰ Ἰαλμένου πλανηθέντων ἐκεῖσε
μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν. καὶ περὶ Κάρυστον δ' ἦν 20

ἐκαστα σκοπεῖν δεῖ. μάλιστα γὰρ τοὺς βασιλέας δύνασθαι φα-
μεν· διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορεύομεν. δύνανται δ' ἄγον-
τες ἐφ' ἃ βούλονται τὰ πλήθη διὰ πειθοῦς ἢ βίας. πείθουσι μὲν
οὖν δι' εὐεργεσίας μάλιστα· οὐ γὰρ ἢ γε διὰ τῶν λόγων ἐστὶ
βασιλική, ἀλλ' αὕτη μὲν ζητορικὴ· βασιλικὴν δὲ πειθῶ λέγομεν,
ὅταν εὐεργεσίαις φέρωσι καὶ ἄγωσιν ἐφ' ἃ βούλονται· πείθουσι
μὲν δὴ δι' εὐεργεσιῶν, βιάζονται δὲ διὰ τῶν ὀπλων. ταῦτα δ'
ἄμφω χρημάτων ὀνία ἐστὶ· καὶ γὰρ στρατιὰν ἔχει πλείστην ὁ
[πλείστην] τρέφειν δυνάμενος, καὶ εὐεργετεῖν δύναται πλείστον
ὁ πλείστα κεκτημένος.

9. post εὐχείμερον: ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἄκρα τῆς ἡμέ-
ρας ἐστὶ, τούτων δὲ τὸ δειλινὸν τοῦ ἑωθινοῦ ψυχρότερον· εἰς
ἐπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιάζον τῇ νυκτί, τὸ δ' εἰς ἄννεσιν ἀφιστά-
μενον τῆς νυκτός. ἴαμα δὲ τοῦ ψύχους ὁ ἥλιος· τὸ οὖν ἡλιαζό-
μενον πλείστον ἐν τῷ ψυχροτάτῳ καιρῷ εὐχείμερῳτάτον.

τις Ὀρχομενός. εὖ γὰρ τὴν τοιαύτην ὕλην ὑποβεβλή-
 κασιν ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συγγράψαντες, οἷς
 ἀκολουθοῦμεν ὅταν οἰκεία λέγωσι πρὸς τὴν ἡμετέραν
 ὑπόθεσιν.

- 5 Μετὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἡ Φω- 3
 κίς ἐστὶ πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ Βοιωτίᾳ πα-
 ραπλησίως ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν τό γε παλαιόν.
 ὁ γὰρ Δαφνουῦς ἦν τότε τῆς Φωκίδος, σχίζων ἐφ' ἐκά-
 τερα τὴν Λοκρίδα καὶ μέσος ταπτόμενος τοῦ τε Ὀπουν-
 10 τίου κόλπου καὶ τῆς τῶν Ἐπικνημιδίων παραλίας· νῦν
 δὲ Λοκρῶν ἐστὶν ἡ χώρα (τὸ δὲ πόλισμα κατέσκαπται),
 ὥστ' οὐδ' ἐκεῖ καθήκει οὐκέτι μέχρ' ἰσθμίου πρὸς Εὐβοίᾳ
 θαλάττης ἡ Φωκίς, τῷ δὲ Κρῖσαίῳ κόλπῳ συνῆπται.
 αὐτὴ γὰρ ἡ Κρῖσα τῆς Φωκίδος ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς ἰδρυ-
 15 μένη τῆς θαλάττης καὶ Κίρρα καὶ Ἀντικύρα καὶ τὰ
 ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῇ κείμενα χωρία πρὸς
 τῷ Παρνασσῷ, Δελφοί τε καὶ Κίρρις καὶ Δαυλὶς καὶ
 αὐτοὺς ὁ Παρνασσὸς τῆς τε Φωκίδος ὦν καὶ ἀφορίζων
 τὸ ἐσπερίον πλευρόν. ὃν τρόπον δ' ἡ Φωκίς τῇ Βοιω-
 20 τίᾳ παράκειται, τοῦτον καὶ ἡ Λοκρὶς τῇ Φωκίδι ἐκα-
 τέρα. διττὴ γάρ ἐστι διηρημένη ὑπὸ τοῦ Παρνασσοῦ
 δίχα, ἡ μὲν ἐκ τοῦ ἐσπερίου μέρους παρακειμένη τῷ
 Παρνασσῷ καὶ μέρος αὐτοῦ νεμομένη, καθήκουσα δ'
 ἐπὶ τὸν Κρῖσαϊον κόλπον, ἡ δ' ἐκ τοῦ πρὸς ἑὸν τελευ-
 25 τῶσα ἐπὶ τὴν πρὸς Εὐβοίᾳ θάλατταν. καλοῦνται δ' οἱ
 μὲν ἐσπεριοὶ Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι, ἔχουσί τε ἐπὶ τῇ δη-
 μοσίᾳ σφραγίδι τὸν ἑσπερον ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον·
 οἱ δ' ἕτεροι δίχα πως καὶ αὐτοὶ διηρημένοι, οἱ μὲν
 Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὅμοροι Φωκεῦσι καὶ
 30 Βοιωτοῖς, οἱ δ' Ἐπικνημιδίοι ἀπὸ ὄρους Κνημιδος,
 προσεχεῖς Οἰταίοις τε καὶ Μαλιεῦσιν. ἐν μέσῳ δὲ ἀμ-
 φοῖν τῶν τε Ἑσπερίων καὶ τῶν ἐτέρων Παρνασσός,

παραμήκης εἰς το προσάρκτιον μέρος ἐκτεινόμενος
 C 417 ἀπὸ τῶν περὶ Δελφούς τόπων μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν
 τε Οἰταίων ὄρων καὶ τῶν Αἰτωλικῶν καὶ τῶν ἀνὰ μέ-
 σον Δωριέων. πάλιν γὰρ ὥσπερ ἡ Λο[κρὸς διττὴ οὐ]σα
 τοῖς Φωκεῦσι παραβέβληται, οὕτω [καὶ ἡ πᾶσα Οἰταία] 5
 μετὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ τινων ἀνὰ μέσον τ[όπων τῆς
 Δω]ρικῆς τετραπόλεως τῇ Λοκρίδι ἑκατέρᾳ [καὶ Παρ-
 νασ]σῶ καὶ τοῖς Δωριεῦσιν. ὑπὲρ τούτων δ' ἤδη [οἱ
 Θετταλοὶ] καὶ τῶν Αἰτωλῶν οἱ προσάρκτιοι καὶ Ἀκαρ-
 ν[ᾶνες καὶ τινα] τῶν Ἑπειρωτικῶν ἔθνων καὶ τῶν 10
 Μακεδονικῶν. [δεῖ δέ,] ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρότερον,
 παραλλήλους ὥσ[περ ταινίας] τινὰς τεταμένας ἀπὸ
 τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὰς ἀ[νατολὰς] νοῆσαι τὰς λεχθεί-
 σας χώρας. ἱεροπρεπὴς δ' ἐστὶ πᾶς ὁ Παρνασσός,
 ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία τιμώμενά τε καὶ 15
 ἀριστευόμενα. ὧν ἐστὶ γνωριμώτατόν τε καὶ κάλ-
 λιστον τὸ Κωρύκιον νυμφῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ
 Κιλικίῳ. τῶν δὲ πλευρῶν τοῦ Παρνασσοῦ τὸ μὲν
 ἐσπέριον νέμονται Λοκροὶ τε οἱ Ὀζόλαι καὶ τινες τῶν
 Δωριέων καὶ Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα προσαγορευ- 20
 ὄμενον Αἰτωλικὸν ὄρος, τὸ δὲ Φωκεῖς καὶ Δωριεῖς οἱ
 πλείους, ἔχοντες τὴν Τετράπολιν περικειμένην πως
 τῷ Παρνασσῷ, πλεονάζουσιν δὲ τοῖς πρὸς ἑω. αἱ μὲν
 οὖν κατὰ τὸ μῆκος πλευ[ραὶ τῶν] λεχθεισῶν χωρῶν τε
 καὶ ταινιῶν ἐκάστης παρ[άλληλοι] ἅπασαί εἰσιν, ἡ μὲν 25
 οὐσα προσάρκτιος ἡ [δὲ πρὸς νότον]. αἱ δὲ λοιπαὶ
 ἐσπέριοι ταῖς ἐφάις οὐκ εἰσι παρ[άλληλοι]. οὐ]δὲ ἡ
 παραλία ἑκατέρα, ἣ τε τοῦ Κρ[υσαίου κόλπου μέ]χρι
 Ἀκτίου καὶ ἡ πρὸς Εὐβοίαν μέχρι τῆς [Θεσσαλονικείας]
 παρ[άλληλοι ἀλλήλαις εἰσίν], εἰς ἃς τελ[ευτᾶ ταῦτα τὰ] 30
 ἔθνη. ἀλλ' οὕτω δέχεσθαι δεῖ τὰ σχήματα [τούτων
 τῶν χω]ρίων ὥς ἂν ἐν τριγώνῳ παρὰ τὴν [βάσιν τε-

ταμένων] γραμμῶν πλειόνων· τὰ γὰρ ἄποληφ[θέντα
 σχήματα πα]ράλληλα μὲν ἀλλήλοις ἔσται, καὶ τας [κατὰ
 μῆκος ἐναν]τίον πλευρὰς ἔξει παραλλήλους, τ[ὰς δὲ
 κατὰ πλάτος οὐ]κέτι. ὁ μὲν οὖν ὁλοσχερῆς τύπος οὗτος
 5 τῆς λοιπῆς καὶ ἐφεξῆς περιοδείας, τὰ καθ' ἕκαστα δ'
 ἐξῆς λέγωμεν ἀπὸ τῆς Φωκίδος ἀρξάμενοι.

Ταύτης δ' ἐπιφανέσταται δύο πόλεις Δελφοί τε 2
 καὶ Ἐλάτεια· Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου
 Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν, εἴ γε Ἀγαμέ-
 10 μνων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ
 ποιητοῦ· ὁ γὰρ κιθαρωδὸς ἄδων εἰσάγεται „νεῖκος
 „Ὀδυσσῆος καὶ Πηλεΐδew Ἀχιλλῆος, ὥς ποτε δηρί-
 „σαντο. — ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων χαῖρε νόσφ.“
 „ὥς γὰρ οἱ χρεῖων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων Πυ-C.418
 15 „θοῖ.“ Δελφοὶ μὲν δὴ διὰ ταῦτα, Ἐλάτεια δὲ ὅτι πασῶν
 μεγίστη τῶν ἐνταῦθα πόλεων καὶ ἐπικαιριωτάτῃ διὰ τὸ
 ἐπικεῖσθαι τοῖς στενοῖς καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἔχειν τὰς
 εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν. ὄρη γὰρ
 ἐστὶν Οἰταῖα πρῶτον, ἔπειτα τὰ τῶν Λοκρῶν καὶ τῶν
 20 Φωκέων, οὐ πανταχοῦ στρατοπέδοις βάσιμα τοῖς ἐκ
 Θετταλίας ἐμβάλλουσιν, ἀλλ' ἔχει παρόδους στενὰς
 μὲν ἀφωρισμένας δέ, ἃς αἱ παρακείμεναι πόλεις φρου-
 ροῦσιν· ἀλουσῶν δ' ἐκείνων κρατεῖσθαι συμβαίνει
 καὶ τὰς παρόδους. ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ ἱεροῦ ἐπιφάνεια τοῦ
 25 ἐν Δελφοῖς ἔχει πρεσβεῖον, καὶ ἅμα ἡ θέσις τῶν χω-
 ρίων ἀρχὴν ὑπαγορεύει φυσικὴν (ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ
 ἐσπεριώτατα μέρη τῆς Φωκίδος), ἐντεῦθεν ἀρκτέον.

Εἴρηται δ' ὅτι καὶ ὁ Παρνασσὸς ἐπὶ τῶν ἐσπε- 3
 ρίων ὄρων ἴδρυται τῆς Φωκίδος. τούτου δὴ τὸ μὲν
 30 πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ Λοκροὶ κατέχουσιν οἱ Ὀζόλαι,
 τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοί, πετρῶδες χωρίον θεατροειδές,
 κατα κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, στα-

δίῳ ἐκκαίδεκα κύκλον πληροῦσαν. ὑπέρεκται δ' αὐ-
 τῆς ἡ Λυκώρεια, ἐφ' οὗ τόπου πρότερον ἴδρυντο οἱ
 Δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ· νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ οἰκοῦσι περὶ
 τὴν κρήνην τὴν Κασταλίαν. πρόκειται δὲ τῆς πόλεως
 ἡ Κίρφης ἐκ τοῦ νοτίου μέρους, ὅρος ἀπότομον, νάπην 5
 ἀπολιπὸν μεταξύ, δι' ἧς Πλείστος διαρρεῖ ποταμός. ὑπο-
 πέπτωκε δὲ τῇ ὁ Κίρφει πόλις ἀρχαία Κίρρα, ἐπὶ τῇ θα-
 λάττῃ ἰδρυμένη, ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφοὺς ὀγδοή-
 κοντά πον σταδίων· ἴδρυνται δ' ἀπαντικρὺ Σικυῶνος.
 πρόκειται δὲ τῆς Κίρρας τὸ Κρισαῖον πεδίον εὐδαίμων. 10
 πάλιν γὰρ ἐφεξῆς ἐστὶν ἄλλη πόλις Κριῖσα, ἀφ' ἧς ὁ
 κόλπος Κρισαῖος· εἶτα Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ κατὰ
 τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ τὴν Οἰτην. καὶ δὴ φασιν
 ἐκεῖ τὸν ἐλλέβορον φύεσθαι τὸν ἀστεῖον, ἐνταῦθα δὲ
 σκευάζεσθαι βέλτιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀποδημεῖν δεῦρο 15
 πολλοὺς καθάρσεως καὶ θεραπειᾶς χάριν· γίνεσθαι
 γάρ τι σῆσαμοειδὲς φάρμακον ἐν τῇ Φωκιῇ, μεθ' οὗ
 σκευάζεσθαι τὸν Οἰταῖον ἐλλέβορον.

- 4 . Αὕτη μὲν οὖν συμμένει, ἡ δὲ Κίρρα καὶ ἡ Κριῖσα
 κατεσπάσθησαν, ἡ μὲν ὕστερον ὑπ' Εὐ- 20
 ρυλόχου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν Κρισαῖον πόλεμον·
 εὐτυχήσαντες γὰρ οἱ Κρισαῖοι διὰ τὰ ἐκ τῆς Σικελίας
 καὶ τῆς Ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ
 0.419 ἱερὸν ἀφικνουμένους καὶ παρὰ τὰ προστάγματα τῶν
 Ἀμφικτυόνων. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς Ἀμφισσεῦσι συν- 25
 ἔβη. Λοκρῶν δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν Ὀξολῶν. ἐπελθόντες
 γὰρ καὶ οὗτοι τὴν τε Κριῖσαν ἀνέλαβον, καὶ τὸ πεδίον
 τὸ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνιερωθὲν αὐτοῖς κατεγεώρ-
 ρουν, καὶ χεῖρους ἦσαν περὶ τοὺς ξένους τῶν πάλαι
 Κρισαίων. καὶ τούτους οὖν ἐτιμωρήσαντο οἱ Ἀμφι- 30
 κτύονες, καὶ τῷ θεῷ τὴν χώραν ἀπέδοσαν. ὀλιγώρηται
 δ' ἱκανῶς καὶ τὸ ἱερὸν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως

[ἐτιμήθη]. δηλοῦσι δ' οἳ τε θησαυροὶ οὓς καὶ δῆμοι καὶ
 δυνάσται κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀνέτι-
 θεντο καθιερωμένα καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημοιου-
 γῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ Πυθικὸς καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱστο-
 5 ρουμένων χρησμῶν.

Φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοῖλον κατὰ 5
 βάθους οὐ μάλα εὐρύστομον, ἀναφέρεισθαι δ' ἐξ
 αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν, ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ
 στομίου τρίποδα ὑψηλόν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαί-
 10 νουσάν δεχομένην τὸ πνεῦμα ἀποθεσπίζειν ἔμμετρά τε
 καὶ ἄμετρα· ἐντείνειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητάς
 τινας ὑπουργοῦντας τῷ ἱερῷ. πρώτην δὲ Φημονόην
 γενέσθαι φασὶ Πυθίαν, κεκληῆσθαι δὲ καὶ τὴν προφη-
 τιν οὕτω καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι, ἐκτετά-
 15 σθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὥς ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου
 καὶ ἀκαμάτου καὶ διακόνου.

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖον τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ 6
 τὸ χρηστήριον συνέβη δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάν-
 των ὑπάρξει, προσέλαβε δέ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου.
 20 τῆς γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πῶς ἐστὶ τῆς συμπάσης, τῆς
 τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτός, ἐνομίσθη δὲ καὶ τῆς
 οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν, προσπλά-
 σαντες καὶ μῦθον ὃν φησι Πίνδαρος, ὅτι συμπέσοιεν
 ἐνταῦθα οἱ ἀστοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ μὲν
 25 ἀπὸ τῆς δύσεως ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς· οἱ δὲ κόρακάς C.420

16. post διακόνου: ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη τῆς τε τῶν πό-
 λεων κτίσεως καὶ τῆς τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐκτιμήσεως. καὶ γὰρ κατὰ
 πόλεις συνήεσαν καὶ κατὰ ἔθνος, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες, καὶ
 ἅμα τῆς παρ' ἀλλήλων χρείας χάριν, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ τὰ κοινὰ
 ἀπῆντων διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις συντε-
 λοῦντες. φιλικὸν γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον, ἀπὸ τῶν ὁμοτραπέζων
 ἀρξάμενον καὶ ὁμοσπόνδων καὶ ὁμοροφίων. ὅσῳ δὲ πλεῖον καὶ
 ἐκ πλειόνων ἐπεδήμει, τοσῶδε μεῖζον καὶ τὸ ὄφελος ἐνομίζετο.

φασι. δείκνυνται δὲ καὶ ὀμφαλός τις ἐν τῷ ναῷ τετα-
νωμένος καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μύθου.

7 Τοιαύτης δὲ τῆς εὐκαιρίας οὔσης τῆς περὶ τοὺς
Δελφούς, συνήεσαν τε ῥαδίως ἐκεῖσε, μάλιστα δ' οἱ
ἐγγρύθεν, καὶ δὴ καὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐκ 5
τούτων συνετάχθη περὶ τε τῶν κοινῶν βουλευσόμενον
καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἔξου κοινοτέραν, ἅτε καὶ
χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν καὶ ἀναθημάτων φυ-
λακῆς καὶ ἀγιστείας δεομένων μεγάλῃς. τὰ πάσαι μὲν
οὖν ἀγνοεῖται, Ἀκρίσιος δὲ τῶν μνημονευομένων 10
πρῶτος διατάξαι δοκεῖ τὰ περὶ τοὺς Ἀμφικτύοντας καὶ
πόλεις ἀφορίσαι τὰς μετεχούσας τοῦ συνεδρίου καὶ
ψῆφον ἐκάστη δοῦναι, τῇ μὲν καθ' αὐτὴν τῇ δὲ μεθ'
έτερας ἢ μετὰ πλειόνων, ἀποδείξαι δὲ καὶ τὰς Ἀμφι-
κτυονικὰς δίκας ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσὶν· ὅστε- 15
ρον δ' ἄλλαι πλείους διατάξεις γεγόνασιν, ἕως κατε-
λύθη καὶ τοῦτο τὸ σύνταγμα, καθάπερ τὸ τῶν Ἀχαιῶν.
αἱ μὲν οὖν πρῶται δυοκαίδεκα συνελθεῖν λέγονται
πόλεις· ἐκάστη δ' ἔπεμπε πυλαγόραν, δις κατ' ἔτος οὔ-
σης τῆς συνόδου ἑαρός τε καὶ μετοπώρου· ὕστερον δὲ 20
καὶ πλείους προσῆλθον πόλεις. τὴν δὲ σύνοδον Πυ-
λαίαν ἐκάλουν τὴν μὲν ἑαρινὴν τὴν δὲ μετοπωρινήν,
ἐπειδὴ ἐν Πύλαις συνήγοντο, ἃς καὶ Θερμοπύλας κα-
λοῦσιν· ἔθνον δὲ τῇ Δήμητρι οἱ πυλαγόροι. τὸ μὲν
οὖν ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐγγύς μετῆν * καὶ τούτων καὶ τοῦ 25
μαντείου, ὕστερον δὲ καὶ οἱ πόρρωθεν ἀφικνοῦντο
καὶ ἐχρῶντο τῷ μαντεῖϊ καὶ ἔπεμπον δῶρα καὶ θησαν-
ροὺς κατεσκεύαζον, καθάπερ Κροῖσος καὶ ὁ πατήρ
Ἀλυσάτης καὶ Ἰταλιωτῶν τινες καὶ Σικελοί.

8 Ἐπίφθορος δ' ὢν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι 30
κἂν ἱερὸς ἦ. νυνὶ γέ τοι πενέστατόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς
ἱερὸν χρημάτων γε χάριν, τῶν δ' ἀναθημάτων τὰ μὲν

ῆρται τὰ δὲ πλείω μένει. πρότερον δὲ πολυχρήματον
 ἦν τὸ ἱερόν, καθάπερ Ὅμηρός τε εἴρηκεν „οὐδ' ὅσα
 „λάινος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔργει Φοίβου Ἀπόλ-
 „λωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσση,“ καὶ οἱ θησαυροὶ δη-
 5 λουῖσι καὶ ἡ σύλησις ἡ γενηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκέων, ἐξ
 ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος.
 αὕτη μὲν οὖν ἡ σύλησις γεγένηται κατὰ Φίλιππον τὸν
 Ἀμύντου· προτέραν δ' ἄλλην ὑπονοοῦσιν ἀρχαίαν, ἡ
 τὸν ὑφ' Ὁμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησεν· οὐδὲ C. 421
 10 γὰρ ἵχνος αὐτοῦ σωθῆναι πρὸς τοὺς ὕστερον χρόνους
 ἐν οἷς οἱ περὶ Ὀνόμαρχον καὶ Φάυλλον ἐσύλησαν τὸ
 ἱερόν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπενεχθέντα νεώτερα ἐκείνων
 εἶναι τῶν χρημάτων· ἀποκεῖσθαι γὰρ ἐν θησαυροῖς,
 ἀπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα, ἐπιγραφὰς σῶζοντα ἐν
 15 αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες· „Γύρου“ γὰρ καὶ „Κροίσου“ καὶ
 „Συβαριτῶν“ καὶ „Σπινητῶν τῶν περὶ τὸν Ἀδρίαν,“
 καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων. οὗτ' ἡκοι τὰ πα-
 λαιὰ χρήματα ἀναμεμῖχθαι· [ὥς] καὶ ἄλλοι τόποι δια-
 σημαίνουσιν ὑπὸ τούτων σκευωρηθέντες τῶν ἀνδρῶν.
 20 ἔνιοι δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρόν,
 ἀφήτορος δ' οὐδὲν κατὰ γῆς θησαυρισμόν, ἐν τῷ ναῷ
 κατορωρύχθαι φασὶ τὸν πλοῦτον ἐκείνον, καὶ τοὺς περὶ
 τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιχειρήσαντας ἀνασκάπτειν νύκτωρ
 σεισμῶν γενομένων μεγάλων ἕξω τοῦ ναοῦ φυγεῖν καὶ
 25 παύσασθαι τῆς ἀνασκαφῆς, ἐμβαλεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις φόβον τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Τῶν δὲ ναῶν τὸν μὲν πτέρινον εἰς τοὺς μύθους 9
 τακτέον, τὸν δὲ δεύτερον Τροφωνίου καὶ Ἀγαμήδους
 ἔργον φασί, τὸν δὲ νῦν Ἀμφικτύονες κατεσκεύασαν.
 30 δείκνυνται δ' ἐν τῷ τεμένει τάφος Νεοπτολέμου κατὰ
 χρησμόν γενόμενος, Μαχαιρέως Δελφοῦ ἀνδρὸς ἀνε-
 λόντος αὐτόν, ὥς μὲν ὁ μῦθος, δίκας αἰτοῦντα τὸν

θεὸν τοῦ πατρῷου φόνου, ὥς δὲ τὸ εἶκός, ἐπιθέμενον τῷ ἱερῷ. τοῦ δὲ Μαχαιρέως ἀπόγονον Βράγχον φασὶ τὸν προστατήσαντα τοῦ ἐν Διδύμοις ἱεροῦ.

- 10 Ἀγὼν δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελφοῖς κιθαρωδῶν ἐγενήθη παιᾶνα ᾄδόντων εἰς τὸν θεόν· ἔθηκαν δὲ 5 Δελφοί· μετὰ δὲ τὸν Κρισαῖον πόλεμον οἱ Ἀμφικτύονες ἱππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου διέταξαν στεφανίτην καὶ Πύθια ἐκάλεσαν. προσέθεσαν δὲ τοῖς κιθαρωδοῖς αὐλητάς τε καὶ κιθαριστάς χωρὶς ᾠδῆς, ἀποδῶσοντάς τι μέλος ὃ καλεῖται νόμος Πυθικός. πέντε 10 δ' αὐτοῦ μέρη ἐστίν, ἄγκρουσις ἄμπειρα κατακελευσμός ἱαμβοὶ καὶ δάκτυλοι σύριγγες. ἐμελοποίησε μὲν οὖν Τιμοσθένης, ὁ ναύαρχος τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου ὁ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις. βούλεται δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα 15 διὰ τοῦ μέλους ὑμνεῖν, ἄγκρουσιν μὲν τὸ προσοῖμιον δηλῶν, ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κατάπειραν τοῦ ἀγῶνος, κατακελευσμὸν δὲ αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, ἱαμβὸν δὲ καὶ δάκτυλον τὸν ἐπιπαιανισμὸν τὸν [γινόμενον] ἐπὶ
- C.422 τῇ νίκη μετὰ τοιούτων ῥυθμῶν, ὧν ὁ μὲν ὕμνοις ἐστὶν 20 οἰκεῖος ὁ δ' ἱαμβὸς κακισμοῖς, σύριγγας δὲ τὴν ἔκλειψιν τοῦ θηρίου, μιμουμένων ὥς ἂν καταστρέφοντος ἐσχάτους τινὰς συριγμούς.

- 11 Ἐφορος δ', ὃ τὸ πλεῖστον προσχρώμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβιος μαρτυ- 25 ρῶν τυγχάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι τάναντία ποιεῖν ἔσθ' ὅτε τῇ προαιρέσει καὶ ταῖς ἐξ ἀρχῆς ὑποσχέσεσιν. ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς φιλομυθοῦσιν ἐν τῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας προστίθῃσι τῷ περὶ τοῦ μαντείου τούτου λόγῳ σεμνήν τινα 30 ὑπόσχεσιν, ὥς πανταχοῦ μὲν ἄριστον νομίζει τάληθές,

21. post κακισμοῖς: ὥς καὶ τὸ ἱαμβίζειν 23. ante ἐσχάτους: εἰς

μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἄτοπον γὰρ εἰ
 περὶ μὲν τῶν ἄλλων τὸν τοιοῦτον ἀεὶ τρόπον διώκο-
 μεν, φησί, περὶ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντες, ὃ πάντων
 ἐστὶν ἀψευδέστατον, τοῖς οὕτως ἀπίστοις καὶ ψευδέσι
 5 χρησόμεθα λόγοις. ταῦτα δ' εἰπὼν ἐπιφέρει παρα-
 χρημα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον
 Ἀπόλλωνα μετὰ Θέμιδος ὠφελῆσαι βουλούμενον τὸ γέ-
 νος ἡμῶν. εἶτα τὴν ὠφέλειαν εἰπὼν ὅτι εἰς ἡμερότητα
 προῦκαλεῖτο καὶ ἐσωφρόνιζε, τοῖς μὲν χρηστηριάζων
 10 καὶ τὰ μὲν προστάττων τὰ δ' ἀπαγορεύων, τοὺς δ' οὐδ'
 ὅλως προσιέμενος, ταῦτα διοικεῖν νομίζουσι, φησὶν,
 αὐτόν, οἳ μὲν αὐτὸν τὸν θεὸν σωματοειδῇ γινόμενον,
 οἳ δ' ἀνθρώποις ἔννοιαν παραδιδόντα τῆς ἑαυτοῦ βου-
 λήσεως.

15 Ὑποβὰς δὲ περὶ τῶν Δελφῶν οὔτινές εἰσι διαλε- 12
 γόμενος φησὶ τὸ παλαιὸν Παρνασσίους τινὰς αὐτό-
 χθονας καλουμένους οἰκεῖν τὸν Παρνασσόν· καθ' ὃν
 χρόνον Ἀπόλλωνα τὴν γῆν ἐπιόντα ἡμεροῦν τοὺς ἀν-
 θρώπους ἀπὸ τε τῶν ἡμέρων καρπῶν καὶ τῶν βίων, ἐξ
 20 Ἀθηνῶν δ' ὀρμηθέντα ἐπὶ Δελφοὺς ταύτην ἰέναι τὴν
 ὁδόν, ἣ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσι· γενό-
 μενον δὲ κατὰ Πανοπέας Τιτυὸν καταλῦσαι ἔχοντα
 τὸν τόπον, βίαιον ἄνδρα καὶ παράνομον· τοὺς δὲ Παρ-
 νασσίους συμμίξαντας αὐτῷ καὶ ἄλλον μηνῦσαι χαλε-
 25 πὸν ἄνδρα Πύθωνα τοῦνομα, ἐπὶ κλησιν δὲ Δράκοντα,
 κατατοξεύοντος δ' ἐπικελεύειν ἵε παιάν, ἀφ' οὗ τὸν
 παιανισμὸν οὕτως ἐξ ἔθους παραδοθῆναι τοῖς μέλ-
 λουσι συμπύπτειν εἰς παράταξιν· ἐμπρησθῆναι δὲ καὶ
 σκηνὴν τότε τοῦ Πύθωνος ὑπὸ τῶν Δελφῶν, καθά-
 30 περ καὶ νῦν ἔτι * καὶ αἰὶ ὑπόμνημα ποιουμένους τῶν
 τότε γενομένων. τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον ἢ Ἀπόλ-
 λων τοξεύων καὶ κολάζων Τιτυοὺς καὶ Πύθωνας καὶ C. 423

όδεύων ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δελφοὺς καὶ γῆν πᾶσαν ἐπιών· εἰ δὲ ταῦτα μὴ ὑπελάμβανε μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομένην Θέμιν γυναῖκα καλεῖν, τὸν δὲ μυθευόμενον δράκοντα ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγγεῖν ἐβούλετο τὸν τε τῆς ἱστορίας καὶ τὸν τοῦ μύθου τύπον. παρα- 5 πλῆσια τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν Αἰτωλῶν εἰρημένα. φήσας γὰρ ἀπορρήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου τοτὲ μὲν Αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι τοὺς κατέχοντας βαρ- βάρους ἐκβαλόντας, τοτὲ δ' Αἰτωλὸν μετὰ τῶν ἐξ Ἑλ- λίδος Ἐπειῶν τῶν ἐχθρῶν· τούτους δ' ὑπ' 10 Ἀλκμέωνος καὶ Διομήδους. ἀλλ' ἐπ' ἀνέμιμι ἐπὶ τοὺς Φωκέας.

- 13 Ἐξῆς γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ μετὰ τὴν Ἀντικύραν πο- λίχνην ἐστὶν Ὀπισθομάραθος· εἴτ' ἄκρα Φαρύγιον ἔχουσα ὕφορμον· εἴθ' ὁ λιμὴν ὕστατος ὁ προσαγορεν- 15 θεὶς μυχρὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὑπὸ τῷ Ἑλικῶνι καὶ τῇ Ἀσκηρῇ κείμενος. οὐδ' αἱ Ἀβαὶ δὲ τὸ μαντεῖον ἄπωθεν τῶν τόπων τούτων ἐστίν, οὐδ' ἡ Ἀμβρουσος, [οὐδ' ἡ Με]δεὼν ὁμώνυμος τῇ Βοιωτικῇ. ἔτι δὲ μάλ- λον ἐν τῇ μεσογαίᾳ μετὰ Δελφοὺς ὡς πρὸς τὴν ἑω 20 Δαυλὶς πολίχνην, ὅπου Τηρέα τὸν Θοῤᾳκά φασι δυ- ναστεῦσαι· καὶ τὰ περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκνην ἐκεῖ μυθεύουσι. τοῦνομα δὲ τῷ τόπῳ γερονέναι ἀπὸ τοῦ δάσους· δαυλοὺς γὰρ καλοῦσι τὰ δάση. Ὅμηρος μὲν οὖν Δαυλίδα εἶπεν, οἱ δ' ὕστερον Δαυλίαν. καὶ τὸ 25 „[οἱ] Κυπάρισσον ἔχον“ δέχονται διττῶς, οἱ μὲν ὁμω- νύμως τῷ φυτῷ οἱ δὲ παρωνύμως κώμην ὑπὸ τῇ Λυ- κωρείᾳ.

- 14 Πανοπεὺς δ' ὁ νῦν Φανοτεύς, ὁμορος τοῖς περὶ Λεβάρδειαν τόποις, ἡ τοῦ Ἐπειοῦ πατρίς· καὶ τὰ περὶ 30

τὸν Τιτυὸν δὲ ἐνταῦθα μυθεύουσιν. Ὅμηρος δὲ φησιν ὅτι οἱ Φαίηκες τὸν Ῥαδάμανθυν εἰς Εὐβοίαν „ἤγαγον, „ὀψόμενον Τιτυὸν γαιήϊον υἱόν.“ καὶ Ἐλάριον τι σπῆλαιον ἀπὸ τῆς Τιτυοῦ μητρὸς Ἐλάρας δείκνυται κατὰ τὴν νῆσον καὶ ἡρῶον τοῦ Τιτυοῦ καὶ τιμαῖ τινες. πλησίον δὲ Λεβαδείας καὶ ἡ Τραχίη, ὁμώνυμος τῇ Οἰταίᾳ, Φωκικὴ πολίχνη· οἱ δ' ἐνοικοῦντες Τραχίνιοι λέγονται.

Ἡ δ' Ἀνεμώρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος πάθους· καταιγίζει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλούμενος Κατοπτήριος χῶρος, κρημνός τις ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ διήκων· ὅριον δ' ἦν ὁ τόπος οὗτος Δελφῶν τε καὶ Φωκῶν, ἡνίκα ἀπέστησαν τοὺς Δελφούς ἀπὸ τοῦ κοινοῦ συστήματος τῶν Φωκῶν Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι· τινὲς δὲ Ἀνεμώλειαν καλοῦσιν. εἰδ' Ῥάμπολις (Ῥα μετὰ ταῦτα ἐκλήθη ὑπό τινων), εἰς ἣν ἐκ Βοιωτίας ἐκπεσεῖν ἔφαμεν τοὺς Ῥαντας· ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὕτη, πλησίον τῶν Παραποταμίων, ἑτέρα οὖσα τῆς ἐν τῷ Παρνασσῷ Ῥαμπεῖ[ας], καὶ Ἐλάτεια ἡ μερίστη πόλις τῶν Φωκικῶν, ἣν Ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε (νεωτέρα γὰρ ἔστι τῆς ἡλικίας ἐκείνου), ἐπικαιρίως δ' ἴδρυται πρὸς τὰς ἐκ τῆς Θετταλίας εἰσβολάς. δηλοὶ δὲ τὴν εὐφυΐαν ταύτην καὶ Δημοσθένους, φράζων τὸν θόρυβον τὸν γενηθέντα Ἀθήνησιν αἰφνιδίως, ἐπειδὴ ἤκέ τις ἀπαργέλλων ὥς τοὺς πρυτάνεις ὥς Ἐλάτεια κατείληπται.

Παραποτάμιοι δ' εἰς κατοικία τις ἐπὶ τῷ Κηφισῷ ἰδρυμένη πλησίον Φανοτεῦσι καὶ Χαιρωνεῦσι καὶ Ἐλατεία. φησὶ δὲ Θεόπομπος τὸν τόπον τοῦτον διέχειν τῆς μὲν Χαιρωνείας ὅσον τετταράκοντα σταδίους, διορίζει δὲ τοὺς Ἀμβρουσεάς καὶ Πανοπέας καὶ Δαυλιέας· κεῖσθαι δ' ἐπὶ τῆς ἐμβολῆς τῆς ἐκ Βοιωτίας εἰς Φωκέας ἐν λόφῳ μετρίως ὑψηλῷ, μεταξὺ τοῦ τε Παρνασσοῦ

καὶ τοῦ [Ἀδυλίου ὄ]ρους πενταστάδιον σχεδόν τι ἀπο-
 λειπόντων ἀν[ὰ μέσον χω]ρίον, διαιρεῖν δὲ τὸν Κη-
 φιστὸν στενὴν ἐκατέρωθεν διδόντα πάροδον, τὰς μὲν
 ἀρχὰς ἐκ Αἰλαίας ἔχοντα Φωκικῆς πόλεως (καθάπερ
 καὶ Ὅμηρος φησιν „οἱ τε Αἰλαίαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κη- 5
 „φισσοῖο“), εἰς δὲ τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐκδιδόντα· τὸ
 δὲ Ἀδύλιον παρατείνειν ἐφ' ἐξήκοντα σταδίους μέχρι
 τοῦ *Τραντείου, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ Ὀρχομενός. καὶ Ἡσίο-
 δος δ' ἐπὶ πλεόν περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει καὶ τῆς ῥύ-
 σεως, ὥς δι' ὅλης ῥέει τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ δρα- 10
 κοντοειδῶς „παρὲν Πανοπῆα διὰ Γλήχωνά τ' ἐρυμνὴν
 „καὶ τε δι' Ὀρχομενοῦ εἰλιγμένος εἴσι δράκων ὥς.“
 τὰ δὲ στενὰ τὰ περὶ τοὺς Παραποταμίους ἢ τὴν Παρα-
 ποταμίαν (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) περιμάχῃτα ὑπῆρ-
 ξεν ἐν τ[ῷ Φωκιῷ πολέ]μῳ, μίαν ἔχόντων ταύτην ἐμ- 15
 βολὴν [εἰς τὴν Φωκίδα]· ἔστι δὲ Κηφιστὸς ὃ τε Φωκι-
 κὸς καὶ ὁ Ἀθήνησι καὶ ὁ ἐν Σαλαμῖνι, τέταρτος δὲ καὶ
 πέμπτος ὁ ἐν Σικυῶνι καὶ ὁ ἐν Σκύρῳ, ἐν Ἀπολλωνίᾳ
 δὲ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ πηγῇ ἔστι κατὰ τὸ γυμνάσιον,
 ἣν καλοῦσι Κηφιστὸν. 20

- 17 Δαφνοῦς δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται· ἦν δέ ποτε
 τῆς Φωκίδος πόλις ἀπτομένη τῆς Εὐβοϊκῆς θαλάττης,
 διαιροῦσα τοὺς Ἐπικνημιδίους Λοκρούς, τοὺς μὲν ἐπὶ
 τὸ πρὸς Βοιω[τίαν μέρος τοὺς δὲ πρὸς] Φωκίδα τὴν
 C.425 ἀπὸ θαλάττης καθήκ[ουσαν τότε ἐπὶ θάλατταν]. τε- 25
 κμήριον δὲ τὸ ἐν αὐτῷ Σχεδιεῖον, ὃ φασιν εἶναι τάφον
 Σχεδίου. [εἴρη]ται δὲ ὁ Δαφνοῦς ἐφ' ἐκάτερα τὴν Λο-
 κρίδα [σχίσαι, ὥστ]ε μηδαμοῦ ἄπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς
 τ' Ἐπικνημι[δίους καὶ το]ὺς Ὀπουντίους· ὕστερον δὲ

18. post Σκύρῳ: ἔκτος δὲ ὁ ἐν Ἀργεὶ τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρ-
 κείου

προσωρίσθη τοῖς [Ὀπουντίοις ὁ τό]πος. περὶ μὲν δὴ
τῆς Φωκίδος ἀπόχρη.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Λοκρίς, ὥστε περὶ ταύτης λε- 4
κτέον. διήρηται δὲ δίχα· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶν οἱ
5 πρὸς Εὐβοίαν Λοκροί, [οὓς ἐλέ]γομεν σχίζεσθαι ποτε
ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Λαφνουῦντος· ἐπεκαλοῦντο δ' οἱ μὲν
Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, οἱ δ' Ἐπικνημίδιοι
ἀπὸ ὅρου τινὸς Κνημίδος· τὸ δὲ λοιπὸν οἱ ἐσπέριοι
εἰσὶ Λοκροί, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Ὀζόλαι καλοῦνται. χωρί-
10 ζει δ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων καὶ τῶν Ἐπικνημι-
δίων ὅ τε Παρνασσὸς μεταξὺ ἰδρυμένος καὶ ἡ τῶν Δω-
ριέων τετράπολις. ἀρκτέον δ' ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων.

Ἐφεξῆς τοίνυν ταῖς Ἀλαῖς, εἰς αἷς κατέληγεν ἡ 2
Βοιωτικὴ παραλία ἡ πρὸς Εὐβοίᾳ, τὸν Ὀπούντιον
15 κόλπον κεῖσθαι συμβαίνει. ὁ δ' Ὀποῦς ἐστὶ μητροπό-
λις, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ τὸ ἐπὶ τῇ πρώτῃ
τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας ἐπιγεγραμ-
μένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ „τούσδε ποθεῖ φθιμένους
„ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντὶα Μήδων, μητρόπολις Λοκρῶν εὐ-
20 „θυνόμων Ὀπόεις.“ ἀπέχει δὲ τῆς θαλάττης περὶ πεν-
τεκαίδεκα σταδίους, τοῦ δ' ἐπινείου καὶ ἐξήκοντα. Κῦ-
νος δ' ἐστὶ τὸ ἐπίνειον, ἄκρα τερματίζουσα τὸν Ὀπούν-
τιον κόλπον σταδίων ὄντα περὶ τετταράκοντα· μεταξὺ
δὲ Ὀποῦντος καὶ Κύνου πεδίον εὐδαιμον· κεῖται δὲ
25 κατὰ Αἰδηψὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπου τὰ θερμὰ τὰ Ἡρα-
κλέους, πορθμῷ διειργόμενος σταδίων ἐξήκοντα καὶ
ἐκατόν. ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Δευκαλίωνα φασιν οἰκῆσαι,
καὶ τῆς Πύρρας αὐτόθι δείκνυται σῆμα, τοῦ δὲ Δευ-
κάλωνος Ἀθήνησι. διέχει δὲ τῆς Κνημίδος ὁ Κῦνος
30 ὅσον πεντήκοντα σταδίους. καὶ ἡ Ἀταλάντη δὲ νῆσος
κατὰ Ὀποῦντα ἰδρυται, ὁμώνυμος τῇ πρὸ τῆς Ἀττι-
κῆς. λέγεσθαι δ' Ὀπουντίους τινὰς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ

φασίν, ὧν οὐκ ἄξιον μεμνησθαι, πλὴν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἐξανανεοῦνται τοῖς Ὀπουντίοις ὑπάρχουσιν. ὅτι δ' ἐξ Ὀποῦντος ἦν ὁ Πάτροκλος λέγει Ὅμηρος, καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πράξας ἔφυγεν εἰς Πηλέα, ὁ δὲ πατὴρ Μενoitιος ἔμεινεν ἐν τῇ πατρίδι· ἐκείσε γὰρ 5 φησιν ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποσχέσθαι τῷ Μενoitίῳ κατάξειν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανελθόντα. οὐ μὴν ἐβασίλευε γε ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων, ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρός, πατρίδος ὧν, ὥς φασι, Ναρούκον. Αἰάνην δ' ὀνομάζουσι τὸν ἀναιρεθέντα ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, 10 ἀφ' οὗ καὶ τέμενος Αἰάνειον δείκνυται καὶ κρήνη τις Αἰανίς.

C.426

3

Ἐξῆς μετὰ τὸν Κῦνον Ἀλόπη ἐστὶ καὶ ὁ Δαφνοῦς, ὃν ἔφαμεν κατεσπᾶσθαι· λιμὴν δ' ἐστὶν αὐτόθι διέχων Κύνου περὶ ἐνενήκοντα σταδίους, Ἐλατείας δὲ πεξεν- 15 οντι εἰς τὴν μεσόγαιαν ἑκατὸν εἴκοσιν. ἤδη δ' ἐστὶ ταῦτα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου· μετὰ γὰρ τὸν Ὀποῦντιον συνεχῆς ἐστὶν οὗτος.

4

Μετὰ δὲ Δαφνοῦντα Κνημιῖδες χωρίον ἐρυμνὸν ὅσον σταδίους εἴκοσι πλεύσαντι· καθ' ὃ τὸ Κήναιον 20 ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκειται ἄκρα βλέπουσα πρὸς ἐσπέραν καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον, πορθμῷ διειργομένη σχεδὸν εἴκοσασταδίῳ. ταῦτα δ' ἤδη τῶν Ἐπικνημιδιῶν ἐστὶ Λοκρῶν. ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται ἀπὸ Λίχα τοῦνομα ἔχουσαι. 25 καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι παράπλῳ, ἃς ἐκόντες παραλείπομεν· μετὰ δὲ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κνημιδῶν λιμὴν, ὑπὲρ οὗ κεῖται τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις κατὰ τὴν μεσόγαιαν. εἰδ' ὁ Βοάργιος ποταμὸς ἐκδί- 30 δωσιν ὁ παραρρέων τὸ Θρόνιον, Μάνην δ' ἐπονομά- ζουσιν αὐτόν· ἐστὶ δὲ χειμάρρους ὥστ' ἀβρόχοις ἐμβαίνειν τοῖς ποσίν, ἄλλοτε δὲ καὶ δίπλεθρον ἴσχειν

πλάτος. μετὰ δὲ ταῦτα Σκάρφεια σταδίοις ὑπερκει-
 μένη τῆς θαλάττης δέκα, διέχουσα δὲ τοῦ Θρονίου τρι-
 άκοντα, ἐλάττωσι δὲ μικρῶ ἔπειτα Νικάιά ἐστι
 καὶ αἱ Θερμοπύλαι.

5 Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον 5
 μνησθαι. ὧν δ' Ὀμηρος μέμνηται Καλλίαρος μὲν
 οὐκέτι οἰκεῖται, [εὐήροτον δὲ νῦν ἐς] τι πεδῖον· κα-
 λουσί δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ [συμβεβηκότος· καὶ Βῆσσαν
 δ'] οὐκ ἐστι, δρυμώδης τις τόπος· οὐδ' [αἱ Αὐργεαί,
 10 τὴν δὲ χώ]ραν ἔχουσι Σκαρφιεῖς· ταύτην μὲν οὖν τὴν
 Βῆσσαν ἐν τοῖς δυσι γραπτέον σίγμα (ἀπὸ γὰρ
 τοῦ δρυμώδους ὠνόμασται ὁμωνύμως, ὥσπερ καὶ
 Νάπη ἐν τῷ Μηθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλάνικος ἀγνο-
 ῶν Λάπην ὀνομάζει), τὸν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δη-
 15 μον, ἀφ' οὗ Βησαιεῖς οἱ δημόται λέγονται, ἐν τῷ ἐνὶ
 σίγμα.

Ἡ δὲ Τάρφῃ κεῖται ἐφ' ὕψους, διέχουσα [Θρονίου] 6
 σταδίους εἴκοσι, χώραν δ' εὐκαρπὸν τε καὶ εὐδενδρον
 ἔχει· ἥδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ὠνόμασται. κα-
 20 λείται δὲ νῦν Φαρύγαι· ἴδρυται δ' αὐτόθι Ἥρας Φα-
 ρυγαίας ἱερὸν ἀπὸ τῆς ἐν Φαρύγαις τῆς Ἀργείας· καὶ
 δὴ καὶ ἀποικοὶ φασιν εἶναι Ἀργείων.

Τῶν γε μὴν ἐσπερίων Λοκρῶν Ὀμηρος οὐ μέμνη- 7
 ται, ἢ οὐ ῥητῶς γε, ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἀντιδια-
 25 στέλλεσθαι τούτοις ἐκείνους περὶ ὧν εἰρήκαμεν „Λο-
 „κρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης,“ ὥς καὶ ἐτέ-
 ρων ὄντων. ἀλλ' οὐδ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τεθρόλυνται
 πολλῶν· πόλεις δ' ἔσχον Ἀμφισσάν τε καὶ Ναύπα-
 κτόν, ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῦ Ἀντιρρίου πλη-
 30 σίου, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ γενο-
 μένης, εἴτε τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων C.427
 τὸν στόλον, εἴθ' (ὥς φησιν Ἐφορος) Λοκρῶν ἔτι πρό-

τερον παρασκευασάντων· ἔστι δὲ νῦν Αἰτωλῶν Φιλίππου προσκρίναντος.

8 Αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Χαλκίς, ἥς μέμνηται καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκάτω Καλυδῶνος· αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου 5 μνημα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων, ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνης φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίξῃ τοῦ λόφου προχεόμενον δυσῶδες καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ρεῖν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὀξόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. καὶ ἡ Μολύνκρεια δ' ἔστι κατὰ τὸ Ἀντίρριον, Αἰτωλικὸν πολίχνην. ἡ δ' Ἀμ- 10 φισσα ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἴδρυται τοῦ Κρισαίου πεδίου, κατέσπασαν δ' αὐτὴν οἱ Ἀμφικτύονες, καθάπερ εἰρήκαμεν· [καὶ Οἰάνθει]α δὲ καὶ Εὐπάλιον Λοκρῶν εἰσίν. ὁ δὲ πᾶς παρὰ πλους ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερβάλλει τῶν διακοσίων σταδίων.

15

9 Ἀλόπην δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς Ἐπικνημιδίοις ὀνομάζουσι καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι· οὗτοι μὲν οὖν ἄποικοι τῶν Ἐπικνημιδίων εἰσίν, οἱ δ' Ἐπιζεφύριοι τούτων.

10 Τοῖς δὲ Λοκροῖς τοῖς μὲν ἐσπερίοις συνεχεῖς εἰσιν Αἰτωλοί, τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνιᾶνες συνεχεῖς οἱ 20 τὴν Οἶτην ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. οὗτοι μὲν οὖν εἰσιν οἱ τὴν τετράπολιν οἰκήσαντες, ἣν φασιν εἶναι μητρόπολιν τῶν ἀπάντων Δωριέων, πόλεις δ' ἔσχον Ἐρινεὸν Βοῖον Πίνδον Κυτίνιον· ὑπέρεκται δ' ἡ Πίνδος τοῦ Ἐρινεοῦ, παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁμώνυμος ποτα- 25 μὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφιστὸν οὐ πολὺ τῆς Αἰλαίας ἄπωθεν· τινὲς δ' Ἀκύφαντα λέγουσι τὴν Πίνδον. τούτων ὁ βασιλεὺς Αἰγίμιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς κατήχθη πάλιν, ὥς ἱστοροῦσιν, ὑφ' Ἡρακλέους· ἀπεμνημόνευσεν οὖν αὐτῷ τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἶτην· 30 ἄλλον γὰρ εἰσεποιήσατο τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων, καὶ διεδέξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ ἀπό-

γονοι. ἐντεῦθεν ὁρμηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις ὑπῆρξεν ἡ εἰς Πελοπόννησον κáθoδoς.

Τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καίπερ 11
οὔσαι μικραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἔπειτ' ὀλιγορήθησαν.
5 ἐν δὲ τῷ Φωικῷ πολέμῳ καὶ τῇ Μακεδόνων ἐπικρα-
τεῖα καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμάνων θανυμαστὸν εἰ καὶ
ἶχνος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε. τὰ δ' αὐτὰ πεπόνθασι
καὶ Αἰνιᾶνες· καὶ γὰρ τούτους ἐξέφθειραν Αἰτωλοί τε
καὶ Ἀθαμᾶνες, Αἰτωλοὶ μὲν μετὰ Ἀκαρνάνων πολε-
10 μοῦντες καὶ μέγα δυνάμενοι, Ἀθαμᾶνες δ' ὕστατοι
τῶν Ἑπειρωτῶν εἰς ἀξίωμα προαχθέντες, ἥδη τῶν ἄλ-
λων ἀπειρηκότων, καὶ μετ' Ἀμυνάνδρου τοῦ βασι-
λέως δύναμιν κατασκευασάμενοι. οὗτοι δὲ τὴν Οἰτην C.428
διακατεῖχον.

15 Τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν καὶ τῆς 12
ἀνατολῆς μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ
τὴν ἐσπέραν· τρόπον δέ τινα καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνει
τὴν ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ μέχρι Πίνδου καὶ τῶν ὑπερ-
κειμένων βαρβάρων ὀρεινὴν τὸ ὄρος τοῦτο. τούτου δὲ
20 τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας νενευκὸς μέρος Οἰτη καλεῖ-
ται σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, τραχὺ καὶ ὑψηλόν,
ὑψηλότατον δὲ κατὰ τὰς Θερμοπύλας· κορυφοῦται γὰρ
ἐνταῦθα καὶ τελευτᾷ πρὸς ὄξεις καὶ ἀποτόμους μέχρι
τῆς θαλάττης κρημνοῦς, ὀλίγην δ' ἀπολείπει πάροδον
25 τοῖς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς Λοκροὺς
ἐκ τῆς Θετταλίας.

Τὴν μὲν οὖν πάροδον Πύλας καλοῦσι καὶ στενὰ 13
καὶ Θερμοπύλας· ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλησίον ὕδατα
τιμώμενα ὡς Ἡρακλέους ἱερά· τὸ δ' ὑπερκεῖμενον
30 ὄρος Καλλίδρομον· τινὲς δὲ καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δι' Αἰτω-
λίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τοῦ Ἀμβρακι-
κοῦ κόλπου Καλλίδρομον προσαγορεύουσι. πρὸς δὲ

ταῖς Θερμοπύλαις ἐστὶ φρούρια ἐντὸς τῶν στενῶν, Νίκαια μὲν ἐπὶ θάλατταν Λοκρῶν, Τειχιούς δὲ καὶ Ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆς, ἡ Τραχὶν καλουμένη πρότερον, Λακεδαιμονίων κτίσμα· διέχει δὲ τῆς ἀρχαίας Τραχίνος περὶ ἑξ σταδίους ἡ Ἡράκλεια· ἐξῆς δὲ ἡ Ῥοδουντία, χωρίον ἐρυμνόν.

14 Ποιεῖ δὲ δυσεῖσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἢ τε τραχύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάραγγας ποιούντων, ἃς διέξεισι. πρὸς γὰρ τῷ Σπερχεῖ τῷ παραρρέοντι τὴν Ἀντικύραν καὶ ὁ Δύρας ἐστίν, ὃν φασιν ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἡρακλέους σβέσαι πυράν· καὶ ἄλλος Μέλας 10 διέχων Τραχίνος εἰς πέντε σταδίους. πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχίνος φησὶν Ἡρόδοτος εἶναι βαθεῖαν διασφάγα, δι' ἧς Ἀσωπός, ὁμώνυμος τοῖς εἰρημένοις Ἀσωποῖς, εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτει τὴν ἐκτὸς Πυλῶν, 15 παραλαβὼν καὶ τὸν Φοίνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάλλοντα αὐτῷ, ὁμώνυμον τῷ ἥρωι, οὗ καὶ τάφος πλησίον δεικνυται· στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπὶ Θερμοπύλας ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ πεντεκαίδεκα.

15 Τότε μὲν οὖν ἦν ἐνδοξότατα τὰ χωρία ταῦτα, 20 ἥνικα τῶν κλείθρων ἐκυρίευσεν τῶν περὶ τὰ στενά, καὶ τοῖς ἔξω τῶν στενῶν πρὸς τοὺς ἐντὸς ἦσαν ἀγῶνες πρωτείων· καθάπερ καὶ πέδας ἐκάλει Φίλιππος τῆς Ἑλλάδος τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας ἀφορμὰς βλέπων· ἐπιδέσμους δ' οἱ 25 ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ ἔτι τὴν Δημητριάδα· καὶ γὰρ αὕτη παρόδων ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ C.429 Τέμπη, τό τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὀσσαν. ὕστερον δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένων, ἅπαντ' ἀτελεύεται πᾶσι καὶ ἀνέωγε.

16 Περὶ δὲ τὰ στενά ταῦτα οἱ περὶ Λεωνίδα μετὰ ὀλίγων τῶν ὁμόρων τοῖς τόποις ἀντέσχον πρὸς τὰς το-

σαύτας τῶν Περσῶν δυνάμεις, μέχρι περιελθόντες δι' ἀτραπῶν τὰ ὄρη κατέκοψαν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι. καὶ νῦν τὸ πολυάνδριον ἐκείνων ἐστὶ καὶ στηλῆαι καὶ ἡ θρυλουμένη ἐπιγραφὴ τῇ Λακεδαιμονίων στηλῇ οὕτως ἔχουσα „ὦ ξέν' ἀπάγγελλον Λακεδαιμονίοις ὅτι „τῇδε κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.“

Ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μέγας αὐτόθι καὶ Δήμητρος ἱε- 17
ρόν, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν Πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν οἱ Ἀμφικτύονες. ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν τὴν 10
Τραχίνα περὶ στάδιοι τετταράκοντα, πλοῦς δ' ἐπὶ τὸ Κήναιον ἑβδομήκοντα. ἔξω δὲ Πυλῶν εὐθύς ὁ Σπερ-
χειὸς ἐκδίδωσιν. ἐπὶ δὲ Πύλας ἀπὸ Εὐρίπον στάδιοι πεντακόσιοι τριάκοντα. καὶ ἡ μὲν Λοκρὶς τέλος ἔχει. τὰ δ' ἔξω Θετταλῶν ἐστὶ τὰ πρὸς ἔω καὶ τὸν Μαλιακὸν 15
κόλπον, τὰ δὲ πρὸς δύσιν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν. Ἀθαμᾶνες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκλελοίπασιν.

Μέγιστον δὲ καὶ παλαιότατον τῶν Θετταλῶν σύ- 18
στημα, ὧν τὰ μὲν Ὅμηρος εἶρηκε τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλοὺς δ' Ὅμηρος μὲν αἰεὶ ἐνὶ ὀνόματι λέγει, πόλεις 20
οὐκ ἔθνη τάττων ὑπ' αὐτοῖς, πλὴν εἰ τοὺς Κουρῆτας, οὓς ἐν μέρει τακτέον Αἰτωλικῶν. ἀπὸ Θετταλῶν δ' ἀρ-
κτέον, τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη καὶ οὐχ ὁμο-
λογούμενα τὰ πολλὰ ἑῶντες, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐποιήσαμεν, τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καίρια λέ- 25
γοντες.

Ἔστι δ' αὐτῆς πρὸς θαλάττη μὲν ἡ ἀπὸ Θερμοπυ- 3
λῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν ἄκρων τοῦ Πηλίου παραλία βλέπουσα πρὸς ἔω καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια. ἔχουσι δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὐ- 30
βοίᾳ καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς καὶ οἱ Φθιώται Ἀχαιοί, τὰ δὲ πρὸς τῷ Πηλίῳ Μάγνητες. αὕτη μὲν οὖν ἡ πλευ-
ρὰ τῆς Θετταλίας ἕως λεγέσθω καὶ παραλία. ἐκατέρω-

θεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸς τὴν μεσό-
 γαιαν Μακεδόνες παράκεινται μέχρι Παιονίας καὶ τῶν
 Ἑπειρωτικῶν ἔθνων, ἀπὸ δὲ τῶν Θερμοπυλῶν τὰ πα-
 ράλληλα τοῖς Μακεδόσιν ὄρη τὰ Οἰταῖα καὶ Αἰτωλικά,
 τοῖς Δωριεῦσι καὶ τῷ Παρνασσῷ συνάπτοντα. καλεῖ- 5
 σθω δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς Μακεδόσι πλευρὸν ἀρκτικόν,
 τὸ δ' ἕτερον νότιον. λοιπὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον, ὃ πε-
 ρικλείουσιν Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρνανες καὶ Ἀμφίλοχοι
 C.430 καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν Ἀθαμᾶνες καὶ Μολοττοὶ καὶ ἡ
 τῶν Αἰθίων ποτὲ λεγομένη γῆ καὶ ἀπλῶς ἡ περὶ Πίν- 10
 δον πλὴν τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης. ταῦτ' ἐξῆρ-
 ται μὲν ἱκανῶς, οὐ μὴν γε πολλὴν περιλαμβάνει κύκλω
 χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ.

2 Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μέσα τῆς Θετταλίας, εὐδαιμονε-
 στάτη χώρα πλὴν ὅση ποταμόκλυστός ἐστιν. ὁ γὰρ 15
 Πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποτα-
 μοὺς ὑπερχεῖται πολλάκις· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐλιμνά-
 ζετο, ὡς λόγος, τὸ πεδίου ἐκ τε τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι
 περιειργόμενον καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῶν πε-
 δίων ἐχούσης τὰ χωρία. ὑπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γε- 20
 νομένου [κατὰ] τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη καὶ τὴν Ὀσ-
 σαν ἀποσχίσαντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ
 πρὸς θάλατταν ὁ Πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύ-
 την. ὑπολείπεται δ' ὅμως ἢ τε Νεσσωνὶς λίμνη μεγάλη
 καὶ ἡ Βοιβῆις ἐλάττων ἐκείνης καὶ πλησιεστέρα τῇ πα- 25
 ραλίᾳ.

3 Τοιαύτη δ' οὖσα εἰς τέτταρα μέρη διήρητο· ἐκα-
 λεῖτο δὲ τὸ μὲν Φθιώτις τὸ δὲ Ἑστιαῖωτις τὸ δὲ Θεττα-
 λιῶτις τὸ δὲ Πελασγιῶτις. ἔχει δ' ἡ μὲν Φθιώτις τὰ
 νότια τὰ παρὰ τὴν Οἶτην ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου 30
 καὶ Πυλαγκοῦ μέχρι τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου δια-
 τείνοντα, πλατυνόμενα δὲ μέχρι Φαρσάλου καὶ τῶν

πεδίων τῶν Θετταλικῶν· ἡ δ' Ἑστιαίῳ τις τὰ ἐσπέρια
καὶ τὰ μεταξὺ Πίνδου καὶ τῆς ἄνω Μακεδονίας· τὰ δὲ
λοιπὰ οἳ τε ὑπὸ τῇ Ἑστιαίῳτιδι νεμόμενοι τὰ πεδία,
καλούμενοι δὲ Πελασγίῳται, συνάπτοντες ἤδη τοῖς
5 κάτω Μακεδόσι, καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι Μαγνητικῆς
παραλίας ἐκπληροῦντες χωρία. κἀνταῦθα δ' ἐνδόξων
ὀνομάτων ἔσται ἀρίθμησις καὶ ἄλλως [καὶ] διὰ τὴν
Ὀμήρου ποίησιν· τῶν δὲ πόλεων ὀλίγαι σώζουσι τὸ
πάτριον ἄξιωμα, μάλιστα δὲ Λάρισα.

10 Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς δέκα μέρη καὶ δυναστείας διελὼν 4
τὴν σύμπασαν γῆν ἣν νῦν Θετταλίαν προσαγορεύομεν,
προσλαβὼν τινα καὶ τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Λοκρικῆς, ὥς
δ' αὐτως καὶ τῆς ὑπὸ Μακεδόσιν νῦν τεταγμένης, ὑπο-
γράφει τι κοινὸν καὶ πάσῃ χώρᾳ συμβαῖνον, τὸ μετα-
15 βάλλεσθαι καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ τὰς
τῶν ἐπικρατούντων δυνάμεις.

Πρώτους δὲ καταλέγει τοὺς ὑπ' Ἀχιλλεῖ τοὺς τὸ 5
νότιον πλευρὸν κατέχοντας καὶ παρακειμένους τῇ τε
Ὀίτῃ καὶ τοῖς Ἐπικνημιδίῳις Λοκροῖς „ὅσσοι τὸ Πελασ-
20 „ρικὸν Ἄργος ἔναιον,“ „οἳ τ' Ἄλῳ οἳ τ' Ἀλόπῃν οἳ τε
„Τρηχῖν' ἐνέμοντο,“ „οἳ τ' εἶχον Φθίην ἡδ' Ἑλλάδα
„καλλιγύναικα,“ „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλλη-
„νες καὶ Ἀχαιοί.“ συζεύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ C.431
τῷ Φοίνικι καὶ κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸν στόλον. ὁ μὲν
25 οὖν ποιητὴς οὐδαμοῦ μέμνηται Δολοπικῆς στρατιᾶς
κατὰ τοὺς περὶ Ἴλιον ἀγῶνας· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν τὸν ἡγε-
μόνα Φοίνικα πεποίηκεν εἰς τοὺς κινδύνους ἐξιόντα,
καθάπερ τὸν Νέστορα· ἄλλοι δ' εἰρήκασι, καθάπερ
καὶ Πίνδαρος μνησθεὶς τοῦ Φοίνικος „ὅς Δολόπων
30 „ἄγαγε θρασὺν ὄμιλον σφενδονᾶσαι, ἵπποδάμων Δα-

„ναῶν βέλεσι πρόσφορον.“ τοῦτο δὴ καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὥς εἰώθασι λέγειν οἱ γραμματικοί, συνυπακουστέον. γελοῖον γὰρ τὸ τὸν βασιλέα μετέχειν τῆς στρατείας, τοὺς δ' ὑπηκόους μὴ παρεῖναι [αὐτῷ]. οὐδὲ γὰρ συστρατεύειν ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ δόξειεν, ἅλλα μόνον ἐπιστάτης καὶ ῥήτωρ ἔπεσθαι, εἰ δ' ἄρα, σύμβουλος. τὰ δ' ἔπη βούλεται καὶ τοῦτο δηλοῦν· τοιοῦτον γὰρ τὸ „μύθων τε ῥητῆρ' ἔμειναι προηκτῆρά τε „ἔργων.“ ταῦτα λέγων.

- 6 Εἰρηται τό τε ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ [καὶ τῷ Φοί]νικι· 10
 αὐτὰ δὲ λεχθέντα περὶ τῶν ὑπ' [Ἀχιλλεῖ] ἐν ἀντιλογίᾳ
 ἔστί. τό τε [γὰρ] Ἄργος τὸ Πελασγικὸν [οἱ μὲν] καὶ πό-
 λιν δέχονται Θετταλικὴν περὶ Λάρισαν ἰδρυμένην ποτὲ
 νῦν δ' οὐκέτι οὔσαν· οἱ δ' οὐ πόλιν ἀλλὰ τὸ τῶν Θε-
 ταλῶν πεδίον οὕτως ὀνομαστικῶς λεγόμενον, θεμένου 15
 τοῦνομα Ἄβαντος ἐξ Ἄργους δεῦρ' ἀποικήσαντος.
 Φθίαν τε οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀχαΐᾳ,
 ταύτας δ' εἶναι διατεμνομένης τῆς συμπάσης Θεττα-
 λίας θάτερον μέρος τὸ νότιον· οἱ δὲ διαιροῦσιν. ἔοικε
 δ' ὁ ποιητὴς δύο ποιεῖν τὴν τε Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα 20
 ὅταν οὕτως φῇ „οἱ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα,“ ὥς
 δυεῖν οὔσων· καὶ ὅταν οὕτως „φεῦ[ρον] ἔπειτ' ἀπά-
 „νευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο, Φθίην δ' ἐξικόμην,“
 καὶ ὅτι „πολλὰ [Ἀχαιῶδες] εἰσὶν ἂν' Ἑλλάδα τε Φθίην
 „τε.“ ὁ μὲν οὖν ποιητὴς δύο ποιεῖ, πότερον δὲ πόλεις 25
 ἢ χώρας οὐ δηλοῖ. οἱ δ' ὕστερον τὴν Ἑλλάδα οἱ μὲν εἰ-
 πόντες χώραν διατετάσθαι φασὶν [εἰς] τὰς Θήβας τὰς
 Φθιώτιδας ἀπὸ Παλαιφαρσάλου (ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ
 καὶ τὸ Θετίδειον ἔστι πλησίον τῶν Φαρσάλων ἀμφοῖν
 τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, καὶ τοῦ Θετιδείου τεκμαι- 30

4. post στρατείας: ναῶν δ' ἐσχατιὴν Φθίης Δολόπεσσι
 ἀνάσσω 6. post μόνον: ὀλίγων ἔστιν

ρόμενοι τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ μέρος εἶναι καὶ τήνδε τὴν
χώραν), οἱ δ' εἰπόντες πόλιν Φαρσάλιοι μὲν δεικνύ-
ουσιν ἀπὸ ἐξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν πόλεως κατε-
σκαμμένην πόλιν ἣν πεπιστεύκασιν εἶναι τὴν ἙλλάδαC.432

5 καὶ δύο κρήνας πλησίον Μεσσηίδα καὶ Ὑπέρειαν, Μελι-
ταιεῖς δ' ἄπωθεν ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίους οἰκείσθαι
τὴν Ἑλλάδα πέραν τοῦ Ἐνιπέως, ἥνικα ἡ ἑαυτῶν πό-
λις Πύρρα ὠνομάζετο, ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν ταπεινῷ
χωρίῳ κειμένης εἰς τὴν ἑαυτῶν μετοικῆσαι τοὺς Ἑλλη-
10 νας· μαρτύριον δ' εἶναι τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ σφετέρᾳ
τάφον τοῦ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱοῦ καὶ Πύρ-
ρας. ἱστορεῖται γὰρ ὁ Δευκαλίων τῆς Φθιώτιδος ἄρ-
ξαι καὶ ἀπλῶς τῆς Θετταλίας· ὁ δ' Ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς
Ὀθρυος παρὰ Φάρσαλον ὅυεῖς εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παρα-
15 βάλλει, ὁ δ' εἰς τὸν Πηνειόν. περὶ μὲν Ἑλλήνων ταῦτα.

Φθῖοι δὲ καλοῦνται οἳ τε ὑπ' Ἀχιλλεῖ καὶ ὑπὸ 7
Πρωτεσίλαῳ καὶ Φιλοκτήτῃ· ὁ δὲ ποιητὴς τούτου μάρ-
τυς. εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῖ „οἳ
„τ' εἶχον Φθίην,“ ἐν τῇ ἐπὶ ναυσὶ μάχῃ τούτους μὲν
20 ὑπομένοντας ἐν ταῖς ναυσὶ πεποίηκε μετὰ τοῦ Ἀχιλ-
λέως καὶ καθ' ἡσυχίαν ὄντας, τοὺς δ' ὑπὸ Φιλοκτή-
τῃ μαχομένους ἔχοντας Μέδον[τα ἡγεμόνα] καὶ τοὺς
ὑπὸ Πρωτεσίλαῳ, Ποδάρκους πε]ρὶ ὧν κοι-
νῶς μὲν οὕτω φησὶν „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες
25 „ἐλκεχίτωνες, Λοκροὶ καὶ Φθῖοι καὶ φαιδιμόεντες
„Ἐπειοί·“ ἰδίως δὲ „πρὸ Φθίων δὲ Μέδων τε μενε-
„πτόλεμός τε Ποδάρκης. οἱ μὲν πρὸ Φθίων μεγαθύ-
„μων θωρηχθέντες ναῦφιν ἀμυνόμενοι [μετὰ Βοιω]-
„τῶν ἐμάχοντο.“ τάχα δὲ καὶ οἱ σὺν Εὐρυπύλῳ Φθῖοι
30 ἐλέγοντο, ὅμοροι τούτοις ὄντες· νῦν μέντοι Μαγνη-
σίας νομίζουσι τῆς τε ὑπ' Εὐρυπύλῳ τὰ περὶ Ὀρμένιον
καὶ τὴν ὑπὸ Φιλοκτήτῃ πᾶσαν, τὴν δ' ὑπὸ [Πρωτε-

σιλάῳ] τῆς Φθίας ἀπὸ Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου μέχρι
 τῆς Μαγνητικῆς θαλάττης· μέχρι δὲ τῆς ὑπὸ Πρωτε-
 σιλάῳ πόλεως Ἀντροῶνος, ἣ νῦν πληθυντικῶς λέγεται,
 τὸ πλάτος ἀφορίζεται τῆς ὑπὸ Πηλεΐ καὶ Ἀχιλλεΐ γ[ῆς,
 ἀπὸ] τῆς Τραχινίας καὶ τῆς Οἰταίας ἀρξαμένοις· [τὸ] 5
 δ' αὐτὸ σχεδόν τι μῆκος ἐστὶ τοῦ Μαλιακοῦ κ[όλπου].

8 Περὶ Ἄλου δὲ καὶ Ἀλόπης διαποροῦσι μὴ οὐ
 τούτους λέγει τοὺς τόπους οἳ νῦν ἐν τῷ Φθιωτικῷ τέ-
 λει φέρονται, ἀλλὰ τοὺς ἐν Λοκροῖς, μέχρι δεῦρὸ ἐπι-
 κρατοῦντος τοῦ Ἀχιλλέως, ὥσπερ καὶ μέχρι Τραχίνος 10
 καὶ τῆς Οἰταίας. ἐστὶ γὰρ καὶ Ἄλος καὶ Ἀλιοῦς ἐν τῇ
 παραλίᾳ τῶν Λοκρῶν, καθάπερ καὶ Ἀλόπη. οἱ δὲ τὸν
 Ἀλιοῦντα ἀντὶ Ἀλόπης τιθέασιν καὶ γράφουσιν οὕ-
 τως „οἳ θ' Ἄλον οἳ θ' Ἀλιοῦνθ' οἳ τε Τρηχίν' ἐνέ-
 C.433. „μοντο.“ ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἄλος ὑπὸ τῷ πέρατι κεῖται 15
 τῆς Ὀθρυος ὄρους πρὸς ἄρκτον κειμένου τῇ Φθιώτιδι,
 ὁμόρου δὲ τῷ Τυφρηστῷ καὶ τοῖς Δόλοψιν, κἀνθένδε
 παρατείνοντος εἰς τὰ πλησίον τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου.
 ἀπέχει δὲ Ἰτῶνου περὶ ἐξήκοντα σταδίους ὁ Ἄλος ἢ ἡ
 Ἄλος· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ὥκισε δὲ ὁ Ἀθάμας τὴν 20
 Ἄλον, ἀφανισθεῖσαν [δὲ] συνῶ[κισαν Φαρσάλιοι] χρό-
 νοις ὕστερον. ὑπέρεκται δὲ τοῦ Κροκίου πεδίου· ῥεῖ δὲ
 ποταμὸς Ἀμφρυσος πρὸς τῷ [τείχει]. ὑπὸ δὲ τῷ Κρο-
 κίῳ Θῆβαι εἰσὶν αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ Ἄλος δὲ Φθιώτις
 καλεῖται καὶ Ἀχαϊκή, συνάπτουσα τοῖς Μαλιεῦσιν, 25
 ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὀθρυος πρόποδες. καθάπερ δὲ ἡ
 Φυλάκη ἢ ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ τῆς Φθιώτιδος ἐστὶ τῆς
 προσχώρου τοῖς Μαλιεῦσιν, οὕτω καὶ ἡ Ἄλος· διέχει
 δὲ Θηβῶν περὶ ἑκατὸν σταδίους, ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ Φαρ-
 σάλου καὶ Φθιωτῶν· Φίλιππος μέντοι Φαρσαλίοις 30
 προσένειμεν ἀφελόμενος τῶν Φθιωτῶν. οὕτω δὲ συμ-
 βαίνει τοὺς ὄρους καὶ τὰς συντάξεις τῶν τε ἔθνων καὶ

τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι αἰεί, καθάπερ εἵπομεν. οὕτω
καὶ Σοφοκλῆς τὴν Τραχίνα Φθιώτιν εἶρηκεν, Ἀρτε-
μίδωρος δὲ τὴν Ἄλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησι, ἔξω μὲν
τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου κειμένην, Φθιώτιν δέ. προῖων
5 γὰρ ἐνθύνδε ὡς ἐπὶ τὸν Πηνειὸν μετὰ τὸν Ἀντρώνα
τίθησι Πτελεόν, εἶτα τὸν Ἄλον ἀπὸ τοῦ Πτελεοῦ διέ-
χοντα ἑκατὸν καὶ δέκα σταδίους. περὶ δὲ τῆς Τραχίνος
εἴρηται ὅποια τις· καὶ ὁ ποιητὴς κατονομάζει.

Τοῦ δὲ Σπερχειοῦ μεμνημένος πολλάκις ὡς ἐπι- 9
10 χωρίου ποταμοῦ, τὰς πηγὰς ἔχοντος ἐκ Τυφροηστοῦ
Δρυοπικοῦ ὕρους, τοῦ καλουμένου πρ]ότερον,
ἐκδιδόντος δὲ πλησίον Θερμοπυλῶν μεταξὺ αὐτῶν
καὶ Λαμίας, δηλοῖ ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τοῦ Μα-
λιακοῦ κόλπου καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπ' ἐκείνῳ ἦν· ἀπέχει δὲ
15 Λαμίας ὁ Σπερχειὸς περὶ τριάκοντα σταδίους ὑπερκει-
μένης πεδίου τινὸς καθήκοντος ἐπὶ τὸν Μαλιακὸν κόλ-
πον· ὅτι δ' ὁ Σπερχειὸς ἐπιχώριος, ἔκ τε τοῦ τρέφειν
ἐκείνῳ τὴν κόμην φάσκειν καὶ τοῦ τὸν Μενέσθιον,
ἓνα τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, Σπερχειοῦ λέγεσθαι παῖδα
20 καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἀχιλλέως. Μυρμιδόνας δ' εἰκὸς
καλεῖσθαι πάντας τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Πατρό-
κλῳ, οἳ συνηκολούθησαν ἐξ Αἰγίνης φεύγοντι τῷ Πη-
λεῖ. Ἀχαιοὶ δ' ἐκαλοῦντο οἱ Φθιώται πάντες.

Διαριθμοῦνται δὲ τὰς ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει τῷ 10
25 ὑπ' Ἀχιλλεῖ κατοικίας [ἀπὸ] Μαλιέων ἀρξάμενοι πλεί-
ους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς Θήβας τὰς Φθιώτιδας Ἐχίνον Λά-
μιαν, περὶ ἣν ὁ Λαμιακὸς συνέστη πόλεμος Μακεδόσι
καὶ Ἀντιπάτρῳ πρὸς Ἀθηναίους· ἐν ᾧ Λεωσθένης τε
ἔπese τῶν Ἀθηναίων στρατηγός. [καὶ Λεωννάτος] ὁ Ἀλε- C. 434
30 ξάνδρου τοῦ βασιλέως ἐταῖρος. [ἔτι δὲ Ναρθάκ]ιον Ἐρι-
νεὸν Κορώνειαν, ὁμώνυμον τῇ Βοιωτικῇ, Μελίταιαν
Θαυμακοὺς Πρόερναν Φάρσαλον Ἐρέτριαν, ὁμώνυμον

τῇ Εὐβοικῇ, Παραχελώϊτας καὶ τούτους ὁμωνύμους τοῖς Αἰτωλικοῖς· καὶ γὰρ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀχελῷος ποταμὸς πλησίον Λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ Παραχελώϊται. παρέτεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἄρκτον μὲν τῇ τῶν Ἀσκλήπ[ιαδῶν τῶν μάλιστα προσεσπερίων καὶ τῇ 5 Εὐρυπύλου καὶ [ἔτι τῇ] Πρωτεσιλάου, ταῖς πρὸς ἑω κελιμέναις, πρὸς νότον δὲ τῇ Οἰταίᾳ εἰς τετταρεσκαίδεκα δήμους διηρημένην, Ἡράκλειάν τε καὶ τὴν Δρυοπίδα, τετράπολιν γεγρονυῖάν ποτε καθάπερ καὶ τὴν Δωρίδα, μητρόπολιν δὲ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δρυό- 10 πων νομιζομένην. τῆς δ' Οἰταίας καὶ ὁ Ἀκύφας ἐστὶ καὶ Παρασωπιάς καὶ Οἰνειάδαι καὶ Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ ἐν Λοκροῖς τοῖς ἐσπερίοις. λέγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας οὐκ αἰεὶ μεμενηκυίας τὰς αὐτάς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας· αἱ δ' ἐπισημόταται μάλιστα ἄξιαί 15 μνήμης εἰσὶ.

- 11 Τοὺς δὲ Δόλοπας φράζει καὶ ὁ ποιητὴς ἱκανῶς ὅτι ἐπὶ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσὶ τῆς Φθίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι ἦσαν τῷ Πηλεῖ οὗτοί τε καὶ οἱ Φθιωταί· ἔναιον γάρ, φησὶν, ἐσχατιὴν Φθίης Δολόπεσβιν ἀνάσ- 20 σων, δόντος τοῦ Πηλέως. γειτνιά δὲ τῇ Πίνδῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν χωρίοις Θετταλικοῖς οὖσι τοῖς πλείστοις. διὰ γὰρ τὴν ἐπιφάνειάν τε καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Μακεδόνων οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τῶν Ἑπειρωτῶν, οἱ μὲν ἐκόντες οἱ δ' 25 ἄκοντες, μέρη καθίσταντο Θετταλῶν ἢ Μακεδόνων, καθάπερ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰθιδικες καὶ Τάλαρες Θετταλῶν, Ὀρέσται δὲ καὶ Πελαγόνες καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων.

- 12 Ἡ δὲ Πίνδος ὅρος ἐστὶ μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν 30

Μακεδόνων, πρὸς ἐσπέραν δὲ Περραιβοὺς μετανάστας
 ἀνθρώπους [ἔχον], πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας,
 [πρὸς ἕω δὲ . . . αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετταλίας· ἐπ' αὐτῇ
 δὲ τῇ Πίνδῳ ὄκουν Τάλαρες Μολοττικὸν φῦλον, τῶν
 5 περὶ τὸν Τόμαρον ἀπόσπασμα, καὶ Αἰθικες, [εἰς] οὓς
 ἔξελαθῆναί φησιν ὑπὸ Πειρίθου τοὺς Κενταύρους ὁ
 ποιητής· ἐκλειοπέναι δὲ νῦν ἱστοροῦνται. τὴν δ'
 ἐκλειψιν διττῶς ἀκουστέον· ἢ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν
 ἀνθρώπων καὶ τῆς χώρας τελέως ἡρημαμένης, ἢ τοῦ
 10 ὀνόματος τοῦ ἐθνικοῦ μηκέτι ὄντος, μηδὲ τοῦ συστή-
 ματος διαμένοντος τοιούτου. ὅταν οὖν ἄσημον τελέως C.435
 ἢ τὸ λειπόμενον νυνὶ σύστημα, οὐκ ἄξιον μνήνης τί-
 θεμεν οὐτ' αὐτὸ οὔτε τοῦνομα τὸ μεταληφθέν, ὅταν
 δ' ἔχῃ τοῦ μεμνηῆσθαι δικαίαν πρόφασιν, λέγειν ἀναγ-
 15 καῖον τὴν μεταβολήν.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τῆς παραλίας τὴν τάξιν τῆς ὑπὸ 13
 τῷ Ἀχιλλεῖ ἀπὸ Θερμοπυλῶν ἀρξαμένους· τὴν γὰρ
 Λοκρικὴν καὶ [τὴν Οἰταία]ν εἰρήκαμεν. αἱ τοίνυν
 Θερμοπύλαι τοῦ μὲν Κηναίου διεστήκασιν ἑβδομη-
 20 κοντασταδίῳ πορθμῷ, παραπλέοντι δ' ἕξω Πυλῶν τοῦ
 Σπερχειοῦ ὡς σταδίου * δέκα· ἔνθεν δ' εἰς Φάλαρα
 εἴκοσι· τῶν δὲ Φαλάρων ἀπὸ θαλάττης ὑπέρεκται
 πεντήκοντα σταδίου ἢ τῶν [Λαμιέων πόλις]. εἴθ'
 25 ἑξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατὸν ὁ Ἐχῖνος ὑπέρ-
 κεται. τῆς δ' ἑξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ἐστὶν ἡ Κρε-
 μαστὴ Λάρισα εἴκοσι σταδίου αὐτῆς διέχουσα, ἢ δ'
 αὐτὴ καὶ Πελασγία λεγομένη Λάρισα. εἴτα Μυόννη-
 σος νησίον, εἴτ' Ἀντρῶν· ἣν δὲ αὕτη ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ.
 τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ με[ρίδος].

30 Ἐπεὶ δ' ὁ ποιητής εἰς πολλὰ καὶ γνώριμα μέρη 14
 διε[λὼν δι]ὰ τὸ ὀνομάζειν τοὺς τε ἡγεμόνας καὶ τὰς ὑπ'
 αὐτοῖς [πόλεις] τὸν σύμπαντα τῆς Θετταλίας κύκλον

διέταξεν, [ἡμεῖς ἀκολ]ουθοῦντες τούτῳ πάλιν ὥσπερ
 ἐν τοῖς ἐπάνω [προ]σεκπληρώσομεν τὴν λοιπὴν περιο-
 δεῖαν τῆς χώ[ρα]ς. καταλέγει τοίνυν ἐφεξῆς τοῖς ὑπ'
 Ἀχιλλεῖ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ
 ἐφεξῆς ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ παραλία μέχρι Ἀν- 5
 τρωῶνος. ὀριζομένη τοίνυν [τῆς ἐφ]εξῆς ἐστὶν ἡ ὑπὸ τῷ
 Πρωτεσιλάῳ, ἔξω μὲν οὖσα τοῦ [Μαλιακ]οῦ κόλπου,
 ἔτι δ' ἐντὸς τῆς Φθιώτιδος, οὐ μὴν τῆς [ὑπὸ τῷ Ἀχιλ-
 λεῖ]. ἡ μὲν οὖν Φυλάκη ἐγγὺς Θηβῶν ἐστὶ τῶν Φθιω-
 τίδων, αἵπερ εἰσὶ καὶ αὐταὶ ὑπὸ τῷ Πρωτεσιλάῳ· καὶ 10
 Ἄλος δὲ καὶ Δάρισα ἡ Κρεμαστὴ καὶ τὸ Δημήτριον ὑπ'
 ἐκείνῳ, πᾶσαι πρὸς ἑω τῆς Ὀθρῶνος. τὸ δὲ Δημήτριον
 Δήμητρος εἶρηκε τέμενος καὶ ἐκάλεσε Πύρασον. ἦν δὲ
 πόλις εὐλίμενος ἡ Πύρασος ἐν δυσὶ σταδίοις, ἔχουσα
 Δήμητρος ἄλσος καὶ ἱερὸν ἅγιον, διέχουσα Θηβῶν 15
 σταδίους εἴκοσι· ὑπέρκεινται δὲ Πυράσου μὲν αἱ Θῆ-
 βαι. τῶν Θηβῶν δὲ ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Κρόκιον πεδῖον
 πρὸς τῷ καταλήγοντι τῆς Ὀθρῶνος, δι' οὗ ὁ Ἀμφρυσος
 ρεῖ. τούτου δ' ὑπέρκειται ὁ Ἴτωνος, ὅπου τὸ τῆς Ἴω-
 νίας ἱερὸν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ὁ Κουά- 20
 ριος ποταμός· εἴρηται δὲ περὶ τούτου καὶ τῆς Ἀρνης
 ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς. ταῦτα δ' ἐστὶ τῆς Θετταλιώτι-
 δος μιᾶς τῶν τεττάρων μερίδων τῆς συμπάσης Θεττα-
 λίας, ἥς καὶ τὰ ὑπ' Εὐρυπύλῳ καὶ ὁ Φύλλος, ὅπου
 Ἀπόλλωνος τοῦ Φυλλίου ἱερὸν, καὶ Ἴχναι, ὅπου ἡ Θε- 25
 μιν Ἴχναία τιμᾶται. καὶ Κίερος δ' εἰς αὐτὴν συντελεῖ
 καὶ [τᾶλλα μέχρι] τῆς Ἀθαμανίας. κατὰ δὲ τὸν Ἀν-
 τρωῶνα ἕρμα ὑφαλον ἐν τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ ἐστὶ πόρῳ κα-
 λούμενον ὄνος Ἀντρωῶνος. εἴτα Πτελεὸν καὶ ὁ Ἄλος·
 εἴτα τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν καὶ ὁ Πύρασος κατεσκαμ- 30
 μένος, ὑπὲρ αὐτὸν δὲ αἱ Θῆβαι· εἴτα ἄκρα Πύρρα καὶ

δύο νησία πλησίον, ὧν το μὲν Πύρρα τὸ δὲ Δευκαλίων
καλεῖται· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Φθιώτις πῶς τελευτᾷ.

C.436
15

Ἐξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ Εὐμήλῳ καταλέγει, τὴν συν-
εχῇ παραλίαν, ἥπερ ἐστὶν ἤδη Μαγνησίας καὶ τῆς Πε-
5 λασγικῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἃ παρατείνει
μέχρι τοῦ Πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα. ἐπίνειον
δὲ τῶν Φερῶν Παρασαὶ διέχον ἐνευήκοντα σταδίους
αὐτῶν, Ἰωλκοῦ δὲ εἰκοσιν. ἡ δ' Ἰωλκὸς κατέσκαπται
10 μὲν ἐκ παλαιοῦ, ἐντεῦθεν δ' ἔστειλε τὸν Ἰάσονα καὶ
τὴν Ἀργὼ Πελίας· ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίας τῆς Ἀργοῦς
καὶ Παρασαὶς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον, οἱ δὲ πι-
θανώτερον ἡγοῦνται τούνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο
ἀπὸ τῶν πηγῶν αἱ πολλαί τε καὶ θαψιλεῖς ῥέουσι· πλη-
15 σίον δὲ καὶ Ἀφέται ὥς ἂν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυ-
τῶν. τῆς δὲ Δημητριάδος ἐπὶ σταδίους ὑπέρεκται
τῆς θαλάττης Ἰωλκός. ἔκτισε δὲ Δημήτριος ὁ πολιορ-
κητῆς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν Δημητριάδα μεταξὺ Νη-
λείας καὶ Παρασῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰς πλησίον πολίχνας
20 εἰς αὐτὴν συνοικίσας, Νήλειάν τε καὶ Παρασαὶς καὶ
Ὀρμένιον, ἔτι δὲ Ῥιζοῦντα Σηπιάδα Ὀλιζῶνα Βοίβην
Ἰωλκόν, αἱ δὲ νῦν εἰσι κῶμαι τῆς Δημητριάδος. καὶ
δὴ καὶ ναύσταθμον ἦν τοῦτο καὶ βασίλειον μέχρι πολ-
λοῦ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Μακεδόνων, ἐπεκράτει δὲ καὶ
25 τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν ὀρῶν ἀμφοῖν, ὥσπερ εἴρηται,
τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης· νῦν δὲ συνέσταλται
μὲν, τῶν δ' ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πασῶν ὅμως διαφέρει. ἡ
δὲ Βοιβῆς λίμνη πλησιάζει μὲν ταῖς Φεραῖς, συνάπτει
δὲ καὶ τοῖς ἀπολήγουσι τοῦ Πηλίου πέρασιν καὶ τῆς Μα-
30 γνησίας· Βοίβη δὲ χωρίον ἐπὶ τῇ λίμνῃ κείμενον. κα-
θάπερ δὲ τὴν Ἰωλκὸν αὐξηθεῖσαν ἐπὶ πλεον κατέλυσαν
αἱ στάσεις καὶ αἱ τυραννίδες, οὕτως καὶ τὰς Φεράς

συνέστειλαν ἑξαρθείσας ποτὲ καὶ συγκαταλυθείσας τοῖς τυράννοις. πλησίον δὲ τῆς Δημητριάδος ὁ Ἄναυρος ῥεῖ. καλεῖται δὲ καὶ συνεχῆς αἰγιαλὸς Ἰωλκός· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν * Πυλαῖκην πανήγυριν συνετέλουν. ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος ἀπωτέρω τῆς Δημητριάδος τίθησι τὸν Παρασιτικὸν κόλπον εἰς τοὺς ὑπὸ Φιλοκτῆτη τόπους· ἐν δὲ τῷ κόλῳ φησὶν εἶναι τὴν Κικύνηθον νῆσον καὶ πολίχνην ὁμώνυμον.

- 16 Ἐξῆς δ' αἱ ὑπὸ Φιλοκτῆτη πόλεις καταλέγονται. ἡ μὲν οὖν Μηθώνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς Θωρακίας Μεθώνης, 10 ἣν κατέσκαψε Φίλιππος· ἐμνήσθημεν δὲ καὶ πρότερον τῆς τῶν ὀνομάτων τούτων καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τροπῆς· τᾶλλα δὲ [δι]ηρίθμηται, ἥ τε Θαυμακία καὶ [ὁ] Ὀλιζίων καὶ ἡ Μελίβοια, [ἃ] τῆς ἐξῆς παραλλίας ἐστίν. πρόκεινται δὲ τῶν Μαγνήτων νῆσοι συχναὶ μὲν, 15 αἱ δ' ἐν ὀνόματι Σκιάθός τε καὶ Πεπάρηθος καὶ Ἰκὸς Ἀλόννησός τε καὶ Σκυῖρος, ὁμωνύμους ἔχουσιν πόλεις. μάλιστα δ' ἐστὶν ἐν ὀνόματι Σκυῖρος διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλέα οἰκειότητα καὶ τὴν Νεοποτολέμου C.437 τοῦ Ἀχιλλέως ἐνταῦθα γένεσιν τε καὶ ἐκτροφὴν. ὅστε- 20 ρον δὲ Φίλιππος αὐξηθεὶς, ὁρῶν Ἀθηναίους ἐπικρατοῦντας τῆς θαλάττης καὶ τῶν νήσων ἄρχοντας καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων, ἐποίησε τὰς πλησίον ἑαυτῷ μάλιστα ἐνδόξους. πολεμῶν γὰρ περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐπεχείρει πρῶτοις αἰὲ τοῖς ἐγγύθεν, καὶ καθάπερ αὐ- 25 τῆς τῆς Μαγνήτιδος τὰ πολλὰ μέρη Μακεδονίαν ἐποίησε καὶ τῆς Θωράκης καὶ τῆς ἄλλης τῆς κύκλῳ γῆς, οὕτω καὶ τὰς πρὸ τῆς Μαγνησίας νήσους ἀφηρεῖτο, καὶ τὰς ὑπ' οὐδενὸς γνωριζομένας πρότερον περιμαχήτους καὶ γνωρίμους ἐποiei. τὴν δ' οὖν Σκυῖρον καὶ μάλιστα μὲν 30 αἱ ἀρχαιολογίαι συνιστῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα θρυλεῖσθαι ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν αἰγῶν ἀρεταὶ τῶν Σκυρίων,

καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς Σκυρίας, καθάπερ τῆς Καρυστίας καὶ τῆς * Δευκαλλίας καὶ τῆς Συνναδικῆς * Ἱεραπολιτικῆς. μονολίθους γὰρ κίονας καὶ πλάκας μεγάλας ὁρᾶν ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς ποικίλης λιθείας, ἀφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, πεποίηκέ τε τὰ λευκόλιθα οὐ πολλοῦ ἄξια.

Ὁ δ' οὖν ποιητὴς μέχρι δεῦρο προελθὼν τῆς Μα- 17
γνητικῆς παραλίας ἐπάνεισιν ἐπὶ τὴν ἄνω Θετταλίαν· καὶ γὰρ τὰ παρατείνοντα τῇ Φ[θιώτιδι], ἀρξάμενος
10 ἀπὸ τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου, [μέχρι τῆς] κάτω Θετταλίας διεξιέεισιν „οἱ δ' εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην
„κλωμακόεσσαν.“ ταῦτα τὰ χωρία ἔστι μὲν τῆς Ἰστια-
ώτιδος, ἐκαλεῖτο δ' ὥς φασι, πρότερον Δωρίς· κατα-
σχόντων δὲ τῶν Περγραιβῶν αὐτήν, οἱ καὶ τῆς Εὐβοίας
15 τὴν Ἰστιαίωτιν κατεστρέψαντο καὶ τοὺς ἀνθρώπους
εἰς τὴν ἡπειρον ἀνέσπασαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐποι-
κησάντων Ἰστιαίων τὴν χώραν ἀπ' ἐκείνων οὕτως ἐκά-
λεσαν. καλοῦσι δὲ καὶ [αὐτήν καὶ] τὴν Δολοπίαν τὴν
ἄνω Θετταλίαν, ἐπ' εὐθείας οὕσα[ν τῇ ἄνω] Μακεδο-
20 νία, καθάπερ καὶ τὴν κάτω τῇ κάτω. ἔστι δ' ἡ μὲν
Τρίκκη, ὅπου τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἀρχαιότατον
καὶ ἐπιφανέστατον, ὁμορος τοῖς τε Δόλοψιν καὶ τοῖς
περὶ τὴν Πίνδον τόποις. τὴν δ' Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ
Μεσσηνιακῇ λεγομένην οὗ φασι δεῖν οὕτως ἐκφέρειν,
25 ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀφαιρεῖν· οὕτω γὰρ κα-
λεῖσθαι πρότερον, νῦν δὲ * Θαμαὶ μετωνομάσθαι, χω-
ρίον ἐρυμνὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακόεν, ἰδρυμένον με-
ταξὺ τεττάρων φρουρίων ὥσπερ ἐν τετραπλεύρῳ κει-
μένων, Τρίκκης τε καὶ Μητροπόλεως καὶ Πελλινναίου
30 καὶ Γόμφων. τῆς δὲ δὴ Μητροπολιτῶν ἔστι χώρας ἡ
Ἰθώμη. ἡ δὲ Μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν συν-
ώκιστο πολιχνίων ἀσήμεν, ὕστερον δὲ καὶ πλείους

προσελήφθησαν, ὧν ἦν καὶ ἡ Ἰθώμη. Καλλίμαχος μὲν
 C.438 οὖν φησιν ἐν τοῖς ἰάμβοις τὰς Ἀφροδίτας (ἡ θεὸς γὰρ
 οὐ μία) τὴν Καστινήτιν ὑπερβάλλεσθαι πάσας τῷ φρο-
 νεῖν, ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τῶν ὑῶν θυσίαν. καὶ
 μὴν πολυίστωρ, εἴ τις ἄλλος, καὶ πάντα τὸν βίον, ὥς 5
 αὐτὸς εἶρηκεν, ὁ ταῦτα * μυθεῖσθαι βουλόμενος. οἱ δ'
 ὕστερον ἤλεγξαν οὐ μίαν Ἀφροδίτην μόνον ἀλλὰ καὶ
 πλείους ἀποδεδεγμένας τὸ ἔθος τοῦτο, ὧν εἶναι καὶ
 τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει· ταύτῃ δὲ μίαν τῶν συνοικι-
 σθαισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων παραδοῦναι τὸ ἔθος Ὀνθύ- 10
 ριον. ἔστι δὲ καὶ Φαρκαδῶν ἐν τῇ Ἰστιαιώτιδι, καὶ ρεῖ
 δι' αὐτῶν ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ Κουράλιος· ὧν ὁ Κουράλιος
 ὄνεις παρὰ τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἰς τὸν Πη-
 νειὸν ἐξίησιν, αὐτὸς δ' ὁ Πηνειὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Πίν-
 δου, καθάπερ εἶρηται, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφείς Τρίκην 15
 τε καὶ Πελινναῖον καὶ Φαρκαδόνα φέρεται παρὰ τε
 Ἄτρακα καὶ Λάρισαν, καὶ τοὺς ἐν τῇ Θετταλιώτιδι δε-
 ξάμενος ποταμοὺς πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς
 ἐκβολάς. τὴν δ' Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτου λεγομένην
 ἐν τε τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ 20
 ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν [ἄλλοι] ἄλλως, ὃ καὶ
 ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς εἶρηται. περὶ δὲ τούτων ξη-
 τοῦσι καὶ μάλιστα τίς ἦν ἡ ὑπὸ Ἡρακλέους ἀλοῦσα, καὶ
 περὶ τίνος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν Οἰχαλίας ἄλω-
 σιν. ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία τοῖς Ἀσκληπιάδαις ὑπέ- 25
 ταξεν.

- 18 Ἐξῆς δὲ λέγει τὴν ὑπ' Εὐρυπύλῳ, οἱ δ' ἔχον Ὀρμέ-
 ,,μιον οἱ τε κρήνην Ὑπέρειαν, οἱ τ' ἔχον Ἀστέριον Τιτά-
 ,,νοιὸ τε λευκὰ κάρηνα.“ τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον νῦν Ὀρ-
 μίνιον καλεῖται, ἔστι δ' ὑπὸ τῷ Πηλῖῳ κόμῃ κατὰ τὸν 30
 Παρασιτικὸν κόλπον τῶν συμφικισμένων εἰς τὴν Δημη-
 τριάδα πόλεων, ὥς εἶρηται. ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηίδα

λίμνην εἶναι πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Βοίβη τῶν περιου-
κίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ τὸ Ὀρμένιον. τὸ
μὲν οὖν Ὀρμένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος περὶ στα-
δίους ἑπτὰ καὶ εἰκοσιν, ὁ δὲ τῆς Ἰωλκοῦ τόπος ἐν ὁδῷ
5 κείμενος τῆς μὲν Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίου διέστηκε,
τοῦ δ' Ὀρμενίου τοὺς λοιποὺς σταδίους εἰκοσι. φησὶ
δ' ὁ Σκήψιος ἐκ τοῦ Ὀρμενίου τὸν Φοίνικα εἶναι, καὶ
φεύγειν αὐτὸν ἐνθὲνδε παρὰ τοῦ „πατρὸς Ἀμύντορος
„Ὀρμενίδαο“ εἰς τὴν Φθίαν „ἐς Πηλῆα ἄνακτα.“ ἐκτί-
10 σθαι γὰρ ὑπὸ Ὀρμένου τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ * Κερφίου
τοῦ Αἰόλου· παῖδας δὲ τοῦ Ὀρμένου γενέσθαι τὸν τε
Ἀμύντορα καὶ Εὐαίμονα, ὧν τοῦ μὲν εἶναι Φοίνικα τοῦ C.439
δ' Εὐρύπυλον· φυλαχθῆναι δὲ τῷ Εὐρύπυλῳ τὴν δια-
δοχὴν κοινὴν, ἅτε ἂν ἀπελθόντος τοῦ Φοίνικος ἐκ τῆς
15 οἰκείας· καὶ δὴ καὶ γράφει οὕτως „οἷον ὅτε πρῶτον λί-
„πον Ὀρμένιον πολὺμηλον,“ ἀντὶ τοῦ „λίπον Ἑλλάδα
„καλλιγύναικα.“ Κράτης δὲ Φωκέα ποιεῖ τὸν Φοίνικα,
τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ κράνους τοῦ Μέρητος ᾧ ἐχρή-
σατο ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ τὴν νυκτεγερσίαν, περὶ οὗ φη-
20 σιν ὁ ποιητὴς ὅτι „ἐξ Ἑλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο
„ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας.“ τὸν
τε γὰρ Ἑλεῶνα ἐν τῷ Παρνασσῷ πολίχνιον εἶναι, τὸν
τε Ὀρμενίδην Ἀμύντορα οὐκ ἄλλον τινὰ λέγεσθαι ἢ
τὸν τοῦ Φοίνικος πατέρα, καὶ τὸν Αὐτόλυκον οἰκοῦντα
25 ἐν τῷ Παρνασσῷ τοιχωρυχεῖν τὰ τῶν γειτόνων, ὅπερ
κοινόν ἐστι τοιχωρύχου παντός, οὐ τὰ τῶν πόρρωθεν.
ὁ δὲ Σκήψιος φησι μήτε Ἑλεῶνα μηδένα τόπον τοῦ
Παρνασσοῦ δείκνυσθαι, ἀλλὰ Νεῶνα, καὶ ταύτην οἰ-
κισθεῖσαν μετὰ τὰ Τρωικά, μὴτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοι-
30 χωρυχίας γίνεσθαι μόνον. καὶ ἄλλα δ' ἐστὶν ἃ λέγοι-
τις ἂν, ἀλλ' οὖν ὁκνῶ διατρίβειν ἐπὶ πλεόν. ἄλλοι δὲ
γράφουσιν ἐξ Ἑλεῶνος· Ταναγρικὴ δὲ ἐστὶν αὕτη· καὶ

μᾶλλον ἐλέγχοι ἀτόπως ἂν λεγόμενον τό „φεῦγον ἔπειτ’
 „ἀπάνευθε δι’ Ἑλλάδος, Φθίην δ’ ἐξικόμην.“ ἡ δ’
 Ὑπέρεια κρήνη ἐν μέσῃ ἐστὶ τῇ Φεραίων πόλει Εὐμήλου
 οὔσῃ· ἄτοπον τοίνυν [δοῦναι Εὐρυπύ]λῳ. Τίτανος
 δ’ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὠνομάσθη· λευκόγεων γάρ
 ἐστὶ τὸ χωρίον Ἀρνης πλησίον καὶ [τῶν Ἀφε]τῶν· καὶ
 τὸ Ἀστέριον δ’ οὐκ ἄπωθεν τούτων ἐστί.

- 19 Συνεχεῖς δὲ τῇ μερίδι ταύτῃ λέγονται οἱ ὑπὸ τῷ
 Πολυποίτῃ „οἱ δ’ Ἀργισσαν ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέ-
 „μουντο, Ὄρθην Ἠλώνην τε πόλιν τ’ Ὀλοοσσόνα λευ- 10
 „κὴν.“ ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ὥκουν Περ-
 ραίβοι, τὸ πρὸς θαλάττῃ μέρος νεμόμενοι καὶ τῷ Πη-
 νειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ Γυρτῶνος πόλεως
 Περραιβίδος. εἶτα ταπεινώσαντες ἐκείνους Λαπίθαι
 κατέσχον αὐτοὶ τὰ χωρία, Ἰξίων καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, 15
 ὃς καὶ τὸ Πήλιον κατεκτήσατο βιασάμενος τοὺς κατα-
 σχόντας Κενταύρους, ἄγριόν τι φῦλον. τούτους μὲν
 οὖν „ἐκ Πηλίου ὥσε καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσε,“ τοῖς δὲ
 C.440 Λαπίθαις τὰ πεδία παρέδωκε· τινὰ δ’ αὐτῶν καὶ οἱ
 Περραιβοὶ κατεῖχον, τὰ πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ· ἐστὶ δ’ ὅπου 20
 καὶ ὅλοι ἀναμῖξ τοῖς Λαπίθαις ὥκουν. ἡ μὲν οὖν Ἀρ-
 γισσα, ἡ νῦν Ἀργουρα, ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖται· ὑπέρεκει-
 ται δ’ αὐτῆς Ἀτραξ ἐν τετταράκοντα σταδίοις, τῷ πο-
 ταμῷ πλησιάζουσα καὶ αὕτη· τὴν δ’ ἀνὰ μέσον ποτα-
 μίαν εἶχον Περραιβοί. Ὄρθην δὲ τινὲς τὴν ἀκρόπολιν 25
 τῶν Φαλανναίων εἰρήκασιν· ἡ δὲ Φάλαννα Περραι-
 βικὴ πόλις πρὸς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῶν Τεμπῶν. οἱ
 μὲν οὖν Περραιβοὶ καταδυναστευθέντες ὑπὸ τῶν Λα-
 πιθῶν εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀπανεστήσαν οἱ πλείους τὴν
 περὶ Πίνδον καὶ Ἀθαμᾶνας καὶ Δόλοπας, τὴν δὲ χώραν 30

καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Περραιβῶν κατέσχον Λα-
 ρισαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηνειοῦ, γειτνιῶν-
 τες δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη
 τῶν πεδίων, πλὴν εἴ τι σφόδρα κοῖλον πρὸς τῇ λίμνῃ
 5 τῇ Νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφηρεῖτό
 τι τῆς ἀροσίμου τοὺς Λαρισαίους· ἀλλ' ὕστερον παρα-
 χώμασιν ἐπηνώρθωσαν Λαρισαῖοι. οὗτοι δ' οὖν κα-
 τεῖχον τέως τὴν Περραιβίαν καὶ φόρους ἐπράττοντο,
 ἕως Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν τόπων. Λάρισα δ'
 10 ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Ὀσση χωρίον· καὶ ἡ Κρεμαστή, ὑπό τι-
 νων δὲ Πελασγία λεγομένη· καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ πόλις ἡ
 νῦν εἰς Ἱεράπυτταν συνοικισθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὑπο-
 κείμενον πεδίον νῦν Λαρίσιον καλεῖται· καὶ ἐν Πελο-
 ποννήσῳ ἡ τε τῶν Ἀργείων ἄκρος καὶ ὁ τὴν Ἠλείαν ἀπὸ
 15 Δύμης διορίζων Λάρισος ποταμός. Θεόπομπος δὲ καὶ
 πόλιν λέγει ἐν τῇ αὐτῇ μεθορία κειμένην Λάρισαν· καὶ
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡ τε Φρικωνὺς ἡ περὶ τὴν Κύμην καὶ ἡ κατὰ
 Ἀμαξιτὸν τῆς Τρωάδος· καὶ ἡ Ἐφεσία Λάρισά ἐστι καὶ
 ἐν Συρίᾳ· τῆς δὲ Μιτυλήνης ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων
 20 εἰς Λαρισαῖαι πέτραι κατὰ τὴν ἐπὶ Μηθύμνης ὁδόν·
 καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα· καὶ τῶν Τράλλεων
 διέχουσα κώμη τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς πόλεως
 ἐπὶ Καῦστρου πεδίον διὰ τῆς Μεσαγίδος ἰόντων κατὰ
 τὸ τῆς Ἰσοδρόμης Μητρὸς ἱερὸν, ὁμοίαν τὴν θέσιν καὶ
 25 τὴν ἀρετὴν ἔχουσα τῇ Κρεμαστῇ Λαρίσῃ· καὶ γὰρ εὐ-
 υδρὸς καὶ ἀμπελόφυτος· ἴσως δὲ καὶ ὁ Λαρίσιος Ζεὺς
 ἐκεῖθεν ἐπωνόμασται· καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δὲ τοῦ
 Πόντου κώμη τις καλεῖται Λάρισα μεταξὺ Ναυλό[χου
 καὶ Ὀδησσοῦ] πλησίον τῶν ἄκρων τοῦ Αἴμου.

30 Καὶ Ὀλοσσῶν δὲ λευκὴ προσαγορευθεῖσα ἀπὸ
 τοῦ λευκάργιλος εἶναι, καὶ Ἠλώνη Περραιβικαὶ πόλεις,
 καὶ Γόννος· ἡ δ' Ἠλώνη μετέβαλε τοῦνομα Λειμώνη

μετονομασθεῖσα· κατέσκαπται δὲ νῦν· ἄμφω δ' ὑπὸ
C.44 τῷ Ὀλύμπῳ κεῖνται οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Εὐρώπου
ποταμοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς Τιταρήσιον καλεῖ.

20 Λέγει δὲ καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν Περραιβῶν
ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς ὅταν φῇ „Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου 5
„ἦγε δὴ καὶ εἴκοσι νῆας. τῷ δ' Ἐνιῆνες ἔποντο με-
„νεπτόλεμοί τε Περαιβοί, οἳ περὶ Ἀωδώνην δυσχείμε-
„ρον οἰκί' ἔθεντο, [οἳ τ'] ἄμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον
„ἔργ' ἐνέμοντο.“ λέγει μὲν οὖν τούτους τοὺς τόπους
τῶν Περραιβῶν, ἀπὸ μέρους τῆς Ἑστιάωτιδος ἐπειλη- 10
φότας· ἦσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῷ Πολυποίτῃ ἐκ μέρους Περ-
ραιβικαί, τοῖς μέντοι Λαπίθαις προσένειμε διὰ τὸ ἀνα-
μιξ οἰκεῖν καὶ τὰ μὲν πεδιά κατέχειν τοὺς Λαπίθας καὶ
τὸ ἐνταῦθα Περραιβικὸν ὑπὸ τούτοις τετάχθαι ὥς ἐπὶ
πλέον, τὰ δ' ὀρεινότερα χωρία πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ καὶ 15
τοῖς Τέμπεσι τοὺς Περραιβούς, καθάπερ τὸν Κύφον
καὶ τὴν Ἀωδώνην καὶ τὰ περὶ τὸν Τιταρήσιον, ὅς ἐξ
ὄρους Τιταρίου συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ ῥέων εἰς τὰ
πλησίον τῶν Τεμπῶν χωρία τῆς Περραιβίας αὐτοῦ που
τὰς συμβολὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. τὸ μὲν οὖν 20
τοῦ Πηνειοῦ καθαρὸν ἐστὶν ὕδωρ, τὸ δὲ τοῦ Τιταρη-
σίου λιπαρὸν ἐκ τινος ὕλης ὥστ' οὐ συμμίσγεται „ἀλλὰ
„τέ μιν καθ' ὑπερθεὺς ἐπιτρέχει ἡνὶτ' ἔλαιον.“ διὰ δὲ τὸ
ἀναμιξ οἰκεῖν Σιμωνίδης Περραιβούς καὶ Λαπίθας κα-
λεῖ τοὺς Πελασγιάτας ἅπαντας, τοὺς τὰ ἐῷα κατέχον- 25
τας τὰ περὶ Γυρτῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ καὶ
Ὀσσαν καὶ Πήλιον καὶ τὰ περὶ Δημητριάδα καὶ τὰ ἐν
τῷ πεδίῳ, Λάρισαν Κραννῶνα Σκοτοῦσσαν Μόψιον
Αἰτρακα, καὶ τὰ περὶ τὴν Νεσσωνίδα λίμνην καὶ [τὴν]
Βοιρηίδα· ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγων μέμνηται διὰ τὸ μὴ οἶ- 30
κισθῆναι πῶ τᾶλλα ἢ φανύλως οἰκισθῆναι διὰ τοὺς κα-
τακλυσμοὺς ἄλλοτ' ἄλλους γινομένους· ἐπεὶ οὐδὲ τῆς

Νεσσωνίδος μέμνηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηίδος μό-
νον πολὺ ἐλάττονος οὔσης, ταύτης δὲ μόνης μενού-
σης, ἐκείνης δὲ ὡς εἰκὸς τοτὲ μὲν πληρουμένης ἀτά-
κτως, τοτὲ δ' ἐκλειπομένης. τῆς δὲ Σκοτούσσης ἐμνή-
5 σθημεν καὶ ἐν τοῖς περὶ Λωδῶνης λόγοις καὶ τοῦ μαν-
τείου τοῦ ἐν Θετταλίᾳ, διότι περὶ τοῦτον ὑπῆρξε τὸν
τόπον. ἔστι δ' ἐν τῇ Σκοτούσσει χωρίον τι Κυνὸς κε-
φαλαὶ καλούμενον, περὶ ὃ Ῥωμαῖοι μετ' Αἰτωλῶν καὶ
Τίτος Κοῖντιος ἐνίκων μάχῃ μεγάλη Φίλιππον τὸν Δη-
10 μητρίου, Μακεδόνων βασιλέα.

Πέπονθε δέ τι τοιοῦτο καὶ ἡ Μαγνητὶς· κατη- 21
ριθμημένων γὰρ ἤδη πολλῶν αὐτῆς τόπων οὐδένας
τούτων ὠνόμακε Μάγνητας Ὅμηρος, ἀλλ' ἐκείνους C.442
μόνους οὓς τυφλῶς καὶ οὐ γνωρίμως διασαφεῖ, οἱ περὶ
15 „Πηνεῖον καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον ναίεσκον.“ ἀλλὰ
μὴν περὶ τὸν Πηνεῖον καὶ τὸ Πήλιον οἰκοῦσι καὶ οἱ τὴν
Γυρτῶνα ἔχοντες, οὓς ἤδη κατέλεξε, καὶ τὸ Ὀρμένιον
καὶ ἄλλοι πλείους, καὶ ἔτι ἀπωτέρω τοῦ Πηλίου ὅμως
Μάγνητες ἦσαν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ὑπ' Εὐμῆλῳ,
20 κατὰ γε τοὺς ὕστερον ἀνθρώπους. εἰόκασιν οὖν διὰ
τὰς συνεχεῖς μεταστάσεις καὶ ἐξαλλάξεις τῶν πολιτειῶν
καὶ ἐπιμύξεις συγγεῖν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη, ὥστε
τοῖς νῦν ἔσθ' ὅτε ἀπορίαν παρέχουν, καθάπερ τοῦτο
τὸ πρῶτον μὲν ἐπὶ Κραννῶνος καὶ τῆς Γυρτῶνος γεγέ-
25 νηται. τοὺς μὲν γὰρ Γυρτωνίους Φλεγύας πρότερον
ἐκάλουν ἀπὸ Φλεγύου τοῦ Ἰξίου ἀδελφοῦ, τοὺς δὲ
Κραννωνίους Ἐφύρους, ὥστε διαπορεῖν, ὅταν φῇ ὁ
ποιητὴς „τῶ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης Ἐφύρους μετὰ θω-
„ρήσσοντο ἢ μετὰ Φλεγύας μεγάλητορας,“ τίνας ποτὲ
30 βούλεται λέγειν· ἔπειτα τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν Πεορραιβῶν 22
καὶ τῶν Αἰνιάνων συνέβη· Ὅμηρος μὲν γὰρ συνέξεν-
ξεν αὐτοὺς ὡς πλησίον ἀλλήλων οἰκοῦντας· καὶ δὴ
15*

καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἢ οἰκησις τῶν Αἰνιάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ, τοῦτο δ' ἐστὶ πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας καὶ τῆς Ὀσσης καὶ ἔτι τῆς Βοιβηίδος λίμνης, ἐν μέσῃ μὲν πως τῇ Θετταλίᾳ λόφοις δὲ ἰδίῳις περικλειόμενον, 5 περὶ οὗ Ἡσίοδος οὕτως εἴρηκεν „ἢ οἷα Διδύμους ἱε-
 „ροὺς ναίουσα κολωνοὺς Δωτίῳ ἐν πεδίῳ, πολυβό-
 „τρος ἄντ' Ἀμύριοι, νίφατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα
 „παρθένος ἀδμής.“ οἱ μὲν οὖν Αἰνιᾶνες οἱ πλείους εἰς τὴν Οἰτην ἐξηλάθησαν ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν, κἀνταῦθα 10 δὲ ἐδυνάστευσαν ἀφελόμενοι τῶν τε Δωριέων τινὰ μέρη καὶ τῶν Μαλιέων μέχρι Ἡρακλείας καὶ Ἐχίνου, τινὲς δ' αὐτῶν ἔμειναν περὶ Κύφον, Περραιβικὸν ὄρος ὁμώνυμον κατοικίαν ἔχον. οἱ δὲ Περραιβοὶ τινὲς μὲν συσταλέντες περὶ τὰ ἐσπέρια τοῦ Ὀλύμπου μέρη κατέ- 15 μενον αὐτόθι πρόσχωροι ὄντες Μακεδόσι, τὸ δὲ πολὺ μέρος εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀθαμανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον ἐξέπεσε· νυνὶ δὲ μικρὸν ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἵχνος σώζεται. τοὺς δ' οὖν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεχθέντας Μάγνητας ὑστάτους ἐν τῷ Θετταλικῷ καταλόγῳ νομιστέον τοὺς 20

C.443 ἐντὸς τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Ὀσσης ἕως Πηλίου, Μακεδόνων τοῖς Περιώταις ὁμόρους τοῖς ἔχουσι τὴν τοῦ Πηνειοῦ περαιάν μέχρι τῆς θαλάττης. τὸ μὲν οὖν Ὀμόλιον ἢ τὴν Ὀμόλην (λέγεται γὰρ ἀμφο- 25 τέρως) ἀποδοτέον αὐτοῖς· εἴρηται δ' ἐν τοῖς Μακεδο-
 νικοῖς ὅτι ἐστὶ πρὸς τῇ Ὀσση κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Πηνειοῦ διὰ τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς. εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας προὔτεον τῆς ἐγγυτάτῳ τοῦ Ὀμολίου, λό-
 γον ἔχει ὥστε [καὶ] τὸν Ῥιζοῦντα προσνέμειν καὶ Ἐρυ-
 μνάς ἐν τῇ ὑπὸ Φιλοκτήτῃ παραλίᾳ κειμένας καὶ τῇ 30 ὑπὸ Εὐμήλῳ. τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀσαφεὶ κείσθω. καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι Πηνειοῦ οὐ διαφα-

νῶς λέγεται, ἀδόξων δ' ὄντων τῶν τόπων οὐδ' ἡμῖν
 περὶ πολλοῦ θετέον. ἡ μέντοι Σηπιάς ἀκτὴ καὶ τετραγώ-
 δηται μετὰ ταῦτα καὶ ἐξύμνηται διὰ τον ἐνταῦθα ἀφα-
 νισμόν τοῦ Περσικοῦ στόλου· ἔστι δ' αὕτη μὲν ἀκτὴ
 5 πετρώδης, μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ Κασθαναΐας κώμης
 ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κειμένης αἰγιαλός ἐστιν, ἐν ᾧ ὁ Ξέρξου
 στόλος ναυλοχῶν ἀπηλιώτου πολλοῦ πνεύσαντος ὁ
 μὲν εὐθύς αὐτοῦ πρὸς τὸ ξηρὸν ἐξώκειλε καὶ διελύθη
 παραχρῆμα, ὁ δ' εἰς Ἴπνους τόπον τραχὺν τῶν περὶ τὸ
 10 Πήλιον παρενεχθεὶς ὁ δ' εἰς Μελίβοιαν ὁ δ' εἰς τὴν
 Κασθαναΐαν διεφθάρη. τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλους
 πᾶς ὁ τοῦ Πηλίου ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦ-
 τος δ' ἐστὶ καὶ τοιοῦτος καὶ ὁ τῆς Ὀσσης. μεταξὺ δὲ
 κόλπος σταδίων πλείονων ἢ διακοσίων, ἐν ᾧ ἡ Μελί-
 15 βοια. ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ Δημητριάδος ἐγκολπίζοντι ἐπὶ τὸν
 Πηνειὸν μείζων τῶν χιλίων, [ἀπὸ δὲ Σπε]ρχεῖοι καὶ
 ἄλλων ὀκτακοσίων, ἀπὸ δὲ Εὐρίπου δις χιλίων τριακο-
 σίων πεντήκοντα. Ἰερώνυμος δὲ τῆς πεδιάδος Θεττα-
 λίας καὶ Μαγνητίδος τὸν κύκλον τρις χιλίων ἀποφαί-
 20 νεται σταδίων, ᾠκῆσθαι δ' ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξελαθῆ-
 ναι δὲ τούτους εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπὸ Λαπιθῶν· εἶναι δὲ
 τὸ νῦν καλούμενον Πελασγικὸν πεδίον, ἐν [ᾧ] Λάρισα
 καὶ Γυρτώνη καὶ Φεραὶ καὶ Μόψιον καὶ Βοιβῆς καὶ
 Ὀσσα καὶ Ὀμόλη καὶ Πήλιον καὶ Μαγνητῆς· Μόψιον
 25 δ' ὠνόμασται οὐκ ἀπὸ Μόψου τοῦ Μαντοῦς τῆς Τει-
 ρεσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος
 τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόψοπος, ἀφ' οὗ ἡ
 Ἀττικὴ Μοψοπία.

Τὰ καθ' ἕκαστα μὲν ταῦτα περὶ Θετταλίας, καθ' 23
 30 ὅλου δ' ὅτι Πυρραία πρότερον ἐκαλεῖτο ἀπὸ Πύρρας
 τῆς Δευκαλίωνος γυναικός, Αἴμονία δὲ ἀπὸ Αἴμονος,
 Θετταλία δὲ ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ Αἴμονος. ἐνιοὶ δὲ διε-

λόντες δίχα τὴν μὲν πρὸς νότον λαχεῖν φασι Δευκα-
λίωνι καὶ καλέσαι Πανδώραν ἀπὸ τῆς μητρός, τὴν δ'
C.444 ἐτέραν Αἴμονι, ἀφ' οὗ Αἰμονίαν λεχθῆναι· μετωνο-
μάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἑλληνος τοῦ Δευκα-
λίωνος, τὴν δὲ Θετταλίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Αἰμονος· τινὲς 5
δὲ ἀπὸ Ἐφύρας τῆς Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφου
καὶ Φειδίππου, τῶν Θετταλοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἐπελθόν-
τας ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν
ὀνομάσαι. εἶρ[ηται] δὲ καὶ Νεσσωνὶς ὀνομασθῆναί ποτε
ἀπὸ Νέσσωνος τοῦ Θετταλοῦ, καθάπερ καὶ ἡ λίμνη. 10

— I —

- 1 Ἐπεὶ δὲ ἡ Εὐβοία παρὰ πᾶσαν τὴν παραλίαν ταύ-
την παραβέβληται τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θετταλίας,
πλὴν τῶν ἄκρων ἐκατέρωθεν, οἰκεῖον ἂν εἴη συνάψαι 15
τοῖς εἰρημένοις τὰ περὶ τὴν νῆσον, εἰδ' οὕτω μεταβῆ-
ναι πρὸς τε τὰ Αἰτωλικά καὶ τὰ Ἀκαρνανικά, ἅπερ
λοιπὰ ἐστὶ τῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.
- 2 Παραμῆκης μὲν τοίνυν ἐστὶν ἡ νῆσος ἐπὶ χιλίους
σχεδὸν τι καὶ διακοσίους σταδίους ἀπὸ Κηναίου πρὸς 20
Γεραιστόν, τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλος, κατὰ δὲ τὸ πλεον
ὅσον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. τὸ μὲν οὖν Κή-
ναιον ἐστὶ κατὰ Θερμοπύλας καὶ τὰ ἔξω Θερμοπυλῶν
ἐπ' ὀλίγον, Γεραιστός δὲ καὶ Πεταλία πρὸς Σουνίω.
γίνεται οὖν ἀντιπόρθμος τῇ τε Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ καὶ 25
Λοκρίδι καὶ τοῖς Μαλιεῦσι. διὰ δὲ τὴν στενότητα καὶ
τὸ λεχθὲν μῆκος ὑπὸ τῶν παλαιῶν Μάκρις ὀνομασθῆ.
C.445 συνάπτει δὲ τῇ ἡπειρῷ κατὰ Χαλκίδα μάλιστα, κυρτὴ
προπίπτουσα πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Αὐλίδα τόπους τῆς
Βοιωτίας καὶ ποιοῦσα τὸν Εὐριπον, περὶ οὗ διὰ πλει- 30
όνων εἰρήκαμεν, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ τῶν ἀντιπόρθ-
μων ἀλλήλοις τόπων κατὰ τε τὴν ἡπειρον καὶ κατὰ

τὴν νῆσον ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Εὐρίπου, τὰ τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτός. εἰ δέ τι ἐλλέλειπται, νῦν προσδιασαφήσομεν. καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς Εὐβοίας τὰ Κοῖλα λέγουσι τὰ μεταξὺ Αὐλίδος καὶ τῶν περὶ Γεραιστὸν τόπων· κολ-
 5 ποῦται γὰρ ἡ παραλία, πλησιάζουσα δὲ τῇ Χαλκίδι κυρτοῦται πάλιν πρὸς τὴν ἡπειρον.

Οὐ μόνον δὲ Μάκρις ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ 3
 Ἀβαντίς. Εὐβοίαν γοῦν εἰπὼν ὁ ποιητὴς τοὺς ἀπ' αὐ-
 τῆς Εὐβοέας οὐδέποτε εἴρηκεν, ἀλλ' Ἀβαντας αἰεὶ „οἱ δ'
 10 „Εὐβοίαν ἔχον μένεα πνεύοντες Ἀβαντες.“ „τῷ δ' αἶμ'
 „Ἀβαντες ἔποντο.“ φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἀβας τῆς
 Φωκικῆς Θοῤᾶκας ὀρυηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον καὶ
 ἐπονομάσαι Ἀβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν· οἱ δ' ἀπὸ
 ἡρώος φασι, καθάπερ καὶ Εὐβοίαν ἀπὸ ἡρωίνης. τάχα
 15 δ' ὥσπερ βοὸς αὐλὴ λέγεται τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς [τὸν]
 Αἰγαῖον τετραμμένη παραλίᾳ, ὅπου τὴν Ἰῶ φασι τεκεῖν
 Ἐπαφον, καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔσχε τοῦτο
 τοῦνομα. καὶ Ὀχη δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος, καὶ ἔστιν ὁμώ-
 νυμον αὐτῇ τὸ μέγιστον τῶν ἐνταῦθα ὄρων. καὶ Ἐλ-
 20 λοπία δ' ὠνομάσθη ἀπὸ Ἑλλοπος τοῦ Ἰωνος· οἱ δὲ Αἰ-
 κλον καὶ Κόθον ἀδελφόν φασιν, ὃς καὶ τὴν Ἑλλοπίαν
 κτίσαι λέγεται, χωρίον ἐν τῇ Ὠρεῖᾳ καλουμένη τῆς
 Ἰστιαιώτιδος πρὸς τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, καὶ τὴν Ἰστίαian
 προσκτήσασθαι καὶ τὴν πεδιάδα καὶ Κήρινθον καὶ Αἰ-
 25 δηψὸν καὶ Ὀροβίας, ἐν ᾧ μαντεῖον ἦν ἀψευδέστατον·
 ἦν δὲ μαντεῖον τοῦ Σελινουντίου Ἀπόλλωνος· μετώ-
 κησαν δ' εἰς τὴν Ἰστίαian οἱ Ἑλλοπιεῖς, καὶ ἠΰξησαν
 τὴν πόλιν Φιλιστίδου τοῦ τυράννου βιασαμένου μετὰ
 τὰ Λευκτρικά. Δημοσθένης δ' ὑπὸ Φιλίππου κατα-
 30 σταθῆναι τύραννόν φησι καὶ τῶν Ὠρειτῶν τὸν Φιλι-

στίδην· οὕτω γὰρ ὠνομασθησαν ὕστερον οἱ Ἰστιαί-
 εῖς, καὶ ἡ πόλις ἀντὶ Ἰστιαίας Ὠρεός· ἐνιοὶ δ' ὑπ' Ἀθη-
 ναίων ἀποικισθῆναί φασι τὴν Ἰστίαίαν ἀπὸ τοῦ δήμου
 τοῦ Ἰστιαίων, ὥς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑρετριέων τὴν Ἑρέ-
 τριαν. Θεόπομπος δέ φησι Περικλέους χειρουμένου 5
 Εὐβοίαν τοὺς Ἰστιαεῖς καθ' ὁμολογίας εἰς Μακεδονίαν
 μεταστῆναι, δισχιλίους δ' ἐξ Ἀθηναίων ἐλθόντας τὸν
 Ὠρεὸν οἰκῆσαι, δῆμον ὄντα πρότερον τῶν Ἰστιαίων.

4 κεῖται δ' ὑπὸ τῷ Τελεθρίῳ ὄρει ἐν τῷ Δρυμῷ κα-
 C.446 λουμένῳ παρὰ τὸν Κάλλαντα ποταμὸν ἐπὶ πέτρας 10
 ὑψηλῆς, ὥστε τάχα καὶ διὰ τὸ τοὺς Ἑλλοπιεῖς ὀρεῖους
 εἶναι τοὺς προοικίσαντας ἐτέθη τοῦνομα τοῦτο τῇ πό-
 λει· δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεῖς οὕτως ὀνο-
 μασθῆναι· ἐνιοὶ δὲ τοὺς Ὠρεῖτας πόλιν ἔχοντας ἰδίαν
 φασὶ πολεμουμένους ὑπὸ τῶν Ἑλλοπιέων μεταβῆναι 15
 καὶ συνοικῆσαι τοῖς Ἰστιαιεῦσι, μίαν δὲ γεννηθεῖσαν πό-
 λιν ἀμφοτέροις χρήσασθαι τοῖς ὀνόμασι, καθάπερ Λα-
 κεδαίων τε καὶ Σπάρτη ἢ αὐτή· εἴρηται δ' ὅτι καὶ ἐν
 Θετταλίᾳ Ἰστιαιωτὶς ἀπὸ τῶν ἀνασπασθέντων ἐνθένδε
 ὑπὸ Πεορραιβῶν ὠνόμασται. 20

5 Ἐπεὶ δ' ἡ Ἑλλοπία τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἰστιαίας
 καὶ τοῦ Ὠρεοῦ προσηγάγετο ἡμᾶς ποιήσασθαι, τὰ συν-
 εχῇ λέγωμεν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δ' ἐν τῷ Ὠρεῷ
 τούτῳ τό τε Κήναιον πλησίον καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ Δῖον καὶ
 Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων, ὑπερκείμενον 25
 τοῦ ἐπὶ Κύνον πορθμοῦ· ἐκ δὲ τοῦ Δίου Κάναι τῆς
 Αἰολίδος ἀπρωκίσθησαν· ταῦτά τε δὴ τὰ χωρία περὶ
 τὴν Ἰστίαίαν ἔστι καὶ ἔτι Κήρινθος πολίδιον ἐπὶ τῇ θα-
 λάττῃ· ἐγγὺς δὲ Βούδορος ποταμὸς ὁμώνυμος τῷ κατὰ
 τὴν Σαλαμίνα ὄρει τῷ πρὸς τῇ Ἀττικῇ. 30

6 Κάρυστος δὲ ἔστιν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὀχῇ· πλησίον
 δὲ τὰ Στύρα καὶ τὸ Μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν

Καρυστίων κίωνων, ἱερὸν ἔχον Ἀπόλλωνος Μαρμαρί-
 νου, ὅθεν διάπλους εἰς Ἀλὰς τὰς Ἀραφηνίδας. ἐν δὲ τῇ
 Καρύστῳ καὶ ἡ λίθος φύεται ἡ ξαινομένη καὶ ὑφαινο-
 μένη, ὥστε τὰ ὕψη χειρόμακτρα γίνεσθαι, ὅπως θέντα
 5 δ' εἰς φλόγα βάλλεσθαι καὶ ἀποκαθαίρεσθαι τῇ πλύσει
 τῶν λίνων παραπλησίως· ᾠκίσθαι δὲ τὰ χωρία ταῦτά
 φασιν ὑπὸ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα καὶ
 Στειριέων· κατεστράφη δὲ τὰ Στύρα ἐν τῷ Λαμιακῷ
 πολέμῳ ὑπὸ Φαίδρου τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ· τὴν
 10 δὲ χώραν ἔχουσιν Ἑρετριεῖς. Κάρυστος δὲ ἐστὶ καὶ ἐν
 τῇ Λακωνικῇ τόπος τῆς Αἰγυος πρὸς Ἀρκαδίαν, ἀφ'
 οὗ Καρύστιον οἶνον Ἀλκμὰν εἴρηκε.

Γεραιστὸς δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ 7
 εἴρηται, μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτοῦ „ἐς δὲ Γε-
 15 ραιστὸν ἐννύχιοι κατάγοντο,“ καὶ δηλοῖ διότι τοῖς
 διαίρουσιν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπικαιρίως
 κεῖται τῷ Σουνίῳ πλησιάζον τὸ χωρίον· ἔχει δ' ἱερὸν
 Ποσειδῶνος ἐπισημότατον τῶν ταύτῃ καὶ κατοικίαν
 ἀξιόλογον.

20 Μετὰ δὲ τὸν Γεραιστὸν Ἑρέτρια πόλις μεγίστη τῆς 8
 Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα, ἔπειθ' ἡ Χαλκὶς μητρόπολις
 τῆς νήσου τρόπον τινά, ἐπ' αὐτῷ τῷ Εὐρίπῳ ἰδρυ-
 μένη· ἀμφοτέραι δὲ πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ' Ἀθηναίων C. 447
 ἐκτίσθαι λέγονται, καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ Ἄϊκλος καὶ Κό-
 25 θος ἐξ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες ὁ μὲν τὴν Ἑρέτριαν ᾠκίσε
 Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα· καὶ τῶν Αἰολέων δέ τινες ἀπὸ
 τῆς Πενθίλου στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ, τὸ δὲ
 παλαιὸν καὶ Ἀραβες οἱ Κάδμῳ συνδιαβάντες. αἱ δ'
 οὖν πόλεις αὗται διαφερόντως ἀνξηθεῖσαι καὶ ἀποι-
 30 κίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν· Ἑρέτρια
 μὲν γὰρ συνᾠκίσε τὰς περὶ Παλλήνην καὶ τὸν Ἄθω
 πόλεις, ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύμπῳ, ἃς Φίλιππος

διελνυμένατο. καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ἐστίν· ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὐται, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, ἥνικα ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἄνδρες ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν καὶ τὸν περίβολον τῆς πόλεως ἠΰξησαν, ἐντὸς τείχους λαβόντες τὸν τε Κάνηθον καὶ τὸν Εὐριπον, ἐπιστήσαντες τῇ γεφύρᾳ πύργους καὶ πύλας καὶ τείχος.

- 9 Ὑπέρκειται δὲ τῆς τῶν Χαλκιδέων πόλεως τὸ Αἴ- 10
λαντον καλούμενον πεδῖον. ἐν δὲ τούτῳ θερμοῦν τε ὑδάτων εἶδιν ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφρεῖς, οἷς ἐχρήσατο καὶ Σύλλας Κορνήλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμῶν· καὶ μέταλλον δ' ὑπῆρχε θαυμαστὸν χαλκοῦ καὶ σιδήρου κοινόν, ὅπερ οὐχ ἱστοροῦσιν ἀλλαχοῦ 15
συμβαῖνον· νυνὶ μέντοι ἀμφοτέρω ἐκλέλοιπεν, [ὥσπερ καὶ Ἀθήνησι τὰργυρεῖα.] ἔστι δὲ καὶ ἅπαντα μὲν ἡ Εὐβοία εὖσειστος, μάλιστα δ' ἡ περὶ τὸν πορθμόν, καὶ δεχομένη πνευμάτων ὑποφοράς, καθάπερ καὶ ἡ Βοιωτία καὶ ἄλλοι τόποι, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν διὰ πλειόνων 20
πρότερον. ὑπὸ τοιοῦδε πάθους καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ νήσῳ πόλις καταποθῆναι λέγεται, ἥς μέμνηται καὶ Αἰσχύλος ἐν τῷ Ποντίῳ Γλαύκῳ „Εὐβοῖδα καμπτήν ἀμφὶ „Κηναίου Διὸς ἀκτὴν, κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου „Αἶχα.“ Χαλκὶς δ' ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ 25
„Χαλκίδα τ' ἀρχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν,“ καὶ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ „βὰν δὲ παρὰ Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα πετρήεσσαν“ οἱ περὶ Τηλέμαχον ἀπιόντες παρὰ Νέστορος εἰς τὴν οἰκίαν.

- 10 Ἐρετρίαν δ' οἱ μὲν ἀπὸ Μακίστου τῆς Τριφυλίας 30
ἀποικισθῆναί φασιν ὑπ' Ἐρετριέως, οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρετρίας, ἥ νῦν ἐστὶν ἀγορά· ἔστι δὲ καὶ

περὶ Φάρσαλον Ἐρέτρια, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀδμή-
 του δ' ἵδρυμα λέγεται τὸ ἱερόν, παρ' ᾧ θητεῦσαι λέ-
 γουσι τὸν θεὸν * αὐτόν. Μελανηὶς δ' ἐκαλεῖτο πρότε-
 ρον ἢ Ἐρέτρια καὶ Ἀρότρια· ταύτης δ' ἐστὶ κόμη ἢ C.448
 5 Ἀμάρυνθος ἀφ' ἐπὶ σταδίων τοῦ τείχους. τὴν μὲν
 οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, σαγηνεύσαν-
 τες, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, τοὺς ἀνθρώπους τῷ πλήθει,
 περιχυθέντων τῶν βαρβάρων τῷ τείχει· καὶ δεικνύου-
 σιν ἔτι τοὺς θεμελίους, καλοῦσι δὲ παλαιὰν Ἐρέ-
 10 τριαν, ἢ δὲ νῦν ἐπέκτισται. τὴν δὲ δύναμιν τὴν Ἐρε-
 τριέων ἦν ἔσχον ποτὲ μαρτυρεῖ ἡ στήλη, ἣν ἀνέθε-
 σάν ποτε ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀμαρυνθίας Ἀρτέμιδος· γέ-
 γραπται δ' ἐν αὐτῇ τρισχιλίοις μὲν ὀπλίταις ἔξακο-
 σίοις δ' ἱππεῦσιν ἐξήκοντα δ' ἄρμασι ποιεῖν τὴν πομ-
 15 πὴν· ἐπῆρχον δὲ καὶ Ἀνδρίων καὶ Τηνίων καὶ Κείων
 καὶ ἄλλων νήσων. ἐποίκους δ' ἔσχον ἀπ' Ἡλιδος, ἀφ'
 οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ῥῶ πολλῶ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ
 τέλει μόνον τῶν δημάτων ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεκωμώ-
 δηνται. ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλιν ἦν Τάμυναι πλησίον
 20 τοῦ πορθμοῦ. ἔστι δὲ καὶ Οἰχαλία κόμη τῆς Ἐρετρι-
 κῆς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρα-
 κλέους, ὁμώνυμος τῇ Τραχινίᾳ καὶ τῇ περὶ Τρίκκην
 καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ, ἣν Ἀνδανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν,
 καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ τοὺς Εὐρυτᾶνας.
 25 Νυνὶ μὲν οὖν ὁμολογουμένως ἡ Χαλκὶς φέρεται 11
 τὰ πρωτεῖα καὶ μητροπόλις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων,
 δευτερεύει δ' ἡ Ἐρέτρια. ἀλλὰ καὶ πρότερον αὗται
 μέγα εἶχον ἀξίωμα καὶ πρὸς πόλεμον καὶ πρὸς εἰρήνην,
 ὥστε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχεῖν διαγωγὴν
 30 ἡδεῖαν καὶ ἀθόρυβον. μαρτυρεῖ δ' ἡ τε τῶν Ἐρε-
 τρικῶν φιλοσόφων σχολὴ τῶν περὶ Μενέδημον ἐν τῇ
 Ἐρετρίᾳ γενομένη, καὶ ἔτι πρότερον ἡ Ἀριστοτέλους

ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβή, ὅς γε καὶ κατέλυσεν τὸν βίον.

12 Τὸ μὲν οὖν πλεον ὁμολόγουν ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὗται, περὶ δὲ Ἀηλάντου διενεχθεῖσαι οὐδ' οὕτω τελέως ἐπαύσαντο ὥστ' ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ αὐ- 5 θάδειαν δρᾶν ἕκαστα, ἀλλὰ συνέθεντο ἐφ' οἷς συστήσονται τὸν ἀγῶνα. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ Ἀμαρυνθίῳ στήλῃ τις φράζουσα μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις.

13 Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ πρὸς μάχην ὑπῆρξαν τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρός. δόρασι 10 δ' ἐχρῶντο τοῖς ὀρεκτοῖς, ὥς φησιν ὁ ποιητής „αἰχμη- C.449, „ταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῆσι μελίησι θώρηκας ῥήσσειν.“ ἀλλοίων ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἷαν εἰκὸς εἶναι τὴν Πηλιάδα μελίην ἣν, ὥς φησιν ὁ ποιητής „οἷος ἐπί- „στατο πῆλαι Ἀχιλλεύς“ καὶ ὁ εἰπὼν „δουρὶ δ' ἄκον- 15 „τίξω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις οἶστω“, τῷ παλτῷ λέγει δόρατι. καὶ οἱ μονομαχοῦντες τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δόρασιν εἰσάγονται πρότερον, εἴτα ἐπὶ τὰ ξίφη βαδίζοντες· ἀγχέμαχοι δ' εἰσὶν οὐχ οἱ ξίφει χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐκ χειρός, ὥς φησιν „οὕτησε ξυστῷ 20 „χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα.“ τοὺς μὲν οὖν Εὐβοέας τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένους εἰσάγει, περὶ δὲ Λοκρῶν τὰναντία λέγει ὡς „οὗ σφιν σταδίνης ὑσμίνης ἔργα μέμηλεν, „ἀλλ' ἄρα τόξοισι καὶ ἐυστροφῷ οἶδς ἄώτῳ Ἴλιον εἰς „ἅμ' ἔποντο.“ περιφέρεται δὲ καὶ χρησμοὺς ἐκδοθεῖς 25

8. post τηλεβόλοις: καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν πολεμικῶν ἔθῳ καὶ τῶν ὀπλισμῶν οὐχ ἓν οὗτ' ἔστιν οὗτ' ἦν ἔθος· ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθάπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ ἀκοντισταί, οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῷ χρώμενοι· διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις, ἡ μὲν ἐκ χειρός ἡ δ' ὡς παλτοῖς, καθάπερ καὶ ὁ κοντὸς ἀμφοτέρως τὰς χρεῖας ἀποδίδωσι· καὶ γὰρ συστ' ἔδην καὶ κοντοβολούντων· ὅπερ καὶ ἡ σάρισσα δύναται καὶ ὁ ὑσός.

Αἰγιεῦσιν ἵππον Θεσσαλικόν, Λακεδαιμονίαν δὲ γυναικα, ἄνδρας θ' οἱ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς Ἀρεθούσης,“ τοὺς Χαλκιδέας λέγων ὡς ἀρίστους· ἐκεῖ γὰρ ἡ Ἀρεθούσα.

5 Εἰσὶ δὲ νῦν Εὐβοῖται ποταμοὶ Κηρεὺς καὶ Νηλεὺς, 14 ὧν ἅφ' οὗ μὲν πίνοντα τὰ πρόβατα λευκὰ γίνεται, ἅφ' οὗ δὲ μέλανα· καὶ περὶ τὸν Κραῖθιν δὲ εἴρηται τοιοῦτόν τι συμβαῖνον.

Τῶν δ' ἐκ Τροίας ἐπανιόντων Εὐβοέων τινὲς εἰς 15 Ἰλλυριοὺς ἐκπεσόντες, ἀποβαίνοντες οἴκαδε διὰ τῆς Μακεδονίας περὶ Ἐδεσσαν ἔμειναν συμπολεμήσαντες τοῖς ὑποδεξαμένοις, καὶ ἔκτισαν πόλιν Εὐβοίαν· ἦν δὲ καὶ ἐν Σικελίᾳ Εὐβοία Χαλκιδέων τῶν ἐκεῖ κτίσμα, ἣν Γέλων ἐξανέστησε, καὶ ἐγένετο φρούριον Συρακου- 15 σίων· καὶ ἐν Κερκύρα δὲ καὶ ἐν Δήμῳ τόπος ἦν Εὐβοία καὶ ἐν τῇ Ἀργεῖᾳ λόφος τις.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς Θετταλοῖς καὶ Οἰταίοις πρὸς ἑσπέραν 16 Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρναῆες εἰσι καὶ Ἀθαμᾶνες, εἰ χρὴ καὶ τούτους Ἑλληνας εἰπεῖν, λοιπὸν ἐξηγήσασθαι περὶ τούτων, ἵν' ἔχωμεν τὴν περίοδον ἅπασαν τὴν τῆς Ἑλλάδος· προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς νήσους τὰς προσχώρους μάλιστα τῇ Ἑλλάδι καὶ οἰκουμένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὅσας μὴ περιωδυνάμεν.

Αἰτωλοὶ μὲν τοίνυν καὶ Ἀκαρναῆες ὁμοροῦσιν 2 ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν Ἀχελῶον ποταμὸν ῥέοντα ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς Πίνδου πρὸς νότον διὰ τε Ἀργαίων Αἰτωλικοῦ ἔθνους καὶ Ἀμφιλόχων, Ἀκαρ- C.450 νᾶνες μὲν τὸ πρὸς ἑσπέραν μέρος ἔχοντες τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου τοῦ κατὰ Ἀμφιλόχους 30 καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος, Αἰτωλοὶ δὲ τὸ πρὸς ἑὼ μέχρι τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν καὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τῶν Οἰταίων. ὑπέρεκινται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ

καὶ τοῖς προσβορείοις μέρεσι τῶν μὲν Ἀκαρνάνων Ἀμφίλοχοι, τούτων δὲ Δόλοπες καὶ ἡ Πίνδος, τῶν δ' Αἰτωλῶν Περραιβοὶ τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰνιάνων τι μέρος τῶν τὴν Οἴτην ἐχόντων· τὸ δὲ νότιον πλευρόν, τό τε Ἀκαρνανικὸν ὁμοίως καὶ τὸ Αἰτωλικόν, κλύξε- 5
ται τῇ ποιούσῃ θαλάττῃ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, εἰς ὃν καὶ ὁ Ἀχελῷος ποταμὸς ἐξίησιν, ὀρίζων τὴν τῶν Αἰτωλῶν παραλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανικὴν· ἐκαλεῖτο δὲ Θόας ὁ Ἀχελῷος πρότερον. ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ Δύμην ὁμώνυμος τούτῳ, καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ περὶ Λάμειαν. 10
εἴρηται δὲ καὶ ὅτι ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου τὸ στόμα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ φασι.

2 Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρναῖσιν Ἀνακτόριον τε ἐπὶ χερρονήσου ἰδρυμένον Ἀκτίου πλησίον, ἐμπόριον τῆς νῦν ἐκτισμένης ἐφ' ἡμῶν Νικοπόλεως, καὶ 15
Στράτος, ἀνάπλουν ἔχουσα τῷ Ἀχελῷῳ πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων, καὶ Οἰνειαῖδαι, καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἡ μὲν παλαιὰ οὐ κατοικουμένη, ἴσον ἀπέχουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τοῦ Στράτου, ἡ δὲ νῦν ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς διέχουσα· καὶ ἄλ- 20
λαι δ' εἰσὶ, Πάλαιρός τε καὶ Ἀλυζία καὶ Λευκάς καὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖσται περριοικίδες γεγόνασιν ἢ καὶ πᾶσαι τῆς Νικοπόλεως· κεῖται δ' ὁ Στράτος κατὰ μέσῃν τὴν ἐξ Ἀλυζίας ὁδὸν εἰς Ἀνακτόριον. 25

3 Αἰτωλῶν δ' εἰσὶ Καλυδῶν τε καὶ Πλευρών, νῦν μὲν τεταπεινωμένοι, τὸ δὲ παλαιὸν πρόσχημα τῆς Ἑλλάδος ἦν ταῦτα τὰ κτίσματα. καὶ δὴ καὶ διηροῦσθαι συνέβαινε δίχα τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν μὲν ἀρχαίαν λέγεσθαι τὴν δ' ἐπίκτητον· ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ 30
Ἀχελῷου μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν ἐπὶ πολὺ καὶ τῆς μεσογαίας ἀνήκουσαν εὐκάρπου τε καὶ πεδιάδος, ἣ

ἐστὶ καὶ Στράτος καὶ τὸ Τριχώνιον ἀρίστην ἔχον γῆν·
ἐπικτήτων δὲ τὴν τοῖς Λοκροῖς συνάπτουσιν ὥς ἐπὶ
Ναύπακτόν τε καὶ Εὐπάλιον, τραχυτέραν τε οὖσαν
καὶ λυπροτέραν, μέχρι τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Ἀθαμάνων
5 καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἤδη περισταμένων
ὁρῶν τε καὶ ἐθνῶν.

Ἔχει δὲ καὶ ἡ Αἰτωλία ὄρος μέγιστον μὲν τὸν Κό- 4
ρακα, συνάπτοντα τῇ Οἴτῃ, τῶν δ' ἄλλων ἐν μέσῳ
μὲν μᾶλλον τὸν Ἀράκυνθον, περὶ ὃν τὴν νεωτέραν C. 451
10 Πλευρῶνα συνώκισαν ἀφέντες τὴν παλαιὰν ἐγγὺς κει-
μένην Καλυδῶνος οἱ οἰκήτορες, εὐκαρπον' οὖσαν καὶ
πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν Δημητρίου τοῦ ἐπι-
κληθέντος Αἰτωλικοῦ· ὑπὲρ δὲ τῆς Μολυκρείας Τα-
φιασσὸν καὶ Χαλκίδα, ὄρη ἱκανῶς ὑψηλά, ἐφ' οἷς πο-
15 λίχνια ἴδρυτο Μακυνία τε καὶ Χαλκίς, ὁμώνυμος τῷ
ὄρει, ἣν καὶ Ὑποχαλκίδα καλοῦσι· Κούριον δὲ πλη-
σίον τῆς παλαιᾶς Πλευρῶνος, ἀφ' οὗ τοὺς Πλευρω-
νίους Κουρητας ὀνομασθῆναί τινες ὑπέλαβον.

Ὁ δ' Εὐήνος ποταμὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Βωμιέων 5
20 τῶν ἐν Ὀφιεῦσιν Αἰτωλικῷ ἔθνει (καθάπερ καὶ οἱ Εὐ-
ρυτᾶνες καὶ Ἀγραῖοι καὶ Κουρηται καὶ ἄλλοι), ρεῖ δ'
οὐ διὰ τῆς Κουρητικῆς κατ' ἀρχάς, ἥτις ἐστὶν ἡ αὐτὴ
τῇ Πλευρωνίᾳ, ἀλλὰ διὰ τῆς προσεφῆς μᾶλλον παρὰ
τὴν Χαλκίδα καὶ Καλυδῶνα· εἴτ' ἀνακάμψας ἐπὶ τὰ
25 τῆς Πλευρῶνος πεδιά τῆς παλαιᾶς καὶ παραλλάξας εἰς
δύσιν ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἐκβολὰς καὶ τὴν μεσημ-
βρίαν· ἐκαλεῖτο δὲ Ἀνκόρμας πρότερον· καὶ ὁ Νέσσος
ἐνταῦθα λέγεται πορθμεὺς ἀποδεδειγμένος ὑφ' Ἡρα-
κλέους ἀποθανεῖν, ἐπειδὴ πορθμεύων τὴν Δηιάνειραν
30 ἐπεχείρει βιάσασθαι.

Καὶ Ὁλενον δὲ καὶ Πυλὴννῃν ὀνομάζει πόλεις ὁ 6
ποιητὴς Αἰτωλικάς, ὧν τὴν μὲν Ὁλενον ὁμωνύμως τῇ

Ἀχαϊκῇ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψαν, πλησίον οὖσαν τῆς νεωτέρας Πλευρῶνος, τῆς δὲ χώρας ἡμφισβήτουν Ἀκαρνᾶνες· τὴν δὲ Πυλὴνην μετενέγκαντες εἰς τοὺς ἀνώτερον τόπους ἥλλαξαν αὐτῆς καὶ τοῦνομα Πρόσχιον καλέσαντες. Ἑλλάνικος δ' οὐδὲ τὴν περὶ 5 ταύτας ἱστορίαν οἶδεν, ἀλλ' ὥς ἔτι καὶ αὐτῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταστάσει μέμνηται, τὰς δ' ὕστερον καὶ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου κτισθεῖσας Μακυνίαν καὶ Μολύκρειαν ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείστην εὐχέρειαν ἐπιδεικνύμενος ἐν πάσῃ σχεδὸν τι τῇ γραφῇ. 10

7 Καθόλου μὲν οὖν ταῦτα περὶ τῆς χώρας ἔστι τῆς τῶν Ἀκαρνάνων καὶ τῶν Αἰτωλῶν, περὶ δὲ τῆς παραλίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ἔτι καὶ ταῦτα προσληπτέον· ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου πρῶτόν ἐστιν Ἀκαρνάνων χωρίον τὸ 15 Ἀκτιον. ὁμωνύμως δὲ λέγεται τό τε ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος καὶ ἡ ἄκρα ἡ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. τοῦ δ' ἱεροῦ τετταράκοντα μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ Ἀνακτόριον ἐν τῷ κόλπῳ ἰδρυμένον, διακοσίους δὲ καὶ τετταράκοντα ἡ Λευκάς. 20

8 Αὕτη δ' ἦν τὸ παλαιὸν μὲν χερρόνησος τῆς Ἀκαρνάνων γῆς, καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς αὐτὴν ἀκτὴν ἡπίριοιο, τὴν περαίαν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡπίριον C.452 καλῶν· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἀκαρνανία· ὥστε, ὅταν φῇ ἀκτὴν ἡπίριοιο, τῆς Ἀκαρνανίας ἀκτὴν δέχεσθαι δεῖ. 25 τῆς δὲ Λευκάδος ἢ τε Νήριτος, ἣν φησιν ἐλεῖν ὁ Λαέρτης „ἢ μὲν Νήριτον εἶλον ἐνκτίμενον πολίεθρον, „ἀκτὴν ἡπίριοιο, Κεφαλλήνεσσιν ἀνάσσων,“ καὶ ἃς ἐν καταλόγῳ φησί „καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα „τροχηῖαν.“ Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κυνφέλου 30 καὶ Γόργου ταύτην τε κατέσχον τὴν ἀκτὴν καὶ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προῆλθον, καὶ ἦ τε Ἀμβρακία

συνφκίσθη καὶ Ἀνακτόριον, καὶ τῆς χειρρονήσου διο-
 ρύξαντες τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα,
 καὶ μετενέγκαντες τὴν Νήριτον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃς ἦν
 ποτὲ μὲν ἰσθμὸς νῦν δὲ πορθμὸς γεφύρα ζευκτός, με-
 5 τωνόμασαν Λευκάδα, ἐπώνυμον δοκῶ μοι τοῦ Λευ-
 κάτα· πέτρα γάρ ἐστι λευκή τὴν χροάν, προκειμένη
 τῆς Λευκάδος εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, ὡς
 ἐντεῦθεν τοῦνομα λαβεῖν.

Ἔχει δὲ τὸ τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ τὸ 9
 10 ἄλμα τὸ τοὺς ἔρωτας παύειν πεπιστευμένον· „οὐ δὴ λέ-
 „γεται πρώτη Σαπφώ“ ὥς φησιν ὁ Μένανδρος „τὸν
 „ὑπέροκμπου θηρῶσα Φάων“ οἰστρῶντι πόθῳ ῥῖψαι
 „πέτρας ἀπὸ τηλεφανοῦς ἄλμα κατ’ εὐχὴν σὴν, δέ-
 „σποτ’ ἄναξ.“ ὁ μὲν οὖν Μένανδρος πρώτην ἀλέσθαι
 15 λέγει τὴν Σαπφώ, οἱ δ’ ἔτι ἀρχαιολογικώτεροι Κέφα-
 λὸν φασιν ἐρασθέντα Πτερέλα τὸν Διονέως. ἦν δὲ
 καὶ πάτριον τοῖς Λευκαδίοις κατ’ ἐνιαυτὸν ἐν τῇ θυσίᾳ
 τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπὸ τῆς σκοπῆς ῥιπτεῖσθαι τινα τῶν
 ἐν αἰτίαις ὄντων ἀποτροπῆς χάριν, ἐξαπτομένων ἐξ
 20 αὐτοῦ παντοδαπῶν πτερῶν καὶ ὀρνέων ἀνακουφίζειν
 δυναμένων τῇ πτήσει τὸ ἄλμα, ὑποδέχεσθαι δὲ κάτω
 μικραῖς ἀλιάσι κύκλῳ περιεστῶτας πολλοὺς καὶ περι-
 σῶζειν εἰς δύναμιν τῶν ὄρων ἔξω τὸν ἀναληφθέντα.

Ὁ δὲ τὴν Ἀλκμαιονίδα γράψας, Ἰκαρίου τοῦ Πη-
 25 νελόπης πατρὸς υἱεῖς γενέσθαι δύο, Ἀλυξέα καὶ Λευ-
 κάδιον, δυναστεῦσαι δ’ ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τούτους μετὰ
 τοῦ πατρός· τούτων οὖν ἐπωνύμους τὰς πόλεις Ἐφο-
 ρος λέγεσθαι δοκεῖ.

Κεφαλλῆνας δὲ νῦν μὲν τοὺς ἐκ τῆς νήσου τῆς 10
 30 Κεφαλληνίας λέγουσιν, Ὅμηρος δὲ πάντας τοὺς ὑπὸ
 τῷ Ὀδυσσεῖ, ὧν εἰσι καὶ οἱ Ἀκαρνανᾶνες· εἰπὼν γάρ
 „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλλῆνας, οἳ ῥ’ Ἰθάκην εἶχον

„καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον“ (τὸ ἐν ταύτῃ ὄρος ἐπιφα-
 C.453νές, ὥς καὶ „οἱ δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ' ἱερῶν“
 καὶ αὐτοῦ τοῦ Δουλιχίου τῶν Ἐχινάδων ὄντος· καὶ
 „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἥλιδα“ καὶ τοῦ Βου-
 πρασίου ἐν Ἥλιδι ὄντος· [καί] „οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον καὶ 5
 „Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε“ καὶ τούτων ἐν Εὐβοίᾳ οὐ-
 σῶν· καὶ „Τρωῆς καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι“ ὥς καὶ
 ἐκείνων Τρωῶν ὄντων)· πλὴν μετὰ γε Νήριτον φησί
 „καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τροχέϊαν, οἳ τε
 „Ζάκυνθον ἔχον ἢ δ' οἱ Σάμον ἀμφενέμοντο, οἳ τ' 10
 „ἡπειρον ἔχον ἢ δ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο.“ ἡπειρον μὲν
 οὖν τὰ ἀντιπέρα τῶν νήσων βούλεται λέγειν, ἅμα τῇ
 Λευκάδι καὶ τὴν ἄλλην Ἀκαρνανίαν συμπεριλαβεῖν
 βουλόμενος, περὶ ἧς καὶ οὕτω λέγει „δῶδεκ' ἐν ἡπείρῳ
 ἀγέλαι, τόσα πῶεα μῆλων,“ τάχα τῆς Ἠπειρωτίδος τὸ 15
 παλαιὸν μέχρι δεῦρο διατεινούσης καὶ ὀνόματι κοινῶ
 ἡπείρου λεγομένης· Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν,
 ὥς καὶ ὅταν φῇ „ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παι-
 „παλοέσσης.“ τῷ γὰρ ἐπιθέτω τὴν ὁμωνυμίαν διέ-
 σταλται, ὥς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τι- 20
 θεῖς τοῦνομα. τετραπόλεως γὰρ οὗσης τῆς νήσου μία
 τῶν τεττάρων ἐστὶν ἢ καὶ Σάμος καὶ Σάμη καλουμένη
 καθ' ἑκάτερον τοῦνομα, ὁμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. ὅταν
 δ' εἴπῃ „ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι
 „Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,“ τῶν 25
 νήσων ἀριθμὸν ποιῶν δηλὸς ἐστὶ καὶ Σάμην καλῶν
 τὴν νήσον, ἣν πρότερον Σάμον ἐκάλεσεν. Ἀπολλόδω-
 ρος δὲ τοτὲ μὲν τῷ ἐπιθέτω λέγων διεστάλθαι τὴν ἀμ-
 φιβολίαν εἰπόντα „Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,“ ὥς τὴν
 νήσον λέγοντα, τοτὲ δὲ γράφεσθαι δεῖν „Δουλιχίῳ τε 30
 „Σάμῳ τε“ ἀλλὰ μὴ „Σάμῃ τε“ δηλὸς ἐστὶ τὴν μὲν
 πόλιν Σάμην καὶ Σάμον συνωνύμως ὑπολαμβάνων

ἐκφέρεσθαι, τὴν δὲ νῆσον Σάμον μόνον· ὅτι γὰρ Σάμη
λέγεται ἡ πόλις δῆλον εἶναι ἐκ τε τοῦ διαριθμούμενον
τοὺς ἐξ ἐκάστης πόλεως μνηστῆρας φάναι „ἐκ δὲ Σά-
„μης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι φῶτες ἔασι,“ καὶ ἐκ τοῦ
5 περὶ τῆς Κτιμένης λόγου „τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ’
„ἔδοσαν.“ ἔχει δὲ ταῦτα λόγον. οὐ γὰρ εὐκρινῶς ἀπο-C.454
δίδωσιν ὁ ποιητὴς οὔτε περὶ τῆς Κεφαλληνίας οὔτε
περὶ τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν ἄλλων πλησίον τόπων, ὥστε
καὶ οἱ ἐξηγούμενοι διαφέρονται καὶ οἱ ἱστοροῦντες.

10 Αὐτίκα γὰρ ἐπὶ τῆς Ἰθάκης ὅταν φῇ „οἱ δ’ Ἰθά- 11
„κην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,“ ὅτι μὲν τὸ
Νήριτον ὄρος λέγει τῷ ἐπιθέτῳ δηλοῖ. ἐν ἄλλοις δὲ
καὶ ῥητῶς ὄρος „ναιετάω δ’ Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’
„ὄρος αὐτῇ, Νήριτον εἰνοσίφυλλον ἀριπρεπές.“ Ἰθά-
15 κην δ’ εἴτε τὴν πόλιν εἴτε τὴν νῆσον λέγει, οὐ δῆλον
ἐν τούτῳ γε τῷ ἔπει „οἱ δ’ Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον.“
κυρίως μὲν γὰρ ἀκούων τις τὴν πόλιν δέξαιτ’ ἄν, ὥς
καὶ Ἀθήνας καὶ Λυκαβηττὸν εἴ τις λέγοι, καὶ Ρόδον
καὶ Ἀτάβυριν, καὶ ἔτι Λακεδαίμονα καὶ Ταῦγετον·
20 ποιητικῶς δὲ τὸ νυναντίον. ἐν μέντοι τῷ „ναιετάω δ’
„Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’ ὄρος αὐτῇ Νήριτον“ [δῆ-
λου]· ἐν γὰρ τῇ νήσῳ οὐκ ἐν τῇ πόλει τὸ ὄρος. ὅταν
δὲ οὕτω φῇ „ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπὸ Νηίου εἰλήλουθ-
„μεν,“ ἄδηλον, εἴτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νή-
25 ιον εἴτε ἕτερον ἢ ὄρος ἢ χωρίον.

Καὶ τοῦτο δὲ δοκεῖ ὑπεναντιότητά τινα δηλοῦν 12
„αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτῃ εἶναι ἀλλ’ κεῖται.“ χθα-
μαλὴ μὲν γὰρ ἡ ταπεινὴ καὶ χαμηλὴ, πανυπερτάτῃ δὲ

25. post χωρίον : ὁ μέντοι ἀντὶ Νηρίτου γράφων Νήρικον,
ἢ ἀνάπαλιν, παραπαλεῖ τελέως· τὸ μὲν γὰρ εἰνοσίφυλλον κα-
λεῖ ὁ ποιητὴς, τὸ δ’ ἐνκείμενον πτολίεθρον, καὶ τὸ μὲν ἐν Ἰθάκῃ,
τὸ δ’ ἀκτὴν ἡπείροιο.

ἡ ὑψηλή, οἷαν διὰ πλειόνων σημαίνει, Κραναὴν κα-
 λῶν· καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ λιμένος „τορηχεῖαν ἀταρ-
 „πὸν χῶρον ἀν’ ὑλήεντα“ καὶ „οὐ γάρ τις νήσων εὐ-
 „δείελος, οὐδ’ εὐλείμων, αἷθ’ ἄλλ’ κεκλίεται· Ἰθάκη
 „δέ τε καὶ περὶ πασέων.“ ἔχει μὲν οὖν ἀπεμφάσεις τοι- 5
 αὐτάς ἢ φράσις, ἐξηγοῦνται δὲ οὐ κακῶς· οὔτε γὰρ
 χθαμαλὴν δέχονται ταπεινὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρόσχω-
 ρον τῇ ἡπείρῳ ἐγγυτάτω οὔσαν αὐτῆς· οὔτε πανυπερ-
 τάτην ὑψηλοτάτην ἀλλὰ πανυπερτάτην πρὸς ζόφον,
 οἷον ὑπὲρ πάσας ἐσχάτην τετραμμένην πρὸς ἄρκτον· 10
 τοῦτο γὰρ βούλεται λέγειν τὸ πρὸς ζόφον, τὸ δ’ ἐναν-
 C.455τίον πρὸς νότον „αἰ δὲ τ’ ἄνευθε πρὸς ἡῶ τ’ ἡελίον τε.“
 τὸ γὰρ ἄνευθε πόρῳ καὶ χωρὶς ἔστιν, ὥς τῶν μὲν ἄλ-
 λων πρὸς νότον κεκλιμένων καὶ ἀπωτέρω τῆς ἡπείρου,
 τῆς δ’ Ἰθάκης ἐγγύθεν καὶ πρὸς ἄρκτον. ὅτι δ’ οὕτω 15
 λέγει τὸ νότιον μέρος καὶ ἐν τοῖσδε φανερόν „εἴτ’ ἐπὶ
 „δεξι’ ἴωσι, πρὸς ἡῶ τ’ ἡελίον τε, εἴτ’ ἐπ’ ἀριστερὰ τοίγε,
 „ποτὶ ζόφον ἡερόεντα“ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖσδε „ὦ φί-
 „λοι, οὐ γάρ τ’ ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ’ ὅπη ἡώς, οὐδ’ ὅπη
 „ἡέλιος φαεσίμβροτος εἶδ’ ὑπὸ γαῖαν, οὐδ’ ὅπη ἀννεῖ- 20
 „ται.“ ἔστι μὲν γὰρ δέξασθαι τὰ τέτταρα κλίματα τὴν
 ἡῶ δεχομένους τὸ νότιον μέρος, ἔχει τέ τινα τοῦτ’ ἔμ-
 φασιν· ἀλλὰ βέλτιον τὸ κατὰ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου
 νοεῖν ἀντιτιθέμενον τῷ ἀρκτικῷ μέρει· ἐξάλλαξιν γὰρ
 τινα τῶν οὐρανίων πολλὴν βούλεται σημαίνειν ὁ λό- 25
 γος, οὐχὶ ψιλὴν ἐπίκρουσιν τῶν κλιμάτων. δεῖ γὰρ κατὰ
 πάντα συννεφεῖν καιρόν, ἅνθ’ ἡμέρας ἅν τε νύκτωρ
 συμβῇ, παρακολουθεῖν· τὰ δ’ οὐράνια ἐξαλλάττει ἐπὶ
 πλέον τῷ πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον ἢ ἥττον παραχω-
 ρεῖν ἡμᾶς ἢ εἰς τοῦναντίον. τοῦτο δὲ οὐ δύσεως καὶ 30
 ἀνατολῆς ἐγκαλύψεις ποιεῖ (καὶ γὰρ αἰθρίας οὔσης
 συμβαίνει), ἀλλὰ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου. υἷαλιστα

γὰρ ἀρκτικός ἐστὶν ὁ πόλος· τούτου δὲ κινουμένου, καὶ ποτὲ μὲν κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος, καὶ οἱ ἀρκτικοὶ συµμεταβάλλουσι, ποτὲ δὲ συνεκλείπουσι κατὰ τὰς τοιαύτας παραχωρήσεις, 5 ὥστε οὐκ ἂν εἰδείης ὅπου ἐστὶ τὸ ἀρκτικὸν κλίμα, οὐδ' εἰ ἀρχὴν ἐστίν· εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τὸναντίον ἂν γνοίης.

Κύκλος δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὀγδοήκοντα σταδίων. περὶ μὲν Ἰθάκης ταῦτα.

Τὴν δὲ Κεφαλληνίαν τετράπολιν οὖσαν οὕτ' αὖ- 13
10 τὴν εἶρηκε τῷ νῦν ὀνόματι οὔτε τῶν πόλεων οὐδεμίαν, πλὴν μιᾶς εἴτε Σάμης εἴτε Σάμου, ἣ νῦν μὲν οὐκέτ' ἐστίν, ἔχνη δ' αὐτῆς δείκνυται κατὰ μέσον τὸν πρὸς Ἰθάκῃ πορθμόν· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Σαμαῖοι καλοῦνται· αἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσὶν ἔτι μικραὶ πόλεις τινές, [Πα- 15 λεῖς] Πρωήσης καὶ Κράνιοι. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ ἄλλην προσέκτισε Γάιος Ἀντώνιος, ὁ θεῖος Μάρκου Ἀντωνίου, ἠνίκα φυγὰς γενόμενος μετὰ τὴν ὑπατείαν, ἣν συνῆρξε Κικέρωνι τῷ ρήτορι, ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ διέτριψε καὶ τὴν ὅλην νῆσον ὑπήκοον ἔσχευ ὥς ἰδίου 20 κτῆμα· οὐκ ἔφθη μέντοι συνοικίσας, ἀλλὰ καθόδου τυχῶν πρὸς ἄλλοις μείζουσιν ὧν κατέλυσε τὸν βίον.

Οὐκ ὥκνησαν δὲ τινες τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὖ- 14
τὴν τῷ Δουλιχίῳ φάναι, οἱ δὲ τῇ Τάφῳ, καὶ Ταφίους C.456
τοὺς Κεφαλληνίους, τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Τηλεβόας, καὶ 25 τὸν Ἀμφιτρούωνα δεῦρο στρατεῦσαι μετὰ Κεφάλου τοῦ Διονέως ἐξ Ἀθηναίων φυγάδος παραληφθέντος, κατασχόντα δὲ τὴν νῆσον παραδοῦναι τῷ Κεφάλῳ, καὶ ταύτην μὲν ἐπάνυμον ἐκείνου γενέσθαι τὰς δὲ πόλεις τῶν παίδων αὐτοῦ. ταῦτα δ' οὐχ ὀμηρικά· οἱ μὲν 30 γὰρ Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεὶ καὶ Λαέρτῃ, ἣ δὲ Τάφος ὑπὸ τῷ Μέντῃ „Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὐχομαι „εἶναι νίος, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.“

καλεῖται δὲ νῦν Ταφιάς ἢ Τάφος. οὐδ' Ἑλλάνικος ὁμη-
 ρικὸς Δουλίχιον τὴν Κεφαλληνίαν λέγων. τὸ μὲν γὰρ
 ὑπὸ Μέγητι εἴρηται καὶ αἱ λοιπαὶ Ἐχινάδες, οἳ τε ἐνοι-
 κοῦντες Ἐπειοὶ ἐξ Ἥλιδος ἀφιγμένοι· διόπερ καὶ τὸν
 Ὠτον τὸν Κυλλήνιον „Φυλείδew ἔταρον μεγαθύμων 5
 „ἀρχὸν Ἐπειῶν“ καλεῖ. „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλ-
 „λῆνας μεγαθύμους.“ οὗτ' οὖν Δουλίχιον ἢ Κεφαλ-
 ληνία καθ' Ὀμηρον οὔτε τῆς Κεφαλληνίας τὸ Δουλί-
 χιον, ὥς Ἀνδρῶν φησί· τὸ μὲν γὰρ Ἐπειοὶ κατεῖχον,
 τὴν δὲ Κεφαλληνίαν ὅλην Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεῖ, 10
 οἱ δ' ὑπὸ Μέγητι. οὐδὲ Παλεῖς Δουλίχιον ὑφ' Ὀμήρου
 λέγονται, ὥς γράφει Φερεκύδης. μάλιστα δ' ἐναντι-
 οὔται Ὀμήρῳ ὁ τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δου-
 λιχίῳ λέγων, εἶπερ τῶν μνηστήρων „ἐκ μὲν Δουλιχίῳ
 „δύω καὶ πεντήκοντα“ ἦσαν, ἐκ δὲ Σάμης „πίσυρές τε 15
 „καὶ εἰκοσιν.“ οὐ γὰρ τοῦτ' ἂν εἴη λέγων, ἐξ ὅλης μὲν
 τόσους ἐκ δὲ μιᾶς τῶν τεττάρων παρὰ δύο τοὺς ἡμί-
 σεις. εἰ δ' ἄρα τοῦτο δῶσει τις, ἐρησόμεθα τίς ἂν εἴη ἢ
 Σάμη, ὅταν οὕτω φῇ „Δουλίχιόν τε Σάμην τ' ἠδ'
 „ὑλήεντα Ζάκυνθον.“ 20

- 15 Κεῖται δ' ἢ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν, διέ-
 χουσα τοῦ Λευκάτα περὶ πεντήκοντα (οἱ δὲ τετταρά-
 κοντά φασι) σταδίους, τοῦ δὲ Χελωνάτα περὶ ὀγδοή-
 κοντα. αὐτὴ δ' ἐστὶν ὥς τριακοσίων τὴν περίμετρον,
 μακρὰ δ' ἀνήκουσα πρὸς εὖρον, ὀρεινὴ· μέγιστον δ' 25
 ὄρος ἐν αὐτῇ ἐν ᾧ τὸ Διὸς Αἰνησίου ἱερόν· καθ' ὃ δὲ
 στενωτάτῃ ἐστὶν ἢ νῆσος, ταπεινὸν ἰσθμὸν ποιεῖ ὥσθ'
 ὑπερκλύζεσθαι πολλάκις ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν·
 πλησίον δ' εἰσὶ τῶν στενῶν ἐν κόλπῳ Κράνιοί τε καὶ
 Παλεῖς. 30

Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ 16
 Ἀστερία νησίον (Ἀστερίς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται)
 ἦν ὁ μὲν Σκήψιος μὴ μένειν τοιαύτην οἴαν φησὶν ὁ
 ποιητής „λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ ἀμφίδυμοι.“ ὁ
 5 δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνιον λέγει C.457
 ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενὰς τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἰσθμῷ κείμενον.

Καλεῖ δ' ὁ ποιητής Σάμον καὶ τὴν Θρακίαν, ἣν 17
 νῦν Σαμοθράκην καλοῦμεν. τὴν δ' Ἰωνικὴν οἶδε μὲν,
 ὥς εἰκός· καὶ γὰρ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰδέναι φαί-
 10 νεται· οὐκ [ἂν] ἀντιδιέστειλε δὲ τὴν ὁμωνυμίαν, περὶ
 τῆς Σαμοθράκης λέγων, τοτὲ μὲν τῷ ἐπιθέτῳ „ὑψοῦ
 „ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης, Θρηκίης“
 τοτὲ δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν πλησίον νήσων „ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἴμβρον καὶ Αἴμνον ἀμιχθαλόεσσαν“ καὶ πάλιν
 15 „μεσσηγὺς τε Σάμοιο καὶ Ἴμβρου παιπαλοέσσης.“ ἥδει
 μὲν οὖν, οὐκ ὠνόμακε δ' αὐτήν· οὐδ' ἐκαλεῖτο τῷ
 αὐτῷ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ Μελάμφυλλος, εἴτ' Ἀν-
 θεμῖς, εἴτα Παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Παρθε-
 νίου, ὃς Ἴμβρασος μετωνομάσθη. ἐπεὶ οὖν κατὰ τὰ
 20 Τρωικὰ Σάμος μὲν καὶ ἡ Κεφαλληνία ἐκαλεῖτο καὶ ἡ
 Σαμοθράκη (οὐ γὰρ ἂν Ἐκάβη εἰσήγετο λέγουσα ὅτι
 τοὺς παῖδας αὐτῆς „πέρνασχ' ὅν κε λάβοι ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἴμβρον“), Ἰωνικὴ δ' οὐκ ἀπώκιστό πω, δῆλον ὅτι
 ἀπὸ τῶν προτέρων τινὸς τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχεν· ἐξ ὧν
 25 κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ὁ λέ-
 γουσιν οἱ φήσαντες, μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν καὶ
 τὴν Τεμβροίωνος παρουσίαν ἀποίκους ἐλθεῖν ἐκ Σάμου
 καὶ ὀνομάσαι Σάμον τὴν Σαμοθράκην, ὥς οἱ Σάμιοι
 τοῦτ' ἐπλάσαντο δόξης χάριν. πιθανώτεροι δ' εἰσὶν
 30 [οἱ] ἀπὸ τοῦ Σάμου καλεῖσθαι τὰ ὕψη φήσαντες εὐρῇ-
 σθαι τοῦτο τοῦνομα τὴν νῆσον· ἐντεῦθεν γὰρ „εἰφαί-
 „νετο πᾶσα μὲν Ἰδη, φαίνεται δὲ Πριάμοιο πόλις καὶ

„νῆες Ἀχαιῶν.“ τινὲς δὲ Σάμον καλεῖσθαι φασιν ἀπὸ Σαῖων, τῶν οἰκούντων Θρακῶν πρότερον, οἳ καὶ τὴν ἡπειρον ἔσχον τὴν προσεχῇ, εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς Σαπαίοις ὄντες ἢ τοῖς Σιντοῖς, οὓς Σίντιας καλεῖ ὁ ποιητής, εἰδ' ἕτεροι. μέμνηται δὲ τῶν Σαῖων Ἀρχίλοχος „ἀσπί- 5
 „δα μὲν Σαῖων τις ἀνείλετο, τὴν παρὰ θάμνω ἔντος
 „ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“

- 18 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῶν ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεὶ τεταγμένων νήσων ἡ Ζάκυνθος, μικρῷ πρὸς ἑσπέραν μᾶλλον τῆς
 458 Κεφαλληνίας κεκλιμένη τῆς Πελοποννήσου, συνά- 10
 πτουςα δ' αὐτῇ πλέον. ἔστι δ' ὁ κύκλος τῆς Ζακύνθου
 σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα· διέχει δὲ καὶ τῆς Κεφαλλη-
 νίας ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν εὐκαρπος
 δέ· καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος, ὁμώνυμος. ἐντεῦθεν εἰς
 Ἑσπερίδας τῆς Αἰβύης στάδιοι τρισχίλιοι ἑξακόσιοι. 15
- 19 Καὶ ταύτης δὲ καὶ τῆς Κεφαλληνίας πρὸς ἑω τὰς
 Ἐχινάδας ἰδρῦσθαι νήσους συμβέβηκεν, ὧν τό τε Δου-
 λίχιόν ἐστι (καλοῦσι δὲ νῦν Δολίχαν) καὶ αἱ Ὀξεῖαι κα-
 λούμεναι, ἃς Θοὰς ὁ ποιητής εἶπε· καὶ ἡ μὲν Δολίχα
 κεῖται κατὰ Οἰνιάδας καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἀχελώου, 20
 διέχουσα Ἀράξου τῆς τῶν Ἡλείων ἄκρας ἑκατόν, αἱ
 λοιπαὶ δ' Ἐχινάδες (πλείους δ' εἰσί, πᾶσαι λυπρὰ καὶ
 τραχεῖαι) πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀχελώου, πεντεκαίδεκα
 σταδίους ἀφροσῶσα ἢ ἀπωτάτω, ἡ δ' ἐγγυτάτω πέντε,
 πελαγίζουσαι πρότερον, ἀλλ' ἡ χοῦς τὰς μὲν ἐξηπεῖ- 25
 ρωκεν αὐτῶν ἤδη, τὰς δὲ μέλλει πολλὴ καταφερομένη·
 ἥπερ καὶ τὴν Παραχελωῖτιν καλουμένην χώραν, ἣν
 ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει, περιμάχητον ἐποίει τὸ παλαιὸν
 τοὺς ὄρους συγχέουσα ἀεὶ τοὺς ἀποδεικνυμένους τοῖς
 Ἀκαρναῶσι καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς· ἐκρίνοντο γὰρ τοῖς ὅπλοις 30

οὐκ ἔχοντες διαιτητάς, ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι·
 ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μῦθος ἐπλάσθη τις, ὥς Ἡρακλέους
 καταπολεμήσαντος τὸν Ἀχελῶον καὶ ἐνεγκαμένου τῆς
 νίκης ἄθλον τὸν Δηιανείρας γάμον τῆς Οἰνέως θυ-
 5 γατρός, ἣν πεποίηκε Σοφοκλῆς τοιαῦτα λέγουσαν
 „μνηστὴρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῶον λέγω, ὃς μ'
 „ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξήτει πατρός, φοιτῶν ἐναργῆς
 „ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος δράκων ἐλικοτός, ἄλλοτ' ἀν-
 δρεῖω κύτει βούπρωρος.“ προστιθέασι δ' ἐνιοι καὶ
 10 τὸ τῆς Ἀμαλθείας τοῦτ' εἶναι λέγοντες κέρας, ὃ ἀπέ-
 κλασεν ὁ Ἡρακλῆς τοῦ Ἀχελῶου καὶ ἔδωκεν Οἰνεῖ τῶν
 γάμων ἔδνον· οἱ δ' εἰκάζοντες ἐξ αὐτῶν τάληθες ταύ-
 ρω μὲν εἰοκότα λέγεσθαι τὸν Ἀχελῶον φασι, καθάπερ
 καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς, ἀπό τε τῶν ἤχων καὶ τῶν
 15 κατὰ τὰ ρεῖθρα καμπῶν, ἃς καλοῦσι κέρατα, δράκοντι
 δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα, βούπρωρον δὲ διὰ
 τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ ταυρωπὸν· τὸν Ἡρακλέα
 δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα καὶ τῷ Οἰνεῖ κηδεύ-
 σοντα παραχῶμασί τε καὶ διοχετεῖαῖς βιάσασθαι τὸν
 20 ποταμὸν πλημμελῶς ρέοντα καὶ πολλὴν τῆς Παραχε-C.459
 λωίτιδος ἀναψύξαι χαριζόμενον τῷ Οἰνεῖ· καὶ τοῦτ'
 εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας. τῶν μὲν οὖν Ἐχινάδων
 καὶ τῶν Ὀξειῶν κατὰ τὰ Τρωικὰ Μέγητα ἄρχειν φησὶν
 Ὅμηρος „ὃν τίκτε Διὶ φίλος ἱππότη Φυλεύς, ὃς ποτε
 25 „Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσαστο, πατρὶ χολωθεῖς.“ πατὴρ δ'
 ἦν Αὐγέας ὁ τῆς Ἠλείας καὶ τῶν Ἐπειῶν ἄρχων· ὥστ'
 Ἐπειοὶ τὰς νήσους ταύτας εἶχον οἱ συνεξάραντες εἰς τὸ
 Δουλίχιον τῷ Φυλεῖ.

Αἱ δὲ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβοῶν, 20
 30 ὧν ἦν καὶ ἡ Τάφος νῦν δὲ Ταφιάς καλουμένη, χωρὶς
 ἦσαν τούτων οὐ τοῖς διαστήμασιν (ἐγγὺς γὰρ κεῖνται)
 ἀλλὰ ὑφ' ἐτέροις ἡγεμόσι ταττόμεναι, Ταφίοις καὶ

Τηλεβόαις· πρότερον μὲν οὖν Ἀμφιτρούων ἐπιστρα-
τεύσας αὐτοῖς μετὰ Κεφάλου τοῦ Διονέως ἐξ Ἀθη-
νῶν φυγάδος, ἐκείνῳ τὴν ἀρχὴν παρέδωκεν αὐτῶν·
ὁ δὲ ποιητὴς ὑπὸ Μέντῃ τετάχθαι φησὶ ληστὰς καλῶν
αὐτούς, καθάπερ καὶ τοὺς Τηλεβόας ἅπαντάς φασι. 5

- 21 Μεταξὺ δὲ Λευκάδος καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου
λιμνοθάλαττά ἐστι Μυρτοῦντιον λεγομένη. ἀπὸ δὲ
Λευκάδος ἐξῆς Πάλαιρος καὶ Ἀλυζία τῆς Ἀκαρνανίας
εἰς πόλεις, ἃν ἡ Ἀλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ θαλάττης 10
διέχει σταδίους, καθ' ἣν ἐστι λιμὴν Ἡρακλέους ἱερὸς
καὶ τέμενος, ἐξ οὗ τοὺς Ἡρακλέους ἄθλους, ἔργα Λυ-
σίππου, μετήνεγκεν εἰς Ρώμην τῶν ἡγεμόνων τις,
παρὰ τόπον κειμένους διὰ τὴν ἐρημίαν. εἶτα ἄκρα Κρι-
θώτῃ καὶ [αἰ] Ἐχινάδες καὶ πόλις Ἀστακός, ὁμώνυμος 15
τῇ περὶ Νικομήδειαν καὶ τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον (καὶ
ἡ Κριθώτῃ δ' ὁμώνυμος πολίχνη τῶν ἐν τῇ Θρακίᾳ
Χερρονήσῳ)· πάντα δ' εὐλίμενα τὰ μεταξὺ· εἴτ' Οἰ-
νιάδαι καὶ ὁ Ἀχελῷος· εἶτα λίμνη τῶν Οἰνιαδῶν Με-
λίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων 20
πλάτος δὲ εἴκοσι, καὶ ἄλλη Κυνία διπλασία ταύτης
καὶ μῆκος καὶ πλάτος, τρίτῃ δ' Οὐρία πολλῷ τούτων
μικροτέρα· ἡ μὲν οὖν Κυνία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θά-
λατταν, αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὅσον ἡμιστάδιον·
εἴθ' ὁ Εὐῆνος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ Ἀκτίου στάδιοι ἑξακό- 25
σιοι ἑβδομήκοντα· μετὰ δὲ τὸν Εὐῆνον τὸ ὄρος ἡ Χαλ-
κίς, ἣν Χαλκίαν εἰρηκεν Ἀρτεμίδωρος· εἴθ' ἡ Πλευρῶν,
εἴθ' ἡ Ἀλίκυρνα κόμη, ἥς ὑπέρκειται Καλυδῶν ἐν τῇ
μεσογαίᾳ σταδίοις τριάκοντα· περὶ δὲ τὴν Καλυδῶνά
ἐστι τὸ τοῦ Λαφρίου Ἀπόλλωνος ἱερόν· εἴθ' ὁ Ταφιασ- 30

σὸς τὸ ὄρος, εἶτα Μακυνία πόλις, εἶτα Μολύκρεια καὶ C.460
 πλησίον τὸ Ἀντίρριον τὸ τῆς Αἰτωλίας ὄριον καὶ τῆς
 Λοκρίδος, εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ Εὐήνου στάδιοι περὶ ἑκατὸν εἰ-
 κοσιν. Ἀρτεμίδωρος μὲν [οὐχ] οὕτω περὶ τῆς εἴτε Χαλ-
 5 κίδος εἴτε Χαλκίας τοῦ ὄρους, μεταξὺ τοῦ Ἀχελώου καὶ
 τῆς Πλευρῶνος ἰδρύων αὐτήν, Ἀπολλόδωρος δέ, ὡς
 πρότερον εἶπον, ὑπὲρ τῆς Μολυκρείας καὶ τὴν Χαλ-
 κίδα καὶ τὸν Ταφιασσόν· καὶ τὴν δὲ Καλυδῶνα με-
 ταξὺ ἰδρῦσθαί φησι τῆς τε Πλευρῶνος καὶ τῆς Χαλκί-
 10 dos· εἰ μὴ ἄρα ἕτερον θετέον τὸ πρὸς Πλευρῶνι ὄρος
 Χαλκίαν καλούμενον, ἕτερον δὲ τὴν Χαλκίδα τὴν πρὸς
 Μολυκρείᾳ. ἔστι δέ τις καὶ πρὸς τῇ Καλυδῶνι λί-
 μνῃ μεγάλη καὶ εὖοφος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν Πάτραις Ῥω-
 μαῖοι.

15 Τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν Ἐρυ- 22
 σιχαίους τινὰς φησιν Ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν Ἀλ-
 κμὰν μέμνηται „οὐδ' Ἐρυσιχαῖος, οὐδὲ ποιμήν, ἀλλὰ
 „Σαρδίων ἀπ' ἀκρᾶν.“ κατὰ δὲ τὴν Αἰτωλίαν ἦν Ὁλε-
 νος, ἧς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ μέμνηται Ὅμηρος,
 20 ἔχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρῶνος
 ὑπὸ τῷ Ἀρακύνθῳ· ἦν δὲ καὶ Λυσιμάχεια πλησίον,
 ἡφανισμένη καὶ αὐτή, κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νῦν
 μὲν Λυσιμαχείᾳ πρότερον δ' Ὑδρα, μεταξὺ Πλευρῶ-
 νος καὶ Ἀρσινόης πόλεως, ἣ κώμη μὲν ἦν πρότερον κα-
 25 λουμένη Κωνῶπα, κτίσμα δ' ὑπῆρξεν Ἀρσινόης τῆς
 Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου γυναικὸς ἅμα καὶ ἀδελφῆς,
 εὐφυῶς ἐπικειμένη πως τῇ τοῦ Ἀχελώου διαβάσει·
 παραπλήσιον δέ τι καὶ ἡ Πυλὴνῃ τῷ Ὁλένῳ πέπονθεν.
 ὅταν δὲ φῇ τὴν Καλυδῶνα αἰπεῖάν τε καὶ πετροῤῥέσαν,
 30 ἀπὸ τῆς χώρας δεκτέον· εἴρηται γὰρ ὅτι τὴν χώραν

δίχα διελόντες τὴν μὲν ὀρεινὴν καὶ ἐπίκρητον τῇ Καλυδῶνι προσένειμαν, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ Πλευρῶνι.

23 Νυνὶ μὲν οὖν ἐκπεπόνηται καὶ ἀπηγόρευκεν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἢ τ' Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλοί, καθάπερ καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἔθνων· πλείστον μὲν-5 τοι χρόνον συνέμειναν Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ἀκαρνανῶν πρὸς τε τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὕστατα δὲ καὶ πρὸς Ῥωμαίους περὶ τῆς αὐτονομίας ἀγωνιζόμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ Ὅμηρος αὐτῶν ἐπὶ πολὺ μέμνηται καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ τε καὶ συγγραφεῖς, τὰ μὲν 10 εὐσήμεως τε καὶ ὁμολογουμένως, τὰ δ' ἤττον γνωρίμως (καθάπερ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσι περὶ αὐτῶν ἀποδέδεικται), προσληπτέον καὶ τῶν παλαιότερων τινὰ τῶν ἀρχῆς ἐχόντων τάξιν ἢ διαπορουμένων.

Σ. 461

24

Εὐθὺς ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας ὅτι μὲν αὐτὴν ὁ Λαέρ- 15 της καὶ οἱ Κεφαλλῆνες κατεκτήσαντο εἴρηται ἡμῖν, τίνων δὲ κατεχόντων πρότερον πολλοὶ μὲν εἰρήκασιν· οὐχ ὁμολογούμενα δὲ εἰπόντων ἐπιφανῆ δέ, ἀπολείπε- ταί τις λόγος ἡμῖν διαιτητικὸς περὶ αὐτῶν· φασὶ γὰρ τοὺς Ταφίους τε καὶ Τηλεβόας λεγομένους οἰκεῖν τὴν 20 Ἀκαρνανίαν πρότερον, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κέφαλον τὸν κατασταθέντα ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος κύριον τῶν περὶ τὴν Τάφον νήσων κυριεῦσαι καὶ ταύτης τῆς χώ- ρας· ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Λευκάτα νομιζόμε- νον ἄλμα τούτῳ πρῶτῳ προσμυθεύουσιν, ὥς προεί- 25 ρηται. ὁ δὲ ποιητὴς ὅτι μὲν ἦρχον οἱ Τάφιοι τῶν Ἀκαρνανῶν πρὶν ἢ τοὺς Κεφαλλῆνας καὶ τὸν Λαέρτην ἐπελθεῖν οὐ λέγει, διότι δ' ἦσαν φίλοι τοῖς Ἰθακησί- οῖς λέγει, ὥστ' ἢ οὐδ' ὅλως ἐπῆρξαν τῶν τόπων κατ' αὐτόν, ἢ ἐκόντες παρεχώρησαν ἢ καὶ σύνοικοι ἐρέ- 30 νοντο. φαίνονται δὲ καὶ ἐκ Λακεδαιμόνος τινες ἐποι- κῆσαι τὴν Ἀκαρνανίαν, οἱ μετ' Ἰκαρίου τοῦ Πηνελό-

πης πατρός· καὶ γὰρ τοῦτον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς
 ζῶντας παραδίδωσιν ὁ ποιητὴς κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν
 „οἱ πατὴρ μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι νέεσθαι Ἰκαρίου,
 „ὥς κ' αὐτὸς ἐδυνάσαιο θυγάτρα.“ καὶ περὶ τῶν
 5 ἀδελφῶν „ἤδη γὰρ ῥα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλου-
 „ται Εὐρυμάχῳ γήμασθαι.“ οὔτε γὰρ ἐν Λακεδαίμονι
 πιθανὸν αὐτοὺς οἰκεῖν (οὐ γὰρ ἂν ὁ Τηλέμαχος παρὰ
 Μενελάῳ κατήγετο ἀφιγμένος ἐκεῖσε), οὔτ' ἄλλην οἰ-
 κῆσιν παρειλήφμεν αὐτῶν. φασὶ δὲ Τυνδάρεων καὶ
 10 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἰκάριον ἐκπεσόντας ὑπὸ Ἰπ-
 ποκόωντος τῆς οἰκείας ἐλθεῖν παρὰ Θέστιον τὸν τῶν
 Πλευρωνίων ἄρχοντα, καὶ συγκατακτῆσασθαι τὴν πέ-
 ραν τοῦ Ἀχελώου πολλὴν ἐπὶ μέρει· τὸν μὲν οὖν Τυν-
 δάρεων ἐπανελθεῖν οἰκαδε γήμαντα Αἰδαν τὴν τοῦ
 15 Θεστίου θυγατέρα, τὸν δ' Ἰκάριον ὑπομεῖναι τῆς Ἀκαρ-
 νανίας ἔχοντα μέρος, καὶ τεκνοποιήσασθαι τὴν τε Πη-
 νελόπην ἐκ Πολυκάστης τῆς Λυγαίου θυγατρὸς καὶ
 τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς. ἡμεῖς μὲν οὖν ἀπεδείξαμεν ἐν
 τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν καὶ τοὺς Ἀκαρνανίας καταριθ-
 20 μουμένους καὶ μετασχόντας τῆς ἐπὶ Ἴλιον στρατείας,
 ἐν οἷς κατωνομάζοντο οἳ τε τὴν ἀκτὴν οἰκοῦντες καὶ
 ἔτι „οἳ τ' ἥπειρον ἔχον ἡδ' ἀντιπέραι ἐνέμοντο.“ οὔτε
 δ' ἡ ἥπειρος Ἀκαρνανία ὠνομάζετό πω οὐδ' ἡ ἀκτὴ
 Λευκάς.
 25 Ἐφορος δ' οὐ φησι συστρατεῦσαι· Ἀλκμέωνα γὰρ C.462
 τὸν Ἀμφιάρεω στρατεύσαντα μετὰ Διομήδους καὶ τῶν 25
 ἄλλων Ἐπιγόνων καὶ κατορθώσαντα τὸν πρὸς Θηβαί-
 ουσ πόλεμον συνελθεῖν Διομήδει καὶ τιμωρήσασθαι
 μετ' αὐτοῦ τοὺς Οἰνέως ἐχθρούς, παραδόντα δ' ἐκεί-
 30 νοις τὴν Αἰτωλίαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν παρελ-
 θεῖν καὶ ταύτην καταστρέφειν. Ἀγαμέμνονα δ' ἐν
 τούτῳ τοῖς Ἀργείοις ἐπιθέμενον κρατῆσαι ῥαδίως, τῶν

πλείστων τοῖς περὶ Διομήδῃ συνακολουθησάντων. μικρόν δ' ὕστερον ἐπιπεσούσης τῆς ἐπ' Ἴλιον ἐξόδου, δέισαντα μὴ ἀπόντος αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν ἐπανελθόντες οἴκαδε οἱ περὶ τὸν Διομήδῃ (καὶ γὰρ ἀκούεσθαι μεγάλην περὶ αὐτὸν συνεστραμμένην δύναμιν) κατὰ- 5
 σχοιεν τὴν μάλιστα προσήκουσαν αὐτοῖς ἀρχήν (τὸν μὲν γὰρ Ἀδράστου τὸν δὲ τοῦ πατρὸς εἶναι κληρονόμον), ταῦτα δὴ διανοηθέντα καλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τε τὴν τοῦ Ἄργους ἀπόληψιν καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ πολέμου· τὸν μὲν οὖν Διομήδῃ πεισθέντα μετασχεῖν τῆς στρα- 10
 τείας, τὸν δὲ Ἀλκμέωνα ἀγανακτοῦντα μὴ φροντίσαι· διὰ δὲ τοῦτο μηδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας μόνους τοὺς Ἀκαρνανας τοῖς Ἑλλησι· τούτοις δ', ὥς εἰκός, τοῖς λόγοις ἐπακολουθήσαντες οἱ Ἀκαρνανες σοφίσασθαι λέγονται Ῥωμαίους καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' 15
 αὐτῶν ἐξανύσασθαι, λέγοντες ὥς οὐ μετάσχοιεν μόνοι τῆς ἐπὶ τοὺς προγόνους τοὺς ἐκείνων στρατείας· οὔτε γὰρ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φράζονται οὔτε ἰδίᾳ· οὐδὲ γὰρ ὅλως τοῦνομα τοῦτ' ἐμφέροιο ἐν τοῖς ἐπεσιν.

20

26 Ὁ μὲν οὖν Ἐφορος πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη τὴν Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τῷ Ἀλκμέωνι ποιήσας, τό τε Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν ἐκείνου κτίσμα ἀποφαίνει, καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκαρνανός, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου· 25
 ὥστε ἐκπίπτει εἰς τὰ παρὰ τὴν ὁμηρικὴν ἱστορίαν λεγόμενα. Θουκυδίδης δὲ καὶ ἄλλοι τὸν Ἀμφιλόχον ἀπὸ τῆς στρατείας τῆς Τρωικῆς ἐπανιόντα, οὐκ ἀρεσκόμενον τοῖς ἐν Ἄργει, ταύτην οἰκῆσαί φασι τὴν χώραν, οἱ μὲν κατὰ διαδοχὴν ἤκοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείας, οἱ 30
 δ' ἄλλως. καὶ ἰδίᾳ μὲν περὶ Ἀκαρνανῶν ταῦτα λέγοιτ' ἂν, κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς Αἰτωλικοῖς ἐπιπλέκεται νῦν

ἔρουµεν, τὰ Αἰτωλικά λέγοντες ἐφεξῆς ὅσα προσλαβεῖν τοῖς εἰρηµένοις ἔγνωµεν.

Τοὺς δὲ Κουρήτας τῶν μὲν Ἀκαρναῶσι τῶν δ' Αἰ- 3
τωλοῖς προσνεμόντων, καὶ τῶν μὲν ἐκ Κρήτης τῶν δ'
5 ἐξ Εὐβοίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων, ἐπεὶ δὲ καὶ Ὀμη-
ρος αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνου πρῶτον ἐπισκε- C.463
πτέον. οἶονται δ' αὐτὸν λέγειν Αἰτωλοὺς μᾶλλον ἢ
'Ακαρναῆνας, εἶπερ οἱ Πορθαονίδαι ἦσαν „Ἄργιος ἡδὲ
„Μέλας, τρίτατος δ' ἦν ἱππότης Οἰνεύς· ὥκεον δ' ἐν
10 „Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.“ αὗται δ' εἰσὶν
Αἰτωλικά πόλεις ἀμφοτέραι καὶ φέρονται ἐν τῷ Αἰτω-
λικῷ καταλόγῳ ὥστε, ἐπεὶ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες
φαίνονται καὶ κατ' αὐτὸν οἱ Κουρήτες, Αἰτωλοὶ ἂν
εἴεν. οἱ δ' ἀντιλέγοντες τῷ τρόπῳ τῆς φράσεως παρά-
15 γονται ὅταν φῇ „Κουρήτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ
„μενεχάρμαι ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα.“ οὐδὲ γὰρ ἂν
κυρίως εἶπεν οὕτως „ἐμάχοντο Βοιωτοὶ καὶ Θηβαῖοι
πρὸς ἀλλήλους“ οὐδ' „Ἀργεῖοι καὶ Πελοποννήσιοι.“
ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι ἐστὶ καὶ ὁμηρικὸν τὸ
20 ἔθος τοῦτο τῆς φράσεως καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ποιητῶν
τετριμμένον· τοῦτο μὲν οὖν εὐαπολόγητον. ἐκεῖνοι δὲ
λεγέτωσαν πῶς ἂν μὴ ὁμοεθνεῖς ὄντας μὴδ' Αἰτωλοὺς
τοὺς Πλευρωνίους ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς κατέλεγεν.

Ἐφορος δὲ τοὺς Αἰτωλοὺς εἰπὼν ἔθνος εἶναι μη- 2
25 δεπώποτε γεγεννημένον ὑφ' ἑτέροις, ἀλλὰ πάντα τὸν
μνημονευόμενον χρόνον μεμενηκὸς ἀπόρθητον διὰ τε
τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλε-
μον ἄσκησιν, ἐξ ἀρχῆς μὲν φησὶν ἅπασαν τὴν χώραν
Κουρήτας κατασχεῖν, ἀφικομένου δ' ἐξ Ἡλίδος Αἰτω-
30 λοῦ τοῦ Ἐνδυμίωνος καὶ τοῖς πολέμοις κρατοῦντος αὐ-
τῶν, τοὺς μὲν Κουρήτας εἰς τὴν νῦν καλουμένην Ἀκαρ-
νανίαν ὑποχωρῆσαι, τοὺς δ' Αἰτωλοὺς συγκατελθόν-

τας Ἐπειοῖς τὰς ἀρχαιοτάτας κτίσαι τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ πόλεων, δεκάτῃ δ' ὕστερον γενεᾷ τὴν Ἥλιν ὑπὸ Ὀξύλου τοῦ Αἴμονος συνοικισθῆναι περαιωθέντος ἐκ τῆς Αἰτωλίας. παρατίθησι δὲ τούτων μαρτύρια τὰ ἐπιγράμματα, τὸ μὲν ἐν Θέρμοις τῆς Αἰτωλίας, ὅπου τὰς ἀρχαιρεσίας ποιεῖσθαι πάτριον αὐτοῖς ἐστίν, ἐγκεχαραγμένον τῇ βάσει τῆς Αἰτωλοῦ εἰκόνης „χώρης οἰκιστήρα, παρ' Ἀλφειοῦ ποτε δίναις θρεφθέντα, σταδίων γείτον' Ὀλυμπιάδος, Ἐνδυμίωνος παῖδ' Αἰωλὸν τόνδ' ἀνέθηκαν Αἰτωλοί, σφετέρας μνημ' ἄρε- 10 τῆς ἐσορᾶν.“ τὸ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἠλείων ἐπὶ τῷ Ὀξύλου ἀνδριάντι „Αἰτωλός ποτε τόνδε λιπὼν αὐτόχθονα δῆμον κτήσατο Κουρῆτιν γῆν δορὶ πολλὰ κα- C.464, μῶν· τῆς δ' αὐτῆς γενεᾶς δεκατόσπορος Αἴμονος υἱός „Ὀξύλος ἀρχαίην ἔκτισε τήνδε πόλιν.“ 15

- 3 Τὴν μὲν οὖν συγγένειαν τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν τε Ἠλείων καὶ τῶν Αἰτωλῶν ὁρθῶς ἐπισημαίνεται διὰ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἐξομολογουμένων ἀμφοῖν οὐ τὴν συγγένειαν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγέτας ἀλλήλων εἶναι· δι' οὗ καλῶς ἐξελέγχει ψευδομένους τοὺς φάσκον- 20 τας τῶν μὲν Αἰτωλῶν ἀποίκους εἶναι τοὺς Ἠλείους, μὴ μέντοι τῶν Ἠλείων τοὺς Αἰτωλούς. τὴν δ' ἀνομολογίαν τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἀποφάσεως φαίνεται τὴν αὐτὴν ἐπιδεδειγμένος κἀνταῦθα ἦν περ ἐπὶ τοῦ μαντείου τοῦ ἐν Δελφοῖς παρεστήσαμεν. εἰπὼν γὰρ ἀπόρ- 25 θητον ἐκ τοῦ μνημονευομένου χρόνου παντὸς τὴν Αἰτωλίαν, εἰπὼν δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς τὴν χώραν ταύτην τοὺς Κουρῆτας κατασχεῖν ὥφειλε μὲν τοῖς εἰρημένοις ἀκόλουθον τοῦτο [ἐπι]φέρειν, ὅτι οἱ Κουρῆτες διέμειναν ἕως εἰς αὐτὸν κατέχοντες τὴν Αἰτωλίαν γῆν· οὕτω γὰρ 30

ἔμελλεν ἀπόρθητός τε καὶ οὐδέποτε ὑπ' ἄλλοις γε-
 νυῖα ὀρθῶς λεχθήσεσθαι· ὁ δ' ἐκλαθόμενος τῆς ὑπο-
 σχέσεως οὐ τοῦτ' ἐπιφέρει ἀλλὰ τὸνναντίον, ὡς ἀφι-
 κομένου ἐξ Ἡλιδος Αἰτωλοῦ καὶ τοῖς πολέμοις κρα-
 5 τούντος αὐτῶν οἱ Κουρῆτες ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν· τί οὖν ἄλλο πορθήσεως ἰδίου ἢ τῷ πολέμῳ
 κρατηθῆναι καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν; τοῦτο δὲ καὶ τὸ
 ἐπίγραμμα μυρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς Ἠλείοις· ὁ γὰρ „Αἰ-
 τωλός“ φησί „κτήσατο Κουρῆτιν γῆν δορὶ πολλὰ κα-
 10 „μῶν.“

Ἴσως δὴ τις ἂν φαίη λέγειν αὐτὸν ἀπόρθητον τὴν 4
 Αἰτωλίαν ἀφ' οὗ τούνομα τοῦτ' ἔσχε μετὰ τὴν Αἰτω-
 λοῦ παρουσίαν· ἀλλ' ἀφῆρηται καὶ [τούτου] τοῦ νοή-
 ματος τὸν λόγον, φήσας ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὸ μὲν πλεῖστον
 15 τοῦ λαοῦ τοῦ διαμένοντος ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς τοῦτο εἶ-
 ναι τὸ τῶν Ἐπειῶν, συμμιχθέντων δ' αὐτοῖς ὕστερον
 Αἰολέων τῶν ἅμα Βοιωτοῖς ἐκ Θετταλίας ἀναστάντων
 κοινῇ μετὰ τούτων τὴν χώραν κατασχεῖν· ἃρ' οὖν ἔστι
 [πιστὸν] χωρὶς πολέμου τὴν ἀλλοτρίαν ἐπελθόντας
 20 συγκατανεύμασθαι τοῖς ἔχουσι μηδὲν δεομένοις κοινω-
 νίας τοιαύτης; ἢ τοῦτο μὲν οὐ πιστόν, τὸ δὲ κρατου-
 μένοις τοῖς ὅπλοις ἐπ' ἴσοις συμβῆναι πιστόν; τί οὖν
 ἄλλο πόρθησις ἢ τὸ κρατεῖσθαι τοῖς ὅπλοις; καὶ Ἀπολ-
 λόδωρος δ' εἶρηκεν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἐπελθόντας Ἰαν-
 25 τας ἱστορεῖσθαι καὶ ἐποίκους τοῖς Αἰτωλοῖς γενομέ-
 νους· ὁ δ' ὥσπερ κατωρθωκῶς ἐπιλέγει διότι ταῦτα
 καὶ τὰ τοιαῦτα διακριβοῦν εἰώθαμεν, ὅταν ἢ τι τῶν
 πραγμάτων ἢ παντελῶς ἀπορούμενον ἢ ψευδῇ δό-
 ξαν ἔχον·

30 Τοιοῦτος δ' ὢν Ἐφορος ἐτέρων ὅμως κρείττων C.465
 5

ἐστί· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπουδασμένως οὕτως ἐπαινέσας αὐ-
 τὸν Πολύβιος καὶ φήσας περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καλῶς
 μὲν Εὐδοξον, κάλλιστα δ' Ἐφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ
 κτίσεων συγγενειῶν μεταναστιάσεων ἀρχηγετῶν, ἡμεῖς
 „δέ“ φησί, „τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν καὶ περὶ θέσεως 5
 „τόπων καὶ διαστημάτων· τοῦτο γὰρ ἐστὶν οἰκειότα-
 „τον χωρογραφία.“ ἀλλὰ μὴν σύ γε, ὦ Πολύβιε, ὁ τὰς
 λαοδογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων εἰς-
 ἄγων οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τοῖς Ἑλληνικοῖς, * καὶ διδοῖς εὐθύνας τὰς μὲν Ποσει- 10
 δωνίῳ τὰς δ' Ἀρτεμιδώρῳ τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι. καὶ
 ἡμῖν οὖν συγγνώμην.... καὶ οὐ δυσχεραίνειν δεῖ παρὰ
 τῶν τοιούτων μεταφέρουσι τὴν πολλὴν ἱστορίαν ἐάν
 τι πταίωμεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐὰν τὰ πλείω τῶν εἰρημέ-
 νων ἑτέροις ἄμεινον λέγωμεν ἢ τὰ παραλειφθέντα κατ' 15
 ἄγνοιαν προστιθῶμεν.

- 6 Περὶ δὲ Κουρήτων ἔτι καὶ τοιαῦτα λέγεται, τὰ μὲν
 ἐγγυτέρω ὄντα τῆς περὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων
 ἱστορίας τὰ δ' ἀπωτέρω· ἐγγυτέρω μὲν τὰ τοιαῦτα
 οἷα προεῖρηται, ὅτι τὴν χώραν ἣ νῦν Αἰτωλία καλεῖται 20
 Κουρήτες ᾤκουν, ἐλθόντες δ' οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ Αἰτω-
 λοῦ τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· καὶ ἔτι τὰ
 τοιαῦτα, ὅτι τὴν Πλευρωνίαν ὑπὸ Κουρήτων οἰκουμέ-
 νην καὶ Κουρήτιν προσαγορευομένην Αἰολεῖς ἐπελ-
 θόντες ἀφείλουντο, τοὺς δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον. Ἀρ- 25
 χέμαχος δ' ὁ Εὐβοεύς φησι τοὺς Κουρήτας ἐν Χαλκίδι
 συνοικῆσαι, συνεχῶς δὲ περὶ τοῦ Αἰγλαντοῦ πεδίου
 πολεμοῦντας, ἐπειδὴ οἱ πολέμιοι τῆς κόμης ἐδράτ-
 τουτο τῆς ἔμπροσθεν καὶ κατέσπων αὐτούς, ὅπισθεν
 κομῶντας γενέσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν κείρεσθαι· διὸ 30
 καὶ Κουρήτας ἀπὸ τῆς κουρᾶς κληθῆναι· μετοικῆσαι
 δ' εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ κατασχόντας τὰ περὶ Πλευ-

ρῶνα χωρία τοὺς πέραν οἰκοῦντας τοῦ Ἀχελώου διὰ τὸ ἀκούρους φυλάττειν τὰς κεφαλὰς Ἀκαρνανας καλέσαι· ἐνιοὶ δ' ἀπὸ ἥρωος τοῦνομα σχεῖν ἐκάτερον τὸ φῦλον· οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κουρίου τοὺς Κουρήτας ὀνομασθῆναι τοῦ ὑπερκειμένου τῆς Πλευρῶνος, εἶναί τε φῦλόν τι Αἰτωλικὸν τοῦτο, ὡς Ὀφιεῖς καὶ Ἀγραίους καὶ Εὐρυτᾶνας καὶ ἄλλα πλείω. ὡς δ' εἴρηται, τῆς Αἰτωλίας δίχα διηρημένης τὰ μὲν περὶ Καλυδῶνα τὸν Οἰνέα ἔχειν φασί, τῆς δὲ Πλευρωνίας μέρος μὲν τι καὶ 10 τοὺς Πορθαονίδας ἔχειν τοὺς περὶ τὸν Ἄγριον, εἶπερ „ᾧκεον ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.“ ἐπι-C.466 κρατεῖν μέντοι Θεστίον τῆς Πλευρωνίας, τὸν πενθερὸν τοῦ Οἰνέως Ἀλθαίας δὲ πατέρα, ἡγούμενον τῶν Κουρήτων· πολέμου δ' ἐμπεσόντος τοῖς Θεστιάδαις 15 πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον, ὡς μὲν ὁ ποιητὴς „ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι“ κατὰ τὴν περὶ τοῦ κάπρου μυθολογίαν, ὡς δὲ τὸ εἶκός περὶ μέρος τῆς χώρας, οὕτω δὴ λέγεται „Κουρήτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ „μενεχάρμαι.“ ταῦτα μὲν τὰ ἐγγυτέρω.

20 Τὰ δ' ἀπωτέρω τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἄλλως δὲ 7 διὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταῦτὸν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀγόμενα, ἅπερ Κουρητικὰ μὲν καὶ περὶ Κουρήτων λέγεται, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ περὶ τῶν τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν οἰκησάντων, ἐκείνων μὲν διαφέρει, 25 ἔοικε δὲ μᾶλλον τῷ περὶ Σατύρων καὶ Σειληνῶν καὶ Βακχῶν καὶ Τιτύρων λόγῳ· τοιούτους γάρ τινας δαίμονας ἢ προπόλους θεῶν τοὺς Κουρητάς φασιν οἱ παραδόντες τὰ Κρητικὰ καὶ τὰ Φρυγία, λερουργίαις τισὶν ἐμπεπλεγμένα ταῖς μὲν μυστικαῖς ταῖς δ' ἄλλαις περὶ 30 τε τὴν τοῦ Διὸς παιδοτροφίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ τοὺς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ὀργιασμοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἰδην τὴν Τρωικὴν τόποις. τοσαύτη δ'

ἐστὶν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ποικιλία, τῶν μὲν τοὺς αὐ-
 τοὺς τοῖς Κουρήσι τοὺς Κορύβαντας καὶ Καβείρους
 καὶ Ἰδαίους δακτύλους καὶ Τελχῖνας ἀποφαινόντων,
 τῶν δὲ συγγενεῖς ἀλλήλων καὶ μικρὰς τινὰς αὐτῶν
 πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς διαστελλομένων, ὥς δὲ τύπῳ 5
 εἰπεῖν καὶ κατὰ τὸ πλεόν, ἅπαντας ἐνθουσιαστικούς
 τινὰς καὶ βακχικούς καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει μετὰ θο-
 ρύβου καὶ ψόφου καὶ κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ
 ὄπλων, ἔτι δ' αὐλοῦ καὶ βοῆς ἐκπλήττοντας κατὰ τὰς
 ἱερουργίας ἐν σχήματι διακόνων, [ὥς]τε καὶ τὰ ἱερὰ 10
 τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε καὶ τῶν Σαμο-
 θράκων καὶ τὰ ἐν Ἀθήνῃ καὶ ἄλλα πλείω διὰ τὸ τοὺς
 προπόλους λέγεσθαι τοὺς αὐτούς. ἔστι μὲν οὖν θεο-
 λογικὸς πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐπισκέψεως καὶ οὐκ
 ἀλλότριος τῆς τοῦ φιλοσόφου θεωρίας.

15

8 Ἐπεὶ δὲ δι' ὁμωνυμίαν τῶν Κουρήτων καὶ οἱ ἱστο-
 ρικοὶ συνήγαγον εἰς ἓν τὰ ἀνόμοια, οὐδ' ἂν αὐτὸς
 ὀκνήσαιμ' ἂν εἰπεῖν περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλεόν ἐν παραβά-
 σει, προσθεῖς τὸν οἰκεῖον τῇ ἱστορίᾳ φυσικὸν λόγον.
 καίτοι τινὲς καὶ συνοικειοῦν βούλονται ταῦτ' ἐκείνοις, 20
 καὶ τυχὸν ἴσως ἔχονται τινος πιθανοῦ· θηλυστολοῦν-
 τας γὰρ ὥς αἱ κόραι τοῦνομα σχεῖν τοῦτο τοὺς περὶ
 τὴν Αἰτωλίαν φασίν· εἶναι γὰρ καὶ τινὰ τοιοῦτον ζή-
 λον ἐν τοῖς Ἑλλήσι, καὶ Ἰάονας ἐλκεχίτωνας εἰρῇσθαι

C.467[καὶ κρώβυλον καὶ τέττιγα ἐμπλέκεσθαι], καὶ τοὺς περὶ 25
 Λεωνίδα κτενιζομένους, ὅτ' ἐξήεσαν εἰς τὴν μάχην,
 καταφρονηθῆναι λέγουσιν ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐν δὲ τῇ
 μάχῃ θαυμασθῆναι. ἀπλῶς δ' ἡ περὶ τὰς κόμας φιλο-
 τεχνία συνέστηκε περὶ τε θρέψιν καὶ κουρὰν τριχός,
 ἄμφω δὲ κόραις καὶ κόροις ἐστὶν οἰκεῖα, ὥστε πλεονα- 30
 χῶς τὸ ἐτυμολογεῖν τοὺς Κουρήτας ἐν εὐπόρῳ κεῖται.
 εἰκὸς δὲ καὶ τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν ὑπὸ τῶν ἡσκημένων

οὕτω περὶ κόμην καὶ στολὴν πρῶτον εἰσαχθεῖσαν, ἐκεί-
νων Κουρήτων καλουμένων, παρασχεῖν πρόφασιν καὶ
τοῖς στρατιωτικωτέροις ἐτέρων καὶ τὸν βίον ἐνόπλιον
ἔχουσιν, ὥσθ' ὁμωνύμως καὶ αὐτοὺς Κουρήτας λεχθῆ-
5 ναι, τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ λέγω καὶ Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ.
καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς νέους στρατιώτας οὕτω προσηγό-
ρευσε, κρινάμενος κούρητας ἀριστῆας Παναχαιῶν, δῶ-
,,ρα θοῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκεῖν, ὅσς' Ἀχιλῆϊ χθιζοῖ ὑπέ-
,,στημεν“ καὶ πάλιν „δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιοί.“
10 περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν Κουρήτων ἐτυμολογίας ταῦτα.

Τὸ δ' εἰς ἐν συμφέρεσθαι τὰ τοσαῦτα ὀνόματα καὶ 9
τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ περὶ αὐτῶν ἱστορίᾳ νῦν
ἐπισκεπτέον. κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ
τῶν βαρβάρων ἐστὶ τὸ τὰς ἱεροποιίας μετὰ ἀνέσεως
15 ἑορταστικῆς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν σὺν ἐνθουσιασμῷ τὰς
δὲ χωρὶς, καὶ τὰς μὲν μετὰ μουσικῆς τὰς δὲ μὴ, καὶ τὰς
μὲν μυστικῶς τὰς δὲ ἐν φανερῷ· καὶ τοῦθ' ἡ φύσις
οὕτως ὑπαγορεύει. ἥ τε γὰρ ἄνεσις τὸν νοῦν ἀπάγει
ἀπὸ τῶν ἀνθρωπικῶν ἀσχολημάτων, * τὸν δὲ ὄντως
20 νοῦν τρέπει πρὸς τὸ θεῖον· ὃ τε ἐνθουσιασμὸς ἐπί-
πνευσίν τινα θεῖαν ἔχειν δοκεῖ καὶ τῷ μαντικῷ γένει
πλησιάζειν· ἥ τε κρύψις ἡ μυστικὴ τῶν ἱερῶν σεμνο-
ποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτοῦ φεύγου-
σαν ἡμῶν τὴν αἰσθησιν· ἥ τε μουσικὴ περὶ τε ὄρχησιν
25 οὔσα καὶ ῥυθμὸν καὶ μέλος ἡδονῇ τε ἅμα καὶ καλλι-
τεχνίᾳ πρὸς τὸ θεῖον ἡμᾶς συνάπτει κατὰ τοιαύτην
αἰτίαν. εὖ μὲν γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους
τότε μάλιστα μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς ὅταν εὐεργετῶσιν·
ἄμεινον δ' ἂν λέγοι τις, ὅταν εὐδαιμονῶσι· τοιοῦτον

10. post ταῦτα: ἡ δὲ ἐνόπλιος ὄρχησις στρατιωτικὴ, καὶ ἡ
πυρρίχη δηλοῖ καὶ ὁ Πύρριχος, ὃν φασιν εὐρετὴν εἶναι τῆς τοι-
αύτης ἀσκήσεως τῶν νέων καὶ τὰ στρατιωτικά.

- δὲ τὸ χαίρειν καὶ τὸ ἐορτάζειν καὶ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ μουσικῆς ἄπτεσθαι· μὴ γὰρ εἴ τις ἔκπτωσις πρὸς τὸ χεῖρον [γε]γένηται, τῶν μουσικῶν εἰς ἡδυπαθείας τρε-
 C.468 πόντων τὰς τέχνας ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ θυμέλαις καὶ σκηναῖς καὶ ἄλλοις τοιούτοις, διαβαλλέσθω τὸ πρᾶγμα, 5
 ἀλλ' ἢ φύσις ἢ τῶν παιδευμάτων ἐξεταξέσθω τὴν ἀρχὴν ἐνθένδε ἔχουσα.
- 10 Καὶ διὰ τοῦτο μουσικὴν ἐκάλεσε Πλάτων καὶ ἔτι πρότερον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν φιλοσοφίαν, καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συνεστάναι φασί, πᾶν τὸ μουσι- 10
 κὸν εἶδος θεῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες. οὕτω δὲ καὶ αἱ Μοῦσαι θεαὶ καὶ Ἀπόλλων μουσηγέτης καὶ ἡ ποιη-
 τικὴ πᾶσα ὑμνητικὴ. ὥσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν ἡθῶν κατασκευὴν τῇ μουσικῇ προσνέμουσιν, ὥς πᾶν τὸ ἐπα-
 νορθωτικὸν τοῦ νοῦ τοῖς θεοῖς ἐγγὺς ὂν. οἱ μὲν οὖν 15
 Ἕλληνες οἱ πλεῖστοι τῷ Διονύσῳ προσέθεσαν καὶ τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἑκάτῃ καὶ ταῖς Μούσαις καὶ Διμή-
 τρι, νῇ Δία, τὸ ὀργιαστικὸν πᾶν καὶ τὸ βακχικὸν καὶ τὸ χορικὸν καὶ τὸ περὶ τὰς τελετὰς μυστικόν, Ἰακχόν
 τε καὶ τὸν Διόνυσον καλοῦσι καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν 20
 μυστηρίων, τῆς Διμήτρος δαίμονα· δειδροφορίαί τε καὶ χορεῖαι καὶ τελεταὶ κοιναὶ τῶν θεῶν εἰσι τούτων·
 αἱ δὲ Μοῦσαι καὶ ὁ Ἀπόλλων αἱ μὲν τῶν χορῶν προε-
 σταῖσιν ὁ δὲ καὶ τούτων καὶ τῶν κατὰ μαντικὴν· πρό-
 πολοι δὲ τῶν Μουσῶν οἱ πεπαιδευμένοι πάντες, καὶ 25
 ιδίως οἱ μουσικοί, τοῦ δ' Ἀπόλλωνος οὗτοί τε καὶ οἱ περὶ μαντικὴν, Διμήτρος δὲ οἵ τε μύσται καὶ δαδούχοι
 καὶ ἱεροφάνται, Διονύσου δὲ Σειληνοὶ τε καὶ Σάτυροι καὶ Τίτυροι καὶ Βάκχαι, Ἀῖναι τε καὶ Θυταὶ καὶ Μι-
 μαλλόνες καὶ Ναῖδες καὶ Νύμφαι προσαγορευόμεναι. 30
- 11 Ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοῦ Διὸς ἱερὰ ιδίως ἐπετελεῖτο μετ' ὀργιασμοῦ καὶ τοιούτων προπό-

λων οἱοι περὶ τὸν Διόνυσόν εἰσιν οἱ Σάτυροι· τούτους
 δ' ὠνόμαζον Κουρῆτας, νέους τινὰς ἐνόπλιον κίνησιν
 μετ' ὀρχήσεως ἀποδιδόντας, προστησάμενοι μῦθον
 τὸν περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως, ἐν ᾧ τὸν μὲν Κρόνον
 5 εἰσάγουσιν εἰθισμένον καταπίνειν τὰ τέκνα ἀπὸ τῆς
 γενέσεως εὐθύς, τὴν δὲ Ῥέαν πειρωμένην ἐπικρύπτε-
 σθαι τὰς ὠδῖνας καὶ τὸ γεννηθὲν βρέφος ἐκποδῶν ποι-
 εῖν καὶ περισώζειν εἰς δύναμιν, πρὸς δὲ τοῦτο συνερ-
 γοὺς λαβεῖν τοὺς Κουρῆτας, οἱ μετὰ τυμπάνων καὶ
 10 τοιούτων ἄλλων ψόφων καὶ ἐνοπλίου χορείας καὶ θο-
 ρύβου περιέποντες τὴν θεὸν ἐκπλήξειν ἔμελλον τὸν
 Κρόνον καὶ λήσειν ὑποσπάσαντες αὐτοῦ τὸν παῖδα, τῇ
 δ' αὐτῇ ἐπιμελείᾳ καὶ τρεφόμενον ὑπ' αὐτῶν παραδί-
 δοσθαι· ὥσθ' οἱ Κουρῆτες ἦτοι διὰ τὸ νέοι καὶ κόροι
 15 ὄντες ὑπουργεῖν ἢ διὰ τὸ κουροτροφεῖν τὸν Δία (λέγε-
 ται γὰρ ἀμφοτέρως) ταύτης ἡξιώθησαν τῆς προσηγο-
 ρίας, οἷονεὶ Σάτυροί τινες ὄντες περὶ τὸν Δία. οἱ μὲν C.469
 οὖν Ἕλληνες τοιοῦτοι περὶ τοὺς ὀργιασμούς.

Οἱ δὲ Βερέκυντες Φρυγῶν τι φῦλον καὶ ἀπλῶς οἱ 12
 20 Φρύγες καὶ τῶν Τρώων οἱ περὶ τὴν Ἴδην κατοικοῦντες
 Ῥέαν μὲν καὶ αὐτοὶ τιμᾶσι καὶ ὀργιάζουσι ταύτῃ, μη-
 τέρα καλοῦντες θεῶν καὶ Ἀγδιστιν καὶ Φρυγίαν θεὸν
 μεγάλην, ἀπὸ δὲ τῶν τόπων Ἰδαίαν καὶ Δινδυμήνην
 καὶ Σιπυληνὴν καὶ Πεσσινουντίδα καὶ Κυβέλην [καὶ
 25 Κυβήβην]. οἱ δ' Ἕλληνες τοὺς προπόλους αὐτῆς ὁμα-
 νύμως Κουρῆτας λέγουσιν, οὐ μὴν γε ἀπὸ τῆς αὐτῆς
 μυθοποιίας, ἀλλ' ἐτέρους ὡς ἂν ὑπουργοὺς τινας, τοῖς
 Σατύροις ἀνὰ λόγον· τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Κορύβαντας
 καλοῦσι.

30 Μάρτυρες δ' οἱ ποιηταὶ τῶν τοιούτων ὑπονοιῶν· 13
 ὅ τε γὰρ Πίνδαρος ἐν τῷ διθυράμβῳ οὗ ἡ ἀρχή „πρὶν
 „μὲν εἶρπε σχοινοτένεια τ' αἰοιδὰ διθυράμβων,“ μνη-

σθεις τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὕμνων τῶν τε παλαιῶν
καὶ τῶν ὕστερον, μεταβὰς ἀπὸ τούτων φησί „σοὶ μὲν
„κατάρχειν, μᾶτερ μεγάλα, πάρα ῥόμβοι κυμβάλων,
„ἐν δὲ κεχλάδειν κρόταλ', αἰθομένα τε δᾶς ὑπὸ ξαν-
„θαῖσι πεύκαις,“ τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυ- 5
σον ἀποδειχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἑλλησι καὶ τῶν
παρὰ τοῖς Φρυγῇ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοι-
κειῶν ἀλλήλοις. Εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ πα-
ραπλήσια ποιῇ, τοῖς Φρυγίοις ἅμα καὶ τὰ Λύδια συμ-
φέρων διὰ τὸ ὁμορον „ἀλλ' ὦ λιποῦσαι Τυῶλον, ἔρμα 10
„Λυδίας, θιάσος ἐμὸς γυναιῖκες, [ἄς ἐκ βαρβάρων ἐκό-
„μισα παρῆδρους καὶ ξυνεμπόρους ἐμοί, αἶρεσθε τὰ-
„πιχώρι' ἐν πόλει Φρυγῶν τύμπανα, Ῥέας τε μητρὸς
„ἐμά θ' εὐρήματα.“] καὶ πάλιν „ὦ μάκαρ, ὅστις εὐδαί-
„μων [τελετὰς θεῶν εἰδώς], βιοτὰν ἀριστεύει. τά τε 15
„ματρὸς μεγάλας ὄργια Κυβέλας θεμιστεύων ἀνὰ θυρ-
„σον τε τινάσσω, κισσῶ [τε] στεφανωθεὶς [Διόνυ-
„σον] θεραπεύει. ἴτε Βάκχαι, [ἴτε Βάκχαι,] βρόμιον
„παῖδα θεὸν θεοῦ Διόνυσον κατάγουσαι Φρυγίων ἐξ
„ὄρεων Ἑλλάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγνιάς.“ πάλιν δ' 20
ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ τὰ Κρητικὰ συμπλέκει τούτοις „ὦ θα-
„λάμευμα Κουρήτων, ζάθεοί τε Κρήτας διογενέτορες
„ἐνανλοι, ἐνθα τρικύρουθες ἄντροις βυρσότονον κύ-
C.470, „κλωμα τόδε μοι Κορύβαντες εὖρον. ἀνὰ δὲ βακχεῖα
„συντόνῳ κέρασαν ἀδυβόα Φρυγίων αὐλῶν πνεύματι, 25
„ματρὸς τε Ῥέας εἰς χεῖρα θῆκαν κτύπον εὐάσμασι
„Βακχᾶν, παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι ματέρος ἑξα-
„νύσαντο Ῥέας. εἰς δὲ χορεύματα προσῆψαν τριετη-
„ρίδων, αἷς χαίρει Διόνυσος.“ καὶ ἐν Παλαμήδει φη-
σὶν ὁ χορὸς „οὐ σὺν Διονύσῳ * κωμᾶν, ὃς ἂν Ἰδαν 30
„τέρπεται σὺν ματρὶ φίλα τυμπάνων ἰάκχοις.“

γοντες εἰς ἓν καὶ εὐρετὰς ἀνάλων ἱστοροῦντες πάλιν
καὶ οὕτως τὰ Διονυσιακὰ καὶ Φρύγια εἰς ἓν συμφέ-
ρουσι, τὴν τε Ἰδην καὶ τὸν Ὀλύμπου συγκεχυμένως
πολλάκις ὥς τὸ αὐτὸ ὄρος κτυποῦσιν. εἰσὶ μὲν οὖν λό-
5 φοι τέτταρες Ὀλύμποι καλούμενοι τῆς Ἰδης κατὰ τὴν
Ἀντανδρίαν, ἔστι δὲ καὶ ὁ Μυσὸς Ὀλύμπος, ὁμορος
μὲν οὐχ ὁ αὐτὸς δὲ τῇ Ἰδῇ. ὁ δ' οὖν Σοφοκλῆς ποιή-
σας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα
ἐν τῇ Πολυξένῃ, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολει-
10 φθῆναι βουλόμενον τοῦ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηναῖν χά-
ριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον „σὺ δ' αὖθι μί-
„μνων που κατ' Ἰδαίαν χθόνα ποίμνας Ὀλύμπου συν-
„αγαγὼν θυηπόλει.“

Τῷ δ' αὐλῷ καὶ κτύπῳ κροτάλων τε καὶ κυμβά- 15
λων καὶ τυμπάνων καὶ ταῖς ἐπιβοήσεσι καὶ εὐασμοῖς
καὶ ποδοκρουστίαις οἴκεϊα ἐξεύροντο καὶ τινα τῶν
ὀνομάτων, ἃ τοὺς προπόλους καὶ χορευτὰς καὶ θερα-
πευτὰς τῶν ἱερῶν ἐκάλουν, Καβείρους καὶ Κορύβαν-
τας καὶ Πᾶνας καὶ Σατύρους καὶ Τιτύρους καὶ τὸν
20 θεὸν Βάκχον καὶ τὴν Ῥέαν Κυβέλην καὶ Κυβήβην καὶ
Δινδυμήνην κατὰ τοὺς τόπους αὐτούς. καὶ ὁ Σαβά-
ξιος δὲ τῶν Φρυγιακῶν ἔστι καὶ τρόπον τινὰ τῆς μη-
τρὸς τὸ παιδίον παραδοὺς τὰ τοῦ Διονύσου καὶ αὐτός.

Τούτοις δ' ἔοικε καὶ τὰ παρὰ τοῖς Θραξὶ τὰ τε Κο- 16
25 τύττια καὶ τὰ Βενδίδια, παρ' οἷς καὶ τὰ Ὀρφικὰ τὴν
καταρχὴν ἔσχε. τῆς μὲν οὖν Κότυος τῆς ἐν τοῖς Ἠδω-
νοῖς Αἰσχύλος μέμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων.
εἰπὼν γάρ „σεμνὰ Κότυς“ ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς „ὄρεια δ'
„ὄργαν' ἔχοντες,“ τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον εὐθέως
30 ἐπιφέρει „ὁ μὲν ἐν χερσὶν βόμβυκας ἔχων, τόνου
„κάματον, δακτυλόδικτον πίμπλησι μέλος, μανίας
„ἐπαγωγὸν ὁμοκλάν· ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ὁτο-

- C.471, βελ. “ καὶ πάλιν „ψαλμοὺς δ’ ἀλαλάξει· ταυρόφθογγοι
 „δ’ ὑπομυκῶνται ποθὲν ἐξ ἀφανοῦς φοβεροὶ μῆμοι,
 „τυπάνου δ’ εἰκὼν ὥσθ’ ὑπογαίου βροντῆς φέρεται
 „βαρουταρβῆς.“ ταῦτα γὰρ ἔοικε τοῖς Φρυγίοις· καὶ
 οὐκ ἀπεικός γε, ὥσπερ αὐτοὶ οἱ Φρύγες Θρακῶν ἄποι- 5
 κοὶ εἰσιν, οὕτω καὶ τὰ ἱερὰ ἐκείθεν μετεννήχθαι. καὶ
 τὸν Διόνυσον δὲ καὶ τὸν Ἡδωνὸν Λυκοῦργον συνά-
 γοντες εἰς ἓν τὴν ὁμοιοτροπίαν τῶν ἱερῶν αἰνίττονται.
- 17 Ἀπὸ δὲ τοῦ μέλους καὶ τοῦ ὄυθμοῦ καὶ τῶν ὀρ-
 γάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρακία καὶ Ἀσιᾶτις νενό- 10
 μισται. δῆλον δ’ ἐκ τε τῶν τόπων ἐν οἷς αἱ Μοῦσαι
 τετίμηνται· Πιερίᾳ γὰρ καὶ Ὀλυμπος καὶ Πίμπλα καὶ
 Λεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θράκια χωρία καὶ ὄρη, νῦν
 δὲ ἔχουσι Μακεδόνες· τὸν τε Ἑλικῶνα καθιέρωσαν
 ταῖς Μούσαις Θραῖκες οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικήσαντες, 15
 οἵπερ καὶ τὸ τῶν Λεῖβηθριάδων νυμφῶν ἄντρον κα-
 θιέρωσαν. οἳ τ’ ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς
 Θραῖκες λέγονται, Ὀρφεὺς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυ-
 ρις, καὶ τῷ Εὐμόλῳ δὲ τοῦνομα ἐνθένδε, καὶ οἱ τῷ
 Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιερῶσαντες μέχρι τῆς 20
 Ἰνδικῆς ἐκείθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρου-
 σι· καὶ ὁ μὲν τίς φησιν „κιθάραν Ἀσιᾶτιν ῥάσσω“, ὁ
 δὲ τοὺς αὐλοὺς Βερεκυντίους καλεῖ καὶ Φρυγίους· καὶ
 τῶν ὀργάνων ἓν ἅμα βαρβάρως ὠνόμασται νάβλας καὶ
 σαμβύκη καὶ βάρβιτος καὶ μαγάδις καὶ ἄλλα πλείω. 25
- 18 Ἀθηναῖοι δ’ ὥσπερ περὶ τὰ ἄλλα φιλοξενοῦντες
 διατελοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς θεοὺς. πολλὰ γὰρ
 τῶν ξενικῶν ἱερῶν παρεδέξαντο ὥστε καὶ ἐκωμωδή-
 θησαν· καὶ δὴ καὶ τὰ Θράκια καὶ τὰ Φρύγια. τῶν μὲν
 γὰρ Βενδιδείων Πλάτων μέμνηται, τῶν δὲ Φρυγίων 30
 Δημοσθένους διαβάλλων τὴν Αἰσχίνου μητέρα καὶ αὐ-
 τὸν ὥς τελοῦσῃ τῇ μητρὶ συνόντα καὶ συνδιασεύοντα

καὶ ἐπιφθεγγόμενον „εὐοῖ σαβοῦ“ πολλάκις καὶ „ῥης
 „ἄττης [ἄττης] ῥης.“ ταῦτα γὰρ ἐστὶ σαβάζια καὶ
 μητροῶα.

Ἔτι δ' ἂν τις καὶ ταῦτα [εὐροι] περὶ τῶν δαιμόνων 19
 5 τούτων καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ποικιλίας, καὶ ὅτι οὐ
 πρόπολοι θεῶν μόνον ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ προσηγο-
 ρεῦθησαν. Ἡσίοδος μὲν γὰρ *Ἐκατέρω καὶ τῆς Φο-
 ρωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι θυγατέρας φησὶν
 „ἐξ ὧν οὐρειαὶ Νύμφαι θεαὶ [ἐξ]εγένοντο, καὶ γένος
 10 „οὐτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανοεργῶν, Κουρῆτες
 „τε θεοὶ φιλοπαίγμονες ὀρχηστῆρες.“ ὁ δὲ τὴν Φο-
 ρωνίδα γράψας αὐλητὰς καὶ Φρύγας τοὺς ΚουρῆταςC.479
 λέγει, ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκιάσπιδας· οἱ δ' οὐ
 τοὺς Κουρῆτας, ἀλλὰ τοὺς Κορύβαντας Φρύγας, ἐκεί-
 15 νους δὲ Κρῆτας, περιθέσθαι δ' ὅπλα χαλκᾶ πρώτους
 ἐν Εὐβοίᾳ· διὸ καὶ Χαλκιδέας αὐτοὺς κληθῆναι· οἱ
 δ' ὑπὸ Τιτάνων Ῥέα δοθῆναι προπόλους ἐνόπλους
 τοὺς Κορύβαντας ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀφιγμένους, οἱ
 δ' ἐκ Κόλχων φασὶν. ἐν δὲ τοῖς Κρητικοῖς λόγοις οἱ
 20 Κουρῆτες Διὸς τροφεῖς λέγονται καὶ φύλακες, εἰς
 Κρήτην ἐκ Φρυγίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τῆς Ῥέας· οἱ
 δὲ Τελχίνων ἐν Ῥόδῳ ἐννέα ὄντων τοὺς Ῥέα συνακο-
 λουθήσαντας εἰς Κρήτην καὶ τὸν Δία κουροτροφήσαν-
 τας Κουρῆτας ὀνομασθῆναι· Κύρβαντα δὲ τούτων
 25 ἐταῖρον Ἱεραπύτνης ὄντα κτίστην παρὰ τοῖς Ῥοδίοις
 παρασχεῖν πρόφασιν τοῖς Πρασίοις ὥστε λέγειν, ὡς
 εἶεν Κορύβαντες δαίμονές τινες Ἀθηναῖς καὶ Ἡλίου
 παῖδες. ἔτι δὲ Κρόνου τινές, ἄλλοι δὲ Διὸς καὶ Καλ-
 λιόπης φασὶ τοὺς Κορύβαντας τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κα-
 30 βείροις ὄντας, ἀπελθεῖν δὲ τούτους εἰς Σαμοθράκην

καλουμένην πρότερον Μελίτην, τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι.

20 Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδεξάμενος ὁ Σκήψιος ὁ τοὺς μύθους συναγαγὼν τούτους, ὥς μηδενὸς ἐν Σαμοθράκῃ μυστικοῦ λόγου περὶ Καβείρων λεγομένου, παρατίθη- 5 σιν ὁμοίως καὶ Στησιμβρότου τοῦ Θασίου δόξαν, ὥς τὰ ἐν Σαμοθράκῃ ἱερὰ τοῖς Καβείροις ἐπιτελοῖτο· καλεῖσθαι δέ φησιν αὐτοὺς ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἐν τῇ Βερεκυντία Καβείρου. οἱ δ' Ἐκάτης προπόλους νομίζουσι τοὺς Κουρήτας τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κορύβα- 10 σιν ὄντας. φησὶ δὲ πάλιν ὁ Σκήψιος ἐν τῇ Κρήτῃ τὰς τῆς Ῥέας τιμὰς μὴ νομίζεσθαι μηδὲ ἐπιχωριά- ζειν, ὑπεναντιούμενος τῷ τοῦ Εὐριπίδου λόγῳ, ἀλλ' ἐν τῇ Φρυγίᾳ μόνον καὶ τῇ Τρωάδι, τοὺς δὲ λέγοντας μυθολογεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὴν 15 τῶν τόπων ὁμωνυμίαν συμπράξαι τυχὸν ἴσως αὐτοῖς· Ἰδη γὰρ τὸ ὄρος τό τε Τρωικὸν καὶ τὸ Κρητικόν, καὶ Δίκτη τόπος ἐν τῇ Σκηψίᾳ καὶ ὄρος ἐν Κρήτῃ· τῆς δὲ Ἰδης λόφος Πύτνα... ἀφ' οὗ Ἰεράπυτνα ἡ πόλις, Ἴππο- 20 κόρωνά τε τῆς Ἀδραμυττηνῆς καὶ Ἴπποκορώνιον ἐν Κρήτῃ, Σαμώνιον τε τὸ ἐωθινὸν ἀκρωτήριον τῆς νήσου καὶ πεδίον ἐν τῇ Νεανδρίδι καὶ τῇ Ἀλεξανδρέων.

21 Ἀκουσίλαος δ' ὁ Ἀργεῖος ἐκ Καβειροῦς καὶ Ἡφαίστου Κάμιλλον λέγει, τοῦ δὲ τρεῖς Καβείρους, * οἷς νύμφας Καβειρίδας· Φερεκύδης δ' ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ 25 Ῥητίας Κύρβαντας ἐννέα, οἰκῆσαι δ' αὐτοὺς ἐν Σαμοθράκῃ· ἐκ δὲ Καβειροῦς τῆς Πρωτέως καὶ Ἡφαίστου Καβείρους τρεῖς καὶ νύμφας τρεῖς Καβειρίδας, C.473 ἐκατέρους δ' ἱερὰ γίνεσθαι. μάλιστα μὲν οὖν ἐν Ἴμβρῳ καὶ Ἀήμνῳ τοὺς Καβείρους τιμᾶσθαι συμβέβη- 30 κεν, ἀλλὰ καὶ ἐν Τροίᾳ κατὰ πόλεις· τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν ἐστὶ μυστικά· Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἐν Μέμφει λέ-

γει τῶν Καβείρων ἱερὰ καθάπερ καὶ τοῦ Ἡφαίστου,
 διαφθεῖραι δ' αὐτὰ Καμβύσην. ἔστι δ' αἰοίκητα τὰ
 χωρία τῆς τῶν δαιμόνων τούτων τιμῆς, τό τε Κορυ-
 βαντεῖον τὸ ἐν τῇ Ἀμαξιτίᾳ τῆς νῦν Ἀλεξανδρέων χώ-
 5 ρας ἐγγὺς τοῦ Σμινθίου, καὶ ἡ Κορύβισσα ἐν τῇ Σκη-
 ψίᾳ περὶ ποταμὸν Εὐρήεντα καὶ κώμην ὁμώνυμον καὶ
 ἔτι χεῖμαρρον Αἰθαλόεντα. πιθανὸν δέ φησιν ὁ Σκή-
 ψιος, Κουρήτας μὲν καὶ Κορύβαντας εἶναι τοὺς αὐ-
 τοὺς, οἱ περὶ τὰς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἀριστείας πρὸς
 10 ἐνόπλιον ὄρχησιν ἦθεοι καὶ κόροι τυγχάνουσι παρει-
 λημμένοι. καὶ Κορύβαντες δὲ ἀπὸ τοῦ κορύπτοντας
 βαίνειν ὀρχηστικῶς, οὓς καὶ βητάρμονας λέγει ὁ ποιη-
 τῆς „δεῦτ' ἄγε Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι.“
 τῶν δὲ Κορυβάντων ὀρχηστικῶν καὶ ἐνθουσιαστικῶν
 15 ὄντων καὶ τοὺς μανικῶς κινουμένους κορυβαντιᾶν
 φαμεν.

Δακτύλους δ' Ἰδαίους φασί τινες κεκληῖσθαι τοὺς 22
 πρώτους οἰκήτορας τῆς κατὰ τὴν Ἰδὴν ὑπωρείας· πό-
 δας μὲν γὰρ λέγεσθαι τὰς ὑπωρείας, κορυφὰς δὲ τὰ
 20 ἄκρα τῶν ὄρων· αἱ οὖν κατὰ μέρος ἐσχατιαὶ καὶ πᾶ-
 σαι τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ περὶ τὴν Ἰδὴν
 Σοφοκλῆς δὲ οἶεται πέντε τοὺς πρώτους ἄρσενας γε-
 νέσθαι, οἱ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ εἰργάσαντο πρώτοι
 καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων, πέντε
 25 δὲ καὶ ἀδελφὰς τούτων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ δακτύ-
 λους κληθῆναι. ἄλλοι δ' ἄλλως μυθεύουσιν ἀπόροις
 ἄπορα συνάπτοντες, διαφόροις δὲ καὶ τοῖς ὀνόμασι
 καὶ τοῖς ἀριθμοῖς χρῶνται, ὧν Κέλμιν ὀνομάξουσιν
 τινα καὶ Δαμναμενέα καὶ Ἡρακλέα καὶ Ἀκμονα· καὶ
 30 οἱ μὲν ἐπιχωρίους τῆς Ἰδῆς οἱ δὲ ἐποίκους, πάντες δὲ
 σίδηρον εἰργάσθαι ὑπὸ τούτων ἐν Ἰδῇ πρῶτόν φασι,
 πάντες δὲ καὶ γόητας ὑπειλήφασιν καὶ περὶ τὴν μητέρα

τῶν θεῶν καὶ ἐν Φρυγίᾳ ᾠκηκότας περὶ τὴν Ἰδην, Φρυγίαν τὴν Τρωάδα καλοῦντες διὰ τὸ τοὺς Φρύγας ἐπικρατῆσαι πλησιοχώρους ὄντας τῆς Τροίας ἐκπεπορ-
θημένης. ὑπονοοῦσι δὲ τῶν Ἰδαίων δακτύλων ἐκγό-
νους εἶναι τοὺς τε Κουρῆτας καὶ τοὺς Κορύβαντας· 5
τοὺς γοῦν πρώτους γεννηθέντας ἐν Κρήτῃ ἑκατὸν ἄν-
δρας Ἰδαίους δακτύλους κληθῆναι, τούτων δ' ἀπο-
γόνους φασὶ Κουρῆτας ἐννέα γενέσθαι, τούτων δ'
ἕκαστον δέκα παῖδας τεκνῶσαι τοὺς Ἰδαίους καλουμέ-
νους δακτύλους.

10

C.474

23

Προήχθημεν δὲ διὰ πλειόνων εἰπεῖν περὶ τούτων
καίπερ ἥκιστα φιλομυθοῦντες, ὅτι τοῦ θεολογικοῦ
γένους ἐφάπτεται τὰ πράγματα ταῦτα. πᾶς δὲ ὁ περὶ
τῶν θεῶν λόγος ἀρχαίας ἐξετάζει δόξας καὶ μύθους,
αἰνιττομένων τῶν παλαιῶν ἃς εἶχον ἐννοίας φυσικὰς 15
περὶ τῶν πραγμάτων καὶ προστιθέντων αἰεὶ τοῖς λό-
γοις τὸν μῦθον. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ αἰνίγματα λύειν
ἐπ' ἀκριβὲς οὐ ῥάδιον, τοῦ δὲ πλήθους τῶν μυθενο-
μένων ἐκτεθέντος εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμολογούν-
των ἀλλήλοις τῶν δ' ἐναντιουμένων, εὐπορώτερον 20
ἂν τις δύναίτο εἰκάξειν ἐξ αὐτῶν τ' ἀληθές· οἷον τὰς
ὄρειβασίας τῶν περὶ τὸ θεῖον σπουδαζόντων καὶ αὐ-
τῶν τῶν θεῶν καὶ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς εἰκότως μυ-
θεύουσι κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καθ' ἣν καὶ οὐρανίους
νομίζουσι τοὺς θεοὺς καὶ προνοητικούς τῶν τε ἄλλων 25
καὶ τῶν προσημασιῶν· τῇ μὲν οὖν ὄρειβασίᾳ τὸ με-
ταλλευτικὸν καὶ τὸ θηρευτικὸν [καὶ] ζητητικὸν τῶν
πρὸς τὸν βίον χρησίμων ἐφάνη συγγενές, τῶν δ' ἐν-
θουσιασμῶν καὶ θρησκείας καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικὸν
καὶ ροητεία ἐγγύς. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ φιλότεχνον μά- 30
λιστα τὸ περὶ τὰς Διουνσιακὰς τέχνας καὶ τὰς Ὀρφι-
κάς. ἀλλ' ἀπόχρη περὶ αὐτῶν.

Ἐπεὶ δὲ πρῶτον περὶ τῶν τῆς Πελοποννήσου νή- 4
σων τῶν τε ἄλλων διηλθον καὶ τῶν ἐν τῷ Κορινθιακῷ
κόλπῳ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ, περὶ τῆς Κρήτης ἐφεξῆς
ῥητέον (καὶ γὰρ αὕτη τῆς Πελοποννήσου ἐστὶ) καὶ εἰ
5 τις περὶ τὴν Κρήτην· ἐν δὲ ταύταις αἱ τε Κυκλάδες
εἰσὶ καὶ αἱ Σποράδες, αἱ μὲν ἄξια μνήμης αἱ δ' ἀση-
μότεραι.

Νυνὶ δὲ περὶ τῆς Κρήτης πρῶτον λέγωμεν. Εὖ- 2
δοξος μὲν οὖν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φησὶν αὐτὴν ἰδρῦσθαι·
10 δεῖ δὲ μὴ οὕτως, ἀλλὰ κεῖσθαι μὲν μεταξὺ τῆς Κυρη-
ναίας καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι τῆς Λα-
κωνικῆς, ἐπὶ μῆκος ταύταις ταῖς χώραις παράλληλον
ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω· κλύζεσθαι δὲ ἀπὸ μὲν
τῶν ἄρκτων τῷ Αἰγαίῳ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ, ἀπὸ
15 δὲ τοῦ νότου τῷ Λιβυκῷ τῷ συνάπτοντι πρὸς τὸ Αἰ-
γύπτιον πέλαγος. τῶν δὲ ἄκρων τὸ μὲν ἐσπερίον ἐστὶ
τὸ περὶ Φαλάσαρνα, πλάτος ἔχον διακοσίων πον στα-
δίων καὶ εἰς δύο ἀκρωτήρια μεριζόμενον (ὧν τὸ μὲν
νότιον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον τὸ δ' ἀρκτικὸν Κίμα-
20 ρος), τὸ δ' ἑῶν τὸ Σαμώνιον ἐστὶν ὑπερπίπτον τοῦ
Σουνίου οὐ πολὺ πρὸς ἕω.

Μέγεθος δὲ Σωσικράτης μὲν, ὅν φησιν ἀκριβοῦν 3
Ἀπολλόδωρος τὰ περὶ τὴν νῆσον, ἀφορίζειται μήκει
μὲν πλειόνων ἢ δισχιλίων σταδίων καὶ τριακοσίων, C.475
25 πλάτει δὲ * ὑπὸ τὸ μέγεθος, ὥσθ' ὁ κύκλος κατὰ τοῦ-
τον γίνοιτ' ἂν πλέον ἢ πεντακισχίλιοι στάδιοι. Ἀρτε-
μίδωρος δὲ τετρακισχιλίους καὶ ἑκατὸν φησιν. Ἰερῶ-
νυμος δὲ μῆκος δισχιλίων φήσας τὸ δὲ πλάτος ἀνώμα-
λον, πλειόνων ἂν εἴη λέγων τὸν κύκλον ἢ ὅσων Ἀρ-
30 τεμίδωρος. κατὰ δὲ τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. . .

τὸ δὲ ἐνθεν ἰσθμὸς ἐστὶν ὥς ἑκατὸν σταδίων ἔχων κα-

τοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ Ἀμφίμαλλαν, πρὸς δὲ τῇ νοτίῳ Φοίνικα τὸν Λαμπέων πλατυτάτῃ δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐστὶ, πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς στενώ-
τερον τοῦ προτέρου συμπίπτουσιν ἰσθμὸν αἱ ῥόνες
περὶ ἐξήκοντα σταδίων, τὸν ἀπὸ Μινώας τῆς Λυττίων 5
εἰς Ἱεράπυτναν καὶ τὸ Αἰβυκὸν πέλαγος· ἐν κόλπῳ δ'
ἐστὶν ἡ πόλις. εἴτα πρόεισιν εἰς ὁξὺ ἀκρωτήριον τὸ Σα-
μώνιον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον νεῦον καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους.

- 4 "Ἔστι δ' ὄρεινὴ καὶ δασεῖα ἡ νῆσος, ἔχει δ' αὐλῶ-
νας εὐκάρπους. τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν πρὸς δύσιν κα- 10
λεῖται Λευκά, οὐ λειπόμενα τοῦ Ταῦγέτου κατὰ τὸ
ὕψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐκτεταμένα ὅσον τριακοσίων
σταδίων καὶ ποιοῦντα ῥάχιν τελευτῶσάν πως ἐπὶ τὰ
στενά. ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρότατον τῆς
νήσου τὸ Ἰδαῖον ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ, περιφε- 15
ρὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξακοσίων· περιοικεῖται δ'
ὑπὸ τῶν ἀρίστων πόλεων. ἄλλα δ' ἐστὶ πάρισα τοῖς
Λευκοῖς, τὰ μὲν ἐπὶ νότον τὰ δ' ἐπὶ τὴν ἑὼ λήγοντα.

- 5 "Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτω-
πον δυεῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, ἀπὸ δὲ Κιμάρου 20
[ἐπὶ Ταίναρον] εἰςὶ στάδιοι ἑπτακόσιοι (μεταξὺ δὲ Κύ-
θηρα), ἀπὸ δὲ τοῦ Σαμωνίου πρὸς Αἴγυπτον τεττά-
ρων ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, οἱ δὲ τριῶν φασι·
σταδίων δ' εἶναι τοῦτόν τινες πεντακισχιλίων εἰρήκα-
σιν, οἱ δὲ ἔτι ἐλαττόνων. Ἐρατοσθένους δ' ἀπὸ μὲν 25
τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριοῦ μετώπου δισχιλίους φη-
σὶν, ἐνθεν δ' εἰς Πελοπόννησον ἐλάττους. . . .

- 6 „Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη“ φησὶν ὁ
ποιητὴς „ἐν μὲν Ἀχαιοί, ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτο-
„ρες, ἐν δὲ Κύδωνες, Δωριεῖς τε τριχάικες δῖοι τε 30
„Πελασγοί.“ τούτων φησὶ Στάφυλος τὸ μὲν πρὸς ἑὼ
Δωριεῖς κατέχειν, τὸ δὲ δυσμικὸν Κύδωνας, τὸ [δὲ]

νότιον Ἐτεόκρητας, ὧν εἶναι πολίχνιον Πραῖσον, ὅπου
 τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· τοὺς δ' ἄλλους ἰσχύον-
 τας πλέον οἰκῆσαι τὰ πεδία. τοὺς μὲν οὖν Ἐτεόκρητας
 καὶ τοὺς Κύδωνας αὐτόχθονας ὑπάρχειν εἰκός, τοὺς δὲ
 5 λοιποὺς ἐπήλυδας, οὓς ἐκ Θετταλίας φησὶν ἔλθεῖν Ἀν-
 δρων τῆς Δωρίδος μὲν πρότερον νῦν δὲ Ἐστιαϊώτιδος
 λεγομένης· ἐξ ἧς ὠρμήθησαν, ὥς φησιν, οἱ περὶ τὸν
 Παρνασσὸν οἰκήσαντες Δωριεῖς καὶ ἔκτισαν τὴν τε C. 476
 Ἐρινεὸν καὶ Βοιὸν καὶ Κυτίνιον, ἀφ' οὗ καὶ τριχάικες
 10 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγονται. οὐ πάνυ δὲ τὸν τοῦ Ἀν-
 δρωνος λόγον ἀποδέχονται, τὴν μὲν τετράπολιν Δω-
 ρίδα τρίπολιν ἀποφαίνοντος, τὴν δὲ μητρόπολιν τῶν
 Δωριέων ἄποικον Θετταλῶν· τριχάικας δὲ δέχονται
 ἦτοι ἀπὸ τῆς τριλοφίας ἢ ἀπὸ τοῦ τριχίνους εἶναι τοὺς
 15 λόφους.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλείους μὲν, μέγισ- 7
 ται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσὸς Γόρτυνα
 Κυδωνία. διαφερόντως δὲ τὴν Κνωσσὸν καὶ Ὅμηρος
 ὑμνεῖ μεγάλην καλῶν καὶ βασίλειον τοῦ Μίνω καὶ οἱ
 20 ὕστερον. καὶ δὴ καὶ διετέλεσε μέχρι πολλοῦ φερομένη
 τὰ πρῶτα, εἴτα ἐταπεινώθη καὶ πολλὰ τῶν νομίμων
 ἀφηρεῖται, μετέστη δὲ τὸ ἀξίωμα εἰς τε Γόρτυναν καὶ
 Λύττον, ὕστερον δ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ παλαιὸν σχῆμα
 τὸ τῆς μητροπόλεως. κεῖται δ' ἐν πεδίῳ κύκλον ἔχουσα
 25 ἢ Κνωσσὸς τὸν ἀρχαῖον τριάκοντα σταδίων, μεταξὺ
 τῆς Λυκτίας καὶ τῆς Γορτυνίας, [διέχουσα τῆς μὲν Γορ-
 τυνῆς] σταδίους διακοσίους, τῆς δὲ Λύττου, ἣν ὁ ποιη-
 τῆς Λύκτον ὠνόμασεν, ἑκατὸν εἴκοσι· τῆς δὲ θαλάτ-
 τος Κνωσσὸς μὲν τῆς βορείου πέντε καὶ εἴκοσι, Γόρ-
 30 τυνα δὲ τῆς Λιβυκῆς ἐνενηκόντα, Λύττος δὲ καὶ αὐτὴ

τῆς Λιβυκῆς ὀγδοήκοντα. ἔχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡρακλειον ἢ Κνωσσός.

- 8 Μίνω δέ φασιν ἐπινείῳ χρήσασθαι τῷ Ἀμνισῷ, ὅπου τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερὸν. ἐκαλεῖτο δ' ἡ Κνωσσὸς Καίρατος πρότερον ὁμώνυμος τῷ παραρρέοντι ποταμῷ. ἰστόρηται δ' ὁ Μίνως νομοθέτης γενέσθαι σπουδαῖος θαλαττοκρατῆσαί τε πρῶτος, τριχῇ δὲ διελὼν τὴν νῆσον ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει κτίσαι πόλιν, τὴν μὲν Κνωσσὸν ἐν τῷ

καταντικρὺ τῆς Πελοποννήσου καὶ αὐτὴ δ' ἐστὶ προσβόρειος. ὥς δ' εἶρηκεν Ἐφορος, ζηλωτῆς ὁ Μίνως ἀρχαίου τινὸς Ῥαδαμάνθους δικαιοτάτου ἀνδρὸς ὁμω-
 νύμου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃς πρῶτος τὴν νῆσον ἐξη-
 15 μερῶσαι δοκεῖ νομίμοις καὶ σπνοικισμοῖς πόλεων καὶ πολιτείαις, σκηψάμενος παρὰ Διὸς φέρειν ἕκαστα τῶν τιθεμένων δογμάτων εἰς μέσον. τοῦτον δὲ μιμούμενος καὶ ὁ Μίνως δι' ἑννέα ἔτων, ὥς ἔοικεν, ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον καὶ διατρίβων ἐνθάδε, 20 ἀπῆει συντεταγμένα ἔχων παραγγέλματά τινα, ἃ ἔφασκεν εἶναι προστάγματα τοῦ Διὸς· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ τὸν ποιητὴν οὕτως εἰρηκέναι „ἐνθάδε Μίνως ἐννέω-
 „ρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς.“ τοιαῦτα δ' εἰπόντος οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτοῦ πάλιν ἄλλους εἰρήκασιν 25 λόγους ὑπεναντίους τούτοις, ὥς τυραννικός τε γέ-
 C.477 νοιτο καὶ βίαιος καὶ δασμολόγος, τραφῶντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν λαβύρινθον καὶ τὰ Θησεῖ συμβάντα καὶ Δαιδάλῳ.

- 9 Ταῦτα μὲν οὖν ὁποτέρως ἔχει χαλεπὸν εἰπεῖν. 30 ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος οὐχ ὁμολογούμενος, τῶν μὲν ξένου τῆς νήσου τὸν Μίνω λεγόντων τῶν δ' ἐπιχώριον.

ὁ μέντοι ποιητὴς τῇ δευτέρᾳ δοκεῖ μᾶλλον συνηγορεῖν ἀποφάσει, ὅταν φῇ ὅτι [Ζεὺς] „πρῶτον Μίνωα τέκε „Κρήτη ἐπίουρον.“ ὑπὲρ τῆς Κρήτης ὁμολογεῖται διότι κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἐτύγχανεν εὐνομου-
 5 μένη καὶ ζηλωτὰς ἑαυτῆς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀπέφηνεν, ἐν δὲ τοῖς πρῶτοις Λακεδαιμονίους, καθάπερ Πλάτων τε ἐν τοῖς νόμοις δηλοῖ καὶ Ἐφορος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀναγράφει· ὕστερον δὲ πρὸς τὸ χεῖρον μετέβαλεν ἐπὶ πλείστον. μετὰ γὰρ τοὺς Τυρρηνοὺς, οἱ
 10 μάλιστα ἐδήλωσαν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, οὗτοί εἰσιν οἱ διαδεξάμενοι τὰ ληστήρια· τούτους δ' ἐπόρθησαν ὕστερον οἱ Κίλικες· κατέλυσαν δὲ πάντας Ῥωμαῖοι τὴν τε Κρήτην ἐκπολεμήσαντες καὶ τὰ πειρατικά τῶν Κιλικῶν φρούρια. νῦν δὲ Κνωσσὸς καὶ Ῥωμαίων
 15 ἀποικίαν ἔχει.

Περὶ μὲν οὖν Κνωσσοῦ ταῦτα, πόλεως οὐκ ἄλλο- 10
 τρίας ἡμῖν, διὰ δὲ τὰνθρώπινα καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς μεταβολὰς καὶ συντυχίας ἐκλελειμμένων τῶν συμβο-
 λαίων τῶν ὑπαρξάντων ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν. Δορύ-
 20 λαος γὰρ ἦν ἀνὴρ τακτικός, τῶν Μιθριδάτου τοῦ Εὐεργέτου φίλων· οὗτος διὰ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἐμπειρίαν ξενολογεῖν ἀποδειχθεὶς πολὺς ἦν ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Θράκῃ, πολὺς δὲ καὶ τοῖς παρὰ τῆς Κρήτης ἰοῦσιν, οὐπὼ τὴν νῆσον ἐχόντων Ῥωμαίων,
 25 συχνοῦ δὲ ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ μισθοφορικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ πλήθους, ἐξ οὗ καὶ τὰ ληστήρια πληροῦσθαι συνέβαινεν. ἐπιδημοῦντος δὲ τοῦ Δορυλαίου κατὰ τύ-
 χην ἐνέστη πόλεμος τοῖς Κνωσσίοις πρὸς τοὺς Γορτυνίους· αἰρεθεὶς δὲ στρατηγὸς καὶ κατορθώσας διὰ τα-
 30 χέων ἤρατο τιμὰς τὰς μεγίστας, καὶ ἐπειδὴ μικρὸν

8. post Εὐρώπῃ: τῇ πολιτείᾳ 19. ante τῶν: καὶ

- ὕστερον ἐξ ἐπιβουλῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν Εὐεργέτην ὑπὸ τῶν φίλων ἐν Σινώπῃ, τὴν διαδοχὴν δὲ εἰς γυναῖκα καὶ παιδία ἤκουσαν, ἀπογνοὺς τῶν ἐκεῖ κατέμεινεν [ἐν] τῇ Κνωσσῷ· τεκνοποιεῖται δ' ἐκ Μακέτιδος γυναικὸς Στερόπης τοῦνομα δύο μὲν υἱεῖς Λαγέ- 5 ταν καὶ Στρατάρχαν, ὧν τὸν Στρατάρخان ἐσχατόγηρων καὶ ἡμεῖς ἤδη εἶδομεν, θυγατέρα δὲ μίαν. θυεῖν δὲ ὄντων υἱῶν τοῦ Εὐεργέτου διεδέξατο τὴν βασιλείαν Μιθριδάτης ὁ προσαγορευθεὶς Εὐπάτωρ ἔνδεκα ἔτη γεγυνώς· τούτῳ σύντροφος ὑπῆρξεν ὁ τοῦ Φιλεταί- 10 C.478ρου Δορύλαος· ἦν δ' ὁ Φιλέταιρος ἀδελφὸς τοῦ τακτικοῦ Δορυλάου. ἀνδρωθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοσοῦτο ἤρητο τῇ συντροφίᾳ τῇ πρὸς τὸν Δορύλαον ὥστ' οὐκ ἐκείνον μόνον εἰς τιμὰς ἤγε τὰς μεγίστας, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἐπεμελεῖτο καὶ τοὺς ἐν Κνωσσῷ μετε- 15 πέμπετο· ἦσαν δ' οἱ περὶ Λαγέταν, τοῦ μὲν πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, αὐτοὶ δ' ἡνδρωμένοι, καὶ ἤκον ἀφέντες τὰ ἐν Κνωσσῷ· τοῦ δὲ Λαγέτα θυγάτηρ ἦν ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός. εὐτυχοῦντος μὲν δὴ ἐκείνου συνευτυχεῖν καὶ τούτοις συνέβαινε, καταλυθέντος δὲ 20 (ἐφωράθη γὰρ ἀφιστὰς τοῖς Ῥωμαίοις τὴν βασιλείαν ἐφ' ᾧ αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν καταστήσεται) συγκατελύθη καὶ τὰ τούτων καὶ ἐταπεινώθησαν· ὀλιγωρήθη δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς Κνωσσίους συμβόλαια καὶ αὐτοὺς μυρίας μεταβολὰς δεξαμένους. 25
- 11 Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν περὶ τῆς Κνωσσοῦ λόγος τοιοῦτος. μετὰ δὲ ταύτην δευτερεῦσαι δοκεῖ κατὰ τὴν δύναμιν ἢ τῶν Γορτυνίων πόλις. συμπράττουσαί τε γὰρ ἀλλήλαις ἅπαντας ὑπηκόους εἶχον αὗται τοὺς ἄλλους, στασιάσασαί τε διέστησαν τὰ κατὰ τὴν νῆσον· προσ- 30 θήκη δ' ἦν ἡ Κυδωνία μεγίστη ὁποτέροις προσγενοίτο. κεῖται δ' ἐν πεδίῳ καὶ ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις,

τὸ παλαιὸν μὲν ἴσως τετειχισμένη (καθάπερ καὶ Ὀμη-
 ρος εἶρηκε „Γόρτυνά τε τειχίεσσαν“), ὕστερον δ' ἀπο-
 βαλοῦσα τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων καὶ πάντα τὸν χρόνον
 μείνασα ἀτειχιστος· καὶ γὰρ ὁ Φιλοπάτωρ Πτολε-
 5 μαῖος ἀρξάμενος τειχίζειν ὅσον ἐπὶ ὀγδοήκοντα στα-
 δίους παρῆλθε μόνον· ἀξιόλογον δ' οὖν ἐξεπλήρου
 ποτὲ κύκλον ἢ οἰκησις ὅσον πεντήκοντα σταδίων· διέ-
 χει δὲ τῆς Λιβυκῆς θαλάττης κατὰ Λεβῆνα τὸ ἐμπόριον
 αὐτῆς ἐνενήκοντα· ἔχει δέ τι καὶ ἄλλο ἐπίνειον τὸ Μά-
 10 ταλον, διέχει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα· διαρρεῖ δ'
 αὐτὴν ὅλην ὁ Ληθαῖος ποταμός.

Ἐκ δὲ Λεβήνος ἦν Λευκοκόμας τε καὶ ὁ ἐραστῆς 12
 αὐτοῦ Εὐξύνθετος, οὓς ἵστορεῖ Θεόφραστος ἐν τῷ
 περὶ ἐρωτος λόγῳ, ἄθλων ὧν ὁ Λευκοκόμας τῷ Εὐ-
 15 ξύνθετῳ προσέταξεν ἓνα φήσας εἶναι τοῦτον, τὸν ἐν
 Πράσῳ κύνα ἀναγαγεῖν αὐτῷ· ὁμοροὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς
 οἱ Πράσιοι, τῆς μὲν θαλάττης ἑβδομήκοντα Γόρτυνος
 δὲ διέχοντες ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα· εἶρηται δὲ ὅτι
 τῶν Ἑτεοκρήτων ὑπῆρχεν ἡ Πράσος καὶ διότι ἐνταῦθα
 20 τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· καὶ γὰρ ἡ Δίκτη πλη-
 σίον, οὐχ ὥς Ἄρατος „ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο.“ καὶ γὰρ
 χιλίους ἡ Δίκτη τῆς Ἰδῆς ἀπέχει, πρὸς ἀνίσχοντα
 ἥλιον ἀπ' αὐτῆς κειμένη, τοῦ δὲ Σαμωνίου ἑκατόν.
 μεταξὺ δὲ τοῦ Σαμωνίου καὶ τῆς Χερρονήσου ἡ Πρά-
 25 σος ἴδρυτο ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐξήκοντα σταδίοις· κα-
 τέσκαψαν δ' Ἰεραπύτνιοι· οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ τὸν Καλλί-
 μαχον λέγειν φασίν, ὥς ἡ Βριτόμαρτις φεύγουσα τὴν
 Μίνω βίαν ἀπὸ τῆς Δίκτης ἄλοιτο εἰς ἀλίσκων δίκτυα,
 καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴ μὲν Δίκτυννα ὑπὸ τῶν Κυδωνια-
 30 τῶν προσαγορευθεῖη, Δίκτη δὲ τὸ ὄρος· οὐδὲ γὰρ
 ὅλως ἐκ γειτόνων ἐστὶ τοῖς τόποις τούτοις ἡ Κυδωνία,
 πρὸς δὲ τοῖς ἐσπερίοις κεῖται τῆς νήσου πέραςι· τῆς

μέντοι Κυδωνίας ὄρος ἐστὶ Τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερόν ἐστιν οὐ Δικταῖον ἀλλὰ Δικτύνναιον.

- 13 Κυδωνία δ' ἐπὶ θαλάττῃ μὲν ἴδρυνται βλέπουσα πρὸς τὴν Λακωνικὴν, διέχει δ' ἑκατέρας τὸ ἴσον τῆς τε Κνωσσοῦ καὶ τῆς Γόρτυνος οἶον ὀκτακοσίους στα- 5 δίους, Ἀπτέρας δὲ ὀγδοήκοντα, τῆς ταύτῃ δὲ θαλάττης τετταράκοντα. Ἀπτέρας δ' ἐπίνειόν ἐστι Κίσαμος πρὸς ἐσπέραν δ' ὁμοροῖ τοῖς Κυδωνιάταις Πολυρρήνιοι, παρ' οἷς ἐστι τὸ τῆς Δικτύννης ἱερόν· ἀπέχουσι δὲ τῆς θαλάττης ὥς τριάκοντα σταδίους, Φαλασάρνης δὲ 10 ἐξήκοντα. κωμηδὸν δ' ὥκουν πρότερον· εἰτ' Ἀχαιοὶ καὶ Λάκωνες συνώκησαν τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίου βλέπον πρὸς μεσημβρίαν.

- 14 Τῶν δ' ὑπὸ Μίνω συνωκισμένων τριῶν τὴν λοιπὴν (Φαιστός δ' ἦν αὕτη) κατέσκαψαν Γορτύνιοι, τῆς 15 μὲν Γόρτυνος διέχουσιν ἐξήκοντα, τῆς δὲ θαλάττης εἴκοσι, τοῦ δὲ Ματάλου τοῦ ἐπινείου τετταράκοντα τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαντες. Γορτυνίων δ' ἐστὶ καὶ τὸ Ῥύτιον σὺν τῇ Φαιστῷ „Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε.“ ἐκ δὲ τῆς Φαιστοῦ τὸν τοὺς καθαρμοὺς ποιή- 20 σαντα διὰ τῶν ἐπῶν Ἐπιμενίδην φασὶν εἶναι. καὶ ὁ Λισσὴν δὲ τῆς Φαιστίας. Αὐττοῦ δέ, ἧς ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἐπίνειόν ἐστιν ἡ λεγομένη Χερρόνησος, ἐν ἣ τὸ τῆς Βριτομάρτεως ἱερόν· αἱ δὲ συγκαταλεχθεῖσαι πόλεις οὐκέτ' εἰσὶ Μίλητός τε καὶ Λύκαστος, τὴν 25 δὲ χώραν τὴν μὲν ἐνεύμαντο Αὐττιοὶ τὴν δὲ Κνωσσιοὶ κατασκάψαντες τὴν πόλιν.

- 15 Τοῦ δὲ ποιητοῦ τὸ μὲν ἑκατόμπολιν λέγοντος τὴν Κρήτην τὸ δὲ ἐνενηκοντάπολιν, Ἔφορος μὲν ὕστερον ἐπικτισθῆναι τὰς δέκα φησὶ μετὰ τὰ Τρωικά ὑπὸ τῶν 30

Ἀλθαιμένει τῷ Ἀργείῳ συνακολουθησάντων Δωριέων· τὸν μὲν οὖν Ὀδυσσεύα λέγει ἐνενηκοντάπολιν ὀνομάσαι· οὗτος μὲν οὖν πιθανὸς ἐστὶν ὁ λόγος. ἄλλοι δ' ὑπὸ τῶν Ἰδομενέως ἐχθρῶν κατασκαφῆναί φασι τὰς 5 δέκα· ἀλλ' οὔτε κατὰ τὰ Τρωικά φησιν ὁ ποιητὴς ἐκτοντάπολιν ὑπάρξαι τὴν Κρήτην, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' αὐτόν (ἐκ γὰρ τοῦ ἰδίου προσώπου λέγει· εἰ δ' ἐκ τῶν τότε ὄντων τινὸς ἦν ὁ λόγος, καθάπερ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, C.480 ἡνίκα ἐνενηκοντάπολιν φράζει, καλῶς εἶχεν [ἂν] οὕτω 10 δέχεσθαι), οὔτ' εἰ συγχωρήσαιμεν τοῦτό γε, ὁ ἑξῆς λόγος σώζειτ' ἂν. οὔτε γὰρ κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε μετὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰδομενέως εἰκὸς ἐστὶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὰς πόλεις ἠφανίσθαι ταύτας· ὁ γὰρ ποιητὴς φήσας „πάντας δ' Ἰδομενεὺς 15 „Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους, οἳ φύγον ἐκ πολέμου, „πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα,“ καὶ τούτου τοῦ πάθους ἐμέμνητ' ἂν· οὐ γὰρ δήπου Ὀδυσσεὺς μὲν ἔγνω τὸν ἀφανισμόν τῶν πόλεων ὁ μὴδενὶ συμμίζας τῶν Ἑλλήνων μήτε κατὰ τὴν πλάνην μήθ' ὕστερον, ὁ δὲ καὶ 20 στρατεύσας τῷ Ἰδομενεὶ καὶ συνανασωθεὶς οὐκ ἔγνω τὰ συμβάντα οἴκοι αὐτῷ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον· εἰ γὰρ μετὰ πάντων ἐσώθη τῶν ἑταίρων, ἰσχυρὸς ἐπανῆλθεν, ὥστ' οὐκ ἔμελλον ἰσχύσειν οἱ ἐχθροὶ τοσοῦτον ὅσον δέκα ἀφαιρεῖσθαι πόλεις αὐτόν.

25 Τῆς μὲν οὖν χώρας τῶν Κρητῶν τοιαύτη τις ἢ περιουδεΐα. τῆς δὲ πολιτείας ἧς Ἐφορος ἀνέγραψε τὰ κυριώτατα ἐπιδραμεῖν ἀποχρώντως ἂν ἔχοι. δοκεῖ δέ, φησὶν, ὁ νομοθέτης μέγιστον ὑποθέσθαι ταῖς πόλεσιν ἀγαθὸν τὴν ἐλευθερίαν· μόνην γὰρ ταύτην ἴδια ποιεῖν 30 τῶν κτησαμένων τὰ ἀγαθὰ, τὰ δ' ἐν δουλείᾳ τῶν ἀρ-

12. ante εἰκός: ὡς 21. post αὐτῶν κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν.

χόντων ἀλλ' οὐχὶ τῶν ἀρχομένων εἶναι· τοῖς δ' ἔχουσι
 ταύτην φυλακῆς δεῖν· τὴν μὲν οὖν ὁμόνοιαν διχοστα-
 σίας αἰρομένης ἀπαντᾶν, ἣ γίνεται διὰ πλεονεξίαν καὶ
 τρυφήν· σωφρόνως γὰρ καὶ λιτῶς ζῶσιν ἅπασι οὔτε
 φθόνον οὔθ' ὕβριν οὔτε μῖσος ἀπαντᾶν πρὸς τοὺς 5
 ὁμοίους· διόπερ τοὺς μὲν παῖδας εἰς τὰς ὀνομαζομέ-
 νας ἀγέλας κελεῦσαι φοιτᾶν, τοὺς δὲ τελείους ἐν τοῖς
 συσσιτίοις ἃ καλοῦσιν ἀνδρεῖα συσσιτεῖν, ὅπως τῶν
 ἴσων μετὰσχοιεν τοῖς εὐπόροις οἱ πενέστεροι δημοσίᾳ
 τρεφόμενοι· πρὸς δὲ τὸ μὴ δειλίαν ἀλλ' ἀνδρείαν κρα- 10
 τεῖν ἐκ παίδων ὅπλοις καὶ πόνοις συντρέφειν, ὥστε
 καταφρονεῖν καύματος καὶ ψύχους καὶ τραχείας ὁδοῦ
 καὶ ἀνάντους καὶ πληγῶν τῶν ἐν γυμνασίοις καὶ μά-
 χαις ταῖς κατὰ σύνταγμα· ἀσκεῖν δὲ καὶ τοξικῇ καὶ ἐνο-
 πλίῳ ὀρχήσει, ἣν καταδειξαι Κουρῆτα πρῶτον, ὥστε 15
 ρον δὲ καὶ συντάξαντα τὴν κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ πυρ-
 ρίχην, ὥστε μὴδὲ τὴν παιδιὰν ἄμοιρον εἶναι τῶν πρὸς
 πόλεμον χρησίμων· ὥς δ' αὐτῶς καὶ τοῖς ῥυθμοῖς Κρη-
 τικοῖς χρῆσθαι κατὰ τὰς ῥῥὰς συντονωτάτοις οὓσιν
 C.481 οὓς Θάλητα ἀνευρεῖν, ᾧ καὶ τοὺς παιᾶνας καὶ τὰς ἄλ- 20
 λας τὰς ἐπιχωρίους ῥῥὰς ἀνατιθέασι καὶ πολλὰ τῶν
 νομίμων· καὶ ἐσθῆτι δὲ καὶ ὑποδέσει πολεμικῇ χρῆ-
 σθαι, καὶ τῶν δώρων τιμιώτατα αὐτοῖς εἶναι τὰ ὅπλα.

17 Λέγεσθαι δ' ὑπὸ τινων ὡς Λακωνικὰ εἶη τὰ πολλὰ
 τῶν νομιζομένων Κρητικῶν, τὸ δ' ἀληθὲς εὐρῆσθαι 25
 μὲν ὑπ' ἐκείνων, ἠκριβωκέναι δὲ τοὺς Σπαρτιάτας,
 τοὺς δὲ Κρητάς ὀλιγορῆσαι, κακωθεισῶν τῶν πόλεων
 καὶ μάλιστα τῆς Κνωσσίων, τῶν πολεμικῶν· μεῖναι δέ
 τινα τῶν νομίμων παρὰ Λυττίοις καὶ Γορτυνίοις καὶ
 ἄλλοις τισὶ πολυχνίοις μᾶλλον ἢ παρ' ἐκείνοις· καὶ δὴ 30
 καὶ τὰ Λυττίων νόμιμα ποιεῖσθαι μαρτύρια τοὺς τὰ
 Λακωνικὰ πρεσβύτερα ἀποφαίνοντας· ἀποίκους γὰρ

ὄντας φυλάττειν τὰ τῆς μητροπόλεως ἔθνη, ἐπεὶ ἄλλως
 γε εὖηθες εἶναι τὸ τοὺς βέλτιον συνεστῶτας καὶ πολι-
 τευομένους τῶν χειρόνων ζηλωτὰς ἀποφαίνειν· οὐκ
 εὖ δὲ ταῦτα λέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν νῦν καθεστη-
 5 κότων τὰ παλαιὰ τεκμηριοῦσθαι δεῖν, εἰς τάναντία
 ἑκατέρων μεταπεπιτωκότων· καὶ γὰρ ναυκρατεῖν πρό-
 τερον τοὺς Κρητάς, ὥστε καὶ παροιμιάζεσθαι πρὸς
 τοὺς προσποιουμένους μὴ εἰδέναι ἃ ἴσασιν „ὁ Κρῆς
 „ἄγνοεῖ τὴν θάλατταν,“ νῦν δ' ἀποβεβληκέναι τὸ
 10 ναυτικόν· [οὔτε] ὅτι ἄποικοί τινες τῶν πόλεων γεγό-
 νασι τῶν ἐν Κρήτῃ Σπαρτιατῶν, ἐν τοῖς ἐκείνων νο-
 μίμοις διαμένειν ἐπηναγκάσθαι· πολλὰς γοῦν τῶν
 ἀποικίδων μὴ φυλάττειν τὰ πάτρια, πολλὰς δὲ καὶ
 τῶν μὴ ἀποικίδων ἐν Κρήτῃ τὰ αὐτὰ ἔχειν τοῖς ἀποί-
 15 κοῖς ἔθνη.

Τῶν τε Σπαρτιατῶν τὸν νομοθέτην Λυκοῦργον 18
 πέντε γενεαῖς νεώτερον Ἀλθαιμένους εἶναι τοῦ στεῖ-
 λαντος τὴν εἰς Κρήτην ἀποικίαν· τὸν μὲν γὰρ ἱστορεῖ-
 σθαι Κίσσου παῖδα τοῦ τὸ Ἄργος κτίσαντος περὶ τὸν
 20 αὐτὸν χρόνον ἡνίκα Προκλῆς τὴν Σπάρτην συνώκιζε,
 Λυκοῦργον δ' ὁμολογεῖσθαι παρὰ πάντων ἕκτον ἀπὸ
 Προκλέους γεγονέναι· τὰ δὲ μιμήματα μὴ εἶναι πρό-
 τερα τῶν παραδειγμάτων μηδὲ τὰ νεώτερα τῶν πρε-
 σβυτέρων· τὴν τε ὄρχησιν τὴν παρὰ τοῖς Λακεδαιμο-
 25 νίοις ἐπιχωριάζουσιν καὶ τοὺς ὀνυμοὺς καὶ παιᾶνας
 τοὺς κατὰ νόμον ἀδομένους καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν νομί-
 μων Κρητικὰ καλεῖσθαι παρ' αὐτοῖς ὥς ἂν ἐκεῖθεν ὀρ-
 μώμενα· τῶν δ' ἀρχαίων τὰ μὲν καὶ τὰς διοικήσεις
 ἔχειν τὰς αὐτὰς καὶ τὰς ἐπωνυμίας, ὥσπερ καὶ τὴν τῶν
 30 γερόντων ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν ἱππέων (πλὴν ὅτι τοὺς
 ἐν Κρήτῃ ἱππέας καὶ ἱπποὺς κεκτηῖσθαι συμβέβηκεν· C.482
 ἐξ οὗ τεκμαίρονται πρεσβυτέραν εἶναι τῶν ἐν Κρήτῃ

ἰππέων τὴν ἀρχήν· σῶζειν γὰρ τὴν ἐτυμότητα τῆς προσηγορίας· τοὺς δὲ μὴ ἱπποτροφεῖν), τοὺς ἐφόρους δὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν Κρήτῃ κόσμοις διοικοῦντας ἐτέρως ὠνομάσθαι· τὰ δὲ συσσίτια ἀνδρεῖα παρὰ μὲν τοῖς Κρησὶν καὶ νῦν ἔτι καλεῖσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιά- 5 ταις μὴ διαμεῖναι καλούμενα ὁμοίως πρότερον· παρ' Ἀλκμᾶνι γοῦν οὕτω κεῖσθαι „φοῖναις δὲ καὶ ἐν θιά- „σοισιν ἀνδρεῖων παρὰ δαιτυμόνεσσι πρέπει παιᾶνα „κατάρχειν.“

- 19 Λέγεσθαι δ' ὑπὸ τῶν Κρητῶν ὥς καὶ παρ' αὐτοὺς 10 ἀφίκοιτο Λυκοῦργος κατὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος τοῦ Λυκοῦργου Πολυδέκτης· οὗτος τελευτῶν ἔγκνον κατέλιπε τὴν γυναῖκα· τέως μὲν οὖν ἐβασίλευεν ὁ Λυκοῦργος ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ, γενομένου δὲ παιδὸς ἐπετρόπευεν ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθή- 15 κουςα ἐτύγγανε· λοιδορούμενος δὲ τις αὐτῷ σαφῶς εἶπεν εἰδέναι διότι βασιλεύσοι· λαβὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκεῖνος ὥς ἐκ τοῦ λόγου τούτου διαβάλλοιτο ἐπιβουλή ἐξ αὐτοῦ τοῦ παιδός, δείσας μὴ ἐκ τύχης ἀποθανόν- 20 τος αἰτίαν αὐτὸς ἔχοι παρὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς 20 Κρήτην. ταύτην μὲν δὴ λέγεσθαι τῆς ἀποδημίας αἰ- τίαν· ἐλθόντα δὲ πλησιάσαι Θάλητι μελοποιῷ ἀνδρὶ καὶ νομοθετικῷ, ἱστορήσαντα δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν τρό- 25 πον ὃν Ῥαδάμανθὺς τε πρότερον καὶ ὕστερον Μί- νως, ὥς παρὰ τοῦ Διός, τοὺς νόμους ἐκφέρει εἰς ἄν- 25 θρώπους, γενόμενον δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ κατα- μαθόντα καὶ τὰ ἐκεῖ νόμιμα, ἐντυχόντα δ', ὥς φασί- τινες, καὶ Ὀμήρῳ διατρίβοντι ἐν Χίῳ, κατάραι πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν, καταλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱὸν τὸν Πολυδέκτου Χαρίλαον βασιλεύοντα· εἶθ' ὀρμησαί 30 διαθεῖναι τοὺς νόμους φοιτῶντα ὥς τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς, ἀκκέϊθεν κομίζοντα τὰ προστάγματα, καθά-

περ οί περὶ Μίνω ἐκ τοῦ ἄντρου τοῦ Διὸς παραπλήσια
ἐκείνοις τὰ πλείω.

Τῶν Κρητικῶν τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἕκαστα 20
τοιαῦτα εἶρηκε. γαμεῖν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται
5 παρ' αὐτοῖς οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς τῶν παί-
δων ἀγέλης ἐκκριθέντες, οὐκ εὐθύς δ' ἄγονται παρ'
ἑαυτοῦς τὰς γαμηθείσας παῖδας, ἀλλ' ἐπὶ ἡδὴ διοι-
κεῖν ἱκαναὶ ὥσι τὰ περὶ τοὺς οἴκους· φερνὴ δ' ἐστίν,
ἂν ἀδελφοὶ ὥσι, τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ μερίδος·
10 παῖδας δὲ γράμματά τε μανθάνειν καὶ τὰς ἐκ τῶν νό-
μων ὥδας καὶ τινα εἶδη τῆς μουσικῆς. τοὺς μὲν οὖν ἐτι C.483
νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγουσι τὰ ἀνδρεῖα· χαμαὶ
δὲ καθήμενοι διαιτῶνται μετ' ἀλλήλων ἐν φαύλοις
τριβωνίοις καὶ χειμῶνος καὶ θέρους τὰ αὐτά, διακο-
15 νοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἀνδράσι· συμβάλλουσι
δ' εἰς μάχην καὶ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλή-
λους, καὶ πρὸς ἕτερα συσσίτια· καθ' ἕκαστον δὲ ἀν-
δρεῖον ἐφέστηκε παιδονόμος· οἱ δὲ μείζους εἰς τὰς ἀγέ-
λας ἄγονται· τὰς δ' ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπιφανέ-
20 στατοι τῶν παίδων καὶ δυνατώτατοι ἕκαστος ὅσους
πλείστους οἷός τέ ἐστιν ἀθροίζων· ἐκάστης δὲ τῆς ἀγέ-
λης ἄρχων ἐστίν ὥς τὸ πολὺν ὁ πατήρ τοῦ συναγαγόν-
τος, κύριος ὢν ἐξάγειν ἐπὶ θήραν καὶ δρόμους, τὸν δ'
ἀπειθοῦντα κολάζειν· τρέφονται δὲ δημοσίᾳ· τακταῖς
25 δέ τισιν ἡμέραις ἀγέλη πρὸς ἀγέλην συμβάλλει μετὰ
αὐλοῦ καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν ῥυθμῷ, ὥσπερ καὶ ἐν
τοῖς πολεμικοῖς εἰώθασιν, ἐκφέρουσι δὲ καὶ τὰς πλη-
γὰς τὰς μὲν διὰ χειρὸς τὰς δὲ καὶ δι' ὅπλων σιδηρῶν.

Ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμον· οὐ 21
30 γὰρ πειθοὶ κατεργάζονται τοὺς ἐρωμένους ἀλλ' ἀρ-
παγῇ· προλέγει τοῖς φίλοις πρὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἡμε-
ρῶν ὁ ἐραστὴς ὅτι μέλλει τὴν ἀρπαγὴν ποιῆσθαι· τοῖς

δ' ἀποκρύπτειν μὲν τὸν παῖδα ἢ μὴ εἶναι πορεύεσθαι
 τὴν τεταγμένην ὁδὸν τῶν αἰσχύιστων ἐστίν, ὥς ἐξομο-
 λογουμένοις ὅτι ἀνάξιος ὁ παῖς εἴη τοιούτου ἐραστοῦ
 τυγχάνειν· συνιόντες δ', ἂν μὲν τῶν ἴσων ἢ τῶν ὑπερ-
 εχόντων τις ἢ τοῦ παιδὸς τιμῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ ἀρπά- 5
 ζων, ἐπιδιώκοντες ἀνθήψαντο μόνον μετρίως τὸ νό-
 μιμον ἐκπληροῦντες, τὰλλα δ' ἐπιτρέπουσιν ἄγειν χαί-
 ροντες· ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦνται· πέρας δὲ τῆς
 ἐπιδιώξεως ἐστὶν ἕως ἂν ἀχθῇ ὁ παῖς εἰς τὸ τοῦ ἀρπά-
 σαντος ἀνδρείον. ἐράσμιον δὲ νομίζουσιν οὐ τὸν κάλ- 10
 λει διαφέροντα, ἀλλὰ τὸν ἀνδρείᾳ καὶ κοσμιότητι
 καὶ δωρησάμενος ἀπάγει τὸν παῖδα τῆς χώρας εἰς ὃν
 βούλεται τόπον· ἐπακολουθοῦσι δὲ τῇ ἀρπαγῇ οἱ πα-
 ραγενόμενοι, ἐστιαθέντες δὲ καὶ συνθηρεύσαντες δί-
 μνηνον (οὐ γὰρ ἔξεστι πλείω χρόνον κατέχειν τὸν παῖδα) 15
 εἰς τὴν πόλιν καταβαίνουσιν. ἀφίεται δ' ὁ παῖς δῶρα
 λαβὼν στολὴν πολεμικὴν καὶ βούν καὶ ποτήριον. ταῦτα
 μὲν τὰ κατὰ τὸν νόμον δῶρα καὶ ἄλλα πλείω
 καὶ πολυτελῆ, ὥστε συνερανίξειν τοὺς φίλους διὰ τὸ
 πληθὺς τῶν ἀναλωμάτων. τὸν μὲν οὖν βούν θύει τῷ 20
 Διὶ καὶ ἐστιᾷ τοὺς συγκαταβαίνοντας, εἴτ' ἀποφαίνε-
 ται περὶ τῆς πρὸς τὸν ἐραστὴν ὁμιλίας εἴτ' ἀσμενίζων
 C.484 τετύχηκεν εἴτε μὴ, τοῦ νόμου τοῦτ' ἐπιτρέψαντος, ἵν'
 εἴ τις αὐτῷ βία προσενήνεκται κατὰ τὴν ἀρπαγὴν, ἐν-
 ταῦθα παρῇ τιμωρεῖν ἑαυτῷ καὶ ἀπαλλάττεσθαι. τοῖς 25
 δὲ καλοῖς τὴν ἰδέαν καὶ προγόνων ἐπιφανῶν [αἰσχρὸν]
 ἐραστῶν μὴ τυχεῖν, ὥς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦ-
 σιν. ἔχουσι δὲ τιμὰς οἱ παρασταθέντες (οὕτω γὰρ κα-
 λοῦσι τοὺς ἀρπαγέντας)· ἐν τε γὰρ τοῖς χοροῖς καὶ τοῖς
 δρόμοις ἔχουσι τὰς ἐντιμοτάτας χώρας, τῇ τε στολῇ 30
 κοσμεῖσθαι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἐφίεται τῇ δο-
 θείσῃ παρὰ τῶν ἐραστῶν, καὶ οὐ τότε μόνον ἀλλὰ καὶ

τέλειοι γενόμενοι διάσημον ἐσθῆτα φέρουσιν, ἀφ' ἧς
 γνωσθήσεται ἕκαστος κλεινὸς γενόμενος· τὸν μὲν γὰρ
 ἐρώμενον καλοῦσι κλεινὸν τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα.
 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμα. ἄρχοντας δὲ 22
 5 δέκα αἰροῦνται· περὶ δὲ τῶν μεγίστων συμβούλοις
 χρῶνται τοῖς γέρουσι καλουμένοις· καθίστανται δ' εἰς
 τοῦτο τὸ συνέδριον οἱ τῆς τῶν κόσμων ἀρχῆς ἡξιωμέ-
 νοι καὶ τᾶλλα δόκιμοι κρινόμενοι. ἀξίαν δ' ἀναγρα-
 φῆς τὴν τῶν Κρητῶν πολιτείαν ὑπέλαβον διὰ τε τὴν
 10 ιδιότητα καὶ τὴν δόξαν· οὐ πολλὰ δὲ διαμένει τούτων
 τῶν νομίμων, ἀλλὰ τοῖς Ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλεῖ-
 στα διοικεῖται, καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις
 συμβαίνει.

Περὶ δὲ τὴν Κρήτην εἰσὶ νῆσοι, Θήρα μὲν ἡ τῶν 5
 15 Κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος Λακεδαιμονίων, καὶ
 πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ἧ τὸ τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλ-
 λωνος ἱερόν. λέγει δὲ καὶ Καλλίμαχος τοτὲ μὲν οὕτως
 „Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα Θήρη“, τοτὲ
 δὲ τῆς Θήρας μνησθεὶς „μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμε-
 20 „τέρης.“ ἔστι δὲ μακρὰ ἡ Θήρα, διακοσίων οὔσα τὴν
 περίμετρον σταδίων, κειμένη δὲ κατὰ Δίαν νῆσον τὴν
 πρὸς Ἡρακλείῳ τῷ Κυωσίῳ, διέχει δὲ τῆς Κρήτης εἰς
 ἑπτακοσίους· πλησίον δ' αὐτῆς ἡ τε Ἀνάφη καὶ Θηρα-
 σία. ταύτης δ' εἰς ἑκατὸν ἀπέχει νησίδιον Ἴος, ἐν ᾧ
 25 κεκηδεῦσθαί τινές φασι τὸν ποιητὴν Ὅμηρον· ἀπὸ δὲ
 τῆς Ἴου πρὸς ἑσπέραν ἰόντι Σίκινος καὶ Λάγουσα καὶ
 Φολέγανδρος, ἣν Ἄρατος σιδηρεῖην ὀνομάζει διὰ τὴν
 τραχύτητα· ἐγγὺς δὲ τούτων Κίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ ἡ
 Κιμωλία· ἐνθεν ἡ Σίφνος ἐν ὧσι ἐστίν, ἐφ' ἧ λέγουσι
 30 Σίφνιον ἀστράγαλον διὰ τὴν εὐτέλειαν. ἔτι δ' ἐγγυ-
 τέρω καὶ τῆς Κιμώλου καὶ τῆς Κρήτης ἡ Μήλος ἀξιο-
 λογωτέρα τούτων, διέχουσα τοῦ Ἑρμιονικοῦ ἀκρωτη-

ρίου τοῦ Σκυλλαίου σταδίους ἑπτακοσίους· τοσοῦτους δὲ σχεδόν τι καὶ τοῦ Δικτυναίου· Ἀθηναῖοι δὲ ποτε πέμπαντες στρατείαν ἠβηδὸν κατέσφαξαν τοὺς πλείους. αὗται μὲν οὖν ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει, ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ μᾶλλον αὐτὴ τε ἡ Δῆλος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν Κυ- 5 κλάδες καὶ αἱ ταύταις προσκείμεναι Σποράδες, ὧν εἰσι καὶ αἱ λεχθεῖσαι περὶ τὴν Κρήτην.

2 Ἡ μὲν οὖν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην ἔχει τὴν πόλιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Αἰτῶν· ὑπέρεκκεται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ψιλὸν ὁ Κύνθος καὶ τραχύ, 10 ποταμὸς δὲ διαρρεῖ τὴν νῆσον Ἴνωπὸς οὐ μέγας· καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά. τετίμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἡρωικῶν χρόνων ἀρξαμένη· μυθεύεται γὰρ ἐνταῦθα ἡ Αἰτὼ τὰς ὠδῖνας ἀποθέσθαι τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. „ἦν γὰρ τοπάροιθε 15 „φορητά“ φησὶν ὁ Πίνδαρος „κυμάτεσσιν παντοδα- „πῶν τ’ ἀνέμων ριπαῖσιν· ἀλλ’ ἅ Κοιογενὴς ὁπότ’ „ὠδίνεσσι θύοισ’ ἀρχιτόκοις ἐπέβα νιν, δὴ τότε τέσ- „σαρες ὀρθαὶ πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίων, ἂν δ’ „ἐπικράνοις σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι κίονες· 20 „ἐνθα τεκοῖς’ εὐδαίμον’ ἐπόψατο γένναν.“ ἐνδοξον δ’ ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιοικίδες νῆσοι, καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσai δημοσίᾳ θεωροὺς τε καὶ θυσίας καὶ χοροὺς παρθένων πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγουσαι μεγάλας. 25

3 Κατ’ ἀρχὰς μὲν οὖν δῶδεκα λέγονται· προσεγέ- νοντο δὲ καὶ πλείους. Ἀρτεμίδωρος γοῦν [πεντεκαίδε- κα] διαριθμεῖται, περὶ τῆς Ἑλένης εἰπὼν ὅτι ἀπὸ Θορί- κου μέχρι Σουνίου παράκειται μακρὰ σταδίων ὅσον ἐξή- κοντα τὸ μῆκος, ἀπὸ ταύτης γὰρ, φησὶν, αἱ καλούμεναι 30 Κυκλάδες εἰσὶν· ὀνομάζει δὲ Κέω τὴν ἐγγυτάτῃ τῇ Ἑλένῃ, καὶ μετὰ ταύτην Κύθνον καὶ Σέριφον καὶ Μῆ-

λον καὶ Σίφνον καὶ Κίμωλον καὶ Πρεπέσινθον καὶ
 Ὠλίαρον, καὶ πρὸς ταύταις Πάρον Νάξον Σῦρον Μύ-
 κονον Τήνον Ἄνδρον Γύαρον. τὰς μὲν οὖν ἄλλας τῶν
 δώδεκα νομίζω, τὴν δὲ Πρεπέσινθον καὶ Ὠλίαρον καὶ
 5 Γύαρον ἦττον· ὧν τῇ Γυάρῳ προσορμισθεὶς ἔγνω
 κωμίον ὑπὸ ἀλιέων συνοικούμενον· ἀπαίροντες δ' ἔδε-
 ξάμεθα πρεσβευτὴν ἐνθένδε ὡς Καίσαρα προκεχειρι-
 σμένον τῶν ἀλιέων τινά (ἣν δ' ἐν Κορίνθῳ Καῖσαρ
 βαδίζων ἐπὶ τὸν θρίαμβον τὸν Ἀκτιακόν)· συμπλέων
 10 δὴ ἔλεγε πρὸς τοὺς πυθομένους ὅτι πρεσβεῦοι περὶ
 κουφισμοῦ τοῦ φόρου· τελοῖεν γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν
 πεντήκοντα καὶ τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς ἂν τελοῦντες. δη-C.486
 λοῖ δὲ τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λε-
 πτόν „ὦ Αἰτοῦ, σὺ μὲν ἢ με σιδηρεῖη Φολεγάνδρῳ
 15 „δειλὴν ἢ Γυάρῳ παρελεύσεαι αὐτίχ' ὁμοίην.“

Τὴν μὲν οὖν Δῆλον ἐνδοξον γενομένην οὕτως ἔτι 4
 μᾶλλον ἠΰξησε κατασκαφεῖσα ὑπὸ Ῥωμαίων Κόριν-
 θος· ἐκείσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, καὶ τῆς ἀτε-
 λείας τοῦ ἱεροῦ προκαλουμένης αὐτοὺς καὶ τῆς εὐκαι-
 20 ρίας τοῦ λιμένος· ἐν καλῷ γὰρ κεῖται τοῖς ἐκ τῆς Ἰτα-
 λίας καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν πλέουσιν· ἢ τε πα-
 νήγυρις ἐμπορικόν τι πρῶγμα ἐστὶ, καὶ συνήθεις ἦσαν
 αὐτῇ καὶ Ῥωμαῖοι τῶν ἄλλων μάλιστα, καὶ ὅτε συνειστή-
 κει ἡ Κόρινθος· Ἀθηναῖοί τε λαβόντες τὴν νῆσον καὶ
 25 τῶν ἱερῶν ἅμα καὶ τῶν ἐμπορῶν ἐπεμελοῦντο ἱκανῶς·
 ἐπελθόντες δ' οἱ τοῦ Μιθριδάτου στρατηγοὶ καὶ ὁ ἀπο-
 στήσας τύραννος αὐτὴν διελυμήναντο πάντα, καὶ πα-
 ρέλαβον ἐρήμην οἱ Ῥωμαῖοι πάλιν τὴν νῆσον, ἀναχω-
 ρήσαντος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως, καὶ διετέλεσε
 30 μέχρι νῦν ἐνδεῶς πράττουσα. ἔχουσι δ' αὐτὴν Ἀθη-
 ναῖοι. Ῥήναια δ' ἔρημον νησιδίον ἐστὶν ἐν τέτταρσι 5
 τῆς Δήλου σταδίοις, ὅπου τὰ μνήματα τοῖς Δηλίοις

ἐστίν. οὐ γὰρ ἔξεστιν ἐν αὐτῇ τῇ Δήλῳ θάπτειν οὐδὲ καίειν νεκρόν. οὐκ ἔξεστι δὲ οὐδὲ κύναι ἐν Δήλῳ τρέφειν. ὠνομάζετο δὲ καὶ Ὀρτυγία πρότερον.

6 Κέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε, λείπονται δὲ δύο, ἣ τε Ἰουλὶς καὶ ἡ Καρθαία, εἰς αἷς συνεπολίσθησαν αἱ 5 λοιπαί, ἡ μὲν Ποιήεσσα εἰς τὴν Καρθαίαν ἡ δὲ Κορησία εἰς τὴν Ἰουλίδαν. ἐκ δὲ τῆς Ἰουλίδος ὅ τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς καὶ Βακχυλίδης ἀδελφιδοῦς ἐκείνου, καὶ μετὰ ταῦτα Ἑρασίστρατος ὁ ἰατρὸς καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀρίστων ὁ τοῦ Βορυσθενίτου 10 Βίωνος ζηλωτής. παρὰ τούτοις δὲ δοκεῖ τεθῆναι ποτε νόμος, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος „καλὸν τὸ Κεῖων „νόμιμόν ἐστι, Φανία· ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ „ζῆν κακῶς.“ προσέταττε γάρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι καὶ τοῦ 15 διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν· καὶ πολιορκουμένων δέ ποτε ὑπ' Ἀθηναίων ψηφίσασθαι φάσι τοὺς πρεσβυτάτους ἐξ αὐτῶν ἀποθανεῖν, ὀρισθέντος πλήθους ἐτῶν, τοὺς δὲ παύσασθαι πολιορκοῦντας. κεῖται δ' ἐν ὄρει τῆς θαλάττης διέχουσα ἡ πόλις ὅσον πέντε 20 καὶ εἴκοσι σταδίους, ἐπίνειον δ' ἐστὶν αὐτῆς τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἵδρυτο ἡ Κορησία κατοικίαν οὐδὲ κώμης ἔχουσα.

C.487 ἔστι δὲ καὶ πρὸς τῇ Κορησίᾳ Σμινθαίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ πρὸς Ποιήεσση, μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν τῆς Ποιήεσσης ἐρειπίων τὸ τῆς Νεδουσίας Ἀθηναῖς 25 ἱερὸν, ἰδρυσαμένου Νέστορος κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. ἔστι δὲ καὶ Ἑλιξος ποταμὸς περὶ τὴν Κορησίαν.

7 Μετὰ δὲ ταύτην Νάξος καὶ ἄνδρος ἀξιόλογοι καὶ Πάρος· ἐντεῦθεν ἦν Ἀρχίλοχος ὁ ποιητής. ὑπὸ δὲ Πα- 30 ρίων ἐκτίσθη Θάσος καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. ἐν ταύτῃ μὲν οὖν ὁ βωμὸς λέγεται θέας ἄξιος, στα-

διαίτας ἔχων τὰς πλευράς· ἐν δὲ τῇ Πάρῳ ἢ Παρία λί-
θος λεγομένη ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν.

Σῦρος δ' ἐστὶ μηχανύουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, 8
ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάβυος ἦν· νεώτερος δ' ἐστὶν ὁ
5 Ἀθηναῖος ἐκείνου. ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ ποιη-
τὴς Συρίην καλῶν „νησὸς τις Συρίη κικλήσκεται Ὀρ-
„τυγίης καθύπερθε.“

Μύκονος δ' ἐστὶν ὑφ' ἧς μυθεύουσι κεῖσθαι τῶν 9
γιγάντων τοὺς ὑστάτους ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθέν-
10 τας, ἅφ' ὧν ἡ παροιμία „πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον“
ἐπὶ τῶν ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν ἀγόντων καὶ τὰ διηρ-
τημένα τῇ φύσει. καὶ τοὺς φαλακροὺς δέ τινες Μυκο-
νίους καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τὸ πάθος τοῦτο ἐπιχωριάζειν
τῇ νήσῳ.

Σέριφος δ' ἐστὶν ἐν ἧς τὰ περὶ τὸν Δίκτυν μεμύ- 10
θευται τὸν ἀνελκύνσαντα τὴν λάρνακα τοῖς δικτύοις
τὴν περιέχουσιν τὸν Περσέα καὶ τὴν μητέρα Δανάην,
καταπεποντωμένους ὑπ' Ἀκρισίῳ τοῦ πατρὸς τῆς Δα-
νάης· τραφῆναί τε γὰρ ἐνταῦθα τὸν Περσέα φασί, καὶ
10 κομίσαντα τὴν τῆς Γοργόνης κεφαλὴν, δείξαντα τοῖς
Σεριφίοις ἀπολιθῶσαι πάντας· τοῦτο δὲ πρᾶξαι τιμα-
ροῦντα τῇ μητρί, ὅτι αὐτὴν Πολυδέκτης ὁ βασιλεὺς
ἄκουσαν ἄγεσθαι προεῖλετο πρὸς γάμον συμπραττόν-
των ἐκείνων. οὕτω δ' ἐστὶ πετρώδης ἡ νῆσος ὥστε ὑπὸ
15 τῆς Γοργόνης τοῦτο παθεῖν αὐτὴν φασιν οἱ κωμω-
δοῦντες.

Τῆνος δὲ πόλιν μὲν οὐ μεγάλην ἔχει, τὸ δ' ἱερὸν 11
τοῦ Ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλσει τῆς πόλεως ἔξω θεάς
ἄξιον, ἐν ᾧ καὶ ἐστιατόρια πεποιήται μεγάλα, σημεῖον
10 τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἱκανὸν τῶν συνθυόντων αὐ-
τοῖς ἀστυγειτόνων τὰ Ποσειδῶνια.

Ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν 12
STRABO II. 19

Σιμωνίδης ὁ τῶν ἰάμβων ποιητής, καὶ Λέβινθος καὶ Λέρος „καὶ τότε Φωκνλίδου· Λέριοι κακοί, οὐχ „ὁ μὲν ὅς δ' οὐ, πάντες, πλὴν Προκλέους, καὶ Προ- C.488, κλέης Λέριος.“ διεβέβληντο γὰρ ὡς κακοήθεις οἱ ἐν- θένδε ἄνθρωποι.

5

13 Πλησίον δ' ἐστὶ καὶ ἡ Πάτμος καὶ Κορασσίαι πρὸς δύσιν κείμεναι τῇ Ἰκαρίᾳ, αὕτη δὲ Σάμω. ἡ μὲν οὖν Ἰκαρία ἔρημος ἐστὶ, νομάς δ' ἔχει καὶ χρῶνται αὐταῖς Σάμιοι· τοιαύτη δ' οὐσα ἐνδοξος ὅμως ἐστὶ, καὶ ἀπ' αὐτῆς Ἰκάριον καλεῖται τὸ προκείμενον πέλαγος, ἐν ᾧ 10 καὶ αὕτη καὶ Σάμος καὶ Κῶς ἐστὶ καὶ αἱ ἄρτι λεχθεῖσαι Κορασσίαι καὶ Πάτμος καὶ Λέρος. συνάπτει δὲ τῷ Ἰκαρίῳ τὸ Καρπάδιον πέλαγος πρὸς νότον, τούτῳ δὲ τὸ Αἰγύπτιον, πρὸς δὲ δύσιν τὸ τε Κρητικὸν καὶ τὸ Λι- βυκόν.

15

14 Καὶ ἐν τῷ Καρπαθίῳ δ' εἰσὶ πολλαὶ τῶν Σποράδων μεταξὺ τῆς Κῶς μάλιστα καὶ Ῥόδου καὶ Κρήτης· ὧν εἰσιν Ἀστυπάλαιά τε καὶ Τήλος καὶ Χαλκία καὶ ἅς Ὅμηρος ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ „οἱ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον „Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο πό- 20 „λιν, νήσους τε Καλύδνας.“ ἔξω γὰρ τῆς Κῶς καὶ τῆς Ῥόδου, περὶ ὧν ἐροῦμεν ὕστερον, τὰς τε ἄλλας ἐν ταῖς Σποράσι τίθεμεν καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα μεμνήμεθα αὐ- τῶν, καίπερ τῆς Ἀσίας οὐ τῆς Εὐρώπης ἐγγὺς οὐσῶν, ἐπειδὴ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῖς Κυκλάσι καὶ τὰς Σποράδας 25 συμπεριλαβεῖν ἡπείγετό πως ὁ λόγος· ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀσίας περιουσίᾳ τὰς προσεχεῖς αὐτῇ τῶν ἀξιολόγων νήσων προσπεριοδεύσομεν, Κύπρον καὶ Ῥόδον καὶ Κῶν καὶ τὰς ἐν τῇ ἐφεξῆς παραλίᾳ κειμένας, Σάμον

12. post Λέρος: ἐνδοξον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὄρος ὁ Κερκε- τεύς, μᾶλλον τῆς Ἀμπέλου· αὕτη δ' ὑπέρεκται τῆς Σαμίων πόλεως.

Χίον Λέσβον Τένεδον· νῦν δὲ τὰς Σποράδας ὧν ἄξιον
μνησθῆναι λοιπὸν ἐπιμεν.

Ἡ μὲν οὖν Ἀστυπάλαια ἱκανῶς ἐστὶ πελαγία, πό- 15
λιν ἔχουσα. ἡ δὲ Τήλος ἐκτέταται παρὰ τὴν Κνιδίαν
5 μακρὰ ὑψηλὴ στενὴ, τὴν περίμετρον ὅσον ἑκατὸν καὶ
τετταράκοντα σταδίων, ἔχουσα ὕφορμον. ἡ δὲ Χαλκία
τῆς Τήλου διέχει σταδίους ὀγδοήκοντα, Καρπάθου δὲ
τετρακοσίους, Ἀστυπαλαίας δὲ περὶ διπλασίους· ἔχει
δὲ καὶ κατοικίαν ὁμώνυμον καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος καὶ
10 λιμένα.

Νίσυρος δὲ πρὸς ἄρκτον μὲν ἐστὶ Τήλου διέχουσα 16
αὐτῆς ὅσον ἐξήκοντα σταδίους ὅσους καὶ Κῶ διέχει,
στρογγύλῃ δὲ καὶ ὑψηλῇ καὶ πετρώδης τοῦ μυλίου λί-
θου· τοῖς γοῦν ἀστυγείτοσιν ἐκεῖθεν ἐστὶν ἡ τῶν μύλων
15 εὐπορία. ἔχει δὲ καὶ πόλιν ὁμώνυμον καὶ λιμένα καὶ
θερμὰ καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν· περίμετρον δὲ αὐτῆς
ὀγδοήκοντα στάδιοι. ἐστὶ δὲ καὶ νησία πρὸς αὐτῇ Νισυ- C.489
ρίων λεγόμενα. φασὶ δὲ τὴν Νίσυρον ἀποθραύσασθαι εἰ-
ναι τῆς Κῶ, προσθέντες καὶ μῦθον, ὅτι Ποσειδῶν διώ-
20 κων ἓνα τῶν γιγάντων Πολυβώτην ἀποθραύσας τῇ τρι-
αίνῃ τρύφος τῆς Κῶ ἐπ' αὐτὸν βάλοι, καὶ γένοιτο νῆσος
τὸ βληθὲν ἡ Νίσυρος ὑποκείμενον ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸν
γίγαντα· τινὲς δὲ αὐτὸν ὑποκείσθαι τῇ Κῶ φασιν.

Ἡ δὲ Κάρπαθος, ἣν Κράπαθον εἶπεν ὁ ποιητής, 17
25 ὑψηλὴ ἐστὶ, κύκλον ἔχουσα σταδίων διακοσίων. τε-
τράπολις δ' ὑπῆρξε καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον, ἀφ'
οὗ καὶ τῷ πελάγει τοῦνομα ἐγένετο. μία δὲ τῶν πό-
λεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος ὁμώνυμος τῇ τῶν Νισυρίων
νῆσῳ. κεῖται δὲ τῆς Αἰβύης κατὰ Λευκὴν ἀκτὴν, ἡ τῆς
30 μὲν Ἀλεξανδρείας περὶ χιλίους διέχει σταδίους, τῆς δὲ
Καρπαθου περὶ τετρακισχιλίους.

Κάσος δὲ ταύτης μὲν ἀπὸ ἑβδομήκοντά ἐστὶ στα- 18

δίῳ, τοῦ δὲ Σαμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς Κρήτης διακοσίῳ πεντήκοντα· κύκλον δὲ ἔχει σταδίων ὀγδοήκοντα. ἔστι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλις ὁμώνυμος, καὶ Κασίων νῆσοι καλούμεναι πλείους περὶ αὐτήν.

- 19 Νήσους δὲ Καλύδνας τὰς Σποράδας λέγειν φασὶ τὸν ποιητὴν, ὧν μίαν εἶναι Κάλυμναν· εἰκὸς δ' ὥς ἐκ τῶν Νισυρίων λέγονται καὶ Κασίων αἱ ἐγγυὲς καὶ ὑπήκοοι, οὕτως καὶ τὰς τῇ Καλύμνῃ περικειμένους ἴσως τότε λεγομένην Καλύδνην· τινὲς δὲ δύο εἶναι Καλύδνας φασὶ Λέρον καὶ Κάλυμναν, ὥσπερ καὶ λέγειν τὸν ποιητὴν. ὁ δὲ Σκήψιος πληθυντικῶς ὠνομάσθαι τὴν νήσον Καλύμνας φησὶν, ὥς Ἀθήνας καὶ Θήβας, δεῖν δὲ ὑπερβατῶς δέξασθαι τὸ τοῦ ποιητοῦ· οὐ γὰρ νήσους Καλύδνας λέγειν, ἀλλ' „οἱ δ' ἄρα νήσους Νίσυρόν τ' „εἶχον Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο 15 „πόλιν, Καλύδνας τε.“ ἅπαν μὲν οὖν τὸ νησιωτικὸν μέλι ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀστεϊὸν ἔστι καὶ ἐνάμιλλον τῷ Ἀττικῷ, τὸ δ' ἐν ταῖς νήσοις διαφερόντως, μάλιστα δὲ τὸ Καλύμνιον.

- 1 Τῇ δ' Εὐρώπῃ συνεχῆς ἔστιν ἡ Ἀσία κατὰ τὸν Τάναϊν συνάπτουσα αὐτῇ· περὶ ταύτης οὖν ἐφεξῆς ῥητέον διελόντας φυσικοῖς τισιν ὅροις τοῦ σαφοῦς χάριν. ὅπερ οὖν Ἐρατοσθένης ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης 25 ἐποίησε, τοῦθ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς Ἀσίας ποιητέον.
- 2 Ὁ γὰρ Ταῦρος μέσην πῶς διέξωκε ταύτην τὴν ἡπειρον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω τεταμένος, τὸ μὲν αὐτῆς ἀπολείπων πρὸς βορρᾶν τὸ δὲ μεσημβρινόν. καλοῦσι δὲ αὐτῶν οἱ Ἕλληνες τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Ταύρου 30 τὸ δὲ ἐκτός. εἰρηται δὲ ταῦθ' ἡμῖν καὶ πρότερον, ἀλλ' εἰρήσθω καὶ νῦν ὑπομνήσεως χάριν.

Πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ ὄρος πολλαχοῦ καὶ τρισχι- 3
λίωv σταδίων, μῆκος δ' ὅσον καὶ τὸ τῆς Ἀσίας, τετ-
τάρων που μυριάδων καὶ πεντακισχιλίων, ἀπὸ τῆς
Ῥοδίων περαίας ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς καὶ Σκυθίας
5 πρὸς τὰς ἀνατολάς.

Διήρηται δ' εἰς μέρη πολλὰ καὶ ὀνόματα περιγρο- 4
φαῖς καὶ μείζοσι καὶ ἐλάττοσιν ἀφωρισμένα. ἐπεὶ δ' ἐν
τῷ τοσοῦτῳ πλάτει τοῦ ὄρους ἀπολαμβάνεται τινα
ἔθνη, τὰ μὲν ἀσημότερα τὰ δὲ καὶ παντελῶς γνώριμα C.491
10 (καθάπερ ἡ Παρθυαία καὶ Μηδία καὶ Ἀρμενία καὶ
Καππαδοκῶν τινες καὶ Κίλικες καὶ Πισίδαι), τὰ μὲν
* πλεονάζοντα τοῖς προσβόροισι μέρεσιν ἐνταῦθα τα-
κτέον, τὰ δ' ἐν τοῖς νοτίοις εἰς τὰ νότια, καὶ τὰ ἐν
μέσῳ δὲ τῶν ὀρῶν κείμενα διὰ τὰς τῶν ἁερῶν ὁμοιό-
15 τητας πρὸς βορρᾶν πως θετέον· ψυχροὶ γάρ εἰσιν, οἱ
δὲ νότιοι θερμοί. καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ ῥύσεις ἐν-
θένδε ἰοῦσαι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τάναντία αἱ μὲν εἰς τὰ
βόρεια αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη (τά γε πρῶτα, καὶ ὅστε-
ρόν τινες ἐπιστρέφωσι πρὸς ἀνατολάς ἢ δύσεις), ἔχουσί
20 τι εὐφυὲς πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσιν ὀρίοις χρῆσθαι κατὰ τὴν
εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς Ἀσίας· καθάπερ καὶ ἡ θά-
λαττα ἢ ἐντὸς στηλῶν, ἐπ' εὐθείας πως οὔσα ἢ πλεί-
στη τοῖς ὄρεσι τούτοις, ἐπιτηδεῖα γεγένηται πρὸς τὸ
δύο ποιεῖν ἡπείρους, τὴν τε Εὐρώπην καὶ τὴν Αι-
25 βύην, ὅριον ἀμφοῖν οὔσα ἀξιόλογον.

Τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν 5
Ἀσίαν ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τὰ πρὸς βορρᾶν ἐστὶ πρῶτα
τῆς εἰς δύο διαιρέσεως, ὥστε ἀπὸ τούτων ἀρκτέον.
αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ἐστι τὰ περὶ τὸν Τάναϊν, ὄν-
30 περ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ὅριον ὑπεθέμεθα.
ἐστὶ δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρονησίζοντα· περιέχεται
γὰρ ἐκ μὲν τῆς ἐσπέρας τῷ ποταμῷ τῷ Τανάιδι καὶ τῇ

Μαιώτιδι μέχρι τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου
 παραλίας τῆς τελευτώσης εἰς τὴν Κολχίδα· ἐκ δὲ τῶν
 ἄρκτων τῷ Ὁκεανῷ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας
 θαλάττης· ἔωθεν δὲ αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι
 τῶν μεθορίων τῆς τε Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἀρμενίας, καθ' 5
 ἃ ὁ Κύρος καὶ ὁ Ἀράξης ἐκδιδούσι ποταμοί, ῥέοντες ὁ
 μὲν διὰ τῆς Ἀρμενίας Κύρος δὲ διὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ
 τῆς Ἀλβανίας· ἐκ νότου δὲ τῇ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ
 Κύρου μέχρι τῆς Κολχίδος, ὅσον τρισεχλίων οὔση στα-
 δίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, δι' Ἀλβανῶν καὶ 10
 Ἰβήρων, ὥστε ἰσθμοῦ λόγον ἔχειν. οἱ δ' ἐπὶ τοσοῦ-
 του συναγαγόντες τὸν ἰσθμόν ἐφ' ὅσον Κλείταρχος,
 ἐπίκλυστον φήσας ἐξ ἑκατέρου τοῦ πελάγους, οὐδ' ἂν
 λόγον ἀξιοῖντο. Ποσειδάωνιος δὲ χιλίων καὶ πεντακο-
 σίων εἶρηκε τὸν ἰσθμόν, ὅσον καὶ τὸν ἀπὸ Πηλουσίου 15
 ἰσθμόν εἰς τὴν Ἐρυθράν. „δοκῶ δέ“ φησί, „μὴ πολὺ δια-
 φέρειν μηδὲ τὸν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν Ὁκεανόν.“

6 Οὐκ οἶδα δὲ πῶς ἂν τις περὶ τῶν ἀδήλων αὐτῷ
 πιστεύσειε μηδὲν εἰκὸς ἔχοντι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν,
 ὅταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λέγῃ, καὶ 20
 ταῦτα φίλος Πομπηίῳ γεγονώς τῷ στρατεύσαντι ἐπὶ
 C.492 τοὺς Ἰβήρας καὶ τοὺς Ἀλβανούς μέχρι τῆς ἐφ' ἑκάτε-
 ρα θαλάττης τῆς τε Κασπίας καὶ τῆς Κολχικῆς. φασὶ
 γοῦν ἐν Ῥόδῳ γενόμενον τὸν Πομπήιον, ἡνίκα ἐπὶ
 τὸν ληστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν (εὐθύς δ' ἔμελλε καὶ 25
 ἐπὶ Μιθριδάτην ὀρμήσειν καὶ τὰ μέχρι τῆς Κασπίας
 ἔσθῃ), παρατυχεῖν διαλεγομένῳ τῷ Ποσειδωνίῳ, ἀπι-
 όντα δ' ἐρέσθαι εἴ τι προστάττει, τὸν δ' εἰπεῖν „αἰὲν
 ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.“ προστίθει
 δὲ τούτοις ὅτι καὶ τὴν ἱστορίαν συνέγραψε τὴν περὶ 30
 αὐτόν. διὰ δὴ ταῦτα ἐχρῆν φροντίσαι τάληθοῦς
 πλέον τι.

Δεύτερον δ' ἂν εἴη μέρος τὸ ὑπὲρ τῆς Ὑκρανίας 7
 θαλάττης, ἣν [καὶ] Κασπίαν καλοῦμεν, μέχρι τῶν κατ'
 Ἰνδοὺς Σκυθῶν. τρίτον δὲ μέρος τὸ συνεχὲς τῷ λε-
 χθέντι ἰσθμῷ καὶ τὰ ἐξῆς τούτῳ καὶ ταῖς Κασπίαις πύ-
 5 λαις, τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς Εὐρώπης ἐγγυ-
 τάτω· ταῦτα δ' ἐστὶ Μηθία καὶ Ἀρμενία καὶ Καππα-
 δοκία καὶ τὰ μεταξύ. τέταρτον δ' ἡ ἐντὸς Ἄλβου γῆ
 καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Ταύρῳ καὶ ἐκτὸς ὅσα εἰς τὴν χειρρό-
 νησον ἐμπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διείργων ἰσθμὸς τὴν τε
 10 Ποντικὴν καὶ τὴν Κιλικίαν θάλατταν. τῶν δὲ ἄλλων
 τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου τὴν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν καὶ τὴν
 Ἀριανὴν μέχρι τῶν ἐθνῶν τῶν καθηκόντων πρὸς τε
 τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον
 καὶ τὸν Νεῖλον καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος καὶ τὸ
 15 Ἰσσικόν.

Οὕτω δὲ διακειμένων τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν 2
 ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν καὶ τὸν Ὠκεανὸν Σκυ-
 θῶν τινὲς νομάδες καὶ ἀμάξοικοι, ἐνδοτέρῳ δὲ τούτων
 Σαρμάται, καὶ οὗτοι Σκύθαι, Ἄορσοι καὶ Σιρακοὶ
 20 μέχρι τῶν Καυκασίων ὄρεων ἐπὶ μεσημβρίαν τείνον-
 τες, οἱ μὲν νομάδες οἱ δὲ καὶ σκηνῖται καὶ γεωργοί,
 περὶ δὲ τὴν λίμνην Μαιῶται· πρὸς δὲ τῇ θαλάττῃ τοῦ
 Βοσπόρου τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐστὶ καὶ ἡ Σινδική·
 μετὰ δὲ ταύτην Ἀχαιοὶ καὶ Ζυγοὶ καὶ Ἠνιόχοι Κερκέται
 25 τε καὶ Μακροπῶγωνες. ὑπέρκειται δὲ τούτων καὶ
 τὰ τῶν Φθειροφάγων στενά· μετὰ δὲ τοὺς Ἠνιόχους
 ἡ Κολχίς ὑπὸ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι κειμένη καὶ τοῖς
 Μοσχικοῖς. ἐπεὶ δ' ὄριον ὑπόκειται τῆς Εὐρώπης καὶ
 τῆς Ἀσίας ὁ Τάναϊς ποταμός, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι τὰ
 30 καθ' ἕκαστα ὑπογράψομεν.

2 Φέρεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, οὐ μὴν ὥς ἂν κατὰ διάμετρον ἀντίρρους τῷ Νείλῳ, καθάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοί, ἀλλὰ ἐωθινώτερος ἐκεῖ-
 493 νου, παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς ἀδήλους ἔχων· ἀλλὰ τοῦ μὲν πολὺ τὸ φανερὸν χώραν διεξιόντος πᾶ- 5
 σαν εὐεπίμικτον καὶ μακροὺς ἀνάπλους ἔχοντος, τοῦ δὲ Τανάιδος τὰς μὲν ἐκβολὰς ἴσμεν (δύο δ' εἶδιν εἰς τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς Μαιωτίδος ἐξήκοντα σταδίους ἀλλήλων διέχουσαι), τοῦ δ' ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν ὀλίγον τὸ γινώριμόν ἐστι διὰ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἀπορίας τῆς χώ- 10
 ρας, ἃς οἱ μὲν αὐτόχθονες δύνανται φέρειν σαρκί καὶ γάλακτι τρεφόμενοι νομαδικῶς, οἱ δ' ἄλλοεθνεῖς οὐχ ὑπομένουσιν. ἄλλως τε οἱ νομάδες δυσεπίμικτοι τοῖς ἄλλοις ὄντες καὶ πλήθει καὶ βίᾳ διαφέροντες ἀποκε-
 κλείκασιν εἰ καὶ τι πορεύσιμον τῆς χώρας ἐστὶν ἢ εἰ 15
 τινὰς τετύχηκεν ἀνάπλους ἔχων ὁ ποταμός. ἀπὸ δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὲν ὑπέλαβον τὰς πηγὰς ἔχειν αὐ-
 τὸν ἐν τοῖς Κανκασίοις ὄρεσι, πολὺν δ' ἐνεχθέντα ἐπὶ τὰς ἄρκτους εἴτ' ἀναστρέψαντα ἐκβάλλειν εἰς τὴν Μαιωτίν (τούτοις δὲ ὁμοδοξεῖ καὶ Θεοφάνης ὁ Μιτυ- 20
 ληναῖος), οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ἰστρου φέ-
 ρεσθαι· σημεῖον δὲ φέρουσιν οὐδὲν τῆς πόρρωθεν οὕτω ῥύσεως καὶ ἀπ' ἄλλων κλιμάτων, ὥσπερ οὐ δυ-
 νατὸν ὄν καὶ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἄρκτων.

3 Ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ καὶ τῇ λίμνῃ πόλις ὁμώνυμος 25
 οἰκεῖται Τάναϊς, κτίσμα τῶν τὸν Βόσπορον ἔχοντων Ἑλλήνων. νεωστὶ μὲν οὖν ἐξεπόρθησεν αὐτὴν Πολέ-
 μων ὁ βασιλεὺς ἀπειθοῦσαν, ἣν δ' ἐμπόριον κοινὸν τῶν τε Ἀσιανῶν καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν νομάδων καὶ
 τῶν ἐκ τοῦ Βοσπόρου τὴν λίμνην πλεόντων, τῶν μὲν 30
 ἀνδράποδα ἀγόντων καὶ δέρματα καὶ εἰ τι ἄλλο τῶν νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον καὶ τᾶλλα ὅσα

τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεῖα ἀντιφορτιζομένων. πρόκει-
ται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τοῦ ἐμπορίου νῆσος Ἀλωπε-
κία, κατοικία μιγάδων ἀνθρώπων· ἔστι δὲ καὶ ἄλλα
νησίδια πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ. διέχει δὲ τοῦ στόματος
5 τῆς Μαιώτιδος εὐθυπλοοῦσιν ἐπὶ τὰ βόρεια δισχιλίους
καὶ διακοσίους σταδίους ὁ Τανάϊς, οὐ πολὺ δὲ πλείους
εἰςὶ παραλεγομένῳ τὴν γῆν.

Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν πρῶτον μὲν 4
ἔστιν ἀπὸ τοῦ Τανάιδος προϋοῦσιν ἐν ὀκτακοσίοις στα-
10 δίοις ὁ μέγας καλούμενος Ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλείστα
ἄλιεύματα τῶν εἰς ταριχείας ἰχθύων· ἔπειτα ἐν ἄλλοις
ὀκτακοσίοις ὁ ἐλάττων Ῥομβίτης [καὶ] ἄκρα ἔχουσα καὶ
αὐτὴ ἄλιείας ἐλάττους· ἔχουσι δὲ οἱ μὲν πρό-
τερον νησία ὀρμητήρια, οἱ δ' ἐν τῷ μικρῷ Ῥομβίτῃ
15 αὐτοὶ εἰσιν οἱ Μαιῶται ἐργαζόμενοι· οἰκοῦσι γὰρ ἐν
τῷ παράπλῳ τούτῳ παντὶ οἱ Μαιῶται, γεωργοὶ μὲν C.494
οὐχ ἦττον δὲ τῶν νομάδων πολεμισταί. διήρηνται δὲ
εἰς ἔθνη πλείω τὰ μὲν πλησίον τοῦ Τανάιδος ἀγριώ-
τερα, τὰ δὲ συνάπτοντα τῷ Βοσπόρῳ χειροήθη μᾶλλον.
20 ἀπὸ δὲ τοῦ μικροῦ Ῥομβίτου στάδιοί εἰσιν ἑξακόσιοι
ἐπὶ Τυράμβην καὶ τὸν Ἀντικείμενον ποταμόν· εἰθ' ἑκα-
τὸν καὶ εἴκοσιν ἐπὶ τὴν κώμην τὴν Κιμμερικὴν, ἣτις
ἔστιν ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλέουσιν· ἐν δὲ τῷ
παράπλῳ τούτῳ καὶ σκοπαὶ τινες λέγονται Κλαζο-
25 μενίων.

Τὸ δὲ Κιμμερικὸν πόλις ἦν πρότερον ἐπὶ χειρο- 5
νήσου ἰδρυμένη, τὸν ἰσθμὸν τάφρῳ καὶ χώματι κλείου-
σα· ἐκέκτηντο δ' οἱ Κιμμέριοι μεγάλην ποτὲ ἐν τῷ
Βοσπόρῳ δύναμιν, διόπερ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος
30 ὠνομάσθη. οὗτοι δ' εἰσιν οἱ τοὺς τὴν μεσόγαίαν οἰ-
κοῦντας ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ Πόντου μέχρι Ἰω-
νίας ἐπιδραυόντες. τούτους μὲν οὖν ἐξήλασαν ἐκ τῶν

τόπων Σκύθαι, τοὺς δὲ Σκύθας Ἕλληνες οἱ Παντι-
κάπαιον καὶ τὰς ἄλλας οἰκίσαντες πόλεις τὰς ἐν Βοσ-
πόρῳ.

- 6 Εἴτ' ἐπὶ τὴν Ἀχίλλειον κώμην εἴκοσιν, ἐν ἣ τὸ
Ἀχιλλέως ἱερόν· ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ στενωπὸς πορθ- 5
μὸς τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος ὅσον εἴκοσι στα-
δίων ἢ πλείονων, ἔχων ἐν τῇ περαίᾳ κώμην τὸ Μυρ-
μήκιον (πλησίον δ' ἐστὶ τοῦ Ἡρακλείου) καὶ τὸ Παρ-
θένιον.
- 7 Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Σατύρου μνημα ἐνενήκοντα 10
στάδιοι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐπ' ἄκρας τινὸς χωστὸν ἄν-
δρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευσάντων τοῦ Βοσπόρου.
- 8 Πλησίον δὲ κώμῃ Πατραεύς, ἀφ' ἧς ἐπὶ κώμην
Κοροκονδάμην ἑκατὸν τριάκοντα· αὕτη δ' ἐστὶ τοῦ
Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπόρου πέρας. καλεῖται 15
δὲ οὕτως ὁ στενωπὸς ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος
ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ Ἀχίλλειον καὶ τὸ Μυρμήκιον στε-
νωῶν διατείνων μέχρι πρὸς τὴν Κοροκονδάμην καὶ τὸ
ἀντικείμενον αὐτῇ κωμίον τῆς Παντικαπαίων γῆς
ὄνομα Ἀκραν ἑβδομήκοντα σταδίων διειργόμενον 20
πορθμῷ· μέχρι γὰρ δεῦρο καὶ ὁ κρύσταλλος διατείνει,
πηττομένης τῆς Μαιώτιδος κατὰ τοὺς κρυμοὺς ὥστε
πεξεύεσθαι. ἅπας δ' ἐστὶν εὐλίμενος ὁ στενωπὸς
οὗτος.
- 9 Ὑπέρκειται δὲ τῆς Κοροκονδάμης εὐμεγέθης λί- 25
μνη, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς Κοροκονδαμίτιν· ἐκδί-
δωσι δ' ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς κώμης εἰς τὴν θάλατ-
ταν· ἐμβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην ἀπορροῶν τις τοῦ Ἀν-
τικεῖτου ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον περίκλυστόν τινα
ταύτῃ τε τῇ λίμνῃ καὶ τῇ Μαιώτιδι καὶ τῷ ποταμῷ. 30
τινὲς δὲ καὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν Ὑπανιν προσαγορεύ-
ουσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βορυσθένι.

Εἰσπλεύσαντι δ' εἰς τὴν Κοροκονδαμίτιν ἢ τε Φα- 10
ναγόρειά ἐστι πόλις ἀξιόλογος καὶ Κῆποι καὶ Ἑρμῶ-C.495
νασσα καὶ τὸ Ἀπάτουρον τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν· ὧν
ἡ Φαναγόρεια καὶ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν λεχθεῖσαν νῆσον
5 ἵδρυνται εἰσπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ, αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις
ἐν δεξιᾷ πέραν Ὑπάνιος ἐν τῇ Σινδικῇ. ἔστι δὲ καὶ
Γοργιπία ἐν τῇ Σινδικῇ, τὸ βασιλείου τῶν Σινδῶν
πλησίον θαλάττης, καὶ Ἀβοράκη. τοῖς δὲ τοῦ Βοσπό-
ρου δυνάσταις ὑπήκοοι ὄντες ἅπαντες Βοσπορανοὶ
10 καλοῦνται· καὶ ἔστι τῶν μὲν Εὐρωπαϊῶν Βοσπορα-
νῶν μητρόπολις τὸ Παντικάπαιον, τῶν δ' Ἀσιανῶν
τὸ Φαναγόρειον (καλεῖται γὰρ καὶ οὕτως ἡ πόλις), καὶ
δοκεῖ τῶν μὲν ἐκ τῆς Μαιώτιδος καὶ τῆς ὑπερκειμένης
βαρβάρου κατακομιζομένων ἐμπόριον εἶναι τὰ Φανα-
15 γόρεια, τῶν δ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων ἐκεῖσε
τὸ Παντικάπαιον. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Φαναγορείᾳ τῆς
Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐπίσημον τῆς Ἀπατούρου· ἐτυμολο-
γοῦσι δὲ τὸ ἐπίθετον τῆς θεοῦ μῦθόν τινα προστη-
σάμενοι, ὥς ἐπιθεμένων ἐνταῦθα τῇ θεῷ τῶν γιγάν-
20 των ἐπικαλεσαμένη τὸν Ἡρακλέα κρύψειεν ἐν κενθ-
μῶνί τι, εἴτα τῶν γιγάντων ἕκαστον δεχομένη καθ'
ἓνα τῷ Ἡρακλεῖ παραδιδοίη δολοφονεῖν ἐξ ἀπάτης.

Τῶν Μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοί τε οἱ Σινδοὶ καὶ 11
Δανδάριοι καὶ Τορέται καὶ Ἄγροι καὶ Ἀρρηχοί, ἔτι δὲ
25 Τάρπητες Ὀβιδιακηνοὶ Σιττακηνοὶ Δόσκοι, ἄλλοι
πλείους· τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ Ἀσπουργιανοὶ μεταξὺ
Φαναγορείας οἰκοῦντες καὶ Γοργιπίας ἐν πεντακοσίοις
σταδίοις, οἷς ἐπιθέμενος Πολέμων ὁ βασιλεὺς ἐπὶ προσ-
ποίησι φιλίας οὐ λαθὼν ἀντεστρατηγῆθη καὶ ξωγρία
30 ληφθεὶς ἀπέθανε. τῶν τε συμπάντων Μαιωτῶν τῶν
Ἀσιανῶν οἱ μὲν ὑπήκουον τῶν τὸ ἐμπόριον ἐχόντων
τὸ ἐν τῷ Τανάιδι οἱ δὲ τῶν Βοσπορανῶν· τοτὲ δ' ἀφί-

σταντο ἄλλοτ' ἄλλοι. πολλάκις δ' οἱ τῶν Βοσπορανῶν ἡγεμόνες καὶ τὰ μέχρι τοῦ Τανάιδος κατεῖχον καὶ μάλιστα οἱ ὕστατοι, Φαρνάκης καὶ Ἄσανδρος καὶ Πολέμων. Φαρνάκης δέ ποτε καὶ τὸν Ὑπανιν τοῖς Δανδαρίοις ἐπαγαγεῖν λέγεται διὰ τινος παλαιᾶς διώρυγος 5 ἀνακαθάρας αὐτὴν [καὶ] κατακλύσαι τὴν χώραν.

12 Μετὰ δὲ τὴν Σινδικὴν καὶ τὴν Γορριπίαν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἢ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ζυγῶν καὶ Ἠνιόχων παραλία τὸ πλεον ἀλίμενος καὶ ὄρεινῃ, τοῦ Καυκάσου μέρος οὖσα. ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατταν λησθη- 10 ρίων, ἀκάτια ἔχοντες λεπτὰ στενὰ καὶ κοῦφα, ὅσον ἀνθρώπους πέντε καὶ εἴκοσι δεχόμενα, σπάνιον δὲ τριάκοντα δεξασθαι τοὺς πάντας δυνάμενα· καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ Ἕλληνες καμάρας. φασὶ δ' ἀπὸ τῆς Ἰάσονος στρατιᾶς τοὺς μὲν Φθιώτας Ἀχαιοὺς τὴν ἐνθάδε 15

C.496 Ἀχαῖαν οἰκίσαι, Λάκωνας δὲ τὴν Ἠνιοχίαν, ὧν ἤρχον Κρέκας καὶ Ἀμφίστρατος οἱ τῶν Διοσκούρων ἡνιόχοι, καὶ τοὺς Ἠνιόχους ἀπὸ τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι. τῶν δ' οὖν καμαρῶν στόλους κατασκευαζόμενοι καὶ ἐπιπλέοντες τοτὲ μὲν ταῖς ὀλκάσι τοτὲ δὲ 20 χώρα τινὶ ἢ καὶ πόλει θαλαττοκρατοῦσι. προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ οἱ τὸν Βόσπορον ἔχοντες ὑφόρμους χορηγοῦντες καὶ ἀγορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἀρπαζομένων· ἐπανιόντες δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀναθέμενοι τοῖς ὄμοις τὰς καμάρας 25 ἀναφέρουσιν ἐπὶ τοὺς δρυμοὺς ἐν οἷσπερ καὶ οἰκοῦσι, λυπρὰν ἀροῦντες γῆν· καταφέρουσι δὲ πάλιν ὅταν ἢ καιρὸς τοῦ πλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἄλλοτρίᾳ γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύψαντες τὰς καμάρας αὐτοὶ πλανῶνται περὶ νύκτωρ 30 καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. ἃ δ' ἂν λάβωσιν ἐπίλυτρα ποιοῦσι θάδιως μετὰ τοὺς ἀνάπλους

μηνύοντες τοῖς ἀπολέσασιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς δυνα-
στευομένοις τόποις ἐστὶ τις βοήθεια ἐκ τῶν ἡγεμόνων
τοῖς ἀδικουμένοις· ἀντεπιτίθενται γὰρ πολλάκις καὶ
κατάγουσιν αὐτάνδρους τὰς καμάρας· ἡ δ' ὑπὸ Ῥω-
5 μαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν πεμ-
πομένων.

Τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος· δυναστεύονται δὲ 13
καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν καλουμένων Σκηπτούχων· καὶ
αὐτοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις ἢ βασιλεῦσιν εἰσιν. οἱ
10 γοῦν Ἡνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας, ἡνίκα Μιθρι-
δάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προγονικῆς εἰς Βόσ-
πορον διήει τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ αὕτη μὲν ἦν πο-
ρεύσιμος αὐτῷ, τῆς δὲ τῶν Ζυγῶν ἀπογνοὺς διὰ τε
δυσχερείας καὶ ἀγριότητας τῇ παραλίᾳ χαλεπῶς ἦει, τὰ
15 πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἕως ἐπὶ τὴν τῶν
Ἀχαιῶν ἦκε· καὶ προσλαβόντων τούτων ἐξετέλεσε
τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος οὐ πολὺ τῶν τετρακισχιλίων
λείπουσαν σταδίων.

Εὐθὺς δ' οὖν ἀπὸ τῆς Κοροκονδάμης πρὸς ἕω 14
20 μὲν ὁ πλοῦς ἐστίν. ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα
ὁ Σινδικός ἐστι λιμὴν καὶ πόλις, εἴτα ἐν τετρακοσίοις
τὰ καλούμενα Βατὰ κώμη καὶ λιμὴν, καθ' ὃ μάλιστα
ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ἢ Σινώπη ταύτῃ τῇ πα-
ραλίᾳ, καθάπερ ἡ Κάραμβις εἴρηται τοῦ Κριοῦ με-
25 τώπῳ· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ μὲν Ἀρτεμίδωρος τὴν
Κερκετῶν λέγει παραλίαν ὑφόρμους ἔχουσαν καὶ κώ-
μας ὅσον ἐπὶ σταδίους ὀκτακοσίους καὶ πεντήκοντα,
εἴτα τὴν τῶν Ἀχαιῶν σταδίων πεντακοσίῳ, εἴτα τὴν
τῶν Ἡνιόχων χιλίων, εἴτα τὸν Πιτυοῦντα τὸν μέγαν
30 τριακοσίων ἐξήκοντα μέχρι Διοσκουριάδος· οἱ δὲ τὰ C.497
Μιθριδατικά συγγράψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτέον,
Ἀχαιοὺς λέγουσι πρώτους, εἴτα Ζυγούς, εἴτα Ἡνιό-

χους, εἴτα Κερκέτας καὶ Μόσχους καὶ Κόλχους καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων Φθειροφάγους καὶ Σοάνας καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ περὶ τὸν Καύκασον. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία, καθάπερ εἶπον, ἐπὶ τὴν ἑω τείνει καὶ βλέπει πρὸς νότον, ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ἐπιστροφὴν λαμβάνει κατὰ μικρόν, εἴτ' ἀντιπρόσωπος γίνεται τῇ δύσει καὶ τελευτᾷ πρὸς τὸν Πιτυοῦντα καὶ τὴν Διοσκουριάδα· ταῦτα γὰρ τὰ χωρία τῆς Κολχίδος συνάπτει τῇ λεχθείσῃ παραλίᾳ. μετὰ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ἡ λοιπὴ τῆς Κολχίδος ἐστὶ παραλία καὶ ἡ συνεχὴς Τρα- 10 πεξοῦς καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα, εἴτα εἰς εὐθείαν ταθεῖσά πως πλευρὰν τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου ποιούσαν τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. ἅπαντα δ' ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι Διοσκουριάδος καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων 15 ὑποπέπτωκε τῷ Καυκάσῳ.

- 15 Ἔστι δ' ὄρος τοῦτο ὑπερκείμενον τοῦ πελάγους ἑκατέρου τοῦ τε Ποντικοῦ καὶ τοῦ Κασπίου, διατειχίζον τὸν ἰσθμὸν τὸν διείργοντα αὐτά. ἀφορίζει δὲ πρὸς νότον μὲν τὴν τε Ἀλβανίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, πρὸς 20 ἄρκτον δὲ τὰ τῶν Σαρματῶν πεδία· εὐδενδρον δ' ἐστὶν ὕλη παντοδαπὴ τῇ τε ἄλλῃ καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν Κασπίων παρονομασθέντα. ἀγκῶνες δὲ τινες αὐτοῦ προπίπτου- 25 σιν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, οἱ τὴν τε Ἰβηρίαν περιλαμβάνουσι μέσσην καὶ τοῖς Ἀρμενίων ὄρεσι συνάπτουσι καὶ τοῖς Μοσχικοῖς καλουμένοις, ἐτι δὲ τῷ Σκυδίσῃ καὶ τῷ Παρναύδῳ· ταῦτα δ' ἐστὶ μέρη τοῦ Ταύρου πάντα τοῦ ποιούντος τὸ νότιον τῆς Ἀρμενίας πλευ- 30 ρόν, ἀπερωρότα πως ἐκείθεν πρὸς ἄρκτον καὶ προσπίπτοντα μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου

παραλίας τῆς ἐπὶ Θεμίσκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς Κολχίδος.

Ἡ δ' οὖν Διοσκουριάς ἐν κόλπῳ τοιούτῳ κειμένη 16
καὶ τὸ ἐωθινώτατον σημεῖον ἐπέχουσα τοῦ σύμπαντος
5 πελάγους, μυχός τε τοῦ Εὐξείνου λέγεται καὶ ἔσχατος
πλοῦς· τό τε παροιμιακῶς λεχθὲν οὕτω δεῖ δέξασθαι
„εἰς Φᾶσιν ἔνθα ναυσὶν ἔσχατος δρόμος,“ οὐχ ὥς τὸν
ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ ἱαμβεῖον, οὐδὲ
δὴ ὥς τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν κειμένην ἐπὶ τῷ πο-
10 ταμῷ, ἀλλ' ὥς τὴν Κολχίδα ἀπὸ μέρους, ἐπεὶ ἀπὸ γε
τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάττων ἑξακοσίων
σταδίων λείπεται πλοῦς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν μυχόν. ἡ
δ' αὐτὴ Διοσκουριάς ἐστὶ καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦC.498
μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ τοῦ Πόντου καὶ ἐμπόριον τῶν
15 ὑπερκειμένων καὶ σύνεγγυς ἔθνων κοινόν· συνέρ-
χεσθαι γοῦν εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἳ δὲ καὶ τρια-
κόσια ἔθνη φασίν, οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα
δὲ ἑτερόγλωττα διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν
ὑπὸ αὐθαδείας καὶ ἀγριότητος· Σαρμάται δ' εἰσὶν οἱ
20 πλείους, πάντες δὲ Καυκάσιοι. ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ
τὴν Διοσκουριάδα.

Καὶ ἡ λοιπὴ δὲ Κολχὺς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἡ πλείων 17
ἐστὶ· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Φᾶσις, μέγας ποταμὸς ἐξ Ἀρ-
μενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τὸν τε Γλαῦκον καὶ
25 τὸν Ἴππον ἐκ τῶν πλησίον ὄρων ἐκπίπτοντας· ἀνα-
πλεῖται δὲ μέχρι Σαραπανῶν ἐρύματος δυναμένου δέ-
ξασθαι καὶ πόλεως συνοικισμόν, ὅθεν πεξεύουσιν ἐπὶ
τὸν Κῦρον ἡμέραις τέτταρσι δι' ἀμαξιτοῦ. ἐπίκειται
δὲ τῷ Φάσιδι ὁμώνυμος πόλις, ἐμπόριον τῶν Κόλχων,
30 τῇ μὲν προβεβλημένη τὸν ποταμὸν τῇ δὲ λίμνην τῇ δὲ
τὴν θάλατταν. ἐντεῦθεν δὲ πλοῦς ἐπ' Ἀμισοῦ καὶ
Σινώπης* τριῶν ἡμερῶν ἢ δύο διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς

μαλακοὺς εἶναι καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολάς. ἀγαθὴ δ' ἐστὶν ἡ χώρα καὶ καρποῖς πλήν τοῦ μέλιτος (πικρίζει γὰρ τὸ πλεόν) καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν πᾶσιν· ὕλην τε γὰρ καὶ φύει καὶ ποταμοῖς κατακομίζει, λίνον τε ποιεῖ πολὺ καὶ κάνναβιν καὶ κηρὸν καὶ πίτταν. ἡ δὲ λινου- 5 γία καὶ τεθρύληται· καὶ γὰρ εἰς τοὺς ἕξω τόπους ἕξε- κόμιζον, καί τινες βουλόμενοι συγγένειάν τινα τοῖς Κόλ- χοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμφανίζειν ἀπὸ τούτων πι- στοῦνται. ὑπέρεκειται δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ Μοσχικῇ τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν Φοῖβου Ἰδρυμα, 10 καὶ μαντεῖον ἐκείνου, ὅπου κριὸς οὐ θύεται, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, συληθὲν δὲ ὑπὸ Φαρνάκου καθ' ἡμᾶς καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Μιθριδάτου τοῦ Περγαμηνοῦ. κακωθείσης γὰρ χώρας „νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν οὐδὲ τι- „μᾶσθαι θέλει,“ φησὶν Εὐριπίδης.

15

18 Τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν ὄσσην ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἡ χώ- ρα αὕτη δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν Ἰάσονος στρατείαν αἰ- νιττόμενοι προελθόντος μέχρι καὶ Μηδίας, ἔτι δὲ πρό- τερον τὴν Φοῖβου. μετὰ δὲ ταῦτα διαδεξάμενοι βασι- λεῖς εἰς σκηπτουχίας διηρημένην ἔχοντες τὴν χώραν 20 μέσως ἔπραττον· ἀνξηθέντος δὲ ἐπὶ πολὺ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, εἰς ἐκεῖνον ἡ χώρα περιέστη· ἐπέμ- C.499πετο δ' αἰεὶ τις τῶν φίλων ὑπαρχος καὶ διοικητὴς τῆς χώρας. τούτων δὲ ἦν καὶ Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεῖος πρὸς πατρός· ἦν δ' ἐνθεν ἡ πλειστή τῷ 25 βασιλεῖ πρὸς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ὑπουργία. κατα- λυθέντος δὲ Μιθριδάτου συγκατελύθη καὶ ἡ ὑπ' αὐ- τῷ πᾶσα καὶ διενεμήθη πολλοῖς· ὕστατα δὲ Πολέμων ἔσχε τὴν Κολχίδα, κακείνου τελευτήσαντος ἡ γυνὴ Πυ- θοδώρις κρατεῖ, βασιλεύουσα καὶ Κόλχων καὶ Τραπε- 30 ζοῦντος καὶ Φαρνακίας καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβά- ρων, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τοῖς ὕστερον. ἡ δ' οὖν Μο-

σχική, ἐν ἣ τὸ ἱερόν, τριμερὴς ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν αὐτῆς Κόλχοι τὸ δὲ Ἰβηρες τὸ δὲ Ἀρμένιοι. ἐστὶ δὲ καὶ πολίχνιον ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ Φρίξου πόλις ἣ νῦν Ἰδη-
εσσα, εὐερκὲς χωρίον ἐν μεθορίοις τῆς Κολχίδος.

5 Τῶν δὲ συνερχομένων ἐθνῶν εἰς τὴν Διοσκουρι- 19

άδα καὶ οἱ Φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ τοῦ αὐχμοῦ καὶ τοῦ
πίνου λαβόντες τοῦνομα. πλησίον δὲ καὶ οἱ Σοάνες,
οὐδὲν βελτίους τούτων τῷ πίνῳ δυνάμει δὲ βελτίους,
σχεδὸν δέ τι καὶ κράτιστοι κατὰ ἀλκὴν καὶ δύναμιν·

10 δυναστεύουσι γοῦν τῶν κύκλῳ τὰ ἄκρα τοῦ Καυκάσου
κατέχοντες τὰ ὑπὲρ τῆς Διοσκουριάδος· βασιλέα δ'
ἔχουσι καὶ συνέδριον ἀνδρῶν τριακοσίων, συνάγουσι
δ' ὥς φασι στρατιὰν καὶ εἴκοσι μυριάδων· ἅπαν γὰρ
ἐστὶ τὸ πλῆθος μάχιμον, οὐ συντεταγμένον [δέ]. παρὰ

15 τούτοις δὲ λέγεται καὶ χρυσὸν καταφέρειν τοὺς χει-
μάρρους, ὑποδέχεσθαι δ' αὐτὸν τοὺς βαρβάρους φάτ-
ναις κατατετρημέναις καὶ μαλλωταῖς δοραῖς· ἀφ' οὗ
δὴ μεμυθεῦσθαι καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος· * εἰ μὴ
καὶ Ἰβηρας ὁμωνύμως τοῖς ἐσπερίοις καλοῦσιν ἀπὸ
20 τῶν ἐκατέρωθι χρυσείων. χρῶνται δ' οἱ Σοάνες φαρ-
μάκοις πρὸς τὰς ἀκίδας * θαυμαστῶς καὶ τοὺς ἀφαρ-
μάκτοις τετρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὴν ὁσμήν. τὰ
μὲν οὖν ἄλλα ἔθνη τὰ πλησίον τὰ περὶ τὸν Καύκασον
λυπρὰ καὶ μικρόχωρα, τὸ δὲ τῶν Ἀλβανῶν ἔθνος καὶ
25 τὸ τῶν Ἰβήρων, ἃ δὴ πληροῦ μάλιστα τὸν λεχθέντα
ἰσθμόν, Καυκάσια [μὲν] καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν, εὐδαί-
μονα δὲ χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυ-
ναμένην.

Καὶ δὴ κ' ἡ γε Ἰβηρία κατοικεῖται καλῶς τὸ πλεόν 3
30 πόλεσί τε καὶ ἐποικίοις, ὥστε καὶ κεραμωτὰς εἶναι στέ-

4. post Κολχίδος: περὶ τὴν Διοσκουριάδα ᾗς ὁ Χάρης πο-
ταμός.

γας καὶ ἀρχιτεκτονικὴν τὴν τῶν οἰκήσεων κατασκευὴν καὶ ἀγορὰς καὶ τᾶλλα κοινά.

2 Τῆς δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλῳ τοῖς Καυκάσιος ὄρεσι
C.500 περιέχεται· προπεπτώκασι γάρ, ὡς εἶπον, ἀγκῶνες ἐπὶ
τὴν μεσημβρίαν εὐκαρποι, περιλαμβάνοντες τὴν σύμ- 5
πασαν Ἰβηρίαν καὶ συνάπτοντες πρὸς τε τὴν Ἀρμε-
νίαν καὶ τὴν Κολχίδα· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ πεδίων ποταμοῖς
διάρρουτον, μεγίστῳ δὲ τῷ Κύρῳ, ὃς τὴν ἀρχὴν ἔχων
ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας, εἰσβαλὼν εὐθύς εἰς τὸ πεδῖον τὸ
λεχθέν, παραλαβὼν καὶ τὸν Ἀραγον ἐκ τοῦ Καυκάσου 10
ῥέοντα καὶ ἄλλα ὕδατα διὰ στενῆς ποταμίας εἰς τὴν
Ἀλβανίαν ἐκπίπτει· μεταξὺ δὲ ταύτης τε καὶ τῆς Ἀρ-
μενίας ἐνεχθεὶς πολὺς διὰ πεδίων εὐβοτουμένων σφό-
δρα, δεξιόμενος καὶ [ἄλλους] πλείους ποταμούς, ὧν
ἐστὶν ὃ τε Ἀλαζόνιος καὶ ὁ Σανδοβάνης καὶ ὁ Ροιτάκης 15
καὶ Χάνης πλωτοὶ πάντες εἰς τὴν Κασπίαν ἐμβάλλει
θάλατταν. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Κόρος.

3 Τὸ μὲν οὖν πεδῖον τῶν Ἰβήρων οἱ γεωργικώτεροι
καὶ πρὸς εἰρήνην νενευκότες οἰκοῦσιν ἀρμενιστί τε καὶ
μηδιστί ἐσκευασμένοι, τὴν δ' ὄρεινὴν οἱ πλείους καὶ 20
μάχιμοι κατέχουσιν Σκυθῶν δίκην ζῶντες καὶ Σαρμα-
τῶν, ὧν περ καὶ ὅμοροι καὶ συγγενεῖς εἰσιν· ἄπτονται
δ' ὅμως καὶ γεωργίας, πολλὰς τε μυριάδας συνάγου-
σιν καὶ ἐξ ἑαυτῶν καὶ ἐξ ἐκείνων, ἐπειδάν τι συμπέσῃ
θορυβῶδες.

4 Τέτταρες δ' εἰσὶν εἰς τὴν χώραν εἰσβολαί· μία μὲν
διὰ Σαραπανῶν φρουρίου Κολχικοῦ καὶ τῶν κατ' αὐτὸ
στενῶν, δι' ὧν ὁ Φᾶσις γεφύραις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι
περατὸς γινόμενος διὰ τὴν σκολιότητα καταρρεῖ τρα-
χὺς καὶ βίαιος εἰς τὴν Κολχίδα, πολλοῖς χειμάροισι 30
κατὰ τὰς ἐπομβρίας ἐκχαραδρουμένων τῶν τόπων.
γεννᾶται δ' ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὁρῶν πολλαῖς συμ-

πληρούμενος πηγαῖς, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις καὶ ἄλλους
 προσλαμβάνει ποταμούς, ὧν ἔστιν ὁ τε Γλαῦκος καὶ
 ὁ Ἴππος· πληρωθεὶς δὲ καὶ γενόμενος πλωτὸς ἐξίησιν
 εἰς τὸν Πόντον καὶ ἔχει πόλιν ὁμώνυμον ἐφ' αὐτῷ καὶ
 5 λίμνην πλησίον. ἡ μὲν οὖν ἐκ τῆς Κολχίδος εἰς τὴν
 Ἰβηρίαν ἐμβολὴ τοιαύτη, πέτραις καὶ ἐρύμασι καὶ πο-
 ταμοῖς χαραδρῶδεσι διακεκλεισμένη.

Ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νομάδων ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας 5
 ἀνάβασις χαλεπή, καὶ μετὰ ταύτην ποταμία στενὴ ἐπὶ
 10 τοῦ Ἀράγου ποταμοῦ τεττάρων ἡμερῶν ὁδὸν ἔχουσα
 ἐφ' ἓνα, φρουρεῖ δὲ τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ τεῖχος δύσμα-
 χον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλβανίας διὰ πέτρας πρῶτον λατο-
 μητὴ εἴσοδος, εἴτα διὰ τέλματος ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς
 [Ἀλαζόνιος] ἐκ τοῦ Κανκάσου καταπίπτων. ἀπὸ δὲ τῆς
 15 Ἀρμενίας τὰ ἐπὶ τῷ Κύρῳ στενὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῷ * Ἀρά-
 γῳ· πρὶν γὰρ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν, ἔχουσιν ἐπικει-
 μένας πόλεις ἐρυμνὰς ἐπὶ πέτραις διεχούσαις ἀλλήλωνC.501
 ὅσον ἐκκαίδεκα σταδίους, ἐπὶ μὲν τῷ Κύρῳ τὴν Ἀρμο-
 ξικὴν ἐπὶ δὲ θατέρῳ Σευσάμορα. ταύταις δὲ ἐχρήσατο
 20 ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον Πομπήιος ἐκ τῶν Ἀρμενίων
 ὁρμηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα Κανίδιος.

Τέτταρα δὲ καὶ γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν 6
 χώραν· ἓν μὲν καὶ πρῶτον ἐξ οὗ τοὺς βασιλέας καθι-
 στᾶσι κατ' ἀρχιστείαν τε καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτα-
 25 τον, ὃ δὲ δεύτερος δικαιοδοτεῖ καὶ στρατηλατεῖ. δεύ-
 τερον δὲ τὸ τῶν ἱερέων οἱ ἐπιμελοῦνται καὶ τῶν πρὸς
 τοὺς ὁμόρους δικαίων. τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατευομέ-
 νων καὶ γεωργούντων. τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἱ βα-
 σιλικοὶ δοῦλοὶ εἰσι καὶ πάντα διακονοῦνται τὰ πρὸς τὸν
 30 βίον. κοιναὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς αἱ κτήσεις κατὰ συγγένει-
 αν, ἄρχει δὲ καὶ ταμιεύει ἐκάστην ὁ πρεσβύτατος· τοι-
 οῦτοι μὲν οἱ Ἰβηρες καὶ ἡ χώρα αὐτῶν.

4 Ἀλβανοὶ δὲ ποιμενικώτεροι καὶ τοῦ νομαδικοῦ γένους ἑγγυτέρω, πλὴν ἄλλ' οὐκ ἄγριοι· ταύτη δὲ καὶ πολεμικοὶ μετρίως. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν Ἰβήρων καὶ τῆς Κασπίας θαλάττης, πρὸς ἑω μὲν ἀπτόμενοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσιν δὲ ὁμοροῦντες τοῖς Ἰβηρσι· τῶν 5 δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειον φρουρεῖται τοῖς Κανκασίοις ὄρεσι (ταῦτα γὰρ ὑπέρεκεται τῶν πεδίων, καλεῖται δὲ τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλιστα Κεραύνια), τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ Ἀρμενία παρήκουσα, πολλὴ μὲν πεδιάς πολλὴ δὲ καὶ ὄρεινῇ, καθάπερ ἡ Καμβυσηνὴ, 10 καθ' ἣν ἅμα καὶ τοῖς Ἰβηρσι καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς οἱ Ἀρμένιοι συνάπτουσιν.

2 Ὁ δὲ Κῦρος ὁ διαρρέων τὴν Ἀλβανίαν καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντες ἐκείνουν ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρεταῖς προσλαμβάνουσι, τὴν δὲ θάλατταν ἀλλοτρι- 15 οῦσιν. ἡ γὰρ χοῦς προσπίπτουσα πολλὴ πληροῖ τὸν πόρον, ὥστε καὶ τὰς ἐπικειμένους νησίδας ἐξηπειροῦσθαι καὶ τενάγῃ ποιεῖν ἀνώμαλα καὶ δυσφύλακτα· τὴν δ' ἀνωμαλίαν ἐπιτείνουσιν αἱ ἐκ τῶν πλημμυρίδων ἀνακοπαί. καὶ δὴ καὶ εἰς στόματα δώδεκά φασι μεμε- 20 ρίσθαι τὰς ἐκβολάς, τὰ μὲν τυφλὰ τὰ δὲ παντελῶς *ἐπιγελῶντα καὶ μηδὲ ὕφορμον ἀπολείποντα· ἐπὶ πλείους γοῦν ἢ ἑξήκοντα σταδίους ἀμφικλύστου τῆς ἡόνος οὔσης τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν εἶναι μέρος αὐτῆς ἀπροσπέλαστον, τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντα- 25 κοσίων παρήκειν σταδίων θινώδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιαλόν. πλησίον δὲ καὶ ὁ Ἀράξης ἐμβάλλει τραχὺς ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἐκπίπτων· ἦν δὲ ἐκείνος προωθεῖ χοῦν πορευτὸν ποιῶν τὸ ρεῖθρον, ταύτην ὁ Κῦρος ἀναπληροῖ.

3 Τάχα μὲν οὖν τῷ τοιούτῳ γένει τῶν ἀνθρώπων 30 C.502 οὐδὲν δεῖ θαλάττης· οὐδὲ γὰρ τῇ γῇ χρῶνται κατ' ἀξίαν, πάντα μὲν ἐκφερούσῃ καρπὸν καὶ τὸν ἡμερώτατον,

πᾶν δὲ φυτόν· καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῇ φέρει· τυγχάνει δ' ἐπιμελείας οὐδὲ μικρᾶς, ἀλλὰ τὰ γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνή-
 „ροτα πάντα φύονται,“ καθάπερ οἱ στρατεύσαντές
 φασι, Κυκλώπειόν τινα διηγούμενοι βίον· πολλαχοῦ
 5 γὰρ σπαρεῖσαν ἅπαξ δις ἐκφέρειν καρπὸν ἢ καὶ τρίς,
 τὸν δὲ πρῶτον καὶ πεντηκοντάχουν, ἀνέαστον καὶ
 ταῦτα οὐδὲ σιδήρῳ τμηθεῖσαν ἀλλ' αὐτοξύλῳ ἀρότρῳ.
 ποτίζεται δὲ πᾶν τὸ πεδίον τοῦ Βαβυλωνίου καὶ τοῦ
 Αἰγυπτίου μᾶλλον τοῖς ποταμοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδα-
 10 σιν ὥστ' αἰεὶ ποώδη φυλάττειν τὴν ὄψιν· διὰ δὲ τοῦτο
 καὶ εὐβοτόν ἐστι· πρόσσεστι δὲ καὶ τὸ εὐάερρον ἐκείνων
 μᾶλλον. ἄσκαφοι δ' αἱ ἄμπελοι μένουσαι διὰ τέλους,
 τεμνόμεναι δὲ διὰ πενταετηρίδος, νέαι μὲν διετεῖς ἐκ-
 φέρουσιν ἤδη καρπὸν, τέλειαι δ' ἀποδιδόασι τοσοῦτον
 15 ὥστ' ἀφιαῖσιν ἐν τοῖς κλήμασι πολὺ μέρος. εὐερυνῇ δ'
 ἐστὶ καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς τὰ τε ἡμέρα καὶ τὰ
 ἄγρια.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει καὶ μεγέθει διαφέροντες, 4
 ἄπλοὶ δὲ καὶ οὐ καπηλικοί· οὐδὲ γὰρ νομίσματι τὰ
 20 πολλὰ χρῶνται, οὐδὲ ἀριθμὸν ἴσασι μείζω τῶν ἑκατόν,
 ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦνται· καὶ πρὸς τᾶλλα
 δὲ τὰ τοῦ βίου ῥαθυμίᾳ ἔχουσιν. ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ
 μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβὲς καὶ σταθμῶν, καὶ πολέμου δὲ
 καὶ πολιτείας καὶ γεωργίας ἀπρονοήτως ἔχουσιν· ὅμως
 25 δὲ καὶ πεζοὶ καὶ ἄφ' ἵππων ἀγωνίζονται, φιλοὶ τε καὶ
 κατάφρακτοι, καθάπερ Ἀρμένιοι. στέλλουσι δὲ μείζω 5
 τῆς Ἰβήρων στρατιάν. ὀπλίζουσι γὰρ καὶ ἕξ μυριάδας
 πεζῶν, ἱππέας δὲ μυρίους καὶ δισχιλίους, ὅσοις πρὸς
 Πομπήιον διεκινδύνευσαν. καὶ τούτοις δὲ συμπολε-
 30 μοῦσιν οἱ νομάδες πρὸς τοὺς ἕξωθεν, ὥσπερ τοῖς Ἰβηρ-
 σι, κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἄλλως δ' ἐπιχειροῦσι τοῖς ἀν-
 θρώποις πολλάκις ὥστε καὶ γεωργεῖν κωλύουσιν. ἀκον-

τισταὶ δὲ εἰσὶ καὶ τοξόται, θώρακας ἔχοντες καὶ θυρεοὺς, περίκρανα δὲ θήρεια παραπλησίως τοῖς Ἰβηροσιν.

Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρας καὶ ἡ Κασπιανή, τοῦ Κασπίου ἔθνους ἐπάνυμος, οὐπερ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυνί. ἡ δ' ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἀλ-
βανίαν εἰσβολὴ διὰ τῆς Καμβυσηνῆς ἀνύδρου τε καὶ
τραχείας ἐπὶ τὸν Ἀλαξόνιον ποταμόν.

Θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ κύνες αὐτῶν εἰς ὑπερβολήν, οὐ τέχνη μᾶλλον ἢ σπουδῇ τῇ περὶ τοῦτο.

C.503 Διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς· νυνὶ μὲν οὖν εἰς 10
6 ἀπάντων ἄρχει, πρότερον δὲ καὶ καθ' ἐκάστην γλῶτ-
ταν ἰδίᾳ ἐβασιλεύοντο ἕκαστοι. γλῶτται δ' εἰσὶν ἕξ καὶ
εἴκοσιν αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικτον πρὸς ἀλλήλους.

Φέρει δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἐρπετῶν ἔνια τῶν θανασί-
μων καὶ σκορπίους καὶ φαλάγγια· τῶν δὲ φαλαγγίων 15
τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας
πόθῳ τῶν οἰκείων.

7 Θεοὺς δὲ τιμῶσιν ἥλιον καὶ δία καὶ σελήνην, δια-
φερόντως δὲ τὴν σελήνην. ἔστι δ' αὐτῆς τὸ ἱερὸν
τῆς Ἰβηρίας πλησίον· ἱερᾶται δ' ἀνὴρ ἐντιμότητος 20
μετὰ γε τὸν βασιλέα, προεστὼς τῆς ἱερᾶς χώρας, πολ-
λῆς καὶ εὐάνδρου, καὶ αὐτῆς καὶ τῶν ἱεροδούλων, ὧν
ἐνθουσιῶσι πολλοὶ καὶ προφητεύουσιν· ὃς δ' ἂν αὐ-
τῶν ἐπὶ πλεον κατάσχετος γενόμενος πλανᾶται κατὰ
τὰς ὕλας μόνος, τοῦτον συλλαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀλύσει δῆ- 25
σας ἱερᾶ τρέφει πολυτελεῶς τὸν ἐνιαυτὸν ἐκείνου, ἐπει-
τα προαχθεὶς εἰς τὴν θυσίαν τῆς θεοῦ, σὺν ἄλλοις ἱε-
ρείοις θύεται μυρισθεῖς. τῆς δὲ θυσίας ὁ τρόπος οὗ-
τος· ἔχων τις ἱερὰν λόγχην ἥπερ ἔστι νόμος ἀνθρω-
ποθυτεῖν, παρελθὼν ἐκ τοῦ πλήθους παίει διὰ τῆς 30
πλευρᾶς εἰς τὴν καρδίαν, οὐκ ἄπειρος τοιούτου· πε-
σόντος δὲ σημειοῦνται μαντεῖά τινα ἐκ τοῦ πτώματος

καὶ εἰς τὸ κοινὸν ἀποφαίνουσι, κομισθέντος δὲ τοῦ σώματος εἰς τι χωρίον ἐπιβαίνουσιν ἅπαντες καθαροί, ἡρώμενοι.

Ἐπερβαλλόντως δὲ τὸ γῆρας τιμῶσιν Ἀλβανοὶ καὶ 8
5 τὸ τῶν ἄλλων, οὐ τῶν γονέων μόνον· τεθνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φροντίζειν οὐδὲ μεμνηῆσθαι. συγκατορῦ-
τουσι μέντοι τὰ χρήματα αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο πένη-
τες ζῶσιν οὐδὲν πατρῶον ἔχοντες. ταῦτα μὲν περὶ Ἀλβανῶν.

10 Λέγεται δ' Ἰάσονα μετὰ Ἀρμένου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ τοὺς Κόλχους ὁρμῆσαι μέχρι τῆς Κασπίας θαλάττης, καὶ τὴν τε Ἰβηρίαν καὶ τὴν Ἀλ-
βανίαν ἐπελθεῖν καὶ πολλὰ τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Μη-
δίας, ὥς μαρτυρεῖ τὰ τε Ἰασόνια καὶ ἄλλα ὑπομνήματα
15 πλείω. τὸν δὲ Ἀρμενον εἶναι ἐξ Ἀρμενίου πόλεως τῶν περὶ τὴν Βοιβηίδα λίμνην μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης, τοὺς σὺν αὐτῷ τε οἰκίσαι τὴν τε Ἀκισσηνὴν καὶ τὴν Συσπιρίτιν ἕως Καλαχανῆς καὶ Ἀδιαβηνῆς, καὶ δὴ καὶ τὴν Ἀρμενίαν ἐπώνυμον καταλιπεῖν.

20 Ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας ὄρεσι καὶ τὰς Ἀμα- 3
ζόνας οἰκεῖν φασι. Θεοφάνης μὲν οὖν ὁ συστρατεύσας τῷ Πομπηίῳ καὶ γενόμενος ἐν τοῖς Ἀλβανοῖς, μεταξὺ τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῶν Ἀλβανῶν φησι Γήλας οἰκεῖν καὶ Λήγας Σκύθας, καὶ ρεῖν ἐνταῦθα τὸν Μερμάδαλιν
25 ποταμὸν τούτων τε καὶ τῶν Ἀμαζόνων ἀνὰ μέσον. ἄλ-C.504
λοι δέ, ὧν καὶ ὁ Σκήψιος Μητροδωρος καὶ Ὑψικράτης, οὐδὲ αὐτοὶ ἄπειροι τῶν τόπων γεγονόνες, Γαργαρεῦ-
σιν ὁμόρους αὐτὰς οἰκεῖν φασιν ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις ταῖς πρὸς ἄρκτον τῶν Κανκασίων ὄρων ἃ καλεῖται Κεραύ-
30 νια, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὐτάς, αὐτουργοῦσας ἕκαστᾶ τὰ τε πρὸς ἄροτον καὶ φυτουργίαν καὶ τὰ πρὸς

τὰς νομὰς καὶ μάλιστα τῶν ἵππων, τὰς δ' ἀλκιμωτάτας
 κυνηγεσίαις πλεονάζειν καὶ τὰ πολέμια ἀσκεῖν· ἀπά-
 σας δ' ἐπιεκαυῖσθαι τον δεξιὸν μαστὸν ἐκ νηπίων,
 ὥστε εὐπετῶς χρῆσθαι τῷ βραχίονι πρὸς ἐκάστην χρεΐ-
 αν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις πρὸς ἀκοντισμὸν· χρῆσθαι δὲ 5
 καὶ τόξῳ καὶ σαγάρει καὶ πέλτῃ, δορὰς δὲ θηρίων ποι-
 εῖσθαι περίκρανά τε καὶ σκεπάσματα καὶ διαζώματα·
 δύο δὲ μῆνας ἐξαίρετους ἔχειν τοῦ ἔαρος, καθ' οὓς ἀνα-
 βαίνουσιν εἰς τὸ πλησίον ὄρος τὸ διορίζον αὐτάς τε καὶ
 τοὺς Γαργαρέας. ἀναβαίνουσι δὲ κἀκεῖνοι κατὰ ἔθος 10
 τι παλαιόν, συνθύσονται τε καὶ συνεσόμενοι ταῖς γυ-
 ναιξὶ τεκνοποιίας χάριν ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκότει, ὁ τυ-
 χὼν τῇ τυχούσῃ, ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντες ἀποπέμ-
 πουσιν· αἱ δ' ὅτι μὲν ἂν θῆλυ τέκνῳσι κατέχουσιν αὐ-
 ταί, τὰ δ' ἄρρενα κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν· ὥκει- 15
 ωται δ' ἕκαστος πρὸς ἕκαστον νομίζων υἱὸν διὰ τὴν
 ἄγνοιαν.

- 2 Ὁ δὲ Μερμόδας καταράττων ἀπὸ τῶν ὁρῶν διὰ
 τῆς τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῆς Σιρακηνῆς καὶ ὅση μεταξὺ
 ἔρημος, εἰς τὴν Μαιῶτιν ἐκδίδωσι. τοὺς δὲ Γαργαρέας 20
 συναναβῆναι μὲν ἐκ Θεμισκύρας φασὶ ταῖς Ἀμαζόσιν
 εἰς τούσδε τοὺς τόπους, εἴτ' ἀποστάντας αὐτῶν πολε-
 μεῖν μετὰ Θρακῶν καὶ Εὐβοέων τινῶν πλανηθέντων
 μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτάς, ὕστερον δὲ καταλυσάμενους
 τὸν πρὸς αὐτάς πόλεμον ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι 25
 συμβάσεις, ὥστε τέκνων συγκοινωνεῖν μόνον, ζῆν δὲ
 καθ' αὐτοὺς ἑκατέρους.

- 3 Ἴδιον δέ τι συμβέβηκε τῷ λόγῳ [τῷ] περὶ τῶν Ἀμα-
 ζόνων· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθῶδες καὶ τὸ ἱστορικὸν
 διωρισμένον ἔχουσι· τὰ γὰρ παλαιὰ καὶ ψευδῆ καὶ τε- 30

ρατώδη μῦθοι καλοῦνται, ἡ δ' ἱστορία βούλεται τᾶλη-
 θές, ἅν τε παλαιὸν ἅν τε νέον, καὶ τὸ τερατώδες ἢ οὐκ
 ἔχει ἢ σπάνιον· περὶ δὲ τῶν Ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγε-
 ται καὶ νῦν καὶ πάλοι, τερατώδη τε ὄντα καὶ πίστεως
 5 πόρρω. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν, ὥς γυναικῶν στρατὸς
 ἢ πόλις ἢ ἔθνος συσταίῃ ἅν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν; καὶ οὐ
 μόνον γε συσταίῃ, ἀλλὰ καὶ ἐφόδους ποιήσαιτο ἐπὶ τὴν
 ἄλλοτρίαν καὶ κρατήσκειν οὐ τῶν ἐγγὺς μόνον ὥστε
 καὶ μέχρι τῆς νῦν Ἰωνίας προελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διαπόν- C.505
 10 τιον στείλαιοτο στρατείαν μέχρι τῆς Ἀττικῆς; τοῦτο γὰρ
 ὁμοιον ὥς ἂν εἴ τις λέγοι, τοὺς μὲν ἀνδρας γυναικας
 γεγονέναι τοὺς τότε τὰς δὲ γυναικας ἀνδρας. ἀλλὰ μὴν
 ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτῶν. ἐπιτείνει
 δὲ τὴν ιδιότητα καὶ τὸ πιστεῦσθαι τὰ παλαιὰ μᾶλλον
 15 ἢ τὰ νῦν· κτίσεις γοῦν πόλεων καὶ ἐπωνυμίαι λέγον- 4
 ται, καθάπερ Ἐφέσου καὶ Σμύρνης καὶ Κύμης καὶ
 Μυρίνης, καὶ τάφοι καὶ ἄλλα ὑπομνήματα· τὴν δὲ Θε-
 μίσκυραν καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμώδοντα πεδία καὶ τὰ
 ὑπερκείμενα ὄρη ἅπαντες Ἀμαζόνων καλοῦσι, καὶ φα-
 20 σιν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε. ὅπου δὲ νῦν εἰσίν, ὀλί-
 γοι τε καὶ ἀναποδείκτως καὶ ἀπίστως ἀποφαίνονται·
 καθάπερ καὶ περὶ Θαληστρίας, ἣν Ἀλεξάνδρῳ συμμῆ-
 ξαί φασιν ἐν τῇ Ὑρκανίᾳ καὶ συγγενέσθαι τεκνοποιίας
 χάριν, δυναστεύουσιν τῶν Ἀμαζόνων· οὐ γὰρ ὁμο-
 25 λογεῖται τοῦτο· ἀλλὰ τῶν συγγραφέων τοσοῦτων ὄν-
 των οἱ μάλιστα τῆς ἀληθείας φροντίσαντες οὐκ εἰρή-
 κασιν, οὐδ' οἱ πιστευόμενοι μάλιστα οὐδενὸς μέμνηνται
 τοιούτου, οὐδ' οἱ εἰπόντες τὰ αὐτὰ εἰρήκασιν· Κλεί-
 ταρχος δὲ φησι τὴν Θαληστρίαν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν
 30 καὶ Θερμώδοντος ὁρμηθεῖσαν ἐλθεῖν πρὸς Ἀλέξαν-
 δρον· εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίας εἰς Θερμώδοντα στάδιοι
 πλείους ἑξακισχιλίων.

- 5 Καὶ τὰ πρὸς τὸ ἐνδοξον θρυληθέντα οὐκ ἀνωμο-
 λόγηται παρὰ πάντων, οἱ δὲ πλάσαντες ἦσαν οἱ κολα-
 κείας μᾶλλον ἢ ἀληθείας φροντίζοντες· οἷον τὸ τὸν
 Καύκασον μετενεγκεῖν εἰς τὰ Ἰνδικὰ ὄρη καὶ τὴν πλη-
 σιάζουσαν ἐκείνοις ἐφάν θάλατταν ἀπὸ τῶν ὑπερκει- 5
 μένων τῆς Κολχίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου ὁρῶν· ταῦτα
 γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ Καύκασον ὠνόμαζον, διέχοντα τῆς
 Ἰνδικῆς πλείους ἢ τρισμυρίους σταδίους, καὶ ἐνταῦθα
 ἐμύθευσαν τὰ περὶ Προμηθεά καὶ τὸν δεσμὸν αὐτοῦ·
 ταῦτα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἑω ἐγνώριζον οἱ τότε. ἡ δὲ 10
 ἐπὶ Ἰνδοῦς στρατεία Διονύσου καὶ Ἡρακλέους ὕστε-
 ρογενῇ τὴν μυθοποιίαν ἐμφαίνει, ἅτε τοῦ Ἡρακλέ-
 οὺς καὶ τὸν Προμηθεά λῦσαι λεγομένου χιλιάσιν ἐτῶν
 ὕστερον. καὶ ἦν μὲν ἐνδοξότερον τὸ τὸν Ἀλέξανδρον
 μέχρι τῶν Ἰνδικῶν ὁρῶν καταστρέψασθαι τὴν Ἀσίαν 15
 ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Καυκάσου·
 ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοῦνομα καὶ τὸ τοὺς περὶ
 Ἰάσονα δοκεῖν μακροτάτην στρατείαν τελέσαι τὴν μέ-
 C.506 χρι τῶν πλησίον Καυκάσου καὶ τὸ τὸν Προμηθεά πα-
 ραδεδόσθαι δεδεμένον ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ 20
 Καυκάσῳ :..... χαριεῖσθαι τι τῷ βασιλεῖ ὑπέλαβον
 τοῦνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαντες εἰς τὴν Ἰνδικήν.
- 6 Τὰ μὲν οὖν ὑψηλότερα τοῦ ὄντως Καυκάσου τὰ
 νοτιώτατά ἐστι τὰ πρὸς Ἀλβανίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ Κόλ- 25
 χους καὶ Ἠνιόχους· οἰκοῦσι δὲ οὓς εἶπον τοὺς συνερχο-
 μένους εἰς τὴν Διοσκουριάδα· συνέρχονται δὲ τὸ πλεῖ-
 στον ἁλῶν χάριν. τούτων δ' οἱ μὲν τὰς ἀκρωρείας κα-
 τέχουσιν, οἱ δὲ ἐν νάπαις ἀυλίζονται καὶ ζῶσιν ἀπὸ
 θηρείων σαρκῶν τὸ πλεόν καὶ καρπῶν ἀγρίων καὶ γά-
 λακτος. αἱ δὲ κορυφαὶ χειμῶνος μὲν ἄβατοι, θέρους 30
 δὲ προσβαίνουσιν ὑποδούμενοι κεντρωτὰ ὠμοβόινᾳ
 δίκην τυμπάνων πλατεῖα διὰ τὰς χιόνας καὶ τοὺς κρυ-

στάλλους. καταβαίνουνσι δ' ἐπὶ δορᾶς κείμενοι σὺν τοῖς
φορτίοις καὶ κατολισθαίνοντες, ὅπερ καὶ κατὰ τὴν
Ἀτροπατίαν Μηδίαν καὶ κατὰ τὸ Μάσιον ὄρος τὸ ἐν
Ἀρμενίᾳ συμβαίνει· ἐνταῦθα δὲ καὶ τροχίσκοι ξύλινοι
5 κεντρωτοὶ τοῖς πέλμασιν ὑποτίθενται. τοῦ γοῦν Καν-
κάσου τὰ μὲν ἄκρα τοιαῦτα. καταβαίνουντι δ' εἰς τὰς 7
ὑπωρείας ἀρκτικώτερα μὲν ἐστὶ τὰ κλίματα, ἡμερώ-
τερα δέ· ἥδη γὰρ συνάπτει τοῖς πεδίοις τῶν Σιράκων.
εἰσὶ δὲ καὶ τρωγλοδύται τινὲς ἐν φωλεοῖς οἰκοῦντες
10 διὰ τὰ ψύχη, παρ' οἷς ἥδη καὶ ἀλφίτων ἐστὶν εὐπορία·
μετὰ δὲ τοὺς τρωγλοδύτας καὶ χαμαικοῖται καὶ πολυ-
φάγοι τινὲς καλούμενοι καὶ αἱ τῶν Εἰσαδίκων κῶμαι,
δυναμένων γεωργεῖν διὰ τὸ μὴ παντελῶς ὑποπεπτω-
κέναι ταῖς ἄρκτησι.

15 Οἱ δ' ἐφεξῆς ἥδη νομάδες οἱ μεταξὺ τῆς Μαιώτι- 8
δος καὶ τῆς Κασπίας Ναβιανοὶ καὶ * Πανξανοὶ καὶ ἥδη
τὰ τῶν Σιράκων καὶ Ἀόρσων φῦλα. δοκοῦσι δ' οἱ Ἀορ-
σοὶ καὶ οἱ Σίρακες φηγάδες εἶναι τῶν ἀνωτέρω . . . καὶ
προσάρκτιοι μᾶλλον Ἀόρσων. Ἀβέακος μὲν οὖν ὁ τῶν
20 Σιράκων βασιλεύς, ἡνίκα Φαρνάκης τὸν Βόσπορον
εἶχε, δύο μυριάδας ἱππέων ἐστελλε, Σπαδίνης δ' ὁ τῶν
Ἀόρσων καὶ * εἰκοσιν, οἱ δὲ ἄνω Ἀορσοὶ καὶ πλείονας·
καὶ γὰρ ἐπεκράτουν πλείονος γῆς καὶ σχεδὸν τι τῆς
Κασπίων παραλίας τῆς πλείστης ἦρχον, ὥστε καὶ ἐνε-
25 πορεύοντο καμήλοις τὸν Ἰνδικὸν φόρτον καὶ τὸν Βα-
βυλώνιον παρὰ τε Ἀρμενίων καὶ Μήδων διαδεχόμε-
νοι· ἐχρυσόφορον δὲ διὰ τὴν εὐπορίαν. οἱ μὲν οὖν
Ἀορσοὶ τὸν Τάναϊν παροικοῦσιν, οἱ Σίρακες δὲ τὸν
Ἀχαρδέον, ὃς ἐκ τοῦ Κανκάσου ῥέων ἐκδίδωσιν εἰς τὴν
30 Μαιῶτιν.

Ἡ δὲ δευτέρα μερὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Κασπίας 6
θαλάττης, εἰς ἣν κατέπανεν ἡ προτέρα· καλεῖται δ' ἡC.507

αὐτὴ θάλαττα καὶ Ὑρκανία. δεῖ δὲ περὶ τῆς θαλάττης εἰπεῖν πρότερον ταύτης καὶ τῶν προσοίκων ἔθνων. ἔστι δ' ὁ κόλπος ἀνέχων ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς μεσημβρίαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἱκανῶς στενός, ἐνδοτέρω δὲ πλατύνεται προῖών, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μυχὸν ἐπὶ σταδίου 5 που καὶ πεντακισχιλίους· ὁ δ' εἵσπλους μέχρι τοῦ μυχοῦ μικρῷ πλείονων ἂν εἴη συνάπτων πως ἤδη τῇ ἀοικίῳ. φησὶ δ' Ἑρατοσθένης τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γνωριζόμενον περίπλουν τῆς θαλάττης ταύτης τὸν μὲν παρὰ τοὺς Ἀλβανούς καὶ τοὺς Καδουσίους εἶναι πεν- 10 τακισχιλίων καὶ τετρακοσίων, τὸν δὲ παρὰ τὴν Ἀναριακῶν καὶ Μάρδων καὶ Ὑρκανῶν μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Ὠξου ποταμοῦ τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· ἐνθεν δ' ἐπὶ τοῦ Ἰαξάρτου διςχιλίων τετρακοσίων. δεῖ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ καὶ τοῖς ἐπὶ τοσοῦτον 15 ἐκτετοπισμένοις ἀπλούστερον ἀκούειν, καὶ μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων.

- 2 Εἰσπλέοντι δ' ἐν δεξιᾷ μὲν τοῖς Εὐρωπαίοις οἱ συνεχεῖς Σκύθαι νέμονται καὶ Σαρμάται οἱ μεταξὺ τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς θαλάττης ταύτης, νομάδες οἱ πλεί- 20 ουσ, περὶ ὧν εἰρήκαμεν· ἐν ἀριστερᾷ δ' οἱ πρὸς ἕω Σκύθαι, νομάδες καὶ οὗτοι, μέχρι τῆς ἐώας θαλάττης καὶ τῆς Ἰνδικῆς παρατείνοντες. ἅπαντας μὲν δὴ τοὺς προσβόρους κοινῶς οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς Σκύθας καὶ Κελτοσκύθας ἐκάλουν· οἱ δ' ἔτι 25 πρότερον διελόντες τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ Εὐξείνου καὶ Ἰστροῦ καὶ τοῦ Ἀδρίου κατοικοῦντας Ὑπερβορέους ἔλεγον καὶ Σαυρομάτας καὶ Ἀριμασπούς, τοὺς δὲ πέραν τῆς Κασπίας θαλάττης τοὺς μὲν Σάκας τοὺς δὲ Μασσαγέτας ἐκάλουν, οὐκ ἔχοντες ἀκριβὲς λέγειν περὶ 30 αὐτῶν οὐδέν, καίπερ πρὸς Μασσαγέτας τοῦ Κύρου πόλεμον ἱστοροῦντες. ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων οὐδέν

ἠκρίβωτο πρὸς ἀλήθειαν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν Περσικῶν οὔτε τῶν Μηδικῶν ἢ Συριακῶν ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἀπλότητα καὶ τὴν φιλομυθίαν.

- 5 Ὅρῶντες γὰρ τοὺς φανερώς μυθογράφους εὐδο-
 κιμοῦντας ῥῆθησαν καὶ αὐτοὶ παρέξουσιν τὴν γραφὴν
 ἡδεῖαν, εἰς ἐν ἱστορίας σχήματι λέγουσιν ἂν μηδέποτε
 [μήτε] εἶδον μήτε ἤκουσαν ἢ οὐ παρὰ γε ἰδόντων, σκο-
 ποῦντες δὲ αὐτὸ μόνον τοῦτο ὅτι ἀκρόασιν ἡδεῖαν ἔχει
 10 καὶ θαυμαστήν. ῥᾶον δ' ἂν τις Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ πι- C.508
 στεύσειεν ἠρωολογοῦσι καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς ἢ
 Κτησίᾳ τε καὶ Ἡροδότῳ καὶ Ἑλλανίῳ καὶ ἄλλοις τοι-
 οῦτοις. οὐδὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου δὲ συγγράψασιν 4
 ῥᾶδιον πιστεύειν τοῖς πολλοῖς· καὶ γὰρ οὗτοι ῥαδιουργ-
 15 γοῦσι διὰ τε τὴν δόξαν τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ διὰ τὸ τὴν
 στρατείαν πρὸς τὰς ἐσχατίας γεγρονέναι τῆς Ἀσίας πόρ-
 ρω ἀφ' ἡμῶν· τὸ δὲ πόρρω δυσέλεγκτον. ἡ δὲ τῶν
 Ῥωμαίων ἐπικράτεια καὶ ἡ τῶν Παρθυαίων πλειὸν τι
 προσεκκαλύπτει τῶν παραδεδομένων πρότερον· οἱ γὰρ
 20 περὶ ἐκείνων συγγράφοντες καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη,
 ἐν οἷς αἱ πράξεις, πιστότερον λέγουσιν ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν·
 μᾶλλον γὰρ κατωπτέυκασιν.

- Τοὺς δ' οὖν ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι τὸ Κάσπιον 7
 πέλαγος παροικοῦντας νομάδας Δάας οἱ νῦν προσαγο-
 25 ρεῦουσιν τοὺς ἐπονομαζομένους Πάρονους· εἴτ' ἔρημος
 πρόκειται μεταξὺ, καὶ ἐφεξῆς ἡ Τρκανία, καθ' ἣν ἡδη
 πελαγίζει μέχρι τοῦ συνάψαι τοῖς Μηδικοῖς ὄρεσι καὶ
 τοῖς Ἀρμενίων. τούτων δ' ἐστὶ μνηοειδὲς τὸ σχῆμα
 κατὰ τὰς ὑπωρείας, αἱ τελευτῶσαι πρὸς θάλατταν ποι-
 30 οῦσι τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. οἴκει δὲ τὴν παρώρειαν

ταύτην μέχρι τῶν ἄκρων ἀπὸ θαλάττης ἀρξαμένοις ἐπὶ
 μικρὸν μὲν τῶν Ἀλβανῶν τι μέρος καὶ τῶν Ἀρμενίων,
 τὸ δὲ πλεόν Γῆλαι καὶ Καδούσιοι καὶ Ἀμαρδοὶ καὶ Οὐί-
 τιοι καὶ Ἀναριάκαι. φασὶ δὲ Παρρασίων τινὰς συνοι-
 κῆσαι τοῖς Ἀναριάκαις, οὓς καλεῖσθαι νῦν Παρσίους· 5
 Αἰνιᾶνας δ' ἐν τῇ Οὐιτιά τειχίσαι πόλιν ἣν * Αἰνιᾶνα
 καλεῖσθαι, καὶ δείκνυσθαι ὅπλα τε Ἑλληνικὰ ἐνταῦθα
 καὶ σκευὴ χαλκᾷ καὶ ταφάς· ἐνταῦθα δὲ καὶ πόλιν
 Ἀναριάκην, ἐν ἣ, φασί, δείκνυται μαντεῖον ἐγκοιμω-
 μένων καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη ληστρικὰ καὶ μάχιμα 10
 μᾶλλον ἢ γεωργικά· ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ τραχύτης τῶν
 τόπων. τὸ μέντοι πλεόν τῆς περὶ τὴν ὀρεινὴν παραλίας
 Καδούσιοι νέμονται, σχεδὸν δέ τι ἐπὶ πεντακισχιλίους
 σταδίους, ὥς φησι Πατροκλῆς, ὃς καὶ πάρισον ἡγεῖται
 τὸ πέλαγος τοῦτο τῷ Ποντικῷ. ταῦτα μὲν οὖν τὰ χω- 15
 ρία λυπρά.

- 2 Ἡ δ' Ὑρκανία σφόδρα εὐδαίμων καὶ πολλὴ καὶ τὸ
 πλεόν πεδιάς πόλεσί τε ἀξιολόγοις διειλημμένη, ὣν
 ἔστι Ταλαβρόκη καὶ Σαμαριανὴ καὶ Κάρτα καὶ τὸ βα-
 σίλειον Τάπη, ὃ φασὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἰδρυ- 20
 μένον διέχειν τῶν Κασπίων πυλῶν σταδίους χιλί-
 οὺς τετρακοσίους. σημεῖα δὲ τῆς εὐδαιμονίας· ἡ μὲν
 γὰρ ἄμπελος μετρητὴν οἴνου φέρει, ἡ δὲ συκὴ με-
 δίμνους ἐξήκοντα, ὃ δὲ σῖτος ἐκ τοῦ ἐκπεσόντος καρ-
 C.509ποῦ τῆς καλᾶμης φύεται, ἐν δὲ τοῖς δένδροσι σμηνουρ- 25
 γεῖται καὶ τῶν φύλλων ἀπορρεῖ μέλι· τοῦτο δὲ γίνεται
 καὶ τῆς Μηδίας ἐν τῇ Ματιανῇ καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ
 Σακασηνῇ καὶ τῇ Ἀραξηνῇ. τῆς μέντοι προσηκούσης
 ἐπιμελείας οὐκ ἔτυχεν οὔτε αὐτὴ οὔτε ἡ ἐπὶ ὠνυμος αὐ-
 τῇ θάλαττα ἄπλους τε οὔσα καὶ ἀργός· νῆσοί τε εἰσιν 30
 οἰκείσθαι δυνάμεναι, ὥς δ' εἰρήκασί τινες καὶ χρυσί-
 τιν ἔχουσαι γῆν. αἴτιον δ' ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες οἱ τ' ἐξ

ἀρχῆς ἐτύγγανον βάρβαροι ὄντες οἱ τῶν Ἑρκανῶν,
 Μηδοί τε καὶ Πέρσαι καὶ οἱ ὕστατοι Παρθυαῖοι, χεί-
 ρους ἐκείνων ὄντες, καὶ ἡ γείτων ἅπασα χώρα ληστῶν
 καὶ νομάδων μεστὴ καὶ ἐρημίας. Μακεδόνες δ' ὀλίγον
 5 μὲν χρόνον ἐπῆρξαν, ἀλλ' ἐν πολέμοις ὄντες καὶ τὰ
 πόρρω σκοπεῖν οὐ δυνάμενοι. φησὶ δ' Ἀριστόβουλος
 ὑλώδη οὖσαν τὴν Ἑρκανίαν δρῦν ἔχειν, πεύκην δὲ
 καὶ ἐλάτην καὶ πίτυν μὴ φύειν, τὴν δ' Ἰνδικὴν πλη-
 θύειν τούτοις. τῆς δὲ Ἑρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τι-
 10 νες δὲ καὶ καθ' αὐτὴν τιθέασιν τὴν Νησαίαν.

Διαρρεῖται δὲ καὶ ποταμοῖς ἡ Ἑρκανία τῷ τε Ὄχρῳ 3
 καὶ Ὄξῳ μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ὧν ὁ Ὄχος
 καὶ διὰ τῆς Νησαίας ῥεῖ· ἐνιοὶ δὲ τὸν Ὄχον εἰς τὸν
 Ὄξον ἐμβάλλειν φασίν. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ μέγιστον
 15 ἀποφαίνει τὸν Ὄξον τῶν ἐωραμένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ
 τὴν Ἀσίαν πλὴν τῶν Ἰνδικῶν· φησὶ δὲ καὶ εὐπλοῦν
 εἶναι καὶ οὗτος καὶ Ἑρατοσθένους παρὰ Πατροκλέους
 λαβών, καὶ πολλὰ τῶν Ἰνδικῶν φορτίων κατάγειν εἰς
 τὴν Ἑρκανίαν θάλατταν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν Ἀλβα-
 20 νίαν περαιοῦσθαι καὶ διὰ τοῦ Κύρου καὶ τῶν ἐξῆς τό-
 πων εἰς τὸν Εὐξείνου καταφέρεσθαι. οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ
 τῶν παλαιῶν ὁ Ὄχος ὀνομάζεται· Ἀπολλόδωρος μέν-
 τοι ὁ τὰ Παρθικὰ γράψας συνεχῶς αὐτὸν ὀνομάζει ὡς
 ἐγγυτάτω τοῖς Παρθυαίοις ῥέοντα.

25 Προσεδοξάσθη δὲ καὶ περὶ τῆς θαλάττης ταύτης 4
 πολλὰ ψευδῇ διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου φιλοτιμίαν· ἐπειδὴ
 γὰρ ὡμολόγητο ἐκ πάντων ὅτι διείργει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ
 τῆς Εὐρώπης ὁ Τανάϊς ποταμός, τὸ δὲ μεταξὺ τῆς θα-
 λάττης καὶ τοῦ Τανάιδος πολὺ μέρος τῆς Ἀσίας ὃν
 30 οὐχ ὑπέπιπτε τοῖς Μακεδόσι, στρατηγεῖν δ' ἐγνωστο
 ὥστε τῇ φήμῃ γε κἀκείνων δόξαι τῶν μερῶν κρατεῖν

τὸν Ἀλέξανδρον, εἰς ἓν συνῆγον τὴν τε Μαιῶτιν λί-
 μνην τὴν δεχομένην τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Κασπίαν θά-
 λατταν, λίμνην καὶ ταύτην καλοῦντες καὶ συντετρῆ-
 σθαι φάσκοντες πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρας, ἑκατέραν
 δὲ εἶναι μέρος τῆς ἐτέρας. Πολύκλειτος δὲ καὶ πίστει 5
 510 προφέρεται περὶ τοῦ λίμνην εἶναι τὴν θάλατταν ταύ-
 την, ὅφεις τε γὰρ ἐκτρέφειν καὶ ὑπόγλυκν εἶναι τὸ
 ὕδωρ· ὅτι δὲ καὶ οὐχ ἑτέρα τῆς Μαιώτιδος ἐστὶ, τεκμαι-
 ρόμενος ἐκ τοῦ τὸν Τάναϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν· ἐκ
 γὰρ τῶν αὐτῶν ὁρῶν τῶν Ἰνδικῶν ἐξ ὧν ὁ τε Ὄξος 10
 καὶ ὁ Ὄξος καὶ ἄλλοι πλείους φέρεται καὶ ὁ Ἰαξάρτης
 ἐκδίδωσί τε ὁμοίως ἐκείνοις εἰς τὸ Κάσπιον πέλαγος
 πάντων ἀρκτικώτατος. τοῦτον οὖν ὠνόμασαν Τά-
 ναϊν, καὶ προσέθεσάν γε τούτῳ πίστιν, ὥς εἴη Τά-
 ναϊς ὃν εἶρηκεν ὁ Πολύκλειτος· τὴν γὰρ περαίαν τοῦ 15
 ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλάτην καὶ οἰστοῖς ἐλατίνοις
 χρῆσθαι τοὺς ταύτῃ Σκύθας· τοῦτο δὲ καὶ τεκμήριον
 τοῦ τὴν χώραν τὴν πέραν τῆς Εὐρώπης εἶναι, μὴ τῆς
 Ἀσίας· τὴν γὰρ Ἀσίαν τὴν ἄνω καὶ τὴν πρὸς ἑω μὴ
 φύειν ἐλάτην. Ἐρατοσθένης δὲ φησι καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ 20
 φύεσθαι ἐλάτην καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγήσασθαι τὸν
 στόλον Ἀλέξανδρον· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγ-
 κρούειν Ἐρατοσθένης πειρᾶται, ἡμῖν δ' ἀποχρώντως
 εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.

5 Καὶ τοῦτο δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν Ὑγκανίαν ἱστορου- 25
 μένων παραδόξων ἐστὶν ὑπὸ Εὐδόξου καὶ ἄλλων, ὅτι
 πρόκεινται τινες ἀκταὶ τῆς θαλάττης ὕπαντροι, τού-
 των δὲ μεταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ὑπόκειται ταπεινὸς
 αἰγιαλός, ἐκ δὲ τῶν ὑπερθευ κορημῶν ποταμοὶ ῥέον-
 τες τοσαύτῃ προφέρονται βία ὥστε ταῖς ἀκταῖς συνά- 30

ψαντες ἑξακοντίζουσι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, ἄρ-
 ραντον φυλάττοντες τὸν αἰγιαλὸν ὥστε καὶ στρατοπέ-
 δοις ὁδεύσιμον εἶναι σκεπαζομένοις τῷ ρεύματι, οἱ δ'
 ἐπιχώριοι κατάγονται πολλάκις εὐωχίας καὶ θυσίας
 5 χάριν εἰς τὸν τόπον, καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις
 κατακλίνονται, ποτὲ δ' ὑπ' αὐτῷ τῷ ρεύματι ἡλια-
 ζόμενοι ἄλλως ἄλλοι τέρπονται, παραφαινομένης ἅμα
 καὶ τῆς θαλάττης ἐκατέρωθεν καὶ τῆς ἡόνος ποώδους
 καὶ ἀνθηρᾶς οὔσης διὰ τὴν ἰκμάδα.

- 10 Ἀπὸ δὲ τῆς Ὀρκανίας θαλάττης προΐοντι ἐπὶ τὴν S
 ἕω δεξιὰ μὲν ἐστὶ τὰ ὄρη μέχρι τῆς Ἰνδικῆς θαλάττης
 παρατείνοντα, ἅπερ οἱ Ἕλληνες ὀνομάζουσι Ταῦρον,
 ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς Παμφυλίας καὶ τῆς Κιλικίας καὶ
 μέχρι δεῦρο προΐοντα ἀπὸ τῆς ἐσπέρας συνεχῇ καὶ
 15 τυγχάνοντα ἄλλων καὶ ἄλλων ὀνομάτων. προσοικοῦσι
 δ' αὐτοῦ τὰ προσάρκτια μέρη πρῶτοι μὲν οἱ Γῆλαι
 καὶ Καδούσιοι καὶ Ἀμαρδοί, καθάπερ εἴρηται, καὶ
 τῶν Ὀρκανίων τινές, ἔπειτα τὸ τῶν Παρθυαίων ἔθνος
 καὶ τὸ τῶν Μαργιανῶν καὶ τῶν Ἀρίων καὶ ἡ ἔρημος,
 20 ἣν ἀπὸ τῆς Ὀρκανίας ὀρίζει ὁ Σάρνιος ποταμὸς πρὸς C. 511
 ἕω βαδίζουσι καὶ ἐπὶ τὸν Ὠχόν. καλεῖται δὲ τὸ μέχρι
 δεῦρο ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας διατεῖνον ἢ μικρὸν ἀπολει-
 πον Παραχράθρας. ἐστὶ δὲ ἀπὸ τῆς Ὀρκανίας θαλάτ-
 τῆς εἰς τοὺς Ἀρίους περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους· εἰδ'
 25 ἡ Βακτριανὴ ἐστὶ καὶ ἡ Σογδιανὴ, τελευταῖοι δὲ Σκύ-
 θαι νομάδες. τὰ δ' ὄρη Μακεδόνες μὲν ἅπαντα τὰ
 ἐφεξῆς ἀπὸ Ἀρίων Κανκάσον ἐκάλεσαν, παρὰ δὲ τοῖς
 βαρβάροις* τὰ τε ἄκρα καὶ τοῦ Παροπαμίσου τὰ προσ-
 βόρεια καὶ τὰ Ἡμωδὰ καὶ τὸ Ἰμαόν καὶ ἄλλα τοιαῦτα
 30 ὀνόματα ἐκάστοις μέρεσιν ἐπέκειτο.

Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τούτοις ἀντιπαραέκειται [τὰ] Σκν- 2
 θικὰ ἔθνη καὶ τὰ νομαδικὰ ἅπασαν ἐκπληροῦντα τὴν

βόρειον πλευράν. οἱ μὲν δὴ πλείους τῶν Σκυθῶν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης ἀρξάμενοι Δαῖαι προσαγορεύονται, τοὺς δὲ προσεφούς τούτων μᾶλλον Μασσαγέτας καὶ Σάκας ὀνομάζουσιν, τοὺς δ' ἄλλους κοινῶς μὲν Σκύθας ὀνομάζουσιν ἰδίᾳ δ' ὥς ἐκάστους· 5 ἅπαντες δ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ νομάδες. μάλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνاسιν τῶν νομάδων οἱ τοὺς Ἕλληνας ἀφελόμενοι τὴν Βακτριανήν, Ἀσιοὶ καὶ * Πασιανοὶ καὶ Τόχαροι καὶ Σακάρανλοι, ὁρμηθέντες ἀπὸ τῆς περαιᾶς τοῦ Ἰαξάρτου τῆς κατὰ Σάκας καὶ Σογδιανούς, ἣν 10 κατεῖχον Σάκαι. καὶ τῶν Δαῶν οἱ μὲν προσαγορεύονται Ἀπαρνοὶ οἱ δὲ Ξάνθιοι οἱ δὲ Πίσσουροι. οἱ μὲν οὖν Ἀπαρνοὶ πλησιαίτατα τῇ Ὑρκανίᾳ παράκεινται καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θαλάττῃ, οἱ δὲ λοιποὶ διατείνουσι καὶ μέχρι τῆς ἀντιπαρηκούσης τῇ Ἀρίᾳ. 15

3 Μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τῆς Ὑρκανίας καὶ τῆς Παρθυαίας μέχρι Ἀρίων ἔρημος πρόκειται πολλή καὶ ἄνυδρος, ἣν διεξιόντες μακραῖς ὁδοῖς κατέτρεχον τὴν τε Ὑρκανίαν καὶ τὴν Νησαίαν καὶ τὰ τῶν Παρθυαίων πεδία· οἱ δὲ συνέθεντο φόρους· φόρος δ' ἦν τὸ ἐπι- 20 τρέπειν τακτοῖς τισι χρόνοις τὴν χώραν κατατρέχειν καὶ φέρεσθαι λείαν. ἐπιπολαζόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὰ συγκείμενα ἐπολεμεῖτο, καὶ πάλιν διαλύσεις καὶ ἀναπολεμήσεις ὑπῆρχον. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων νομάδων βίος, αἰεὶ τοῖς πλησίον ἐπιτιθεμένων 25 τοτὲ δ' αὖ διαλλαττομένων.

4 Σάκαι μέντοι παραπλησίας ἐφόδους ἐποίησαντο τοῖς Κιμμερίοις καὶ Τρήρεσι, τὰς μὲν μακροτέρας τὰς δὲ καὶ ἐγγύθεν· καὶ γὰρ τὴν Βακτριανὴν κατέσχον καὶ τῆς Ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν ἀρίστην γῆν, ἣν καὶ 30 ἐπάνυμον ἐαυτῶν κατέλιπον τὴν Σακασηνήν, καὶ μέχρι Καππαδόκων καὶ μάλιστα τῶν πρὸς Εὐξείνῳ οὖς

Ποντικούς νῦν καλοῦσι, προῆλθον. ἐπιθέμενοι δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ τῶν λαφύρων οἱ ταύτη τότε τῶν Περσῶν στρατηγοὶ νύκτωρ ἄρδην αὐτοὺς ἠφάνισαν. ἐν δὲ τῷ πεδίῳ πέτραν τινὰ προσχώματι
 5 συμπληρώσαντες εἰς βουνοειδὲς σχῆμα ἐπέθηκαν τεῖχος καὶ τὸ τῆς Ἀναΐτιδος καὶ τῶν συμβῶμων θεῶν ἱερὸν ἰδρύσαντο, Ὁμανοῦ καὶ Ἀναδάτου Περσικῶν δαιμόνων, ἀπέδειξαν τε πανήγυριν κατ' ἔτος ἱεράν, τὰ Σάκαια, ἣν μέχοι νῦν ἐπιτελοῦσιν οἱ τὰ Ζῆλα ἔχον-
 10 τες· οὕτω γὰρ καλοῦσι τὸν τόπον· ἔστι δὲ ἱεροδούλων πόλισμα τὸ πλέον· Πομπήιος δὲ προσθεὶς χώραν ἀξιόλογον καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ συνοικίσας εἰς τὸ τεῖχος μίαν τῶν πόλεων ἀπέφηνεν ὧν διέταξε μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν.

15 Οἱ μὲν [οὖν] οὕτω λέγουσι περὶ τῶν Σακῶν, οἱ δ' ὅτι Κῦρος ἐπιστρατεύσας τοῖς Σάκαις ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ φεύγει, στρατοπεδευσάμενος δ' ἐν ᾧ χωρίῳ τὰς παρασκευὰς ἀπολελοιπείη πλήρεις ἀφθονίας ἀπάσης καὶ μάλιστα οἶνου, διαναπαύσας μικρὰ τὴν στρατιάν,
 20 ἤλαυνεν ἀφ' ἐσπέρας ὥς φεύγων, πλήρεις ἀφείρας σκηνάς· προελθὼν δ' ὅσον ἐδόκει συμφέρειν ἰδρύθη· ἐπιόντες δ' ἐκεῖνοι καὶ καταλαβόντες ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον τῶν δὲ πρὸς ἀπόλαυσιν μεστόν, ἀνέδην ἐνεπὶμπλαντο· ὁ δ' ὑποστρέψας ἑξοίνους κατέλαβε
 25 καὶ παραπλήγας, ὥσθ' οἱ μὲν ἐν κάρῳ κείμενοι καὶ ὕπνῳ κατεκόπτοντο, οἱ δ' ὄρχούμενοι καὶ βακχεύοντες γυμνοὶ περιέπιπτον τοῖς τῶν πολεμίων ὅπλοις, ὀλίγου δ' ἀπώλοντο ἅπαντες. ὁ δὲ θεῖον νομίσας τὸ εὐτύχημα, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνιερώσας τῇ πατρίδι
 30 θεῶ προσηγόρευσε Σάκαια· ὅπου δ' ἂν ἦ τῆς θεοῦ ταύτης ἱερὸν, ἐνταῦθα νομίζεται καὶ ἡ τῶν Σακαίων ἑορτὴ βακχεία τις μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ, διεσκευ-

ασμένων σκυθιστί, πινόντων ἅμα καὶ πληκτιζομένων
πρὸς ἀλλήλους ἅμα τε καὶ τὰς συμπινούσας γυναῖκας.

6 Μασσαγέται δ' ἐδήλωσαν τὴν σφετέραν ἀρετὴν
ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ, περὶ οὗ θρυλοῦσι πολλοί,
καὶ δεῖ πυνθάνεσθαι παρ' ἐκείνων. λέγεται δὲ καὶ 5
τοιαῦτα περὶ τῶν Μασσαγετῶν, ὅτι κατοικοῦσιν οἱ
μὲν ὄρη τινὲς δ' αὐτῶν πεδιάς οἱ δὲ ἔλη ἃ ποιοῦσιν
οἱ ποταμοί, οἱ δὲ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι νήσους. μάλιστα δέ
φασι τὸν Ἀράξην ποταμὸν κατακλύζειν τὴν χώραν
πολλαχῇ σχιζόμενον, ἐκπίπτοντα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις 10

U.513στόμασιν εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτοις θάλατταν,
ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κόλπον τὸν Τρκάνιον. θεὸν δὲ
ἥλιον μόνον ἡγοῦνται, τούτῳ δὲ ἱπποθυτοῦσι· γαμεῖ
δ' ἕκαστος μίαν, χρῶνται δὲ καὶ ταῖς ἀλλήλων οὐκ
ἀφανῶς, ὁ δὲ μιννύμενος τῇ ἀλλοτρίᾳ τὴν φαρέ- 15
τραν ἐξαρτήσας ἐκ τῆς ἀμάξης φανερώς μίγνυνται·
θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γη-
ράσαντες κατακοπῶσι μετὰ προβατείων κρεῶν καὶ
ἀναμιξ βρωθῶσι· τοὺς δὲ νόσῳ θανόντας ῥίπτουσιν
ὥς ἀσεβεῖς καὶ ἀξίους ὑπὸ θηρίων βεβρωῆσθαι. ἀγα- 20
θοὶ δὲ ἱππότες καὶ πεζοί, τόξοις δὲ χρῶνται καὶ μαχαί-
ραις καὶ θώραξι καὶ σαγάρεσι χαλκαῖς, ζῶναι δὲ αὐ-
τοῖς εἰσι χρυσαῖ καὶ διαδήματα ἐν ταῖς μάχαις· οἳ τε
ἵπποι χρυσοχάλινοι, καὶ μασχαλιστῆρες δὲ χρυσοῖ· ἄρ-
γυρος δ' οὐ γίνεται παρ' αὐτοῖς, σίδηρος δ' ὀλίγος, 25
χαλκὸς δὲ καὶ χρυσὸς ἄφθονος.

7 Οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις οὐκ ἔχοντες σπόριμα
ῥιζοφαγοῦσι καὶ ἀργείοις χρῶνται καρποῖς, ἀμπέχονται
δὲ τοὺς τῶν δένδρων φλοιούς (οὐδὲ γὰρ βοσκήματα
ἔχουσι), πίνουσι δὲ τὸν ἐκ τῶν δένδρων καρπὸν ἐκ- 30
θλίβοντες· οἱ δ' ἐν τοῖς ἔλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν, ἀμπέ-
χονται δὲ τὰ τῶν φωκῶν δέρματα τῶν ἐκ θαλάττης

ἀνατρεχουσῶν· οἱ δ' ὄρειοι τοῖς ἀγρίοις τρέφονται
καὶ αὐτοὶ καρποῖς· ἔχουσι δὲ καὶ πρόβατα ὀλίγα ὥστ'
οὐδὲ κατακόπτουσι φειδόμενοι τῶν ἐρίων χάριν καὶ
τοῦ γάλακτος· τὴν δ' ἐσθῆτα ποικίλλουσιν ἐπιχρί-
5 στοῖς φαρμάκοις δυσεξίτηλον ἔχουσι τὸ ἄνθος· οἱ δὲ
πεδινοὶ καίπερ ἔχοντες χώραν οὐ γεωργοῦσιν, ἀλλὰ
ἀπὸ προβάτων καὶ ἰχθύων ζῶσι νομαδικῶς καὶ Σκυ-
θικῶς· ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ δίαίτα πάντων τῶν τοι-
ούτων ἣν πολλάκις λέγω, καὶ ταφαὶ δ' εἰσὶ παραπλή-
10 σιαι καὶ ἥθη καὶ ὁ σύμπας βίος, αὐθέκαστος μὲν σκαι-
ὸς τε καὶ ἄγριος καὶ πολεμικός, πρὸς δὲ τὰ συμβό-
λαια ἀπλοῦς καὶ ἀκάπηλος.

Τοῦ δὲ τῶν Μασσαγετῶν καὶ τῶν Σακῶν ἔθνους 8
καὶ οἱ Ἀττάσιοι καὶ οἱ Χωράσμιοι, εἰς οὓς ἀπὸ τῶν
15 Βακτριανῶν καὶ τῶν Σογδιανῶν ἔφυγε Σπιταμένης,
εἰς ἐκ τῶν ἀποδράντων Περσῶν τὸν Ἀλέξανδρον, κα-
θάπερ καὶ Βῆσσος· καὶ ὕστερον δὲ Ἀρσάκης τὸν Καλ-
λίνικον φεύγων Σέλευκον εἰς τοὺς Ἀπασιάκας ἐχώ-
ρησε· φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τοὺς Ἀραχωτοὺς καὶ Μασ-
20 σαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖσθαι* πρὸς δύσιν παρὰ
τὸν Ὠξον, καὶ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανοὺς τοῖς ὅλοις
ἐδάφεσιν ἀντικεῖσθαι τῇ Ἰνδικῇ, Βακτρίους δ' ἐπ' ὀλί-
γον· τὸ γὰρ πλεον τῷ Παραπαμισῶ παρακεῖσθαι· δι-C.514
εἰργειν δὲ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανοὺς τὸν Ἰαξάρτην,
25 καὶ Σογδιανοὺς δὲ καὶ Βακτριανοὺς τὸν Ὠξον, μεταξὺ
δὲ Ὑρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρους οἰκεῖν· κύκλῳ δὲ
περὶ τὴν θάλατταν μετὰ τοὺς Ὑρκανοὺς Ἀμάρδους τε
καὶ Ἀναριάκας καὶ Καδουσίους καὶ Ἀλβανοὺς καὶ
Κασπίους καὶ Οὐιτίους, τάχα δὲ καὶ ἑτέρους μέχρι
30 Σκυθῶν, ἐπὶ θάτερα δὲ μέρη τῶν Ὑρκανῶν Δέρβικας,
τοὺς δὲ Καδουσίους συμψαύειν Μήδων καὶ Ματιανῶν
ὑπὸ τὸν Παραχοάθραν.

9 Τὰ δὲ διαστήματα οὕτω λέγει· ἀπὸ μὲν τοῦ Κασπίου ἐπὶ τὸν Κῦρον ὥς χιλίους ὀκτακοσίους σταδίους, ἐνθεν δ' ἐπὶ Κασπίας πύλας πεντακισχιλίους ἑξακοσίους, εἴτ' εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις ἑξακισχιλίους τετρακοσίους, εἴτ' εἰς Βάκτραν τὴν πόλιν, ἣ καὶ 5 Ζαριάσπα καλεῖται, τρισχιλίους ὀκτακοσίους ἑβδομήκοντα, εἴτ' ἐπὶ τὸν Ἰαξάρτην ποταμόν, ἐφ' ὃν Ἀλέξανδρος ἦκεν, ὥς πεντακισχιλίους· ὁμοῦ δισμύριοι δισχίλιοι ἑξακόσιοι ἑβδομήκοντα. λέγει δὲ καὶ οὕτω τὰ διαστήματα ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Ἰνδούς· εἰς 10 μὲν Ἑκατόμπυλον χιλίους ἑνακοσίους ἑξήκοντά φασιν, εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις τετρακισχιλίους πεντακοσίους τριακόντα, εἴτ' εἰς Προφθασίαν τὴν ἐν Δραγγῇ χιλίους ἑξακοσίους, οἱ δὲ πεντακοσίους, εἴτ' εἰς Ἀραχωτοὺς τὴν πόλιν τετρακισχιλίους ἑκατὸν εἴκο- 15 σιν, εἴτ' εἰς Ὀρτόσπανα ἐπὶ τὴν ἐκ Βάκτρων τρίοδον δισχιλίους, εἴτ' εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰνδικῆς χιλίους· ὁμοῦ μύριοι πεντακισχίλιοι τριακόσιοι. ἐπ' εὐθείας δὲ τῷ διαστήματι τούτῳ τὸ συνεχές δεῖ νοεῖν, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῆς ἐφ' αὐτῇ θαλάττης μῆκος τῆς Ἰνδικῆς. 20 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς Σάκας.

9 Ἡ δὲ Παρθυαία πολλὴ μὲν οὐκ ἔστι· συνετέλει γοῦν μετὰ τῶν Ὑρκανῶν [κατὰ] τὰ Περσικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Μακεδόνων κρατούντων ἐπὶ χρόνον πολύν. πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὀρεινὴ ἔστι καὶ ἄπο- 25 ρος, ὥστε διὰ τοῦτο δρόμῳ διεξιᾷσι τὸν ἑαυτῶν οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας οὐδ' ἐπὶ μικρόν· ἀλλὰ νῦν ἠϋξῆται. μέρη δ' ἔστι τῆς Παρθυηνῆς ἣ τε Κωμισσηνὴ καὶ ἡ Χωρήνη, σχεδὸν δέ τι καὶ τὰ μέχρι πυλῶν Κασπίων καὶ Ραγῶν καὶ Ταπύρων 30 ὄντα τῆς Μηδίας πρότερον. ἔστι δ' Ἀπάμεια καὶ Ἡράκλεια, πόλεις περὶ τὰς Ῥάγας. εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων

πυλῶν εἰς μὲν Ῥάγας στάδιοι πεντακόσιοι, ὥς φησὶν
 Ἀπολλόδωρος, εἰς δ' Ἑκατόμπυλον τὸ τῶν Παρθυαίων
 βασιλείον χίλιοι διακόσιοι ἐξήκοντα· τοῦνομα δὲ ταῖς
 Ῥάγαις ἀπὸ τῶν γενομένων σεισμῶν γενέσθαι φασίν,
 5 ὅφ' ὧν πόλεις τε συχναὶ καὶ κῶμαι δισχίλια, ὥς Ποσει-
 δώνιος φησι, ἀνετράπησαν. τοὺς δὲ Ταπύρους οἰκεῖν
 φασὶ μεταξὺ Δερβίκων τε καὶ Ὀρκανῶν. ἱστοροῦσι δὲ
 περὶ τῶν Ταπύρων ὅτι αὐτοῖς εἶη νόμιμον τὰς γυναῖκας C.515
 ἐκδιδόναι τὰς γαμετὰς ἑτέροις ἀνδράσιν, ἐπειδὴν ἐξ
 10 αὐτῶν ἀνέλωνται δύο ἢ τρία τέκνα, καθάπερ καὶ Κά-
 των Ὀρτησίῳ δεηθέντι ἐξέδωκε τὴν Μαρκίαν ἐφ' ἡμῶν
 κατὰ παλαιὸν Ῥωμαίων ἔθος.

Νεωτερισθέντων δὲ τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου διὰ τὸ 2
 πρὸς ἄλλοις εἶναι τοὺς τῆς Συρίας καὶ τῆς Μηδίας βα-
 15 σιλέας τοὺς ἔχοντας καὶ ταῦτα, πρῶτον μὲν τὴν Βακ-
 τριανὴν ἀπέστησαν οἱ πεπιστευμένοι καὶ τὴν ἐγγὺς
 αὐτῆς πᾶσαν οἱ περὶ Εὐθύδημον. ἔπειτ' Ἀρσάκης
 ἀνὴρ Σκύθης τῶν Δαῶν τινὰς ἔχων τοὺς Πάρους
 καλουμένους νομάδας παροικοῦντας τὸν Ὀχον, ἐπὶ 20
 θεν ἐπὶ τὴν Παρθυαίαν καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς. κατ' ἀρ-
 χὰς μὲν οὖν ἀσθενὴς ἦν διαπολεμῶν πρὸς τοὺς ἀφαι-
 ρεθέντας τὴν χώραν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ διαδεξάμενοι
 ἐκείνον, ἐπειθ' οὕτως ἰσχυσαν ἀφαιρούμενοι τὴν πλη-
 σίον αἰὶ διὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις κατορθώσεις ὥστε
 25 τελευτῶντες ἀπάσης τῆς ἐντὸς Εὐφράτου κύριοι κα-
 τέστησαν. ἀφείλοντο δὲ καὶ τῆς Βακτριανῆς μέρος
 βιασάμενοι τοὺς Σκύθας καὶ ἔτι πρότερον τοὺς περὶ
 Εὐκρατίδαν, καὶ νῦν ἐπάρχουσι τοσαύτης γῆς καὶ το-
 σούτων ἐθνῶν ὥστε ἀντίπαλοι τοῖς Ῥωμαίοις τρόπον
 30 τινὰ γεγονάσι κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. αἴτιος δ' ὁ
 βίος αὐτῶν καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν τὸ βάρβα-

ρον καὶ τὸ Σκυθικόν, πλέον μέντοι τὸ χρήσιμον πρὸς ἡγεμονίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις κατόρθωσιν.

3 Φασὶ δὲ τοὺς Πάρνους Δάας μετανάστας εἶναι ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Δαῶν, οὓς Ξανθίους ἢ Παρίους καλοῦσιν· οὐ πάνυ δ' ὠμολόγηται Δάας εἶ- 5 ναί τινας τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Σκυθῶν· ἀπὸ τούτων δ' οὖν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τὸν Ἀρσάκην, οἱ δὲ Βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν, φεύγοντα δὲ τὴν αὖ- ξησιν τῶν περὶ Διόδωτον ἀποστῆσαι τὴν Παρθυαίαν. εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρθικῶν νομίμων ἐν 10 τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρα δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν, τοσοῦτον εἰπόντες μόνον ὅτι τῶν Παρθυαίων συνέδριόν φησιν εἶναι Ποσειδώνιος διπτόν, τὸ μὲν συγγενῶν τὸ δὲ σοφῶν καὶ μάγων, ἐξ 15 ὧν ἀμφοῖν τοὺς βασιλεῖς καθίστασθαι.

10 Ἡ δ' Ἀρία καὶ ἡ Μαργιανὴ κράτιστα χωρία ἐστὶ ταύτῃ, τῇ μὲν ὑπὸ τῶν ὄρων ἐγκλειόμενα τῇ δ' ἐν πε- 15 δίοις τὰς οἰκήσεις ἔχοντα. τὰ μὲν οὖν ὄρη νέμονται σκηνῆταί τινες, τὰ δὲ πεδία ποταμοῖς διαρρεῖται· πο- 20 τίζουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν τῷ Ἀρίῳ τὰ δὲ Μάργῳ. ὁμορεῖ C.516 δὲ ἡ Ἀρία τῇ Βακτριανῇ * καὶ τὴν ὑποστᾶσαν ὄρει τῷ ἔχοντι τὴν Βακτριανήν· διέχει δὲ τῆς Ὀρκανίας περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους. συντελής δ' ἦν αὐτῇ καὶ ἡ Δραγγιανὴ μέχρι Καρμανίας, τὸ μὲν πλέον τοῖς νο- 25 τίοις μέρεσι τῶν ὄρων ὑποπεπτωκυῖα, ἔχουσα μέντοι τινὰ τῶν μερῶν καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς κατὰ τὴν Ἀρίαν· καὶ ἡ Ἀραχωσία δὲ οὐ πολὺ ἄπωθεν ἐστὶ, καὶ αὕτη τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὄρων ὑποπε- 30 πτωκυῖα καὶ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τεταμένη, μέ- 30 ρος οὖσα τῆς Ἀριανῆς. μῆκος δὲ τῆς Ἀρίας ὅσον δις- χίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ πεδίου· πό-

λεις δὲ Ἀρτακάηνα καὶ Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἀχαΐα, ἐπώ-
 νυμοι τῶν κτισάντων. εὐοινεῖ δὲ σφόδρα ἡ γῆ· καὶ
 γὰρ εἰς τριγωνίαν παραμένει ἐν ἀπιττώτοις ἄγγεσι.

Παραπλησία δ' ἐστὶ καὶ ἡ Μαργιανή, ἐρημίαις δὲ 2
 5 περιέχεται τὸ πεδῖον. θαυμάσας δὲ τὴν εὐφυΐαν ὁ
 Σωτὴρ Ἀντίοχος τείχει περιέβαλε κύκλον ἔχοντι χιλίων
 καὶ πεντακοσίων σταδίων, πόλιν δὲ ἔκτισεν Ἀντιό-
 χειαν. εὐάμπελος δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ· φασὶ γοῦν τὸν
 πυθμένα εὐρίσκεσθαι πολλάκις δυεῖν ἀνδράσι περι-
 10 ληπτόν, τὸν δὲ βότρυν δίπηχυν.

Τῆς δὲ Βακτρίας μέρη μὲν τινα τῇ Ἀρίᾳ παραβέ- 11
 βληται πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ὑπέρεκειται πρὸς ἑω·
 πολλὴ δ' ἐστὶ καὶ πάμφορος πλὴν ἐλαίου. τοσοῦτον
 δὲ ἴσχυσαν οἱ ἀποστήσαντες Ἕλληνες αὐτὴν διὰ τὴν
 15 ἀρετὴν τῆς χώρας ὥστε τῆς τε Ἀριανῆς ἐπεκράτουν
 καὶ τῶν Ἰνδῶν, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀρταμιτη-
 νός, καὶ πλείω ἔθνη κατεστρέψαντο ἢ Ἀλέξανδρος,
 καὶ μάλιστα Μένανδρος (εἴ γε καὶ τὸν Ὑπανιν διέβη
 πρὸς ἑω καὶ μέχρι τοῦ Ἰμάου προῆλθε) τὰ μὲν αὐτὸς
 20 τὰ δὲ Δημήτριος ὁ Εὐθυδήμου υἱὸς τοῦ Βακτρίων βα-
 σιλέως· οὐ μόνον δὲ τὴν Παταληνὴν κατέσχον ἀλλὰ
 καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τὴν τε Σαραόστου καλουμέ-
 νην καὶ τὴν Σιγέρδιδος βασιλείαν. καθ' ὅλον δέ φησιν
 ἐκεῖνος τῆς συμπάσης Ἀριανῆς πρόσχημα εἶναι τὴν
 25 Βακτριανήν· καὶ δὴ καὶ μέχρι Σηρῶν καὶ Φρυνῶν
 ἐξέτεινον τὴν ἀρχήν.

Πόλεις δ' εἶχον τὰ τε Βάκτρα ἥνπερ καὶ Ζαριά- 2
 σπαν καλοῦσιν, ἣν διαρρεῖ ὁμώνυμος ποταμὸς ἐκ-
 βάλλων εἰς τὸν Ὠξον, καὶ Ἀδραφα καὶ ἄλλας πλείους·
 30 τούτων δ' ἦν καὶ ἡ Εὐκρατίδεια τοῦ ἄρξαντος ἐπώνυ-

μος. οἱ δὲ κατασχόντες αὐτήν Ἕλληνες καὶ εἰς σατρα-
 C.517 πείας διηγήρασιν, ὧν τὴν τε Ἀσπιώνου καὶ τὴν Τα-
 πυρίαν ἀφῆρηντο Εὐκρατίδην οἱ Πάρθυαοι, ἔσχον
 δὲ καὶ τὴν Σογδιανὴν ὑπερκειμένην πρὸς ἑω τῆς Βακ-
 τριανῆς μεταξὺ τοῦ τε Ὠξου ποταμοῦ, ὃς ὀρίζει τὴν 5
 τε τῶν Βακτριῶν καὶ τὴν τῶν Σογδιῶν, καὶ τοῦ Ἰα-
 ξάρτου· οὗτος δὲ καὶ τοὺς Σογδιούς ὀρίζει καὶ τοὺς
 νομάδας.

3 Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οὐ πολὺν διέφερον τοῖς βίοις
 καὶ τοῖς ἔθεσι τῶν νομάδων οἳ τε Σογδιανοὶ καὶ οἱ 10
 Βακτριανοί, μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτερα ἦν τὰ τῶν Βακ-
 τριανῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὐ τὰ βέλτιστα λέ-
 γουσιν οἱ περὶ Ὀνησίκριτον· τοὺς γὰρ ἀπειρηκότες
 διὰ γῆρας ἢ νόσον ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομέ-
 νοις κυσὶν ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο, οὓς ἐνταφιαστάς κα- 15
 λείσθαι τῇ πατρῷᾳ γλώττῃ, καὶ ὀράσθαι τὰ μὲν ἔξω
 τείχους τῆς μητροπόλεως τῶν Βάκτρων καθαρά, τῶν
 δ' ἐντὸς τὸ πλεον ὀστέων πλήρεις ἀνθρωπίνων· κατα-
 λῦσαι δὲ τὸν νόμον Ἀλέξανδρον. τοιαῦτα δὲ πως καὶ
 τὰ περὶ τοὺς Κασπίους ἱστοροῦσι· τοὺς γὰρ γονέας, 20
 ἐπειδὴν ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν,
 ἐγκλεισθέντας λιμοκτονεῖσθαι. τοῦτο μὲν οὖν ἀνε-
 κτότερον καὶ τῷ Κεῖων νόμῳ παραπλήσιον καίπερ
 ὃν σκυθικόν, πολὺ μέντοι σκυθικώτερον τὸ τῶν
 Βακτριανῶν. καὶ δὴ διαπορεῖν ἄξιον ἦν, ἡνίκα Ἀλέ- 25
 ξανδρος τοιαῦτα κατελάμβανε τάνταῦθα, τί χρὴ * ποι-
 εῖν τὰ ἐπὶ τῶν πρώτων Περσῶν καὶ τῶν ἔτι πρότε-
 ρον ἡγεμόνων ὅποια εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῖς νενομίσθαι.

4 Φασὶ δ' οὖν ὀκτὼ πόλεις τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τε
 τῇ Βακτριανῇ καὶ τῇ Σογδιανῇ κτίσαι, τινὰς δὲ κατα- 30
 σκάψαι, ὧν Καριάτας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἐν ᾗ Καλλι-
 σθένης συνελήφθη καὶ παρεδόθη φυλακῇ, Μαράκανδα

δὲ τῆς Σογδιανῆς καὶ τὰ Κῦρα, ἔσχατον ὃν Κύρου
 κτίσμα ἐπὶ τῷ Ἰαξάρτῃ ποταμῷ κείμενον, ὅπερ ἦν
 ὄριον τῆς Περσῶν ἀρχῆς· κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα
 τοῦτο καίπερ ὄντα φιλόκυρον διὰ τὰς πυκνάς ἀπο-
 5 στάσεις· ἐλεῖν δὲ καὶ πέτρας ἐρυμνάς σφόδρα ἐκ προ-
 δοσίας τὴν τε ἐν τῇ Βακτριανῇ τὴν Σισιμίδρου ἐν
 ἣ εἶχεν Ὁξυάρτης τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην, καὶ τὴν ἐν
 τῇ Σογδιανῇ τὴν τοῦ Ὠξου, οἱ δ' Ἀριαμάζου φασί.
 τὴν μὲν οὖν Σισιμίδρου πεντεκαίδεκα σταδίων ἴστο-
 10 ροῦσι τὸ ὕψος, ὀγδοήκοντα δὲ τὸν κύκλον, ἄνω δ'
 ἐπίπεδον καὶ εὐγέων ὅσον πεντακοσίους ἄνδρας τρέ-
 φειν δυναμένην, ἐν ἣ καὶ ξενίας τυχεῖν πολυτελοῦς
 καὶ γάμους ἀγαγεῖν Ῥωξάνης τῆς Ὁξυάρτου θυγατρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον· τὴν δὲ τῆς Σογδιανῆς διπλασίαν τὸ
 15 ὕψος φασί. περὶ τούτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν
 Βραγχιδῶν ἄστν ἀνελεῖν, οὓς Ξέρξην μὲν ἰδρῦσαιC.518
 αὐτόθι συναπάραντας αὐτῷ ἐκόντας ἐκ τῆς οἰκείας διὰ
 τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν Διδύμοις
 καὶ τοὺς θησαυροὺς, ἐκείνους δ' ἀνελεῖν μυσαττόμε-
 20 νον τὴν ἱεροσυλίαν καὶ τὴν προδοσίαν.

Τὸν δὲ διὰ τῆς Σογδιανῆς ῥέοντα ποταμὸν * καὶ 5
 Πολυτίμητον Ἀριστόβουλος, τῶν Μακεδόνων
 [τοῦνομα] θεμένων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τὰ μὲν
 καινὰ ἔθεσαν τὰ δὲ παρωνόμασαν· ἄρδοντα δὲ τὴν χῶ-
 25 ραν ἐκπίπτειν εἰς ἔρημον καὶ ἀμμόωδη γῆν καταπίνε-
 σθαί τε εἰς τὴν ἄμμον, ὥς καὶ τὸν Ἄριον τὸν δι'
 Ἀρίων ῥέοντα. τοῦ δὲ Ὠχου ποταμοῦ πλησίον ὀρύτ-
 τοντας εὑρεῖν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν· εἰκὸς δέ, ὥσπερ
 νιτρῶδη τινὰ καὶ στύφοντα ὑγρὰ καὶ ἀσφαλιώδη καὶ
 30 θειώδη διαρρεῖ τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὑρίσκε-
 σθαι, τὸ δὲ σπάνιον ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. ῥεῖν δὲ
 τὸν Ὠχον οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν οἱ δὲ παρ'

αὐτήν, καὶ οἱ μὲν ἕτερον τοῦ Ὠξου μέχρι τῶν ἐκβο-
λῶν νοτιώτερον ἐκείνου, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ Ἰρ-
κανίᾳ τὰς εἰς τὴν θάλατταν ὑπάρχειν ἐκρούσεις, οἱ δὲ
κατ' ἀρχὰς μὲν ἕτερον συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ
Ὠξου ρεῖθρον, πολλαχοῦ καὶ ἕξ καὶ ἑπτὰ σταδίων 5
ἔχοντα τὸ πλάτος. ὁ μὲντοι Ἰαξάρτης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι
τέλους ἕτερός ἐστι τοῦ Ὠξου, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν
τελευτῶν θάλατταν, αἱ δ' ἐμβολαὶ διέχουσιν ἀλλήλων,
ὥς φησι Πατροκλῆς, παρασάγγας ὡς ὀγδοήκοντα· τὸν
δὲ παρασάγγην τὸν περσικὸν οἱ μὲν ἐξήκοντα στα- 10
δίων φασίν, οἱ δὲ τριάκοντα ἢ τετταράκοντα. ἀνα-
πλέοντων δ' ἡμῶν τὸν Νεῖλον ἄλλοτ' ἄλλοις μέτροις
χρῶμενοι τὰς σχοίνους ὠνόμαζον ἀπὸ πόλεως ἐπὶ πό-
λιν, ὥστε τὸν αὐτὸν τῶν σχοίνων ἀριθμὸν ἀλλαχοῦ
μὲν μείζω παρέχειν πλοῦν ἀλλαχοῦ δὲ βραχύτερον· 15
οὕτως ἕξ ἀρχῆς παραδεδομένον καὶ φυλαττόμενον μέ-
χρι νῦν.

- 6 Μέχρι μὲν δὴ τῆς Σογδιανῆς πρὸς ἀνίσχοντα
ἥλιον ἰόντι ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας γνώριμα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη
καὶ τοῖς Πέρσαις πρότερον τὰ εἶσω τοῦ Ταύρου καὶ 20
τοῖς Μακεδόσι μετὰ ταῦτα καὶ τοῖς Παρθυαίοις. τὰ δ'
ἐπέκεινα ἐπ' εὐθείας ὅτι μὲν Σκυθικά ἐστιν, ἐκ τῆς
ὁμοειδεῖας εἰκάζεται, στρατεῖαι δ' οὐ γεγόνασιν ἐπ' αὐ-
τοὺς ἡμῖν γνώριμοι, καθάπερ οὐδὲ ἐπὶ τοὺς βορειο-
τάτους τῶν νομάδων, ἐφ' οὓς ἐπεχείρησε μὲν ὁ Ἀλέ- 25
ξανδρος ἄγειν στρατεῖαν, ὅτε τὸν Βῆσσον μετήει καὶ
τὸν Σπιταμένην, ζωγρία δ' ἀναχθέντος τοῦ Βῆσσου,
τοῦ δὲ Σπιταμένους ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέν-
τος, ἐπαύσατο τῆς ἐπιχειρήσεως. οὐχ ὁμολογοῦσι δ'
ὅτι περιέπλευσάν τινες ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν Ἰρ- 30
κανίαν· ὅτι δὲ δυνατόν, Πατροκλῆς εἶρηκε.

Λέγεται δὲ διότι τοῦ Ταύρου τὸ τελευταῖον, ὃ

καλοῦσιν Ἰμαιον, τῇ Ἰνδικῇ θαλάττῃ ξυνάπτον, οὐδὲν
οὔτε προὔχει πρὸς ἕω τῆς Ἰνδικῆς μᾶλλον οὔτ' εἰσέχει·
παριόντι δ' εἰς τὸ βόρειον πλευρὸν ἀεί τι τοῦ μή-
κους ὑφαιρεῖ καὶ τοῦ πλάτους ἢ θάλαττα, ὥστ' ἀπο-
5 φαίνειν μύουρον πρὸς ἕω τὴν νῦν ὑπογραφομένην
μερίδα τῆς Ἀσίας, ἣν ὁ Ταῦρος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸν
ὠκεανὸν τὸν πληροῦντα τὸ Κάσπιον πέλαγος. μῆκος
δ' ἐστὶ ταύτης τῆς μερίδος τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς Ὀρκα-
νίας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν κατὰ τὸ Ἰμαιον
10 τρισμυρίων πον σταδίων, παρὰ τὴν ὀρεινὴν τοῦ Ταύ-
ρου τῆς πορείας οὔσης, πλάτος δ' ἔλαττον τῶν μυρίων.
εἴρηται γὰρ ὅτι περὶ τετρακισμυρίους σταδίους ἐστὶ
τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσυκοῦ κόλπου μέχρι τῆς ἐφ' ἑαυτὴν θαλάττης
τῆς κατὰ Ἰνδούς, ἐπὶ δ' Ἰσσοὺν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων ἄκρων
15 τῶν κατὰ στήλας ἄλλοι τρισμύριοι· ἐστὶ δὲ ὁ μυχὸς τοῦ
Ἰσσυκοῦ κόλπου μικρὸν ἢ οὐδὲν Ἀμισοῦ ἑωθινώτερος,
τὸ δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ἐπὶ τὴν Ὀρκανίαν γῆν περὶ μυρίους
ἐστὶ σταδίους, παράλληλον ὃν τῷ ἀπὸ τοῦ Ἰσσοῦ λε-
χθέντι ἐπὶ τοὺς Ἰνδούς. λείπεται δὴ τὸ λεχθὲν μῆκος
20 ἐπὶ τὴν ἕω τῆς περιωδευμένης νυνὶ μερίδος οἱ τρισμύ-
ριοι στάδιοι. πάλιν δὲ τοῦ πλάτους τοῦ μεγίστου τῆς
οἰκουμένης ὄντος περὶ τρισμυρίους σταδίους, χλαμυ-
δοειδοὺς οὔσης, τὸ διάστημα τοῦτο ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ
μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς Ὀρκανίας θαλάττης γραφο-
25 μένου καὶ τῆς Περσικῆς, εἴπερ ἐστὶ τὸ μῆκος τῆς οἰ-
κουμένης ἐπὶ μυριάδες· εἰ οὖν ἀπὸ τῆς Ὀρκανίας ἐπὶ
Ἀρτεμίταν τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ στάδιοί εἰσιν ὀκτα-
κισχίλιοι, καθάπερ εἴρηκεν Ἀπολλόδωρος ὁ ἐκ τῆς Ἀρ-
τεμίτας, ἐκεῖθεν δ' ἐπὶ τὸ στόμα τῆς κατὰ Πέρσας θα-
30 λάττης ἄλλο τοσοῦτόν ἐστι, καὶ πάλιν τοσοῦτον ἢ
μικρὸν ἀπολείπον εἰς τὰ ἀνταίρουντα τοῖς ἄκροις τῆς
Αἰθιοπίας, λοιπὸν ἂν εἴη τοῦ πλάτους τῆς οἰκουμένης

τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς Τροκανίας θαλάττης ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς ὅσον εἰρήκαμεν. μνουρου δ' ὄντος τοῦ τμήματος τούτου τῆς γῆς ἐπὶ τὰ πρὸς ἑω μέρη, γίνοιτ' ἂν τὸ σχῆμα προσόμοιον μαγειρικῇ κοπίδι, τοῦ μὲν ὅρους ἐπ' εὐθείας ὄντος καὶ νοουμένου 5 κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Τροκανίου παραλίας ἐπὶ Τάμαρον κατὰ θάτερον πλευρὸν εἰς περιφερῆ καὶ μύουρον γραμμὴν ἀπολήγον.

8 Ἐπιμνηστέον δὲ καὶ τῶν παραδόξων ἐνίων ἃ θρυ- 10
λουσι περὶ τῶν τελέως βαρβάρων, οἷον τῶν περὶ τὸν Κανκάσον καὶ τὴν ἄλλην ὀρεινὴν. τοῖς μὲν γὰρ νόμι-
C.520 μον εἶναί φασι τὸ τοῦ Εὐριπίδου „τὸν φύντα θρηνεῖν
„εἰς ὅς' ἔρχεται κακά, τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνων
„πεπαυμένον χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δό- 15
„μων.“ ἑτέροις δὲ μηδὲνα ἀποκτείνειν τῶν ἑξαμαρ-
τόντων τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἐξορίζειν μόνον μετὰ τῶν τέ-
κνων, ὑπεναντίως τοῖς Δέρβιξι· καὶ γὰρ ἐπὶ μικροῖς
οὔτοι σφάττουσι. σέβονται δὲ γῆν οἱ Δέρβικες· θύ-
ουσι δ' οὐδὲν θῆλυ οὐδὲ ἐσθίουσι· τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδο- 20
μήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσιν, ἀναλίσκουσι δὲ
τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γένους· τὰς δὲ γραίας ἀπάγχου-
σιν, εἴτα θάπτουσι· τοὺς δὲ ἐντὸς ἑβδομήκοντα ἐτῶν
ἀποθανόντας οὐκ ἐσθίουσιν ἀλλὰ θάπτουσι. Σίγιννοι
δὲ τᾶλλα μὲν περσίζουσιν, ἱππαρίοις δὲ χρῶνται μι- 25
κροῖς δασέσιν, ἅπερ ἱππότην ὀχεῖν μὲν οὐ δύναται,
τέθριππα δὲ ζευγνύουσιν· ἡνιοχοῦσι δὲ γυναικες ἐκ
παίδων ἡσκημέναι, ἥ δ' ἄριστα ἡνιοχοῦσα συνοικεῖ ᾧ
βούλεται· τινὰς δ' ἐπιτηδεύειν φασὶν ὅπως ὥς μακρο-
κεφαλώτατοι φρανοῦνται καὶ προπεπτωκότες τοῖς με- 30
τώποις ὥσθ' ὑπερκύπτειν τῶν γενεῶν. Ταπύρων δ'
ἔστι καὶ τὸ τους μὲν ἄνδρας μελανειμονεῖν καὶ μακρο-

κομῆν, τὰς δὲ γυναῖκας λευχειμονεῖν καὶ βραχυκο-
μεῖν. καὶ ὁ ἀνδρείοτατος κριθεὶς γαμεῖ ἣν βούλεται.
Κάσπιοι δὲ τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη λιμοκτονήσαν-
τες εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτιθέασιν, ἅπωθεν δὲ σκοπεύον-
5 τες ἂν μὲν ὑπ' ὀρνίθων κατασπωμένους ἀπὸ τῆς κλί-
νης ἰδῶσιν, εὐδαιμονίζουσιν, ἂν δὲ ὑπὸ θηρίων ἢ κυ-
νῶν, ἥττον, ἂν δ' ὑπὸ μηδενός, κακοδαιμονίζουσι.

Ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας ποιεῖ ὁ Ταῦρος, **12**
ἃ δὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου καλοῦσιν, εἰπεῖν προειλό-
10 μεθα πρῶτον [περὶ τούτων]· τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὰ ἐν
τοῖς ὄρεσιν αὐτοῖς ἢ ὅλα ἢ τὰ πλεῖστα. ὅσα μὲν [οὖν]
τῶν Κασπίων πυλῶν ἐωθινώτερά ἐστιν, ἀπλουστέραν
ἔχει τὴν περιήγησιν διὰ τὴν ἀγριότητα, οὐ πολὺ τε ἂν
διαφέροι τοῦδε ἢ τοῦδε τοῦ κλίματος συγκαταλεχθέν-
15 τα· τὰ δ' ἐσπέρια πάντα δίδωσιν εὐπορίαν τοῦ λέγειν
περὶ αὐτῶν, ὥστε δεῖ προάγειν ἐπὶ τὰ παρακείμενα
ταῖς Κασπίαις πύλαις. παράκειται δὲ ἡ Μηδία πρὸς
θύσιν, χώρα καὶ πολλὴ καὶ θυναστεύσασά ποτε καὶ ἐν
μέσῳ τῷ Ταύρῳ κειμένη, πολυσχιδεὶ κατὰ ταῦτα ὑπάρ-
20 χοντι τὰ μέρη καὶ αὐλῶνας ἐμπεριλαμβάνοντι μεγά-
λους, καθάπερ καὶ τῇ Ἀρμενίᾳ τοῦτο συμβέβηκε.

Τὸ γὰρ ὅρος τοῦτο ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Καρίας 2
καὶ Λυκίας, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὔτε πλάτος οὔτε ὕψος
ἀξιόλογον δείκνυσιν· ἐξαίρεται δὲ πολὺ πρῶτον κατὰ
25 τὰς Χελιδονίας (αὗται δ' εἰσὶ νῆσοι κατὰ τὴν ἀρχὴν
τῆς Παμφύλων παραλίας), ἐπὶ δὲ τὰς ἀνατολὰς ἔκτει-
νόμενον αὐλῶνας μακροὺς ἀπολαμβάνει τοὺς τῶν Κι-
λίκων· εἶτα τῇ μὲν τὸ Ἀμανὸν ἀπ' αὐτοῦ σχίζεται τῇ
δὲ ὁ Ἀντίταυρος, ἐν ᾧ τὰ Κόμανα ἰδρυταὶ τὰ ἐν τοῖς
30 ἄνω λεγομένοις Καππάδοξιν. οὗτος μὲν οὖν ἐν τῇ Κα-

2. post βραχυκομῆν: οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ Λεοβέκων καὶ Τρ-
κανῶν

ταονία τελευτᾷ, τὸ δὲ Ἀμανὸν ὄρος μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μελιτηνῆς πρόεισι, καθ' ἣν ἡ Κομμαγενὴ τῇ Καππαδοκίᾳ παράκειται· ἐκδέχεται δὲ τὰ πέραν τοῦ Εὐφράτου ὄρη, συνεχῇ μὲν τοῖς προειρημένοις πλήν ὅσον διακόπτει ῥέων διὰ μέσων ὁ ποταμός, πολλὴν δ' ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ πολυσχιδές. τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλιστά ἐστιν ὁ Ταῦρος ὁρίζων τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας.

- 3 Ἐντεῦθεν δὲ ἀμφοτέροι οἱ ῥέουσιν οἱ τὴν Μεσοποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοὶ καὶ συνάπτοντες ἀλλή- 10
λοις ἐγγὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, εἴτα ἐκδιδόντες εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, ὃ τε Εὐφράτης καὶ Τίγρις. ἔστι δὲ καὶ μεῖζων ὁ Εὐφράτης καὶ πλείω διεξείσι
χώραν σκολιῷ τῷ ῥείθρῳ, τὰς πηγὰς ἔχων ἐν τῷ προσβορείῳ μέρει τοῦ Ταύρου, ῥέων δ' ἐπὶ δύσιν διὰ τῆς 15
Ἀρμενίας τῆς μεγάλης καλουμένης μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν δεξιᾷ ἔχων ταύτην ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκισσηνὴν· εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον, συνάπτει δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῖς Καππαδόκων ὁρίοις· δεξιᾷ δὲ ταῦτα
ἀφείς καὶ τὰ τῶν Κομμαγενῶν, ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκι- 20
λισσηνὴν καὶ Σωφηνὴν τῆς μεγάλης Ἀρμενίας πρόεισιν ἐπὶ τὴν Συρίαν καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον. ὁ δὲ
Τίγρις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν συνάπτει τῷ Εὐφράτῃ πλησίον 25
καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν, εἴτ' ἐκδίδωσι καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. διέχουσι δὲ ἀλλήλων αἱ πηγαὶ τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριος περὶ δισχί-
λίους καὶ πεντακοσίους σταδίους.

- 4 Ἀπὸ δ' οὖν τοῦ Ταύρου πρὸς ἄρκτον ἀποσχίδες 30
πολλὰ γέγονασι, μία μὲν ἡ τοῦ καλουμένου Ἀντικαύρου· καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ὠνομάζετο ὁ τὴν Σωφη-

νήν ἀπολαμβάνων ἐν αὐλῶνι μεταξὺ κειμένων αὐτοῦ
 τε καὶ τοῦ Ταύρου. πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν
 μικρὰν Ἀρμενίαν ἐφεξῆς τῷ Ἀντιταύρῳ πρὸς ἄρκτον
 ἐπεκτείνεται μέγα ὄρος καὶ πολυσχιδές· καλοῦσι δὲ τὸ
 5 μὲν αὐτοῦ Παρυάδρην τὸ δὲ Μοσχικὰ ὄρη τὸ δ' ἄλ-
 λους ὀνόμασι· ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴν Ἀρμενίαν
 ὅλην μέχρι Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν. εἴτ' ἄλλ' ἐπανίστα-
 ται πρὸς ἑω, τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης
 μέχρι Μηδίας τῆς τε Ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης· κα- C.522
 10 λοῦσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μέρη πάντα τῶν ὄρων Παραχο-
 ᾶθραν καὶ τὰ μέχρι τῶν Κασπίων πυλῶν καὶ ἐπέκεινα
 ἔτι πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς τὰ συνάπτοντα τῇ Ἀρίᾳ. τὰ
 μὲν δὴ πρόσβορρα ὄρη οὕτω καλοῦσι, τὰ δὲ νότια τὰ
 πέραν τοῦ Εὐφράτου τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομ-
 15 μαγηνῆς πρὸς ἑω τείνοντα κατ' ἀρχὰς μὲν αὐτὸ τοῦτο
 καλεῖται Ταῦρος, διορίζων τὴν Σωφηνὴν καὶ τὴν ἄλ-
 λην Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας· τινὲς δὲ Γορ-
 δυαῖα ὄρη καλοῦσιν. ἐν δὲ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ Μάσιον,
 τὸ ὑπερκείμενον τῆς Νισίβιος ὄρος καὶ τῶν Τιγρανο-
 20 κέρτων. ἔπειτα ἐξαίρεται πλέον καὶ καλεῖται Νιφάτης·
 ἔνταῦθα δὲ πού καὶ τοῦ Τίγριος πηγὰ κατὰ τὸ νότιον
 τῆς ὀρεινῆς πλευρόν· εἴτ' ἀπὸ τοῦ Νιφάτου μᾶλλον
 ἔτι καὶ μᾶλλον ἢ ῥάχιδι ἐκτεινομένη τὸ Ζάγριον ὄρος
 ποιεῖ τὸ διορίζον τὴν Μηδίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν·
 25 μετὰ δὲ τὸ Ζάγριον ἐκδέχεται ὑπὲρ μὲν τῆς Βαβυλω-
 νίας ἢ τε τῶν Ἑλυμαίων ὀρεινὴ καὶ ἢ τῶν Παραιτακη-
 νῶν, ὑπὲρ δὲ τῆς Μηδίας ἢ τῶν Κοσσαίων· ἐν μέσῳ
 δ' ἐστὶν ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη περι-
 λαμβάνουσα πολλὰ δὲ ὄροπέδια, ὡσαύτως δὲ πεδία καὶ
 30 αὐλῶνας μεγάλους, συχνὰ δὲ καὶ ἔθνη τὰ περιοικοῦν-
 τα, μικρὰ ὀρεινὰ καὶ ληστρικά τὰ πλείω. οὕτω μὲν τοί-

νυν τίθεμεν ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὴν τε Μηδίαν, ἣς εἶσι καὶ αἱ Κάσπιοι πύλαι, καὶ τὴν Ἀρμενίαν.

5 Καθ' ἡμᾶς μὲν τοίνυν προσάρκτια ἂν εἴη τὰ ἔθνη ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου, Ἐρατοσθένους δὲ πεποιημένος τὴν διαίρεσιν εἰς τὰ νότια μέρη καὶ τὰ 5 προσάρκτια καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένας σφραγίδας, τὰς μὲν βορείους καλῶν τὰς δὲ νοτίους, ὅρια ἀποφαίνει τῶν κλιμάτων ἀμφοῖν τὰς Κασπίους πύλας· εἰκότως οὖν τὰ νοτιώτερα τῶν Κασπίων πυλῶν νότια ἂν ἀποφαίνοι, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, τὰ δὲ 10 βορειότερα πρόσβορρα, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην διάταξιν τούτου συμβαίνοντος. τάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτῳ, διότι ἔξω τοῦ Ταύρου πρὸς νότον οὐδέν ἐστιν οὔτε τῆς Ἀρμενίας μέρος οὔτε τῆς Μηδίας.

13 Ἡ δὲ Μηδία δίχα διήρηται· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν 15 μεγάλην, ἣς μητρόπολις τὰ Ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις καὶ τὸ βασίλειον ἔχουσα τῆς Μήδων ἀρχῆς· διατελοῦσι δὲ καὶ νῦν οἱ Παρθυαῖοι τούτῳ χρώμενοι βασιλείῳ, καὶ θερίζουσί γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς· ψυχρὰ γὰρ ἡ Μηδία· τὸ δὲ χειμάδιόν ἐστιν αὐτοῖς ἐν Σελευκείᾳ τῇ 20 ἐπὶ τῷ Τίγριδι πλησίον Βαβυλῶνος. ἡ δ' ἑτέρα μερὶς C.523 ἐστὶν ἡ Ἀτροπάτιος Μηδία· τοῦνομα δ' ἔσχεν ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος Ἀτροπάτου, ὃς ἐκώλυσεν ὑπὸ τοῖς Μακεδόσι γίνεσθαι καὶ ταύτην μέρος οὔσαν μεγάλης Μηδίας· καὶ δὴ καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς ἰδίᾳ συνέταξε καθ' 25 αὐτὴν τὴν χώραν ταύτην, καὶ ἡ διαδοχὴ σώζεται μέχρι νῦν ἔξ ἐκείνου, πρὸς τε τοὺς Ἀρμενίων βασιλέας ποιησαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον καὶ Σύρων καὶ μετὰ 2 ταῦτα Παρθυαίων. κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν Ἀρμενίᾳ

9. post νοτιωτερα: πρὸς ἔω τείνοντα 29. post Ἀρμενία: καὶ τῇ Ματιανῇ

πρὸς ἑω τῇ δὲ μεγάλη Μηδία πρὸς δύσιν, πρὸς ἄρκτον
 δ' ἀμφοτέραις· τοῖς δὲ περὶ τὸν μυχὸν τῆς Τρκανίας
 θαλάττης καὶ τῇ Ματιανῇ ἀπὸ νότου παράκειται. ἔστι
 δ' οὐ μικρὰ κατὰ τὴν δύναμιν, ὥς φησιν Ἀπολλωνί-
 5 δης, ἥ γε καὶ * κατὰ μυρίους ἱππέας δύναται παρέχε-
 σθαι, πεζῶν δὲ τέτταρας μυριάδας. λίμνην δ' ἔχει τὴν
 * Σπαῦταν, ἐν ἣ ἄλλες ἐπανθοῦντες πῆττονται· εἰσὶ δὲ
 κνησμάδεις καὶ ἐπαλγεῖς· ἔλαιον δὲ τοῦ πάθους ἄκος,
 ὕδωρ δὲ γλυκὺ τοῖς καπυρωθεῖσιν ἱματίοις, εἴ τις κατ'
 10 ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν. ἔχουσι δ'
 ἰσχυροὺς γείτονας τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Παρθυαί-
 ους, ὑφ' ὧν περικόπτονται πολλάκις· ἀντέχουσι δ'
 ὅμως καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ ἀφαιρεθέντα, καθάπερ
 τὴν Συμβάκην ἀπέλαβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ὑπὸ Ρω-
 15 μαίοις γεγονότων, καὶ αὐτοὶ προσεληλύθασι τῇ φιλίᾳ
 τῇ πρὸς Καίσαρα· θεραπεύουσι δ' ἅμα καὶ τοὺς Παρ-
 θυαίους.

Βασίλειον δ' αὐτῶν θερινὸν μὲν ἐν πεδίῳ ἰδρυμέ- 3
 νον Γάζακα, [χειμερινὸν δὲ] ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῷ ὄρεα,
 20 ὅπερ Ἀντωνῖος ἐπολιόρησε κατὰ τὴν ἐπὶ Παρθυαίους
 στρατείαν. διέχει δὲ τοῦτο τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ τοῦ
 ὀρίζοντος τὴν τε Ἀρμενίαν καὶ τὴν Ἀτροπατηνὴν στα-
 δίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους, ὥς φησιν ὁ Δέλλιος
 ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, συγγράψας τὴν ἐπὶ Παρθυαί-
 25 ους αὐτοῦ στρατείαν ἐν ἣ παρῆν καὶ αὐτὸς ἡγεμονίαν
 ἔχων. ἔστι δὲ τῆς χώρας ταύτης τὰ μὲν ἄλλα εὐδαίμονα
 χωρία, ἡ δὲ προσάρκτιος ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα καὶ ψυχρά,
 Καδουσίων κατοικία τῶν ὀρεινῶν καὶ Ἀμάρδων καὶ
 Ταπύρων καὶ Κυρτίων καὶ ἄλλων τοιούτων, οἱ μετα-
 30 νάσται εἰσὶ καὶ ληστρικοί. καὶ γὰρ ὁ Ζάγρος καὶ ὁ Νι-
 φάτης κατεσπαρμένα ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ οἱ ἐν
 τῇ Περσίδι Κύρτιοι καὶ Μάρδοι (καὶ γὰρ οὕτω λέγον-

ται οἱ Ἀμαρδοὶ) καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ μέχρι νῦν ὁμω-
νύμως προσαγορευόμενοι τῆς αὐτῆς εἰσὶν ἰδέας.

4 Οἱ δ' οὖν Καδούσιοι πλήθει τῷ πεζῷ μικρὸν ἀπο-
λείπονται τῶν Ἀριανῶν, ἀκοντισταὶ δ' εἰσὶν ἄριστοι,
ἐν δὲ τοῖς τραχέσιν ἀνθ' ἱππέων πεζοὶ διαμάχονται. 5

C.524 Ἀντωνίῳ δὲ χαλεπὴν τὴν στρατείαν ἐποίησεν οὐχ ἡ τῆς
χώρας φύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἡγεμών, ὁ τῶν Ἀρμε-
νίων βασιλεὺς Ἀρταξάσδης, ὃν εἰκὴ ἐκείνος ἐπιβου-
λεύοντα αὐτῷ σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ κύριον τῆς περὶ
τοῦ πολέμου γνώμης· ἐτιμωρήσατο μὲν οὖν αὐτόν, 10
ἀλλ' ὁψέ, ἥνίκα πολλῶν αἷτιος κατέστη κακῶν Ῥωμαί-
οις καὶ αὐτοῖς καὶ ἐκείνος, ὅστις τὴν ἀπὸ τοῦ Ζεύγμα-
τος ὁδὸν τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην μέχρι τοῦ ἄψασθαι
τῆς Ἀτροπατηνῆς ὀκτακισχιλίων σταδίων ἐποίησε,
πλέον ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας, διὰ ὁρῶν καὶ ἀνοδιῶν 15
καὶ κυκλοπορίας.

5 Ἡ δὲ μεγάλη Μηδία τὸ μὲν παλαιὸν τῆς Ἀσίας
ἡγήσατο πάσης καταλύσασα τὴν τῶν Σύρων ἀρ-
χήν· ὕστερον δ' ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν ἀφαιρεθεῖ-
σα τὴν τῷ αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ Ἀστυάγου διεφύλαττεν 20
ὅμως πολὺ τοῦ πατρίου ἀξιώματος, καὶ ἦν τὰ Ἐκβά-
τανα * χειμάδιον τοῖς Πέρσαις· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐκεί-
νους καταλύσασι Μακεδόσι τοῖς τὴν Συρίαν ἔχουσι,
καὶ νῦν ἔτι τοῖς Παρθυαίων βασιλεῦσι τὴν αὐτὴν πα-
ρέχεται χρεῖαν τε καὶ ἀσφάλειαν. 25

6 Ὅριζεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἑω τῇ τε Παρθυαίᾳ καὶ
τοῖς Κοσσαιῶν ὄρεσι ληστρικῶν ἀνθρώπων, οἳ τοξότας
μυρίους καὶ τρισχιλίους παρέσχοντό ποτε Ἑλυμαίοις
συμμαχοῦντες ἐπὶ Σουσίους καὶ Βαβυλωνίους. Νέαρχος
δέ φησι τεττάρων ὄντων ληστρικῶν ἔθνων, ὧν Μάρ- 30
δοι μὲν Πέρσαις προσεχεῖς ἦσαν, Οὔξιοι δὲ καὶ Ἑλυ-
μαῖοι τούτοις τε καὶ Σουσίοις, Κοσσαιὶ δὲ Μήδοις, πάν-

τας μὲν φόρους πράττεσθαι τοὺς βασιλέας, Κοσσαίους
 δὲ καὶ δῶρα λαμβάνειν, ἥνικα ὁ βασιλεὺς θερίσας ἐν
 Ἐκβατάνοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαίνοι· καταλῦ-
 σαι δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν Ἀλέξανδρον ἐπιθέμε-
 5 νον χειμῶνος. τούτοις τε δὴ ἀφορίζεται πρὸς ἕω καὶ ἔτι
 τοῖς Παραϊτακηνοῖς, οἳ συνάπτουσι Πέρσαις ὀρεινοὶ
 καὶ αὐτοὶ καὶ ληστρικοί· ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων τοῖς ὑπερ-
 οικοῦσι τῆς Ὑρκανίας θαλάττης Καδουσίους καὶ τοῖς
 ἄλλοις, οὓς ἄρτι διήλθομεν· πρὸς νότον δὲ τῇ Ἀπολ-
 10 λωνιάτιδι, ἣν Σιτακηνὴν ἐκάλουν οἱ παλαιοί, καὶ τῇ
 Ζάργῳ, καθ' ὃ ἡ Μασσαβατικὴ κεῖται τῆς Μηδίας
 οὔσα, οἱ δὲ τῆς Ἑλυμαίας φασί· πρὸς δύσιν δὲ τοῖς
 Ἀτροπατίοις καὶ τῶν Ἀρμενίων τισίν. εἰσὶ δὲ καὶ Ἑλ-
 ληνίδες πόλεις κτίσματα τῶν Μακεδόνων ἐν τῇ Μη-
 15 δία, ὧν Λαοδίκειά τε καὶ Ἀπάμεια καὶ ἡ πρὸς Ῥάγαις
 [Ἡράκλεια] καὶ αὐτὴ Ῥάγα, τὸ τοῦ Νικάτορος κτίσμα,
 ὃ ἐκεῖνος μὲν Εὐρωπὸν ὠνόμασε, Πάρθοι δὲ Ἀρσα-
 κίαν, νοτιωτέραν οὔσαν τῶν Κασπίων πυλῶν πεντα-
 κοσίους πού σταδίους, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος Ἀρτε-
 20 μιτηνός.

Ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλὴ ἐστὶ καὶ ψυχρά· τοιαῦτα 7
 δὲ καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἐκβατάνων ὄρη καὶ τὰ περὶ
 τὰς Ῥάγας καὶ τὰς Κασπίους πύλας καὶ καθόλου τὰ
 προσάρκτια μέρη τὰ ἐντεῦθεν μέχρι πρὸς τὴν Ματια-
 25 νὴν καὶ τὴν Ἀρμενίαν. ἡ δ' ὑπὸ ταῖς Κασπίοις πύλαις
 ἐν ταπεινοῖς ἐδάφεσι καὶ κοίλοις οὔσα εὐδαίμων σφό-
 δρα ἐστὶ καὶ ἀμφορος πλὴν ἐλαίας· εἰ δὲ καὶ φύεται
 πού, ἀλιπὴς τέ ἐστὶ καὶ ξηρά· ἱππόβοτος δὲ καὶ αὕτη
 ἐστὶ διαφερόντως καὶ ἡ Ἀρμενία· καλεῖται δέ τις καὶ
 30 λειμὼν ἱππόβοτος, ὃν καὶ διεξίασιν οἱ ἐκ τῆς Περσίδος
 καὶ Βαβυλῶνος εἰς Κασπίους πύλας ὁδεύοντες, ἐν ᾧ
 πέντε μυριάδας ἵππων θηλείων νέμεσθαί φασιν ἐπὶ

τῶν Περσῶν, εἶναι δὲ τὰς ἀγέλας ταύτας βασιλικάς. τοὺς δὲ Νησαίους ἵππους, οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς ἀρίστοις οὖσι καὶ μεγίστοις, οἱ μὲν ἐνθὲνδε λέγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ Ἀρμενίας· ἰδιόμορφοι δὲ εἰσιν, ὥσπερ καὶ οἱ Παρθικοὶ λεγόμενοι νῦν, παρὰ τοὺς Ἑλλαδικοὺς 5 καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρ' ἡμῖν. καὶ τὴν βοτάνην δὲ τὴν μάλιστα τρέφουσιν τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα ἰδίως μηδίκην καλοῦμεν. φέρει δὲ καὶ σίλφιον ἢ χώρα, ἀφ' οὗ ὁ Μηδικὸς καλούμενος ὀπός, πολὺ λειπόμενος τοῦ Κυρηναϊκοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ δια- 10 φέρων ἐκείνου, εἴτε παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς εἴτε τοῦ φυτοῦ κατ' εἶδος ἐξαλλάττοντος, εἴτε καὶ παρὰ τοὺς ὀπίζοντας καὶ σκευάζοντας ὥστε συμμένειν πρὸς τὴν ἀπόθεσιν καὶ τὴν χρεῖαν.

8 Τοιαύτη μὲν τις ἡ χώρα· τὸ δὲ μέγεθος πάρισός 15 πῶς ἔστιν εἰς πλάτος καὶ μῆκος· δοκεῖ δὲ μέγιστον εἶναι μῆκος τῆς Μηδίας τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ Ζάγρου ὑπερθέσεως, ἥπερ καλεῖται Μηδικὴ πύλη, εἰς Κασπίους πύλας διὰ τῆς Σιγριανῆς σταδίων τετρακισχιλίων ἑκατόν. τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῇ δυνάμει τῆς χώρας ὁμολογεῖ καὶ 20 ἡ περὶ τῶν φόρων ἱστορία· τῆς γὰρ Καππαδοκίας παρεχούσης τοῖς Πέρσαις κατ' ἐνιαυτὸν πρὸς τῷ ἀργυρικῷ τέλει ἵππους χιλίους καὶ πεντακοσίους, ἡμιόνους δὲ διςχιλίους, προβάτων δὲ πέντε μυριάδας, διπλάσια σχεδόν τι τούτων ἐτέλουν οἱ Μῆδοι. 25

9 Ἐθνη δὲ τὰ πολλὰ μὲν τὰ αὐτὰ τούτοις τε καὶ τοῖς Ἀρμενίοις διὰ τὸ καὶ τὴν χώραν παραπλησίαν εἶναι. τοὺς μὲντοι Μήδους ἀρχηγέτας εἶναί φασι καὶ τούτοις καὶ ἔτι πρότερον Πέρσαις τοῖς ἔχουσιν αὐτοὺς καὶ δια- 30 δεξαμένοις τὴν τῆς Ἀσίας ἐξουσίαν. ἡ γὰρ νῦν λεγομένη Περσικὴ στολὴ καὶ ὁ τῆς τοξικῆς καὶ ἵππικῆς ζήλος καὶ ἡ περὶ τοὺς βασιλέας θεραπεία καὶ κόσμος καὶ

σεβασμὸς θεοπρεπὴς παρὰ τῶν ἀρχομένων εἰς τοὺς C.526
 Πέρσας παρὰ Μήδων ἀφίεται. καὶ ὅτι τοῦτ' ἀληθὲς ἐκ
 τῆς ἐσθῆτος μάλιστα δῆλον· τιάρα γάρ τις καὶ κίταρις
 καὶ πῖλος καὶ χειριδωτοὶ χιτῶνες καὶ ἀναξυρίδες ἐν μὲν
 5 τοῖς ψυχροῖς τόποις καὶ προσβόροισ ἐπιτήδειά ἐστι
 φορήματα, οἳοί εἰσιν οἱ Μηδικοί, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις
 ἥκιστα· οἱ δὲ Πέρσαι τὴν πλείστην οἴκησιν ἐπὶ τῇ Ἐρυ-
 θρᾷ θαλάττῃ κέκτηνται, μεσημβρινώτεροι καὶ Βαβυ-
 λωνίων ὄντες καὶ Σουσίων· μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν
 10 τὴν τῶν Μήδων προσεκλήσαντό τινα καὶ τῶν προσ-
 απομένων Μηδία. ἀλλ' οὕτως ἐφάνη σεμνὰ καὶ τοῦ
 βασιλικοῦ προσχήματος οἰκεῖα τὰ ἔθνη τοῖς νικήσασιν τὰ
 τῶν νικηθέντων, ὥστ' ἀντὶ γυμνητῶν καὶ ψιλῶν θη-
 λυστολεῖν ὑπέμειναν, καὶ κατηρεφεῖς εἶναι τοῖς σκε-
 15 πάσμασι.

Τινὲς δὲ Μήδειαν καταδειξαι τὴν ἐσθῆτα ταύτην 10
 φασὶ δυναστεύσασαν ἐν τοῖς τόποις, καθάπερ καὶ Ἰάσον-
 να, καὶ ἐπικρυπτομένην τὴν ὄψιν ὅτε ἀντὶ τοῦ βασιλέως
 ἐξίει· τοῦ μὲν [οὔν] Ἰάσονος ὑπομνήματα εἶναι τὰ Ἰα-
 20 σόνια ἡρώα τιμώμενα σφόδρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων (ἐστὶ
 δὲ καὶ ὄρος μέγα ὑπὲρ τῶν Κασπίων πυλῶν ἐν ἀριστε-
 ρᾷ καλούμενον Ἰασόνιον), τῆς δὲ Μηδείας τὴν ἐσθῆτα
 καὶ τοῦνομα τῆς χώρας. λέγεται δὲ καὶ Μῆδος υἱὸς αὐ-
 τῆς διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν χώραν ἐπώνυμον
 25 αὐτοῦ καταλιπεῖν. ὁμολογεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ κατὰ
 τὴν Ἀρμενίαν Ἰασόνια καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα καὶ
 ἄλλα πλείω περὶ ὧν ἐροῦμεν.

Καὶ τοῦτο δὲ Μηδικὸν τὸ βασιλεῖα αἰρεῖσθαι τὸν 11
 ἀνδρειότατον, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ὀρείοις· μάλ-
 30 λον δὲ τὸ τοῖς βασιλεῦσιν πολλὰς εἶναι γυναῖκας· τοῖς

δ' ὀρείοις τῶν Μήδων καὶ πᾶσιν ἔθος τοῦτο, ἐλάττους δὲ τῶν πέντε οὐκ ἔξεστιν· ὥς δ' αὖτως τὰς γυναικάς φασιν ἐν καλῷ τίθεσθαι ὅτι πλείστας * νέμειν ἄνδρας, τῶν πέντε δὲ ἐλάττους συμφορὰν ἡγεῖσθαι. τῆς δ' ἄλλης Μηδίας εὐδαιμονούσης τελέως λυπρὰ ἔστιν ἢ προσάρκτιος ὀρεινῇ· σιτοῦνται γοῦν ἀπὸ ἀκροδρύων, ἐκ τε μήλων ξηρῶν κοπέντων ποιοῦνται μάζας, ἀπὸ δ' ἀμυγδάλων φωχθέντων ἄρτους, ἐκ δὲ ῥιζῶν τινων οἶνον ἐκθλίβουσι, κρέασι δὲ χρῶνται θηρείοις, ἡμερα δὲ οὐ τρέφουσι θρέμματα. τοσαῦτα καὶ 10 περὶ Μήδων φασιν· περὶ δὲ τῶν νομίμων κοινῇ τῆς συμπάσης Μηδίας, ἐπειδὴ ταῦτά τοις Περσικοῖς γεγένηται διὰ τὴν τῶν Περσῶν ἐπικράτειαν, ἐν τῷ περὶ ἐκείνων λόγῳ φήσομεν.

14 Τῆς δ' Ἀρμενίας τὰ μὲν νότια προβέβληται τὸν 15 Ταῦρον, διείργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριος, ἣν Μεσοποταμίαν καλοῦσι, τὰ δὲ ἑωθινὰ τῇ Μηδίᾳ συνάπτει τῇ μεγάλῃ καὶ τῇ Ἀτροπατηνῇ· προσάρκτια δὲ ἔστι τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης ὅρη τὰ τοῦ Παραχράθρα καὶ Ἀλβα- 20 νοὶ καὶ Ἰβηρες καὶ ὁ Καύκασος ἐγκυκλούμενος τὰ ἔθνη ταῦτα καὶ συνάπτων τοῖς Ἀρμενίοις, συνάπτων δὲ καὶ τοῖς Μοσχικοῖς ὅρεσι καὶ Κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων Τιβαρανῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ταῦτά ἐστι τὰ ἔθνη καὶ ὁ Παρυάδρης καὶ ὁ Σκυδίσης μέχρι τῆς μικρᾶς 25 Ἀρμενίας καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας, ἣ διείργει τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομμαγηνῆς.

2 Ὁ γὰρ Εὐφράτης ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων τὸ μὲν πρῶτον ρεῖ πρὸς δύσιν 30 διὰ τῆς Ἀρμενίας, εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον καὶ διακόπτει τὸν Ταῦρον μεταξὺ τῶν Ἀρμενίων τε καὶ Καπ-

παδόκων καὶ Κομμαγενῶν, ἐκπεσῶν δ' ἔξω καὶ γε-
 νόμενος κατὰ τὴν Συρίαν ἐπιστρέφει πρὸς χειμερι-
 νὰς ἀνατολὰς μέχρι Βαβυλῶνος καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοπο-
 ταμίαν πρὸς τὸν Τίγριν· ἀμφότεροι δὲ τελευτῶσιν εἰς
 5 τὸν Περσικὸν κόλπον. τὰ μὲν δὴ κύκλῳ τοιαῦτα, ὁρει-
 νὰ σχεδόν τι πάντα καὶ τραχέα πλὴν τῶν πρὸς τὴν
 Μηδίαν κεκλιμένων ὀλίγων. πάλιν δὲ τοῦ λεχθέντος
 Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῆς περαίας τῶν
 Κομμαγενῶν καὶ τῶν Μελιτηνῶν ἣν ὁ Εὐφράτης ποιεῖ,
 10 Μάσιον μὲν ἐστὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος τῶν ἐν τῇ Με-
 σοποταμίᾳ Μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ Νίσιβίς ἐστίν·
 ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν ἡ Σωφηνὴ καίται μεταξὺ
 τοῦ τε Μασίου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου. οὗτος δ' ἀπὸ τοῦ
 Εὐφράτου καὶ τοῦ Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν τελευτᾷ
 15 πρὸς τὰ ἑῷα τῆς Ἀρμενίας ἀπολαμβάνων μέσσην τὴν
 Σωφηνήν, ἐκ θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν Ἀκιλισσηνὴν
 μεταξὺ ἰδρυμένην τοῦ Ταύρου τε καὶ τῆς τοῦ Εὐφρά-
 του ποταμίας πρὶν ἢ κάμπειν αὐτὴν ἐπὶ νότον. βα-
 σίλειον δὲ τῆς Σωφηνῆς Καρκαδιόκερτα. τοῦ δὲ Μα-
 20 σίου ὑπέρεκται πρὸς ἑῷ πολὺ κατὰ τὴν Γορδυνηνὴν ὁ
 Νιφάτης, εἶθ' ὁ Ἄβος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Εὐφράτης ῥεῖ καὶ
 ὁ Ἀράξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν ὁ δὲ πρὸς ἀνατολὰς· εἶθ'
 ὁ Νίβαρος μέχρι τῆς Μηδίας παρατείνει.

Ὁ μὲν οὖν Εὐφράτης εἴρηται ὃν τρόπον ῥεῖ· ὁ δὲ 3
 25 Ἀράξης πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐνεχθεὶς μέχρι τῆς Ἀτρο-
 πατηνῆς κάμπει πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτους καὶ πα-
 ραρρεῖ τὰ Ἀζαρα πρῶτον, εἴτ' Ἀρτάξατα, πόλεις Ἀρ-
 μενίων· ἔπειτα διὰ τοῦ Ἀραξηνοῦ πεδίου πρὸς τὸ Κά-
 σπιον ἐκδίδωσι πέλαγος.

30 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄρη πολλὰ δὲ ^{C.528}
 ὄροπέδια, ἐν οἷς οὐδ' ἄμπελος φύεται ῥαδίως, πολλοὶ
 δ' αὐλῶνες οἱ μὲν μέσως οἱ δὲ καὶ σφόδρα εὐδαίμονες

καθάπερ τὸ Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ ὁ Ἀράξης ποτα-
 μὸς ῥέων εἰς τὰ ἄκρα τῆς Ἀλβανίας καὶ τὴν Κασπίαν
 ἐκπίπτει θάλατταν, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Σακασηνὴ καὶ
 αὐτὴ τῇ Ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ τῷ Κύρῳ ποταμῷ,
 εἰδ' ἡ Γωγαρηνὴ· πᾶσα γὰρ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς τε 5
 καὶ τοῖς ἡμέροις δένδροις καὶ τοῖς ἀειθαλέσι πληθύνει,
 φέρει δὲ καὶ ἐλαίαν. ἔστι δὲ καὶ ἡ * Φαυηνὴ τῆς Ἀρμε-
 νίας ἐπαρχία καὶ ἡ Κωμισηνὴ καὶ Ὀρχιστηνὴ πλείστην
 ἰππείαν παρέχουσα· ἡ δὲ Χορξηνὴ καὶ Καμβυσηνὴ
 προσβορρόταται εἰσι καὶ νιφόβολοι μάλιστα, συνά- 10
 πτουνσαι τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ καὶ τῇ
 Κολχίδι· ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ὁρῶν
 πολλάκις καὶ συνοδίας ὅλας * τῶν ὁρῶν ἐν τῇ χιόνι κα-
 ταπίνεσθαι νιφετῶν γινομένων ἐπὶ πλέον· ἔχειν δὲ
 καὶ βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιοῦτους κινδύνους, [ἄς] πα- 15
 ρεξαίροντας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναπνοῆς τε χάριν καὶ
 τοῦ διαμηνύειν τοῖς ἐπιούσιν ὥστε βοηθείας τυγχά-
 νειν, ἀνορύττεσθαι καὶ σώζεσθαι. ἐν δὲ τῇ χιόνι βώ-
 λους πηγνυσθαί φασι κοίλας περιεχούσας χρηστὸν
 ὕδωρ ὡς ἐν χιτῶνι, καὶ ζῶα δὲ ἐν αὐτῇ γεννᾶσθαι· 20
 καλεῖ δὲ σκώληκας Ἀπολλωνίδης, Θεοφάνης δὲ θρι-
 πας· καὶ τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρηστὸν ὕδωρ, πε-
 ρισχισθέντων δὲ τῶν χιτῶνων πίνεσθαι· τὴν δὲ γένεσιν
 τῶν ζώων τοιαύτην εἰκάζουσιν οἷαν τὴν τῶν κωνώπων
 ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς καὶ τοῦ φεψάλου. 25

5 Ἰστοροῦσι δὲ τὴν Ἀρμενίαν μικρὰν πρότερον οὖ-
 σαν ἀνέξηθῆναι διὰ τῶν περὶ Ἀρταξίαν καὶ Ζαριάδριν,
 οἳ πρότερον μὲν ἦσαν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατη-
 γοί, βασιλεύσαντες δ' ὕστερον μετὰ τὴν ἐκείνου ἥτ-
 ταν ὁ μὲν τῆς Σωφηνῆς καὶ τῆς * Ἀκισηνῆς καὶ Ὀδο- 30
 μαντίδος καὶ ἄλλων τινῶν ὁ δὲ τῆς περὶ Ἀρτάξατα,
 συνηύξησαν ἐκ τῶν περικειμένων ἐθνῶν ἀποτεμώμενοι

μέρη, ἐκ Μήδων μὲν τὴν τε Κασπιανὴν καὶ Φαννί-
 τιν καὶ Βασοροπέδαν, Ἰβήρων δὲ τὴν τε παρῳρείαν τοῦ
 Παρυάδρου καὶ τὴν Χορξηνήν καὶ Γωγαρηνήν, πέραν
 οὐσαν τοῦ Κύρου, Χαλύβων δὲ καὶ Μοσυνοίκων Κα-
 5 ρηνίτιν καὶ Ξερξήνην, ἃ τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ ἐστὶν ὁμορα
 ἢ καὶ μέρη αὐτῆς ἐστὶ, Καταόνων δὲ Ἀκίλισηνήν καὶ
 τὴν περὶ τὸν Ἀντίταυρον, Σύρων δὲ Ταρωνίτιν, ὥστε
 πάντας ὁμογλώττους εἶναι.

Πόλεις δ' εἰσὶν τῆς Ἀρμενίας Ἀρτάξατά τε (ἦν 6
 10 καὶ Ἀρταξιάσατα καλοῦσιν, Ἀννίβα κτίσαντος Ἀρταξία
 τῷ βασιλεῖ) καὶ Ἀρξατα, ἀμφότεραι ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ, ἥC.529
 μὲν Ἀρξατα πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Ἀτροπατίας, ἥ δὲ Ἀρ-
 τάξατα πρὸς τῷ Ἀραξηνῷ πεδίῳ συνωρισμένη καλῶς
 καὶ βασίλειον οὐσα τῆς χώρας. κεῖται δ' ἐπὶ χερρονησι-
 15 ᾶζοντος ἀγκῶνος τὸ τεῖχος [ἔχουσα] κύκλῳ προβεβλη-
 μένον τὸν ποταμὸν πλὴν τοῦ ἰσθμοῦ, τὸν ἰσθμὸν δ' ἔχει
 τάφρῳ καὶ χάρακι κεκλεισμένον. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν
 τῆς πόλεως ἐστὶ τὰ Τιγράνου καὶ Ἀρταξιάσδου γαζοφυ-
 λάκια, φρούρια ἐρυμνά, Βάβυρσά τε καὶ Ὀλανή· ἦν δὲ
 20 καὶ ἄλλα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ. Ἀρτάγειρα δὲ ἀπέστησε μὲν
 Ἀδων ὁ φρούραρχος, ἐξεῖλον δ' οἱ Καίσαρος στρατηγοὶ
 πολιορκήσαντες πολλὸν χρόνον, καὶ τὰ τεῖχη περιεῖλον.

Ποταμοὶ δὲ πλείους μὲν εἰσὶν ἐν τῇ χώρᾳ, γνωρι- 7
 μώτατοι δὲ Φᾶσις μὲν καὶ Λύκος εἰς τὴν Ποντικὴν ἐκ-
 25 πίπτοντες θάλατταν (Ἐρατοσθένους δ' ἀντὶ τοῦ Λύκου
 τίθησι Θερμώδοντα οὐκ εὖ), εἰς δὲ τὴν Κασπίαν Κύ-
 ρος καὶ Ἀράξης, εἰς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν ὅ τε Εὐφράτης
 καὶ ὁ Τίγρις.

Εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι κατὰ τὴν Ἀρμενίαν μεγάλαι, 8
 30 μία μὲν ἡ Μαντιανή, Κυανὴ ἐρμηνευθεῖσα, μεγίστη,
 ὥς φασι, μετὰ τὴν Μαιῶτιν, ἄλμυροῦ ὕδατος, διήκουσα
 μέχρι τῆς Ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἄλοπήγια· ἡ δὲ Ἀρ-

σηνή, ἣν καὶ Θωπίτιν καλοῦσιν· ἔστι δὲ νιτρῖτις, τὰς δ' ἐσθῆτας ρήττει καὶ διαξαίνει· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἄπο-
τόν ἐστι τὸ ὕδωρ. φέρεται δὲ δι' αὐτῆς ὁ Τίγρις ἀπὸ
τῆς κατὰ τὸν Νιφάτην ὀρεινῆς ὀρμηθεὶς, ἄμικτον φυ-
λάττων τὸ ρεῦμα διὰ τὴν ὀξύτητα, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα, 5
Μήδων τίγριν καλοῦντων τὸ τόξευμα· καὶ οὗτος μὲν
ἔχει πολυειδεῖς ἰχθῦς, οἱ δὲ λιμναῖοι ἐνὸς εἵδους εἰσί·
κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπεσὼν
ὁ ποταμὸς καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεὶς ὑπὸ γῆς ἀνατέλ-
λει κατὰ τὴν Χαλωνίτιν· ἐκεῖθεν δ' ἤδη πρὸς τὴν 10
Ὠπιν καὶ τὸ τῆς Σεμιράμιδος καλούμενον διατείχισμα
ἐκεῖνός τε καταφέρεται τοὺς Γορδυαίους ἐν δεξιᾷ
ἄφεις καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ὅλην, καὶ ὁ Εὐφράτης
τοῦναντίον ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν· πλη-
σιάσαντες δὲ ἀλλήλοις καὶ ποιήσαντες τὴν Μεσοποτα- 15
μίαν ὁ μὲν διὰ Σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν Περσικὸν
κόλπον, ὁ δὲ διὰ Βαβυλῶνος, καθάπερ εἰρηταί που ἐν
τοῖς πρὸς Ἑρατοσθένην καὶ Ἰππαρχον λόγοις.

9 Μέταλλα δ' ἐν μὲν τῇ Συσπιρίτιδι ἔστι χρυσοῦ
κατὰ τὰ Κάβαλλα, ἐφ' ἃ Μένωνα ἐπεμψεν Ἀλέξανδρος 20
μετὰ στρατιωτῶν, ἀπήγχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων· καὶ
ἄλλα δ' ἐστὶ μέταλλα, καὶ δὴ τῆς σάνδικος καλουμένης,
ἣν δὴ καὶ Ἀρμένιον καλοῦσι χρῶμα, ὅμοιον κάλλη.
οὗτω δ' ἐστὶν ἵπποβότος σφόδρα ἡ χώρα καὶ οὐχ ἥτ-
C.530τον τῆς Μηδίας, ὥστε οἱ Νησαῖοι ἵπποι καὶ ἐνταῦθα 25
γίνονται, οἷσπερ οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐχρῶντο, καὶ ὁ
σατράπης τῆς Ἀρμενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισφυρί-
ους πώλους τοῖς * Μιθρακίνοις ἐπεμπευ. Ἀρταγά-
σδης δὲ Ἀντωνίῳ χωρὶς τῆς ἄλλης ἱππείας αὐτὴν τὴν
κατάφρακτον ἐξακισχιλίαν ἵππον ἐκτάξας ἐπέδειξεν, 30
ἡνίκα εἰς τὴν Μηδίαν ἐνέβαλε σὺν αὐτῷ. ταύτης δὲ
τῆς ἱππείας οὐ Μηδοὶ μόνοι καὶ Ἀρμένιοι ζηλωταὶ

γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ Ἀλβανοί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι κατα-
φράκτοις χρῶνται.

Τοῦ δὲ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς χώρας ση- 10
μεῖον οὐ μικρὸν ὅτι Πομπηίου Τιγράνη τῷ πατρὶ τῷ
5 Ἀρταξάσδου τάλαντα ἐπιγράψαντος ἑξακισχίλια ἄρ-
γυρίου, διένειμεν ἀντίκα ταῖς δυνάμεσι τῶν Ῥωμαίων,
στρατιώτῃ μὲν κατ' ἄνδρα πεντήκοντα δραχμὰς ἑκα-
τοντάρχῃ δὲ χιλίας ἱππάρχῳ δὲ καὶ χιλιάρχῳ τάλαντον.

Μέγεθος δὲ τῆς χώρας Θεοφάνης ἀποδίδωσιν εὖ- 11
10 ρος μὲν σχοίνων ἑκατὸν μῆκος δὲ διπλάσιον, τιθεὶς τὴν
σχοῖνον τετταράκοντα σταδίων· πρὸς ὑπερβολὴν δ'
εἶρηκεν· ἐγγυτέρω δ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας μῆκος μὲν θέ-
σθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λεχθὲν [εὖρος], εὖρος δὲ τὸ ἥμισυ
ἢ μικρῷ πλεῖον. ἢ μὲν δὴ φύσις τῆς Ἀρμενίας καὶ δύ-
15 ναμὶς τοιαύτη.

Ἀρχαιολογία δὲ τίς ἐστὶ περὶ τοῦ ἔθνους τοῦδε 12
τοιαύτη· Ἀρμενος ἐξ Ἀρμενίου πόλεως Θετταλικῆς,
ἢ κεῖται μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης ἐπὶ τῇ Βοίβῃ, κα-
θάπερ εἶρηται, συνεστράτευσεν Ἰάσονι εἰς τὴν Ἀρμε-
20 νίαν· τούτου φασὶν ἐπώνυμον τὴν Ἀρμενίαν οἱ περὶ
Κυρσίλον τὸν Φαρσάλιον καὶ Μήδιον τὸν Λαρισαῖον,
ἄνδρες συνεστρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ· τῶν δὲ μετὰ
τοῦ Ἀρμένου τοὺς μὲν τὴν Ἀκισσηνὴν οἰκῆσαι τὴν
ὑπὸ τοῖς Σωφρηνοῖς πρότερον οὖσαν, τοὺς δὲ ἐν τῇ Συ-
25 σπιρίτιδι ἕως τῆς Καλαχηνῆς καὶ τῆς Ἀδιαβηνῆς ἔξω
τῶν Ἀρμενικῶν ὄρων. καὶ τὴν ἐσθῆτα δὲ τὴν Ἀρμε-
νιακὴν Θετταλικὴν φασιν, οἷον τοὺς βαθεῖς χιτῶνας
οὓς καλοῦσιν Θετταλικοὺς ἐν ταῖς τραγωδίαις, καὶ ζων-
νύουσι περὶ τὰ στήθη καὶ ἐφαπτίδας, ὥς καὶ τῶν τρα-
30 γωδῶν μιμησαμένων τοὺς Θετταλοὺς· ἔδει μὲν γὰρ

αὐτοῖς ἐπιθέτου κόσμου τοιούτου τινός, οἱ δὲ Θετταλοὶ
 μάλιστα βαθυστολοῦντες, ὥς εἰκός, διὰ τὸ πάντων εἶ-
 ναι Ἑλλήνων βορειοτάτους καὶ ψυχροτάτους νέμεσθαι
 τόπους ἐπιτηδειοτάτην παρέσχοντο μίμησιν τῇ τῶν
 ὑποκριτῶν διασκευῇ ἐν τοῖς ἀναπλάσμασιν· καὶ τὸν 5
 C.531 τῆς ἱππικῆς ξηλὸν φασιν εἶναι Θετταλικὸν καὶ τούτοις
 ὁμοίως καὶ Μήδοις. τὴν δὲ Ἰάσονος στρατείαν καὶ τὰ
 Ἰασόνια μαρτυρεῖ, ὧν τινα οἱ δυνάσται κατεσκεύασαν
 παραπλησίως ὥσπερ τὸν ἐν Ἀβδήροις νεῶν τοῦ Ἰάσο-
 νος Παρμενίων.

10

13 Τὸν δὲ Ἀράξην κληθῆναι νομίζουσι κατὰ τὴν
 ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸν Πηνειὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν
 Ἄρμενον ὁμωνύμως ἐκείνῳ· καλεῖσθαι γὰρ Ἀράξην
 ἀκκείνον διὰ τὸ ἀπαράξαι τὴν Ὅσσαν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμ-
 που ῥήξαντα τὰ Τέμπη· καὶ τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ δὲ ἀπὸ 15
 τῶν ὀρῶν καταβάντα πλατύνεσθαι φασὶ τὸ παλαιόν,
 καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις οὐκ ἔχοντα
 διέξοδον, Ἰάσονα δὲ μιμησάμενον τὰ Τέμπη ποιῆσαι
 τὴν διασφάγα, δι' ἧς καταράττει νυνὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν
 Κασπίαν θάλατταν· ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ 20
 Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ τυγχάνει ῥέων ἐπὶ τὸν κα-
 ταράκτην ὁ ποταμός. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος περὶ τοῦ
 Ἀράξου ποταμοῦ λεγόμενος ἔχει τι πιθανόν, ὁ δὲ Ἡρο-
 δότειος οὐ πάνν· φησὶ γὰρ ἐκ Ματινηῶν αὐτὸν ῥέον-
 τα εἰς τετταράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν δὲ 25
 Σκύθας καὶ Βακτριανούς· καὶ Καλλισθένης δὲ ἠκο-
 λούθησεν αὐτῷ.

14 Λέγονται δὲ καὶ τῶν Αἰνιάνων τινὲς οἱ μὲν τὴν
 Οὐνιτίαν οἰκῆσαι οἱ δ' ὑπερθε τῶν Ἀρμενίων ὑπὲρ
 τὸν Ἄβον καὶ τὸν Νίβαρον (μέρη δ' ἐστὶ τοῦ Ταύρου 30
 ταῦτα), ὧν ὁ Ἄβος ἐγγὺς ἐστὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Ἐκβάτα-
 να φερούσης παρὰ τὸν τῆς Βάριδος νεῶν. φασὶ δὲ καὶ

Θρακῶν τινας, τοὺς προσαγορευομένους Σαραπάρας οἶον κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας πλησίον Γουρανίων καὶ Μήδων, θηριώδεις ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς ὀρεινοὺς περισκυθιστάς τε καὶ ἀποκε-
5 φαλιστάς· τοῦτο γὰρ δηλοῦσιν οἱ Σαραπάραι. εἴρηται δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Μηδείας ἐν τοῖς Μηδικοῖς· ὥστ' ἐκ πάντων τούτων εἰκάξουσι καὶ τοὺς Μήδους καὶ Ἀρ-
μενίους συγγενεῖς πῶς τοῖς Θετταλοῖς εἶναι καὶ τοῖς ἀπὸ Ἰάσονος καὶ Μηδείας.

0 Ὁ μὲν δὴ παλαιὸς λόγος οὗτος, ὁ δὲ τούτου νεώ- 15
τερος καὶ κατὰ Πέρσας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς ὥς ἐν κεφαλαίῳ πρόποι ἂν μέχρι τοσούτου λεχθεῖς, ὅτι κατεῖχον τὴν Ἀρμενίαν Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, μετὰ ταῦτα οἱ τὴν Συρίαν ἔχοντες καὶ τὴν Μηδίαν· τελευ-
5 ταῖος δ' ὑπῆρξεν Ὀρόντης ἀπόγονος Ὑδάρνου τῶν ἐπὶ Περσῶν ἐνός· εἶθ' ὑπὸ τῶν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγῶν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολεμήσαντος διη-
ρέθη δίχα, Ἀρταξίου τε καὶ Ζαριάδριος· καὶ ἦρχον οὗτοι τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος· ἡττηθέντος δ' ἐκεί-
20 νου προσθέμενοι Ῥωμαίοις καθ' αὐτοὺς ἐτάττοντο βασιλεῖς προσαγορευθέντες. τοῦ μὲν οὖν ἈρταξίουC.532
Τιγράνης ἦν ἀπόγονος καὶ εἶχε τὴν ἰδίως λεγομένην Ἀρμενίαν (αὕτη δ' ἦν προσεχὴς τῇ τε Μηδίᾳ καὶ Ἀλ-
βανοῖς καὶ Ἰβηρσι μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ τῷ Εὐ-
25 ξείνῳ Καππαδοκίας), τοῦ δὲ Ζαριάδριος ὁ Σωφηνὸς Ἀρτάνης ἔχων τὰ νότια μέρη καὶ τούτων τὰ πρὸς δύ-
σιν μᾶλλον. κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, καὶ πάντων κατέστη κύριος ἐκεῖνος. τύχαις δ' ἐχρή-
σατο ποικίλαις· κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ὠμήρευσεν πα-
30 ρὰ Πάρθοις, ἔπειτα δι' ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λα-
βόντων μισθὸν ἑβδομήκοντα ἀνλῶνας τῆς Ἀρμενίας·
αὐξηθεῖς δὲ καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία καὶ τὴν ἐκεί-

νων ἐπόρθησε τήν τε περὶ Νίνον καὶ τήν περὶ Ἀρβηλαῦ
 ὑπηκόους δ' ἔσχε καὶ τὸν Ἀτροπατηνὸν καὶ τὸν Γορ-
 δυαῖον, μεθ' ὧν καὶ τήν λοιπὴν Μεσοποταμίαν, ἔτι
 δὲ τήν Συρίαν αὐτὴν καὶ Φοινίκην διαβάς τὸν Εὐ-
 φράτην ἀνὰ κράτος εἴλεν. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἔξαρθεῖς 5
 καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς * Ἰβηρίας μεταξὺ ταύτης
 τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην Ζεύγματος, ἣν ὠνό-
 μασε Τιγρανόκερτα, ἐκ δώδεκα ἐρημωθεισῶν ὑπ' αὐ-
 τοῦ πόλεων Ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών. ἔφθη
 δ' ἐπελθὼν Λεύκολλος ὁ τῷ Μιθριδάτῃ πολεμήσας 10
 καὶ τοὺς μὲν οἰκήτορας εἰς τὴν οἰκείαν ἐκάστου ἀπέ-
 λυσε, τὸ δὲ κτίσμα ἡμιτελὲς ἔτι ὃν κατέσπασε προσ-
 βαλὼν καὶ μικρὰν κώμην κατέλιπεν, ἐξήλασε δὲ καὶ
 τῆς Συρίας αὐτὸν καὶ τῆς Φοινίκης. διαδεξάμενος δ'
 Ἀρταβάσδης ἐκείνον τέως μὲν ἡνύτχει φίλος ὢν Ῥω- 15
 μαίοις, Ἀντώνιον δὲ προδιδούς Παρθυαίοις ἐν τῷ πρὸς
 αὐτοὺς πολέμῳ δίκας ἔτισεν· ἀναχθεῖς γὰρ εἰς Ἀλε-
 ξάνδρειαν ὑπ' αὐτοῦ, δέσμιος πομπενθεὶς διὰ τῆς πό-
 λεως τέως μὲν ἐφρουρεῖτο, ἔπειτ' ἀνηρέθη συνάπτον-
 τος τοῦ Ἀκτιακοῦ πολέμου. μετ' ἐκείνον δὲ πλείους 20
 ἐβασίλευσαν ὑπὸ Καίσαρι καὶ Ῥωμαίοις ὄντες· καὶ
 νῦν ἔτι συνέχεται τὸν αὐτὸν τρόπον.

- 16 Ἄπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καὶ Μῆδοι
 καὶ Ἀρμένιοι τετιμήκασιν, τὰ δὲ τῆς Ἀναττιδος δια-
 φερόντως Ἀρμένιοι, ἐν τε ἄλλοις ἰδρυσάμενοι τόποις 25
 καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀκιλισηνῇ. ἀνατιθέασιν δ' ἐνταῦθα
 δούλους καὶ δούλας· καὶ τοῦτο μὲν οὐ θαυμαστόν,
 ἀλλὰ καὶ θυγατέρας οἱ ἐπιφανέστατοι τοῦ ἔθνους ἀνιε-
 ροῦσι παρθένους, αἷς νόμος ἐστὶ καταπορνευθεῖσαις
 πολὺν χρόνον παρὰ τῇ θεῷ μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς 30
 γάμον, οὐκ ἀπαξιούντος τῇ τοιαύτῃ συνοικεῖν οὐδε-
 C.533 νός. τοιοῦτον δέ τι καὶ Ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς

Λυδάς· πορνεύειν γὰρ ἀπάσας. οὕτω δὲ φιλοφρόνως
χωρῶνται τοῖς ἐρασταῖς ὥστε καὶ ξενίαν παρέχουσι καὶ
δῶρα ἀντιδιδόασιν πλείω πολλάκις ἢ λαμβάνουσιν, ἅτ'
ἐξ εὐπόρων οἴκων ἐπιχορηγοῦμεναι· δέχονται δὲ οὐ
5 τοὺς τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς ἀπὸ
ἴσου ἀξιώματος.

— IB —

- 10 καὶ ἡ Καππαδοκία δ' ἐστὶ πολυμερής τε 1
καὶ συχνὰς δεδεγμένη μεταβολάς. οἱ δ' οὖν ὁμόγλωτ-
τοι μάλιστα εἰσιν οἱ ἀφοριζόμενοι πρὸς νότον μὲν τῷ
Κιλικίῳ λεγομένῳ Ταύρῳ, πρὸς ἑὸν δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ
τῇ Κολχίδι καὶ τοῖς μεταξὺ ἑτερογλώττοις ἔθνεσι, πρὸς
15 ἄρκτον δὲ τῷ Εὐξείνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄλφους,
πρὸς δύσιν δὲ τῷ τε τῶν Παφλαγόνων ἔθνει καὶ Γα-
λατῶν τῶν τὴν Φρυγίαν ἐποικησάντων μέχρι Λυκαό-
νων καὶ Κιλικίων τῶν τὴν τραχεῖαν Κιλικίαν νεμο-
μένων.
- 20 Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ὁμογλώττων οἱ παλαιοὶ τοὺς 2
Κατάοντας καθ' αὐτοὺς ἔτατον, ἀντιδιαριθοῦντες τοῖς
Καππάδοξιν ὡς ἑτεροεθνέσι, καὶ ἐν τῇ διαριθμῇσει
τῶν ἐθνῶν μετὰ τὴν Καππαδοκίαν ἐτίθεσαν τὴν Κα-
ταονίαν, εἶτα τὸν Εὐφράτην καὶ τὰ πέραν ἔθνη, ὥστε
25 καὶ τὴν Μελιτηνὴν ὑπὸ τῇ Καταονίᾳ τάττειν, ἣ με-
ταξὺ κεῖται ταύτης τε καὶ τοῦ Εὐφράτου συνάπτουσα
τῇ Κομμαγενῇ, μέρος τε τῆς Καππαδοκίας ἐστὶ δέ-
κατον κατὰ τὴν εἰς δέκα στρατηγίας διαίρεσιν τῆς χώ-
ρας. οὕτω γὰρ δὴ οἱ καθ' ἡμᾶς βασιλεῖς οἱ πρὸ Ἀρ-
30 χελάου διατεταγμένην εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῆς Καπ-
παδοκίας· δέκατον δ' ἐστὶ μέρος καὶ ἡ Καταονία. καθ'
ἡμᾶς δὲ εἶχε στρατηγὸν ἑκατέρα ἰδίον· οὗτε δ' ἐκ τῆς

διαλέκτου διαφορᾶς τινος ἐν τούτοις πρὸς τοὺς ἄλλους Καππάδοκας ἐμφαινομένης οὔτε ἐκ τῶν ἄλλων ἔθων, θαυμαστὸν πῶς ἠφάνισται τελέως τὰ σημεῖα τῆς ἄλλοεθνίας. ἦσαν δ' οὖν διωρισμένοι, προσεκτήσατο δ' αὐτοὺς Ἀριαράθης ὁ πρῶτος προσαγορευθεὶς 5 Καππαδόκων βασιλεύς.

- 3 Ἔστι δ' ὥσπερ χερρονήσου μεγάλης ἰσθμὸς οὗτος, σφιγγόμενος θαλάτταις δυσὶ τῇ τε τοῦ Ἰσθμοῦ κόλπου μέχρι τῆς τραχείας Κιλικίας καὶ τῇ τοῦ Εὐξείνου μεταξὺ Σινώπης τε καὶ τῆς τῶν Τιβαρηνῶν παρα- 10 λίας· ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λέγομεν χερρόνησον τὴν προσεσπέριον τοῖς Καππάδοξιν ἅπασαν, ἣν Ἡρόδοτος μὲν ἐντὸς Ἄλνος καλεῖ· αὕτη γὰρ ἔστιν ἣς ἤρξεν ἀπάσης Κροῖσος· λέγει δ' αὐτὸν ἐκεῖνος τύραννον ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἄλνος ποταμοῦ. οἱ δὲ νῦν τὴν ἐντὸς 15 τοῦ Ταύρου καλοῦσιν Ἀσίαν, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἡπείρῳ ταύτην Ἀσίαν προσαγορεύοντες. περιέχεται δ' ἐν αὐτῇ πρῶτα μὲν ἔθνη τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς Παφλαγόνες τε καὶ Φρύγες καὶ Λυκάονες, ἔπειτα Βιθυνοὶ καὶ Μυσοὶ καὶ ἡ Ἐπίκτητος, ἔτι δὲ Τρωᾶς καὶ Ἑλλησ- 20 ποντία, μετὰ δὲ τούτους ἐπὶ θαλάττῃ μὲν Ἑλλήνων οἷ τε Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες τῶν δ' ἄλλων Κᾶρές τε καὶ Λύκιοι, ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Λυδοί.

- 4 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὕστερον. τὴν δὲ Καππαδοκίαν εἰς δύο σατραπείας μερισθεῖσαν ὑπὸ 25 τῶν Περσῶν παραλαβόντες Μακεδόνες περιεῖδον τὰ μὲν ἐκόντες τὰ δ' ἄκοντες εἰς βασιλείας ἀντὶ σατραπειῶν περισταῖσαν· ὧν τὴν μὲν ἰδίως Καππαδοκίαν ὠνόμασαν καὶ πρὸς τῷ Ταύρῳ καὶ νῇ Δία μεγάλην Καππαδοκίαν, τὴν δὲ Πόντον, οἱ δὲ τὴν πρὸς τῷ 30

Πόντῳ Καππαδοκίαν. τῆς δὲ μεγάλης Καππαδοκίας
 νῦν μὲν οὐκ ἴσμεν πῶς τὴν διάταξιν· τελευτήσαντος
 γὰρ τὸν βίον Ἀρχελάου τοῦ βασιλεύσαντος, ἔγνω Καὶ
 σάοτε καὶ ἡ σύγκλητος ἐπαρχίαν εἶναι Ῥωμαίων αὐ-
 5 τήν. ἐπ' ἐκείνου δὲ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων εἰς
 δέκα στρατηγίας διηρημένης τῆς χώρας, πέντε μὲν
 ἐξητάζοντο αἱ πρὸς τῷ Ταύρῳ, Μελιτηνὴ Καταονία
 Κιλικία Τυανῖτις Γαρσαυρῖτις, πέντε δὲ λοιπαὶ Λασι-
 ανσηνὴ Σαργαρανσηνὴ Σαρασσηνὴ Χαμανηνὴ Μορι-
 10 μηνή. προσεγένετο δ' ὕστερον παρὰ Ῥωμαίων ἐκ τῆς
 Κιλικίας τοῖς πρὸ Ἀρχελάου καὶ ἐνδεκάτῃ στρατηγία,
 ἡ περὶ Καστάβαλά τε καὶ Κύβιστρα μέχρι τῆς Ἀντιπά-C.535
 τρου τοῦ ληστοῦ Δέρβης, τῷ δὲ Ἀρχελάῳ καὶ ἡ τρα-
 χεῖα περὶ Ἐλαιοῦσσαν Κιλικία καὶ πᾶσα ἡ τὰ πειρατή-
 15 ρια συστησαμένη.

Ἔστι δ' ἡ μὲν Μελιτηνὴ παραπλησίᾳ τῇ Κομμα- 2
 γηνῇ· πᾶσα γὰρ ἔστι τοῖς ἡμέροις δένδροις κατάφυ-
 τος, μόνῃ τῆς ἄλλης Καππαδοκίας, ὥστε καὶ ἔλαιον
 φέρειν καὶ τὸν Μοναρίτην οἶνον τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐνά-
 20 μιλλων· ἀντίκειται δὲ τῇ Σωφηνῇ, μέσον ἔχουσα τὸν
 Εὐφράτην ποταμὸν καὶ αὐτὴ [καὶ] ἡ Κομμαγηνὴ ὁμο-
 ρος οὖσα. ἔστι δὲ φρούριον ἀξιόλογον τῶν Καππαδό-
 κων ἐν τῇ περαίᾳ Τόμισα· τοῦτο δ' ἐπράθη μὲν τῷ
 Σωφηνῷ ταλάντων ἑκατόν, ὕστερον δὲ ἐδωρήσατο
 25 Λεύκολλος τῷ Καππάδοκι συστρατεύσαντι ἀριστεῖον
 κατὰ τὸν πρὸς Μιθριδάτην πόλεμον.

Ἡ δὲ Καταονία πλατὺ καὶ κοῖλόν ἐστι πεδίον πάμ- 2
 φορον πλὴν τῶν αἰιθαλῶν. περὶκειται δ' ὄρη ἄλλα τε
 καὶ Ἀμανὸς ἐκ τοῦ πρὸς νότον μέρους ἀπόσπασμα ὃν
 30 τοῦ Κιλικίου Ταύρου, καὶ ὁ Ἀντίταυρος εἰς τὰναντία
 ἀπερρωγᾷς. ὁ μὲν γὰρ Ἀμανὸς ἐπὶ τὴν Κιλικίαν καὶ
 τὴν Συριακὴν ἐκτείνεται θάλατταν πρὸς τὴν ἐσπέραν

ἀπὸ τῆς Καταονίας καὶ τὸν νότον· τῇ δὲ τοιαύτῃ δια-
στάσει περικλείει τὸν Ἰσικὸν κόλπον ἅπαντα καὶ τὰ
μεταξὺ τῶν Κιλίκων πεδία πρὸς τὸν Ταῦρον· ὁ δ'
Ἀντίταυρος ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἐγκέκλιται καὶ μικρὸν ἐπι-
λαμβάνει τῶν ἀνατολῶν, εἴτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν τε- 5
λευτᾷ.

- 3 Ἐν δὲ τῷ Ἀντιταύρῳ τούτῳ βαθεῖς καὶ στενοὶ
εἰσὶν αὐλῶνες, ἐν οἷς ἴδρυται τὰ Κόμανα καὶ τὸ τῆς
Ἐννοῦς ἱερὸν ἣν ἐκεῖνοι Μᾶ ὀνομάζουσι· πόλις δ'
ἐστὶν ἀξιόλογος, πλεῖστον μέντοι τὸ τῶν θεοφορήτων 10
πληθος καὶ τὸ τῶν ἱεροδούλων ἐν αὐτῇ. Κατάονες δέ
εἰσιν οἱ ἐνοικοῦντες, ἄλλως μὲν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τεταγ-
μένοι, τοῦ δὲ ἱερέως ὑπακούοντες τὸ πλεόν· ὁ δὲ τοῦ
θ' ἱεροῦ κύριός ἐστι καὶ τῶν ἱεροδούλων, οἱ κατὰ τὴν
ἡμετέραν ἐπιδημίαν πλείους ἦσαν τῶν ἐξακισχιλίων, 15
ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξί. πρόσκειται δὲ τῷ ἱερῷ καὶ χώρα
πολλή, καρποῦται δ' ὁ ἱερεὺς τὴν πρόσδοδον, καὶ
ἐστὶν οὗτος δεύτερος κατὰ τιμὴν [ἐν] τῇ Καππαδοκίᾳ
μετὰ τὸν βασιλέα· ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ αὐτοῦ γέ-
νους ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῖς βασιλεῦσι. τὰ δὲ ἱερὰ ταῦτα 20
δοκεῖ Ὀρέστης μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἰφιγενείας κομίσαι
δεῦρο ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς Σκυθίας, τὰ τῆς Ταυροπό-
λου Ἀρτέμιδος, ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν πένθιμον κόμην
ἀποθέσθαι, ἀφ' ἧς καὶ τοῦνομα τῇ πόλει. διὰ μὲν οὖν
C.536 τῆς πόλεως ταύτης ὁ Σάρος ρεῖ ποταμός, καὶ διὰ τῶν 25
συναγκειῶν τοῦ Ταύρου διεκπεραιοῦται πρὸς τὰ τῶν
4 Κιλίκων πεδία καὶ τὸ ὑποκείμενον πέλαγος. διὰ δὲ
τῆς Καταονίας ὁ Πύραμος, πλωτός, ἐκ μέσου τοῦ πε-
δίου τὰς πηγὰς ἔχων· ἐστὶ δὲ βόθρος ἀξιόλογος, δι'
οὗ καθορᾶν ἐστὶ τὸ ὕδωρ ὑποφερόμενον κρυπτῶς μέ- 30
χρι πολλοῦ διαστήματος ὑπὸ γῆς, εἴτ' ἀνατέλλον εἰς
τὴν ἐπιφάνειαν· τῷ δὲ καθιέντι ἀκόντιον ἄνωθεν εἰς

τὸν βόθρον ἢ βία τοῦ ὕδατος ἀντιπράττει τοσοῦτον
 ὥστε μόλις βαπτίζεσθαι· ἀπλέτω δὲ βάθει καὶ πλάτει
 πολλὺς ἐνεχθεὶς ἐπειδὴν συνάψῃ τῷ Ταύρῳ, παράδο-
 ξον λαμβάνει τὴν συναγωγὴν· παράδοξος δὲ καὶ ἡ δια-
 5 κοπὴ τοῦ ὅρου ἐστὶ δι' ἧς ἄγεται τὸ ρεῖθρον· καθάπερ
 γὰρ ἐν ταῖς ῥῆγμα λαβούσαις πέτραις καὶ σχισθεύσαις
 δίχα τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν ἐξοχαῖς ὁμολόγους εἶναι
 συμβαίνει ταῖς κατὰ τὴν ἑτέραν εἰσοχαῖς ὥστε καὶ συν-
 αρμοσθῆναι δύνασθαι, οὕτως εἶδομεν καὶ τὰς ὑπερ-
 10 κειμένας τοῦ ποταμοῦ πέτρας ἐκατέρωθεν σχεδόν τι
 μέχρι τῶν ἀκρωρειῶν ἀνατεινούσας ἐν διαστάσει δυ-
 εῖν ἢ τριῶν πλέθρων ἀντικείμενα ἔχούσας τὰ κοίλα
 ταῖς ἐξοχαῖς· τὸ δὲ ἑδαφος τὸ μεταξὺ πᾶν πέτρινον,
 βαθύ τι καὶ στενὸν τελέως, ἔχον διὰ μέσου ῥῆγμα ὥστε
 15 καὶ κύνα καὶ λαγὼ διάλλεσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ρεῖ-
 θρον τοῦ ποταμοῦ ἄχρι χεέλους πλήρης, ὁχετῶ πλατεῖ
 προσεικός, διὰ δὲ τὴν σκολιότητα καὶ τὴν ἐκ τοσού-
 του συναγωγὴν καὶ τὸ τῆς φάραγγος βάθος εὐθύς
 τοῖς πόρρωθεν προσιοῦσιν ὁ ψόφος βροντῇ προσπί-
 20 πτει παραπλήσιος· διεκβαίνων δὲ τὰ ὄρη τοσαύτην κα-
 τάγει χοῦν ἐπὶ θάλατταν, τὴν μὲν ἐκ τῆς Καταονίας
 τὴν δὲ ἐκ τῶν Κιλίκων πεδίων, ὥστε ἐπ' αὐτῷ καὶ
 χρησμὸς ἐκπεπτωκὼς φέρεται τοιοῦτος „ἔσεται ἐσ-
 „σομένοις, ὅτε Πύραμος ἀργυροδίνης ἡϊόνα προχέων
 25 „λερὴν ἐς Κύπρον ἵκηται.“ παραπλήσιον γάρ τι καὶ κεῖ
 συμβαίνει καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, τοῦ Νείλου προσεξηπει-
 ροῦντος αἰετὴν τὴν θάλατταν τῇ προσχώσει· καθὼ καὶ
 Ἡρόδοτος μὲν δῶρον τοῦ ποταμοῦ τὴν Αἴγυπτον εἶ-
 πεν, ὁ ποιητὴς δὲ τὴν Φάρον πελαγίαν ὑπάρξαι πρό-
 30 τερον οὐχ ὥς νυνὶ πρόσγειον οὔσαν τῇ Αἰγύπτῳ.

C.537

5

Πόλιν δ' οὔτε τὸ τῶν Καταόνων ἔχει πεδῖον οὔθ' ἢ Μελιτηνῇ, φρούρια δ' ἐρυμνὰ ἐπὶ τῶν ὄρων τὰ τε Ἀζάμορα καὶ τὸ Δάσταρkon, ὃ περιρρεῖται τῷ Καρμάλα ποταμῷ. ἔχει δὲ καὶ ἱερὸν τὸ τοῦ Κατάονος Ἀπόλλωνος καθ' ὅλην τιμώμενον τὴν Καππαδοκίαν, 5 ποιησαμένων ἀφιδρύματα ἀπ' αὐτοῦ. οὐδὲ αἱ ἄλλαι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσι πλὴν δυεῖν· τῶν δὲ λοιπῶν στρατηγιῶν ἐν μὲν τῇ Σαργαραυσηνῇ πολίχνιον ἔστιν Ἡρκα καὶ ποταμὸς Καρμάλας, ὃς καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Κιλικίαν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ὃ τε Ἄργος ἔρυ- 10 μα ὑψηλὸν πρὸς τῷ Ταύρῳ, καὶ τὰ Νῶρα ὃ νῦν καλεῖται Νηροασσός, ἐν ᾧ Εὐμένης πολιορκούμενος ἀντέσχε πολὺν χρόνον· καθ' ἡμᾶς δὲ Σισίνου ὑπῆρξε χρηματοφυλάκιον τοῦ ἐπιθεμένου τῇ Καππαδόκων ἀρχῇ. τούτου δ' ἦν καὶ τὰ Κάδηνα, βασίλειον καὶ πό- 15 λεως κατασκευὴν ἔχον· ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν Λυκαονικῶν τὰ Γαρσαύρια κωμόπολις· λέγεται δ' ὑπάρξει ποτὲ καὶ αὕτη μητρόπολις τῆς χώρας. ἐν δὲ τῇ Μοριμηνῇ τὸ ἱερὸν τοῦ ἐν' Ὀηνάσοις Διὸς, ἱεροδούλων κατοικίαν ἔχον τρισχιλίων σχεδόν τι καὶ χώραν 20 ἱερὰν εὐκαρπον, παρέχουσαν πρόσοδον ἐνιαύσιον τάλάντων πεντεκαίδεκα τῷ ἱερῷ· καὶ οὗτος δ' ἔστι διὰ βίου, καθάπερ καὶ ὁ ἐν Κομάνοις, καὶ δευτερεύει κα- 6 τὰ τιμὴν μετ' ἐκεῖνον. τρίτη δ' ἔστιν ἱερωσύνη Διὸς Ἀσβαμαίου λειπομένη ταύτης, ἀξιόλογος δ' ὅμως. ἐν- 25 ταῦθα δ' ἔστι λάκκος ἀλμυροῦ ὕδατος, ἀξιολόγου λίμνης ἔχων περίμετρον, ὃφρῦσι κλειόμενος ὑψηλαῖς τε καὶ ὀρθταῖς ὥστ' ἔχειν κατάβασιν κλιμακώδη· τὸ δ' ὕδωρ οὔτ' αὖξασθαί φασιν οὔτ' ἀπόρρυσιν ἔχειν οὐδαμοῦ φανεράν. 30

7

Δύο δὲ μόναι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσιν, ἡ μὲν Τυανῆτις τὰ Τύανα ὑποπεπτωκυῖαν τῷ Ταύρῳ τῷ κα-

τὰ τὰς Κιλικίας πύλας, καθ' ἃς εὐπετέσταται καὶ κοι-
 νόταται πᾶσιν εἶσιν αἱ εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ τὴν Συ-
 ρίαν ὑπερβολαί· καλεῖται δὲ Εὐσέβεια ἡ πρὸς τῷ
 Ταύρῳ..... ἀγαθὴ δὲ καὶ πεδιάς ἡ πλείστη. τὰ δὲ
 5 Τύανα ἐπικείται χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένῳ
 καλῶς. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν ταύτης ἐστὶ τὰ τε Καστά-
 βαλα καὶ τὰ Κύβιστρα, ἔτι μᾶλλον τῷ ὄρει πλησιάζ-
 οντα πόλιστα. ὧν ἐν τοῖς Κασταβάλοις ἐστὶ τὸ τῆς
 Περσείας Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ὅπου φασὶ τὰς ἱερείας γυ-
 10 μνοῖς τοῖς ποσὶ δι' ἀνθρακιᾶς βαδίζειν ἀπαθεῖς· κύν-
 ταῦθα δὲ τινες τὴν αὐτὴν θρυλοῦσιν ἱστορίαν τὴν
 περὶ τοῦ Ὀρέστου καὶ τῆς Ταυροπόλου, Περσείαν
 κεκληῖσθαι φάσκοντες διὰ τὸ πέραθεν κρμισθῆναι. ἐν
 μὲν δὲ τῇ Τυανίτιδι στρατηγία τῶν λεχθεῖσων δέκα
 15 ἐστὶ πόλισμα τὰ Τύανα (τὰς δ' ἐπικτήτους οὐ συνα-
 ριθμῶ ταύταις, τὰ Καστάβαλα καὶ τὰ Κύβιστρα καὶ
 τὰ ἐν τῇ τραχείᾳ Κιλικίᾳ, ἐν ἣ τὴν Ἑλαιοῦσσαν νησίον
 εὐκαρπον συνέκτισεν Ἀρχέλαος ἀξιολόγως, καὶ τὸ
 πλέον ἐνταῦθα διέτριβεν), ἐν δὲ τῇ Κιλικίᾳ καλου-
 20 μένη τὰ Μάζακα ἡ μητροπόλις τοῦ ἔθνους· καλεῖται 0.538
 δ' Εὐσέβεια καὶ αὕτη ἐπικλησιν ἡ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ·
 κεῖται γὰρ ὑπὸ τῷ Ἀργαίῳ ὄρει πάντων ὑψηλοτάτῳ
 καὶ ἀνέκλειπτον χιόνι τὴν ἀκρώρειαν ἔχοντι, ἀφ' ἧς
 φασιν οἱ ἀναβαίνοντες (οὗτοι δ' εἰσὶν ὀλίγοι) κατο-
 25 πτεύεσθαι ταῖς αἰθρίαις ἄμφω τὰ πελάγη τό τε Πον-
 τικὸν καὶ τὸ Ἰστικόν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀφυῆ πρὸς συν-
 οικισμὸν ἔχει πόλεως· ἀννδρός τε γὰρ ἐστὶ καὶ ἀνώ-
 χυρος διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀτειχιστος,
 τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ ὥς ἐρύματι πεποιθότες
 30 τῷ τείχει σφόδρα ληστεύοιεν πεδίου οἰκοῦντες λόφους
 ὑπερδεξιούς ἔχον* καὶ ἐμβελεῖς. καὶ τὰ κύκλῳ δὲ χω-
 ρία ἔχει τελέως ἄφορα καὶ ἀγεώργητα καίπερ ὄντα πε-

δινά, ἀλλ' ἔστιν ἀμμώδη καὶ ὑπόπετρα. μικρὸν δ' ἔτι
 προῖουσι καὶ πυρίληπτα πεδία καὶ μεστὰ βόθρων πυ-
 ρὸς ἐπὶ σταδίους πολλοὺς ὥστε πόρρωθεν ἢ κομιδῇ
 τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τὸ δοκοῦν δὲ πλεονέκτημα παρα-
 κείμενον ἔχει κίνδυνον· ἀξύλου γὰρ ὑπαρχούσης σχε- 5
 δόν τι τῆς συμπάσης Καππαδοκίας ὁ Ἀργαῖος ἔχει
 περικείμενον δρυμὸν ὥστε ἐγγύθεν ὁ ξυλισμὸς πάρε-
 στιν, ἀλλ' οἱ ὑποκείμενοι τῷ δρυμῷ τόποι καὶ αὐτοὶ
 πολλαχοῦ πυρὰ ἔχουσιν, ἅμα δὲ καὶ ὕψυδροὶ εἰσι ψυ-
 χρῷ ὕδατι, οὔτε τοῦ πυρὸς οὔτε τοῦ ὕδατος εἰς τὴν 10
 ἐπιφάνειαν ἐκκύπτοντος, ὥστε καὶ ποάξειν τὴν πλεί-
 στην· ἔστι δ' ὅπου καὶ ἐλῶδές ἐστι τὸ ἔδαφος καὶ
 νύκτωρ ἐξάπτονται φλόγες ἀπ' αὐτοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμ-
 πειροὶ φυλαττόμενοι τὸν ξυλισμὸν ποιοῦνται, τοῖς δὲ
 πολλοῖς κίνδυνός ἐστι, καὶ μάλιστα τοῖς κτήνεσιν ἐμ- 15
 πίπτουσιν εἰς ἀδήλους βόθρους πυρός.

- 8 Ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ἐν τῷ πεδίῳ τῷ πρὸ τῆς πό-
 λεως Μέλας καλούμενος, ὅσον τετταράκοντα σταδίους
 διέχων τῆς πόλεως, ἐν ταπεινοτέρῳ τῆς πόλεως χω-
 ρίῳ τὰς πηγὰς ἔχων. ταύτῃ μὲν οὖν ἄχρηστος αὐτοῖς 20
 ἔστιν οὐχ ὑπερδέξιον ἔχων τὸ ρεῦμα, εἰς ἔλη δὲ καὶ
 λίμνας διαχεόμενος κακοῖ τὸν ἀέρα τοῦ θέρους τὸν
 περὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ λατομεῖον δὲ ποιεῖ δύσχρηστον
 καίπερ εὐχρηστον ὄν· πλαταμῶνες γὰρ εἰσίν, ἀφ' ὧν
 τὴν λιθείαν ἔχειν ἄφθονον συμβαίνει τοῖς Μαζακηνοῖς 25
 πρὸς τὰς οἰκοδομίας, καλυπτόμεναι δ' ὑπὸ τῶν ὑδά-
 των αἱ πλάκες ἀντιπράττουσι. καὶ ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ
 ἔλη πανταχοῦ πυρίληπτα. Ἀριαράθης δ' ὁ βασιλεὺς
 τοῦ Μέλανος κατὰ τινα στενὰ ἔχοντος τὴν εἰς τὸν
 Ἄλυν διέξοδον ἐμφράξας ταῦτα λίμνην πελαγίαν ἀπέ- 30
 δειξε τὸ πλησίον πεδίον, ἐνταῦθα δὲ νησιδᾶς τινὰς
 ὡς τὰς Κυκλάδας ἀπολαβόμενος διατριβὰς ἐν αὐταῖς

ἐποιεῖτο μειριακιώδεις· ἐκραγὲν δ' ἀθρόως τὸ ἔμφραγ-C.539
μα ἐξέκλυσε πάλιν τὸ ὕδωρ, πληρωθεῖς δ' ὁ Ἄλυσ
τῆς τε τῶν Καππαδόκων πολλὴν παρέσυρε καὶ κατοικί-
ας καὶ φυτείας ἠφάνισε πολλὰς τῆς τε τῶν Γαλα-
5 τῶν τῶν τὴν Φρυγίαν ἐχόντων οὐκ ὀλίγην ἐλυμήνατο·
ἀντὶ δὲ τῆς βλάβης ἐπράξαντο ζημίαν αὐτὸν τάλαντα
τριακόσια Ῥωμαίοις ἐπιτρέψαντες τὴν κρίσιν. τὸ δ'
αὐτὸ συνέβη καὶ περὶ Ἡρπα· καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ τοῦ Καρ-
μάλα ρεῦμα ἐνέφραξεν, εἴτ' ἐκραγέντος τοῦ στομίου
10 καὶ τῶν Κιλικίων τινὰ χωρία τὰ περὶ Μαλλὸν διαφθεί-
ραντος τοῦ ὕδατος, δίκας ἔτισεν τοῖς ἀδικηθεῖσιν.

Ἄφυνες δ' οὖν κατὰ πολλὰ τὸ τῶν Μαζακηνῶν χω- 9
ρίον ὃν πρὸς κατοικίαν μάλιστα οἱ βασιλεῖς ἐλέσθαι
δοκοῦσιν, ὅτι τῆς χώρας ἀπάσης τόπος ἦν μεσαίτατος
15 οὗτος τῶν ξύλα ἐχόντων ἅμα καὶ λίθον πρὸς τὰς οἰκο-
δομίας καὶ χόρτον, οὗ πλεῖστον ἐδέοντο κτηνοτρο-
φοῦντες· τρόπον γὰρ τινα στρατόπεδον ἦν αὐτοῖς ἡ
πόλις. τὴν δ' ἄλλην ἀσφάλειαν τὴν αὐτῶν τε καὶ σω-
μάτων καὶ τῶν χρημάτων εἶχον ἐν τοῖς φρουρίοις, ἃ
20 πολλὰ ὑπάρχει τὰ μὲν βασιλικά τὰ δὲ τῶν φίλων. ἀφέ-
στηκε δὲ τὰ Μάξακα τοῦ μὲν Πόντου περὶ ὀκτακοσίους
σταδίους πρὸς νότον, τοῦ δ' Εὐφράτου μικρὸν ἐλάτ-
τους ἢ διπλασίους, τῶν Κιλικίων δὲ πυλῶν ὁδὸν ἡμε-
ρῶν ἕξ καὶ τοῦ Κύρου στρατοπέδου διὰ Τυάνων· κατὰ
25 μέσῃν δὲ τὴν ὁδὸν κεῖται τὰ Τύανα, διέχει δὲ Κυβίσ-
τρων τριακοσίους σταδίους. χρῶνται δὲ οἱ Μαζακη-
νοὶ τοῖς Χαρῶνδα νόμοις, αἰρούμενοι καὶ νομοφδόν,
ὅς ἐστιν αὐτοῖς ἐξηγητὴς τῶν νόμων, καθάπερ οἱ πα-
ρὰ Ῥωμαίοις νομικοί. διέθηκε δὲ φαύλως αὐτοὺς Τι-
30 γράνης ὁ Ἀρμένιος, ἥνίκα τὴν Καππαδοκίαν κατέδρα-
μεν· ἅπαντας γὰρ ἀναστάτους ἐποίησεν εἰς τὴν Μεσο-
ποταμίαν, καὶ τὰ Τιγρανόκερτα ἐκ τούτων συνῴκισε

τὸ πλεόν· ὕστερον δ' ἐπανήλθον οἱ δυνάμενοι μετὰ τὴν τῶν Τιγρανοκέρτων ἄλωσιν.

10 Μέγεθος δὲ τῆς χώρας κατὰ πλάτος μὲν τὸ ἀπὸ τοῦ Πόντου πρὸς τὸν Ταῦρον ὅσον χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι στάδιοι, μῆκος δὲ ἀπὸ τῆς Λυκαονίας καὶ Φρυ- 5 γίας μέχρι Εὐφράτου πρὸς τὴν ἕω καὶ τὴν Ἀρμενίαν περὶ τρισχιλίους. ἀγαθὴ δὲ καρποῖς, μάλιστα δὲ σίτῳ καὶ βοσκήμασι παντοδαποῖς· νοτιωτέρα δ' οὖσα τοῦ Πόντου ψυχροτέρα ἐστίν· ἡ δὲ Βαγαδανία καίπερ πεδιάς οὖσα καὶ νοτιωτάτη πασῶν (ὑποπέπτωκε γὰρ 10 τῷ Ταύρῳ) μόλις τῶν καρπίμων τι φέρει δένδρων, ὀναγροβότος δ' ἐστὶ καὶ αὕτη καὶ ἡ πολλὴ τῆς ἄλλης, C.540 καὶ μάλιστα ἡ περὶ Γαρσανίρα καὶ Λυκαονίαν καὶ Μοριμηνήν. ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγομένη Σινωπικὴ μίλτος ἀρίστη τῶν πασῶν· ἐνάμιλλος δ' 15 ἐστὶν αὐτῇ καὶ ἡ Ἰβηρικὴ· ὠνομάσθη δὲ Σινωπικὴ διότι κατὰγειν ἐκεῖσε εἰώθεσαν οἱ ἔμποροι πρὶν ἢ τὸ τῶν Ἐφεσίων ἐμπόριον μέχρι τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων διῆχθαι. λέγεται δὲ καὶ κρυστάλλου πλάκας καὶ ὀνυ- χίτου λίθου πλησίον τῆς τῶν Γαλατῶν ὑπὸ τῶν Ἀρ- 20 χελάου μεταλλευτῶν εὐρῆσθαι. ἦν δέ τις τόπος καὶ λίθου λευκοῦ τῷ ἐλέφαντι κατὰ τὴν χροάν ἐμφεροῦς ὥσπερ ἄκονας τινὰς οὐ μεγάλας ἐκφέρων, ἐξ ὧν τὰ λαβία τοῖς μαχαιρίοις κατεσκεύαζον· ἄλλος δὲ εἰς δι- 25 όπτρας βώλους μεγάλας ἐκδιδούς, ὥστε καὶ ἔξω κομί- ζεσθαι. ὄριον δ' ἐστὶ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Καππαδοκίας ὀρεινὴ τις παράλληλος τῷ Ταύρῳ, τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἐσπερίων ἄκρων τῆς Χαμμανηνῆς, ἐφ' ἧς ἴδρυνται φρούριον ἀπότομον Δασμένδα, μέχρι τῶν ἐωθινῶν τῆς Λασιανσηνῆς. στρατηγίαι δ' εἰς τῆς Καπ- 30 παδοκίας ἢ τε Χαμμανηνῆ καὶ ἡ Λασιανσηνῆ.

11 Συνέβη δέ, ἥνίκα πρῶτον Ῥωμαῖοι τὰ κατὰ τὴν

- Ἀσίαν διώκουν νικήσαντες Ἀντίοχον, καὶ φιλίας καὶ
 συμμαχίας ἐποιοῦντο πρὸς τε τὰ ἔθνη καὶ τοὺς βασι-
 λέας, τοῖς μὲν ἄλλοις βασιλεῦσιν αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς
 δοθῆναι τὴν τιμὴν ταύτην, τῷ δὲ Καππάδοκι καὶ
 5 αὐτῷ δὲ τῷ ἔθνει κοινῇ. ἐκλιπόντος δὲ τοῦ βασιλικοῦ
 γένους οἱ μὲν Ῥωμαῖοι συνεχώρουν αὐτοῖς αὐτονο-
 μεῖσθαι κατὰ τὴν συγκειμένην φιλίαν τε καὶ συμμα-
 χίαν πρὸς τὸ ἔθνος, οἱ δὲ πρεσβευσάμενοι τὴν μὲν
 ἐλευθερίαν παρητοῦντο (οὐ γὰρ δύνασθαι φέρειν αὐ-
 10 τὴν ἔφασαν), βασιλεῶ δ' ἡξίουσαν αὐτοῖς ἀποδειχθῆναι.
 οἱ δὲ θαυμάσαντες εἴ τινας οὕτως εἶεν ἀπειρηκότες
 πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐπέτρεψαν δ' οὖν αὐτοῖς ἐξ
 ἑαυτῶν ἐλέσθαι κατὰ χειροτονίαν ὃν ἂν βούλωνται· καὶ
 εἶλοντο Ἀριοβαρζάνην· εἰς τριγωνίαν δὲ προελθόντος
 15 τοῦ γένους ἐξέλιπε, κατεστάθη δ' ὁ Ἀρχέλαος οὐδὲν
 προσήκων αὐτοῖς Ἀντωνίου καταστήσαντος. ταῦτα
 καὶ περὶ τῆς μεγάλης Καππαδοκίας· περὶ δὲ τῆς τρα-
 χείας Κιλικίας τῆς προστεθείσης αὐτῇ βέλτιόν ἐστιν ἐν
 τῷ περὶ τῆς ὅλης Κιλικίας λόγῳ διελθεῖν.
- 20 Τοῦ δὲ Πόντου καθίστατο μὲν Μιθριδάτης ὁ Εὐ- 3
 πάτωρ βασιλεὺς. εἶχε δὲ τὴν ἀφοριζομένην τῷ Ἄλνῃ
 μέχρι Τιβαρανῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ τῆς ἐντὸς Ἄλνος
 τὰ μέχρι Ἀμάστρεως καὶ τινῶν τῆς Παφλαγονίας με- C.541
 ρῶν. προσεκτέησατο δ' οὗτος καὶ τὴν μέχρι Ἡρακλείας
 25 παραλίαν ἐπὶ τὰ δυσμικὰ μέρη, τῆς Ἡρακλείδου τοῦ
 Πλατωνικοῦ πατρίδος, ἐπὶ δὲ τὰναντία μέχρι Κολχί-
 δος καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, ἃ δὴ καὶ προσέθηκε τῷ
 Πόντῳ. καὶ δὴ καὶ Πομπήιος καταλύσας ἐκεῖνον ἐν
 τούτοις τοῖς ὅροις οὔσαν τὴν χώραν ταύτην παρέλα-
 30 βε· τὰ μὲν πρὸς Ἀρμενίαν καὶ τὰ περὶ τὴν Κολχίδα
 τοῖς συναγωνισαμένοις δυνάσταις κατένειμε, τὰ δὲ
 λοιπὰ εἰς ἑνδεκα πολιτείας διεῖλε καὶ τῇ Βιθυνίᾳ προσ-

ἐθηκεν ὥστ' ἐξ ἀμφοῖν ἐπαρχίαν γενέσθαι μίαν· με-
ταξὺ δὲ τῶν Παφλαγόνων τῶν μεσογαίων τινὰς βασι-
λεύεσθαι παρέδωκε τοῖς ἀπὸ Πυλαιμένους, καθάπερ
καὶ τοὺς Γαλάτας τοῖς ἀπὸ γένους τετράρχαις. ὥστε-
ρον δ' οἱ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμόνες ἄλλους καὶ ἄλλους 5
ἐποίησαντο μερισμούς, βασιλέας τε καὶ δυνάστας κα-
θιστάντες καὶ πόλεις τὰς μὲν ἐλευθεροῦντες τὰς δὲ
ἐγχειρίζοντες τοῖς δυνάσταις τὰς δ' ὑπὸ τῷ δήμῳ τῷ
Ῥωμαίων ἐῶντες. ἡμῖν δ' ἐπιούσι τὰ καθ' ἕκαστα ὡς
νῦν ἔχει λεγέσθω, μικρὰ καὶ τῶν προτέρων ἐφαπτο- 10
μένοις ὅπου τοῦτο χρήσιμον. ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ Ἡρα-
κλείας, ἥπερ δυσμικωτάτη ἐστὶ τούτων τῶν τόπων.

2 Εἰς δὴ τὸν Εὐξείνιον πόντον εἰσπλέουσιν ἐκ τῆς
Προποντίδος ἐν ἀριστερεᾷ μὲν τὰ προσεχῇ τῷ Βυζαν-
τίῳ κεῖται· Θρακῶν δ' ἐστὶ, καλεῖται δὲ τὰ ἀριστερὰ 15
τοῦ Πόντου· ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ προσεχῇ Χαλκηδόνι· Βι-
θυνῶν δ' ἐστὶ τὰ πρῶτα, εἶτα Μαριανδυνῶν (τινὲς δὲ
καὶ Κανκῶνων φασίν), εἶτα Παφλαγόνων μέχρι Ἄλυσος,
εἶτα Καππαδόκων τῶν πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ τῶν ἐξῆς
μέχρι Κολχίδος· ταῦτα δὲ πάντα καλεῖται τὰ δεξιὰ τοῦ 20
Εὐξείνου πόντου. ταύτης δὲ τῆς παραλίας ἀπάσης
ἐπῆρξεν Εὐπάτωρ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Κολχίδος μέχρι
Ἡρακλείας, τὰ δ' ἐπέκεινα τὰ μέχρι τοῦ στόματος καὶ
τῆς Χαλκηδόνος τῷ Βιθυνῶν βασιλεῖ συνέμενε. κα-
ταλυθέντων δὲ τῶν βασιλέων ἐφύλαξαν οἱ Ῥωμαῖοι 25
τοὺς αὐτοὺς ὅρους, ὥστε τὴν Ἡράκλειαν προσκειῖσθαι
τῷ Πόντῳ, τὰ δ' ἐπέκεινα Βιθυνοῖς προσχωρεῖν.

3 Οἱ μὲν οὖν Βιθυνοὶ διότι πρότερον Μυσοὶ ὄντες
μετωνομάσθησαν οὕτως ἀπὸ τῶν Θρακῶν τῶν ἐποικη-
σάντων, Βιθυνῶν τε καὶ Θυνῶν, ὁμολογεῖται παρὰ 30
τῶν πλείστων, καὶ σημεῖα τίθενται τοῦ μὲν τῶν Βι-
θυνῶν ἔθνους τὸ μέχρι νῦν ἐν τῇ Θράκῃ λέγεσθαί τι-

νας Βιθυνούς, τοῦ δὲ τῶν Θυνῶν τὴν Θυνιάδα ἀκτὴν
τὴν πρὸς Ἀπολλωνίᾳ καὶ Σαλμυδησῶ. καὶ οἱ Βέβρου-
κες δὲ οἱ τούτων προεποιήσαντες τὴν Μυσίαν Θρα-
κες, ὥς εἰκάσω ἐγώ. εἴρηται δ' ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Μυσοὶ C.54
5 Θρακῶν ἄποικοι εἰσὶ τῶν νῦν λεγομένων Μοισῶν.

Ταῦτα μὲν οὕτω λέγεται. τοὺς δὲ Μαριανδυνοὺς 4
καὶ τοὺς Καύκωνας οὐχ ὁμοίως ἅπαντες λέγουσι· τὴν
γὰρ δὴ Ἡράκλειαν ἐν τοῖς Μαριανδυνοῖς ἰδρῦσθαί φασι
Μιλησίων κτίσμα· τίνες δὲ καὶ πόθεν οὐδενὶ εἴρηται·
10 οὐδὲ διάλεκτος οὐδ' ἄλλη διαφορὰ ἐθνικὴ περὶ τοὺς ἀν-
θρώπους φαίνεται, παραπλήσιοι δ' εἰσὶ τοῖς Βιθυνοῖς·
ἔοικεν οὖν καὶ τοῦτο Θρακίον ὑπάρχειν τὸ φύλον. Θεό-
πομπος δὲ Μαριανδυνόν φησι μέρους τῆς Παφλαγονίας
ἄρξαντα ὑπὸ πολλῶν δυναστευομένης, ἐπελθόντα τὴν
15 τῶν Βεβρύκων κατασχεῖν, ἣν δ' ἐξέλιπεν ἐπώνυμον
ἑαυτοῦ καταλιπεῖν. εἴρηται δὲ καὶ τοῦτο ὅτι πρῶτοι
τὴν Ἡράκλειαν κτίσαντες Μιλήσιοι τοὺς Μαριανδυ-
νοὺς εἰλωτεύειν ἠνάγκασαν τοὺς προκατέχοντας τὸν
τόπον, ὥστε καὶ πιπράσκεσθαι ὑπ' αὐτῶν, μὴ εἰς τὴν
20 ὑπερορίαν δέ (συμβῆναι γὰρ ἐπὶ τούτοις), καθάπερ
Κρησὶ μὲν ἐθήτευεν ἡ Μινώα καλουμένη σύνοδος, Θετ-
ταλοῖς δὲ οἱ Πενέσται.

Τοὺς δὲ Καύκωνας, οὓς ἱστοροῦσι τὴν ἐφεξῆς οὐ- 5
κῆσαι παραλίαν τοῖς Μαριανδυνοῖς μέχρι τοῦ Παρθε-
25 νίου ποταμοῦ πόλιν ἔχοντας τὸ Τίειον, οἱ μὲν Σκύθας
φασὶν οἱ δὲ τῶν Μακεδόνων τινὰς οἱ δὲ τῶν Πελασγῶν·
εἴρηται δέ που καὶ περὶ τούτων πρότερον. Καλλισθέ-
νης δὲ καὶ ἔγραφε τὰ ἔπη ταῦτα εἰς τὸν διάκοσμον,
μετὰ τὸ „Κρωμῶνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυ-
30 „θίνους“ τιθεῖς „Καύκωνας δ' αὐτ' ἤγε Πολυκλέος
„νίδος ἀμύμων, οἱ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώ-
„ματ' ἔναιον.“ παρήκειν γὰρ ἀφ' Ἡρακλείας καὶ Μα-

ριανδυνῶν μέχρι Λευκοσύρων, οὓς ἡμεῖς Καππάδοκας προσαγορεύομεν, τὸ τε τῶν Καυκῶνων γένος τὸ περὶ τὸ Τίειον μέχρι Παρθενίου καὶ τὸ τῶν Ἑνετῶν τὸ συνεχὲς μετὰ τὸν Παρθένιον τῶν ἐχόντων τὸ Κύτωρον· καὶ νῦν δ' ἔτι Καυκωνίτας εἶναι τινὰς περὶ τὸν 5 Παρθένιον.

6 Ἡ μὲν οὖν Ἡράκλεια πόλις ἐστὶν εὐλίμενος καὶ ἄλλως ἀξιόλογος, ἥ γε καὶ ἀποικίας ἐστελλεν· ἐκείνης γὰρ ἥ τε Χερρόνησος ἀποικος καὶ ἡ Κάλλατις· ἦν τε αὐτόνομος, εἴτ' ἐτυραννήθη χρόνους τινάς, εἴτ' ἡλευθέ- 10 ρωσεν ἑαυτὴν πάλιν· ὕστερον δ' ἐβασιλεύθη γενομένη ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις· ἐδέξατο δ' ἀποικίαν Ῥωμαίων ἐπὶ μέρει τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. λαβὼν δὲ παρ' Ἀν- C.543τωνίου τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως Ἀδιατόριξ ὁ Δομνε- κλείου τετράρχου Γαλατῶν υἱός, ὃ κατεῖχον οἱ Ἡρα- 15 κλειῶται, μικρὸν πρὸ τῶν Ἀκτιακῶν ἐπέθετο νύκτωρ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἀπέσφαξεν αὐτούς, ἐπιτρέψαντος, ὥς ἔφασκεν ἐκεῖνος, Ἀντωνίου· θριαμβευθεὶς δὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ νίκην ἐσφάγη μεθ' υἱοῦ· ἡ δὲ πόλις ἐστὶ τῆς Ποντικῆς ἐπαρχίας τῆς συντεταγμένης τῇ 20 Βιθυνίᾳ.

7 Μεταξὺ δὲ Χαλκηδόνος καὶ Ἡρακλείας ῥέουσι ποταμοὶ πλείους, ὧν εἰσιν ὅ τε Ψίλλις καὶ ὁ Κάλπας καὶ ὁ Σαγγάριος οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς κατὰ Σαγγίαν κώμην ἀφ' ἑκατὸν καὶ πεντήκον- 25 τὰ που σταδίων οὗτος Πεσσινοῦντος· διέξεισι δὲ τῆς ἐπικτήτου Φρυγίας τὴν πλείω, μέρος δέ τι καὶ τῆς Βι- θυνίας ὥστε καὶ τῆς Νικομηδείας ἀπέχειν μικρὸν πλείους ἢ τριακοσίους σταδίους, καθ' ὃ συμβάλλει πο- ταμὸς αὐτῷ Γάλλος ἐκ Μόδρων τὰς ἀρχὰς ἔχων τῆς ἐφ' 30 Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ ἐπι- κτήτῳ, καὶ εἶχον αὐτὴν οἱ Βιθυνοὶ πρότερον. αὐξήθεις

δὲ καὶ γενόμενος πλωτός, καίπερ πάλαι ἄπλωτος ὢν, τὴν Βιθυνίαν ὀρίζει πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς. πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης καὶ ἡ Θυνία νῆσος. ἐν δὲ τῇ Ἡρακλειώτιδι γίνεται τὸ ἀκόνιτον· διέχει δὲ ἡ πό-
 5 λης αὕτη τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίου σταδίου χι-
 λίου καὶ πεντακοσίου, τοῦ δὲ Σαγγαρίου πεντα-
 κοσίου.

Τὸ δὲ Τίειόν ἐστι πολίχνιον οὐδὲν ἔχον μνήμης 8
 ἄξιον πλὴν ὅτι Φιλέταιρος ἐντεῦθεν ἦν, ὁ ἀρχηγέτης
 10 τοῦ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων γένους· εἰθ' ὁ Παρθέ-
 νιος ποταμὸς διὰ χωρίων ἀνθηρῶν φερόμενος καὶ διὰ
 τοῦτο τοῦ ὀνόματος τούτου τετυχηκώς, ἐν αὐτῇ τῇ Πα-
 φλαγονίᾳ τὰς πηγὰς ἔχων· ἔπειτα ἡ Παφλαγονία καὶ
 οἱ Ἐνετοί. ζητοῦσι δὲ τίνας λέγει τοὺς Ἐνετοὺς ὁ ποι-
 15 ητῆς ὅταν φῇ „Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένους
 „λάσιον κῆρ ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτε-
 „ράων.“ οὐ γὰρ δείκνυσθαί φασι νῦν Ἐνετοὺς ἐν τῇ
 Παφλαγονίᾳ· οἱ δὲ κώμην ἐν τῷ Αἰγιαλῷ φασι δέκα
 σχοίνους ἀπὸ Ἀμάστρεως διέχουσιν. Ζηνόδοτος δὲ „ἐξ
 20 „Ἐνετῆς“ γράφει, καὶ φησὶ δηλοῦσθαι τὴν νῦν Ἀμι-
 σόν· ἄλλοι δὲ φῦλόν τι τοῖς Καππάδοξιν ὁμορον στρα-
 τεῦσαι μετὰ Κιμμερίων, εἴτ' ἐκπεσεῖν εἰς τὸν Ἀδρίαν.
 τὸ δὲ μάλισθ' ὁμολογούμενόν ἐστιν ὅτι ἀξιολογώτατον
 ἦν τῶν Παφλαγόνων φῦλον οἱ Ἐνετοί, ἐξ οὗ ὁ Πυλαι-
 25 μένης ἦν· καὶ δὴ καὶ συνεστράτευσαν οὗτοι αὐτῷ πλεί-
 στοι, ἀποβαλόντες δὲ τὸν ἡγεμόνα διέβησαν εἰς τὴν
 Θράκην μετὰ τὴν Τροίαν ἄλωσιν, πλανώμενοι δ' εἰς
 τὴν νῦν Ἐνετικὴν ἀφίκοντο. τινὲς δὲ καὶ Ἀντήνορα
 καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ κοινωνῆσαι τοῦ στόλου τούτου C.544
 30 φασὶ καὶ ἰδρυθῆναι κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδρίου, κα-
 θάπερ ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς. τοὺς μὲν οὖν

Ἐνετοὺς διὰ τοῦτ' ἐκλιπεῖν εἰκὸς καὶ μὴ δείκνυσθαι ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ.

- 9 Τοὺς δὲ Παφλαγόνους πρὸς ἑω μὲν ὀρίζει ὁ Ἄλυσ ποταμός, „[ὅς] ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας μεταξὺ Σύρων „τε καὶ Παφλαγόνων ἐξίει“ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον „ἐς 5 „τὸν Εὐξείνου καλεόμενον πόντον,“ Σύρους λέγοντα τοὺς Καππάδοκας· καὶ γὰρ ἔτι καὶ νῦν Λευκόσυροι καλοῦνται, Σύρων καὶ τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου λεγομένων· κατὰ δὲ τὴν πρὸς τοὺς ἐντὸς τοῦ Ταύρου σύγκρισιν, ἐκείνων ἐπικεκαυμένων τὴν χροάν τούτων δὲ 10 μὴ, τοιαύτην τὴν ἐπωνυμίαν γενέσθαι συνέβη· καὶ Πίνδαρός φησιν ὅτι αἱ Ἀμαζόνες „Σύριον εὐρυναίχμαν „δίεπον στρατόν,“ τὴν ἐν τῇ Θεμισκύρᾳ κατοικίαν οὕτω δηλῶν. ἡ δὲ Θεμισκυρά ἐστιν τῶν Ἀμισηνῶν, αὕτη δὲ Λευκοσύρων τῶν μετὰ τὸν Ἄλυν. πρὸς ἑω 15 μὲν τοίνυν ὁ Ἄλυσ ὄριον τῶν Παφλαγόνων, πρὸς νότον δὲ Φρύγες καὶ οἱ ἐποικήσαντες Γαλάται, πρὸς δύσιν δὲ Βιθυνοὶ καὶ Μαριανδυνοὶ (τὸ γὰρ τῶν Κανκῶνων γένος ἐξέφθαρται τελέως πάντοθεν), πρὸς ἄρκτον δὲ ὁ Εὐξείνος ἔστι. τῆς δὲ χώρας ταύτης διηρημένης 20 εἰς τε τὴν μεσόγαιαν καὶ τὴν ἐπὶ θαλάττῃ διατείνουσιν ἀπὸ τοῦ Ἄλως μέχρι Βιθυνίας, ἑκατέραν τὴν μὲν παραλίαν ἕως τῆς Ἡρακλείας εἶχεν ὁ Εὐπάτωρ, τῆς δὲ μεσογαίας τὴν μὲν ἐγγυτάτῃ ἔσχεν, ἧς τινα καὶ πέραν τοῦ Ἄλως διέτεινε (καὶ μέχρι δεῦρο τοῖς Ῥωμαίοις ἡ 25 Ποντικὴ ἐπαρχία ἀφώρισται), τὰ λοιπὰ δ' ἦν ὑπὸ δυνάσταις καὶ μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν. περὶ μὲν δὴ τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ Παφλαγόνων ἐροῦμεν ὕστερον τῶν μὴ ὑπὸ τῷ Μιθριδάτῃ, νῦν δὲ πρόκειται τὴν ὑπ' ἐκείνῳ χώραν, κληθεῖσαν δὲ Πόντον, διελθεῖν. 30

Μετὰ δὲ τὸν Παρθένιον ποταμὸν ἔστιν Ἀμα- 10
στρις ὁμώνυμος τῆς συνωικνίας πόλις· ἴδρυνται δ'
ἐπὶ χειρρονήσου λιμένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ ἑκατέρω-
θεν· ἦν δ' ἡ Ἀμαστρις γυνὴ μὲν Διονυσίου τοῦ Ἡρα-
5 κλείας τυράννου, θυγάτηρ δὲ Ὀξυάθρου τοῦ Δαρείου
ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ Ἀλέξανδρον. ἐκείνη μὲν οὖν ἐκ τετ-
τάρων κατοικιῶν συνώκισε τὴν πόλιν, ἕκ τε Σησάμου
καὶ Κυτῶρου καὶ Κρωῖνης (ὧν καὶ Ὀμηρος μέμνηται
ἐν τῷ Παφλαγονικῷ διακόσμῳ), τετάρτης δὲ τῆς Τίου·
10 ἀλλ' αὕτη μὲν ταχὺ ἀπέστη τῆς κοινωνίας, αἱ δὲ ἄλλαι
συνέμειναν, ὧν ἡ Σήσαμος ἀκρόπολις τῆς Ἀμάστρεως
λέγεται. τὸ δὲ Κύτωρον ἐμπόριον ἦν ποτε Σινωπέων,
ὠνόμασται δ' ἀπὸ Κυτῶρου τοῦ Φρίξου παιδός, ὡς
Ἐφορός φησι. πλείστη δὲ καὶ ἀρίστη πύξος φύεται κατὰ C.545
15 τὴν Ἀμαστριανήν, καὶ μάλιστα περὶ τὸ Κύτωρον. ὁ δὲ
Αἰγιαλὸς ἔστι μὲν ἡὼν μακρὰ πλειόνων ἢ ἑκατὸν στα-
δίων, ἔχει δὲ καὶ κώμην ὁμώνυμον, ἧς μέμνηται ὁ ποι-
ητὴς ὅταν φῇ „Κρωῖνάν τ' Αἰγιαλὸν τε καὶ ὑψηλοὺς
„Ερυθίνους.“ γράφουσι δέ τινες „Κρωῖναν Κωβιάλόν
20 „τε.“ Ἐρυθίνους δὲ λέγεσθαι φασι τοὺς νῦν Ἐρυθρί-
νους ἀπὸ τῆς χροῆς· δύο δ' εἰσὶ σκόπελοι. μετὰ δὲ Αἰ-
γιαλὸν Κάραμβις, ἄκρα μεγάλη πρὸς τὰς ἄρκτους ἀνα-
τεταμένη καὶ τὴν Σκυθικὴν χειρρόνησον. ἐμνήσθημεν
δ' αὐτῆς πολλάκις καὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῇ Κριοῦ με-
25 τώπου, διθάλαττον ποιοῦντος τὸν Εὐξείνου πόντον.
μετὰ δὲ Κάραμβιν Κίνωλις καὶ Ἀντικίνωλις καὶ Ἀβώ-
νου τεῖχος πολίχμιον, καὶ Ἀρμένη ἐφ' ἣ παροιμιάζον-
ται „ὅστις ἔργον οὐδὲν εἶχεν Ἀρμένην ἐτείχισεν.“ ἔστι
δὲ κώμη τῶν Σινωπέων ἔχουσα λιμένα.

30 Εἴτ' αὐτὴ Σινώπη, σταδίου πεντήκοντα τῆς Ἀρ- 11

μένης διέχουσα, ἀξιολογωτάτη τῶν ταύτη πόλεων.
 ἔκτισαν μὲν οὖν αὐτὴν Μιλήσιοι, κατασκευασαμένη δὲ
 ναυτικὸν ἐπῆρχε τῆς ἐντὸς Κυανέων θαλάττης, καὶ
 ἔξω δὲ πολλῶν ἀγώνων μετεῖχε τοῖς Ἑλλήσιν· αὐτο-
 νομηθεῖσα δὲ πολὺν χρόνον οὐδὲ διὰ τέλους ἐφύλαξε 5
 τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ἐκ πολιορκίας ἑάλω καὶ ἐδού-
 λευσε Φαρνάκῃ πρῶτον, ἔπειτα τοῖς διαδεξαμένοις
 ἐκείνουν μέχρι τοῦ Εὐπάτορος καὶ τῶν καταλυσάντων
 Ῥωμαίων ἐκείνουν. ὁ δὲ Εὐπάτωρ καὶ ἐγεννήθη ἐκεῖ καὶ
 ἐτράφη· διαφερόντως δὲ ἐτίμησεν αὐτὴν μητρόπολιν 10
 τε τῆς βασιλείας ὑπέλαβεν. ἔστι δὲ καὶ φύσει καὶ προ-
 νοία κατεσκευασμένη καλῶς· ἴδρυται γὰρ ἐπὶ αὐχένι
 χειρρονήσου τινός, ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λιμένες
 καὶ ναύσταθμα καὶ πηλαμυδεῖα θαυμαστά, περὶ ὧν
 εἰρήκαμεν ὅτι δευτέραν θήραν οἱ Σινωπεῖς ἔχουσι, τρί- 15
 τὴν δὲ Βυζάντιοι· καὶ κύκλῳ δ' ἡ χειρρόνησος προβέ-
 βληται ῥαχιώδεις ἀκτὰς ἐχούσας καὶ κοιλάδας τινὰς
 ὥσανεὶ βόθρους πετρίνους, οὓς καλοῦσι χοινικίδας·
 πληροῦνται δὲ οὗτοι μετεωρισθείσης τῆς θαλάττης,
 ὥς καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εὐπρόσιτον τὸ χωρίον καὶ διὰ 20
 τὸ πᾶσαν τὴν τῆς πέτρας ἐπιφάνειαν ἔχινώδη καὶ ἀνε-
 πίβατον εἶναι γυμνῷ ποδί· ἄνωθεν μέντοι καὶ ὑπὲρ
 τῆς πόλεως εὐγῶν ἔστι τὸ ἔδαφος καὶ ἀγροκηπίοις κε-
 C.546 κόσμηται πυκνοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ προάστεια. αὐτὴ
 δ' ἡ πόλις τετείχισται καλῶς, καὶ γυμνασίῳ δὲ καὶ ἀγο- 25
 ρᾷ καὶ στοαῖς κεκόσμηται λαμπρῶς. τοιαύτη δὲ οὕσα
 δις ὅμως ἑάλω, πρότερον μὲν τοῦ Φαρνάκου παρὰ δό-
 ξαν αἰφνιδίως ἐπιπεσόντος, ὕστερον δὲ ὑπὸ Λευκόλ-
 λου καὶ τοῦ ἐγκαθημένου τυράννου καὶ ἐντὸς ἅμα καὶ
 ἐκτὸς πολιορκουμένη· ὁ γὰρ ἐγκατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ 30
 βασιλέως φρούραρχος Βακχίδης ὑπονοῶν αἰεὶ τινα προ-
 δοσίαν ἐκ τῶν ἐνδοθεν καὶ πολλὰς αἰκίας καὶ σφα-

γὰς ποιῶν, ἀπαγορεῦσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησε
 πρὸς ἄμφω μὴτ' ἀμύνασθαι δυναμένους γενναίως
 μῆτε προσθέσθαι κατὰ συμβάσεις. ἐάλωσαν δ' οὖν·
 καὶ τὸν μὲν ἄλλον κόσμον τῆς πόλεως διεφύλαξεν ὁ
 5 Λεύκολλος, τὴν δὲ τοῦ Βιλλάρου σφαῖραν ἦρε καὶ τὸν
 Αὐτόλυκον, Σθένιδος ἔργον, ὃν ἐκεῖνοι οἰκιστὴν ἐνό-
 μιζον καὶ ἐτίμων ὡς θεόν· ἦν δὲ καὶ μαντεῖον αὐτοῦ·
 δοκεῖ δὲ τῶν Ἰάσονι συμπλευσάντων εἶναι καὶ κατα-
 σχεῖν τοῦτον τὸν τόπον. εἶθ' ὕστερον Μιλήσιοι τὴν
 10 εὐφυῖαν ἰδόντες καὶ τὴν ἀσθένειαν τῶν ἐνοικούντων
 ἐξιδιάσαντο καὶ ἐποίκους ἔστειλαν· νυνὶ δὲ καὶ Ῥω-
 μαίων ἀποικίαν δέδεκται, καὶ μέρος τῆς πόλεως καὶ τῆς
 χώρας ἐκείνων ἐστί. διέχει δὲ τοῦ μὲν Ἱεροῦ τρισχιλί-
 ος καὶ πεντακοσίους, ἀφ' Ἡρακλείας δὲ δισχιλίους,
 15 Καράμβεως δὲ ἑπτακοσίους σταδίους. ἄνδρας δὲ ἐξή-
 νεγκεν ἀγαθοὺς, τῶν μὲν φιλοσόφων Διογένη τὸν κυ-
 νικὸν καὶ Τιμόθεον τὸν Πατρίωνα, τῶν δὲ ποιητῶν
 Δίφιλον τὸν κωμικόν, τῶν δὲ συγγραφέων Βάτωνα
 τὸν πραγματευθέντα τὰ Περσικά.
 20 Ἐντεῦθεν δ' ἐφεξῆς ἡ τοῦ Ἄλως ἐκβολὴ ποτα- 12
 μοῦ· ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῶν ἁλῶν ἃς παραρρεῖ· ἔχει
 δὲ τὰς πηγὰς ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ τῆς Ποντικῆς
 πλησίον κατὰ τὴν Καμισηνήν, ἐνεχθεὶς δ' ἐπὶ δύοσιν
 πολὺς, εἴτ' ἐπιστρέψας πρὸς τὴν ἄρκτον διὰ τε Γαλα-
 25 τῶν καὶ Παφλαγόνων ὁρίζει τούτους τε καὶ τοὺς Λευ-
 κοσύρους. ἔχει δὲ καὶ ἡ Σινωπῆτις καὶ πᾶσα ἡ μέχρι
 Βιθυνίας ὁρεινὴ ἡ ὑπερκειμένη τῆς λεχθείσης παρα-
 λίας ναυπηγήσιμον ὕλην ἀγαθὴν καὶ εὐκατακόμιστον.
 ἡ δὲ Σινωπῆτις καὶ σφένδαμνον φῦει καὶ ὀροκάρουν,
 30 ἐξ ὧν τὰς τραπέζας τέμνουσιν· ἅπασα δὲ καὶ ἐλαιόφυ-
 τός ἐστιν ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης γεωργομένη.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἄλως ἡ Γαζηλωνίτις 13

ἔστι μέχρι τῆς Σαραμηνῆς, εὐδαίμων χώρα καὶ πεδιάς
 πᾶσα καὶ πάμφορος· ἔχει δὲ καὶ προβατεῖαν ὑποδι-
 φθέρου καὶ μαλακῆς ἐρέας, ἥς καθ' ὅλην τὴν Καππα-
 δοκίαν καὶ τὸν Πόντον σφόδρα πολλὴ σπάνις ἐστὶ· γί-
 C.547νονται δὲ καὶ ζόρκες, ὧν ἀλλαχοῦ σπάνις ἐστὶ. ταύτης 5
 δὲ τῆς χώρας τὴν μὲν ἔχουσιν Ἀμισηνοί, τὴν δ' ἔδωκε
 Διοτάρῳ Πομπήιος, καθάπερ καὶ τὰ περὶ Φαρνακίαν
 καὶ τὴν Τραπεζουσίαν μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς μικρᾶς
 Ἀρμενίας· καὶ τούτων ἀπέδειξεν αὐτὸν βασιλέα, ἔχοντα
 καὶ τὴν πατρῴαν τετραρχίαν τῶν Γαλατῶν, τοὺς Το- 10
 λιστοβωγίους. ἀποθανόντος δ' ἐκείνου πολλὰ διαδο-
 χαι τῶν ἐκείνου γερόνασι.

14 Μετὰ δὲ τὴν Γαζηλῶνα ἡ Σαραμηνὴ καὶ Ἀμισὸς
 πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῆς Σινώπης περὶ ἑνακο-
 σίους σταδίους. φησὶ δ' αὐτὴν Θεόπομπος πρῶτους 15
 Μιλησίους κτίσαι· Καππαδόκων ἄρχοντα, τρί-
 τον δ' ὑπ' Ἀθηνοκλέους καὶ Ἀθηναίων ἐποικισθεῖσαν
 Πειραιᾶ μετονομασθῆναι. καὶ ταύτην δὲ κατέσχον οἱ
 βασιλεῖς, ὁ δ' Εὐπάτωρ ἐκόσμησεν ἱεροῖς καὶ προσέ-
 κτισε μέρος. Δεύκολλος δὲ καὶ ταύτην ἐπολιόρησεν, 20
 εἰδ' ὕστερον Φαρνάκης ἐκ Βοσπόρου διαβάς· ἐλευθε-
 ρωθεῖσαν δ' ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ παρέδωκεν Ἀν-
 τώνιος βασιλεῦσιν· εἰδ' ὁ τύραννος Στράτων κακῶς
 αὐτὴν διέθηκεν· εἰτ' ἡλευθερώθη πάλιν μετὰ τὰ Ἀκτι-
 ακὰ ὑπὸ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, καὶ νῦν εὖ συνέ- 25
 στηκεν. ἔχει δὲ τὴν τε ἄλλην χώραν καλὴν καὶ τὴν Θε-
 μίσκυραν τὸ τῶν Ἀμαζόνων οἰκητήριον, καὶ τὴν Σι-
 δήνην.

15 Ἔστι δὲ ἡ Θεμίσκυρα πεδίον τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ πε-
 λάγους κλυζόμενον, ὅσον ἐξήκοντα σταδίους τῆς πό- 30
 λεως διέχον, τῇ δ' ὑπὸ τῆς ὀρεινῆς εὐδένδρου καὶ δι-
 αρρύτου ποταμοῖς ἀντόθεν τὰς πηγὰς ἔχουσιν. ἐκ μὲν

οὖν τούτων πληρουμένος ἀπάντων εἰς ποταμὸς δι-
 ἐξιεισι τὸ πεδῖον Θερμώδων καλούμενος· ἄλλος δὲ τού-
 τῳ πάρισος ῥέων ἐκ τῆς καλουμένης Φαναροίας τὸ αὐτὸ
 διέξιεισι πεδῖον· καλεῖται δὲ Ἴρις. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν
 5 αὐτῷ τῷ Πόντῳ, ῥυεῖς δὲ διὰ πόλεως μέσης Κομάνων
 τῶν Ποντικῶν καὶ διὰ τῆς Δαξιμωνίτιδος εὐδαίμονος
 πεδίου πρὸς δύσιν, εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἄρκτους
 παρ' αὐτὰ τὰ Γαζίουρα, παλαιὸν βασίλειον, νῦν δ'
 ἔρημον· εἴτα ἀνακάμπει πάλιν πρὸς ἑὼ παραλαβὼν
 10 τὸν τε Σκύλακα καὶ ἄλλους ποταμούς, καὶ παρ' αὐτὸ
 τὸ τῆς Ἀμασειας ἐνεχθεὶς τεῖχος, τῆς ἡμετέρας πατρί-
 δος, πόλεως ἐρυμνοτάτης, εἰς τὴν Φανάροϊαν πρόει-
 σιν· ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν ὁ Λύκος αὐτῷ τὰς ἀρχὰς
 ἐξ Ἀρμενίας ἔχων γίνεται καὶ αὐτὸς Ἴρις· εἴθ' ἡ Θε-
 15 μίσκυρα ὑποδέχεται τὸ ρεῦμα καὶ τὸ Ποντικὸν πέλα-
 γος. διὰ δὲ τοῦτο ἐνδροσὸν ἔστι καὶ ποάξον αἰεὶ τὸ πε-
 δῖον τοῦτο τρέφειν ἀγέλας βοῶν τε ὁμοίως καὶ ἵππων
 δυνάμενον, σπόρον δὲ πλεῖστον δέχεται τὸν ἐκ τῆς ἐλύ-
 μου καὶ κέγχρου, μᾶλλον δὲ ἀνέκλειπτον· αὐχμοῦ γάρ
 20 ἔστι κρείττων ἢ εὐνδρία παντός, ὥστ' οὐδὲ λιμὸς κα-
 C.548 θικνεῖται τῶν ἀνθρώπων τούτων οὐδ' ἅπαξ· τοσαύ-
 την δ' ὀπώραν ἐκδίδωσιν ἢ παρόρειος τὴν αὐτοφυῆ
 καὶ ἀγρίαν σταφυλῆς τε καὶ ὄχνης καὶ μήλου καὶ τῶν
 καρπωδῶν ὥστε κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ὥραν ἀφθόνης
 25 εὐπορεῖν τοὺς ἐξιόντας ἐπὶ τὴν ὕλην, τοτὲ μὲν ἔτι κρε-
 μαμένων τῶν καρπῶν ἐν τοῖς δένδρεσι, τοτὲ δ' ἐν τῇ
 πεπτωκυῖα φυλλάδι καὶ ὑπ' αὐτῇ κειμένων βαθεία καὶ
 πολλῇ κεχυμένῃ. συχναὶ δὲ καὶ θῆραι παντοίων ἀγρευ-
 μάτων διὰ τὴν εὐπορίαν τῆς τροφῆς.

30 Μετὰ δὲ τὴν Θεμίσκυραν ἔστιν ἡ Σιδήνη, πεδῖον 16
 εὐδαίμον, οὐχ ὁμοίως δὲ κατάρρυτον, ἔχον χωρία
 ἐρυμνὰ ἐπὶ τῇ παραλίᾳ, τὴν τε Σιδήν ἀφ' ἧς ὠνομά-

σθη Σιδήνην, καὶ Χάβακα καὶ Φάβδα· μέχρῃ μὲν δὴ δεῦρο Ἀμισσηνῇ. ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἄξιοι μνήμης κατὰ παιδείαν ἐνταῦθα μαθηματικοὶ μὲν Δημήτριος ὁ τοῦ Ῥαθηνοῦ καὶ Διονυσόδωρος ὁμώνυμος τῷ Μηλίῳ γεωμέτρῃ, γραμματικὸς δὲ Τυραννίων οὗ ἡμεῖς ἠκροασάμεθα.

- 17 Μετὰ δὲ τὴν Σιδήνην ἡ Φαρνακία ἐστὶν ἐρυμνὸν πόλισμα, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Τραπεζοῦς πόλις Ἑλληνίς, εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Ἀμισοῦ περὶ δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους ἐστὶν ὁ πλοῦς· εἴτ' ἐνθεν εἰς Φᾶσιν χίλιοι 10 πον καὶ τετρακόσιοι, ὥστε οἱ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ μέχρῃ Φάσιδος περὶ ὀκτακισχιλίους σταδίους εἶδιν ἢ μικρῷ πλείους ἢ ἐλάττους. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ἀπὸ Ἀμισοῦ πλέουσιν ἡ Ἡράκλειος ἄκρα πρῶτον ἐστίν, εἴτ' ἄλλη ἄκρα Ἰασόνιον καὶ ὁ Γενήτης, εἴτα Κοτύωρα 15 πολίχνη ἐξ ἧς συνωκίσθη ἡ Φαρνακία, εἴτ' Ἰσχόπολις κατερηριμμένη, εἴτα κόλπος ἐν ᾧ Κερασοῦς τε καὶ Ἑρμώνασσα κατοικίαι μέτραι, εἴτα τῆς Ἑρμωνάσσης πλησίον ἡ Τραπεζοῦς, εἴθ' ἡ Κολχίς· ἐνταῦθα δὲ πον ἐστὶ καὶ Ζυγόπολις τις λεγόμενη κατοικία. περὶ μὲν 20 οὖν τῆς Κολχίδος εἴρηται καὶ τῆς ὑπερκειμένης παραλίας.

- 18 Τῆς δὲ Τραπεζοῦντος ὑπέρεκινται καὶ τῆς Φαρνακίας Τιβαρανοὶ τε καὶ Χαλδαῖοι καὶ Σάννοι, οὓς πρότερον ἐκάλουν Μάκρωνας, καὶ ἡ μικρὰ Ἀρμενία· 25 καὶ οἱ Ἀππᾶται δὲ πῶς πλησιάζουσι τοῖς χωρίοις τούτοις οἱ πρότερον Κερκῖται. διήκει δὲ διὰ τούτων ὁ τε Σκυδίσσης ὄρος τραχύτατον συνάπτει τοῖς Μοσχικοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ τῆς Κολχίδος, οὗ τὰ ἄκρα κατέχουσιν οἱ Ἑπτακωμηταί, καὶ ὁ Παρναύδης ὁ μέχρῃ τῆς μικρᾶς 30 Ἀρμενίας ἀπὸ τῶν κατὰ Σιδήνην καὶ Θεμισκυραν τόπων διατείνων καὶ ποιῶν τὸ ἐωθινὸν τοῦ Πόντου πλευ-

ρόν. εἰσὶ δ' ἅπαντες μὲν οἱ ὄρειοι τούτων ἄγριοι τε—C.549
 λέως, ὑπερβέβληνται δὲ τοὺς ἄλλους οἱ Ἑπτακωμήται·
 τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ δένδρεσιν ἢ πυργίοις οἰκοῦσι, διὸ καὶ
 Μοσυνοίκους ἐκάλουν οἱ παλαιοί, τῶν πύργων μοσύν-
 5 νων λεγομένων. ζῶσι δ' ἀπὸ θηρείων σαρκῶν καὶ τῶν
 ἀκροδρόων, ἐπιτίθενται δὲ καὶ τοῖς ὁδοιποροῦσι κα-
 ταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἰκρίων. οἱ δὲ Ἑπτακωμήται
 τρεῖς Πομπηίου σπείρας κατέκοψαν διεξιούσας τὴν
 ὄρεινὴν, κεράσαντες κρατῆρας ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ μαι-
 10 νομένου μέλιτος, ὃ φέρουσιν οἱ ἀκρεμόνες τῶν δέν-
 δρων· πιοῦσι γὰρ καὶ παρακόψασιν ἐπιθέμενοι ὄξα-
 δίως διεχειρίσαντο τοὺς ἀνθρώπους. ἐκαλοῦντο δὲ
 τούτων τινὲς τῶν βαρβάρων καὶ Βύζηρες.

Οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομά- 19
 15 ζοντο, καθ' οὓς μάλιστα ἡ Φαρνακία ἴδρυνται, κατὰ
 θάλατταν μὲν ἔχουσα εὐφυῖαν τὴν ἐκ τῆς πηλαμυδείας
 (πρώτιστα γὰρ ἀλίσκεται ἐνταῦθα τὸ ὄψον τοῦτο), ἐκ
 δὲ τῆς γῆς τὰ μέταλλα νῦν μὲν σιδήρου πρότερον δὲ
 καὶ ἀργύρου. ὅλως δὲ κατὰ τοὺς τόπους τούτους ἡ πα-
 20 ραλία στενὴ τελέως ἐστίν· ὑπέρεκειται γὰρ εὐθύς τὰ
 ὄρη μετὰλλων πλήρη καὶ θρυμῶν, γεωργεῖται δ' οὐ
 πολλά· λείπεται δὴ τοῖς μὲν μεταλλευταῖς ἐκ τῶν με-
 τάλλων ὁ βίος, τοῖς δὲ θαλαττουργοῖς ἐκ τῆς ἀλιείας
 καὶ μάλιστα τῶν πηλαμύδων καὶ τῶν δελφίνων· ἐπακο-
 25 λουθοῦντες γὰρ ταῖς ἀγέλαις τῶν ἰχθύων, κορδύλης τε
 καὶ θύννης καὶ αὐτῆς τῆς πηλαμύδος, πιαίνονται τε καὶ
 εὐάλωτοι γίνονται διὰ τὸ πλησιάζειν τῇ γῇ προαλέστε-
 ρον δελεαζόμενοι * οὓς μόνοι οὗτοι κατακόπτουσι τοὺς
 δελφίνας καὶ τῷ στέατι πολλῷ χρῶνται πρὸς ἅπαντα.

30 Τούτους οὖν οἶμαι λέγειν τὸν ποιητὴν Ἀλιζώνους καὶ
 ἐν τῷ μετὰ τοὺς Παφλαγόνους καταλόγῳ „αὐτὰρ Ἀλι-
 „ζώνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον τηλόθεν ἐξ Ἀλύ-

„βης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ ἤτοι τῆς γραφῆς
 μετατεθείσης ἀπὸ τοῦ „τηλόθεν ἐκ Χαλύβης,“ ἢ τῶν
 ἀνθρώπων πρότερον Ἀλύβων λεγομένων ἀντὶ Χαλύ- 5
 βων· οὐ γὰρ νῦν μὲν δυνατὸν γέγονεν ἐκ Χαλύβων
 Χαλδαίους λεχθῆναι, πρότερον δ' οὐκ ἔνῃν ἀντὶ Ἀλύ- 5
 βων Χάλυβας, καὶ ταῦτα τῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις
 πολλὰς δεχομένων καὶ μάλιστα ἐν τοῖς βαρβάροις·
 Σύντιες γὰρ ἐκαλοῦντό τινες τῶν Θρακῶν, εἶτα Σιντοί,
 εἶτα Σάιοι, παρ' οἷς φησιν Ἀρχίλοχος τὴν ἀσπίδα ῥί-
 ψαι „ἀσπίδα μὲν Σαῖων τις ἀνείλετο, τὴν παρὰ θά- 10
 „μνῳ ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“ οἱ δ'
 C.550 αὐτοὶ οὗτοι Σαπαῖοι νῦν ὀνομάζονται· πάντες γὰρ
 οὗτοι περὶ Ἀβδηρα τὴν οἰκησιν εἶχον καὶ τὰς περὶ Αἴ-
 μνον νήσους· ὁμοίως δὲ καὶ Βρυῖοι καὶ Βρύγες καὶ
 Φρύγες οἱ αὐτοί, καὶ Μυσοὶ καὶ Μαίονες καὶ Μήονες· 15
 οὐ χρειὰ δὲ πλεονάζειν. ὑπονοεῖ δὲ καὶ ὁ Σκήψιος τὴν
 τοῦ ὀνόματος μετάπτωσιν ἐξ Ἀλύβων εἰς Χάλυβας, τὰ
 δ' ἐξῆς καὶ τὰ συναρδὰ οὐ νοῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τίνος
 Ἀλιζώνους εἶρηκε τοὺς Χάλυβας, ἀποδοκιμάζει τὴν
 δόξαν· ἡμεῖς δ' ἀντιπαραθέντες τῇ ἡμετέρᾳ τὴν ἐκεί- 20
 21 νου καὶ τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις σκοπῶμεν. οἱ μὲν
 [οὗν] μεταγράφουσιν „Ἀλαζώνων“ οἱ δ' „Ἀμαζώνων“
 ποιοῦντες, τὸ δ' „ἐξ Ἀλύβης“ „ἐξ Ἀλόπης“ ἢ „ἐξ Ἀλό-
 „βης,“ τοὺς μὲν Σκύθας Ἀλαζῶνας φάσκοντες ὑπὲρ
 τὸν Βορυσθένη καὶ Καλλιπίδας καὶ ἄλλα ὀνόματα, 25
 ἅπερ Ἑλλάνικός τε καὶ Ἡρόδοτος καὶ Εὐδοξος κατε-
 φλυάρησαν ἡμῶν, τοὺς δ' Ἀμαζῶνας μεταξὺ Μυσίας
 καὶ Καρίας καὶ Λυδίας, καθάπερ Ἐφορος νομίζει, πλη-
 σίον Κύμης τῆς πατρίδος αὐτοῦ· καὶ τοῦτο μὲν ἔχε-
 ταί τινος λόγου τυχὸν ἴσως· εἴη γὰρ ἂν λέγων τὴν ὑπὸ 30

* 15 post Μυσοὶ: καὶ Μέρονες

τῶν Αἰολέων καὶ Ἰώνων οἰκισθεῖσαν ὕστερον, πρότε-
 ρον δ' ὑπὸ Ἀμαζόνων, [ᾧν] καὶ ἐπωνύμους πόλεις τι-
 νὰς εἶναι φασι· καὶ γὰρ Ἐφεσον καὶ Σμύρναν καὶ Κύ-
 μην καὶ Μύριναν. ἥ δὲ Ἀλύβη ἢ ὥς τινες Ἀλόπη ἢ
 5 Ἀλόβη πῶς ἂν ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἐξητάζετο; πῶς
 δὲ τηλόθεν; πῶς δ' ἡ τοῦ ἀργύρου γενέσθλη;

Ταῦτα μὲν ἀπολύεται τῇ μεταγραφῇ· γράφει γὰρ 22
 οὕτως „αὐτὰρ Ἀμαζώνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἦρ-
 „χον, ἐλθόντ' ἐξ Ἀλόπης, ὅθ' Ἀμαζονίδων γένος ἐστί.“
 10 ταῦτα δ' ἀπολυσάμενος εἰς ἄλλο ἐμπέπτωκε πλάσμα·
 οὐδαμοῦ γὰρ ἐνθάδε εὐρίσκεται Ἀλόπη· καὶ ἡ μετα-
 γραφὴ δὲ παρὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχαίων πί-
 στιν καινοτομουμένη ἐπὶ τοσοῦτον σχεδιασμῷ ἔοικεν.
 ὁ δὲ Σκήψιος οὔτε τὴν τούτου δόξαν ἔοικεν ἀποδεξά-
 15 μενος οὔτε τῶν περὶ τὴν Παλλήνην τοὺς Ἀλιζώνους
 ὑπολαβόντων, ᾧν ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς.
 ὁμοίως διαπορεῖ καὶ πῶς ἐκ τῶν ὑπὲρ τὸν Βορυσθένην
 νομάδων ἀφῆχθαι συμμαχίαν τοῖς Τρωσί τις νομίσειεν,
 ἐπαινεῖ δὲ μάλιστα τὴν Ἑκαταίου τοῦ Μιλησίου καὶ
 20 Μενεκράτους τοῦ Ἐλαΐτου τῶν Ξενοκράτους γνωρί-
 μων ἀνδρὸς δόξαν καὶ τὴν Παλαιφάτου, ᾧν ὁ μὲν ἐν
 γῆς περιόδῳ φησὶν „ἐπὶ δ' Ἀλαζία πόλι ποταμὸς Ὀδρύ-
 „σης ῥέων διὰ Μυγδονίης πεδίου ἀπὸ δύσιος ἐκ τῆς
 „λίμνης τῆς Δασκυλίτιδος ἐς Ῥύνδακον ἐσβάλλει.“ ἔρη-C.551
 25 μον δὲ εἶναι νῦν τὴν Ἀλαζίαν λέγει, κώμας δὲ πολλὰς
 τῶν Ἀλαζώνων οἰκεῖσθαι, δι' ᾧν Ὀδρύσης ῥεῖ, ἐν δὲ
 ταύταις τὸν Ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ
 μάλιστα κατὰ τὴν ἐφορίαν τῶν Κυζικηνῶν. ὁ δὲ Με-
 νεκράτης ἐν τῇ Ἑλλησποντιακῇ περιόδῳ ὑπερκεῖσθαι
 30 λέγει τῶν περὶ τὴν Μύρλειαν τόπων ὀρεινὴν συνεχῇ,
 ἣν κατῴκει τὸ τῶν Ἀλιζώνων ἔθνος· δεῖ δέ, φησί,
 γράφειν ἐν τοῖς δύο λάβδα, τὸν δὲ ποιητὴν ἐν τῷ ἐνὶ

γράφειν διὰ τὸ μέτρον. ὁ δὲ Παλαίφατος φησιν ἐξ Ἀλα-
ζώνων τῶν ἐν τῇ Ἀλόπῃ οἰκούντων, νῦν δὲ Ζελεία, τὸν
Ὀδίων καὶ τὸν Ἐπίστροφον στρατεῦσαι. τί οὖν ἄξιον
ἐπαινεῖν τὰς τούτων δόξας; χωρὶς γὰρ τοῦ τὴν ἀρχαίαν
γραφὴν καὶ τούτους κινεῖν οὔτε τὰ ἀργυρεῖα δεικνύ- 5
ουσιν, οὔτε ποῦ τῆς Μυρλεάτιδος Ἀλόπῃ ἐστίν, οὔτε
πῶς οἱ ἐνθένδε ἀφιγμένοι εἰς Ἴλιον τηλόθεν ἦσαν, εἰ
καὶ δοθείη Ἀλόπην τινὰ γεγονέναι ἢ Ἀλαξίαν· πολὺ
γὰρ δὴ ταῦτα ἐγγυτέρω ἐστὶ τῇ Τρωάδι ἢ τὰ περὶ Ἐφε-
σον. ἀλλ' ὅμως τοὺς περὶ Πύγελα λέγοντας τοὺς Ἀμα- 10
ζώνας μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Μαγνησίας καὶ Προήνης
φλυαρεῖν φησὶν ὁ Δημήτριος· τὸ γὰρ „τηλόθεν“ οὐκ
ἐφαρμόττειν τῷ τόπῳ· πόσῳ οὖν μᾶλλον οὐκ ἐφαρ-
μόττει τῷ περὶ Μυσίαν καὶ Τευθρανίαν;

- 23 Νῆ Δία, ἀλλά φησι δεῖν ἓνα καὶ ἀκύρως προστι- 15
θέμενα δέχεσθαι, ὥς καὶ „τῇλ' ἐξ Ἀσκανίης“ καὶ „Ἀρ-
„ναῖος δ' ὄνομ' ἔσκε, τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ,“ καὶ
„εἴλετο δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ Πηνελόπῃ.“
δεδόσθω δὴ καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἐκεῖνα οὐ δοτέα, οἷς προσ-
έχων ὁ Δημήτριος οὐδὲ τοῖς ὑπολαβούσι δεῖν ἀκούειν 20
„τηλόθεν ἐκ Χαλύβης“ πιθανῶς ἀντεΐρηκε. συγχωρή-
σας γὰρ ὅτι, εἰ καὶ μὴ ἔστι νῦν ἐν τοῖς Χάλυψι τὰ ἀρ-
γυρεῖα, ὑπάρξαι γε ἐνεδέχετο, ἐκεῖνό γε οὐ συγχωρεῖ
ὅτι καὶ ἐνδοξα ἦν καὶ ἄξια μνήμης, καθάπερ τὰ σιδη-
ρεῖα. τί δὲ κωλύει, φαίη τις ἄν, καὶ ἐνδοξα εἶναι, καθά- 25
περ καὶ τὰ σιδηρεῖα; ἢ σιδήρου μὲν εὐπορία τόπον ἐπι-
φανῇ δύναται ποιεῖν, ἀργύρου δ' οὐ; τί δ' εἰ μὴ κατὰ
τοὺς ἥρωας, ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον εἰς δόξαν ἀφίκτο τὰ
ἀργυρεῖα, ἄρα μέμψαιτό τις ἄν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ποι-
ητοῦ; πῶς οὖν εἰς τὸν ποιητὴν ἢ δόξα ἀφίκετο; πῶς 30

δ' ἢ τοῦ ἐν τῇ Τεμέσῃ χαλκοῦ τῇ Ἰταλιώτιδι; πῶς δ' ἢ τοῦ Θηβαϊκοῦ πλούτου τοῦ κατ' Αἴγυπτον; καίτοι διπλάσιον σχεδόν τι διέχοντα τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν ἢ τῶν Χαλδαίων. ἀλλ' οὐδ' οἷς συνηγορεῖ, τούτοις 5 ὁμολογεῖ· τὰ γὰρ περὶ τὴν Σκῆψιν τοποθετῶν τὴν C.552 ἑαυτοῦ πατρίδα, πλησίον τῆς Σκήψεως καὶ τοῦ Αἰσῆ-
που Νέαν κώμην καὶ Ἀργυρίαν λέγει καὶ Ἀλαξονίαν. ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ ἔστι, πρὸς ταῖς πηγαῖς ἂν εἴη τοῦ Αἰσῆπου. ὁ δὲ Ἐκαταῖος λέγει ἐπέκεινα τῶν ἐκβολῶν
10 αὐτοῦ, ὃ τε Παλαίφατος πρότερον μὲν Ἀλόπην οἰκεῖν φήσας νῦν δὲ Ζέλειαν, οὐδὲν ὅμοιον λέγει τούτοις. εἰ δ' ἄρα ὁ Μενεκράτης, καὶ οὐδ' οὗτος τὴν Ἀλόπην ἢ Ἀλόβην ἢ ὅπως ποτὲ βούλονται γράφειν φράζει ἥτις ἐστίν, οὐδ' αὐτὸς ὁ Δημήτριος.

15 Πρὸς Ἀπολλόδωρον δὲ περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ 24 Τρωικῷ διακόσμῳ διαλεγόμενον πολλὰ μὲν εἰρηται πρότερον, καὶ νῦν δὲ λεκτέον. οὐ γὰρ οἶεται δεῖν δέχε-
σθαι τοὺς Ἀλιζώνους ἐκτὸς τοῦ Ἄλυσ· μηδεμίαν γὰρ συμμαχίαν ἀφῖχθαι τοῖς Τρωσὶν ἐκ τῆς περαίας τοῦ
20 Ἄλυσ. πρῶτον τοίνυν ἀπαιτήσομεν αὐτὸν τίνες εἰσὶν οἱ ἐντὸς τοῦ Ἄλυσ Ἀλιζῶνοι, οἱ καὶ „τηλόθεν ἐξ Ἀλύ-
„βης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ οὐ γὰρ ἔξει λέγειν· ἔπειτα τὴν αἰτίαν δι' ἣν οὐ συγχωρεῖ καὶ ἐκ τῆς περαίας ἀφῖχθαί τινα συμμαχίαν· καὶ γὰρ εἰ τὰς ἄλλας ἐντὸς εἰ-
25 ναι τοῦ ποταμοῦ πάσας συμβαίνει πλὴν τῶν Θρακῶν, μίαν γε ταύτην οὐδὲν ἐκώλυε πέραθεν ἀφῖχθαι ἐκ τῆς ἐπέκεινα τῶν Λευκοσύρων. ἢ πολεμήσοντας μὲν ἦν δυνατὸν διαβαίνειν ἐκ τῶν τόπων τούτων καὶ τῶν ἐπέ-
κεινα, καθάπερ τὰς Ἀμαζόνας καὶ Τρῆρας καὶ Κιμμε-
30 ρίους φασί, συμμαχήσοντας δ' ἀδύνατον; αἱ μὲν οὖν Ἀμαζόνες οὐ συνεμάχουν διὰ τὸ τὸν Πρίαμον πολεμῆ-
σαι πρὸς αὐτὰς συμμαχοῦντα τοῖς Φρυξὶν „ἡματι τῷ

„ὅτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι“ φησὶν ὁ Πρίαμος
 „καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.“
 οἱ δ' ὁμοροῦντες αὐταῖς, οὔθ' οὔτως ἄπωθεν ὄντες
 ὥστε χαλεπὴν εἶναι τὴν ἐκείθεν μετὰπεμψιν οὔτ' ἔχ-
 θράς ὑποκειμένης, οὐδὲν ἐκωλύοντο οἶμαι συμμαχεῖν. 5

25 Ἀλλ' οὐδὲ δόξαν ἔχει τοιαύτην τῶν παλαιῶν εἰ-
 πεῖν ὡς συμφωνούντων ἀπάντων μηδένας ἐκ τῆς πε-
 ραίας τοῦ Ἄλως κοινωνῆσαι τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.
 πρὸς τοῦναντίον δὲ μῖλλον εὗροι τις ἂν μαρτυρίας·
 Μαιάνδριος γοῦν ἐκ τῶν Λευκοσύρων φησὶ τοὺς Ἐνε- 10
 τοὺς ὀρμηθέντας συμμαχεῖν τοῖς Τρωσίν, ἐκείθεν
 δὲ μετὰ τῶν Θρακῶν ἀπᾶραι καὶ οἰκῆσαι περὶ τὸν τοῦ
 Ἀδρίου μυχόν, τοὺς δὲ μὴ μετασχόντας τῆς στρατείας
 Ἐνετοὺς Καππάδοκας γενέσθαι. συνηγορεῖν δ' ἂν
 δόξειε τῷ λόγῳ τούτῳ, διότι πᾶσα ἡ πλησίον τοῦ Ἄλυ- 15

C.5530ς Καππαδοκία ὅση παρατείνει τῇ Παφλαγονίᾳ ταῖς
 δυσὶ χοῖται διαλέκτοις καὶ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζει τοῖς
 Παφλαγονικοῖς, Βάγας καὶ Βιάσας καὶ Αἰνιάτης καὶ
 Ῥατώτης καὶ Ζαρδῶκης καὶ Τίβιος καὶ Γάσυς καὶ Ὀλί-
 γαςυς καὶ Μάνης· ταῦτα γὰρ ἐν τε τῇ Φαξημωνίτιδι 20
 καὶ τῇ Πιμωλισίτιδι καὶ τῇ Γαξηλωνίτιδι καὶ Γαζακηνηῇ
 καὶ ἄλλαις πλείσταις χώραις ἐπιπολάζει τὰ ὀνόματα.
 αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος παρατίθησι τὸ τοῦ Ζηνοδό-
 του ὅτι γράφει „ἐξ Ἐνετῆς, ὅθεν ἡμιόνων γένος
 „ἄγροτεράων.“ ταύτην δὲ φησιν Ἐκαταῖον τὸν Μι- 25
 λήσιον δέχεσθαι τὴν Ἀμισόν· ἡ δ' Ἀμισὸς εἰρηται διότι
 τῶν Λευκοσύρων ἐστὶ καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἄλως.

26 Εἰρηται δ' αὐτῷ που καὶ διότι ὁ ποιητὴς ἱστορίαν
 εἶχε τῶν Παφλαγόνων τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ παρὰ τῶν
 περὶ διελθόντων τὴν χώραν, τὴν παραλίαν δ' ἡγνόει, 30
 καθάπερ καὶ τὴν ἄλλην τὴν Ποντικὴν· ὠνόμαξε γὰρ
 [ἂν] αὐτήν. τοῦναντίον δ' ἔστιν ἀναστρέψαντα εἰπεῖν

ἐκ τῆς περιοδείας ὁρμηθέντα τῆς ἀποδοθείσης νυνί,
 ὥς τὴν μὲν παραλίαν πᾶσαν ἐπελήλυθε καὶ οὐδὲν τῶν
 ὄντων τότε ἀξίων μνήμης παραλέλοιπεν· εἰ δ' Ἡρά-
 κλειαν καὶ Ἀμαστριν καὶ Σινώπην οὐ λέγει τὰς μήπω
 5 συνωκισμένας οὐδὲν θαυμαστόν· τὴν δὲ μεσόγαιαν
 οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ εἴρηκε. καὶ τὸ μὴ ὀνομάζειν δὲ
 πολλὰ τῶν γνωρίμων οὐκ ἀγνοίας ἐστὶ σημεῖον, ὅπερ
 καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεσημηνάμεθα· ἀγνοεῖν γὰρ
 αὐτὸν πολλὰ τῶν ἐνδόξων ἔφη περὶ τὸν Πόντον, οἶον
 10 ποταμοὺς καὶ ἔθνη· ὀνομάσαι γὰρ ἄν. τοῦτο δ' ἐπὶ
 μὲν τινων σφόδρα σημειωδῶν δοιή τις ἄν, οἶον Σκύ-
 θας καὶ Μαιῶτιν καὶ Ἰστρον. οὐ γὰρ διὰ σημείων μὲν
 τοὺς νομάδας εἴρηκε γαλακτοφάγους ἀβίους τε, δι-
 καιοτάτους ἀνθρώπους, καὶ ἔτι ἀγανοὺς ἱππημολγούς,
 15 Σκύθας δὲ οὐκ ἂν εἶπεν ἢ Σαυρομάτας ἢ Σαρμάτας, εἰ
 δὴ οὕτως ὠνομάζοντο [τότε] ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· οὐδ'
 ἂν Θρακῶν τε καὶ Μυσῶν μνησθεὶς τῶν πρὸς τῷ Ἰστρῷ
 αὐτὸν παρεσίγησε μέγιστον τῶν ποταμῶν ὄντα, καὶ ἄλ-
 λως ἐπιφόρως ἔχων πρὸς τὸ τοῖς ποταμοῖς ἀφορίζεσθαι
 20 τοὺς τόπους, οὐδ' ἂν Κιμμερίους λέγων παρῆκε τὸν
 Βόσπορον ἢ τὴν Μαιῶτιν.

Ἐπὶ δὲ τῶν μὴ οὕτω σημειωδῶν ἢ μὴ τότε ἢ μὴ 27
 πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τί ἂν τις μέμφοιτο; οἶον τὸν Τά-
 ναῖν δι' οὐδὲν ἄλλο γνωριζόμενον ἢ διότι τῆς Ἀσίας
 25 καὶ τῆς Εὐρώπης ὄριόν ἐστιν· ἀλλ' οὔτε τὴν Ἀσίαν C.554
 οὔτε τὴν Εὐρώπην ὠνόμαζόν πω οἱ τότε, οὐδὲ διή-
 ρητο οὕτως εἰς τρεῖς ἡπείρους ἢ οἰκουμένην· ὠνόμασε
 γὰρ ἄν που διὰ τὸ λίαν σημειῶδες, ὥς καὶ τὴν Λιβύην
 καὶ τὸν λίβα τὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Λιβύης πνέ-
 30 οντα· τῶν δ' ἡπείρων μήπω διωρισμένων οὐδὲ τοῦ
 Τανάιδος ἔδει καὶ τῆς μνήμης αὐτοῦ. πολλὰ δὲ καὶ
 ἀξιομνημόνευτα μὲν, οὐχ ὑπέδραμε δέ· πολὺ γὰρ δὴ

καὶ τὸ ἐπελευστικὸν εἶδος ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ἐν ταῖς
 πράξεσιν ἐστίν. ἐκ πάντων δὲ [τούτων καὶ] τῶν τοι-
 ούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι μοχθηρῶ σημείῳ χρῆται πᾶς ὁ
 ἐκ τοῦ μὴ λέγεσθαί τι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τὸ ἀγνοεῖσθαι
 ἐκεῖνο ὑπ' αὐτοῦ τεκμαιρόμενος. καὶ δεῖ διὰ πλειό- 5
 νων παραδειγμάτων ἐξελέγχειν αὐτὸ μοχθηρὸν ὄν.
 πολλῶ γὰρ αὐτῷ κέχρηται πολλοί. ἀνακρουστέον
 οὖν αὐτοὺς προφέροντας τὰ τοιαῦτα, εἰ καὶ ταυτολο-
 γήσομεν· οἷον ἐπὶ τῶν ποταμῶν εἰ τις λέγοι τῷ μὴ
 ὀνομάσθαι ἀγνοεῖσθαι εὐήθη φήσομεν τὸν λόγον· 10
 ὅπου γε οὐδὲ Μέλητα τὸν παρὰ τὴν Σμύρναν ῥέοντα
 ὀνόμακε ποταμόν, τὴν ὑπὸ τῶν πλείστων λεγομένην
 αὐτοῦ πατρίδα, Ἑρμον ποταμόν καὶ Ἄλλον ὀνομάζων,
 οὐδὲ Πακτωλὸν τὸν εἰς ταῦτ' οὗτοις ῥεῖθρον ἐμβάλ-
 λοντα, τὴν δ' ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Τιώλου ἔχοντα οὐ μέ- 15
 μνηται· οὐδ' αὐτὴν Σμύρναν λέγει, οὐδὲ τὰς ἄλλας
 τῶν Ἰώνων πόλεις καὶ τῶν Αἰολέων τὰς πλείστας, Μί-
 λητον λέγων καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον, οὐδὲ Αἰθαῖον
 τὸν παρὰ Μαγνησίαν ῥέοντα οὐδὲ δὴ Μαρσύαν τοὺς
 εἰς τὸν Μαίανδρον ἐκιδόντας, ἐκεῖνον ὀνομάζων καὶ 20
 πρὸς τούτοις „Ρῆσόν θ' Ἐπτάπορόν τε Κάρησόν τε
 „Ροδίον τε,“ καὶ τοὺς ἄλλους, ὧν οἱ πλείους ὀχρεῶν
 οὐκ εἰσι μείζους. πολλὰς τε χώρας ὀνομάζων καὶ πό-
 λεις τοτὲ μὲν καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ ὄρη συγκατα-
 λέγει τοτὲ δ' οὐ· τοὺς γοῦν κατὰ τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν 25
 Ἀττικὴν οὐ λέγει οὐδ' ἄλλους πλείους· ἔτι δὲ καὶ τῶν
 πόρρω μεμνημένος τῶν ἐγγὺς σφόδρα οὐ μέμνηται,
 οὐ δῆπου ἀγνοῶν αὐτοὺς γνωρίμους τοῖς ἄλλοις ὄν-
 τας· οὐδὲ δὴ τοὺς ἐγγὺς ἐπίσης, ὧν τοὺς μὲν ὀνομά-
 ζει τοὺς δὲ οὐ, οἷον Λυκίους μὲν καὶ Σολύμους, Μι- 30

9. post ταυτολογήσομεν: τὸν λόγον. 18. post λέγων: καὶ
 Σάμον

λύας δ' οὐ, οὐδὲ Παμφύλους οὐδὲ Πισίδας· καὶ Πα-
φλαγόνας μὲν καὶ Φρύγας καὶ Μυσούς, Μαριανδυ-
νοὺς δ' οὐ, οὐδὲ Θυνοὺς οὐδὲ Βιθυνοὺς οὐδὲ Βέ-
βρυκας· Ἀμαζόνων τε μέμνηται, Λευκοσύρων δ' οὐ,
5 οὐδὲ Σύρων οὐδὲ Καππαδόκων οὐδὲ Λυκαόνων, Φοί-
νικας καὶ Αἰγυπτίους καὶ Αἰθίοπας θρυλῶν· καὶ Ἀλή- C.555
ιον μὲν πεδίου λέγει καὶ Ἀρίμους, τὸ δὲ ἔθνος ἐν τῷ
ταῦτα σιγᾷ. ὁ μὲν δὴ τοιοῦτος ἔλεγχος ψευδῆς ἐστίν,
ὁ δ' ἀληθής, ὅταν δείκνυται ψεῦδος λεγόμενόν τι. ἀλλ'
10 οὐδ' ἐν τῷ τοιούτῳ κατορθῶν ἐδείχθη, ὅτε γε ἐθάρ-
ρησε πλάσματα λέγειν τοὺς ἀγανοὺς ἱππημολγοὺς
[καὶ] γαλακτοφάγους. τοσαῦτα καὶ πρὸς Ἀπολλόδω-
ρον· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἐξῆς περιήγησιν.

Ἐπεὶ μὲν δὴ τῶν περὶ Φαρνακίαν καὶ Τραπε- 28
15 ζοῦντα τόπων οἱ Τιβαρηνοὶ καὶ Χαλδαῖοι μέχρι τῆς μι-
κρᾶς Ἀρμενίας εἰσὶν. αὕτη δ' ἐστὶν εὐδαίμων ἱκανῶς
χώρα· δυνάσται δ' αὐτὴν κατεῖχον αἰεὶ, καθάπερ τὴν
Σωφηνήν, τοτὲ μὲν φίλοι τοῖς ἄλλοις Ἀρμενίοις ὄντες
τοτὲ δὲ ἰδιοπραγοῦντες· ὑπηκόους δ' εἶχον καὶ τοὺς
20 Χαλδαίους καὶ Τιβαρηνούς, ὥστε μέχρι Τραπεζοῦν-
τος καὶ Φαρνακίας διατείνειν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. αὐξη-
θεὶς δὲ Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ καὶ τῆς Κολχίδος κα-
τέστη κύριος καὶ τούτων ἀπάντων, Ἀντιπάτρου τοῦ
Σίσσιδος παραχωρήσαντος αὐτῷ. ἐπεμελήθη δὲ οὕτω
25 τῶν τόπων τούτων ὥστε πέντε καὶ ἑβδομήκοντα φρου-
ρια ἐν αὐτοῖς κατεσκευάσατο, οἷσπερ τὴν πλείστην
γάξαν * ἐνεχείρισε. τούτων δ' ἦν ἀξιολογώτατα ταῦ-
τα, Ὑδαρά καὶ Βασγοιδάριζα καὶ Σινορία, ἐπιπεφυ-
κὸς τοῖς ὄρεσις τῆς μεγάλης Ἀρμενίας χωρίον, διόπερ
0 Θεοφάνης Σινορίαν παρωνόμασεν. ἡ γὰρ τοῦ Παρ-
άδρου πᾶσα ὄρεινὴ τοιαύτας ἐπιτηδειότητας ἔχει πολ-
λὰς εὐνδρός τε οὖσα καὶ ὑλώδης καὶ ἀποτόμοις φά

ραρξὶ καὶ κρημνοῖς διειλημμένη πολλαχόθεν· ἐτετεί-
χιστο γοῦν ἐνταῦθα τὰ πλείστα τῶν γαζοφυλακίων,
καὶ δὴ καὶ τὸ τελευταῖον εἰς ταύτας κατέφυγε τὰς ἐσχα-
τίας τῆς Ποντικῆς βασιλείας ὁ Μιθριδάτης ἐπιόντος
Πομπηίου, καὶ τῆς Ἀκιλισηνῆς κατὰ Δάστειρα εὐν- 5
δρον ὅρος καταλαβόμενος (πλησίον δ' ἦν καὶ ὁ Εὐ-
φράτης ὁ διορίζων τὴν Ἀκιλισηνὴν ἀπὸ τῆς μικρᾶς
Ἀρμενίας) διέτριψε τέως ἕως πολιορκούμενος ἡναγ-
κάσθη φυγεῖν διὰ τῶν ὁρῶν εἰς Κολχίδα καὶ κειῖθεν εἰς
Βόσπορον. Πομπήιος δὲ περὶ τὸν τόπον τοῦτον πόλιν 10
ἔκτισεν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ Νικόπολιν, ἣ καὶ νῦν
συμμένει καὶ οἰκεῖται καλῶς.

29 Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν ἄλλοι ἄλλων
ἐχόντων, ὥς ἐβούλonto Ῥωμαῖοι, τὸ τελευταῖον εἶχεν
ὁ Ἀρχέλαος. τοὺς δὲ Τιβαρηνοὺς καὶ Χαλδαίους μέ- 15
χρι Κολχίδος καὶ Φαρνακίας καὶ Τραπεζοῦντος ἔχει
Πυθωδορίς, γυνὴ σώφρων καὶ δυνατὴ προϊστασθαι
πραγμάτων. ἔστι δὲ θυγάτηρ Πυθωδώρου τοῦ Τραλ-
C.556 λικανοῦ, γυνὴ δ' ἐγένετο Πολέμωνος καὶ συνεβασίλευ-
σεν ἐκείνῳ χρόνον τινά, εἴτα διεδέξατο τῇ ἀρχήν, 20
τελευτήσαντος ἐν τοῖς Ἀσπουργιανοῖς καλουμένοις τῶν
περὶ τὴν Σινδικὴν βαρβάρων· δυεῖν δ' ἐκ τοῦ Πολέ-
μωνος ὄντων υἱῶν καὶ θυγατρὸς ἣ μὲν ἐδόθη Κότυϊ
τῷ Σαπαίῳ, δολοφονηθέντος δὲ ἐχέρευσεν παῖδας ἔχου-
σα ἕξ αὐτοῦ· δυναστεύει δ' ὁ πρεσβύτατος αὐτῶν· 25
τῶν δὲ τῆς Πυθωδορίδος υἱῶν ὁ μὲν ἰδιώτης συνδιώ-
κει τῇ μητρὶ τὴν ἀρχήν, ὁ δὲ νεωστὶ καθέσταται τῆς
μεγάλης Ἀρμενίας βασιλεύς. αὐτὴ δὲ συνώκησεν Ἀρ-
χελάῳ καὶ συνέμεινεν ἐκείνῳ μέχρι τέλους, νῦν δὲ
χηρεύει, τὰ τε λεχθέντα ἔχουσα χωρία καὶ ἄλλα ἐκεί- 30
νων χαριέστερα, περὶ ὧν ἐφεξῆς ἐροῦμεν.

30 Τῇ γὰρ Φαρνακίᾳ συνεχῆς ἐστὶν ἡ Σιδήνη καὶ ἡ

Θεμίσκυρα. τούτων δ' ἡ Φανάροια ὑπέρεκειται μέρος
 ἔχουσα τοῦ Πόντου τὸ κράτιστον· καὶ γὰρ ἐλαιόφυτος
 ἐστὶ καὶ εὖοινος καὶ τὰς ἄλλας ἔχει πάσας ἀρετάς, ἐκ
 μὲν τῶν ἐφ' ὧν μερῶν προβεβλημένη τὸν Παρυάδρου
 5 παρὰλληλον αὐτῇ κατὰ μῆκος, ἐκ δὲ τῶν πρὸς δύσιν
 τὸν Λίθρον καὶ τὸν Ὀφλιμον. ἔστι δ' αὐλῶν καὶ μῆ-
 κος ἔχων ἀξιόλογον καὶ πλάτος· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ἐκ
 μὲν τῆς Ἀρμενίας ὁ Λύκος, ἐκ δὲ τῶν περὶ Ἀμάσειαν
 στενῶν ὁ Ἴρις· συμβάλλουσι δ' ἀμφοτέρωι κατὰ μέ-
 10 σον πρὸς τὸν αὐλῶνα, ἐπὶ τῇ συμβολῇ δ' ἵδρυνται πόλεις,
 ἣν ὁ μὲν πρῶτος ὑποβεβλημένος Εὐπατορίαν ἀφ' αὐ-
 τοῦ προσηγόρευσε, Πομπήιος δ' ἡμιτελὴ καταλαβὼν,
 προσθεὶς χώραν καὶ οἰκήτορας Μαγνόπολιν προσεῖ-
 πεν. αὕτη μὲν οὖν ἐν μέσῳ κεῖται τῷ πεδίῳ, πρὸς
 15 αὐτῇ δὲ τῇ παρωρείᾳ τοῦ Παρυάδρου Κάβειρα ἵδρυ-
 νται, σταδίους ἑκατὸν καὶ πεντήκοντά που νοτιωτέρα
 τῆς Μαγνοπόλεως, ὅσον καὶ Ἀμάσεια δυσμικωτέρα
 αὐτῆς ἐστίν· ἐν δὲ τοῖς Καβείοις τὰ βασιλεία Μιθρι-
 δάτου κατεσκεύαστο καὶ ὁ ὑδραλέτης καὶ τὰ ζωργεῖα
 20 καὶ αἱ πλησίον θῆραι καὶ τὰ μέταλλα.

Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Καινὸν χωρίον προσαγορευ- 31
 θέν, ἐρυμνὴ καὶ ἀπότομος πέτρα, διέχουσα τῶν Κα-
 βείρων ἔλαττον ἢ διακοσίους σταδίους· ἔχει δ' ἐπὶ τῇ
 κορυφῇ πηγὴν ἀναβάλλουσαν πολὺν ὕδωρ, πρὸς τε
 25 τῇ ῥίξῃ ποταμὸν καὶ φάραγγα βαθεῖαν· τὸ δ' ὕψος
 ἑξαίσιον τῆς πέτρας ἐστὶ * τοῦ αὐχένος, ὥστ' ἀπολιόρ-
 κητός ἐστι· τετείχισται δὲ θαυμαστῶς πλὴν ὅσον οἱ
 Ῥωμαῖοι κατέσπασαν· οὕτω δ' ἐστὶν ἅπασα ἡ κύκλῳ
 κατάδρυμος καὶ ὄρεινὴ καὶ ἄνυδρος, ὥστ' ἐντὸς ἑκα-
 30 τὸν καὶ εἴκοσι σταδίων μὴ εἶναι δυνατόν στρατοπεδεύ-
 σασθαι. ἐνταῦθα μὲν ἦν τῷ Μιθριδάτῃ τὰ τιμιώτατα
 τῶν κειμηλίων, ἃ νῦν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ κεῖται Πομ-

πήριον ἀναθέντος. ταύτην δὴ τὴν χώραν ἔχει πᾶσαν ἡ Πυθοδωρὶς προσεχῇ οὕσαν τῇ βαρβάρῳ τῇ ὑπ' αὐτῆς κατεχομένη, καὶ τὴν Ζηλῆτιν καὶ Μεγαλοπολῖτιν. τὰ δὲ Κάβειρα Πομπηίου σκευάσαντος εἰς πόλιν καὶ κα-
λέσαντος Διόσπολιν, ἐκείνη προσκατεσκεύασε καὶ Σε- 5
βαστὴν μετωνόμασε, βασιλείῳ τε τῇ πόλει χοῖται. ἔχει δὲ καὶ τὸ ἱερὸν Μηνὸς Φαρνάκου καλούμενον, τὴν Ἀμερίαν κωμόπολιν πολλοὺς ἱεροδούλους ἔχουσιν καὶ χώραν ἱερὰν, ἣν ὁ ἱερῶμενος ἀεὶ καρποῦται. ἐτίμησαν δ' οἱ βασιλεῖς τὸ ἱερὸν τοῦτο οὕτως εἰς ὑπερβολὴν 10 ὥστε τὸν βασιλικὸν καλούμενον ὄρκον τοῦτον ἀπέφη-
ναν „τύχην βασιλέως“ καὶ „Μῆνα Φαρνάκου.“ ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τῆς σελήνης τὸ ἱερὸν, καθάπερ τὸ ἐν Ἀλ-
βανοῖς καὶ τὰ ἐν Φρυγίᾳ, τό τε τοῦ Μηνὸς ἐν τῷ ὁμω-
νύμῳ τόπῳ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκαίου τὸ πρὸς Ἀντιοχείᾳ τῇ 15 πρὸς Πισιδίᾳ καὶ τὸ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀντιοχέων.

32 Ὑπὲρ δὲ τῆς Φαναροίας ἐστὶ τὰ Κόμανα τὰ ἐν τῷ Πόντῳ, ὁμώνυμα τοῖς ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ θεῷ καθιερωμένα, ἀφιδρυθέντα ἐκείθεν, σχε-
δὸν δέ τι καὶ τῇ ἀγωγῇ παραπλησίᾳ κεχρημένα τῶν τε 20 ἱερουργιῶν καὶ τῶν θεοφοριῶν καὶ τῆς περὶ τοὺς ἱε-
ρέας τιμῆς, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν πρὸ τοῦ βασιλέων, ἡνίκα δις τοῦ ἔτους κατὰ τὰς ἐξόδους λεγομένας τῆς θεοῦ διάδημα φορῶν ἐτύγγανεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἦν δεύ-
τερος κατὰ τιμὴν μετὰ τὸν βασιλέα. 25

33 Ἐμνήσθημεν δὲ πρότερον Δορυλάου τε τοῦ τα-
κτικοῦ, ὃς ἦν πρόπαππος τῆς μητρὸς ἡμῶν, καὶ ἄλ-
λου Δορυλάου, ὃς ἦν ἐκείνου ἀδελφιδοῦς υἱὸς δὲ Φι-
λεταίρου, καὶ διότι ἐκείνος τῶν ἄλλων τιμῶν παρὰ
τοῦ Εὐπάτορος τῶν μεγίστων τυχῶν καὶ δὴ καὶ τῆς ἐν 30
Κομάνοις ἱερωσύνης ἐφωράθη τὴν βασιλείαν ἀφιστὰς
Ῥωμαίοις· καταλυθέντος δ' ἐκείνου συνδιεβλήθη καὶ

τὸ γένος. ὁψὲ δὲ Μοαφέρυης ὁ θεῖος τῆς μητρὸς ἡμῶν
 εἰς ἐπιφάνειαν ἦλθεν ἥδη πρὸς καταλύσει τῆς βασι-
 λείας, καὶ πάλιν τῷ βασιλεῖ συνητύχησαν καὶ αὐτὸς
 καὶ οἱ ἐκείνου φίλοι, πλὴν εἴ τινες ἔφθησαν προαπο-
 5 στάντες αὐτοῦ, καθάπερ ὁ πάππος ἡμῶν ὁ πρὸς αὐ-
 τῆς, ὅς ἰδὼν τὰ τοῦ βασιλέως κακῶς φερόμενα ἐν τῷ
 πρὸς Λεύκολλον πολέμῳ, καὶ ἅμα ἠλλοτριωμένος αὐ-
 τοῦ δι' ὀργήν, ὅτι ἀνεψιὸν αὐτοῦ Τίβιον καὶ υἱὸν ἐκεί-
 νου Θεόφιλον ἐτύγγανεν ἀπεκτονῶς νεωστί, ὥρμησε
 10 τιμωρεῖν ἐκείνοις τε καὶ ἑαυτῷ, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ
 Λευκόλλου πίστεις ἀφίστησιν αὐτῷ πεντεκαίδεκα φρού-C.558
 ρια· καὶ ἐπαγγελίαι μὲν ἐγένοντο ἀντὶ τούτων μεγά-
 λαι, ἐπελθὼν δὲ Πομπήιος ὁ διαδεξάμενος τὸν πόλε-
 μον πάντας τοὺς ἐκείνῳ τι χαρισαμένους ἐχθροὺς ὑπέ-
 15 λαβε διὰ τὴν γενομένην αὐτῷ πρὸς ἐκείνους ἀπέχθειαν,
 διαπολεμήσας δὲ καὶ ἐπανελθὼν οἴκαδε ἐξευίκησεν
 ὥστε τὰς τιμὰς, ἃς ὑπέσχετο ὁ Λεύκολλος τῶν Ποντι-
 κῶν τισι, μὴ κυρῶσαι τὴν σύγκλητον· ἄδικον γὰρ
 εἶναι κατορθώσαντος ἑτέρου τὸν πόλεμον τὰ βρα-
 20 βεῖα ἐπ' ἄλλῳ γενέσθαι καὶ τὴν τῶν ἀριστείων δια-
 νομήν.

Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν βασιλέων οὕτω τὰ Κόμωνα διω- 34
 κέιτο ὡς εἴρηται, παραλαβὼν δὲ Πομπήιος τὴν ἐξου-
 σίαν Ἀρχέλαον ἐπέστησεν ἱερέα καὶ προσώρισεν αὐτῷ
 25 χώραν δίσχοινον κύκλῳ (τοῦτο δ' ἔστιν ἐξήκοντα στά-
 διοι) πρὸς τῇ ἱερᾷ, προστάξας τοῖς ἐνοικοῦσι πειθαρχ-
 εῖν αὐτῷ· τούτων μὲν οὖν ἡγεμὼν ἦν καὶ τῶν τὴν
 πόλιν οἰκούντων ἱεροδούλων κύριος πλὴν τοῦ πιπρά-
 σκειν· ἦσαν δὲ οὐκ ἐλάττους οὐδ' ἐνταῦθα τῶν ἐξα-
 30 κισχιλίων. ἦν δ' οὗτος Ἀρχέλαος υἱὸς μὲν τοῦ ὑπὸ

Σύλλα καὶ τῆς συγκλήτου τιμηθέντος, φίλος δὲ Γα-
 βινίου τῶν ὑπατικῶν τινος. ἐκείνου δὲ πεμφθέντος
 εἰς Συρίαν ἦκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κοινωνήσειν
 αὐτῷ παρασκευαζομένῳ πρὸς τὸν Παρθικὸν πόλεμον,
 οὐκ ἐπιτρεπούσης δὲ τῆς συγκλήτου ταύτην ἀφ᾽ αὐτὴν 5
 ἐλπίδα ἄλλην εὗρατο μεῖζω. ἐτύγγανε γὰρ Πτολεμαῖος
 ὁ τῆς Κλεοπάτρας πατὴρ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐκβε-
 βλημένος, θυγάτηρ δ' αὐτοῦ κατεῖχε τὴν βασιλείαν,
 ἀδελφὴ πρεσβυτέρα τῆς Κλεοπάτρας· ταύτη ζητου-
 μένου ἀνδρὸς βασιλικοῦ γένους ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν 10
 τοῖς συμπράττουσι, προσποιησάμενος Μιθριδάτου τοῦ
 Εὐπάτορος υἱὸς [εἶναι], καὶ παραδεχθεὶς ἐβασίλευσεν
 ἕξ μῆνας. τοῦτον μὲν οὖν ὁ Γαβίνιος ἀνεῖλεν ἐν πα-
 35 ρατάξει κατὰ γων τὸν Πτολεμαῖον. υἱὸς δ' αὐτοῦ
 τὴν ἱερωσύνην παρέλαβεν· εἰθ' ὕστερον Λυκομήδης, 15
 ᾧ καὶ τετράσχοινος ἄλλη προσετέθη· καταλυθέντος δὲ
 καὶ τούτου νῦν ἔχει Δύτευτος υἱὸς Ἀδιατόριγος, ὃς
 δοκεῖ ταύτης τυγχάνειν τῆς τιμῆς παρὰ Καίσαρος τοῦ
 Σεβαστοῦ δι' ἀρετὴν. ὁ μὲν γὰρ Καῖσαρ θριαμβεύ-
 σας τὸν Ἀδιατόριγα μετὰ παίδων καὶ γυναικὸς ἔγνω 20
 ἀναιρεῖν μετὰ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν παίδων (ἦν δὲ
 πρεσβύτατος οὗτος), τοῦ δὲ δευτέρου τῶν ἀδελφῶν
 αὐτοῦ φήσαντος εἶναι πρεσβυτάτου πρὸς τοὺς ἀπά-
 γοντας στρατιώτας, ἕρις ἦν ἀμφοτέροις πολὺν χρό-
 C. 559νον ἕως οἱ γονεῖς ἐπεισαν τὸν Δύτευτον παραχωρῇ- 25
 σαι τῷ νεωτέρῳ τῆς νίκης· αὐτὸν γὰρ ἐν ἡλικίᾳ μάλ-
 λον ὄντα ἐπιτηδειότερον κηδεμόνα τῇ μητρὶ ἔσεσθαι
 καὶ τῷ λειπομένῳ ἀδελφῷ· οὕτω δὲ τὸν μὲν συναπο-
 θανεῖν τῷ πατρὶ, τοῦτον δὲ σωθῆναι καὶ τυχεῖν τῆς
 τιμῆς ταύτης. αἰσθόμενος γὰρ, ὥς ἔοικε, Καῖσαρ 30
 ἤδη τῶν ἀνθρώπων ἀνηρημένων ἡχθέσθη, καὶ τοὺς

γε σωζομένους εὐεργεσίας καὶ ἐπιμελείας ἀξίους ὑπέλαβε δοὺς αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν.

Τὰ μὲν οὖν Κόμανα εὐανδρεῖ καὶ ἔστιν ἐμπόριον 36
τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἀξιόλογον· συνέρχονται δὲ κα-
5 τὰ τὰς ἐξόδους τῆς Θεοῦ πανταχόθεν ἐκ τε τῶν πόλεων
καὶ τῆς χώρας ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξὶν ἐπὶ τὴν ἑορτήν·
καὶ ἄλλοι δὲ κατ' εὐχὴν αἰεὶ τινες ἐπιδημοῦσι θυσίας
ἐπιτελοῦντες τῇ Θεῷ. καὶ εἰσὶν ἀβροδίαιτοι οἱ ἐνοι-
κοῦντες, καὶ οἰνόφυτα τὰ κτήματα αὐτῶν ἔστι πάντα,
10 καὶ πληθὺς γυναικῶν τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τοῦ σώ-
ματος, ὧν αἱ πλείους εἰσὶν ἱεραί. τρόπον γὰρ δὴ τινα
μικρὰ Κόρινθος ἔστιν ἡ πόλις· καὶ γὰρ ἐκεῖ διὰ τὸ
πληθὺς τῶν ἐταίρων, αἰ τῆς Ἀφροδίτης ἦσαν ἱεραί,
πολὺς ἦν ὁ ἐπιδημῶν καὶ ἐνεορτάζων τῷ τόπῳ· οἱ δ'
15 ἐμπορικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ τελέως ἐξανηλίσκοντο, ὥστ'
ἐπ' αὐτῶν καὶ παροιμίαν ἐκπεσεῖν τοιαύτην „οὐ παν-
„τὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.“ τὰ μὲν δὴ
Κόμανα τοιαῦτα.

Τὴν δὲ κύκλῳ πᾶσαν ἔχει Πυθοδωρίς, ἥς ἡ τε 37
20 Φανάροια ἔστι καὶ ἡ Ζηλῆτις καὶ ἡ Μεγαλοπολίτις.
περὶ μὲν Φαναροίας εἴρηται· ἡ δὲ Ζηλῆτις ἔχει πόλιν
Ζῆλα ἐπὶ χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένην, ἔχουσιν
τὸ ἱερὸν τῆς Ἀναῖτιδος, ἣν περ καὶ οἱ Ἀρμένιοι σέβον-
ται. αἱ μὲν οὖν ἱεροποιαὶ μετὰ μείζονος ἀριστείας
25 ἐνταῦθα συντελοῦνται, καὶ τοὺς ὄρκους περὶ τῶν με-
γίστων ἐνταῦθα Ποντικοὶ πάντες ποιοῦνται· τὸ δὲ
πληθὺς τῶν ἱεροδούλων καὶ αἱ τῶν ἱερέων τιμαὶ παρὰ
μὲν τοῖς βασιλεῦσι τὸν αὐτὸν εἶχον τύπον ὅν περ προ-
εἶπομεν, νυνὶ δὲ ἐπὶ τῇ Πυθοδωρίδι πάντ' ἔστιν. ἐκά-
30 κωσαν δὲ πολλοὶ καὶ ἐμείωσαν τό τε πληθὺς τῶν ἱερο-
δούλων καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν. ἐμειώθη δὲ καὶ ἡ
παρακειμένη χώρα μερισθεῖσα εἰς πλείους δυναστείας.

ἡ λεγομένη Ζηλῖτις. τὸ παλαιὸν μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς οὐχ ὥς πόλιν ἀλλ' ὥς ἱερὸν διώκουν τῶν Περσικῶν θεῶν τὰ Ζήλα, καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς κύριος τῶν πάντων· ὥκειτο δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἱεροδούλων καὶ τοῦ ἱερέως ὄντος ἐν περιουσίᾳ μεγάλη, καὶ * τοῖς περὶ αὐ- 5 τὸν οὐκ ὀλίγοις χώρα τε ὑπέκειτο ἱερὰ καὶ ἦν τοῦ ἱε-
 C.560 ρέως. Πομπήιος δὲ πολλὰς ἐπαρχίας προσώρισε τῷ τόπῳ καὶ πόλιν ὠνόμασε καὶ ταύτην καὶ τὴν Μεγαλόπολιν, συνθεὶς ταύτην τε εἰς ἓν τὴν τε Κουλουπηνήν καὶ τὴν Καμισηνήν, ὁμόρους οὖσας τῇ τε μικρᾷ Ἀρμενίᾳ καὶ 10 τῇ Λασιανσηνῇ, ἐχούσας ὀρυκτοὺς ἄλλας καὶ ἔρουμα ἀρχαῖον τὰ Κάμισα νῦν κατεσπασμένον· οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνες τῶν Ῥωμαίων τῶν δυεῖν πολιτευμάτων τούτων τὰ μὲν τοῖς Κομάνων ἱερεῦσι προσένειμαν, τὰ δὲ τῷ Ζήλων ἱερεῖ, τὰ δ' Ἀτεπόριγι, δυνάστη τινὶ 15 τοῦ τετραρχικοῦ γένους τῶν Γαλατῶν ἀνδρὶ· τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ταύτην μὲν τὴν μερίδα οὐ πολλὴν οὖσαν ὑπὸ Ῥωμαίοις εἶναι συμβαίνει καλουμένην ἐπαρχίαν (καὶ ἔστι σύστημα καθ' αὐτὸ τὸ πολίχνιον συνοικισάντων τὰ Κάρανα, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα Καρα- 20 νῖτις λέγεται), τὰ δὲ λοιπὰ ἔχει Πυθοδωρὶς καὶ ὁ Δύ- τευτος.

- 38 Λεῖπεται δὲ τοῦ Πόντου [τὰ] μεταξὺ ταύτης τε τῆς χώρας καὶ τῆς Ἀμισηνῶν καὶ Σινωπέων, πρὸς τε τὴν Καππαδοκίαν συντείνοντα καὶ Γαλάτας καὶ Πα- 25 φλαγόνας. μετὰ μὲν οὖν τὴν Ἀμισηνῶν μέχρι τοῦ Ἄλυσος ἡ Φαξημωνῖτις ἔστιν, ἣν Πομπήιος Νεαπολί- τιν ὠνόμασε κατὰ Φαξημῶνα κόμην, [πόλιν] ἀποδείξας τὴν κατοικίαν καὶ προσαγορεύσας Νεάπολιν. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν προσάρακτιον πλευρὸν ἡ 30

1. post Ζηλῖτις: ἡ ἔχει πόλιν Ζήλα ἐπὶ χώματι

Γαζηλωνῖτις συγκλείει καὶ ἡ τῶν Ἀμισηνῶν, τὸ δὲ
 ἐσπέριον ὃ Ἄλυσ, τὸ δ' ἐῷον ἡ Φανάροια, τὸ δὲ λοι-
 πὸν ἡ ἡμετέρα χώρα ἡ τῶν Ἀμασέων, πολὺ πασῶν
 πλείστη καὶ ἀρίστη. τὸ μὲν οὖν πρὸς τῇ Φαναροίᾳ μέ-
 5 ρος τῆς Φαξημωνίτιδος λίμνη κατέχει πελαγία τὸ μέ-
 γεθος ἡ Στιφάνη καλουμένη, πολύοπος καὶ κύκλω
 νομὰς ἀφθύνους ἔχουσα καὶ παντοδαπὰς· ἐπικείται δ'
 αὐτῇ φρούριον ἐρυμνὸν ἔρημον νῦν Ἰκίζαρι, καὶ
 πλησίον βασιλεῖον κατεσκευασμένον· ἡ δὲ λοιπὴ ψιλὴ τὸ
 10 πλεόν καὶ σιτοφόρος χώρα. ὑπέρεκειται δὲ τῆς τῶν Ἀμα-
 σέων τὰ τε θερμὰ ὕδατα τῶν Φαξημωνιτῶν ὑγρὴν ἀ-
 σφόδρα, καὶ τὸ Σαγύλιον ἐπὶ ὄρους ὀρθίου καὶ ὑψη-
 λοῦ πρὸς ὀξείαν ἀνατείνοντος ἄκραν ἔρυμα ἰδρυμένον
 ἔχον καὶ ὑδρεῖον θαψιλές, ὃ νῦν ὠλιγώρηται, τοῖς δὲ
 15 βασιλεῦσιν ἦν χρήσιμον εἰς πολλὰ. ἐνταῦθα δὲ ἐάλω
 καὶ διεφθάρη ὑπὸ τῶν Φαρνάκου τοῦ βασιλέως παί-
 δων Ἀρσάκης, δυναστεύων καὶ νεωτερίζων, ἐπιτρέ-
 ψαντος οὐδενὸς τῶν ἡγεμόνων· ἐάλω δὲ οὐ βίᾳ τοῦ
 ἐρύματος ληφθέντος ὑπὸ Πολέμωνος καὶ Λυκομήδους,
 20 βασιλέων ἀμφοῖν, ἀλλὰ λιμῶ· ἀνέφυγε γὰρ εἰς τὸ
 ὄρος παρασκευῆς χωρὶς εἰσγόμενος τῶν πεδίων, εὗρε
 δὲ καὶ τὰ ὑδρεῖα ἐμπεφραγμένα πέτραις ἡλιβάτοις·
 οὕτω γὰρ διετέτακτο Πομπήιος, κατασπᾶν κελεύσαςC.561
 τὰ φρούρια καὶ μὴ εἶναι χρήσιμα τοῖς ἀναφεύγειν εἰς
 25 αὐτὰ βουλομένοις ληστηρίων χάριν. ἐκεῖνος μὲν οὖν
 οὕτω διέταξε τὴν Φαξημωνίτιν, οἱ δ' ὕστερον βασι-
 λεῦσι καὶ ταύτην ἐνείμαν.

Ἡ δ' ἡμετέρα πόλις κεῖται μὲν ἐν φάραγγι βαθείᾳ 39
 καὶ μεγάλῃ, δι' ἧς ὃ Ἴρις φέρεται ποταμός, κατεσκευ-
 30 αintai δὲ θαυμαστῶς προνοία τε καὶ φύσει, πόλεως τε
 ἅμα καὶ φρουρίου παρῆχεσθαι χρείαν δυναμένη· πέ-
 τρα γὰρ ὑψηλὴ καὶ περίκρημνος κατερωγυῖα ἐπὶ τὸν

ποταμόν, τῇ μὲν ἔχουσα τὸ τεῖχος ἐπὶ τῷ χεῖλει τοῦ
 ποταμοῦ καθ' ὃ ἡ πόλις συνώκισται, τῇ δ' ἀνατρέχον
 ἑκατέρωθεν ἐπὶ τὰς κορυφάς· δύο δ' εἰσὶ συμφυεῖς
 ἀλλήλαις πεπυργωμέναι παγκάλως· ἐν δὲ τῷ περι-
 βόλῳ τούτῳ βασιλεία τ' ἐστὶ καὶ μνήματα βασιλέων· 5
 αἱ κορυφαὶ δ' ἔχουσιν ἀνχένα παντάπασι στενόν, πέντε
 ἢ ἑξ σταδίων ἑκατέρωθεν τὸ ὕψος ἀπὸ τῆς ποταμίας
 ἀναβαίνουντι καὶ τῶν προαστείων· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνχένος
 ἐπὶ τὰς κορυφὰς ἄλλη σταδιαία λείπεται πρόσβασις
 ὄξεϊα καὶ πάσης βίας κρείττων· ἔχει δὲ καὶ ὕδρεϊα ἐν- 10
 τὸς ἀναφαίρετα, συρίγγων τετμημένων δυεῖν, τῆς
 μὲν ἐπὶ τὸν ποταμόν τῆς δ' ἐπὶ τὸν ἀνχένα· ἐπέξευ-
 κται δὲ γέφυρα τῷ ποταμῷ μία μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως
 ἐπὶ τὸ προάστειον, ἄλλη δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου πρὸς
 τὴν ἔξω χώραν· κατὰ γὰρ τὴν γέφυραν ταύτην ἀπο- 15
 λήγει τὸ ὄρος τὸ τῆς πέτρας ὑπερκείμενον· αὐλὼν δ'
 ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ διήκων οὐ πλατὺς τὸ πρῶτον
 τελέως, ἔπειτα πλατύνεται καὶ ποιεῖ τὸ Χιλιόκωμον
 καλούμενον πεδῖον· εἰδ' ἡ Διακοπηνὴ καὶ ἡ Πιμω-
 λισηνὴ χώρα πᾶσα εὐδαίμων μέχρι τοῦ Ἄλνους· ταῦτα 20
 μὲν τὰ ἄρκτικὰ μέρη τῆς τῶν Ἀμασέων χώρας, μῆκος
 ὅσον πεντακοσίων σταδίων· ἔπειθ' ἑξῆς ἡ λοιπὴ πολὺ
 ταύτης ἐπιμηκεστέρα μέχρι τοῦ Βαβανόμου καὶ τῆς
 Ξιμῆνης, ἥπερ καὶ αὐτὴ καθήκει μέχρι πρὸς τὸν
 Ἄλυν· τοῦτο μὲν δὴ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ τὸ ἀπὸ τῶν 25
 ἄρκτων πρὸς νότον ἐπὶ τε τὴν Ζηλιτίν καὶ τὴν μεγά-
 λην Καππαδοκίαν μέχρι τῶν Τροκμῶν· εἰσὶ δ' ἐν τῇ
 Ξιμῆνῃ ἄλαι ὀρυκτῶν ἁλῶν, ἀφ' ὧν εἰκάξουσιν εἰ-
 ρῇσθαι Ἄλυν τὸν ποταμόν· ἐστὶ δὲ καὶ ἐρύματα πλείω
 κατεσκαμμένα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ καὶ ἔρημος γῆ πολ- 30
 λὴ διὰ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον· ἐστὶ μέντοι πᾶσα
 μὲν εὐδενδρος, ἡ δ' ἱππόβοτος καὶ τοῖς ἄλλοις θρέμ-

μασι προσφορος· ἅπασα δ' οἰκήσιμος καλῶς. ἐδόθη
δὲ καὶ ἡ Ἀμάσεια βασιλεῦσι, νῦν δ' ἐπαρχία ἐστί.

Λοιπὴ δ' ἐστὶν ἡ ἐκτὸς Ἄλνος χώρα τῆς Ποντικῆς 40

ἐπαρχίας ἡ περὶ τὸν Ὀλγασσυν, συναφῆς τῇ Σινωπίδι. C.562

5 ἔστι δ' ὁ Ὀλγασσυσ ὄρος σφόδρα ὑψηλὸν καὶ δύσβα-
τον· καὶ ἱερὰ τοῦ ὄρους τούτου πανταχοῦ καθιδρυ-
μένα ἔχουσιν οἱ Παφλαγόνες. περὶκεῖται δ' ἱκανῶς
χώρα ἀγαθὴ ἥ τε Βλαηνὴ καὶ ἡ Δομανῖτις, δι' ἧς
Ἀμνίας ρεῖ ποταμός. ἐνταῦθα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ
10 τὰς Νικομήδους τοῦ Βιθυνοῦ δυνάμεις ἄρδην ἠφάνι-
σεν, οὐκ αὐτὸς παρατυχῶν ἀλλὰ διὰ τῶν στρατηγῶν·
καὶ ὁ μὲν φεύγων μετ' ὀλίγων εἰς τὴν οἰκείαν ἐσώθη
κἀκεῖθεν εἰς Ἰταλίαν ἔπλευσεν, ὁ δ' ἠκολούθησε καὶ
τὴν τε Βιθυνίαν εἶλεν ἐξ ἐφόδου καὶ τὴν Ἀσίαν κατέ-
15 σχε μέχρι Καρίας καὶ Λυκίας. κἀνταῦθα δ' ἀπεδείχθη
πόλις ἡ Πομπηίουπολις· ἐν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ τὸ σαν-
δαρακουργεῖον οὐ πολὺ ἄπωθεν Πιμωλίσων, φρου-
ρίου βασιλικοῦ κατεσκευασμένου, ἀφ' οὗ ἡ χώρα ἡ ἐκα-
τέρωθεν τοῦ ποταμοῦ καλεῖται Πιμωλισσηνή. τὸ δὲ
20 σανδαρακουργεῖον ὄρος κοῖλόν ἐστιν ἐκ τῆς μεταλλείας,
ὑπεληλυθότων αὐτὸ τῶν ἐργαζομένων διώρουξι μεγά-
λαις· εἰργάζοντο δὲ δημοσιῶναι μεταλλευταῖς χρώ-
μενοι τοῖς ἀπὸ κακουργίας ἀγοραζομένοις ἀνδραπό-
δοις· πρὸς γὰρ τῷ ἐπιπόνῳ τοῦ ἔργου καὶ θανάσιμον
25 καὶ δύσοιστον εἶναι τὸν ἀέρα φασὶ τὸν ἐν τοῖς μετάλ-
λοις διὰ τὴν βαρύτητα τῆς τῶν βώλων ὀδμῆς, ὥστε
ὠκύμορα εἶναι τὰ σώματα. καὶ δὴ καὶ ἐκλείπεσθαι
συμβαίνει πολλάκις τὴν μεταλλείαν διὰ τὸ ἀλυσιτελές,
πλειόνων μὲν ἢ διακοσίων ὄντων τῶν ἐργαζομένων,
30 συνεχῶς δὲ νόσοις καὶ φθοραῖς δαπανωμένων. τοσαῦ-
τα καὶ περὶ τοῦ Πόντου εἰρήσθω.

Μετὰ δὲ τὴν Πομπηίουπολιν ἡ λοιπὴ τῆς Παφλα- 41

γονίας ἐστὶ τῆς μεσογαίας μέχρι Βιθυνίας ἰοῦσι πρὸς 5
 δύοσιν. ταύτης δὲ καίπερ ὀλίγης οὔσης μικρὸν μὲν πρὸ
 ἡμῶν ἦρχον πλείους, νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι τοῦ γέ-
 νους τῶν βασιλέων ἐκλιπόντος. ὀνομάζουσι δ' οὖν
 τὴν ὁμορον τῇ Βιθυνίᾳ Τιμωνῆτιν καὶ τὴν Γεξατόριος 5
 καὶ Μαρωλίτιν τε καὶ Σανισσηνὴν καὶ Ποταμίαν· ἣν
 δέ τις καὶ Κιμιατηνὴ, ἐν ἣ τὰ Κιμίατα, φρούριον ἐρυ-
 μνόν, ὑποκείμενον τῇ τοῦ Ὀλγάσσου ὄρεινῃ, ᾧ χρη-
 σάμενος ὁρμητηρίῳ Μιθριδάτης ὁ κτίστης προσαγο-
 ρευθεὶς κατέστη τοῦ Πόντου κύριος, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ 10
 τὴν διαδοχὴν ἐφύλαξαν μέχρι τοῦ Εὐπάτορος. ὕστα-
 τος δὲ τῆς Παφλαγονίας ἦρξε Δηϊόταρος, Κάστορος
 υἱὸς ὁ προσαγορευθεὶς φιλάδελφος, τὸ Μορξέου βασί-
 λειον ἔχων τὰ Γάγγρα πολισμάτιον ἅμα καὶ φρούριον.

42 Εὐδοξος δ' ὀρυκτοὺς ἰχθυῖς ἐν Παφλαγονίᾳ λέ- 15
 C.563 γων ἐν ξηροῖς τόποις οὐ διορίζει τὸν τόπον, ἐν ὑγροῖς
 δὲ περὶ τὴν Ἀσκανίαν λίμνην φησὶ τὴν ὑπὸ Κίῳ, λέ-
 γων οὐδὲν σαφές.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὁμορον τῷ Πόντῳ Παφλαγονίαν
 ἐκτιθέμεθα, τοῖς δὲ Παφλαγόσιν ὁμοροῦσιν οἱ Βιθυ- 20
 νοὶ πρὸς δύοσιν, πειρασόμεθα καὶ τὰ τούτων ἐπελθεῖν·
 ἔπειτα λαβόντες ἀρχὴν ἄλλην ἔκ τε τούτων καὶ τῶν
 Παφλαγόνων τὰ ἐξῆς τούτων τὰ πρὸς νότον μέχρι τοῦ
 Ταύρου συνυφανοῦμεν τὰ παράλληλα τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· τοιαύτην γάρ τινα ὑπογράφει τάξιν 25
 καὶ μερισμὸν ἢ τῶν τόπων φύσις.

4 Τὴν δὲ Βιθυνίαν ἀπὸ μὲν τῆς ἀνατολῆς ὀρίζουσι
 Παφλαγόνες τε καὶ Μαριανδυνοὶ καὶ τῶν Ἐπικτήτων
 τινές, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἢ Ποντικῇ θάλαττα ἢ ἀπὸ
 τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαγγαρίου μέχρι τοῦ στόματος τοῦ 30
 κατὰ Βυζάντιον καὶ Χαλκηδόνα, ἀπὸ δὲ δύσεως ἢ Προ-
 ποντίς, πρὸς νότον δ' ἢ τε Μυσία καὶ ἢ ἐπικτήτος κα-

λουμένη Φρυγία, ἣ δ' αὐτὴ καὶ Ἑλλησποντιακὴ Φρυγία καλουμένη.

Ταύτης δ' ἐπὶ μὲν τῷ στόματι τοῦ Πόντου Χαλ- 2
κηδῶν ἴδρυνται, Μεγαρέων κτίσμα, καὶ κώμη Χρυσό-
5 πολὺς καὶ τὸ ἱερὸν τὸ Χαλκηδόνιον, ἔχει δ' ἡ χώρα μι-
κρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης κρήνην * Ἀζαριτίαν, τρέφου-
σαν κροκοδείλους μικρούς· ἐπειτ' ἐκδέχεται τὴν τῶν
Χαλκηδονίων ἡύονα ὁ Ἀστακηνὸς καλούμενος κόλπος,
μέρος ὦν τῆς Προποντίδος, ἐν ᾧ ἡ Νικομήδεια ἐκτι-
10 σται ἐπάνυμος ἐνὸς τῶν Βιθυνικῶν βασιλέων τοῦ
κτίσαντος αὐτήν· πολλοὶ δ' ὁμωνύμως ὠνομάσθησαν,
καθάπερ Πτολεμαῖοι διὰ τὴν τοῦ πρώτου δόξαν. ἦν δ'
ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ καὶ Ἀστακὸς πόλις, Μεγαρέων κτί-
σμα καὶ Ἀθηναίων καὶ μετὰ ταῦτα Δοιδαλοῦ, ἀφ'
15 ἧς καὶ ὁ κόλπος ὠνομάσθη· κατεσκάφη δ' ὑπὸ Αὐσι-
μάχου· τοὺς δ' οἰκήτορας μετήγαγεν εἰς Νικομήδειαν
ὁ κτίσας αὐτήν.

Τῷ δ' Ἀστακηναῖ κόλπος ἄλλος συνεχῆς ἐστίν, 3
εἰσέχων μᾶλλον πρὸς ἀνίσχοιτα ἥλιον, ἐν ᾧ Προυσιάς
20 ἐστίν ἡ Κίος πρότερον ὠνομασθεῖσα· κατέσκαψε δὲ
τὴν Κίον Φίλιππος, ὁ Δημητρίου μὲν υἱὸς Περσέως
δὲ πατὴρ, ἔδωκε δὲ Προυσία τῷ Ζήλᾳ, συγκατασκά-
ψαντι καὶ ταύτην καὶ Μύρλειαν ἀστυγείτονα πόλιν,
πλησίον δὲ καὶ Προύσης οὕσαν· ἀναλαβὼν δ' ἐκεῖνος
25 ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτὰς ἐπωνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν
Προυσιάδα πόλιν τὴν Κίον, τὴν δὲ Μύρλειαν Ἀπά-
μειαν ἀπὸ τῆς γυναικός· οὗτος δ' ἐστίν ὁ Προυσίας
ὁ καὶ Ἀννίβαν δεξάμενος ἀναχωρήσαντα δεῦρο μετὰ
τὴν Ἀντιόχου ἦντιν, καὶ τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας
30 ἀναστὰς κατὰ συμβάσεις τοῖς Ἀιταλικοῖς, ἦν οἱ μὲν
πρότερον ἐκάλουν μικρὰν Φρυγίαν, ἐκεῖνοι δ' ἐπί-
κτητον ὠνόμασαν· ὑπέρεκται δὲ τῆς Προυσιάδος ὄρος C. 561

ὁ καλοῦσιν Ἀργανθώνιον. ἐνταῦθα δὲ μυθεύουσι τὸν Ὑλαν ἓνα τῶν Ἡρακλέους ἐταίρων συμπλεύσαντα ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς αὐτῷ ἐξιόντα δὲ ἐπὶ ὑδρεῖαν ὑπὸ νυμφῶν ἀρπαγῆναι. Κίον δὲ καὶ τοῦτον Ἡρακλέους ἐταῖρον καὶ σύμπλουν ἐπανελθόντα ἐκ Κόλχων αὐτόθι κατα- 5 μείναι καὶ κτίσαι τὴν πόλιν ἐπώνυμον αὐτοῦ. καὶ νῦν δ' ἔτι ἑορτὴ τις ἄγεται παρὰ τοῖς Προουσιεῦσιν καὶ ὀρει- βασία διασευόντων καὶ καλούντων Ὑλαν, ὥς ἂν κατὰ ζήτησιν τὴν ἐκείνου πεποιημένων τὴν ἐπὶ τὰς ὕλας ἐξοδον. πολιτευσάμενοι δὲ πρὸς Ῥωμαίους οἱ Προ- 10 σιεῖς εὐνοϊκῶς ἐλευθερίας ἔτυχον. οἱ δ' Ἀπαμεῖς ἀποι- κίαν ἐδέξαντο Ῥωμαίων. Προῦσα δὲ ἐπὶ τῷ Ὀλύμπῳ ἱδρύται τῷ Μυσίῳ, πόλις εὐνομουμένη, τοῖς τε Φρυξὶν ὁμορος καὶ τοῖς Μυσοῖς, κτίσμα Προυσίου τοῦ πρὸς * Κροῖσον πολεμήσαντος.

15

- 4 Διορίσαι δὲ τοὺς ὄρους χαλεπὸν τοὺς τε Βιθυνῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Μυσῶν καὶ ἔτι Δολιόνων τῶν περὶ Κύζικον καὶ Μυγδόνων καὶ Τρώων· καὶ διότι μὲν εἶναι δεῖ ἕκαστον φύλον χωρὶς ὁμολογεῖται (καὶ ἐπὶ γε τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Μυσῶν καὶ παροιμιάζονται 20 „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὁρίσματα“), διορίσαι δὲ χαλεπόν. αἴτιον δὲ τὸ τοὺς ἐπήλυδας βαρβάρους καὶ στρατιώτας ὄντας μὴ βεβαίως κατέχειν τὴν κρατηθεῖσαν, ἀλλὰ πλανήτας εἶναι τὸ πλεον ἐκβάλλοντας καὶ ἐκβαλλομένους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα Θράκιά 25 τις εἰκάξει ἂν διὰ τὸ τὴν περαιάν νέμεσθαι τούτους καὶ διὰ τὸ μὴ πολὺ ἐξαλλάττειν ἀλλήλων ἑκατέρους.
- 5 ὅμως δ' ἔφ' ὅσον εἰκάξειν οἶόν τε, τῆς μὲν Βιθυνίας μέσῃν ἂν τις θεῖη καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰσῆπου τὴν Μυσίαν, ἀπτομένην τῆς θαλάττης καὶ διήκουσαν 30 μέχρι τοῦ Ὀλύμπου σχεδόν [τι] παντός· κύκλῳ δὲ τὴν Ἐπικτητον κειμένην ἐν τῇ μεσογαίᾳ, θαλάττης οὐδα-

μοῦ ἀποτομένην διατεινουσαν δὲ μέχρι τῶν ἐσῶν με-
 ρῶν τῆς Ἀσκανίας λίμνης τε καὶ χώρας· ὁμωνύμως
 γὰρ τῇ λίμνῃ καὶ ἡ χώρα ἐλέγετο, καὶ ἦν αὐτῆς τὸ μὲν
 Φρύγιον τὸ δὲ Μύσιον ἀπωτέρω δὲ τῆς Τροίας τὸ Φρύ-
 5 γιον. καὶ δὴ καὶ οὕτω δεκτέον τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ ὅταν
 φῇ „Φόρκυς δ' αὖ Φρύγας ἦγε καὶ Ἀσκάnios θεοειδής,
 „τῇλ' ἐξ Ἀσκανίης,“ τῆς Φρυγιακῆς, ὡς οὔσης ἐγγυ-
 τέρω ἄλλης Ἀσκανίας Μυσιακῆς τῆς πρὸς τῇ νῦν Νι-
 καίᾳ, ἥς μέμνηται ὅταν φῇ „Πάλμυν τ' Ἀσκάniόν τε
 10 „Μόρυν θ', υἱ' Ἰπποτίωνος, Μυσῶν ἀρχεμάχων ἡγή-C.563
 „τορα, οἳ ῥ' ἐξ Ἀσκανίης ἐριβόλακος ἦλθον ἄμοι-
 „βοί.“ οὐ θαυμαστόν δ' εἰ τῶν Φρυγῶν εἰπῶν τινα
 ἡγεμόνα Ἀσκάniον καὶ ἐξ Ἀσκανίας ἦκοντα, καὶ Μυ-
 σῶν τινα λέγει ἡγεμόνα Ἀσκάniον καὶ ἐξ Ἀσκανίας
 15 ἦκοντα· πολλὴ γὰρ ἡ ὁμωνυμία παρ' αὐτῷ καὶ ἡ ἀπὸ
 τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν καὶ χωρίων ἐπὶ κλησις.

Καὶ τὸν Αἰσηπον δὲ τῶν Μυσῶν ὄριον παραδί- 6
 δωσιν αὐτὸς ὁ ποιητής· τὴν γὰρ ὑπὲρ τοῦ Ἰλίου πα-
 ρώρειαν τῆς Τροίας καταλέξας τὴν ὑπ' Αἰνείᾳ ἦν Δαρ-
 20 δανίαν ἐκάλεσε, τίθησιν ἐφεξῆς πρὸς ἄρκτον καὶ τὴν
 Λυκίαν τὴν ὑπὸ Πανδάρῳ ἐν ἣ ἡ Ζέλεια· καὶ φησὶν
 „οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νεύατον Ἰδῆς, ἀφνει-
 „οί, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο Τρωῆς.“ τῇ δὲ Ζε-
 λείᾳ ὑποπέπτωκε πρὸς θαλάττῃ ἐπίταδε τοῦ Αἰσήπου
 25 τὸ τῆς Ἀδραστείας πεδίου καὶ Τήρεια καὶ ἡ Πιτύα καὶ
 καθόλου ἡ νῦν Κυζικηνή ἡ πρὸς Πριάπῳ ἦν ἐφεξῆς
 καταλέγει, εἶτα ἀνακάμπει πάλιν ἐπὶ τὰ πρὸς ἑὸ μέρος
 καὶ τὰ ἐπέκεινα, ὥστε ἐμφαίνει τὴν μέχρι Αἰσήπου πέ-
 ρας ἡγούμενος τῆς Τρωάδος τὸ ἀρκτικὸν καὶ ἑῶν.
 30 ἀλλὰ μὴν μετὰ γε τὴν Τρωάδα ἡ Μυσία ἐστὶ καὶ ὁ
 Ὀλυμπος.

Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ μνήμη τοιαύτην τινὰ ὑπαγο-

ρεύει τὴν τῶν ἔθνων θέσιν. αἱ δὲ νῦν μεταβολαὶ τα
πολλὰ ἐξήλλαξαν, ἄλλοτ' ἄλλων ἐπικρατούντων καὶ
τὰ μὲν συγχεόντων τὰ δὲ διασπώντων. καὶ γὰρ Φρύ-
γες ἐπεκράτησαν καὶ Μυσοὶ μετὰ τὴν Τροίας ἄλωσιν,
εἶθ' ὕστερον Λυδοὶ καὶ μετ' ἐκείνων Αἰολεῖς καὶ Ἴω-5
νες, ἔπειτα Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, τελευταῖοι δὲ Ῥω-
μαῖοι, ἐφ' ὧν ἤδη καὶ τὰς διαλέκτους καὶ τὰ ὀνόματα
ἀποβεβλήκασιν οἱ πλεῖστοι, γερονότος ἐτέρου τινὸς
μερισμοῦ τῆς χώρας, οὗ μᾶλλον φροντίσαι δεῖ τὰ νῦν
οἱ ἔστι λέγοντας, τῇ δὲ ὀνοχαιολογίᾳ μετρίως προσ- 10
έχοντας.

7 Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῆς Βιθυνίας τό τε Βιθύνιον
ἔστιν ὑπερκείμενον τοῦ Τιείου καὶ ἔχον τὴν περὶ Σά-
λωνα χώραν ἀρίστην βουβοσίοις, ὅθεν ἔστιν ὁ Σαλα-
νίτης τυρός, καὶ Νίκαια ἡ μητρόπολις τῆς Βιθυνίας 15
ἐπὶ τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ (περίκειται δὲ κύκλῳ πεδίου
μέγα καὶ σφόδρα εὐδαιμον, οὐ πάνυ δὲ ὑγιεινὸν τοῦ
θέρους), κτίσμα Ἀντιγόνου μὲν πρῶτον τοῦ Φιλίπ-
που, ὃς αὐτὴν Ἀντιγόνειαν προσεῖπεν, εἶτα Λυσιμά-
χου, ὃς ἀπὸ τῆς γυναικὸς μετωνόμασε Νίκαιαν· ἦν δ' 20
αὕτη θυγάτηρ Ἀντιπάτρου. ἔστι δὲ τῆς πόλεως ἑκαί-
δεκαστάδιος ὁ περίβολος ἐν τετραγώνῳ σχήματι· ἔστι
δὲ καὶ τετράπυλος ἐν πεδίῳ κείμενος ἐρρυμοτομημένος
C.566 πρὸς ὀρθὰς γωνίας, ὥστ' ἀφ' ἐνὸς λίθου κατὰ μέσον
ἰδρυμένου τὸ γυμνάσιον τὰς τέτταρας ὁρᾶσθαι πύλας. 25
μικρὸν δ' ὑπὲρ τῆς Ἀσκανίας λίμνης Ὀτροία πολίχνη,
πρὸς τοῖς ὅροις ἤδη τῆς Βιθυνίας τοῖς πρὸς ἑω· εἰκά-
ζουσι δ' ἀπὸ Ὀτρέως Ὀτροίαν καλεῖσθαι * πρότερον.

8 Ὅτι δ' ἦν κατοικία Μυσῶν ἡ Βιθυνία πρῶτον
μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς φήσας περιοικεῖν 30
τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς, ἔπειτα
Διονύσιος ὁ τὰς κτίσεις συγγράψας, ὃς τὰ κατὰ Χαλ-

κηδόνα καὶ Βυζάντιον στενά, ἃ νῦν Θράκιος Βόσπορος
καλεῖται, πρότερόν φησι Μύσιον Βόσπορον προσαγο-
ρεύεσθαι· τοῦτο δ' ἂν τις καὶ τοῦ Θραῖκας εἶναι τοὺς
Μυσοὺς μαρτύριον θείῃ· ὃ τε Εὐφορίων „Μυσοῖο
5 „παρ' ὕδασιν Ἀσκανίοιο“ λέγων, καὶ ὁ Αἰτωλὸς Ἀλέ-
ξανδρος „οἱ καὶ ἐπ' Ἀσκανίων δώματ' ἔχουσι ῥοῶν
„λίμνης Ἀσκανίης ἐπὶ χεῖλεσιν, ἔνθα Δολίων υἱὸς Σι-
„ληνοῦ νάσσατο καὶ Μελίης,“ τὸ αὐτὸ ἐκμαρτυροῦ-
σιν, οὐδαμοῦ τῆς Ἀσκανίας λίμνης εὐρισκομένης ἀλλ'
10 ἐνταῦθα μόνον.

Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν γερόνασιν ἐν 9
τῇ Βιθυνίᾳ Ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος καὶ Διονύσιος
ὁ διαλεκτικὸς καὶ Ἰππαρχος καὶ Θεοδόσιος καὶ οἱ παῖ-
δες αὐτοῦ μαθηματικοὶ Κλεοχάρης τε ῥήτωρ ὃ [τε]
15 Μυρλεανὸς Ἀσκληπιάδης [γραμματικὸς] ἰατρός [τε] ὁ
Προυσιεύς.

Πρὸς νότον δ' εἰσὶ τοῖς Βιθυνοῖς οἱ περὶ τὸν 10
Ὀλυμπον Μυσοὶ (οὓς Ὀλυμπηνοὺς καλοῦσί τινες, οἱ
δ' Ἑλλησποντίους) καὶ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγία,
20 τοῖς δὲ Παφλαγόσι Γαλάται· ἀμφοτέρων τε τούτων
ἔτι πρὸς νότον ἡ μεγάλη Φρυγία καὶ Λυκαονία μέχρι
τοῦ Ταύρου τοῦ Κιλικίου καὶ τοῦ Πισιδικοῦ. ἐπεὶ δὲ
τὰ τῇ Παφλαγονίᾳ συνεχῇ παράκειται τῷ Πόντῳ καὶ
τῇ Καππαδοκίᾳ καὶ τοῖς ἤδη περιωδευμένοις ἔθνεσιν,
25 οἰκεῖον ἂν εἴη τὰ τούτοις γειτονοῦντα μέρη προσapo-
δοῦναι πρῶτον, ἔπειτα τοὺς ἐξῆς τόπους παραδείξαι.

Πρὸς νότον τοίνυν εἰσὶ τοῖς Παφλαγόσι Γαλάται· 5
τούτων δ' ἐστὶν ἔθνη τρία, δύο μὲν τῶν ἡγεμόνων
ἐπώνυμα, Τροκμοὶ καὶ Τολιστοβώγιοι, τὸ τρίτον δ'
30 ἀπὸ τοῦ ἐν Κελτικῇ ἔθνους Τεκτόσαγες. κατέσχον δὲ
τὴν χώραν ταύτην οἱ Γαλάται πλανηθέντες πολλὴν χρό-
νον καὶ καταδραμόντες τὴν ὑπὸ τοῖς Ἀτταλικοῖς βασι-

λεῦσι χώραν καὶ τοῖς Βιθυνοῖς, ἕως παρ' ἐκόντων ἔλα-
 βον τὴν νῦν Γαλατίαν καὶ Γαλλογραικίαν λεγομένην.
 ἀρχηγὸς δὲ δοκεῖ μάλιστα τῆς περαιώσεως τῆς εἰς τὴν
 C.567 Ἀσίαν γενέσθαι Λεοννόριος. τριῶν δὲ ὄντων ἐθνῶν
 ὁμογλώττων καὶ κατ' ἄλλο οὐδὲν ἐξηλλαγμένων, ἕκα- 5
 στον διελόντες εἰς τέτταρας μερίδας τετραρχίαν ἐκά-
 στην ἐκάλεσαν, τετράρχην ἔχουσιν ἴδιον καὶ δικαστὴν
 ἕνα καὶ στρατοφύλακα ἕνα ὑπὸ τῷ τετράρχῃ τεταγμέ-
 νους, ὑποστρατοφύλακας δὲ δύο. ἡ δὲ τῶν δώδεκα
 τετραρχῶν βουλὴ ἄνδρες ἦσαν τριακόσιοι, συνήγοντο 10
 δὲ εἰς τὸν καλούμενον Δρυνέμετον. τὰ μὲν οὖν φονικὰ
 ἢ βουλὴ ἔκρινε, τὰ δὲ ἄλλα οἱ τετράρχαι καὶ οἱ δικα-
 σταί. πάλαι μὲν οὖν ἦν τοιαύτη τις ἡ διάταξις, καθ'
 ἡμᾶς δὲ εἰς τρεῖς, εἴτ' εἰς δύο ἡγεμόνας, εἴτα εἰς ἕνα
 ἦκεν ἡ δυναστεία, εἰς Δηϊόταρον, εἴτα ἐκεῖνον διεδέ- 15
 ξατο Ἀμύντας· νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ
 τὴν ὑπὸ τῷ Ἀμύντᾳ γενομένην πᾶσαν εἰς μίαν συνα-
 γαρόντες ἐπαρχίαν.

- 2 Ἐχουσι δὲ οἱ μὲν Τροκινοὶ τὰ πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κράτιστα ὧν νέμον- 20
 ται Γαλάται· φρούρια δ' αὐτοῖς τετείχισται τρία, Τά-
 σιον, ἐμπόριον τῶν ταύτη, ὅπου ὁ τοῦ Διὸς κολοσσὸς
 χαλκοῦς καὶ τέμενος αὐτοῦ ἄστυλον, καὶ Μιθριδάτιον,
 ὃ ἔδωκε Πομπήιος * Βοροδιατάρῳ τῆς Ποντικῆς βασι-
 λείας ἀφορίσας, τρίτον δὲ πῶ Δανάλα, ὅπου τὸν σύλ- 25
 λογον ἐποιήσαντο Πομπήιος τε καὶ Λεύκολλος, ὁ μὲν
 ἦκων ἐπὶ τὴν τοῦ πολέμου διαδοχὴν ὁ δὲ παραδιδούς
 τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπαίρων ἐπὶ τὸν θρίαμβον. Τροκινοὶ
 μὲν δὴ ταῦτ' ἔχουσι τὰ μέρη, Τεκτόσαργες δὲ τὰ πρὸς
 τῇ μεγάλῃ Φρυγίᾳ τῇ κατὰ Πεσσινοῦντα καὶ Ὀρκαόρ- 30
 κους· τούτων δ' ἦν φρούριον Ἀγκυρα ὁμώνυμος τῇ
 πρὸς Λυδία περὶ Βλαῦδον πολίχνη Φρυγιακῇ. Τολι-

στοβώγιοι δὲ ὁμοροὶ Βιθυνοῖς εἰσι καὶ τῇ Ἐπικτήτῳ
καλουμένῃ Φρυγίᾳ· φρούρια δ' αὐτῶν ἐστὶ τό τε
* Βλούκιον καὶ τὸ Πήιον, ὧν τὸ μὲν ἦν βασίλειον Δη-
ιοτάρου, τὸ δὲ γαζοφυλάκιον.

5 Πεσσινοῦς δ' ἐστὶν ἐμπόριον τῶν ταύτῃ μέγιστον, 3
ἱερὸν ἔχον τῆς μητρὸς τῶν θεῶν σεβασμοῦ μεγάλου
τυγχάνον· καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἀγδιστιν. οἱ δ' ἱερεῖς τὸ
παλαιὸν μὲν δυνάσται τινὲς ἦσαν, ἱερωσύνην καρπού-
μενοι μεγάλην, νυνὶ δὲ τούτων μὲν αἱ τιμαὶ πολὺ με-
10 μείωνται, τὸ δὲ ἐμπόριον συμμένει· κατεσκευάσται
δ' ὑπὸ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων ἱεροπρεπῶς τὸ τέμε-
νος ναῶ τε καὶ στοαῖς λευκολίθοις· ἐπιφανὲς δ' ἐποίη-
σαν Ῥωμαῖοι τὸ ἱερόν, ἀφίδρυμα ἐνθένδε τῆς θεοῦ με-
ταπεμψάμενοι κατὰ τοὺς τῆς Σιβύλλης χρησμούς, κα-
15 θάπερ καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ. ἐστὶ δὲ
καὶ ὄρος ὑπερκεῖμενον τῆς πόλεως τὸ Δίνδυμον, ἀφ'
οὔ ἢ Δινδυμηνή, καθάπερ ἀπὸ τῶν Κυβέλων ἢ Κυ-
βέλη. πλησίον δὲ καὶ ὁ Σαγγάριος ποταμὸς ποιεῖται
τὴν ῥύσιν· ἐπὶ δὲ τούτῳ τὰ παλαιὰ τῶν Φρυγῶν οἱ-
C.568
20 κητήρια Μίδου καὶ ἔτι πρότερον Γορδίου καὶ ἄλλων
τινῶν, οὐδ' ἔχνη σῶζοντα πόλεων, ἀλλὰ κῶμαι μικρῶ
μείζους τῶν ἄλλων, οἷόν ἐστι τὸ Γόρδιον καὶ Γορβε-
οῦς, τὸ τοῦ Κάστορος βασίλειον τοῦ Σαωκονδάρου,
ἐν ᾧ γαμβρὸν ὄντα τοῦτον ἀπέσφαξε Δηϊόταρος καὶ
25 τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ· τὸ δὲ φρούριον κατέσπασε
καὶ διελυμήνατο τὸ πλεῖστον τῆς κατοικίας.

Μετὰ δὲ τὴν Γαλατίαν πρὸς νότον ἢ τε λίμνη 4
ἐστὶν ἡ Τάττα, παρακειμένη τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ
τῇ κατὰ τοὺς Μοριμηνούς, μέρος δ' οὔσα τῆς μεγάλης
30 Φρυγίας, καὶ ἡ συνεχὴς ταύτῃ μέχρι τοῦ Ταύρου, ἧς
τὴν πλείστην Ἀμύντας εἶχεν. ἡ μὲν οὖν Τάττα ἀλοπή-
γιόν ἐστὶν αὐτοφυές, οὕτω δὲ περιπῆττεται ῥαδίως

τὸ ὕδωρ παντὶ τῷ βαπτισθέντι εἰς αὐτὸ ὥστε στεφάνους ἁλῶν ἀνέλκουσιν, ἐπειδὴν καθῶσι κύκλον σχοῖνινον, τὰ τε ὄρνεα ἀλίσκεται τὰ προσαψάμενα τῷ περρώματι τοῦ ὕδατος παραχοῆμα πίπτοντα διὰ τὴν περιπῆξιν τῶν ἁλῶν. 5

6 Ἡ τε δὴ Τάττα [τοιαύτῃ] ἐστὶ, καὶ τὰ περὶ Ὀρκαόρκους καὶ Πιτνισδὸν καὶ τὰ τῶν Λυκαόνων ὀροπέδια ψυχρὰ καὶ ψιλὰ καὶ ὀναγρόβοτα, ὑδάτων δὲ σπάνις πολλή· ὅπου δὲ καὶ εὐρεῖν δυνατόν, βαθύτατα φρέατα τῶν πάντων, καθάπερ ἐν Σοάτροις, ὅπου καὶ πι- 10 πράσκεται τὸ ὕδωρ (ἐστὶ δὲ κωμόπολις Γαρσαούρων πλησίον)· ὅμως δὲ καίπερ ἄνυδρος οὕσα ἡ χώρα πρόβατα ἐκτρέφει θαυμαστῶς, τραχείας δὲ ἐρέας, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν τούτων μεγίστους πλούτους ἐκτήσαντο· Ἀμύντας δ' ὑπὲρ τριακοσίας ἔσχε ποιμένας ἐν τοῖς τό- 15 ποῖς τούτοις. εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι, Κάραλις μὲν ἡ μείζων ἡ δ' ἐλάττων Τρωγῆτις. ἐνταῦθα δὲ πον καὶ τὸ Ἰκόνιον ἐστὶ, πολίχνιον εὖ συνωκισμένον καὶ χώραν εὐτυχεστέραν ἔχον τῆς λεχθεΐσης ὀναγροβότου· τοῦτο δ' εἶχε Πολέμων. πλησιάζει δ' ἤδη τούτοις τοῖς τόποις ὁ Ταῦ- 20 ρος ὁ τὴν Καππαδοκίαν ὀρίζων καὶ τὴν Λυκαονίαν πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους Κίλικας τοὺς Τραχειώτας. Λυκαόνων τε καὶ Καππαδόκων ὄριόν ἐστὶ τὸ μεταξὺ Κοροπασσοῦ κώμης Λυκαόνων, καὶ Γαρσαούρων πολυχνίου Καππαδόκων· ἐστὶ δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν 25 φρουρίων τούτων ἑκατὸν εἰκοσί που στάδιοι.

2 Τῆς δὲ Λυκαονίας ἐστὶ καὶ ἡ Ἰσαυρικὴ πρὸς αὐτῷ τῷ Ταύρῳ ἡ τὰ Ἰσαυρα ἔχουσα κώμας δύο ὁμωνύμους, τὴν μὲν παλαιὰν καλουμένην, [τὴν δὲ νέαν,] εὐερκῇ· ὑπήκοοι δ' ἦσαν ταύταις καὶ ἄλλαι κῶμαι συχναί, λη- 30 στῶν δ' ἅπασαι κατοικίαι. παρέσχον δὲ καὶ Ῥωμαίοις πράγματα καὶ τῷ Ἰσαυρικῷ προσαγορευθέντι Πουβλίῳ

Σερβιλίῳ, ὃν ἡμεῖς εἶδομεν, ὃς καὶ ταῦτα ὑπέταξε Ῥω-
μαίοις καὶ τὰ πολλὰ τῶν πειρατῶν ἐρύματα ἐξεῖλε τὰ C.569
ἐπὶ τῇ θαλάττῃ.

Τῆς δ' Ἰσαυρικῆς ἔστιν ἐν πλευραῖς ἡ Δέρβη, μά- 3
5 λιστα τῇ Καππαδοκίᾳ ἐπιπεφυκὸς τοῦ Ἀντιπάτρου τυ-
ραννεῖον τοῦ Δερβήτου· τοῦ δ' ἦν καὶ τὰ Λάρανθα·
ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὰ Ἰσαυρα καὶ τὴν Δέρβην Ἀμύντας
εἶχεν, ἐπιθέμενος τῷ Δερβήτῃ καὶ ἀνελὼν αὐτόν, τὰ δ'
Ἰσαυρα παρὰ τῶν Ῥωμαίων λαβὼν· καὶ δὴ βασιλείου
10 ἑαυτῷ κατεσκεύαζεν ἐνταῦθα, τὴν παλαιὰν Ἰσαυραν
ἀνατρέψας. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χωρίῳ καινὸν τεῖχος οἰκο-
δομῶν οὐκ ἔφθη συντελέσας, ἀλλὰ διέφθειραν αὐτὸν
οἱ Κίλικες ἐμβαλόντα εἰς τοὺς Ὀμοναδεῖς καὶ ἐξ ἐνέ-
δρας ληφθέντα.

Τὴν γὰρ Ἀντιόχειαν ἔχων τὴν πρὸς τῇ Πισιδίᾳ 4
μέχρι Ἀπολλωνιάδος τῆς πρὸς Ἀπαμείᾳ τῇ Κιβωτῷ καὶ
τῆς παρωρείου τινὰ καὶ τὴν Λυκαονίαν ἐπειρᾶτο τοὺς
ἐκ τοῦ Ταύρου κατατρέχοντας Κίλικας καὶ Πισίδας τὴν
χώραν ταύτην Φρυγῶν οὖσαν ἐξαιρεῖν, καὶ πολλὰ χω-
20 ρία ἐξεῖλεν ἀπόρθητα πρότερον ὄντα, ὧν καὶ Κρημίνα·
τὸ δὲ Σανδάλιον οὐδ' ἐνεχείρησε βίᾳ προσάγεσθαι,
μεταξὺ κείμενον τῆς τε Κρήμνης καὶ Σαγαλασσοῦ.

Τὴν μὲν οὖν Κρημίναν ἄποικοι Ῥωμαίων ἔχουσιν, 5
ἡ Σαγαλασσὸς δ' ἔστιν ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι τῶν Ῥω-
25 μαίων ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Ἀμύντου βασιλεία πᾶσα· διέχει δ'
Ἀπαμείας ἡμέρας ὁδόν, κατάβασιν ἔχουσα σχεδόν τι
καὶ τριάκοντα σταδίων ἀπὸ τοῦ ἐρύματος· καλοῦσι δ'
αὐτὴν καὶ Σελγησσόν· ταύτην δὲ τὴν πόλιν καὶ Ἀλέ-
ξανδρος εἶλεν. ὁ δ' οὖν Ἀμύντας τὴν μὲν Κρημίναν
30 εἶλεν, εἰς δὲ τοὺς Ὀμοναδεᾶς παρελθὼν, οἱ ἐνομίζοντο

ἀληπτότατοι, καὶ καταστὰς ἤδη κύριος τῶν πλείστων χωρίων ἀνελὼν καὶ τὸν τύραννον αὐτῶν ἐξ ἀπάτης ἐλήφθη διὰ τῆς τοῦ τυράννου γυναικός. καὶ τοῦτον μὲν ἐκείνοι διέφθειραν, ἐκείνους δὲ Κυρίνιος ἐξεπόρθησε λιμῷ καὶ τετρακισχιλίους ἄνδρας ἐξώργησε καὶ 5 συνώκισεν εἰς τὰς ἐγγυὲς πόλεις, τὴν δὲ χώραν ἀπέλιπεν ἔρημον τῶν ἐν ἀκμῇ. ἔστι δὲ ἐν ὑψηλοῖς τοῦ Ταύρου μέρεσι, κρημνοῖς ἀποτόμοις σφόδρα καὶ τὸ πλεον ἁβάτοις, ἐν μέσῳ κοῖλον καὶ εὐγεων πεδίον εἰς αὐλῶνας πλείους διηρημένον· τοῦτο δὲ γεωργοῦντες ὥκουν 10 ἐν ταῖς ὑπερκειμέναις ὀφρύσιν ἢ σπηλαίοις, τὰ πολλὰ δ' ἔνοπλοι ἦσαν καὶ κατέτρεχον τὴν ἀλλοτρίαν ἔχοντες ὄρη τειχίζοντα τὴν χώραν αὐτῶν.

7 *Συναφεῖς δ' εἰσὶ τούτοις οἱ τε ἄλλοι Πισιδαι καὶ οἱ Σελγεῖς, οἵπερ εἰσὶν ἀξιολογώτατοι τῶν Πισιδῶν.* 15 τὸ μὲν οὖν πλεον αὐτῶν μέρος τὰς ἀκρωρείας τοῦ Ταύρου κατέχει, τινὲς δὲ καὶ ὑπὲρ Σίδης καὶ Ἀσπένδου C.570 Πамφυλικῶν πόλεων κατέχουσι γεώλοφα χωρία ἐλαϊόφυτα πάντα, τὰ δ' ὑπὲρ τούτων ἤδη ὀρεινά, Κατεννεῖς ὄμοροι Σελγεῦσι καὶ Ὀμοναδεῦσι, Σαγαλασσεῖς 20 δ' ἐπὶ τὰ ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Μιλυάδι.

2 *Φησὶ δ' Ἀρτεμίδωρος τῶν Πισιδῶν πόλεις εἶναι Σέλγην Σαγαλασσὸν Πετνηλισσὸν Ἀδαδα Τυμβριάδα Κρημναν Πιτυασσὸν Ἀμβλαδα Ἀνάβουρα Σίνδα Ἀαρασσὸν Ταρβασσὸν Τερμησσόν· τούτων δ' οἱ μὲν εἰσι* 25 *τελέως ὀρεινοί, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῶν ὑπωρείων καθήκοντες ἐφ' ἐκάτερα, ἐπὶ τε τὴν Παμφυλίαν καὶ τὴν Μιλυάδα, Φρυγί καὶ Λυδοῖς καὶ Καρσίν ὄμοροι, πᾶσιν εἰρηνικοῖς ἔθνεσι καίπερ προσβόρροις οὖσιν. οἱ δὲ Πάμφυλοι πολὺ τοῦ Κιλικίου φύλου μετέχοντες οὐ τελέως* 30 *ἀφεῖνται τῶν ληστρικῶν ἔργων, οὐδὲ τοὺς ὁμόρους ἑῷσι καθ' ἡσυχίαν ζῆν καίπερ τὰ νότια μέρη τῆς ὑπω-*

ρείας τοῦ Ταύρου κατέχοντες. εἰσὶ δὲ τοῖς Φρυγῖν ὁμο-
ροι καὶ τῇ Καρίᾳ Τάβαι καὶ Σίνδα καὶ Ἀμβλαδα, ὅθεν
καὶ ὁ Ἀμβλαδεὺς οἶνος ἐκφέρεται πρὸς διαίτας ἰατρι-
κὰς ἐπιτήδειος.

- 5 Τῶν δ' οὖν ὀρεινῶν οὓς εἶπον Πισιδῶν οἱ μὲν ἄλ- 3
λοι κατὰ τυραννίδας μεμερισμένοι, καθάπερ οἱ Κίλι-
κες, ληστροικῶς ἥσκηνται· φασὶ δ' αὐτοῖς τῶν Δελέ-
γων συγκαταμιχθῆναι τινὰς τὸ παλαιόν, πλάνητας ἀν-
θρώπους, καὶ συμμεῖναι διὰ τὴν ὁμοιοτροπίαν αὐ-
10 τόθι. Σέλγη δὲ ἐξ ἀρχῆς μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκτί-
σθη πόλις, καὶ ἔτι πρότερον ὑπὸ Κάλχαντος· ὅτε-
ρον δὲ καθ' αὐτὴν ἔμεινεν ἀϋξηθεῖσα ἐκ τοῦ πολιτεύ-
εσθαι νομίμως, ὥστε καὶ δισμυριάνδρος ποτε εἶναι.
θαυμαστὴ δ' ἐστὶν ἡ φύσις τῶν τόπων· ἐν γὰρ ταῖς
15 ἀκρωρείαις τοῦ Ταύρου χώρα μυριάδας τρέφειν δύνα-
μένη σφόδρα εὐκαρπὸς ἐστίν, ὥστε καὶ ἐλαιόφυτα εἶ-
ναι πολλὰ χωρία καὶ εὐάμπελα, νομάς τε ἀφθόλους
ἀνεῖσθαι παντοδαποῖς βοσκήμασι· κύκλω δ' ὑπέρκειν-
ται δρυμοὶ ποικίλης ὕλης. πλεῖστος δ' ὁ στύραξ φύεται
20 παρ' αὐτοῖς, δένδρον οὐ μέγα* ὀρθηλόν, ἀφ' οὗ καὶ
τὰ στυράκινα ἀκοντίσματα, εἰκότα τοῖς κρανεῖνοις·
ἐγγίνεται δ' ἐν τοῖς στελέχεσι ξυλοφάγου τι σκώληκος
εἶδος, ὃ μέχρι τῆς ἐπιφανείας διαφαγὸν τὸ ξύλον τὸ
μὲν πρῶτον πιτύροις ἢ πρίσμασιν εἰκότως τι ψῆγμα
25 προχεῖ, καὶ σωρὸς συνίσταται πρὸς τῇ ῥίξῃ, μετὰ δὲ
ταῦτα ἀπολείβεται τις ὑγρασία δεχομένη πῆξιν ῥαδίαν
παραπλησίαν τῇ κόμμει· ταύτης δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τὸ ψῆγ-
μα πρὸς τῇ ῥίξῃ κατενεχθὲν ἀναμίγνυται τούτῳ τε
καὶ τῇ γῇ, πλὴν ὅσον ἐπιπολῆς συστὰν διαμένει κα-
30 θαρόν, τὸ δ' ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ στελέχους καθ' ἣν C.571

φεῖ πηττεται, καὶ τοῦτο καθαρὸν· ποιοῦσι δὲ καὶ ἐκ τοῦ μὴ καθαροῦ μίγμια ξυλομιγές τι καὶ γεωμιγές, εὐωδέστερον τοῦ καθαροῦ, τῇ δ' ἄλλη δυνάμει λειπόμενον (λανθάνει δὲ τοὺς πολλούς), ᾧ πλείστῳ χρῶνται θυμιάματι οἱ δεισιδαίμονες. ἐπαινεῖται δὲ καὶ ἡ Σελ- 5 γικὴ ἱοῖς καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἄλειμμα. ἔχει δ' ὀλίγας προσβάσεις [τὰ] περὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Σελγέων, ὁρεινὴν κρημνῶν καὶ χαραδρῶν οὖσαν πλήρη, ἃς ποιοῦσιν ἄλλοι τε ποταμοὶ καὶ ὁ Εὐρυμέδων καὶ ὁ Κέστρος ἀπὸ τῶν Σελγικῶν ὁρῶν εἰς τὴν Παμφυλίαν 10 ἐκπίπτοντες θάλατταν· γέφυραι δ' ἐπὶ κείναις ταῖς ὁδοῖς. διὰ δὲ τὴν ἐρυμνότητα οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον οὐδ' ἅπαξ οἱ Σελγεῖς ἐπ' ἄλλοις ἐγένοντο, ἀλλὰ τὴν μὲν ἄλλην χώραν ἀδεῶς ἐκαρποῦντο, ὑπὲρ δὲ τῆς 15 κάτω τῆς τε ἐν τῇ Παμφυλίᾳ καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ Ταύρου διεμάχοντο πρὸς τοὺς βασιλέας αἰεὶ· πρὸς δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ τακτοῖς τισι κατεῖχον τὴν χώραν· πρὸς Ἀλέξανδρον δὲ πρεσβευσάμενοι δέχεσθαι τὰ προστάγματα εἶπον κατὰ φιλίαν· νῦν δὲ ὑπήκοοι τελέως γερόνασι, καὶ εἰσιν ἐν τῇ ὑπὸ Ἀμύντα τεταγμένῃ πρότερον. 20

8 Τοῖς δὲ Βιθυνοῖς ὁμοροῦσι πρὸς νότον, ὥς ἔφην, οἱ περὶ τὸν Ὀλυμπον τὸν Μύσιον προσαγορευόμενον Μυσοὶ τε καὶ Φρύγες· ἐκάτερον δὲ τὸ ἔθνος διττόν ἐστι. Φρυγία τε γὰρ ἡ μὲν καλεῖται μεγάλη, ἣς ὁ Μίδας ἐβασίλευσε καὶ ἣς μέρος οἱ Γαλάται κατέσχον, ἡ δὲ 25 μικρὰ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ ἡ περὶ τὸν Ὀλυμπον ἡ καὶ Ἐπικτήτος λεγομένη. Μυσία τε ὁμοίως ἡ τε Ὀλυμπηνὴ συνεχὴς οὖσα τῇ Βιθυνίᾳ καὶ τῇ Ἐπικτήτῳ, ἣν ἔφη Ἀρτεμίδωρος ἀπὸ τῶν πέραν Ἰστροῦ Μυσῶν ἀπω- 30 κίσθαι, καὶ ἡ περὶ τὸν Κάικον καὶ τὴν Περγαμηνὴν μέχρι Τευθρανίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ.

2 Οὕτω δ' ἐνήλλακται ταῦτα ἐν ἀλλήλοις, ὥς πολ-

λάκις λέγομεν, ὥστε καὶ τὴν περὶ Σίπυλον Φρυγίαν
οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν, ἅδηλον εἴτε τῆς μεγάλης εἴτε τῆς
μικρᾶς μέρος οὖσαν, ἥ καὶ τὸν Τάνταλον Φρύγα καὶ
τὸν Πέλοπα καὶ τὴν Νιόβην· ὁποτέρως δ' ἂν ἔχη, ἥ
5 γε ἐπάλλαξις φανερά. ἥ γὰρ Περγαμηνή καὶ ἡ Ἐλαϊ-
τις, καθ' ἣν ὁ Κάικος ἐκπίπτει, καὶ ἡ μεταξὺ τούτων
Τευθρανία, ἐν ἣ Τεύθρας καὶ ἡ τοῦ Τηλέφου ἐκτρο-
φή, ἀνὰ μέσον ἐστὶ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς περὶ
Σίπυλον καὶ Μαγνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῶν χώρας· ὥσθ'
10 ὅπερ ἔφην ἔργον διορίσαι, „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυ-0.572
„γῶν ὁρίσματα.“

Καὶ οἱ Λυδοὶ καὶ οἱ Μαίονες, οὓς Ὅμηρος καλεῖ 3
Μήονας, ἐν συγχύσει πῶς εἰσι καὶ πρὸς τούτους καὶ
πρὸς ἀλλήλους, ὅτι οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς οἱ δ' ἑτέρους
15 φασί· πρὸς δὲ τούτους, ὅτι τοὺς Μυσοὺς οἱ μὲν Θρά-
κας οἱ δὲ Λυδοὺς εἰρήκασι, κατ' αἰτίαν παλαιὰν ἱστο-
ροῦντες, ἣν Ξάνθος ὁ Λυδὸς γράφει καὶ Μενεκράτης
ὁ Ἐλαϊτης, ἐτυμολογοῦντες καὶ τὸ ὄνομα τὸ τῶν Μυ-
σῶν ὅτι τὴν ὀξύην οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ Λυδοί· πολλή
20 δ' ἡ ὀξύη κατὰ τὸν Ὀλυμπον, ὅπου ἐκτεθῆναί φασι
τοὺς δεκατευθέντας, ἐκείνων δὲ ἀπογόνους εἶναι τοὺς
ὑστερον Μυσοὺς, ἀπὸ τῆς ὀξύης οὕτω προσαγορευ-
θέντας· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὴν διάλεκτον· μιζολύδιον
γὰρ πῶς εἶναι καὶ μιξοφρύγιον· τέως μὲν γὰρ οἰκεῖν
25 αὐτοὺς περὶ τὸν Ὀλυμπον, τῶν δὲ Φρυγῶν ἐκ τῆς
Θράκης περαιωθέντων [ἀν]ελόντων τε τῆς Τροίας ἄρ-
χοντα καὶ τῆς πλησίον γῆς, ἐκείνους μὲν ἐνταῦθα οἰ-
κῆσαι τοὺς δὲ Μυσοὺς ὑπὲρ τὰς τοῦ Καϊκου πηγὰς
πλησίον Λυδῶν.

30 Συνεργεῖ δὲ πρὸς τὰς τοιαύτας μυθοποιίας ἥ τε 4

σύγχυσις τῶν ἐνταῦθα ἐθνῶν καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς χώ-
 ρας τῆς ἐντὸς Ἄλυσος, μάλιστα δὲ τῆς παραλίας, δι' ἣν
 ἐπιθέσεις ἐγένοντο αὐτῇ πολλαχόθεν καὶ διὰ παντὸς ἐκ
 τῆς περαίας, ἥ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ἰόντων τῶν ἐγγύς.
 μάλιστα μὲν οὖν κατὰ τὰ Τρωικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τὰς 5
 ἐφόδους γενέσθαι καὶ τὰς μεταναστάσεις συνέβη, τῶν
 τε βαρβάρων ἅμα καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁρμῇ τινι χρησα-
 μένων πρὸς τὴν τῆς ἀλλοτρίας κατάκτησιν· ἀλλὰ καὶ
 πρὸ τῶν Τρωικῶν ἦν ταῦτα. τό τε γὰρ τῶν Πελασγῶν
 ἦν φύλον καὶ τὸ τῶν Κανκῶνων καὶ Δελέγων· εἴρη- 10
 ται δ' ὅτι πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης τὸ παλαιὸν ἐτύγ-
 χανε πλανώμενα, ἅπερ ποιεῖ τοῖς Τρωσὶ συμμαχοῦντα
 ὁ ποιητής, οὐκ ἐκ τῆς περαίας. τά τε περὶ τῶν Φρυγῶν
 καὶ τῶν Μυσῶν λεγόμενα πρεσβύτερα τῶν Τρωικῶν
 ἐστίν· οἱ δὲ διττοὶ Λύκιοι τοῦ αὐτοῦ γένους ὑπόνοιαν 15
 παρέχουσιν, ἢ τῶν Τρωικῶν ἢ τῶν πρὸς Καρία τοὺς
 ἐτέρους ἀποικισάντων. τάχα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Κιλικίων
 τὸ αὐτὸ συνέβη· διττοὶ γὰρ καὶ οὗτοι· οὐ μὲν ἔχομέν
 γε τοιαύτην λαβεῖν μαρτυρίαν ὅτι καὶ πρὸ τῶν Τρωι-
 κῶν ἦσαν ἤδη οἱ νῦν Κίλικες· ὃ τε Τήλεφος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας ἀφίχθαι νομίζοιτ' ἂν μετὰ τῆς μητρός, γάμφω
 δὲ τῷ ταύτης ἐξοικειωσάμενος τὸν ὑποδεξάμενον αὐ-
 τὸν Τεύθραντα ἐνομίσθη τε ἐκείνου καὶ παρέλαβε τὴν
 Μυσῶν ἀρχήν.

5 Καὶ οἱ Κᾶρες δὲ νησιῶται πρότερον ὄντες καὶ Λέ- 25
 C.573 λεγες, ὥς φασιν, ἡπειρῶται γεγόνασιν, προσλαβόντων
 Κρητῶν, οἱ καὶ τὴν Μίλητον ἐκτίσαν ἐκ τῆς Κρητικῆς
 Μιλήτου Σαρπηδόνα λαβόντες κτίστην· καὶ τοὺς Τερ-
 μίλας κατῴκισαν ἐν τῇ νῦν Λυκίᾳ· τούτους δ' ἀγαγεῖν
 ἐκ Κρήτης ἀποίκους Σαρπηδόνα, Μίνω καὶ Ῥαδαμάν- 30
 θυος ἀδελφὸν ὄντα, καὶ ὀνομάσαι Τερμίλας τοὺς πρό-
 τερον Μιλύας, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, ἔτι δὲ πρότερον

Σολύμους, ἐπελθόντα δὲ τὸν Πανδίωνος Λύκον ἄφ' ἑαυτοῦ προσαγορεῦσαι τοὺς αὐτοὺς Λυκίους. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος ἀποφαίνει τοὺς αὐτοὺς Σολύμους τε καὶ Λυκίους, ὁ δὲ ποιητὴς χωρίζει· Βελλεροφόντης 5 γοῦν ὠρμημένος ἐκ τῆς Λυκίας „Σολύμοισι μαχέσσατο „κνυδαλίμοισι.“ Πείσανδρόν τε ὡσαύτως υἱὸν αὐτοῦ Ἄρης ὥς φησι „μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε.“ καὶ τὸν Σαρπηδόνα δὲ ἐπιχώριόν τινα λέγει.

Ἀλλὰ τό γε ἄθλον προκεῖσθαι κοινὸν τὴν ἀρετὴν 6 τῆς χώρας ἧς λέγω τοῖς ἰσχύουσιν ἐκ πολλῶν βεβαι- οὔται [καὶ πρὸ τῶν Τρωικῶν] καὶ μετὰ τὰ Τρωικά· ὅπου καὶ Ἀμαζόνες κατεθάρρησαν αὐτῆς, ἐφ' ἧς ὅ τε Πρίαμος στρατεῦσαι λέγεται καὶ ὁ Βελλεροφόντης· πόλεις τε παλαιαὶ ὁμολογοῦνται ἐπώνυμοι αὐτῶν· ἐν 15 δὲ τῷ Ἰλιακῷ πεδίῳ κολώνη τις ἔστιν „ἣν ἦτοι ἄνδρες „Βατίειαν κικλήσκουσιν, ἀθάνατοι δὲ τε σῆμα πολυ- „σκάρθμοιο Μυρίνης,“ ἣν ἱστοροῦσι μίαν εἶναι τῶν Ἀμαζόνων ἐκ τοῦ ἐπιθέτου τεκμαιρόμενοι· εὐσκάρθ- μους γὰρ ἵππους λέγεσθαι διὰ τὸ τάχος· κακέλην οὖν 20 πολὺσκαρθμον διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἡνιοχείας τάχος· καὶ ἡ Μύρινα οὖν ἐπώνυμος ταύτης λέγεται. καὶ αἱ ἐγγὺς δὲ νῆσοι ταῦτ' ἔπαθον διὰ τὴν ἀρετὴν, ὧν Ῥόδος καὶ Κῶς ὅτι πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη ὑφ' Ἑλλήνων ὥκοῦν- το καὶ ὑφ' Ὀμήρου σαφῶς ἐκμαρτυρεῖται.

25 Μετὰ δὲ τὰ Τρωικά αἱ τε τῶν Ἑλλήνων ἀποικίαι 7 καὶ αἱ Τρηῶν καὶ αἱ Κιμμερίων ἔφοδοι καὶ Ἀνδῶν καὶ μετὰ ταῦτα Περσῶν καὶ Μακεδόνων τό [τε] τελευταῖον Γαλατῶν ἐτάραξαν πάντα καὶ συνέχεαν. γέγονε δὲ ἡ ἀσάφεια οὐ διὰ τὰς μεταβολὰς μόνον ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς 30 τῶν συγγραφέων ἀνομολογίας περὶ τῶν αὐτῶν οὐ τὰ αὐτὰ λεγόντων, τοὺς μὲν Τρωῆας καλούντων Φρύγας καθάπερ οἱ τραγικοί, τοὺς δὲ Λυκίους Κᾶρας καὶ

ἄλλους * οὕτως. οἱ δὲ Τρῶες οὕτως ἐκ μικρῶν ἀνέ-
 C.574 θέντες ὥστε καὶ βασιλεῖς βασιλέων εἶναι, παρέσχον
 καὶ τῷ ποιητῇ λόγον τίνα χρὴ καλεῖν Τροίαν, καὶ τοῖς
 ἐξηγουμένοις ἐκεῖνον. λέγει μὲν γὰρ καὶ κοινῶς ἅπαν-
 τας Τρῶας τοὺς συμπολεμήσαντας αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ 5
 Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐναντίους· ἀλλ' οὐ δήπου
 Τροίαν καὶ τὴν Παφλαγονίαν ἐροῦμεν· νῆ Δία, οὐδὲ
 τὴν Καρίαν ἢ τὴν ὁμορον αὐτῇ Ἀνικίαν. λέγω δ' ὅταν
 οὕτω φῇ „Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν,“ ἐκ δὲ
 τῶν ἐναντίων „οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαι- 10
 οί.“ καὶ ἄλλως δὲ λέγει πολλαχῶς. ὅμως δὲ καίπερ τοιού-
 των ὄντων πειρατέον διαιτῶν ἕκαστα εἰς δύναμιν· ὅ-
 τι δ' ἂν διαφύγῃ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, τοῦτο μὲν ἐα-
 τέον (οὐ γὰρ ἐνταῦθα τὸ τῆς γεωγραφίας ἔργον), τὰ
 δὲ νῦν ὄντα λεκτέον.

15

8 Ἔστι τοίνυν ὄρη δύο ὑπερκείμενα τῆς Προποντί-
 δος ὃ τε Ὀλύμπος ὁ Μύσιος καὶ ἡ Ἰδη. τῷ μὲν οὖν
 Ὀλύμπῳ τὰ τῶν Βιθυνῶν ὑποπέπτωκε, τῆς δὲ Ἰδης με-
 ταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ἡ Τροία κεῖται συνάπτουσα τῷ
 ὄρει· περὶ μὲν οὖν ταύτης ἐροῦμεν ὕστερον καὶ τῶν 20
 συνεχῶν αὐτῇ πρὸς νότον, νῦν δὲ περὶ τῶν Ὀλυμπε-
 νῶν καὶ τῶν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ Ταύρου παραλλήλων
 τοῖς προεφωδευμένοις λέγωμεν. ἔστι τοίνυν ὁ Ὀλυμ-
 πος κύκλῳ μὲν εὖ συνοικούμενος, ἐν δὲ τοῖς ὕψει
 δρυμοὺς ἐξαισίους ἔχων καὶ ληστήρια δυναμένους ἐκ- 25
 τρέφειν τόπους εὐερεῖς, ἐν οἷς καὶ τύραννοι συνί-
 στανται πολλάκις δυνάμενοι συμμεῖναι πολὺν χρόνον,
 καθάπερ Κλέων ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν ληστηρίων ἡγεμῶν.

9 Οὗτος δ' ἦν μὲν ἐκ Γορδίου κώμης, ἦν ὕστερον
 ἀνέξῃσας ἐποίησε πόλιν καὶ προσηγόρευσεν Ἰουλιόπο- 30
 λιν· ληστηρίῳ δ' ἐχρήτο καὶ ὀρμητηρίῳ κατ' ἀρχὰς τῷ
 καρτερωτάτῳ τῶν χωρίων ὄνομα Καλλυδία. ὑπῆρξε

δ' Ἀντωνίῳ μὲν χρήσιμος ἐπελθὼν ἐπὶ τοὺς ἀργυρο-
 λογοῦντας Λαβηνῶ καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος τὴν Ἀσί-
 αν κατέσχε, καὶ κωλύσας τὰς παρασκευάς· ἐν δὲ τοῖς
 5 Ἀκτιακοῖς ἀποστάς Ἀντωνίου τοῖς Καίσαρος προσέ-
 θετο στρατηγοῖς, καὶ ἐτιμήθη πλέον ἢ κατ' ἀξίαν
 προσλαβὼν τοῖς παρ' Ἀντωνίου δοθεῖσι καὶ τὰ παρα
 τοῦ Καίσαρος, ὥστ' ἀντὶ ληστοῦ δυνάστου περιέκειτο
 σχῆμα, ἱερεὺς μὲν ὢν τοῦ Ἀβρεττηνοῦ Διός, Μυσίου
 θεοῦ, μέρος δ' ἔχων ὑπήκοον τῆς Μωρηνῆς (Μυσία
 10 δέ ἐστι καὶ αὕτη, καθάπερ ἡ Ἀβρεττηνὴ), λαβὼν δὲ
 ὕστατα καὶ τὴν ἐν τῷ Πόντῳ τῶν Κομάνων ἱερωσύνην,
 εἰς ἣν κατελθὼν ἐντὸς μηνιαίου χρόνου κατέστρεψε
 τὸν βίον· νόσος δ' ἐξήγαγεν αὐτὸν ὀξεῖα, εἴτ' ἄλλως
 15 ἐπιπεσοῦσα ἐκ τῆς αἰδὴν πλησμονῆς εἶθ', ὥς ἔφασαν
 οἱ περὶ τὸ ἱερόν, κατὰ μῆνιν τῆς θεοῦ· ἐν γὰρ τῷ πε-
 ριβόλῳ τοῦ τεμένους ἡ οἰκησὶς ἐστὶν ἥ τε τοῦ ἱερέως
 καὶ τῆς ἱερείας, τὸ δὲ τέμενος χωρὶς τῆς ἄλλης ἀγιστεί-
 ας διαφανέστατα τῆς τῶν ὑείων κρεῶν βρώσεως κα-
 θαρεύει, ὅπου γε καὶ ἡ ὅλη πόλις, οὐδ' εἰσάγεται εἰς
 20 αὐτὴν ὕς· ὁ δ' ἐν τοῖς πρώτοις τὸ ληστρικὸν ἦθος
 ἐπεδείξατο εὐθύς κατὰ τὴν πρώτην εἴσοδον τῇ παρα-
 βάσει τούτου τοῦ ἔθους ὥσπερ οὐχ ἱερεὺς εἰσεληλυ-
 θὼς ἀλλὰ διαφθορεὺς τῶν ἱερῶν.

Ὁ μὲν δὴ Ὀλυμπος τοιόσδε, περιρικεῖται δὲ πρὸς 10
 25 ἄρκτον μὲν ὑπὸ τῶν Βιθυνῶν καὶ Μυγδόνων καὶ Δο-
 λίωνων, τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Μυσοὶ καὶ Ἐπίκτητοι.
 Δολίονας μὲν οὖν μάλιστα καλοῦσι τοὺς περὶ Κύζικον
 ἀπὸ Αἰσθήπου ἕως Ῥυνδάκου καὶ τῆς Δασκυλίτιδος λί-
 μνης, Μυγδόνας δὲ τοὺς ἐφεξῆς τούτοις μέχρι τῆς
 30 Μυρλειανῶν χώρας· ὑπέρκεινται δὲ τῆς Δασκυλίτι-
 δος ἄλλαι δύο λίμναι μεγάλαι ἥ τε Ἀπολλωνιᾶτις ἥ
 τε Μιλητοπολίτις· πρὸς μὲν οὖν τῇ Δασκυλίτιδι Δα-

σκύλιον πόλις, πρὸς δὲ τῇ Μιλητοπόλίτιδι Μιλητού-
πολις, πρὸς δὲ τῇ τρίτῃ Ἀπολλωνία ἢ ἐπὶ Πυνδάκῳ
λεγομένη· τὰ πλείστα δὲ τούτων ἐστὶ Κυζικηνῶν νυνί.

- 11 Ἔστι δὲ νῆσος ἐν τῇ Προποντίδι ἢ Κύζικος συνα-
πτομένη γεφύραις δυσι πρὸς τὴν ἡπειρον, ἀρετῇ μὲν 5
κρατίστῃ μεγέθει δὲ ὅσον πεντακοσίων σταδίων τὴν
περίμετρον· ἔχει δὲ ὁμώνυμον πόλιν πρὸς αὐταῖς ταῖς
γεφύραις καὶ λιμένας δύο κλειστοὺς καὶ νεωσοίκους
πλείους τῶν διακοσίων· τῆς δὲ πόλεως τὸ μὲν ἔστιν
ἐν ἐπιπέδῳ τὸ δὲ πρὸς ὄρει· καλεῖται δ' Ἄριτων ὄρος· 10
ὑπέρεκειται δ' ἄλλο Δίνδυμον μονοφυές, ἱερὸν ἔχον
τῆς Δινδυμῆνης μητρὸς θεῶν, ἴδρυμα τῶν Ἀργοναυ-
τῶν. ἔστι δ' ἐνάμιλλος ταῖς πρώταις τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν ἢ πόλις μεγέθει τε καὶ κάλλει καὶ εὐνομίᾳ πρὸς
τε εἰρήνην καὶ πόλεμον· ἔοικέ τε τῷ παραπλησίῳ τύ- 15
πῳ κοσμεῖσθαι ὥσπερ ἡ τῶν Ροδίων καὶ Μασσαλιω-
τῶν καὶ Καρχηδονίων τῶν πάλοι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ
ἔω, τρεῖς δ' ἀρχιτέκτονας τοὺς ἐπιμελουμένους οἰκο-
δομημάτων τε δημοσίων καὶ ὀργάνων, τρεῖς δὲ καὶ
θησαυροὺς κέκτηται, τὸν μὲν ὀπλων τὸν δ' ὀργάνων 20
τὸν δὲ σίτου· ποιεῖ δὲ τὸν σῖτον ἄσηπτον ἡ Χαλκιδικὴ
γῆ μιγνυμένη. ἐπεδείξαντο δὲ τὴν ἐκ τῆς παρασκευῆς
ταύτης ὠφέλειαν ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ. ἐπελ-
θόντος γὰρ αὐτοῖς ἀδοκῆτως τοῦ βασιλέως πεντεκαί-
δεκα μυριάσι καὶ ἵππῳ πολλῇ καὶ κατασχόντος τὸ ἀν- 25
τικείμενον ὄρος ὃ καλοῦσιν Ἀδραστείας καὶ τὸ προά-
στειον, ἔπειτα καὶ διάραντος εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως
C.576 ἀνχένα καὶ προσμαχομένου πεζῇ τε καὶ κατὰ θάλατ-
ταν τετρακοσίαις ναυσίν, ἀντέσχον πρὸς ἅπαντα οἱ
Κυζικηνοί, ὥστε καὶ ἐγγὺς ἦλθον τοῦ ζωγρία λαβεῖν 30
τὸν βασιλέα ἐν τῇ διώρυγι ἀντιδιορύττοντες, ἀλλ'
ἔφθη φυλαξάμενος καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἔξω τοῦ

ὀρύγματος· ὅψε δὲ ἰσχυσεν εἰσπέμψαι τινὰς νύκτωρ
 ἐπικούρους ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς Λεύκολλος·
 ὤνησε δὲ καὶ λιμὸς τῷ τοσούτῳ πλήθει τῆς στρατιᾶς
 ἐπιπεσών, ὃν οὐ προείδετο ὁ βασιλεύς, ὥς ἀπῆλθε
 5 πολλοὺς ἀποβαλὼν. Ῥωμαῖοι δ' ἐτίμησαν τὴν πόλιν,
 καὶ ἔστιν ἐλευθέρᾳ μέχρι νῦν καὶ χώραν ἔχει πολλήν
 τὴν μὲν ἐκ παλαιοῦ τὴν δὲ τῶν Ῥωμαίων προσθέντων.
 καὶ γὰρ τῆς Τρωάδος ἔχουσι τὰ πέραν τοῦ Αἰσῆπου τὰ
 περὶ τὴν Ζέλειαν καὶ τὸ τῆς Ἀδραστείας πεδῖον· καὶ
 10 τῆς Δασκυλίτιδος λίμνης τὰ μὲν ἔχουσιν ἐκεῖνοι τὰ δὲ
 Βυζάντιοι· πρὸς δὲ τῇ Δολιονίδι καὶ τῇ Μυργδονίδι
 νέμονται πολλήν μέχρι τῆς Μιλητοπολίτιδος λίμνης
 καὶ τῆς Ἀπολλωνιάτιδος αὐτῆς, δι' ὧν χωρίων καὶ ὁ
 Ῥύνδακος ῥεῖ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἔχων ἐκ τῆς Ἀξανί-
 15 τιδος, προσλαβὼν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἀβρεττηνῆς Μυσίας
 ἄλλους τε καὶ Μέκεστον ἀπ' Ἀγκύρας τῆς Ἀβαείτιδος
 ἐκδίδωσιν εἰς τὴν Προποντίδα κατὰ Βέσβικον νῆσον.
 ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ τῶν Κυζικηνῶν ὄρος ἔστιν εὐ-
 δενδρον Ἀρτάκη· καὶ νησίον ὁμώνυμον πρόκειται
 20 τούτου, καὶ πλησίον ἀκρωτήριον Μέλανος καλούμε-
 νον ἐν παράπλῳ τοῖς εἰς Πρίαπον κομιζομένοις ἐκ τῆς
 Κυζίκου.

Τῆς δ' ἐπικτήτου Φρυγίας Ἀξανοὶ τέ εἰσι καὶ Να- 12
 κολία καὶ Κοτιάειον καὶ Μιδάειον καὶ Δορυλάειον πό-
 25 λεις καὶ Κάδοι· τοὺς δὲ Κάδους ἔνιοι τῆς Μυσίας φα-
 σίν. ἡ δὲ Μυσία κατὰ τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς Ὀλυμ-
 πηνῆς ἐπὶ τὴν Περγαμηνὴν καθήκει καὶ τὸ Καῖκου
 λεγόμενον πεδῖον, ὥστε μεταξὺ κεῖσθαι τῆς τε Ἰδῆς
 καὶ τῆς Κατακεκαυμένης, ἣν οἱ μὲν Μυσίαν οἱ δὲ
 30 Μαιονίαν φασίν.

Ὑπὲρ δὲ τῆς Ἐπικτήτου πρὸς νότον ἔστιν ἡ με- 13
 γάλῃ Φρυγία, λείπουσα ἐν ἀριστερᾷ τὴν Πεσσινοῦντα

καὶ τὰ περὶ Ὀρκαόρκους καὶ Λυκαονίαν, ἐν δεξιᾷ δὲ Μαίονας καὶ Λυδοὺς καὶ Κᾶρας· ἐν ἣ ἔστιν ἢ τε παρῳρείος λεγομένη Φρυγία καὶ ἡ πρὸς Πισιδίᾳ καὶ τὰ περὶ Ἀμόριον καὶ Εὐμένειαν καὶ Σύνναδα, εἴτα Ἀπάμεια ἡ Κιβωτὸς λεγομένη καὶ Λαοδίκεια, αἵπερ εἰσὶ 5 μέγιστα τῶν κατὰ τὴν Φρυγίαν πόλεων· περὶκεῖται δὲ ταύταις πολίσματα καὶ..... Ἀφροδισιάς Κολοσσαί Θεμισώνιον Σαναὸς Μητρόπολις Ἀπολλωνιάς, ἔτι δὲ ἀπωτέρω τούτων Πέλται Τάβαι Εὐκαρπία Λυσιᾶς.

C.577

10

14

Ἡ μὲν οὖν παρῳρεία ὀρεινὴν τινα ἔχει ῥάχιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐκτεινομένην ἐπὶ δύοσιν· ταύτῃ δ' ἐκατέρωθεν ὑποπέπτωκέ τι πεδῖον μέγα, καὶ πόλεις πλησίον αὐτῆς πρὸς ἄρκτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θατέρου δὲ μέρους Ἀντιόχεια ἡ πρὸς Πισιδίᾳ καλουμένη, ἡ 15 μὲν ἐν πεδίῳ κειμένη πᾶσα ἡ δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα ἀποικίαν Ῥωμαίων· ταύτην δ' ὥκισαν Μάγνητες οἱ πρὸς Μαιάνδρῳ. Ῥωμαῖοι δ' ἡλευθέρωσαν τῶν βασιλέων, ἥνίκα τὴν ἄλλην Ἀσίαν Εὐμένει παρέδοσαν τὴν ἐντὸς τοῦ Ταύρου· ἦν δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερωσύνη τις 20 Μηνὸς Ἀρκαίου, πληῆθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χωρίων ἱερῶν· κατελύθη δὲ μετὰ τὴν Ἀμύντου τελευτὴν ὑπὸ τῶν πεμφθέντων ἐπὶ τὴν ἐκείνου κληρονομίαν. Σύνναδα δ' ἔστιν οὐ μεγάλη πόλις· πρόκειται δ' αὐτῆς ἐλαιόφυτον πεδῖον ὅσον ἐξήκοντα σταδίων· ἐπέ- 25 κεινα δ' ἔστι Δοκιμία κώμη, καὶ τὸ λατόμιον Συνναδικοῦ λίθου (οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, οἱ δ' ἐπιχώριοι Δοκιμίτην καὶ Δοκιμαῖον), κατ' ἀρχὰς μὲν μικροὺς βώλους ἐκδιδόντος τοῦ μετάλλου, διὰ δὲ τὴν νυνὶ πολυτέλειαν τῶν Ῥωμαίων κίονες ἐξαιροῦνται 30 μονόλιθοι μεγάλοι, πλησιάζοντες τῷ ἀλαβαστροίτῃ λίθῳ κατὰ τὴν ποικιλίαν, ὥστε καίπερ πολλῆς οὔσης

τῆς ἐπὶ θάλατταν ἀγωγῆς τῶν τηλικούτων φορτίων ὅμως καὶ κίονες καὶ πλάκες εἰς Ῥώμην κομίζονται θανα-
μασται κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος.

Ἀπάμεια δ' ἐστὶν ἐμπόριον μέγα τῆς ἰδίως λεγο- 15
5 μένης Ἀσίας, δευτερεῦον μετὰ τὴν Ἐφεσον· αὕτη γὰρ
καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑποδοχεῖον
κοινόν ἐστίν. ἴδρυνται δὲ ἡ Ἀπάμεια ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς
τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ, καὶ δεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως
ὁ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς πόλεως ἔχων· κατενε-
10 χθεὶς δ' ἐπὶ τὸ προάστειον σφοδρῶ καὶ καταφερεῖ τῷ
δεύματι συμβάλλει πρὸς τὸν Μαιάνδρον, προσειλη-
φότα καὶ ἄλλον ποταμὸν Ὀργᾶν δι' ὁμαλοῦ φερόμενον
πρᾶον καὶ μαλακόν· ἐντεῦθεν δ' ἤδη γενόμενος Μαι-
άνδρος τέως μὲν διὰ τῆς Φρυγίας φέρεται, ἔπειτα διο-
15 ρίζει τὴν Καρίαν καὶ τὴν Λυδίαν κατὰ τὸ Μαιάνδρου
καλούμενον πεδίον, σκολιὸς ὢν εἰς ὑπερβολὴν ὥστε
ἐξ ἐκείνου τὰς σκολιότητας ἀπάσας μαιάνδρους κα-
λεῖσθαι· τελευτῶν δὲ καὶ τὴν Καρίαν αὐτὴν διαρρεῖ
τὴν ὑπὸ τῶν Ἰώνων νῦν κατεχομένην, καὶ μεταξὺ
20 Μιλήτου καὶ Πριήνης ποιεῖται τὰς ἐκβολάς. ἄρχεται
δὲ ἀπὸ Κελαινῶν, λόφου τινός, ἐν ᾧ πόλις ἦν ὁμώ-
νυμος τῷ λόφῳ· ἐντεῦθεν δ' ἀναστήσας τοὺς ἀνθρώ-
πους ὁ Σωτὴρ Ἀντίοχος εἰς τὴν νῦν Ἀπάμειαν τῆς C.578
μητρὸς ἐπώνυμον τὴν πόλιν ἐπέδειξεν Ἀπάμας, ἡ
25 θυγάτηρ μὲν ἦν Ἀρταβάζου δεδομένη δ' ἐτύγχανε
πρὸς γάμον Σελεύκῳ τῷ Νικάτορι. ἐνταῦθα δὲ μυ-
θεύεται τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν Μαρσύαν καὶ
τὴν ἔριν ἣν ἤρτισεν ὁ Μαρσύας πρὸς Ἀπόλλωνα. ὑπέρ-
κεῖται δὲ καὶ λίμνη φύουσα κάλαμον τὸν εἰς τὰς γλώτ-
30 τας τῶν αὐλῶν ἐπιτῆδειον, ἐξ ἧς ἀπολείβεσθαι φασὶ
τὰς πηγὰς ἀμφοτέρως τὴν τε τοῦ Μαρσίου καὶ τὴν
τοῦ Μαιάνδρου.

- 16 Ἡ δὲ Λαοδίκεια μικρὰ πρότερον οὔσα αὖξησιν ἔλαβεν ἐφ' ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων, καίτοι κακῶθεισα ἐκ πολιορκίας ἐπὶ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος· ἀλλ' ἡ τῆς χώρας ἀρετὴ καὶ τῶν πολιτῶν τινες εὐτυχήσαντες μεγάλην ἐποίησαν αὐτήν, Ἰέρων μὲν 5 πρότερον, ὃς πλειόνων ἢ δισχιλίων ταλάντων κληρονομίαν κατέλιπε τῷ δήμῳ πολλοῖς τ' ἀναθήμασιν ἐκόσμησε τὴν πόλιν, Ζήνων δὲ ὁ ῥήτωρ ὕστερον καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πολέμων, ὃς καὶ βασιλείας ἡξιώθη διὰ τὰς ἀνδραγαθίας ὑπ' Ἀντωνίου μὲν πρότερον ὑπὸ Καί-10 σαρος δὲ τοῦ Σεβαστοῦ μετὰ ταῦτα. φέρει δ' ὁ περὶ τὴν Λαοδίκειαν τόπος προβάτων ἀρετὰς οὐκ εἰς μαλακότητα μόνον τῶν ἐρίων, ἥ καὶ τῶν Μιλησίων διαφέρει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοραξὴν χροάν, ὥστε καὶ προσ-15 οδεύονται λαμπρῶς ἀπ' αὐτῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Κολοσσηνοὶ ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου χρώματος πλησίον οἰκοῦντες. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κάπρος καὶ ὁ Λύκος συμβάλλει τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ, ποτάμους εὐμεγέθης, ἀφ' οὗ καὶ ἡ πρὸς τῷ Λύκῳ Λαοδίκεια λέγεται. ὑπέρεκται δὲ τῆς πόλεως ὄρος Κάδμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ Λύκος ῥεῖ καὶ 20 ἄλλος ὁμώνυμος τῷ ὄρει. τὸ πλεον δ' οὗτος ὑπὸ γῆς ῥυεῖς εἴτ' ἀνακύψας συνέπεσεν εἰς ταὐτὸ τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς, ἐμφαίνων ἅμα καὶ τὸ πολύτερητον τῆς χώρας καὶ τὸ εὖσειστον· εἰ γάρ τις ἄλλη, καὶ ἡ Λαοδίκεια εὖσειστος, καὶ τῆς πλησιοχώρου δὲ Κάρουρα. 25
- 17 Ὅριον δέ ἐστι τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Καρίας τὰ Κάρουρα· κόμη δ' ἐστὶν αὕτη πανδοχεῖα ἔχουσα καὶ ξε-
στῶν ὑδάτων ἐκβολάς, τὰς μὲν ἐν τῷ ποταμῷ Μαιάνδρῳ τὰς δ' ὑπὲρ τοῦ χείλους. καὶ δὴ ποτέ φασι πορ-
νοβοσκὸν ἀνλισθέντα ἐν τοῖς πανδοχείοις σὺν πολλῷ 30
πλήθει γυναικῶν νύκτωρ γενομένου σεισμοῦ συνα-
φανισθῆναι πάσαις. σχεδὸν δέ τι καὶ πᾶσα εὖσειστός

ἔστιν ἡ περὶ τὸν Μαίανδρον χώρα καὶ ὑπόνομος πυρί
 τε καὶ ὕδατι μέχρι τῆς μεσογαίας. διατέτακε γὰρ ἀπὸ C.579
 τῶν πεδίων ἀρξαμένη πᾶσα ἡ τοιαύτη κατασκευὴ τῆς
 χώρας εἰς τὰ Χαρώνια, τό τε ἐν Ἱεραπόλει καὶ τὸ ἐν
 5 Ἀχαράκοις τῆς Νυσαΐδος καὶ τὸ περὶ Μαγνησίαν καὶ
 Μνοῦντα· εὐθρυπτός τε γὰρ ἔστιν ἡ γῆ καὶ ψαθυρὰ
 πλήρης τε ἀλμυρίδων καὶ εὐεκπύρωτός ἐστι· τάχα δὲ
 καὶ ὁ Μαίανδρος διὰ τοῦτο σκολιὸς ὅτι πολλὰς μετα-
 πτώσεις λαμβάνει τὸ ρεῖθρον, καὶ πολλὴν χοῦν κατὰ-
 10 γων ἄλλοτ' ἄλλω μέρει τῶν αἰγιαλῶν προστίθῃσι· τὸ δὲ
 πρὸς τὸ πέλαγος βιασάμενος ἐξωθεῖ. καὶ δὴ καὶ τὴν
 Προήνην ἐπὶ θαλάττῃ πρότερον οὕσαν μεσόγειον πε-
 ποίηκε τετταράκοντα σταδίων προσχώματι.

Καὶ ἡ Κατακεκαυμένη δέ, ἥπερ ὑπὸ Λυδῶν καὶ 18
 15 Μυσῶν κατέχεται, διὰ τοιαῦτά τινα τῆς προσηγορίας
 τετύχηκε ταύτης· ἥ τε Φιλαδέλφεια, ἥ πρὸς αὐτῇ πό-
 λιν, οὐδὲ τοὺς τοίχους ἔχει πιστούς, ἀλλὰ καθ' ἡμέ-
 ραν τρόπον τινὰ σαλεύονται καὶ δίστανται· διατε-
 20 λοῦσι δὲ προσέχοντες τοῖς πάθεσι τῆς γῆς καὶ ἀρχιτε-
 Ἀπάμεια μὲν καὶ πρὸ τῆς Μιθριδάτου στρατείας ἐσεί-
 σθη πολλάκις, καὶ ἔδωκεν ἐπελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐκα-
 τὸν τάλαντα εἰς ἐπανόρθωσιν, ὁρῶν ἀνατετραμμένην
 τὴν πόλιν. λέγεται δὲ καὶ ἐπ' Ἀλεξάνδρου παραπλή-
 25 σια συμβῆναι· διόπερ εἰκὸς ἔστι καὶ τὸν Ποσειδῶ τι-
 μαῖσθαι παρ' αὐτοῖς καίπερ μεσογαίοις οὖσι, καὶ ἀπὸ
 Κελαινοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐκ Κελαινοῦς, μιᾶς τῶν
 Δαναΐδων, γενομένου κεκλῆσθαι τὴν πόλιν ἐπώνυ-
 30 μον, ἥ διὰ τῶν λίθων τὴν ἀπὸ τῶν ἐκπυρώσεων με-
 λανίαν. καὶ τὰ περὶ Σίπυλον δὲ καὶ τὴν ἀνατροπὴν
 αὐτοῦ μῦθον οὐ δεῖ τίθεσθαι· καὶ γὰρ νῦν τὴν Μα-
 γνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῷ κατέβαλον σεισμοί, ἡνίκα καὶ
 Σάρδεις καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἐπιφανεστάτας κατὰ πολ-
 35 λὰ μέρη διελυμήναντο· ἐπηνώρθωσε δ' ὁ ἡγεμὼν χρή-
 ματα ἐπιδούς, καθάπερ καὶ πρότερον ἐπὶ τῆς γενο-
 μένης συμφορᾶς Τραλλιανοῖς (ἡνίκα τὸ γυμνάσιον καὶ
 ἄλλα μέρη συνέπεσεν) ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τούτοις καὶ
 Λαοδικεῦσιν.

- 19 Ἀκούειν δ' ἔστι καὶ τῶν παλαιῶν συγγραφέων οἷά φησιν ὁ τὰ Λύδια συγγράψας Ξάνθος, διηγούμενος οἷαι μεταβολαὶ κατέσχον πολλάκις τὴν χώραν ταύτην, ὧν ἐμνήσθημένον πον καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν. καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὸν Τυφῶνα πάθη ἐνταῦθα μυθεύουσι 5 καὶ τοὺς Ἀρίμους, καὶ τὴν Κατακεκαυμένην ταύτην εἶναί φασιν· οὐκ ὀκνοῦσι δὲ καὶ τὰ μεταξὺ Μαιάνδρου καὶ Λυδῶν ἅπανθ' ὑπονοεῖν τοιαῦτα καὶ διὰ τὸ C.580 πλῆθος τῶν λιμνῶν καὶ ποταμῶν καὶ τοὺς πολλαχοῦ κευθμῶνας τῆς γῆς. ἡ δὲ μεταξὺ Λαοδικείας καὶ Ἀπα- 10 μείας λίμνη καὶ βορβορώδη καὶ ὑπονόμον τὴν ἀποφορὰν ἔχει πελαγία οὐσα· φασὶ δὲ καὶ δίκας εἶναι τῷ Μαιάνδρῳ μεταφέροντι τὰς χώρας ὅταν περικρουσθῶσιν οἱ ἀγκῶνες, ἀλόντος δὲ τὰς ζημίας ἐκ τῶν πορθμικῶν διαλύεσθαι τελῶν. 15
- 20 Μεταξὺ δὲ τῆς Λαοδικείας καὶ τῶν Καρούρων ἱερὸν ἔστι Μηνὸς Κάρου καλούμενον τιμώμενον ἀξιολόγως. συνέστη δὲ καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον Ἡροφιλείων ἱατρῶν μέγα ὑπὸ Ζεύξιδος, καὶ μετὰ ταῦτα Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλαλήθους, καθάπερ ἐπὶ τῶν πα- 20 τέρων τῶν ἡμετέρων ἐν Σμύρνῃ τὸ τῶν Ἑρασιστρατείων ὑπὸ Ἰκεσίου· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔτι συμμένει.
- 21 Λέγεται δὲ τινα φῦλα Φρύγια οὐδαμοῦ δεικνύμενα, ὥσπερ οἱ Βερέκνυτες. καὶ Ἀλκμὰν λέγει „Φρύ- 25 „γιον ἠϋλήσε μέλος τὸ Κερβήσιον.“ καὶ βόθυνός τις λέγεται Κερβήσιος ἔχων ὀλεθρίους ἀποφοράς· ἀλλ' οὗτός γε δεικνύται, οἱ δ' ἄνθρωποι οὐκέθ' οὕτω λέγονται. Αἰσχύλος δὲ συγγεῖ ἐν τῇ Νιόβῃ· φησὶ γὰρ ἐκείνη μνησθήσεσθαι τῶν περὶ Τάνταλον „οἷς ἐν Ἰδαίῳ „πάγῳ Διὸς πατρῶον βωμός ἐστι.“ καὶ πάλιν „Σί- 30 „πυλον Ἰδαίαν ἀνὰ χθόνα.“ καὶ ὁ Τάνταλος λέγει „σπείρω δ' ἄρουραν δῶδεχ' ἡμερῶν ὁδόν, Βερέκνυντα „χάσων· ἐνθ' Ἀδραστείας ἔδος Ἰδη τε μνηκθμοῖσι καὶ „βόθῳ γῆρας πρέπουσι μῆλων, πᾶν δ' ἔρεχθεῖ πέδον.“

